

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2024 – Numri: 32

Tiranë – E hënë, 19 shkurt 2024

PËRMBAJTJA

	Faqe
Vendim i Kuvendit nr. 15/2024, datë 8.2.2024	Për miratimin e Planit Vjetor 2024 për zbatimin e Programit të Statistikave Zyrtare 2022–2026..... 3711
Dekret i Presidentit nr. 59, datë 14.2.2024	Për dhënie të shtetësisë shqiptare..... 3792
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 802, datë 28.12.2023	Për miratimin e kërkesave për dhënie të licencës së operimit për ofrimin e shërbimeve ajrore, procedurat, kriteret dhe kushtet për refuzimin, pezullimin apo revokimin e licencës së operimit..... 3792
Urdhër i ministrit të Financave nr. 16, datë 9.2.2024	Për shpalljen e Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit të përditësuara në vitin 2023 (SKK 2023)..... 3806
Vendim i Bankës së Shqipërisë nr. 10, datë 7.2.2024	Për miratimin e udhëzimit “Për raportimin e incidenteve madhore”..... 3937
Vendim i Autoriteti për Informimin mbi Dokumentet e ish-Sigurimit të Shtetit nr. 4, datë 12.2.2024	Bibliografia e informacionit të deklasifikuar në AIDSSH..... 3958

VENDIM
Nr. 15/2024**KUVENDI**
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**PËR MIRATIMIN E PLANIT VJETOR**
2024 PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT
TË STATISTIKAVE ZYRTARE 2022–2026**VENDOSI:**

Në mbështetje të nenit 78 të Kushtetutës, pikës 5, të nenit 9, të ligjit nr. 17/2018, “Për statistikën zyrtare”, të ndryshuar, dhe nenit 55 të rregullores së Kuvendit, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

I. Miratohet Plan Vjetor 2024 për zbatimin e Programit të Statistikave Zyrtare 2022–2026.

II. Plan Vjetor 2024 botohet në Fletoren Zyrtare.

III. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KRYETARE
Lindita Nikolla

Miraturar në datën 8.2.2024.

SISTEMI KOMBËTAR STATISTIKOR
PLANI VJETOR 2024
*Për zbatimin e Programit të Statistikave Zyrtare 2022–2026***Përmbajtja**

I. Lista e shkurtimeve

II. Hyrje

III. Objektivat zhvillimore

IV. Aktivitetet statistikore

Fusha 1 “Statistikat demografike dhe sociale”

Fusha 2 “Statistikat ekonomike”

Fusha 3 “Statistikat sektoriale”

Fusha 4 “Statistikat e mjedisit dhe multidomain”

Aktivitetet statistikore për botime përmbledhëse

CENSET

V. Sistemi i menaxhimit të cilësisë

VI. Integrimi evropian dhe bashkëpunimet ndërkombëtare

VII. Objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm (SDG)

VII. Burimet financiare dhe njerëzore

VIII. Analiza SWOT

VIX. Analiza e risqeve dhe problemet e pritshme për kryerjen e aktiviteteve

IX. Notë shpjeguese për përdorimin e aneksit 1

IX. Aneksi 1

I. Lista e shkurtimeve

AS	Aktivitet statistikor
BA	Burim administrativ
CAPI	Intervistë me kompjuter (<i>computer assisted personal interview</i>)
CATI	Intervistë me telefon (<i>computer-assisted telephone interviewing</i>)
CAWI	Intervistë me link (<i>computer assisted web interview</i>)
DEGURBA	Klasifikimi i njësive administrative urbane
ECB	Banka Qendrore Evropiane (<i>European Central Bank</i>)
EDP	Procedura e deficitit të tejkaluar (<i>Excessive Deficit Procedure</i>)
ESA	Sistemi evropian i llogarive kombëtare dhe rajonale (<i>European system of national and regional accounts</i>)
ESSPROS	Sistemi i integruar evropian për mbrojtjen sociale (<i>European system of integrated social protection statistics</i>)
FAO	Organizata për Bujqësinë dhe Ushqimin (<i>Food and Agriculture Organization</i>)
FMN	Fondi Monetar Ndërkombëtar
GDP	Produkti i brendshëm bruto (<i>Gross Domestic Product</i>)
GFS	Statistikat financiare të qeverisë (<i>Government Finance Statistics</i>)
GFSM	Manuali për Statistikat Financiare të Qeverisë (<i>Government Finance Statistics Manual</i>)
GIS	Sistemi i Informacionit Gjeografik (<i>Geographic information system</i>)
GSBPM	Manuali për Planifikimin e Fazave të Prodhimit Statistikor (<i>Generic Statistical Business Process Model</i>)
DEGURBA	Klasifikimi i njësive administrative urbane
ECB	Banka Qendrore Evropiane (<i>European Central Bank</i>)
EDP	Procedura e deficitit të tejkaluar (<i>Excessive Deficit Procedure</i>)
ICCS	Klasifikimi ndërkombëtar të krimeve për qëllime statistikore (<i>International Classification of Crime for Statistical Purposes</i>)
ICD	Klasifikimi ndërkombëtar për Sëmundjet (<i>International Statistical Classification of Diseases</i>)
IÇK	Indeksi i çmimeve të konsumit
INSPIRE	Infrastruktura për informacionin gjeohapësinor në Evropë
IOM	Organizata Ndërkombëtare për Migracionin (<i>International Organization for Migration</i>)
IPA	Instrumenti i paraanëtarësimit
ISCO	Klasifikimi ndërkombëtar standard i profesioneve (<i>International Standard Classification of Occupations</i>)
NUTS	Nomenklatura e Njësive Territoriale për Statistikat (<i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>)
NJEF	Njësi ekonomike familjare
OECD	Organizata për Bashkëpunimin Ekonomik dhe Zhvillimin (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
OZHQ	Objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm
NUTS	Nomenklatura e Njësive Territoriale për Statistikat (<i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>)
PRODCOM	Statistikat e produkteve industriale (<i>Production Communautaire</i>)
PSZ	Programi i Statistikave Zyrtare
UNDESA	Departamenti i Kombeve të Bashkuara për Çështjet Ekonomike dhe Sociale
UNDP	Programi i Zhvillimit të Kombeve të Bashkuara
VS	Vrojtim statistikor
SKS	Sistemi kombëtar statistikor
ZC	Zonat e Censit
AKBN	Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore

II. Hyrje

Plani Vjetor 2024 i paraqitet për miratim Kuvendit të Shqipërisë në zbatim të neneve 9 dhe 10 të ligjit nr. 17/2018, “Për statistikën zyrtare”. Dokumenti shërben për parashikimin e veprimtarive statistikore në përmbushje të objektivave strategjike dhe rezultateve të pritshme të parashikuara në ligjin nr. 30/2022, “Për miratimin e Programit të Statistikave Zyrtare 2022–2026”.

Dokumenti paraqet aktivitetet statistikore që do të kryhen nga Sistemi Kombëtar Statistikor, INSTAT-i, Banka e Shqipërisë dhe Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore gjatë vitit 2024, sipas fushave përkatëse statistikore që mbulojnë, afatet dhe periodicitetet e zbatimit, si dhe indikatorët që do të prodhohen nga zbatimi i këtyre aktiviteteve. Në të njëjtën linjë paraqiten edhe institucionet përgjegjëse për dhënien e informacionit statistikor dhe frekuencën e transmetimit të këtij informacioni. Sipas kërkesave të ligjit për statistikën zyrtare, me qëllim që të sigurohet mbarëvajtja e veprimtarive të parashikuara dhe parandalimi i pengesave të mundshme, dokumenti përmban edhe një analizë të risqeve dhe problemeve të pritshme gjatë vitit 2024.

Plani Vjetor 2024 është në përputhje me dokumentin e ngjashëm, i cili aplikohet nga vendet e tjera anëtare të BE-së, mbështetur në nenin 17 të rregullores (KE) 223/2009 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, datë 11 mars 2009, “Mbi statistikën evropiane, e cila shfuqizon rregulloren (KE, Euroatom), nr.

1101/2008 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit mbi dërgimin e të dhënave, të cilat i nënshtrohen konfidencialitetit statistikor, Zyrës Statistike të Komuniteteve Evropiane, rregulloren e Këshillit (KE) nr. 322/97, “Mbi statistikën e komunitetit” dhe vendimin e Këshillit 89/382/EEC, Euroatom për krijimin e një komisioni mbi programet statistikore të Komuniteteve Evropiane”.

Legjislacioni shqiptar për statistikën zyrtare parashikon edhe instrumentet e monitorimit të zbatimit të Planit Vjetor. Drejtori i përgjithshëm i INSTAT-it është i detyruar t’i paraqesë Këshillit të Statistikave raporte 4-mujore, ndërsa Kuvendi i Shqipërisë diskuton raportin vjetor të ecurisë së Planit Vjetor së bashku me veprimtarinë e INSTAT-it dhe sistemit kombëtar statistikor. Instrumente të tjera monitoruese të rëndësishme janë ndjekja e rekomandimeve të dala nga raportet *Peer Review* dhe raportet vjetore të BE-së për ecurinë e nivelit të përputhshmërisë së kapitullit 18 “Statistikat” në vendin tonë.

Për të rritur transparencën dhe besueshmërinë e publikut në statistikën zyrtare, përveç botimit në Fletoren Zyrtare, Plani Vjetor publikohet edhe në faqen zyrtare të INSTAT-it. Gjithashtu, në faqen elektronike zyrtare publikohen edhe raportet periodike për zbatimin e planit.

III. Objektivat zhvillimore

Objektivat zhvillimore të sistemit kombëtar statistikor, të parashikuar në Programin e Statistikave Zyrtare 2022–2026 dhe masat prioritare, janë:

*Zhvillimi i SKS për të përmbushur plotësisht *acquis communautaire* lidhur me statistikat dhe të mbështesë plotësisht procesin e integritetit Evropian*

- Të përcaktojnë kërkesat prioritare që do të mundësojnë progresin drejt *acquis*
- Të sigurojnë pavarësinë profesionale të të gjithë prodhuesve të statistikave zyrtare dhe zbatimin e parimeve statistikore
- Prodhimi i treguesve përkatës sipas specifikimeve të përcaktuara nga Eurostat-i

Plotësimi i kërkesave të përdoruesit për statistika zyrtare

- Rritja e përdorimit të të dhënave dhe rekordeve administrative për qëllime statistikore
- Prodhimi i treguesve që të përputhen me nevojat e përdoruesve të statistikave brenda vendit
- Prodhimi i treguesve që të përputhen me nevojat e përdoruesve ndërkombëtarë të statistikave
- Të ofrohet qasje e lehtësuar në statistikat zyrtare për të gjithë përdoruesit në një gamë të përshtatshme formatesh dhe sipas praktikave ndërkombëtare

Prodhimi i statistikave zyrtare të një niveli të lartë cilësie, që të përputhen me standardet e pranuar Evropiane dhe ndërkombëtare

- Përmirësimi i cilësisë së të dhënave dhe rekordeve administrative të siguruar nga institucionet përkatëse
- Të ndërtohet, mirëmbahet dhe promovohet menaxhimi i cilësisë dhe sistemi i kontrollit të cilësisë për SKS-në

Rritja e numrit të institucioneve pjesë e Sistemit Kombëtar Statistikor

- Rritja e ndërgjegjësimit të institucioneve për përfitimet si rezultati i funksionimit brenda PSZ-së
- Vendosja dhe përmirësimi i bashkëpunimit dhe partneritetit mes institucioneve prodhuese të statistikave
- Miratimi i akteve rregullatore nga ana e institucioneve të tjera prodhuese statistikore që të jenë në mbështetje të funksioneve statistikore zyrtare
- Përafrimi dhe zbatimi i mekanizmave që nxisin ndarjen efikase dhe transparente të fondeve publike

Modernizimi i proceseve, metodave, produkteve dhe shërbimeve statistikore për të përmirësuar cilësinë, dorëzimin në kohë dhe efikasitetin në kosto të statistikave zyrtare

- Modernizimi i mëtejshëm i sistemeve për grumbullimin e të dhënave
- Zgjerimi i përdorimit të burimeve jotradicionale të të dhënave të papërpunuara
- Modernizimi i mëtejshëm i sistemeve për përpunimin statistikor dhe ruajtjen dhe shpërndarjen
- Fuqizimi i bashkëpunimit me botën akademike për zhvillimin e metodave të reja, produkteve dhe shërbimeve statistikore
- Zhvillimi i sistemeve të informacionit për të reduktuar ngarkesën e komunikimit dhe për të rritur cilësinë statistikore

Rritja e besimit të publikut në Sistemin Kombëtar Statistikor dhe njohja e tij si strukturë institucionesh me performancë të duhur dhe profesionalisht të pavarur

- Të përftohet një rritje e përdorimit dhe njohurive të produkteve statistikore të SKS-së
- Fuqizimi dhe promovimi i rolit të INSTAT-it në SKS, në rajon dhe arenën ndërkombëtare
- Zbatimi i plotë i dispozitave ligjore dhe praktike për të mbrojtur konfidencialitetin statistikor

Për të matur performancën e Sistemit Kombëtar Statistikor në drejtim të zbatimit të këtyre objektivave, si dhe në përputhje me parashikimet e Programit të Statistikave Zyrtare 2022–2026, janë përcaktuar treguesit kyç të performancës me vlerat për vitin bazë 2022, si dhe pritshmëritë për vitin 2024.

Tabelat e mëposhtme paraqesin këtë informacion për secilin objektiv zhvillimor dhe synimin përmirësues për vitin 2024.

Tabela nr. 1. Objektivi strategjik 1, aktivitetet statistikore dhe treguesit e performancës

Objektivat strategjikë	Objektiva specifike	Treguesit e performancës	Vlerat për vitin bazë 2022	2024
Objektivi strategjik 1: Zhvillimi i SKS për të përmbushur plotësisht <i>acquis communautaire</i> lidhur me statistikat dhe të mbështesë plotësisht procesin e integritetit Evropian	1.1 Të përcaktojnë kërkesat prioritare që do të mundësojnë progresin drejt <i>acquis</i>	1.1 Numri i të dhënave (data points) të shfaqura në databazën statistikore të Eurostat-it për Shqipërinë	4.579.293	5.000.000
	1.2 Të sigurojnë pavarësinë profesionale të të gjithë prodhuesve të statistikave zyrtare dhe zbatimin e parimeve statistikore	1.2 Numri i akteve të reja ligjore të përafuara me <i>acquis</i> (sipas PKIE)	1	1
	1.3 Prodhimi i indikatorëve përkatës sipas specifikimeve të përcaktuara nga Eurostat-i	1.3 Rekomandime të Eurostatit (nga raporti <i>Peer Review 2018</i>), të zbatuara (në %)	89%	95%

Tabela nr. 2. Objektivi strategjik 2, aktivitetet statistikore dhe treguesit e performancës

Objektivat strategjikë	Objektiva specifike	Treguesit e performancës	Vlerat për vitin bazë 2022	2024
Objektivi strategjik 2: Plotësimi i nivelit të plotë të kërkesave të përdoruesit për statistika zyrtare	2.1 Rritja e përdorimit të të dhënave dhe rekordeve administrative për qëllime statistikore	2.1 Numri i të dhënave (data points) të shfaqura në databazën e INSTAT-it (në %)	3.820.369	4.150.000
		2.2 Numri i vizitave në faqen e internetit të INSTAT-it	3.585.663	4.302.795
		2.3 Niveli i kënaqësisë së përdoruesve të statistikave të prodhuara nga INSTAT-i	3,93/78,6%	80%
	2.2 Prodhimi i treguesve që të përputhen me nevojat e përdoruesve të statistikave brenda vendit	2.4 Numri i takimeve me përdoruesit (mbledhjet me grupin e përdoruesve etj.)	3	5
		2.5 Numri treguesve të OZHQ-së të prodhuar nga SKS-ja	56	
		2.6 Numri i aktiviteteve statistikore të disagreguara në nivel minimal vendor	11	12

Tabela nr. 3. Objektivi strategjik 3, aktivitetet statistikore dhe treguesit e performancës

Objektivat strategjikë	Objektiva specifike	Indikatorët e performancës	Vlerat për vitin bazë 2022	2024
Objektivi strategjik 3: Prodhimi i statistikave zyrtare të një niveli të lartë cilësie, që të përputhen me standardet e pranuar Evropiane dhe ndërkombëtare	3.1 Përmirësimi i cilësisë të të dhënave dhe rekordeve administrative të siguruar nga institucionet përkatëse 3.2 Të ndërtohet, mirëmbahet dhe promovohet menaxhimi i cilësisë dhe sistemi i kontrollit të cilësisë për SKS	3.1 Numri i klasifikimeve statistikore ndërkombëtare të reja të adoptuara në vend	1	1

Tabela nr. 4. Objektivi strategjik 4, aktivitetet statistikore dhe treguesit e performancës

Objektivat strategjikë	Objektiva specifike	Treguesit e performancës	Vlerat për vitin bazë 2022	2024
Objektivi strategjik 4: Përfshirja e institucioneve shtesë prodhues në Programin Kombëtar të Statistikave Zyrtare	4.1 Rritja e ndërgjegjësimit të institucioneve për përfitimet si rezultati i funksionimit brenda PKSZ	4.1 Numri i agjencive statistikore në PSZ	3	4
		4.2 Numri i institucioneve furnizuese me të dhëna administrative mikro	4	4

	4.2 Vendorsja dhe përmirësimi i bashkëpunimit dhe partneriteti mes institucioneve prodhues të statistikave	4.3 Numri i temave të trajnimeve të organizuara nga INSTAT-i	11	13
	4.3 Miratimi i akteve rregullatore nga ana e institucioneve të tjera prodhuese statistikore që të jenë në mbështetje të funksioneve statistikore zyrtare 4.4 Përafrimi dhe zbatimi i mekanizmave që nxisin ndarjen efikase dhe transparente të fondeve publike 4.4 Përfshirja në strukturat organizative të institucioneve publike struktura të veçanta të dedikuara vetëm për prodhimin statistikor	4.4 Numri i regjistrave administrativë të përdorur për prodhim statistikor (skedarët mikro që merr INSTAT-i nga institucionet e tjera)	15	15

Tabela nr. 5. Objektivi strategjik 5, aktivitetet statistikore dhe treguesit e performancës

Objektivat strategjikë	Objektiva specifike	Treguesit e performancës	Vlerat për vitin bazë 2022	2024
Objektivi strategjik 5: Modernizimi i mëtejshëm i proceseve, metodave, produkteve dhe shërbimeve statistikore për të përmirësuar cilësinë, dorëzimin në kohë dhe eficiencën në kosto të statistikave zyrtare	5.1 Modernizimi i mëtejshëm i sistemeve për grumbullimin e të dhënave	5.1 Numri i aplikacioneve të ndërtuara/përditësuara për grumbullimin e të dhënave me CATI/CAWI	1/8	8
	5.2 Zgjerimi i përdorimit të burimeve jotradicionale të të dhënave të papërpunuara	5.2 Numri i aplikacioneve të ndërtuara/përditësuara me CAPI	1/22	22
	5.3 Modernizimi i mëtejshëm i sistemeve për përpunimin statistikor dhe ruajtjen dhe shpërndarjen 5.4 Fuqizimi i bashkëpunimit me botën akademike për zhvillimin e metodave të reja, produkteve dhe shërbimeve statistikore 5.5 Zhvillimi i sistemeve të informacionit për të reduktuar ngarkesën e komunikimit dhe për të rritur cilësinë statistikore	5.3 Numri i aktiviteteve statistikore të cilat do të përdoren software	96	106

Tabela nr. 6. Objektivi strategjik 6, aktivitetet statistikore dhe treguesit e performancës

Objektivat strategjikë	Objektiva specifike	Treguesit e performancës	Vlerat për vitin bazë 2022	2024
Objektivi strategjik 6: Rritja e besimit të publikut në SKS dhe njohja e tij si strukturë institucionesh me performancë të duhur dhe profesionalisht të pavarur	6.1 Të përftohet një rritje e përdorimit dhe njohurive të produkteve statistikore të SKS-së	6.1 Përqindja e përdoruesve që shprehin besim/besueshmëri në statistikën kombëtare (në një anketë)	3,94/78,8%	80%
	6.2 Fuqizimi dhe promovimi i rolit të INSTAT-it në SKS, në rajon dhe arenën ndërkombëtare	6.2 Numri i referimeve ndaj produkteve të SKS-së në media: gazeta, TV, portale online	27.972	28.000
	6.3 Zbatimi i plotë i dispozitave ligjore dhe praktike për të mbrojtur konfidencialitetin statistikor	6.3 Numri i eventeve të kryera për ndërgjegjësimin e statistikave	11	13

Tabela nr. 7. Aspektet përmirësuese kerabasimisht me vitin bazë 2022

Aspekte përmirësuese	Vlerat për vitin bazë 2022	Vlera e pritshme për vitin 2024	Progresi (në %)
Numri i të dhënave (data points) të shfaqura në databazën statistikore të Eurostat-it për Shqipërinë	4.579.293	5.000.000	9.1%%
Numri i të dhënave (data points) të shfaqura në databazën e INSTAT-it (në %)	3.820.369	4.150.000	8.6%

Numri i vizitave në faqen e internetit të INSTAT-it	3.585.663	4.302.795	20%
Numri i takimeve me përdoruesit (mbledhjet me grupin e përdoruesve etj.)	3	5	66%
Niveli i kënaqësisë së përdoruesve të statistikave të prodhuara nga INSTAT-i	78,6%	80%	1,4 %
Numri i referimeve ndaj produkteve të SKS-së në media, p.sh., në gazetatat ditore kryesore ose në televizione	27.972	28.000	0,1%

IV. Aktivitetet statistikore

Lista e aktiviteteve statistikore paraqitet duke ndjekur strukturën e klasifikimit të fushave dhe temave statistikore, të parashikuara në shtojcën 1 të ligjit nr. 17/2018, “Për statistikën zyrtare”, si dhe duke ruajtur linjën e klasifikimeve të fushave statistikore e temave përkatëse, të përcaktuara në Programin e Statistikave Zyrtare 2022–2026. Lista e aktiviteteve për pjesën e Censit të Popullsisë dhe Banesave dhe Censin e Bujqësisë pasqyrohet më hollësisht në seksione të veçanta të dokumentit.

Përmbledhje 2023–2024

Agjencitë statistikore dhe përgjegjësitë sipas Programit. Gjatë vitit 2023, Sistemi Kombëtar Statistikor realizoi 104 aktivitete statistikore. INSTAT-i u angazhua për realizimin e 93 aktiviteteve statistikore, duke siguruar prodhim të treguesve në të 4 fushat e Programit të Statistikave zyrtare, si: fusha e statistikave demografike dhe sociale, fusha e statistikave ekonomike, fusha e statistikave sektoriale dhe fusha e statistikave të mjedisit dhe multidomain. Banka e Shqipërisë realizoi 9 aktivitete për mbulim me tregues në fushën e statistikave ekonomike dhe në fushën e statistikave sektoriale. Ministria e Financave dhe Ekonomisë kontribuoi me realizimin e 2 aktiviteteve në fushën e statistikave ekonomike. Për vitin 2024, sistemi ka planifikuar të realizojë 106 aktivitete statistikore. INSTAT-i planifikon të realizojë 93 aktiviteteve në 4 fushat statistikore të Programit, Banka e Shqipërisë 9 aktivitete në fushën e statistikave ekonomike dhe në fushën e statistikave sektoriale, Ministria e Financave dhe Ekonomisë do të realizojë 2 aktivitete në fushën e statistikave ekonomike. Risi për 2024 është përfshirja e Agjencisë Kombëtare të Burimeve Natyrore si agjenci statistikore, e cila do të mbulojë 2 aktivitete mbi statistikën e energjisë, të cilat deri në vitin 2023 janë realizuar nga INSTAT-i.

Aktivitetet dhe treguesit statistikorë. Gjatë vitit 2023, në fushën e statistikave demografike dhe Sociale u realizuan 29 aktivitete statistikore nga të cilat u prodhuan 444 tregues duke mbuluar me të

dhëna nënfushat, si: popullsia me vendbanim të zakonshëm në Shqipëri dhe jashtë saj, puna dhe kostot e punës, arsimi dhe trajnimet, shëndetësia, të ardhurat dhe shpenzimet e konsumit, mbrojtja sociale, drejtësia dhe krimi, kultura; 19 aktivitete në fushën e statistikave ekonomike nga të cilat u prodhuan 241 tregues mbi statistikën makroekonomike, statistikën financiare të qeverisë, fiskale dhe të sektorit publik, statistikën e biznesit; në fushën e statistikave sektoriale u realizuan 45 aktivitete nga të cilat u prodhuan 354 tregues duke mbuluar nënfushat, si: statistikën e bujqësisë, peshkimit dhe pyjeve, energjia, transporti, turizmi, tregtia e jashtme, bilanci i pagesave, çmimet, shkenca, teknologjia dhe inovacioni; në fushën e statistikave të mjedisit dhe multidomain u realizuan 11 aktivitete për prodhimin e 50 treguesve statistikorë mbi llogaritë monetare dhe fizike në mjedis, mbetjet, ujin, biodiversitetin etj. **Për vitin 2024** për fushat dhe nënfushat e sipërpërmendura parashikohet realizimi i 30 aktiviteteve në fushën e statistikave demografike dhe sociale për prodhimin e 445 treguesve statistikorë; 20 aktivitete në fushën e statistikave ekonomike duke synuar prodhimin e 241 treguesve; 45 aktivitete në fushën e statistikave sektoriale shoqëruar me prodhimin e 354 treguesve; 11 aktivitete në fushën e statistikave të mjedisit dhe multidomain për prodhimin e 50 treguesve statistikorë.

Aktivitetet e reja. Në vitin 2023 u realizuan aktivitete tradicionale, të vazhdueshme, krahasuar me vitin paraardhës. **Gjatë vitit 2024** planifikohet realizimi i 2 aktiviteteve të reja: në fushën e Statistikave demografike dhe sociale parashikohet prodhimi i statistikave të shëndetit dhe sigurisë në punë, ndërsa në fushën e statistikave ekonomike parashikohet realizimi i anketës së regjistrave të biznesit (ARB), rezultatet e së cilës shërbejnë për përditësimin e regjistrave të tjerë.

Klasifikimet statistikore. Gjatë vitit 2023 ka vijuar zbatimi i klasifikimeve të miratuara në vitet paraardhëse, ndërsa si risi, **gjatë vitit 2024** do të punohet për kalimin nga Nomenklatura e

Veprimtarive Ekonomike rev. 2 në Nomenklaturën e Veprimtarive Ekonomike rev. 2.1. Njohja e Komisionit Kombëtar të Nomenklaturave me këtë përditësim, si dhe koordinimi dhe trajnimi i administratës publike përgjegjëse për mbledhjen e të dhënave administrative nga bizneset do të jenë disa nga hapat e punës për zbatimin e versionit të ri të klasifikimit të aktiviteteve ekonomike.

Menaxhimi i cilësisë. Në planin e vitit 2023 u parashikua një audit statistikor në fushën e statistikave sektoriale, rezultatet e të cilit do të përcaktojnë perspektivën e përmirësimeve metodologjike dhe aksioneve të nevojshme për implementimin e tyre gjatë vitit 2024. Në planin e vitit 2024, INSTAT-i parashikon realizimin e 1 auditit tjetër statistikor po në fushën e statistikave sektoriale, si dhe do të realizohen 2 pyetësorë vetëvlerësimi, përkatësisht 1 për fushën e statistikave sociale dhe demografike dhe 1 për fushën e statistikave ekonomike. Gjithashtu, gjatë vitit 2024 parashikohet matja e kostos për 56 aktivitete statistikore. Sa u përket raporteve të cilësisë gjatë vitit 2023 INSTAT-i planifikoi publikimin e 39 raporteve sipas fushave, ndërsa për vitin 2024 parashikohet publikimi 40 raporteve, si dhe publikimi i 5 raporteve të cilësisë/metadave sipas fushave të reja, ku për këto të fundit rezultojnë një rritje me 4 raporte krahasuar me vitin 2023, ku ishte planifikuar publikimi i 1 raporti të kësaj kategorie.

Informacion më i detajuar rreth aktiviteteve statistikore të parashikuara për tu realizuar gjatë vitit 2024 jepet në seksionet e mëposhtme sipas fushave statistikore, si dhe në aneksin nr. 1 të këtij dokumenti, ku aktivitetet janë shoqëruar me informacion të kategorive:

- lloji i aktivitetit;
- tipi i aktivitetit;
- periodiciteti i aktivitetit;
- treguesit statistikorë;

- institucioni përgjegjës për prodhimin e të dhënave;
- institucioni përgjegjës për furnizimin me të dhëna;
- afati i grumbullimit të të dhënave;
- afati i përpunimit të të dhënave;
- afati i publikimit të të dhënave;
- risqet dhe nivelet e risqeve;
- burimet e financimit.

Fusha 1 “Statistikat demografike dhe sociale”

Statistikat sociale përfshijnë një sërë fushash që lidhen me statistikën e: popullsisë, tregut të punës dhe pagave, arsimit, shëndetësisë, të ardhurave dhe shpenzimeve të konsumit dhe përdorimit të kohës, mbrojtjes sociale, drejtësisë dhe krimit, kulturës.

Qëllimi kryesor i statistikave sociale është që të sigurojnë të dhëna në kohë dhe me cilësi të lartë të treguesve statistikorë, të cilët ndihmojnë në hartimin e politikave sociale dhe ekonomike me qëllimin final të zhvillimit dhe përmirësimit të mirëqenies shoqërore, si dhe për monitorimin e ndikimit të këtyre politikave në aspekte të ndryshme të jetës në vend.

Objekti kryesor për vitin 2024 është përpunimi, analizimi dhe shpërndarja e rezultateve të Censit, të cilat ndikojnë drejtpërdrejt në prodhimin e treguesve të statistikave sociale. Gjithashtu, rezultatet do të ndikojnë në cilësinë e bazës së zgjedhjes së kampionit të anketave sociale pranë familjeve, të cilat janë një prej burimeve kryesore të prodhimit të statistikave sociale. Censi do të sigurojë gjithashtu, bazën e të dhënave të nevojshme për ndërtimin e regjistrave statistikorë të popullsisë dhe banesave.

Agjencia statistikore përgjegjëse: INSTAT-i

Kjo fushë përbëhet nga 8 tema statistikore:

Në tabelën nr. 8 paraqitet numri i aktiviteteve për kategoritë: periodiciteti/burimi i të dhënave/niveli minimal i publikimit/institucioni përgjegjës.

Tabela nr. 8 Përmbledhje e numrit të aktiviteteve për Fushën “Statistikat Sociale dhe Demografike”

1. Statistikat sociale dhe demografike	Nr. i aktiviteteve statistikore (AS)	Nr. AS / Periodiciteti *	Nr. AS / Burimi i të dhënave**	Nr. AS / Niveli minimal i publikimit	Nr. AS / Institucioni përgjegjës
Popullsia me vendbanim të zakonshëm në Shqipëri dhe jashtë saj	7	1- T 5 -V 1 -10 V	1 VS 3 BA 2 VS+BA 1 Cens	3 vendi 1 qarku 3 bashki	7 INSTAT
Puna dhe kostot e punës	4	3- T 1- 4 V	2 VS 2 BA	1 vendi 2 qarku 1 bashki	4 INSTAT
Arsimi dhe trajnimet	4	3 -V 1-Tjetër	3 BA	1 vendi 2 qarku 1 bashki	4 INSTAT

Shëndetësia	3	3-V	3 BA	1 vendi 2 qarku	3 INSTAT
Të ardhurat dhe shpenzimet e konsumit	2	2-V	2 VS	1 vendi 1 qarku	2 INSTAT
Mbrojtja sociale	2	1 –Vjetor 1 -Tjetër	2 BA	2 vendi	2 INSTAT
Drejtësia dhe krimi	4	4 – V	4 BA	3 qark 1-na	4 INSTAT
Kultura	4	4-V	4 BA	4 vendi	4 INSTAT
Gjithsej	30	4 –T 22 – V 1- 4 V 1- 10 V 2- Tjetër	6 VS 21 BA 2 VS+BA 1 Cens	13 vendi 11 qarku 5 bashki 1- NA	30 INSTAT

* M-mujor; T-Tremujor; V-Vjetor;

** VS-Vrojtim statistikor; BA-Burim administrativ; NA-Nuk aplikohet.

Tema 1.1 “Popullsia me vendbanim të zakonshëm në Shqipëri dhe jashtë saj”

INSTAT-i, si institucioni përgjegjës prodhues, parashikon të kryejë aktivitete të fokusuara në tri nëntema: 1.1.1 “Demografi, migracion dhe projeksione”, 1.1.2 “Censi i popullsisë dhe banesave, azilkërkuesit dhe të huajt” dhe 1.1.3 “Statistikat gjinore”. Në lidhje me nëntemën 1.1.1 do të kryhen tre aktivitete statistikore me frekuencë vjetore dhe tremujore. Prodhimi i statistikave të popullsisë dhe statistikave të migracionit kryhet me frekuencë vjetore. Ndërkohë, statistikave vitale mbi numrin e lindjeve, vdekjeve dhe shtesa natyrore e popullsisë do të prodhohen me frekuencë tremujore. Për kryerjen e këtyre aktiviteteve do të përdoren burimet që INSTAT-i disponon, si: anketa e forcave të punës dhe të dhënat administrative që merren nga Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile. Për plotësimin e informacionit integrohen edhe të dhënat nga burime ndërkombëtare, si: EUROSTAT, UNDESA, UNDP, si dhe statistikave pasqyrë nga disa shtete të tjera. Gjithashtu, brenda kësaj nënteme do të kryhet nga INSTAT-i prodhimi i statistikave të azilit dhe të huajve, me frekuencë vjetore, duke përdorur të dhënat administrative të marra nga Ministria e Brendshme dhe Departamenti i Kufirit dhe Migracionit.

Statistikat gjinore dhe indeksi i barazisë gjinore do të prodhohen sipas aktivitetit vjetor që do të kryejë INSTAT-i, duke përdorur të dhënat administrative dhe vrojtime statistikore të INSTAT-it, si edhe burime administrative nga institucione të tjera, si: Banka e Shqipërisë, Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, Instituti i Sigurimeve Shoqërore, Avokati i Popullit etj.

Treguesit kryesorë: tregues statistikorë mbi popullsinë më 1 janar, të disagreguar sipas grup-moshës, gjinisë, qarqeve, si dhe tregues mbi

komponentët e popullsisë si: lindshmëria, vdekshmëria, shtesa natyrore e popullsisë, migracioni brendshëm dhe i jashtëm, numri i emigrantëve dhe imigrantëve bazuar në anketën e forcave të punës; tregues statistikorë të lindshmërisë, vdekshmërisë, martesave dhe divorceve me frekuencë vjetore, si dhe numri i lindjeve dhe i vdekjeve (shtesa natyrore e popullsisë) sipas qarqeve me frekuencë tremujore.

Gjithashtu nën këtë temë statistikore do të prodhohen tregues statistikorë të diasporës shqiptare sipas grup-moshës, gjinisë dhe vendit të rezidencës; tregues statistikorë të projeksioneve të popullsisë sipas grup-moshës dhe gjinisë; tregues statistikorë mbi azil-kërkuesit dhe të huajt me leje qëndrimi në shqipëri sipas grup-moshës, gjinisë, motivit të lejes së qëndrimit dhe sipas vendit të origjinës.

Përputhshmëria me acquis: statistikave demografike, të migracionit dhe popullsisë janë pjesërisht të përputhshme me rregulloren (BE) nr. 1260/2013. Nga kjo rregullore lind nevoja për të prodhuar tabela më të detajuara për popullsinë me vendbanim të zakonshëm, lindjet e gjalla dhe vdekjet. Të dhënat demografike të siguruara nga INSTAT-i bazohen në përkufizimin e popullsisë banuese, nivelin rajonal NUTS dhe përkufizimet e ngjarjeve vitale që janë plotësisht në përputhje me rregulloren e BE nr. 1260/2013.

Statistikat e azilkërkuesve, lejeve të qëndrimit, dhe shtetësisë janë përfshirë për herë të parë në Programin e Statistikave Zyrtare 2017–2021. Statistikat e azilkërkuesve dhe lejeve të qëndrimit edhe pse nuk janë në përputhje me rregulloren, nëpërmjet bashkëpunimit dhe ndërveprimit me institucionet furnizuese të të dhënave administrative, po punohet që të vihen në dispozicion tregues të rinj.

Tema 1.2 “Puna dhe kostot e punës”

Tema 1.2 përbëhet nga dy nëntema: 1.2.1 “Punësimi dhe papunësia” dhe 1.2.2 “Kostoja e punës dhe të ardhurat nga puna”. Përgjegjës për prodhimin e statistikave sipas kësaj teme është INSTAT-i. Për nëntemën e parë, INSTAT-i do të kryejë një aktivitet statistikor me frekuencë tremujore: “Statistika të tregut të punës nga anketa tremujore e forcave të punës”. Për prodhimin e statistikave të tregut të punës do të shfrytëzohen të dhënat nga anketa e forcave të punës. Për nëntemën e dytë, INSTAT-i do të prodhojë statistikën mbi pagat me frekuencë tremujore dhe vjetore dhe strukturën e të ardhurave nga puna për vitin 2023, duke përdorur të dhënat administrative të marra nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve. INSTAT-i do të publikojë edhe rezultatet nga anketa e strukturës së të ardhurave nga puna 2022, terreni i së cilës është zhvilluar gjatë periudhës prill–qershor 2023.

Treguesit kryesorë: tregues statistikorë mbi forcat e punës, punësimin dhe papunësinë sipas gjinisë, aktivitetit ekonomik, grup-profesioneve, grup-moshave, nivelit arsimor, në nivel qarku; Tregues statistikorë mbi strukturën e kostos së punës sipas aktivitetit ekonomik, madhësisë dhe pronësisë së ndërmarrjes etj.; tregues statistikorë mbi pagën orare, mujore dhe vjetore bruto dhe hendekun gjinor në paga sipas aktiviteteve ekonomike, grup-profesioneve; tregues statistikorë mbi pagën mesatare mujore për të punësuarit me pagë në sektorin shtetëror dhe për të gjithë sektorët ekonomikë sipas aktiviteteve ekonomike dhe grup-profesioneve, hendekun gjinor në paga sipas aktiviteteve ekonomike dhe grup-profesioneve dhe treguesit e strukturës së të ardhurave nga puna.

Përputhshmëria me *acquis*: Statistikat e forcave të punës lidhur me punësimin dhe papunësinë bazohen në rregulloren kuadër (KE) nr. 1700/2019 dhe në rregulloret implementuese përkatëse. Aktualisht, niveli përputhshmërisë me këto rregullore është i ulët. Klasifikimet mbi të cilat bazohet përpunimi i të dhënave janë në përputhje përkatësisht me klasifikimet ISCO-08 për profesionet dhe NVE rev. 2, për aktivitetet ekonomike.

Statistikat strukturore mbi koston e punës dhe të ardhurave nga puna bazohen në rregulloret (KE) nr. 530/1999, nr. 1916/2000 (ndryshuar) dhe nr. 1738/2005. Përkufizimet e përdorura janë kryesisht në përputhje me këto rregullore. Niveli i

përputhshmërisë me rregulloret përkatëse të KE-së për statistikën mbi koston e punës është i mesëm.

Tema 1.3 “Arsimi dhe trajnimet”

Kjo temë përbëhet nga 2 nëntema: a) 1.3.1 “Arsimi”, e cila përfshin tre aktivitete statistikore me frekuencë vjetore të cilat duhet të përmbushen nga INSTAT-i: “Statistika të regjistrimeve në arsim”, “Statistika të diplomimeve në arsim” dhe “Statistika të arsimit sipas fushave të studimit në arsimin e lartë”. Të dhënat sigurohen nga Ministria e Arsimit dhe Sportit dhe Ministria e Financave dhe Ekonomisë, e cila mbulon statistikën mbi arsimin profesional; b) “Trajnimi profesional dhe të mësuarit gjatë gjithë jetës”, që përfshin kryesisht statistika nga anketa e arsimit të të rriturve, me periodicitet 5-vjeçar.

Në vitin 2024, INSTAT-i do vijojë punën për plotësimin dhe transmetimin e pyetësorëve (UNESCO, OECD, Eurostat) me të dhëna të detajuara për arsimin, për vitin akademik 2022–2023.

Raundi i dytë i anketës së arsimit të të rriturve (AES) u zhvillua gjatë vitit 2023, ku terreni përfundoi në fund të qershorit. Gjatë vitit 2024, do të publikohen të dhënat e anketës në një njoftim të dedikuar për shtyp, si dhe do të transmetohen mikrodatat në Eurostat.

Treguesit kryesorë: tregues statistikorë mbi regjistrimet që llogariten me bazë vjetore, sipas niveleve të arsimit, gjinisë, institucioneve publike/private, fushave të studimit (arsim i lartë), stafit mësimdhënës, qarqeve etj.; tregues statistikorë mbi diplomimet që llogariten me bazë vjetore, sipas niveleve të arsimit, gjinisë, institucioneve publike/private, qarqeve, fushave të studimit (arsimi i lartë) etj.; tregues mbi shpenzimet gjithsej të buxhetit të shtetit për arsimin dhe përqindjen ndaj prodhimit të brendshëm bruto (PBB); Tregues statistikorë kryesorë të përlogaritur bazuar në anketën e forcave të punës mbi pjesëmarrjen e popullsisë 25–64 vjeç në arsim dhe trajnim, sipas gjinisë, grup-moshave dhe nivelit arsimor të arritur. Tregues mbi arsimimin e të rriturve bazuar në anketën e arsimit të të rriturve.

Përputhshmëria me *acquis*: statistikën e formimit profesional dhe të të mësuarit gjatë gjithë jetës nuk janë zhvilluar plotësisht sipas parashikimit të rregulloreve përkatëse të Komisionit Evropian. Referuar rregullores (EC) nr. 452/2008 “Për prodhimin dhe zhvillimin e statistikave të arsimit dhe të të mësuarit gjatë gjithë jetës”, statistikën e arsimit janë pjesërisht në përputhje me statistikën evropiane të kësaj fushe.

Tema 1.4 “Shëndetësia”

Kjo temë përbëhet nga nëntema 1.4.1 “Shëndeti publik”, sipas së cilës INSTAT-i është përgjegjës për kryerjen e dy aktiviteteve statistikore me frekuencë vjetore: “Prodhimi i statistikave për shkaqet e vdekjeve” dhe “Prodhimi i statistikave për shëndetin publik”. Për statistikën e shkaqeve të vdekjeve do të përdoret burimi i të dhënave administrative nga Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile. Ndërsa për statistikën e shëndetit publik do të përdoren burimet e të dhënave administrative që sigurohen nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Instituti i Shëndetit Publik dhe Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor. Anketa e shëndetit (EHIS) pasuroi statistikën e shëndetësisë me tregues të shumtë shëndetësorë mbi statusin e shëndetit, sëmundshmërinë, paaftësinë, kujdesin shëndetësor, përcaktuesit e shëndetit etj. Gjatë vitit 2024 do të realizohet dhe nëntema 1.4.2 “Statistikat e shëndetit dhe sigurisë në punë”, si një aktivitet i ri, duke e pasuruar më tej me të dhëna nënfushën e statistikave të shëndetësisë.

Treguesit kryesorë: tregues mbi shkaqet e vdekjeve me frekuencë vjetore sipas grup-sëmundjeve bazuar në klasifikimin ndërkombëtar (ICD-9), gjinisë, grup-moshës dhe qarqeve; tregues statistikorë mbi shërbimin e institucioneve me shtretër, konsultorin e gruas dhe fëmijës, aktivitetin e qendrave shëndetësore; abortet sipas grup-moshave të nënës, nivelit arsimor të nënës, aftësisë së kufizuar etj.

Përputhshmëria me *acquis*: përafrimi i statistikave të shkaqeve të vdekjeve është pjesërisht në linjë me rregulloren e Komisionit (EU) nr. 328/2011 “Për shëndetin publik dhe shkaqet e vdekjeve”, pasi INSTAT-i ende përdor klasifikimin ndërkombëtar ICD-9. Për sa i takon klasifikimit ICD-10, viti 2023 u konsiderua si vit tranzicioni i klasifikimit të ICD nga ICD-9 në ICD-10. Një trajnim është zhvilluar me mekët lidhur me kodet e reja të klasifikimit, në mënyrë që të përditësohet sistemi elektronik i Drejtorisë së Përgjithshme të Gjendjes Civile pritët përditësimi i sistemit elektronik mbi të dhënat e shkaqeve të vdekjes.

Statistikat e shpenzimeve në shëndetësi, nuk janë në përputhje me kërkesat e rregullores (EC) nr. 2015/359 “Për statistikën e shpenzimeve në shëndetësi”.

Tema 1.5 “Të ardhurat dhe shpenzimet e konsumit”

Për të prodhuar statistikën e kësaj kategorie, nga INSTAT-i do të përdoren burimet e mbledhura nëpërmjet kryerjes së dy aktiviteteve statistikore me frekuencë vjetore: “Anketa e buxhetit të familjes” dhe “Anketa e të ardhurave dhe matjes së nivelit të jetesës”. Të dhënat e mbledhura nëpërmjet këtyre dy aktiviteteve do të sigurojnë të dhëna për buxhetin e familjes, të ardhurat, përfshirjen sociale dhe nivelin e jetesës.

Treguesit kryesorë: tregues statistikorë mbi përshkrimin e nivelit dhe strukturës së shpenzimeve për konsum të njësisë ekonomike familjare (NJEF) në Shqipëri, si dhe të treguesve të tjerë me bazë shpenzimet e konsumit; tregues mbi varfërinë dhe përjashtimin social, shpërndarjen e të ardhurave, pabarazinë dhe kushtet e banimit.

Përputhshmëria me *acquis*: anketa e buxhetit të familjes dhe anketa e të ardhurave dhe nivelit të jetesës kryhen bazuar në rregulloren bazë të Komisionit Evropian 2019/1700 “Për statistikën lidhur me personat dhe familjet”, duke krijuar një kuadër ligjor të përbashkët lidhur me statistikën për njësitë ekonomike familjare dhe individët të mbledhura përmes kampioneve të zgjedhura.

Anketa e buxhetit të familjes gjithashtu bazohet në Marrëveshjen e Mirëkuptimit (*gentlemen's agreement*), ku secili shtet anëtar vendos objektivat, metodologjinë dhe frekuencën e kryerjes së vrojtimit. Bazuar në këtë marrëveshje, plotshmëria e të dhënave të ABF-së është në përputhje të plotë me objektivat e përcaktuar nga INSTAT-i.

Anketa e të ardhurave dhe nivelit të jetesës kryhet bazuar edhe në rregulloren e tjera të Komisionit Evropian që lidhen specifikisht me implementimin e kësaj ankete si (EU) 2020/258 “Për të ardhurat dhe nivelin e jetesës” dhe (EU) 2019/2242 “Për rregullimin e disa specifikimeve lidhur me raportet e cilësisë dhe organizimin e anketës mbi të ardhurat dhe nivelin e jetesës”, si dhe rregulloret shpesh që ndihmojnë në zbatimin e përvitshëm të kësaj ankete. Plotshmëria e të dhënave të anketës së të ardhurave dhe nivelit të jetesës në vendin tonë është në përputhje të plotë me rregulloret dhe rekomandimet e Eurostatit.

Tema 1.6 “Mbrojtja sociale”

Kjo temë përbëhet nga nëntemat 1.6.1 “Mbrojtja sociale” dhe 1.6.2 “ESSPROS”

Treguesit e mbrojtjes sociale përfaqësohen me të dhëna administrative që kanë të bëjnë me përfituesit në skemën e sigurimeve shoqërore, përfituesit në skemën e ndihmës ekonomike dhe pagesës për aftësinë e kufizuar, përfituesit në pagesë papunësie, përfituesit në kujdesin rezidencial dhe atë ditor në qendrat e kujdesit social si dhe nga treguesit për fëmijët. INSTAT-i prodhon të dhëna mbi Mbrojtjen Sociale në nivel vendi dhe në nivel qarku të cilat publikohen çdo vit në faqen e *web-it* të INSTAT-it dhe në Vjetarin Rajonal.

Treguesit statistikorë nga sistemi ESSPROS (statistikat e integruara evropiane të mbrojtjes sociale), përfaqësohen nga sistemi bazë që përfshin të dhëna vjetore mbi të ardhurat, shpenzimet dhe përfitimet në fushën e mbrojtjes sociale sipas skemave të ESSPROS-it dhe gjithsej, të cilat shërbejnë si instrument për të analizuar dhe krahasuar flukset financiare në fushën e mbrojtjes sociale, si dhe nga modulet të cilat përmbajnë informacion shtesë statistikor mbi aspekte të veçanta të mbrojtjes sociale, si: moduli i përfituesit dhe pensioneve dhe përfitimet neto të mbrojtjes sociale.

Treguesit kryesorë: variablat kryesorë nga të dhënat administrative mbi mbrojtjen sociale grupohen në këto kategori kryesore, si: pagesa e papunësisë, pagesa e aftësisë së kufizuar, ndihma ekonomike, pensionet urbane dhe rurale, qendrat rezidenciale, fëmijë në përkuqdesje shoqërore etj.

Nga këta variabla dalin tregues, të tillë si: skemat e mbrojtjes sociale, të ardhurat dhe shpenzimet për mbrojtjen sociale, përfitimet e mbrojtjes sociale sipas funksionit të kujdesit shëndetësor, aftësisë së kufizuar, pleqërisë, pensioneve familjare, familjes dhe fëmijëve,

papunësisë, strehimit dhe përjashtimit social të prodhuar me zbatimin e plotë të sistemit ESSPROS, të cilët bëjnë të mundur arritjen e nivelit të plotë të përputhshmërisë me sistemin e integruar evropian të mbrojtjes sociale.

Përputhshmëria me *acquis*: të dhënat e sistemit të integruar evropian për mbrojtjen sociale (ESSPROS) bazohen në rregulloren e Parlamentit dhe Këshillit Evropian nr. 458/2007 “Për sistemin evropian të statistikave të integruara të mbrojtjes sociale”, si dhe nga rregulloret e Komisionit nr. 1322/2007, “Për formatin e duhur të transmetimit dhe kriteret e matjes së cilësisë së ESSPROS”, nr. 10/2008, “Për klasifikimet dhe rregullat e

shpërndarjes së statistikave të ESSPROS”, nr. 110/2011 “Për formatin e duhur të transmetimit dhe kriteret e matjes së cilësisë së ESSPROS”, nr. 263/2011 “Për lançimin e mbledhjes së plotë të të dhënave të ESSPROS” dhe janë plotësisht të përputhshme me kërkesat e këtyre rregulloreve.

Tema 1.7 “Drejtësia dhe krimi”

Kjo temë përbëhet nga nëntema 1.7.1 “Statistikat e kriminalitetit dhe drejtësisë”, e cila do të zbatohet nga INSTAT-i nëpërmjet përmbushjes së aktiviteteve statistikore me frekuencë vjetore si “Statistikat e kriminalitetit, veprave penale, procedimeve penale”, “Statistikat e personave të dyshuar, të pandehur dhe të burgosur”, “Statistikat e personave të dënuar dhe të pafajshëm”, “Zbatimi i Klasifikimit ndërkombëtar të krimeve për qëllime statistikore (ICCS)”.

Statistikat mbi veprat penale dhe autorët do të prodhohen nëpërmjet përpunimit të të dhënave administrative të siguruar nga Drejtoria e Përgjithshme e Policisë; statistikat mbi procedimet penale dhe të pandehurit do të prodhohen nëpërmjet përpunimit të të dhënave administrative të siguruar nga Prokuroria e Përgjithshme; statistikat mbi të burgosurit do të prodhohen nëpërmjet përpunimit të të dhënave administrative të siguruar nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve; statistikat mbi të dënuarit dhe çështjet penale do të prodhohen nëpërmjet përpunimit të të dhënave administrative të siguruar nga Ministria e Drejtësisë.

Gjatë vitit 2023, parashikohej miratimi i klasifikimit, por për shkak të ndryshimeve të reja në Kodin Penal, ky proces është ndërprerë dhe pritet të rinisë me miratimin e Kodit të ri Penal.

Treguesit kryesorë: tregues mbi veprat penale të evidentuara nga policia bazuar në nenet e Kodit Penal; personat e dyshuar nga policia në kryerjen e një veprë penale; tregues mbi procedime penale dhe të pandehur të regjistruar nga Prokuroria; tregues mbi të burgosurit sipas veprave specifike penale, grup-moshës dhe gjinisë; të dënuarit me burg dhe të paraburgosur sipas gjinisë, veprave penale dhe grup-moshës. Tregues mbi çështje penale dhe të dënuarit nga Gjykatat e Shkallës së Parë, të ndara sipas gjinisë, dy ndarjeve të mëdha moshore dhe veprave penale.

Përputhshmëria me *acquis*: statistikat e drejtësisë dhe krimi bazohen në legjislacionin kombëtar dhe normat kombëtare të numërimit të veprave dhe personave në sistemin e drejtësisë. Kjo e bën të

vështirë krahasueshmërinë e statistikave. Për këtë arsye, INSTAT-i po punon për formalizimin e Klasifikimit Ndërkombëtar të Statistikave të Krimeve për qëllime statistikore (ICCS), i cili do të sigurojë një kornizë për prodhimin e statistikave të krahasueshme.

Tema 1.8 “Kultura”

Kjo temë përbëhet nga nëntema 1.8.1 “Statistikat e kulturës dhe sportit”

Statistikat e kulturës bazohen në burime administrative dhe në anketat sociale dhe ekonomike që INSTAT-i prodhon. Të dhënat administrative sigurohen nga Ministria e Kulturës dhe Ministria e Arsimit dhe Sportit, të cilat mbulojnë statistika nga institucionet qendrore të artit dhe trashëgimisë kulturore dhe statistika lidhur me arsimin për fushën e kulturës.

Anketa e të ardhurave dhe nivelit të jetesës, anketa e përdorimit të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit (TIK), anketa e forcave të punës si dhe anketa e çmimeve të konsumit ndikojnë pozitivisht në pasurimin e treguesve vjetorë të kulturës.

Gjatë vitit 2024 do të prodhohen statistikat mbi sportin, duke përdorur të dhënat administrative nga Ministria e Arsimit dhe Sportit.

Treguesit kryesorë: statistika mbi numrin e shfaqjeve dhe spektatorëve në institucionet qendrore të kulturës; numri i vizitorëve vendës dhe të huaj në muze, kala dhe parqe arkeologjike, tregues nga biblioteka kombëtare; statistikat mbi edukimin për fusha të lidhura me kulturën; punësimin në kulturë, lidhur me profesione dhe aktivitete ekonomike të lidhura me kulturën, statistika mbi përdorimin e internetit për qëllime kulturore, tregues mbi sportin etj.

Përputhshmëria me *acquis*: statistikat e kulturës janë pjesërisht të përafruara me rregulloren

(EU) nr. 1295/2013, “Për statistikat e kulturës”. Për zhvillimin e mëtejshëm të statistikave në linjë me rregulloren, INSTAT-i do të ndjekë dhe do të konsultohet me metodologjinë e Eurostatit.

Fusha 2 “Statistikat ekonomike”

Statistikat ekonomike përfshijnë temat statistikore si: statistikat makroekonomike, statistikat financiare të qeverisë, fiskale dhe sektorit publik dhe statistikat e biznesit, të cilat luajnë një rol të rëndësishëm në hartimin e politikave ekonomike dhe përbëjnë bazën kryesore të informacionit për analiza të mëtejshme mbi zhvillimin dhe ndryshimet strukture të ekonomisë së vendit.

Qëllimi kryesor i statistikave ekonomike është që të sigurojnë të dhëna në kohë dhe me cilësi të lartë të treguesve statistikore, të cilët ndihmojnë në hartimin e politikave ekonomike, si dhe në monitorimin dhe menaxhimin e këtyre fushave.

Objekti kryesor për vitin 2024, për statistikat ekonomike, do të jetë rritja e cilësisë dhe plotshmërisë së serive kohore për treguesit me frekuencë mujore, tremujore dhe vjetore, duke synuar rritjen e nivelit të përafrimit me *acquis* përkatëse. Një ndër aksionet kryesore do të jetë përgatitja për kryerjen në kohë edhe me cilësi të revizionimit madhor në fushën e llogarive kombëtare, rezultatet e të cilit do të bëhen publike në vitin 2024 dhe ku synohet integrimi i të gjithë përmirësimeve të ndërmarra në këtë fushë nën asistencën e Eurostatit.

Agjencitë statistikore përgjegjëse: INSTAT-i, Banka e Shqipërisë dhe Ministria e Financave dhe Ekonomisë.

Në tabelën e mëposhtme (tabela nr. 9) paraqitet numri i aktiviteteve të kësaj fushe, për kategoritë: periodiciteti/burimi i të dhënave/niveli minimal i publikimit/institucioni përgjegjës.

Tabela nr. 9. Përmbledhje e numrit të aktiviteteve për fushën “Statistikat ekonomike”

2. Statistikat ekonomike	Nr. i aktiviteteve statistikore (AS)	Nr AS / Periodiciteti *	Nr AS / Burimi i të dhënave**	Nr AS / Niveli minimal i publikimit	Nr AS / Institucioni përgjegjës
Makroekonomike	5	1-T 4-V	5 VS+BA	4 Vendi 1 Bashki	5 INSTAT
Statistikat financiare të qeverisë, fiskale dhe të sektorit publik	6	1-M 1-T 3-V 1-6M	4 BA 2- Tjetër	4 Vendi 2-NA	2 BSH 2 MFE 2 INSTAT
Statistikat e biznesit	9	3 –T 4-V 1- rastësisht 1- çdo 5 vite	4 VS 1 BA 3 VS+BA 1-Tjetër	2 Vendi 1 Rajoni 5 Bashki 1 NA	9 INSTAT
Gjithsej	20	1-M	4 VS	10 Vendi	16 INSTAT

		5-T 11-V 1- 6M 1-5v 1-Rastësisht	5 BA 8 VS+BA 3-Tjetër	1 Rajoni 6 Bashki 3 NA	2 BSH 2 MFE
--	--	--	-----------------------------	------------------------------	----------------

*M-mujor; T-Tremujor; V-Vjetor;

** VS-Vrojtim statistikor; BA-Burim administrativ; NA-Nuk aplikohet.

Fusha “Statistikat ekonomike” përbëhet nga 3 tema statistikore:

Tema 2.1 “Makroekonomike”

Në këtë temë përfshihen statistikat e llogarive kombëtare si: prodhimi i brendshëm bruto, llogaritë jofinanciare sipas sektorëve institucional, llogaritë rajonale, tabelat burime-përdorime.

Llogaritë kombëtare pasqyrojnë zhvillimet makroekonomike të një vendi dhe i ofrojnë përdoruesve treguesit kryesorë dhe informacionin bazë për zhvillimin ekonomik të tij. Ato tregojnë se sa është kapaciteti prodhues i vendit, sa konsumohet, investohet dhe shkëmbehet me vendet e tjera të botës. Vlerësimi i këtyre treguesve realizohet duke përdorur informacionin e siguruar nga burime të ndryshme statistikore dhe administrative. Struktura e temës përbëhet nga këto nëntema:

2.1.1 “*Llogaritë sektoriale vjetore*”, paraqesin një pasqyrë koherente të të gjitha proceseve ekonomike dhe ndërveprimet e sektorëve të ndryshëm në ekonomi, duke përfshirë lidhjet midis ekonomisë kombëtare si një e tërë dhe pjesës tjetër të botës.

Aktualisht, INSTAT-i publikon dy llogaritë e para jofinanciare sipas sektorëve institucionalë, atë të prodhimit dhe gjenerimit të të ardhurave, në përputhje me sistemin evropian të llogarive (ESA2010). Nën asistencën e vazhdueshme të projekteve IPA shumë-përfutuese është punuar për përpilimin në mënyrë eksperimentale të sekuencës së plotë të llogarive.

Në vitin 2024, do të realizohet publikimi dhe transmetimi në EUROSTAT i sekuencës së plotë të llogarive të sektorëve institucionalë për periudhën 2013–2022.

2.1.2 “*Llogaritë kombëtare tremujore dhe vjetore, agregatat kryesore*”, e cila ndahet në dy aktivitete kryesore, duke u bazuar në frekuencën e treguesit.

“*Llogaritë kombëtare tremujore*” pasqyrojnë në frekuenca tremujore ecurinë e treguesit të produktit të brendshëm bruto (PBB), i vlerësuar me metodën e prodhimit, si dhe vlerësimin e disa prej komponentëve kryesorë të metodës së shpenzimeve me çmime korrente, çmimet e vitit paraardhës dhe

lidhje zinxhir, të përshtatura dhe jo të përshtatura sezonalisht.

“*Llogaritë kombëtare vjetore*” pasqyrojnë në frekuencë vjetore treguesin “Produkti i Brendshëm Bruto (PBB)”, i vlerësuar me metodën e prodhimit dhe të shpenzimeve me çmime korrente dhe me çmimet e vitit paraardhës. Vlerësimi i të dhënave bazohet në kombinimin e burimeve të siguruar nga INSTAT-i, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, Qendra Kombëtare e Biznesit, Banka e Shqipërisë, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare, Koorporata Energjetike Shqiptare, Operatori i Shpërndarjes së Energjisë Elektrike, Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore, në varësi të frekuencës së treguesit.

Gjatë vitit 2024 do të realizohet zbatimi i të gjithë përmirësimeve metodologjike në vlerësimin e treguesve vjetorë të llogarive kombëtare përfshirë përpilimin komponentëve të metodës së të ardhurave në seri kohore 2013–2022, duke rritur nivelin e përputhshmërisë me ESA 2010.

2.1.3 “*Tabelat burime-përdorime dhe tabelat input-output*”, pasqyrojnë në mënyrë të detajuar qarkullimin e produkteve dhe shërbimeve sipas aktiviteteve ekonomike gjatë vitit. Nga ana e burimeve paraqitet outputi, importet, marzhet tregtare dhe të transportit, ndërsa nga ana e përdorimeve paraqitet konsumi ndërmjetës, konsumi final, formimi bruto i kapitalit fiks dhe eksportet. Këto tabela prodhohen me frekuencë vjetore nëpërmjet përpunimit të të dhënave administrative dhe të dhënave të mbledhura nga vrojtimet statistikore.

Në revizionimin madhor 2024 do të kryhet integrimi i plotë i tabelave burim, përdorime në llogaritë kombëtare.

2.1.4 “*Llogaritë rajonale*” pasqyrojnë zhvillimet makroekonomike sipas rajoneve statistikore të një vendi dhe i ofrojnë përdoruesve treguesit kryesorë dhe informacionin bazë për zhvillimin ekonomik rajonal. Këto statistika janë gjithashtu me frekuencë vjetore dhe prodhohen nëpërmjet kombinimit të të dhënave administrative dhe të dhënave të siguruar nga vrojtimet statistikore që zhvillon INSTAT-i.

Llogaritë rajonale mbështeten në klasifikimin sipas rajoneve statistikore në nivel 1, 2 dhe 3, i cili bazohet në Nomenklaturën e Njësive Territoriale për Statistikat (NUTS) të Bashkimit Evropian.

Në vitin 2024 fokusi do të jetë në drejtim të implementimit të përmirësimeve metodologjike të treguesve të llogarive rajonale, si dhe në përmirësimin e afateve kohore të publikimit të tyre në T+12, duke rritur nivelin e përputhshmërisë me ESA 2010 për llogaritë rajonale.

Treguesit kryesorë: tregues sipas sektorëve institucionalë: llogaria e prodhimit, gjenerimit të të ardhurave sipas 6 sektorëve të ekonomisë (S.11 Institucionet jofinanciare, S.12 Institucionet financiare, S.13 Qeveria e përgjithshme, S.14 Familjet, S.15 Institucionet jofitimprurëse në shërbim të familjeve, S.2 Pjesa tjetër e botës); tregues mbi PBB Vjetore me metodën e prodhimit dhe metodën e shpenzimeve, me çmime korrente dhe çmimet e vitit të mëparshëm; tregues mbi PBB tremujore me metodën e prodhimit dhe shpenzimeve, me çmime korrente, çmimet e vitit të mëparshëm dhe “*të lidhura zinxhir*” sipas aktivitetit ekonomik, të përshtatura dhe jo të përshtatura sezonalisht; tabelat burime - përdorime me çmime korrente dhe me çmimet e vitit të mëparshëm; tabela input–output, prodhim i brendshëm, importe me çmime bazë; treguesi i PBB-së dhe i vlerës së shtuar bruto (VSHB-së), sipas rajoneve statistikore, nivelit 2 dhe 3, dhe degëve kryesore të ekonomisë në seri kohore; vlerësim i PBB-së dhe PBB-së për frymë, sipas rajoneve statistikore niveli 2 dhe 3, dhe aktiviteteve ekonomike; vlerësimi i PBB-së për frymë sipas rajoneve statistikore shprehur në termat e paritetit.

Përputhshmëria me *acquis*: Eurostat-i vlerëson pjesërisht të përputhshëm nivelin e implementimit të ESA 2010 në llogaritë kombëtare. Mbështetur në programin e monitorimit të përputhshmërisë, Shqipëria nën asistencën teknike të Eurostatit, ka rritur në mënyrë të ndjeshme nivelin e përputhshmërisë së statistikave të llogarive kombëtare. Në vitin 2024, së bashku me revizionimin madhor, do të rritet plotshmëria e tabelave të transmetuara në Eurostat në përputhje me Programin e Transmetimit ESA 2010.

Tema 2.2 “Statistikat financiare të qeverisë, fiskale dhe të sektorit publik”

Për prodhimin e statistikave të kësaj teme janë përgjegjës INSTAT-i, Banka e Shqipërisë dhe

Ministria e Financave dhe Ekonomisë, sipas nëntemave si vijon:

2.2.1 “Llogaritë financiare sipas Sektorëve Institucionalë” – financiare janë një sistem statistikor i integruar, që pasqyron marrëdhëniet financiare ndërmjet sektorëve të ekonomisë. Ato japin një pamje të plotë dhe gjithëpërfshirëse të situatës financiare dhe marrëdhënieve financiare në ekonomi, për sa u përket sektorëve ekonomikë dhe instrumenteve financiare, përfshirë edhe marrëdhëniet me jorezidentët. Llogaritë financiare ofrojnë një pasqyrë mbi operacionet dhe strukturën e sistemit financiar duke identifikuar kanalet kryesore të përdorura për të përfutur dhe investuar burimet financiare.

Llogaritë financiare sipas sektorëve institucionalë, me frekuencë vjetore, hartohen nga Banka e Shqipërisë. Për hartimin dhe raportimin e tyre, Banka mbështetet në standardet metodologjike ndërkombëtare mbi të cilat është ngritur dhe funksionon hartimi dhe raportimi i llogarive financiare në vendet anëtare të Bashkimit Evropian, si më poshtë:

- Sistemi evropian i llogarive kombëtare, ESA 2010;

- Manuali mbi Burimet dhe Metodën e Hartimit të Llogarive Financiare – edicioni i dytë;

- Rregullorja 549/2013 (BE) mbi sistemin evropian të llogarive kombëtare dhe rajonale në Bashkimin Evropian.

Hartimi i të dhënave bazohet në kombinimin e burimeve të siguruara nga Banka e Shqipërisë, INSTAT-i, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Qendra Kombëtare e Biznesit, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare dhe burime të tjera administrative.

Të dhënat merren në mënyrë direkte nga institucionet raportuese si burim primar, ose në mënyrë indirekte nga informacioni kundërpartit. Për mbledhjen e të dhënave primare, statistikave të llogarive financiare përdorin gjerësisht të dhënat, të cilat Banka e Shqipërisë i mbledh nëpërmjet sistemit të unifikuar të raportimit rregullator (ERRS) dhe raportimeve të tjera në Bankën e Shqipërisë. Ndërkohë që burime suplementare përdoren për të plotësuar mangësitë në burimet primare ose për të përmirësuar cilësinë e statistikave. Banka e Shqipërisë bashkëpunon me Institutin e Statistikave dhe Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë në mënyrë që të përdoren maksimalisht dhe në mënyrë

eficiente të dhënat administrative, veçanërisht për hartimin e të dhënave të sektorit të qeverisë së përgjithshme dhe korporatave jofinanciare.

2.2.2 “*Tregues monetarë dhe financiarë*” - Banka e Shqipërisë prodhon dhe publikon treguesit monetarë me frekuencë mujore dhe tremujore, që lidhen me agregatat monetare, depozitat, kreditë, normat e interesit, si dhe bilancet sektoriale dhe paraqitjet monetare të korporatave depozituese. Për përgatitjen e statistikave monetare dhe financiare si burim informacioni shërbejnë pasqyrat financiare të Bankës së Shqipërisë, sistemi raportues i unifikuar rregullator (ERRS) për bankat paradepozituese, sistemi raportues për shoqëritë e kursim-kreditit dhe unionet e tyre, sistemi raportues nga institucionet financiare jobanka, si dhe informacion i mbledhur nga autoriteti për mbikëqyrjen financiare, në përputhje me formatet metodologjike dhe udhëzimet e Bankës së Shqipërisë për kompanitë e sigurimit, fondet e pensioneve dhe fondet e investimeve. Në kuadër të harmonizimit të standardeve të raportimit me kërkesat e BE-së, statistikave të normave të interesit të institucioneve monetare financiare (bankat e nivelit të dytë) hartohen bazuar në rregulloren nr. 48/2017, “Për raportimet në Bankën e Shqipërisë të statistikave të normave të interesit” e cila përafron rregulloren (EC) nr. 1072/2003, 24.9.2013 (ECB/2013/34), ndryshuar me rregulloren e Bankës Qendrore Evropiane (BQE) të datës 8.7.2014 (ECB/2014/30), ndërsa në dhjetor 2021 u miratua rregullorja nr. 73, datë 22.12.2021, “Për raportimet në Bankën e Shqipërisë të zërave të bilancit të institucioneve të kreditit dhe të institucioneve monetare financiare”, e cila përafroi rregulloren e Bankës Qendrore Evropiane, (BE) nr. 2021/379.

2.2.3 “*Statistikat financiare të qeverisë sipas GFSM2014 dhe pasqyrat financiare të konsoliduara të qeverisë*” është nëntemë e cila mbulohet nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë në bashkëpunim me INSTAT-in dhe Bankën e Shqipërisë. Kjo ministri, nën cilësinë e agjencisë statistikore kryen aktivitetin e prodhimit të statistikave financiare të qeverisë sipas GFSM2014 dhe pasqyrave financiare të konsoliduara të qeverisë, të cilat publikohen me frekuencë vjetore. Prodhimi i këtyre statistikave mundësohet nëpërmjet përpunimit të informacionit të ofruar nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme

(institucione qendrore, vendore dhe fondet speciale).

2.2.4 “*Statistikat e borxhit të sektorit buxhetor të qeverisë dhe borxhit të garantuar*” është nëntemë e cila mbulohet gjithashtu nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë duke prodhuar statistikave të borxhit të sektorit buxhetor të qeverisë dhe borxhit të garantuar, me frekuencë tremujore dhe vjetore. Për prodhimin e këtyre statistikave, ministrisë i duhet të shfrytëzojë të dhënat që disponon, të dhëna nga INSTAT-i, si dhe nga Banka e Shqipërisë.

2.2.5 “*Statistikat financiare të qeverisë sipas ESA2010*” është nëntemë e cila mbulohet nga INSTAT-i në bashkëpunim të ngushtë me Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë dhe Bankën e Shqipërisë. INSTAT-i kryen aktivitetin e prodhimit statistikor mbi statistikave financiare të qeverisë sipas ESA2010, me status “vlerësime eksperimentale” dhe shënimin “jo për publikim”. Të dhënat janë me frekuencë tremujore dhe vjetore referuar Programi të Transmetimit ESA 2010. Statistikat financiare të qeverisë vlerësohen nëpërmjet përpunimit të informacionit të marrë për të gjitha njësitë e klasifikuara në sektorin e qeverisjes së përgjithshme (S.13) sipas metodologjisë ESA2010. Vlerësimet janë të ndara dhe sipas nënsektorëve të qeverisë: qeveria qendrore (S.1311), qeveria federale (S.1312), qeveria lokale (S.1313) dhe fondet e sigurimeve (S.1314).

Në vitin 2024 fokusi do të jetë zbatimi i të gjithë përmirësimeve metodologjike të statistikave financiare të qeverisë në përpilimin e sekuencës së plotë të llogarive të sektorëve institucionalë pjesë e revizionimit madhor.

2.2.6 “*Procedura e deficitit të tejkaluar*” është nëntemë, e cila mbulohet gjithashtu nga INSTAT-i në bashkëpunim të ngushtë me Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë dhe Bankën e Shqipërisë. INSTAT-i kryen aktivitetin e prodhimit statistikor mbi tabelat e procedurës së deficitit të tejkaluar sipas formatit të përcaktuar nga Eurostat, duke ndjekur metodologjinë ESA2010. Këto të dhëna kanë status “vlerësime eksperimentale” dhe shënimin “jo për publikim”. Të dhënat transmetohen dy herë në vit prill/tetor sikurse kërkohen nga Eurostat për vendet kandidate të Bashkimit Evropian.

Gjatë vitit 2024 fokusi do të jetë në drejtim të rritjes së qëndrueshmërisë ndërmjet statistikave financiare të qeverisë, tabelave EDP dhe treguesve të llogarive kombëtare sipas kërkesave dhe

standardeve të ESA 2010, si dhe zgjerimit të serive kohore të të dhënave të transmetuara në Eurostat, duke rritur nivelin e përputhshmërisë me programin e transmetimit ESA 2010.

Treguesit kryesorë: përgatitja e informacionit shpjegues metodologjik; tregues statistikorë mbi llogaritë financiare të sektorit të korporatave financiare, të jorezidentëve (pjesës tjetër të botës), të sektorit të qeverisë së përgjithshme, sektorit të korporatave jofinanciare, të ekonomive familjare dhe institucioneve jo me qëllim fitimi, në shërbim të ekonomive familjare; tregues statistikorë mbi agregatat monetare; bilancin sektorial dhe paraqitjen monetare të bankës qendrore, të bankave paradepozituese të bankave të tjera depozituese; paraqitjen monetare të korporatave depozituese; depozitat e përfshira në parane e gjerë; kredinë për ekonominë; tregues statistikorë mbi normat e interesit për depozitat e reja, huat e reja, depozitat gjendje në fund të periudhës, kredinë gjendje në fund të periudhës; tregues statistikorë mbi bilancin sektorial dhe paraqitjen monetare të korporatave të tjera financiare. Tregues statistikorë financiarë të qeverisë sipas GFSM 2014 dhe mbi pasqyrat financiare të konsoliduara të qeverisë; informacion mbi borxhin e qeverisë qendrore buxhetore dhe borxhin e garantuar sipas instrumenteve, maturimit dhe monedhës, tipit të interesit, koncensionalitetit si dhe borxhin e pushtetit lokal ndaj sektorit bankar (kredi). Tregues statistikorë financiarë të qeverisë sipas ESA 2010; informacion mbi treguesit e borxhit të qeverisë të tabelave të procedurës së deficitit të tejkaluar etj.

Përputhshmëria me *acquis*: mbështetur në programin e monitorimit të përputhshmërisë, Eurostat vlerëson mesatarisht të përputhshëm nivelin e implementimit të ESA 2010 në llogaritë financiare të qeverisë. INSTAT-i do të punojë në drejtim të rritjes së përputhshmërisë së kuadrit ligjor si dhe të intensifikimit të bashkëpunimit ndërinstitutional me qëllim përpilimin e tabelave të statistikave financiare të qeverisë (GFS – angl.) dhe tabelave të procedurës së deficitit të tejkaluar (EDP – angl.) sipas standardeve evropiane. Statistikat monetare hartohen në përputhje të plotë me standardet ndërkombëtare bazuar në manualin e statistikave monetare dhe financiare, FMN 2016 dhe manualin e statistikave të institucioneve monetare financiare, ECB, 2019.

Tema 2.3 “Statistikat e biznesit”

Statistikat e biznesit prodhohen nga INSTAT-i dhe ndahen në nëntemat si vijon:

2.3.1 “Statistikat strukturore të ndërmarrjeve”, INSTAT-i kryen si aktivitetet vrojtimit vjetor pranë ndërmarrjeve ekonomike, për prodhimin e statistikave strukturore në nivel kombëtar dhe rajonal për treguesit kryesorë. Për të siguruar vazhdimësinë dhe përmirësimin e cilësisë të treguesve statistikorë të ndërmarrjeve, INSTAT-i do të shfrytëzojë edhe burimet administrative për llogaritjen dhe publikimin e të dhënave. Gjatë vitit 2024, në mënyrë që statistikave strukturore të ndërmarrjeve të përafrohen më shumë me rregulloren e re të statistikave të biznesit, puna do të fokusohet në rishikimin e mbulimit aktual të aktiviteteve ekonomike me synimin për të kaluar nga një nivel 2-shifror në një nivel 4-shifror të NVE Rev.2 për zgjedhjen e kampionit të ASN. Gjithashtu do të analizohen burimet e mundshme administrative në dispozicion me qëllim zgjerimin e mbulimit të ASN-së, për sa i përket aktivitetit ekonomik duke përfshirë ndërmarrjet financiare.

Do të bëhet rishikimi i pyetësorit aktual të ASN-së për të siguruar që të dhënat vjetore të mbuluara nga Rregullorja e re e ASN-së të përfshihen brenda pyetësorit. Gjithashtu INSTAT-i realizon dhe aktivitetin “Statistikat mbi produktet industriale të ndërmarrjeve (PRODCOM)”, statistika të cilat, janë rezultat i të dhënave nga aktiviteti mbi vrojtimin vjetor që kryhet nga INSTAT-i për listën e produkteve industriale. Gjatë vitit 2023 u punua për përmirësime në metodologjinë e mbledhjes së të dhënave, si dhe përdorimi për herë të parë i listës së produkteve industriale, 2022. Vrojtimi u realizua me metodën CAPI dhe me një kampion të zgjeruar me përfaqësim në nivel produkti. Në qershor të vitit 2023 u realizua transmetimi për herë të parë i të dhënave të PRODCOM-it në EUROSTAT, duke respektuar afatet e përcaktuara në rregullore. Gjatë vitit 2024 do të vijohet me vrojtimin dhe publikimin e rregullt të treguesve sasior të produkteve industriale.

2.3.3 “Statistikat afatshkurtra të ndërmarrjeve”, ku përfshihen tre aktivitete statistikore që kryen INSTAT-i: i) Statistikat afatshkurtra të ndërmarrjeve ekonomike, për prodhimin e statistikave tremujore të kësaj kategorie. Gjatë vitit 2024, burimet administrative do të përdoren për analizën dhe prodhimin e treguesve afatshkurtër duke marrë në

konsideratë ndryshimet e kuadrit ligjor në institucionet ofruese të të dhënave administrative. Në rast të mungesës së burimit administrativ do të përdoret kontakti me anketues me metodën CAPI për ndërmarrjet. Gjithashtu, do të vlerësohen të dhënat e aktiviteteve të reja të përfshira në fushën e shërbimeve për statistikën afatshkurtra, si dhe do të vazhdojë llogaritja e indekseve mujore për treguesit e shitjeve në industri në statistikën afatshkurtra realizuar për herë të parë në qershor 2023 me mbështetjen e IPA 2019 shumë përfitues; ii) vërtetimi i tremujor për statistikën e çmimeve në ndërmarrjet ekonomike; iii) prodhimi i statistikave mbi lejet e ndërtimit të miratuara në territorin e Republikës së Shqipërisë me frekuencë tremujore, duke shfrytëzuar të dhënat administrative nga njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe INSTAT-it.

2.3.4 “Statistikat e regjistrave të biznesit” përfshijnë aktivitetet mbi mbledhjen dhe përpunimin e të dhënave administrative dhe statistikore për përditësimin e tyre.

- INSTAT-i mirëmban dhe përditëson;
- Regjistrin e Ndërmarrjeve;
- Regjistrin e Njësive Lokale;
- Regjistrin e Grupeve të Ndërmarrjeve.

Lidhur me aktivitetin mbi “Regjistri i Ndërmarrjeve”, në vitin 2024, INSTAT-i do të përditësojë Regjistrin e Ndërmarrjeve në kohë reale për qëllime të metodologjisë së vërtetimit statistikore. Burimet kryesore janë institucionet, si: Drejtoria e Përgjithshme të Tatimeve, Qendra Kombëtare e Biznesit, Banka e Shqipërisë, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave dhe të dhënat e INSTAT-it.

Sa i përket aktivitetit “Regjistri i Njësive Lokale”, regjistri është ndërtuar në vitin 2010 dhe përditësohet çdo vit. Gjatë vitit 2024 do të përdoren të dhënat administrative nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve dhe vërtetimi në institucionet shtetërore për procesin e përditësimit.

Lidhur me aktivitetin mbi regjistrin e grupeve të ndërmarrjeve dhe grupet e ndërmarrjeve shumëkombëshe janë ndërtuar në vitin 2018. Për shkak të globalizimit, krahasueshmëria ndërkombëtare e të dhënave statistikore është bërë shumë e rëndësishme. Gjatë vitit 2024 do të analizohen burimet administrative për përditësimin e tij.

Anketa e regjistrave të biznesit (shtator 2024) do të shërbejë për përditësimin e regjistrave dhe njësive statistikore dhe vlerësimin e cilësisë së tyre.

Treguesit kryesorë: tregues mbi aktivitetet ekonomike, punësimin, të ardhurat e shpenzimet, investimet, dhe të dhëna specifike për ndërtimin, tregtinë dhe bar-kafetë e restorantet etj.; tregues statistikorë kryesorë ekonomikë në nivel rajonal; tregues në volum dhe vlerë mbi produktet industriale; tregues statistikorë mbi aktivitetin ekonomik, shitjet, prodhimin, numrin e personave të punësuar, fondin e pagave, treguesit specifikë të ndërtimit, si dhe statistikën e grupeve kryesore industriale; tregues mbi numrin, sipërfaqen dhe vlerën e lejeve të ndërtimit të miratuara në territorin e Republikës së Shqipërisë; tregues lidhur me regjistrat e biznesit, si: numrin e ndërmarrjeve dhe njësive lokale, pronësinë, formën ligjore, aktivitetin ekonomik, xhiro vjetore, të punësuar gjithsej dhe të punësuar me pagesë, dhe tregues të tjerë për përditësimin dhe matjen e cilësisë së regjistrave statistikorë të njësive ekonomike.

Përputhshmëria me *acquis*: statistikën e biznesit janë pjesërisht në përputhje me rregulloren (EC) nr. 2019/2152, “Për statistikën evropiane të biznesit” dhe rregulloret tjera zbatuese të saj, ndërkohë që zbatohen të njëjtat përkufizime dhe klasifikime. Projekte statistikore të ndryshme të programit IPA shumë-përfitues, kanë ndihmuar dhe vazhdojnë të ndihmojnë në zhvillimin e statistikave të biznesit.

Fusha 3 “Statistikat sektoriale”

Statistikat sektoriale përfshijnë një sërë nënfushash heterogjene, si: statistikën e bujqësisë, peshkimit dhe pyjeve, statistikën e energjisë, transportit, turizmit, statistikën mbi tregtinë e jashtme dhe bilancin e pagesave, statistikën e çmimeve, shkencës dhe teknologjisë, inovacionit.

Qëllimi kryesor i statistikave sektoriale është që të sigurojnë të dhëna në kohë dhe me cilësi të treguesve statistikorë të cilët ndihmojnë në hartimin e politikave të përbashkëta mbi fushat e sipërpërmendura, si dhe në monitorimin dhe menaxhimin e tyre.

Objektivi kryesor për vitin 2024, finalizimi i të gjithë instrumenteve metodologjike (pyetësor, manual, korniza e njësive ekonomike bujqësore), në përputhje me kërkesat e rregullores (EC) 2018/1091 e Parlamentit Evropian për “Statistikën e integruar të fermës”, organizimi i të gjitha fazave testuese, si

dhe platformës për mbledhjen të dhënave dhe zbatimimi në terren i Censit.

Agjencitë statistikore përgjegjëse: INSTAT-i dhe Banka e Shqipërisë

Në tabelën e mëposhtme (tabela nr. 10) paraqitet numri i aktiviteteve të kësaj fushe, për kategoritë: periodiciteti/burimi i të dhënave/niveli minimal i publikimit/institucioni përgjegjës.

Tabela nr. 10. Përmbledhje e numrit të aktiviteteve për fushën “Statistikat sektoriale”

3. Statistikat sektoriale	Nr. i aktiviteteve statistikore (AS)	Nr. AS / Periodiciteti *	Nr. AS / Burimi i të dhënave**	Nr. AS / Niveli minimal i publikimit	Nr. AS / Institucioni përgjegjës
Statistikat e bujqësisë, peshkimit dhe pyjeve	19	5-M 1-T 12-V 1-10V	8 VS 10 BA 1- Cens	9 vendi 4 qarku 4 bashki 2 na	19 INSTAT
Energjia	2	1-T 1-V	2 BA	2 vendi	1 INSTAT 2 AKBN
Transporti	3	2-M 1-V	3 BA	1 vendi 2 qarku	3 INSTAT
Turizmi	3	2-M 1-T	2 VS 1 BA	1 vendi 1 rajoni 1 qarku	3 INSTAT
Tregtia e jashtme	4	1-M 1-T 2-V	2 BA 2 VS+BA	4 vendi	2 INSTAT 2 BSH
Bilanci i pagesave	5	2-M 3-T	2 BA 3 VS+BA	5 vendi	5 BSH
Çmimet	5	3-M 1-T 1-V	4 VS 1 BA	5 vendi	5 INSTAT
Shkenca, teknologjia dhe inovacioni	4	3-V 1-2V	3 VS 1 BA	4 vendi	4 INSTAT
Gjithsej	45	15-M 8-T 20-V 1-10V 1-2V	17 VS 22 BA 5 VS+BA 1 Cens	31 vendi 1 rajoni 7 qarku 4 bashki 2 NA	37 INSTAT 7 BSH 2AKBN

*M-mujor; T-Tremujor; V-Vjetor;

** VS-Vrojtim statistikor; BA-Burim administrativ; NA-Nuk aplikohet.

Fusha “Statistikat sektoriale” përbëhet nga 8 tema statistikore:

Tema 3.1 “Statistikat e bujqësisë, peshkimit dhe pyjeve”

Kjo temë përfshin nëntemën 3.1.1 “Statistikat e pyjeve”, për prodhimin e statistikave të kësaj kategorie me frekuencë vjetore, INSTAT-i mbledh dhe përpunon të dhëna administrative nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit dhe Agjencia Kombëtare e Pyjeve.

Në lidhje me nëntemën 3.1.2 “Statistikat e bujqësisë” nëndarja sipas specifikave që kjo temë mbulon është si vijon:

“Statistikat e produkteve bimore”. INSTAT-i është i ngarkuar të prodhojë statistikën e kësaj kategorie nëpërmjet mbledhjes dhe përpunimit të të dhënave administrative të siguruar nga burimi

administrativ. Gjithashtu, po në këtë kuadër, INSTAT-i bashkëpunon me Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural për sigurimin e të dhënave nga “Vrojtimi vjetor në bujqësi”, ku të dhënat parashikohen të mbledhen nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural me mbështetjen metodologjike të INSTAT-it. Gjatë vitit 2024 do të vazhdojë realizimi i aktivitetit “Statistikat e produkteve bimore” të gjeneruara nga “Vrojtimi mbi sipërfaqen e mbjellë”, i cili gjithashtu realizohet nga bashkëpunimi i INSTAT-it me Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural.

“Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve”. Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve do të sigurohen nga burimi administrativ, si dhe “Vrojtimi vjetor në bujqësi”. Sipas metodologjisë së parashikuar, mbledhja e të dhënave do të kryhet nga

Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, ndërkohë që INSTAT-i do të kryejë përpunimin e tyre si institucion që gëzon statusin e prodhuesit të statistikave zyrtare. Përveç këtyre dy aktiviteteve, me qëllim nxjerrjen e statistikave të kësaj kategorie me frekuencë mujore, INSTAT-i do të kryejë edhe aktivitetin “Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve”, të siguruara nga vërtetimet mujore mbi monitorimin e aktivitetit të thertoreve (për gjedhë, derra dhe të imta dhe shpendë) dhe aktivitetit të pularive për prodhimin e vezëve (konsum njerëzor).

“Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të tij”. Për prodhimin e statistikave të kësaj kategorie, ashtu si dhe për kategoritë e tjera të sipërpërmendura, do të ketë një bashkëpunim të ngushtë ndërmjet INSTAT-it dhe Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural. Kështu, INSTAT-i do të kryejë aktivitetin statistikor, me frekuencë vjetore, “Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të tij”, të prodhuara nga vërtetimi vjetor në të gjitha fabrikat dhe baxhot që grumbullojnë dhe përpunojnë qumësht dhe aktivitetin me frekuencë mujore “Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të tij” të siguruara nga vërtetimi mujor në fabrikat që grumbullojnë dhe përpunojnë qumështin e lopës. Ndërkohë, do të vazhdojë mbledhja dhe përpunimi i statistikave vjetore të qumështit dhe nënprodukteve të tij, të siguruara nga burimi administrativ.

“Statistikat strukturore të fermës” përfshijnë përpunimin në tërësi të të dhënave të siguruara nga Censi i Bujqësisë dhe Fermave Bujqësore. Nëpërmjet kryerjes së këtij aktiviteti madhor, si dhe vërtetimeve të tjera ndërmjet dy censeve, sigurohet informacion thelbësor në aspektet e përgjithshme statistikore të tilla si toka, blegtoria, forca e punës bujqësore dhe aktivitete të tjera fitimprurëse, masat e zhvillimit rural, makineritë dhe pajisjet, ujitja, strehimi i kafshëve dhe administrimi i plehut, administrimi i tokës, vreshtat dhe pemëtaria. Për vitin 2024 aktivitetet e parashikuara nën këtë nënfushë janë kryesisht të lidhura me punën përgatitore për Censin e Bujqësisë, si finalizimi i dokumenteve metodologjike, realizimi i testeve në terren, si dhe finalizimi i aplikacionit lidhur me mbledhjen e të dhënave statistikore. Gjatë vitit 2024, INSTAT-i do të fokusohet në zbatimin në terren të Censit të Bujqësisë, duke ju përshtatur në mënyrë të plotë kërkesave të rregullores EC 2018/1091 e

Parlamenti Evropian, për “Statistikat e integruara të fermës”.

“Llogaritë ekonomike në bujqësi” përfshin përpunimin në tërësi të të dhënave të siguruara nga burimi administrativ, si dhe nga tre anketat që INSTAT-i kryen në përmbushje të këtij aktiviteti, anketa mujore e çmimeve të prodhimeve bujqësore, anketa tremujore e çmimeve të inputeve në bujqësi dhe anketa tremujore e kafshëve për mbarështrim.

3.1.3 “Statistikat e peshkimit”. Lidhur me realizimin e objektivave të kësaj nënteme, INSTAT-i do të kryejë aktivitetet: “Statistikat e peshkimit” të siguruara nga burimi administrativ, për prodhimin e statistikave mbi prodhimin e peshkut me frekuencë tremujore, dhe “Statistikat e peshkimit dhe akuakulturës” të siguruara nga burimi administrativ për prodhimin e statistikave me frekuencë vjetore.

3.1.4 “Statistikat e prodhimeve organike në bujqësi” të siguruara nga burimi administrativ do të mbledhen gjatë vitit 2024, sipas legjislacionit shqiptar dhe do të publikohen bazuar në kërkesat ndërkombëtare.

3.1.5 “Statistikat e agromjedisit” të siguruara nga burimi administrativ. Për realizimin e këtij aktiviteti, INSTAT-i do të kryejë përpunimin e të dhënave të marra nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural për prodhimin e indikatorëve përkatës.

Treguesit kryesorë: tregues mbi pyjet, kullotat; të dhënat kadastrale të fondit për pyjet, kullotat dhe kundërvajtjet në pyje, strukturën dhe bilancet në pyje e kullota, si dhe bilanci burim-përdorim i produkteve pyjore; tregues mbi sipërfaqen, prodhimin, rendimentin dhe përmbajtjen e lagështisë për drithërat dhe bishtajoret, në nivel kombëtar dhe rajonal; bimët tjera të mbjella në tokë arë, në nivel rajonal; pemët frutore, vreshtat, agrumet dhe ullirin, në nivel rajonal; tregues statistikorë mbi: a) numrin e krerëve, prodhimin e mishit sipas kategorive të blegtorisë dhe produktet e tjera blegtorale; b) strukturën e blegtorisë dhe shpendëve, peshën e gjallë dhe peshë e therur sipas kategorive statistikore përkatëse të therura në fermë/thertore; statistika mbi numrin e shpendëve të therur gjatë vitit në thertore sipas llojeve, peshën e gjallë dhe peshën e therur; statistika mbi prodhimin e shpendëve dhe vezëve për treg; tregues mbi qumështin dhe produktet e tij sipas përmbajtjes së yndyrës dhe proteinave, mbi strukturën e fabrikave dhe baxhove që grumbullojnë dhe përpunojnë qumësht; statistika mbi sasinë e qumështit të lopës të grumbulluar si dhe sasinë e nënprodukteve

kryesore të prodhuara; tregues mbi sasinë e qumështit të prodhuar në fermë sipas llojeve: lopë, dele, dhi, me periodicitet vjetor në nivel prefekturë dhe bashkie; tregues mbi llogaritë ekonomike në bujqësi; Indeksi i çmimeve të produkteve bujqësore; indeksi i çmimeve të inputeve në bujqësi; tregues mbi prodhimin e peshkut, molusqeve, strukturën e ndërmarrjeve prodhuese si dhe numrin e të punësuarve; peshkimin detar sipas porteve; numrin e anijeve dhe zënien e peshkut sipas porteve; tregues për peshkimin në ujërat e brendshme dhe për numrin e subjekteve që ushtrojnë aktivitet në akuakulturë dhe molusqe; tregues mbi sasinë e zënies së peshkut sipas kategorive ujore; statistika mbi operatorë organikë të regjistruar dhe certifikuar, si: prodhues, përpunues, importues dhe të tjerë, gjatë vitit referues, si dhe të rinj gjatë vitit, të cilët nuk kanë plotësuar kriteret e certifikimit me periodicitet vjetor; sipërfaqet organike të certifikuara dhe në proces konvertimi dhe prodhimet organike bimore me periodicitet vjetor; blegtorinë e certifikuar, prodhimin e produkteve organike me origjinë blegtorale me periodicitet vjetor; përpunimin e produkteve organike sipas aktivitetit ekonomik; tregues mbi: sasinë e plehrave kimike të përdorura sipas grup kulturave periodicitet vjetor; sipërfaqet e plehëruara me plehra kimike periodicitet vjetor; sasinë e pesticideve të përdorura sipas grup kulturave me periodicitet vjetor; sipërfaqet e trajtuara me pesticide sipas llojit të pesticideve dhe grup kulturave me periodicitet vjetor; tregues mbi: mbulimin dhe përdorimin e tokës me periodicitet vjetor; tokën e punëshme, livadhet dhe kullotat, tokën e zënë me pemëtores (pemë frutore, ullinj, agrume dhe vreshta) dhe tokë tjetër jobujqësore me periodicitet vjetor.

Përputhshmëria me *acquis*: *statistikat në fushën e prodhimit bimor* realizohen duke zbatuar metodologjitë sipas standardeve evropiane, konkretisht bazuar në rregulloren (KE) nr. 543/2009 “Për statistikat vjetore të bimëve” ku mbulohen anekset 1.2.3.4 dhe vlerësohen si të pjesshme, si dhe në rregulloren e KE-së 834/2007 “Statistikat për prodhimet organike” që mbulohet në mënyrë të pjesshme.

Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve përputhen pjesërisht me rregulloren (KE) nr. 1165/2008 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit “Për statistikat e blegtorisë dhe të mishit”, ku mbulohen anekset I-IV, si dhe synohet mbulimi i aneksit V. Përkufizimet

e përdorura janë kryesisht në përputhje me rregulloret e KE-së.

Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të qumështit bazohen dhe janë pjesërisht të përafruara me rregulloren nr. 1165/2008 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit “Për statistikat e blegtorisë dhe të mishit”, si dhe direktiva 96/16/KE në vërtetimet statistikore për qumështin dhe produktet e tij.

Statistikat e strukturës së njësisë ekonomike bujqësore, INSTAT-i do të punojë për përafrimin e këtyre statistikave me rregulloren e re: rregullorja (BE) 2018/1091 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit “Për statistikat e integruara të fermave” përkufizimet që do të përdoren do të jenë në përputhje me rregulloret e KE-së.

Llogaritë ekonomike në bujqësi dhe çmimet bazohen në rregulloren e (KE) nr. 138/2004 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit “Për llogaritë ekonomike në bujqësi”. Në zbatim të kërkesave të kësaj rregulloreje, llogaritë ekonomike në bujqësi dhe çmimet klasifikohen si pjesërisht të përafruara. Përkufizimet e përdorura janë kryesisht në përputhje me rregulloren e KE-së. *Indeksi i çmimeve të prodhimeve bujqësore* publikohet në përputhje me rregulloren e KE-së me periodicitet vjetor dhe tremujor.

Statistikat e peshkimit bazohen në rekomandimet e FAO-s, si dhe rregulloret: rregullorja (EC) nr. 216/2009 mbi “Statistikat e zënies së peshkut, për peshkimin në zona të caktuar përveç Atlantikut të Veriut” dhe rregullorja (EC) nr. 762/2008 mbi “Statistikat e akuakulturës”. Përkufizimet e përdorura janë kryesisht në përputhje me rregulloret e KE-së.

Certifikimi i fermave organike nga trupat e certifikimit bazohet në ligjin nr. 106/2016 “Për prodhimin biologjik, etiketimin e produkteve biologjike dhe kontrollin e tyre” përafrimi me rregulloren (KE) nr. 834/2007, 28 qershorit 2007 mbi “Produktet organike dhe etiketimin e produkteve organike”.

Statistikat e agromjedisit vlerësohen si pjesërisht të përafruara me rregulloren (KE) nr. 1185/2009 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit “Për statistikat mbi pesticidet”.

Tema 3.2 “Energjia”

Kjo temë përmban dy nëntema 3.2.1 “*Statistikat e energjisë*” dhe 3.2.2 “*Statistikat e bilancit të përgjithshëm të energjisë*”.

Prodhimi i statistikave të energjisë në Agjencinë Kombëtare të Burimeve Natyrore do të mbështetet

nga INSTAT-i, në cilësinë e koordinatorit të sistemit kombëtar statistikor. AKBN-ja do të prodhojë dhe publikojë statistikën në volum të bilancit të përgjithshëm të energjisë me frekuencë vjetore, si dhe statistikën e bilancit të energjisë elektrike, qymyrit, naftës dhe gazit, me frekuencë tremujore aktiviteti për të cilat kontribuojnë me të dhëna administrative Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Operatori i Sistemit të Transmetimit, Operatori i Shpërndarjes së Energjisë Elektrike, Koorporata Energjetike Shqiptare, Enti Rregullator i Energjisë, Albpetrol sh.a., Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, Bashkitë e Shqipërisë etj.

Përmirësimet në kuadër të paraafërimit me rregulloret gjatë vitit 2024 do të fokusohen në rritjen e numrit të indikatorëve të transmetuar në Eurostat, si dhe në cilësinë e të dhënave të transmetuara.

Treguesit kryesorë: tregues statistikorë mbi prodhimin neto vendës të energjisë elektrike, qymyrit, naftës dhe gazit, si dhe importin dhe eksportin bruto të energjisë elektrike, qymyrit dhe produkteve të naftës, humbjet në rrjet të energjisë elektrike, si edhe konsumin e tyre final në vendin tonë; tregues statistikorë mbi bilancin energjetik, i cili paraqet situatën aktuale në sektorin e energjisë në vend për origjinën dhe përdorimin specifik sipas burimeve të energjisë duke siguruar të dhëna mbi konsumin e energjisë për banorë, intensitetin e energjisë, kontributin e burimeve të rinovueshme në konsumin final, etj.

Përputhshmëria me *acquis*: statistikën e energjisë janë pjesërisht të përafruara me rregulloren (KE) nr. 1099/2008 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit të “Për statistikën e energjisë”. Një numër i madh indikatorësh mbi statistikën e energjisë transmetohen aktualisht në Eurostat përmes pyetësorëve të energjisë. Përmirësimi dhe rritja e cilësisë dhe numrit të indikatorëve të transmetuar në Eurostat, përmirësimi i mbledhjes së të dhënave të produkteve të naftës, si dhe përpilimi i konsumit final sipas sektorëve është një nga prioritetet kryesore në të ardhmen.

Tema 3.3 “Transporti”

Tema e statistikave të transportit përfshin dy nëntema: 3.3.1 “Statistikën e transportit” dhe 3.3.2 “Statistikën mbi sigurinë në transport”. Statistikat e nëntemës së parë kanë përkatësisht frekuencë tremujore dhe vjetore, të cilat prodhohen nga INSTAT-i, duke kryer aktivitetin “Statistika mbi

transportin ajror, detar, ujor i brendshëm, hekurudhor dhe rrugor të mallrave dhe pasagjerëve” dhe “Statistika mbi karakteristikën e mjeteve të transportit rrugor”. Për realizimin dhe publikimin e këtyre statistikave, INSTAT-i përpunon të dhënat administrative të marra nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, si dhe nga Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor. Për sa i takon nëntemës 3.3.2, INSTAT-i kryen aktivitetin statistikor me frekuencë mujore “Statistika mbi aksidentet rrugore” dhe tregues vjetor për aksidentet hekurudhore. Për realizimin e këtyre statistikave, INSTAT-i përpunon të dhënat administrative të siguruar nga Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit dhe Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë.

Gjatë vitit 2024, do të rritet numri i treguesve të prodhuar mbi llojet e transportit dhe mbi sigurinë në transport bazuar në rregulloret evropiane, si dhe transmetimi i treguesve të prodhuar për statistikën e transportit në Eurostat dhe institucionet e tjera ndërkombëtare. Në vitin 2024, në kuadër të programit IPA 2022 shumë përfitues për statistikën e transportit, do të realizohet vlerësimi i burimeve administrative për statistikën e transportit, si dhe ngritja e sistemit për shkëmbimin e të dhënave mikro lidhur me transportin rrugor me burimet përkatëse administrative të disponueshme. Gjithashtu, gjatë tremujorit të katërt 2024, do të realizohet vërtetimi pilot mbi transportin rrugor të mallrave.

Treguesit kryesorë: tregues mbi transportin ajror, detar, ujor i brendshëm dhe hekurudhor, rrugor të mallrave dhe pasagjerëve, në nivel kombëtar dhe sipas rajoneve; tregues mbi karakteristikën e mjeteve të transportit rrugor; tregues mbi numrin e aksidenteve rrugore, numrin e të aksidentuarve (të vdekur dhe të plagosur) dhe numrin e aksidenteve hekurudhore, në nivel kombëtar dhe sipas rajoneve.

Përputhshmëria me *acquis*: statistikën mbi transportin janë pjesërisht në përputhje me rregulloret e Parlamentit dhe Këshillit Evropian nr. 2018/643, “Mbi statistikën e transportit hekurudhor”, nr. 2018/974, “Mbi statistikën e transportit të mallrave përmes rrugëve ujore brenda vendit”, nr. 70/2012, “Mbi kthimet statistikore në lidhje me transportin e mallrave me rrugë”, nr. 93/704 “Mbi krijimin e një baze të të dhënave të Komunitetit për aksidentet rrugore”, nr. 437/2003, “Mbi kthimet statistikore në

lidhje me transportin ajror të udhëtarëve, mallrave dhe postës”, si dhe direktivën e Parlamentit dhe Këshillit Evropian nr. 2009/42, “Mbi kthimet statistikore në lidhje me transportin e mallrave dhe udhëtarëve nga deti”.

Tema 3.4 “Turizmi”

Statistikat e kësaj kategorie përfshijnë tre nëntema:

3.4.1 “Statistika mbi strukturat akomoduese”, INSTAT-i kryen vrojtimin statistikor mujor “Anketa e strukturave akomoduese” pranë hoteleve dhe strukturave të ngjashme.

Treguesit mujorë të statistikave të akomodimit që përbëjnë ofertën turistike në vend do të publikohen sipas parashikimit, në vitin 2024. Në këtë vit, gjithashtu, do të bëhet rishikimi i pyetësorit për të identifikuar numrin e strukturave akomoduese që kanë një ose më shumë dhoma gjumi të aksesueshme nga personat me aftësi të kufizuar, duke përfshirë personat që përdorin karriget me rrota. Në vitin 2024, vrojtimi i anketës së strukturave akomoduese do përfshijë të gjitha strukturat akomoduese pjesë e Regjistrat Statistikor të Ndërmarrjeve. Informacioni do të vazhdojë të mbledhet çdo muaj nëpërmjet metodës CAPI me tabletë, për rreth 1,650 struktura akomoduese.

3.4.2 “Statistikat e turizmit në njësitë ekonomike familjare (NJEF)” statistikave vjetore të së cilës prodhohen nëpërmjet aktivitetit të INSTAT-it si anketa e turizmit pranë familjeve “Pushime dhe udhëtime” në përputhje me rekomandimet e parashikuara bazuar në rregulloren (BE) nr. 692/2011 Eurostat. Publikimi i rezultateve të vitit 2023 për anketën e turizmit në familje do të vijojë sipas parashikimit, në vitin 2024. Për të siguruar mbarëvajtjen e aktivitetit dhe për rrjedhojë edhe validimin e të dhënave të transmetuara në Eurostat, INSTAT-i do të zbatojë të gjitha rekomandimet dhe udhëzimet e Eurostat.

3.4.3 “Statistikat e lëvizjes së shtetasve”, ku përfshihet aktiviteti me frekuencë mujore për prodhimin e statistikave mbi lëvizjen (hyrje/daljet) e shtetasve të huaj dhe shqiptarë”, i cili kryhet nga INSTAT-i nëpërmjet përpunimit të të dhënave të siguruar nga Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit.

Treguesit kryesorë: statistika mbi lëvizjet (hyrje/daljet) e shtetasve të huaj dhe shqiptarë, sipas mënyrës së transportit, sipas shteteve, sipas mënyrës së qëllimit të vizitës; treguesit statistikorë mbi turizmin në Shqipëri; statistika mbi kapacitetin e

njësive akomoduese, numrin e turistëve, net-qëndrimet, numrin e turistëve sipas shteteve, kapacitetin shfrytëzues; statistika mbi përshkrimin e nivelit dhe strukturës së turizmit në familje, ana e kërkesës (*demand side*) për periudha tremujore dhe vjetore, në përputhje me kërkesat e rregullores të KE-së nr. 692/2011 (aneksi II) dhe kërkesave të përdoruesve të brendshëm.

Përputhshmëria me *acquis*: statistikave të turizmit nga ana e ofertës (*supply side*), janë pjesërisht të përafruara me rregulloren (KE) nr. 692/2011 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit “Për statistikave të turizmit”. Në mënyrë periodike transmetohen në Eurostat të dhënat mujore dhe vjetore lidhur me këto statistika.

Tema 3.5 “Tregtia e jashtme”

Kjo temë është e ndarë në disa nëntema:

3.5.1 Statistikat e investimeve të huaja direkte dhe tregtisë ndërkombëtare të shërbimeve; 3.5.1.1 Statistikat tremujore të fluksit dhe stokut të investimeve direkte. Statistikat e investimeve të huaja janë pjesë integrale e statistikave të bilancit të pagesave dhe pozicionit të investimeve ndërkombëtare dhe si statistika specifike me ndarje sipas aktivitetit ekonomik NVE dhe ndarje gjeografike (shteteve), statistika të cilat prodhohen nga Banka e Shqipërisë me frekuencë tremujore. Të dhënat për llogaritjen e statistikave të investimeve të huaja, sigurohen nga raportimet mujore të sistemit bankar, nga bilancet mujore dhe tremujore të institucioneve financiare (banka dhe jobanka), nga raportimet direkte të kompanive të mëdha me kapital të huaj dhe të përbashkëta shqiptare – të huaja; nga institucione të tjera administrative, si: Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore dhe Qendra Kombëtare e Biznesit, dhe informacione nga shkëmbime të ndërsjella dypalëshe me Kosovën. Në përgatitjen e statistikave të investimeve të huaja, Banka e Shqipërisë zbaton kërkesat dhe standardet e manualeve metodologjike të FMN-së (BPM6-2009) dhe OECD-së (BD4).

3.5.1.2 Statistikat e tregtisë ndërkombëtare të shërbimeve mbulohen gjithashtu nga Banka e Shqipërisë. Statistikat e tregtisë ndërkombëtare të shërbimeve janë pjesë integrale e statistikave të bilancit të pagesave në frekuencë tremujore, si dhe si statistika specifike me ndarje gjeografike me frekuencë vjetore. Statistikat e shërbimeve prodhohen nga përpunimi i të dhënave të siguruar nga Banka e Shqipërisë, INSTAT-i, Ministria e Brendshme,

Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare, Qendra Kombëtare e Biznesit, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, si dhe të dhëna të tjera nga vrojtime statistikore pranë kompanive private dhe individëve. Në përgatitjen e statistikave ndërkombëtare të shërbimeve aplikohen rekomandimet e manualit për bilancin e pagesave (BPM6-FMN), si dhe rekomandimet e përshkruara në manualin e tregtisë ndërkombëtare të shërbimeve (2010).

3.5.2 “Statistikat e tregtisë së jashtme të mallrave”. Në këtë nëntemë përfshihen dy aktivitete: 3.5.2.1 “Statistika mbi eksportet/importet e mallrave”, të cilat do të prodhohen nga INSTAT-i me frekuencë mujore nëpërmjet përpunimit të të dhënave të marra nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave; 3.5.2.2 “Statistikat mbi eksportet/importet e mallrave sipas karakteristikave të ndërmarrjeve”, të cilat do të prodhohen nga INSTAT-i me frekuencë vjetore nëpërmjet përpunimit të të dhënave të marra nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave dhe skedarit të ndërmarrjeve që disponon INSTAT-i.

Treguesit kryesorë: tregues statistikorë mbi investimet e huaja fluks dhe stok sipas shteteve; tregues statistikorë mbi investimet e huaja fluks dhe stok sipas aktivitetit ekonomik. Tregues statistikorë mbi tregtinë ndërkombëtare të shërbimeve me ndarje gjeografike (sipas shteteve). Tregues statistikorë mbi eksportet/importet e mallrave; tregues statistikorë mbi eksportet/importet e mallrave sipas karakteristikave të ndërmarrjeve.

Përputhshmëria me *acquis*: Mbështetur në programin e monitorimit të përputhshmërisë, Eurostat vlerëson mesatarisht të përputhshëm nivelin e implementimit të metodologjisë së investimeve të huaja direkte dhe tregtisë ndërkombëtare të shërbimeve, si dhe kritereve të transmetimit të këtyre të dhënave.

Statistikat e tregtisë së jashtme janë përafëruar pjesërisht me rregulloren (KE) nr. 471/2009 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit “Për statistikën e Komunitetit në lidhje me tregtinë e jashtme me vendet joanëtare”. Të dhënat e hollësishme të tregtisë së jashtme transmetohen rregullisht në Eurostat çdo muaj. Statistikat e tregtisë sipas monedhës së faturës (tabelat TIC) dërgohen rregullisht në Eurostat një herë në dy vjet. Statistikat e tregtisë së jashtme do të zbatohen plotësisht sistemin statistikor në formatin e ri të transmetimit të detajuar në vitin 2026.

Tema 3.6 “Bilanci i pagesave”

3.6.1 Statistikat mujore dhe tremujore të bilancit të pagesave

Banka e Shqipërisë është institucioni përgjegjës që prodhon dhe publikon statistikën e bilancit të pagesave. Në përgatitjen e këtyre statistikave, Banka e Shqipërisë mbledh informacion nëpërmjet raportimit direkt nga institucionet financiare; raportimit direkt nga burime administrative, si: Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, INSTAT-i, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare, Ministria e Brendshme, Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore, Qendra Kombëtare e Biznesit, si edhe vrojtimeve të realizuara në kompani private dhe individë. Të dhënat e grumbulluara nga burimet e mësipërme raportohen pjesërisht me frekuencë mujore dhe në pjesën më të madhe me frekuencë tremujore, duke mundësuar përgatitjen dhe publikimin e statistikave të bilancit të pagesave me frekuencë tremujore dhe duke filluar nga viti 2020 me frekuencë mujore.

Statistikat e bilancit të pagesave prodhohen në bazë të manualeve metodologjike të FMN-së (BPM6-2009, EDS 2013), OECD-së (BD4), manualit të statistikave të tregtisë ndërkombëtare të shërbimeve dhe kodit evropian të statistikave.

3.6.2 Statistikat tremujore të pozicionit të investimeve ndërkombëtare – Banka e Shqipërisë është institucioni përgjegjës që prodhon dhe publikon statistikën e pozicionit të investimeve ndërkombëtare. Në përgatitjen e këtyre statistikave, Banka e Shqipërisë, INSTAT-i, Ministria e Brendshme, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare, Qendra Kombëtare e Biznesit, si dhe të dhëna nga vrojtime statistikore pranë kompanive private të huaja dhe të përbashkëta shqiptare – të huaja. Gjithashtu, për përgatitjen e këtyre statistikave përdoren të dhëna nga FMN-ja dhe informacione nga shkëmbime të ndërsjella dypalëshe me Kosovën. Të dhënat e grumbulluara nga burimet e mësipërme raportohen pjesërisht me frekuencë mujore dhe në pjesën më të madhe me frekuencë tremujore, duke mundësuar përgatitjen dhe publikimin e statistikave të pozicionit të investimeve ndërkombëtare me frekuencë tremujore.

Statistikat e pozicionit të investimeve ndërkombëtare prodhohen në bazë të manualeve metodologjike të FMN-së (BPM6-2009, EDS

2013), OECD-së (BD4), dhe Kodit evropian të statistikave.

Gjithashtu Banka e Shqipërisë realizon aktivitetin 3.6.3 mbi *statistikat mujore të rezervës ndërkombëtare*, si dhe aktivitetin 3.6.4 mbi *statistikat tremujore të borxhit të jashtëm*.

Treguesit kryesorë: tregues statistikorë mbi bilancin tremujor të pagesave; tregues statistikorë mbi bilancin mujor të pagesave. Tregues statistikorë mbi pasqyrën e pozicionit të investimeve ndërkombëtare me frekuencë tremujore; tregues me frekuencë mujore mbi rezervën ndërkombëtare dhe tregues me frekuencë tremujore mbi borxhin e jashtëm.

Përputhshmëria me *acquis*: Mbështetur në programin e monitorimit të përputhshmërisë, Eurostat vlerëson mesatarisht të përputhshëm me rregulloren (KE) 184/2005 “Për bilancin e pagesave, tregtinë ndërkombëtare të shërbimeve dhe investimet e huaja direkte” nivelin e implementimit të metodologjisë së bilancit të pagesave dhe pozicionit të investimeve ndërkombëtare BPM6, si dhe kriteret e transmetimit të të dhënave.

Tema 3.7 “Çmimet”

Statistikat e çmimeve janë ndarë në disa nëntema si më poshtë:

3.7.1 “*Statistikat e çmimeve të konsumit*” e matur nëpërmjet tre treguesve kryesorë: “Indeksi i çmimeve të konsumit (IÇK)”, “Indeksi i harmonizuar i çmimeve të konsumit (IHÇK)” dhe “Indeksi i harmonizuar i çmimeve të konsumit me çmime konstante”. Këto indekse prodhohen çdo muaj nga INSTAT-i nëpërmjet kryerjes së vrojimit mujor të çmimeve të një shporte fikse mallrash dhe shërbimesh pranë njësisë të tregtisë me pakicë, si dhe duke shfrytëzuar të dhëna të tjera të marra nga Ministria e Arsimit, Sporteve dhe Rinisë, Bashkitë, Enti Rregullator i Ujit/Ujësjetës-Kanalizime Tiranë, Operatori i Shpërndarjes së Energjisë Elektrike, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare dhe universitetet.

3.7.2 “*Indeksi i nivelit të çmimeve dhe prodhimi i brendshëm bruto për frymë në standardin e fuqisë Blerëse*” është nëntemë e veçantë dhe parashikon kryerjen e aktivitetit statistikor “Matja e fuqisë blerëse (MFB)”. Statistikat e kësaj kategorie do të prodhohen nga Eurostat me frekuencë vjetore, duke përdorur të dhënat e vrojtimeve të ndryshme të çmimeve të konsumit, ndërtimit, makinerive dhe pajisjeve, qirave, spitaleve dhe të dhëna të tjera shtesë të

realizuara nga INSTAT-i për llogaritjen e këtyre treguesve.

3.7.3 “*Indeksi i çmimeve të banesave*” është aktivitet statistikor në formë studimi, ku INSTAT-i parashikon që në 2026 të prodhojë statistika me frekuencë tremujore duke shfrytëzuar të dhënat administrative të marra nga Agjencia Shtetërore e Kadastrës ose nga vrojtimet statistikore.

Treguesit kryesorë: indeksi mujor i çmimeve të konsumit, ndryshimi vjetor, ndryshimi mujor, indeksi mesatar vjetor; ndryshimi mesatar vjetor, indeksi i mujor i harmonizuar i çmimeve të konsumit, indeksi i nivelit të çmimeve, PBB për frymë në standardin e fuqisë blerëse.

Përputhshmëria me *acquis*: *statistikat çmimeve të konsumit* janë pjesërisht në përputhje me rregulloren (EC) nr. 2016/792 “Për indeksat e harmonizuara të çmimeve të konsumit dhe indeksin e çmimeve të banesave”, ndërkohë që zbatojnë të njëjtat përkufizime dhe klasifikime. Të dhënat e çmimeve transmetohen dhe publikohen rregullisht në Eurostat, çdo muaj. INSTAT-i ndjek dhe zbaton rregullisht ndryshimet metodologjike të rregullores dhe i zbaton në trajtimin dhe llogaritjen e treguesit. Për sa u përket statistikave të matjes së fuqisë blerëse, të gjitha aktivitetet që lidhen me këtë nëntemë statistikore kryhen në përputhje të plotë me rregulloren e BE-së nr. 193/2011 “Për kontrollin e cilësisë së matjes së fuqisë blerëse”.

Tema 3.8 “Shkenca, teknologjia dhe inovacioni”

Në këtë temë përfshihen këto nëntema:

3.8.1 “*Statistikat e shkencës dhe teknologjisë*”, për statistikat e kësaj kategorie, INSTAT-i, gjatë vitit 2024 do të mbledhë dhe përpunojë të dhëna administrative mbi fondet e alokuara në buxhetin e shtetit për aktivitetin e kërkimit shkencor (statistikat GBARD) për vitin referencë 2023. Këto të dhëna do të transmetohen në Eurostat.

Për statistikat e kësaj kategorie, INSTAT-i, gjatë vitit 2024 do të përpunojë të dhënat e mbledhura nga vrojtimi mbi aktivitetin e kërkimit shkencor dhe zhvillimit për katër sektorë: ndërmarrje private, institucione publike, institucione të arsimit të lartë dhe organizatat jofitimprurëse. Të dhënat e përpunuara do të prodhohen dhe publikohen gjatë tremujorit të katërt 2024.

3.8.2 “*Statistikat e inovacionit*”, INSTAT-i, gjatë vitit 2024, do të publikojë të dhënat për aktivitetet e inovacionit në ndërmarrje për periudhën kohore

2020–2022. INSTAT-i do të transmetojë të dhënat dhe raportin e cilësisë në Eurostat, duke respektuar afatet e transmetimit. Gjatë tremujorit të katërt të vitit 2024, INSTAT-i do të zhvillojë vrojtimin einovacionit në ndërmarrje për periudhën 2022–2024 duke u bazuar në manualin e Oslos.

3.8.3 “Statistikat e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit”. Për prodhimin e statistikave të kësaj nënteme, INSTAT-i do të kryejë dy vrojtime: a) Vrojtimin vjetor mbi “Teknologjinë e informacionit dhe komunikimit” pranë ndërmarrjeve ekonomike, për të cilin INSTAT-i do të kryejë mbledhjen e të dhënave për vitin referencë 2024 dhe publikimin e këtyre treguesve duke u bazuar në rregulloren zbatuese për vitin referues. Gjithashtu, gjatë vitit 2024, këta tregues dhe raporti i cilësisë do të transmetohen në Eurostat; b) Vrojtimin mbi “Përdorimin e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit” në njësitë ekonomike familjare (NJEF). Statistikat e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit do të kenë frekuencë vjetore.

Treguesit kryesorë: tregues lidhur me përdorimin e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit (TIK) në ndërmarrje ekonomike me 10 e më shumë të punësuar; tregues mbi nivelin e përdorimit të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit nga familjet (NJEF) dhe individët në nivel kombëtar me periodicitet vjetor.

Përputhshmëria me *acquis*: statistikat mbi shkencën inovacionin dhe teknologjinë janë pjesërisht në përputhje me rregulloren e Komisionit (KE) nr. 2019/2152, “Për statistikat evropiane të biznesit”, rregulloren zbatuese të Komisionit Evropian (EU) 2022/1092, “Për statistikat e inovacionit”, si dhe rregulloren zbatuese të Komisionit Evropian (EU) 2022/1344, “Për statistikat e teknologjisë së informacionit në ndërmarrje”.

Të dhënat mbi shkencën mbledhen për secilin sektor që kjo nënfushë mbulon, por për shkak të mungesës së cilësisë dhe shkallës së ulët të përgjigjes nga njësitë statistikore nuk disponohet një seri kohore të këtyre statistikave sipas çdo sektori të performancës. Ndonëse ndiqet rregullorja e Komisionit (KE) 2019/2152, “Për statistikat evropiane të biznesit” dhe “Manuali i Frascatit” për përkufizimet dhe mbledhjen e të dhënave, mos prodhimi i treguesve dhe transmetimi i tyre për këtë fushë bën të pamundur vlerësimin dhe

përputhshmërinë me rregulloret përkatëse. Për këtë nënfushë, prodhohen vetëm të dhëna lidhur me fondet e alokuara në buxhetin e shtetit për aktivitetin e kërkimit shkencor të cilat transmetohen në Eurostat prej vitit 2019.

Statistikat për nënfushën e përdorimit të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit në ndërmarrje janë pjesërisht në përputhje me rregulloren bazë të Komisionit Evropian 2022/1344, duke siguruar një kuadër ligjor të përbashkët lidhur me vrojtimin e teknologjisë së informacionit në ndërmarrje, të mbledhura përmes kampioneve të zgjedhura për ndërmarrjet mbi 10 punonjës në aktivitetet ekonomike e përcaktuara nga rregullorja bazë. Hartimi i pyetësorit, përkufizimet dhe metodologjia e përdorur është në përputhje me rregulloret zbatuese për secilin vit në të cilin vrojtimi zhvillohet.

Treguesit statistikorë për *nënfushën e inovacionit* janë pjesërisht të përputhshme me rregulloren e Komisionit (KE) nr. 2019/2152 “Për statistikat evropiane të biznesit”, rregulloren zbatuese të Komisionit Evropian (EU) 2022/1092 për statistikat e inovacionit për raundin e vrojtimet CIS 2022. Dizenjimi i pyetësorit, përkufizimet dhe metodologjia e përdorur është në përputhje me rregulloren evropiane për këto statistika, si dhe në përputhje me Manualin e Oslos, botimi i katërt.

Fusha 4 “Statistikat e mjedisit dhe multidomain”

Statistikat e mjedisit dhe multidomain përfshijnë statistikat e mjedisit dhe statistikat rajonale dhe gjeohapësinore.

Qëllimi kryesor i statistikave të mjedisit dhe multidomain është sigurimi i të dhënave në kohë dhe me cilësi të treguesve statistikorë të cilët ndihmojnë në hartimin e politikave të përbashkëta mjedisore dhe socio-ekonomike, monitorimin dhe menaxhimin e këtyre fushave, si dhe integrimin e informacionit statistikor dhe atij gjeohapësinor me anë të të cilit synohet sigurimi i numrit më të madh të mundshëm të statistikave të gjeoreferuara në kohë dhe cilësi nga fusha të ndryshme të statistikave në një nivel territorial të detajuar.

Objekti kryesor gjatë vitit 2024, për statistikat e mjedisit dhe multidomain, do të jetë rritja e cilësisë dhe plotshmërisë së serive kohore për treguesit me frekuencë vjetore, të lidhur në veçanti me statistikat e mbetjeve dhe statistikat e ujit, duke synuar rritjen e nivelit të përafrimit me *acquis* përkatëse, si dhe

dërgimi për herë të parë në Eurostat për vlerësim të dhënat mbi “Llogaritë e emetimeve në ajër”.

Agjencia statistikore përgjegjëse: INSTAT-i

Tabela nr. 11 paraqet numrin e aktiviteteve të kësaj fushe, për kategoritë: periodiciteti/burimi i të dhënave/niveli minimal i publikimit/institucioni përgjegjës.

Tabela nr. 11. Përmbledhje e numrit të aktiviteteve për fushën “Statistikat e mjedisit dhe multidomain”

4. Statistikat e mjedisit dhe multidomain	Nr. i aktiviteteve statistikore (AS)	Nr. AS / Periodiciteti *	Nr. AS / Burimi i të dhënave**	Nr. AS / Niveli minimal i publikimit	Nr. AS / Institucioni përgjegjës
Mjedis	7	7-V	7 BA	7 Vendi	7 INSTAT
Sistemi i informacionit gjeografik (GIS) për qëllime statistikore	4	4-Tjetër	4-Tjetër	4 NA	4 INSTAT
Gjithsej	11	7-V 4-Tjetër	7 BA 4-Tjetër	7 Vendi 4 NA	11 INSTAT

*M-mujor; T-Tremujor; V-Vjetor;

** VS-Vrojtje statistikore; BA-Burim administrativ; NA-Nuk aplikohet.

Tema 4.1 “Mjedis”

Statistikat e mjedisit parashikohet të prodhohen në vitin 2024, sipas këtyre nëntemave:

4.1.1 “Llogaritë monetare mjedisore”. Sipas kësaj nënteme, INSTAT-i do të prodhojë statistika mbi llogaritë monetare mjedisore, me frekuencë vjetore, të siguruar nga burime administrative, si edhe duke shfrytëzuar të dhënat e disponueshme në INSTAT, kryesisht të dhënat e siguruar nga Drejtoria e Llogarive Kombëtare, duke i shpërndarë këto të dhëna sipas kërkesave dhe metodologjisë evropiane.

4.1.2 “Llogaritë fizike mjedisore”, sipas së cilës INSTAT-i do të realizojë aktivitetin “Llogaritë fizike mjedisore” të gjeneruara nga burimi administrativ, duke përpunuar të dhënat statistikore të siguruar nga Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore, Agjencia e Menaxhimit të Burimeve Ujore, si dhe INSTAT-i.

4.1.3 “Statistikat mbi menaxhimin e mbetjeve dhe substancave të rrezikshme”, ku INSTAT-i do të kryejë prodhimin vjetor të statistikave mbi mbetjet, bazuar në aktivitetet “Statistikat mbi menaxhimin e mbetjeve dhe substancave të rrezikshme”, të siguruar nga burimi administrativ dhe “Statistikat mbi menaxhimin të mbetjeve të ngurta urbane dhe substancave të rrezikshme”, të siguruar nga bashkitë e vendit, me një sistem tashmë të konsoliduar të mbledhjes së të dhënave. Gjithashtu, brenda kësaj nënteme, INSTAT-i do të kryejë prodhimin vjetor të statistikave mbi mbetjet, bazuar në “Statistikat mbi menaxhimin e mbetjeve dhe substancave të rrezikshme” të siguruar nga vërtetimi vjetor mbi mbetjet në industri”.

4.1.4 “Statistikat e ujit”. Prodhimi vjetor i statistikave të ujit nga INSTAT-i, do të bazohet në dy aktivitete statistikore si: “Statistikat e ujit” të cilat prodhohen nga përpunimi i të dhënave administrative të siguruar nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjetikës, Instituti i Gjeoshkencave, Energjisë, Ujit dhe Mjedisit dhe Shërbimi Gjeologjik Shqiptar.

4.1.5 Statistikat e qytetit. Për realizimin e kësaj nënteme do të prodhohen statistikat mbi cilësinë e ajrit dhe zhurmat dhe automjetet sipas vjetërsisë në përdorim. Këto statistika do të prodhohen gjithashtu nga INSTAT-i me frekuencë vjetore, duke u mbështetur në aktivitetin “Statistikat mbi cilësinë e ajrit dhe zhurmat” të cilat prodhohen nga përpunimi i të dhënave të siguruar nga INSTAT-i, si dhe i të dhënave administrative të siguruar nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjetikës.

4.1.6 “Statistikat e biodiversitetit”, nga realizimi i kësaj teme statistikore sigurohen të dhëna të përgjithshme dhe specifike për zonat e mbrojtura, speciet e kërcënuara, florën dhe faunën. Të dhëna janë vjetore në nivel kombëtar dhe sigurohen nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, si dhe Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura.

Treguesit kryesorë: tregues vjetorë mbi taksat në mjedis në total vendi; tregues vjetorë mbi shpenzimet për mbrojtjen e mjedisit dhe të ardhurat në total vendi; tregues vjetorë mbi të mirat dhe shërbimet në mjedis në total vendi; tregues vjetorë mbi llogaritë rrjedhëse fizike të energjisë në total vendi; burimet e brendshme natyrore (DE);

përdorimin e brendshëm të materialeve mjedisore (DMC); Tregues mbi menaxhimin e mbetjeve dhe substancave të rrezikshme në nivel vendi; tregues statistikorë mbi mbetjet e ngurta urbane, mbetjet e ngurta industriale; cilësinë e ujërave larës në detet Adriatik dhe Jon; tregues mbi ujin, cilësinë e ajrit dhe zhurmat në nivel vendi dhe në qytete kryesore; speciet e rrezikuara dhe ato të mbrojtura për florën dhe faunën, si dhe tregues mbi numrin dhe sipërfaqen e zonave të mbrojtura.

Përputhshmëria me *acquis*: *Llogaritë monetare në mjedis* bazohen në rregulloren (KE) 691/2011 “Për llogaritë ekonomike evropiane mjedisore”.

Llogaritë fizike mjedisore bazohen në rregulloren (KE) 691/2011 “Për llogaritë ekonomike evropiane mjedisore”. Përkufizimet e përdorura janë kryesisht në përputhje me këtë rregullore. *Llogaritë e flukseve të materialeve mjedisore* publikohen nga INSTAT-i me periodicitet vjetor dhe në përputhje me metodologjinë e BE-së. INSTAT-i nuk prodhon dy modulet e tjera të llogarive fizike mjedisore si llogaritë e emetimeve në ajër dhe llogaritë e flukseve fizike të energjisë, megjithatë puna ka nisur që këto module të prodhohen dhe të jenë të përafëruara me kërkesat e rregullore specifike.

Statistikat në fushën e mbetjeve të ngurta urbane realizohen duke zbatuar metodologjitë dhe standardet e parashikuara në rregulloret: rregullorja (KE) nr. 2150/2002, “Për statistikën e mbetjeve”, direktiva e Këshillit të Evropës nr. b2008/98/EC “Për mbetjet dhe raportimin e detyrueshëm të statistikave për mbetjet”, rregullorja (KE) nr. 782/2005, që përcakton formatin e detyrueshëm për transmetimin e rezultateve në statistikën e mbetjeve, Rregullorja (KE) nr. 783/2005, shtojca II për rregulloren e mbetjeve, direktiva e Këshillit të Evropës nr. 2150/2002 “Për kriteret e duhura të vlerësimit të cilësisë dhe përmbajtjen e raporteve të cilësisë për statistikën e mbetjeve”, rregullorja (KE) nr. 849/2010 “Për menaxhimin e mbetjeve urbane” dhe manuali i Eurostatit për statistikën e mbetjeve, i amenduar.

Statistikat në fushën e ujërave realizohen duke zbatuar metodologjitë sipas standardeve evropiane bazuar në rregulloret dhe direktivat e BE, rregullorja (KE) 2017/1951 “Për programin e statistikave evropiane”.

Tema 4.2 “Multidomain”

4.2.1.1 Sistemi i informacionit gjeografik (GIS) për qëllime statistikore

Gjatë vitit 2024, INSTAT-i do të zbatojë aktivitetet e fazës së pasnumërimit me fokus përditësimin e të dhënave gjeohapësinore me informacionin e ardhur nga Censi 2023, që do të shërbejë dhe si bazë për kampionin e anketave dhe vrojtimeve të tjera statistikore të INSTAT-it.

Puna do të fokusohet edhe në integrimin e të dhënave gjeohapësinore me të dhënat statistikore në funksion të përgatitjes së materialit hartografik për publikimin e rezultateve të censit me anë të komponentit gjeografik. Në kuadër të publikimit të të dhënave të censit do të punohet në përmirësimin e gjeoportalit të INSTAT-it dhe pasurimin e tij me më shumë tregues për të qenë sa më pranë nevojave të përdoruesve.

“Ndërtimi i Regjistrat Statistikor të Ndërtesave dhe Banesave të Shqipërisë”. Gjatë vitit 2024 synohet të ngrihet infrastruktura e teknologjisë së informacionit për regjistrin statistikor të ndërtesave dhe banesave (RSNB/ASRBD), si dhe ndërtimi i databazës së regjistrat. Fokusi do të jetë ndërtimi i gjeodatabazës së regjistrat me të dhënat e censit të popullsisë dhe banesave 2023 të transformuara sipas kërkesave teknike të regjistrat statistikor të ndërtesave dhe banesave.

Gjatë kësaj periudhe është parashikuar të nisë dhe procesi i përditësimit të regjistrat me të dhënat e siguruar nga Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile (Adresari) apo autoritete të tjera publike shqiptare sipas variablave të përcaktuar në regjistrat. Fillimisht të dhënat do t'i nënshtrohen kontrollit të cilësisë dhe më pas të integrohen në databazën e regjistrat.

“Klasifikimi statistikor i njësive territoriale”. INSTAT-i transmeton, sipas kërkesave të Eurostatit, rregullisht çdo vit listën e njësive administrative lokale (LAU) me klasifikimet që disponon, si: shkallën e urbanizimit (DEGURBA) dhe klasifikimin e zonave bregdetare (*Costal Areas*). Për vitin 2024, INSTAT-i do të vazhdojë të transmetojë këtë listë sipas kërkesave të Eurostat.

Në vitin 2024, INSTAT-i synon harmonizimin e klasifikimit të nomenklaturave statistikore NUTS në përputhje me rregulloret e KE-së, si dhe implementimin e tipologjive territoriale (TERCET) në përputhje me rregulloret e Komisionit Evropian,

si dhe paraqitjen hartografike të treguesve kryesorë të censit në nivel rrjeti qelizor (grid) prej 1 km².

4.2.2 Harmonizimi i temave “Demografia” dhe “Njësitë statistikore” sipas direktivës INSPIRE

Në lidhje me infrastrukturën kombëtare të informacionit gjeohapësinor (NSDI kombëtare), nëntema 4.2.2.1, INSTAT-i do të fokusohet në transformimin dhe harmonizimin e të dhënave gjeografike për dy temat që është përgjegjës në kuadrin e NSDI shqiptare (demografia dhe njësitë statistikore), sipas specifikimeve të direktivës INSPIRE. Me mbështetjen e Autoritetit Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor, INSTAT-i parashikon harmonizimin e të dhënave gjeohapësinore me të dhënat e Censit 2023.

Aktivitete statistikore për botime përmblendhëse

Vjetari Statistikor Rajonal

Vjetari Statistikor Rajonal është një publikim me frekuencë vjetore, i cili synon t’u japë përdoruesve një përmbledhje të treguesve dhe tendencave demografike, ekonomike, sociale dhe mjedisore më të rëndësishme dhe më të fundit në nivel rajonal, qarku dhe, ku është i disponueshëm, edhe në nivel lokal (si p.sh. nivel bashkie). Prioriteti i Vjetarit është paraqitja e treguesve statistikorë (normat, raportet, mesataret, koeficientët, indekset etj.) dhe jo vlerat absolute. Kjo mundëson krahasimin ndërmjet njësisve territoriale, pavarësisht nga madhësia dhe vendndodhja e tyre.

Vjetari Statistikor Rajonal respekton Nomenklaturën Evropiane të Njësive Territoriale për Statistikat (NUTS), ku dallon këto nivele: NUTS 1 (nivel vendi), NUTS 2 (rajonet statistikore bazë, në Shqipëri: Veri, Qendër, Jug), NUTS 3 (rajone të vogla statistikore, në Shqipëri: 12 prefekturat ose qarqet), LAU 1 (njësitë administrative vendore 1, në Shqipëri: 61 bashki).

Regjistrat e biznesit

Statistikat zyrtare bazuar në regjistrat e biznesit i shërbejnë gjithë komunitetit të biznesit, politikëbërësve dhe akademikëve për të analizuar situatën ekonomike në vend, si dhe për të ndërmarrë iniciativa dhe vendime të drejta për të përmirësuar klimën dhe zhvillimin e bizneseve.

Shqipëria në shifra

Shqipëria në shifra paraqet në mënyrë sintetike të dhëna statistikore për zhvillimin ekonomik dhe shoqëror të Shqipërisë. Botimi përmban 36 kapituj: demografia, shëndetësia, kushtet sociale, arsimit,

kultura, papunësia, punësimi, çmimet, tregtia e jashtme, transporti, turizmi, llogaritë kombëtare, regjistri i ndërmarrjeve, inovacioni etj.

Burra dhe gra në Shqipëri

Publikimi “Burra dhe gra në Shqipëri” është një publikim me periodicitet vjetor, i cili paraqet të dhëna për fusha të ndryshme të jetës të ndara sipas gjinisë, si dhe paraqet matjen dhe monitorimin e jetës së grave dhe burrave në shoqëri.

Kapitujt e përfshirë në këtë botim pasqyrojnë fusha të ndryshme të të dhënave me bazë gjinore, të cilat janë përpunuar dhe vendosur në kontekst nga stafi i INSTAT-it, duke i bërë ato më të lehta dhe të kuptueshme për publikun e gjerë.

Tregtia e jashtme e mallrave dhe ndërmarrjet

Botimi mbështetet në rregulloren (BE) nr. 2019/2152 për statistikën e biznesit, si edhe pasqyron disa nga kërkesat themelore dhe nevojat e disa grupeve të përdoruesve për të dhënat mbi tregtinë e mallrave dhe ndikimin e tyre në ekonominë shqiptare.

Ky publikim i dedikuar paraqet me anë të shifrave realitetin ekonomik në vend, si dhe përgjigjet ndaj kërkesave në rritje për informacion statistikor të vendimmarrësve, kërkuesve shkencorë dhe akademikëve në Shqipëri.

Tregu i punës

Botimi mbi tregun e punës është një burim i rëndësishëm informacioni mbi situatën dhe tendencat e tregjeve kombëtare të punës. Ai ndihmon për të monitoruar politikat dhe strategjitë kryesore për punësimin dhe pagat, sipas gjinisë dhe strukturës gjinore dhe moshore, shkallës arsimore, aktivitetit ekonomik dhe profesioneve.

Botimi i dedikuar i tregut të punës, një botim vjetor, përmban një analizë të zgjeruar të publikimeve tremujore bazuar në burime administrative dhe anketën e forcave të punës.

Turizmi në shifra

Ky publikim i dedikuar paraqet me anë të shifrave të dhëna përmbledhëse mbi sektorin e turizmit për nevoja të hartuesve të politikave, vendimmarrësve, kërkuesve shkencorë dhe akademikëve në Shqipëri. Përgatitja e këtij materiali është mundësuar nga burime administrative dhe dy anketa: anketa “Pushime dhe udhëtime” dhe “Anketa e strukturave akomoduese”.

Anketa e kostos së punës

Publikimi “Anketa e kostos së punës” siguron të dhëna cilësore, të hollësishme dhe të harmonizuara

mbi kostot e punës së ndërmarrjeve për faktorin e prodhimit punë. Ky publikim përmban të dhëna mbi orët reale të punës, pagat dhe rrogat bruto në kesh dhe në natyrë, kontributet për sigurimet shoqërore që paguan punëdhënësi për punëmarrësin, kostot e trajnimit profesional, si dhe shpenzime të tjera si: kostot e rekrutimit dhe shpenzimet për veshje, strehim apo taksat e punësimit etj.

Statistika të kulturës

INSTAT-i publikon statistika mbi kulturën, duke u përqendruar në pjesëmarrjen kulturore dhe në dimensionin ekonomik të kulturës. Treguesit në fjalë lidhen me pjesëmarrjen dhe trashëgiminë kulturore, edukimin dhe punësimin në kulturë. Gjithashtu, botimi është pasuruar me seksione të veçanta që i dedikohen edhe përdorimit të internetit për qëllime kulturore dhe shpenzimeve publike në kulturë.

CENSET

Censi i Popullsisë dhe Banesave

Censi i Popullsisë dhe Banesave 2023 synon të respektojë “Rekomandimet për censet e popullsisë dhe banesave të vitit 2020” të Konferencës së Statistikave Evropiane në përputhje edhe me rishikimin e “Parimeve dhe rekomandimeve për censet e popullsisë dhe banesave” të Kombeve të Bashkuara për vitin 2020.

Të dhënat e këtij censi pritet të luajnë një rol thelbësor në përditësimin e të dhënave statistikore të nevojshme në nivel lokal dhe rajonal. Ai gjithashtu do të ndihmojë në kuptimin dhe ilustrimin e transformimeve që Shqipëria ka përjetuar në periudhat midis censeve të mëparshme 2001 dhe 2011.

Statistikat që do të prodhohen janë thelbësore për formulimin e politikave të bazuara në të dhëna dhe vendosjen e objektivave dhe planeve shoqërore-ekonomike për zhvillim të qëndrueshëm, duke përfshirë sferat kombëtare, rajonale dhe lokale. Po ashtu, censi është i rëndësishëm për një sistem statistikor të qëndrueshëm dhe efikas, që kombinon të dhënat administrative dhe anketat.

Objektivat strategjikë të Censit të Popullsisë dhe Banesave

- Censi do të krijojë informacionin bazë statistikor mbi popullsinë, ndërtesat dhe banesat për të gjithë territorin e Shqipërisë, i cili është thelbësor për ndërtimin e institucioneve, zhvillimin e qëndrueshëm, demokracinë dhe qeverisjen e mirë në nivel kombëtar, rajonal dhe lokal.

- Të dhënat e Censit do të bëhen të krahasueshme me ato të vitit 2011 dhe 2001, të cilat do të nxjerrin në pah ndryshimet demografike, ekonomike dhe shoqërore gjatë dy dekadave për njësitë e vjetra dhe të reja territoriale dhe administrative. Të dhënat do të shërbejnë gjithashtu për krahasimet ndërkombëtare, duke ndjekur kërkesat e rregulloreve të BE-së.

- Të dhënat do të bëhen të disponueshme në formë të agreguar dhe si të dhëna mikro, duke filluar nga zonat më të vogla gjeografike në nivel bashkiak dhe kombëtar, përmes një rrjeti 1 km² për të lehtësuar zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin e planeve dhe programeve të zhvillimit, si dhe për qëllime të tjera politike dhe kërkime shkencore. Kujdes më i madh do të ushtrohet për të mbrojtur konfidencialitetin dhe për të parandaluar zbulimin pa dashje të informacionit të Censit rreth individëve apo njërive të tjera statistikore të identifikueshme.

- INSTAT-i do të përdorë teknologji moderne për të përgatitur dhe kryer Censin në terren në një mënyrë të besueshme, efikase dhe kosto efektive. Investimet në *hardware*, *software* dhe ngritja e kapaciteteve do të forcojnë mjedisin e përgjithshëm të teknologjisë së informacionit të INSTAT-it dhe do të japin zgjidhje të qëndrueshme dhe të ripërdorshme për vrojtime apo aktivitete të tjera statistikore.

- Censi do të përdorë burimet administrative të disponueshme për fazën përgatitore, si dhe për kontrollin e cilësisë. INSTAT-i, gjithashtu, do të punojë me institucione të tjera publike për të krijuar kushtet e nevojshme për krijimin e një regjistri statistikor ndërtesash dhe banesash dhe një regjistri statistikor të popullsisë rezidente që do të shërbejnë si burim për zhvillimin e censeve mbështetur në regjistra pas këtij raundi. Bazuar në Cens, INSTAT-i gjithashtu do të ndërtojë një bazë të re zgjedhjeje për vrojtimet statistikore, e cila do të përmirësojë infrastrukturën bazë të të gjithë sistemit statistikor.

- Lidhur me informimin e popullsisë, rekrutimin dhe informimin e anketuesve, kontrollorëve dhe mbikëqyrësve, përgatitjen e bashkive dhe administratës për Censin, INSTAT-i do të organizojë konsultime dhe do të zhvillojë një fushatë të gjerë komunikimi për pjesëmarrjen e qytetarëve, metodologjinë, përmbajtjen dhe të dhënat e pritshme të Censit.

- Në përcaktimin e temave, koncepteve, përkufizimeve, programeve statistikore dhe

metadave të të dhënave të Censit, INSTAT-i do të ndjekë rekomandimet e Kombeve të Bashkuara, rregulloren kornizë të Parlamentit Evropian dhe Këshillit dhe rregulloret e zbatimit të Komisionit Evropian.

Aktivitetet kryesore të Censit të Popullsisë dhe Banesave për vitin 2024

Censi, si aktiviteti më i madh që INSTAT-i kryen, gjatë vitit 2024, do të mbështetet me burimet e nevojshme njerëzore dhe financiare të siguruar nga buxheti i shtetit apo donatorët për procesimin, tabulimin, publikimin dhe shpërndarjen e të dhënave. Menaxhimi i cilësisë ka rëndësi të veçantë për realizimin e një censi të saktë dhe të plotë, për të siguruar të dhëna të besueshme dhe të rëndësishme për planifikimin e zhvillimit të vendit. Gjatë vitit 2024 do të vazhdojë puna për zvogëlimin e gabimeve dhe minimizimin e risqeve të censit, si elemente thelbësore të menaxhimit dhe monitorimit të këtij aktiviteti.

Editimi dhe tabulimi i të dhënave janë dy procese të rëndësishme në prodhimin e statistikave të Censit. Gjatë vitit 2024 do të vazhdojë puna në drejtim të kontrolleve për të siguruar saktësinë dhe konsistencën e të dhënave të Censit, si edhe në drejtim të analizës dhe tabulimit të rezultateve. Mekanizmat e sigurimit të cilësisë, duke përfshirë monitorimin dhe verifikimin e të dhënave nëpërmjet sistemeve të integruara, do të zbatohen për të siguruar integritetin dhe saktësinë e rezultateve të numërimit. Nëpërmjet zbatimit efektiv të planit të tabulimit, do të prodhohen të dhëna thelbësore për popullsinë dhe banesat që do të shërbejnë si bazë për vendimmarrje dhe planifikim në nivele të ndryshme.

Për të llogaritur nivelin e besueshmërisë dhe cilësinë e të dhënave të mbledhura, duke përdorur modele statistikore të rekomanduara nga organizatat ndërkombëtare, INSTAT-i do të përdorë si instrument vlerësues anketën “Pas Censit” (APC), për të përcaktuar mbulimin e popullsisë, banesave si edhe vlerësuar cilësinë e përmbajtjes së informacionit thelbësor të përzgjedhur të mbledhur në cens. Gjatë vitit 2024, puna do të fokusohet në procedurat e lidhjes dhe krahasimit të të dhënave të APC dhe Censit, analizës, prodhimit të treguesve për gabimet e nën-mbulimit, gabimet e përmbajtjes dhe hartimin e raportit të vlerësimit.

Në kuadër të mbrojtjes së të dhënave, do të vazhdojë puna për anonimizimin e tyre, si edhe kontrollin e zbulimit statistikor. Këto procese, në

mbrojtje të privatësisë së individëve dhe garantimit të parimit të konfidencialitetit statistikor, sigurojnë të dhënat e mbledhura si edhe ruajtjen e konfidencialitetit të njësive statistikore për statistikën e prodhuara.

Nga pikëpamja e komunikimit gjatë vitit 2024 do të vazhdojë fushata falënderuese për pjesëmarrjen në cens, fushatë e cila do të përmbajë elemente vizuale e grafike, si edhe prezencë në media të ndryshme. Publikimi i rezultateve kryesore të Censit do të kryhet në muajin qershor 2024. Ndërkohë që të dhënat e detajuara në nivel lokal priten të jenë të disponueshme deri në fund të vitit 2024. Të dhënat e Censit do të shoqërohen me raportet përkatëse të cilësisë.

Një komponent tjetër shumë i rëndësishëm i Censit është edhe ai gjeohapësinor në të cilin të dhënat e Censit do të shërbejnë për të përditësuar gjeodatabazën e INSTAT-it, si edhe populluar Regjistrin Statistikor të Ndërtesave dhe Banesave.

Censi i Bujqësisë

Censi i Bujqësisë është një aktivitet i rëndësishëm dhe kompleks statistikor. Ai do të luajë një rol vendimtar në përditësimin e informacionit statistikor të nevojshëm në nivel rajonal dhe lokal në paraqitjen e ndryshimeve që kanë ndodhur në Shqipëri në fushën e bujqësisë, që nga viti 2012. Ky aktivitet është një operacion i planifikuar dhe i strukturuar me kujdes, që përfshin përdorimin e një numri të konsiderueshëm të burimeve njerëzore për të grumbulluar të dhënat statistikore në lidhje me fermat bujqësore në të gjithë territorin shqiptar.

Censi i Bujqësisë siguron një pasqyrë të saktë dhe të detajuar të sektorit bujqësor në Shqipëri. Përmes mbledhjes së të dhënave mbi numrin dhe madhësinë e fermave, llojet e prodhimeve bujqësore dhe forcën e punës bujqësore, mundësohet të ndiqet dhe monitorohet situata aktuale e këtij sektori.

Gjithashtu, Censi i Bujqësisë shërben si një burim kryesor për formulimin e politikave dhe strategjive të zhvillimit bujqësor në vend. Të dhënat e mbledhura ndihmojnë në identifikimin e sfidave dhe nevojave të sektorit bujqësor, duke lejuar autoritetet të përgatisin politika dhe strategji të përshtatshme për të avancuar dhe për të përmirësuar këtë sektor të rëndësishëm. Në të njëjtën kohë, censi është i rëndësishëm për të siguruar të dhëna statistikore të nevojshme për qëllime të ndryshme, përfshirë planifikimin urban, menaxhimin e

burimeve natyrore dhe vlerësimin e ndikimeve të ndryshimeve klimatike në sektorin bujqësor.

Në përcaktimin e temave të Censit, koncepteve, përkufizimeve përkatëse dhe programeve statistikore andimet e Organizatës së Ushqimit dhe Bujqësisë të Kombeve të Bashkuara (Programi Botëror për Regjistrimin e Bujqësisë 2020), kuadrin e rregullores (BE) 2018/1091 dhe rregulloren e zbatimit (BE) nr. 2018/1874.

Në proceset e Censit të Bujqësisë, INSTAT-i do të përfshijë aktorët kryesorë të sektorit të bujqësisë. Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (MBZHR) do të jetë partneri kryesor, por rol do të kenë edhe Agjencia e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (AZHBR), Universitetet Bujqësore, Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Ministria e Brendshme, Ministria e Drejtësisë, Bashkitë etj.

INSTAT-i do të përdorë teknologjinë moderne TI për të përgatitur dhe kryer Censin në terren në mënyrë të besueshme, efikase dhe me kosto-efektivitet. Investimet në harduerin, softuerin dhe ngritjen e kapaciteteve të TI-së do të forcojnë mjedisin e përgjithshëm të INSTAT-it dhe do të ofrojnë zgjidhje të qëndrueshme edhe për realizimin e anketave të tjera statistikore të bujqësisë.

- Censi i Bujqësisë do të sigurojë:

- Të dhëna për strukturën e bujqësisë, veçanërisht për njësitë e vogla administrative, ngjarje të rralla dhe për të mundësuar ndërtelime të detajuara;

- Të dhënat për t'u përdorur si standarde përharmonizimin e statistikave aktuale bujqësore;

- Kornizën e njësive ekonomike bujqësore për krijimin e kampionëve lidhur me anketat e bujqësisë.

- INSTAT-i, do të përdorë gjithashtu burimet e disponueshme të të dhënave administrative për përgatitjen e Censit, si dhe për kontrollet e cilësisë. INSTAT-i do të bashkëpunojë edhe me institucione të tjera, veçanërisht me Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural për krijimin e një kornize/liste të besueshme dhe të përditësuar për t'u përdorur për mbledhjen e të dhënave në terren.

Aktivitetet kryesore të Censit të Bujqësisë për vitin 2024

INSTAT-i ka filluar fazën përgatitore për realizimin e këtij ushtrimi. Fillimisht është përgatitur një modul pyetjesh, të cilat janë përfshirë në pyetësorin e Censit të Popullsisë dhe Banesave, me qëllim krijimin e listës së fermave bujqësore, e cila do të shërbejë si bazë zgjedhje për censin e

ardhshëm të bujqësisë, kjo për arsye të mungesës së regjistrimit administrativ të fermave. Në vazhdim me mbështetjen e ekspertizës ndërkombëtare nga Organizata e Ushqimit dhe Bujqësisë (FAO), INSTAT-i hartoi draftstrategjinë dhe planin e veprimit të Censit të Bujqësisë. Strategjia përshkruan kërkesat ligjore, teknologjike, operacionale dhe buxhetore për aktivitetin.

Censi i Bujqësisë do të përfshijë aktivitete si në vijim:

- Dy teste për të vlerësuar fizibilitetin dhe efektivitetin e metodave të mbledhjes së të dhënave. Kjo fazë testimi do të identifikojë çështjet e mundshme dhe do të lejojë rregullimet e nevojshme për të siguruar një proces cilësor regjistrimi, si dhe për të vlerësuar:

1. *Organizimin dhe planifikimin*: do të vlerësohet organizimi i Censit dhe planifikimi i aktiviteteve për vlerësimin e logistikës, disponueshmërinë e personelit dhe burimeve të nevojshme.

2. *Metodologjinë*: një pjesë e rëndësishme e është vlerësimi i metodologjisë që do të përdoret për të marrë të dhënat. Kjo përfshin mënyrën e përzgjedhjes së fermave (NJEB-ve), teknikat e intervistimit, dhe vlerësimin e të dhënave të grumbulluara.

3. *Pyetësorin elektronik*: do të vlerësohet testimi i pajisjeve dhe zgjidhjeve teknike për paraqitjen dhe mbledhjen e të dhënave nëpërmjet një pyetësori elektronik.

4. *Udhëzimet dhe trajnimin*: një aspekt i rëndësishëm është gjithashtu faza e trajnimeve, si dhe vlerësimi i kohës së nevojshme për trajnimin. Po ashtu, do të vlerësohet dhe nëse do të jetë e nevojshme dhe rregullimi dhe përmbajtja e udhëzimeve për plotësimin e pyetësorit.

5. *Numërimin e fermave*: për të përcaktuar kohën dhe metodologjinë më të përshtatshme për numërimin e fermave (NJEB-ve), testet do të analizojnë testimin e disa skenarëve të mundshëm.

Me anë të këtyre testeve do të vlerësohet mbulimi i disa ndarjeve administrative dhe përfshirja e tyre në procesin e censit dhe përshtatshmëria e të gjitha planeve dhe organizimit të censit: do të testohet hartografia, metodologjia që do të përdoret, strukturat organizative, sistemi CAPI (*Computer-Assisted Personal Interviewing*), planifikimi logjistik dhe koordinimi midis të gjitha burimeve të përfshira në zbatimin e censit.

Rezultatet që do të arrihen, do të analizohen dhe shfrytëzohen në funksion të përmirësimit të shumë aspekteve në drejtim të përgatitjes dhe organizimit të Censit të Bujqësisë, duke siguruar që ky operacion të realizohet brenda standardeve.

Një strategji e dedikuar komunikimi do të zhvillohet dhe finalizohet për Censin e Bujqësisë. Kjo strategji synon të rrisë ndërgjegjësimin dhe të nxjerrë në pah rëndësinë e Censit të Bujqësisë në audiencën e synuar. Nëpërmjet saj do të përcillen mesazhet kryesore, grupet e synuara dhe kanalet e duhura të komunikimit për të angazhuar në mënyrë efektive fermerët, organizatat bujqësore dhe publikun e gjerë.

Realizimi në terren i Censit të Bujqësisë planifikohet të kryhet gjatë periudhës tetor–dhjetor 2024. Anketues të trajnuar do të vizitojnë njësitë ekonomike bujqësore në mbarë vendin, për të mbledhur të dhëna bazuar në pyetësonin e Cens. Do të ndiqen procedura të standardizuara për të ruajtur konfidencialitetin dhe saktësinë gjatë gjithë procesit të mbledhjes së të dhënave.

Censi i Bujqësisë do të sigurojë informacione mbi module të veçanta, në të gjitha ffermat bujqësore që kanë të bëjnë me: ujëtimin, praktikën e menaxhimit të tokës, makineritë dhe pajisjet dhe pemëtarinë, të cilat rrjedhin nga zbatimi i rregulloreve të Komisionit Evropian mbi Vrojtjet Strukturore të Fermave, me vit reference vitin 2023, për vendet anëtare të BE-së.

V. Sistemi i menaxhimit të cilësisë

INSTAT-i synon të ofrojë produkte dhe shërbime statistikore që korrespondojnë me nevojat statistikore të informacionit të grupeve të ndryshme të përdoruesve. Përmirësimi i cilësisë së informacionit statistikor kryhet vazhdimisht duke kërkuar kostot më të ulëta të mundshme dhe duke zvogëluar barrën e përgjigjes. INSTAT-i është angazhuar të sigurojë cilësinë më të lartë në lidhje me përpilimin e statistikave. Në përputhje me ligjin e statistikave, INSTAT-i përdor metoda dhe procese statistikore në linjë me parimet dhe standardet shkencore të njohura ndërkombëtarisht, kryen analiza të vazhdueshme të statistikave me qëllim përmirësimin e cilësisë dhe siguron që statistikën të jenë sa më të përditësuara. Në kryerjen e detyrave të tij, INSTAT-i ndjek parimet e përgjithshme të menaxhimit të cilësisë nga Kodi i Praktikës së Statistikave Evropiane.

Në kuadër të sigurimit të cilësisë statistikore, në përputhje me nenin 5, të ligjit nr. 17/2018, “Për statistikën zyrtare” dhe parimin nr. 4 “Cilësia statistikore” të Kodit të Praktikës së Statistikave Evropiane, INSTAT-i gjatë vitit 2023 ka ndërmarrë iniciativat e mëposhtme:

- Rritjen e kapaciteteve profesionale dhe ndërgjegjësimin të punonjësve të sistemit statistikor për menaxhimin e cilësisë përmes zhvillimit të trajnimeve të vazhdueshme mbi këtë fushë.

- Menaxhimin e kujdesshëm të risqeve dhe planifikimin në kohë të masave përkatëse parandaluese, thelbësore për Programin e Statistikave Zyrtare.

- Auditin statistikor dhe vetëvlerësimin, që janë përcaktuar si rruga konkrete për identifikimin e pikave të forta dhe mundësive për përmirësim e cilësisë së një procesi apo produkti statistikor. Ky është një proces sistematik, i programuar, i pavarur, i dokumentuar, me anë të të cilit bëhet një vlerësim objektiv i hapave të ndjekur gjatë një procesi statistikor. Me synimin për të rritur përmirësimin e cilësisë së proceseve statistikore, prej vitit 2019, INSTAT-i ka nisur zbatimin konkret të këtyre aktiviteteve.

- Implementimin e GSBPM-së si një model reference. Nëpërmjet këtij modeli monitorohen afatet kohore të të gjitha proceseve statistikore, dokumentimi i tyre, si dhe matja e kosto-efektivitetit për aktivitetet statistikore.

- Për të siguruar cilësinë e statistikave zyrtare dhe besueshmërinë e publikut në to, INSTAT-i ka ofruar raportet e cilësisë në nivelin e produkteve statistikore. Nëpërmjet tyre, përdoruesve u sigurohet informacion si edhe metadat referenciale/strukturore me format standard në metodat dhe përkufizimet e aplikuara dhe në cilësinë e rezultateve statistikore. Struktura e raporteve të cilësisë bazohet në konceptin e cilësisë së sistemit evropian të statistikave (ESS-SIMS) dhe në parimet lidhur me cilësinë e produkteve statistikore sipas Kodit të Praktikës së Statistikave Evropiane.

- Orientimin ndaj përdoruesit – INSTAT-i përpiqet që të prodhojë statistika sa më afër nevojave të përdoruesve, përpiqet të njohë dhe të përmbushë pritshmëritë e tyre dhe në këtë mënyrë të sigurojë përmbushjen e plotë të nevojave për të dhëna statistikore zyrtare. Matja e pritshmërisë së përdoruesve realizohet nëpërmjet vrojtimit të kënaqësisë së përdoruesve;

- Orientimin ndaj punonjësit – INSTAT-i kujdeset për kualifikimin dhe trajnimin e vazhdueshëm të punonjësve me qëllim rritjen e kapaciteteve dhe kompetencave të tyre, duke ndikuar kështu në rritjen e motivimit dhe kënaqësisë së punonjësve të cilët kontribuojnë efektivisht në proceset e punës nëpërmjet vrojtimin të kënaqësisë së punonjësve.

Gjatë vitit 2024, INSTAT-i do të punojë në kuadër të menaxhimit të cilësisë si vijon:

- Në përputhje me parimin nr. 1 “Koordinimi dhe bashkëpunimi”, të Kodit të Praktikës së Statistikave Evropiane, INSTAT-i dhe Eurostat sigurojnë koordinimin e të gjitha aktiviteteve për zhvillimin, prodhimin dhe shpërndarjen e statistikave evropiane në nivel të sistemit kombëtar statistikor dhe sistemit statistikor evropian, përkatësisht. Autoritetet statistikore bashkëpunojnë në mënyrë aktive në kuadër të partneritetit të sistemit statistikor evropian, në mënyrë që të sigurojnë zhvillimin, prodhimin dhe shpërndarjen e statistikave evropiane.

- Në përputhje me parimin nr. 4 “Cilësia statistikore”, të Kodit të Praktikës së Statistikave Evropiane, INSTAT-i do të punojë në kuadër të përmirësimit të cilësisë statistikore. Puna do të fokusohet në: hartimin/përditësimin dhe publikimin e raporteve të cilësisë dhe metadave për përdoruesit, dokumentimin e proceseve statistikore, rritjen e kapaciteteve profesionale dhe ndërgjegjësimin të punonjësve të SKS, auditin statistikor dhe vetë-vlerësimin, orientimin ndaj përdoruesve dhe punonjësve.

- Në përputhje me parimin nr. 9 “Ngarkesa ndaj të intervistuarve” të Kodit të Praktikës së Statistikave Evropiane, INSTAT-i monitoron përmes dy treguesve bazë: numri i pyetësorëve që ndërmarrjet/familjet duhet të përgjigjen, si dhe kohëzgjatja e intervistës.

- Në përputhje me parimin nr. 10 “Kosto dhe efektiviteti”, të Kodit të Praktikave Evropiane, si edhe në përmbushje të rekomandimit nr. 19 të *Peer Review*, për krijimin e një sistemi gjithëpërfshirës që mundëson vlerësimin e kostove të proceseve dhe produkteve të aktiviteteve statistikore dhe për përdorimin e informacionit që rezulton për qëllime menaxhimi duke përfshirë edhe krahasimin e efikasitetit dhe kosto-efektivitetit, INSTAT-i ka ndërtuar një sistem gjithëpërfshirës që mundëson vlerësimin e kostove të proceseve dhe produkteve të aktiviteteve statistikore.

- Implementimi i modelit të përgjithshëm të aktivitetit për organizatat statistikore (GAMSO), i cili plotëson modelin e përgjithshëm të procesit statistikor të biznesit (GSBPM) me aktivitete shtesë të nevojshme për të mbështetur prodhimin statistikor. INSTAT-i do të zëvendësojë kornizën aktuale të vlerësimit të performancës (PAF) me GAMSO në mbështetje të planifikimit të burimeve, zhvillimit dhe zbatimit të arkitekturave të biznesit, duke përfshirë përbërës të tillë si arkitekturën e aftësive dhe sistemet e menaxhimit të riskut.

Tabelat me poshtë paraqesin informacion të detajuar mbi planin e vlerave të treguesve të performancës 2024 krahasuar me mesataren 2017–2021 për secilën fushë statistikore.

Tabela nr. 13. Menaxhimi i cilësisë për fushën “Statistikat sociale dhe demografike”

Aktivitetet	2017–2021	2024
Dokumentimi sipas standardit GSBPM	15	16
Matja e kostos së aktiviteteve statistikore	0	16
Auditi statistikor	0	0
Pyetësi i vetëvlerësimit	0	1
Raportet e cilësisë/metadatat sipas fushave	14	15
Raportet e cilësisë/metadatat sipas fushave të reja	1	2

Tabela nr. 14. Menaxhimi i cilësisë për fushën “Statistikat ekonomike”

Aktivitetet	2017–2021	2024
Dokumentimi sipas standardit GSBPM	13	12
Matja e kostos së aktiviteteve statistikore	0	12
Auditi Statistikor	1	0
Pyetësi i vetëvlerësimit	0	1
Raportet e cilësisë/metadatat sipas fushave	16	5
Raportet e cilësisë/metadatat sipas fushave të reja	1	0

Tabela nr. 15. Menaxhimi i cilësisë për fushën “Statistikat sektoriale”

Aktivitetet	2017–2021	2024
Dokumentimi sipas standardit GSBPM	9	24
Matja e kostos së aktiviteteve statistikore	0	24

Auditi statistikor	0	1
Pyetësoni i vetëvlerësimit	1	0
Raportet e cilësisë/metadatat sipas fushave	11	16
Raportet e cilësisë/metadatat sipas fushave të reja	1	1

Tabela nr. 16. Menaxhimi i cilësisë për fushën “Statistikat e mjedisit dhe multidomain”

Aktivitetet	2017–2021	2024
Dokumentimi sipas standardit GSBPM	9	4
Matja e kostos së aktiviteteve statistikore	0	4
Auditi statistikor	0	0
Pyetësoni i vetëvlerësimit	1	0
Raportet e cilësisë/metadatat sipas fushave	8	4
Raportet e cilësisë/metadatat sipas fushave të reja	1	2

Tabela nr. 17. Tregues të përgjithshëm

Indikatorët	2017–2021	2024
Niveli i kënaqësisë së përdoruesve të statistikave të prodhuara nga INSTAT-i	0.26	0.0001
Përqindja e përdoruesve që shprehin besim/besueshmëri në statistikat kombëtare (në një anketë)	0.96	0.78
Ngarkesa e të intervistuarve pranë familjeve	Po	Po
Ngarkesa e të intervistuarve pranë ndërmarrjeve	Po	Po
Kohëzgjatja e intervistës mesatare në minuta	32.9	33.4

VI. Integrimi evropian dhe bashkëpunimet ndërkombëtare

Integrimi evropian

Instituti i Statistikave, ka punuar vazhdimisht dhe me prioritet për harmonizimin e statistikave zyrtare me standardet evropiane. Rekomandimet e progresraporteve ndër vite për kapitullin 18, rekomandimet e nënkomiteteve të ndryshme të Komisionit Evropian dhe të vlerësimeve të ndryshme nga Eurostat për statistikat zyrtare, janë pjesë e planeve të punës të INSTAT-it, të cilat monitorohen dhe zbatohen rigorozisht. INSTAT-i si koordinator i sistemit kombëtar statistikor, bashkërendon punën për ndjekjen dhe zbatimin e rregulloreve evropiane në prodhimin e statistikave zyrtare.

Në kuadër të integritimit evropian, INSTAT-i si drejtues i kapitullit 18 “Statistikat”, pjesë e grupit të parë themelor vijon punën intensivisht për përafrimin e rregulloreve me Bashkimin Evropian në zbatim edhe të metodologjisë së re të integritimit të përsheptuar.

Në vitin 2023, INSTAT-i po punon për përafrim me ligj të projektligjit “Për Censin e Bujqësisë dhe Fermave Bujqësore”.

Gjithashtu, në zbatim të Planit Kombëtar të Integritimit Evropian – PKIE, 2023–2025, INSTAT-i do të përafrojë me udhëzim të drejtorit të përgjithshëm të INSTAT-it vendimet dhe direktivat e mëposhtme:

- Projektudhëzimi “Për zbatimin e rregullores për vrojtimet statistikore të qumështit dhe të nënprodukteve të tij”

- Projektudhëzimi “Në mbështetje të implementimit të sistemit evropian të llogarive kombëtare”

- Projektudhëzim “Për zbatimin e anketës së të ardhurave dhe nivelit të jetesës”

Në kuadër të detyrimeve pas takimit dypalësh, INSTAT-i ka përgatitur dhe dorëzuar pranë Zyrës së Kryenegociatorit pozicionin negociues të kapitullit 18 “Statistikat”.

Gjithashtu, në kuadër të detyrimeve që sjell zbatimi i Agjendës së Integritimit Evropian INSTAT-i ka përgatitur raportimet dhe kontributet si vijon:

- PKIE 2023–2025 – Planifikimi, monitorimi dhe zbatimi i Planit Kombëtar të Integritimit Evropian

- Progresraporti për kapitullin 18 “Statistikat”,

- Kontributi në nënkomitete të ndryshme ku INSTAT-i kontribuon, si:

- nënkomiteti për ekonominë, çështjet ekonomike, financiare dhe statistikat - ECOFIN

- nënkomiteti për bujqësinë dhe peshkimin – AGRIFISH

- nënkomiteti për tregtinë, industrinë, doganat dhe tatimet

- nënkomiteti “Drejtësia, liria dhe siguria”

- nënkomiteti inovacioni, shoqëria e informacionit dhe politikat sociale.

INSTAT-i ka përfshirë në planin operacional ndjekjen e rekomandimeve të dala nga këto nënkomitete, ku ka përcaktuar dhe afatet dhe personat përgjegjës për zbatimin e tyre.

Gjatë vitit 2024, INSTAT-i do të fokusohet në priorizimin për përafrim të *acquis communautaire* në

legjislacionin shqiptar, duke konsideruar nevojat e vendit, si dhe detyrimet në kuadër të rekomandimeve të progresraporteve, si dhe prioriteteve të Komisionit Evropian në zbatim të agjendës së Integritimit Evropian për kapitullin 18. Ky proces do të kërkojë një planifikim dhe përfshirje në Planin Kombëtar të Integritimit Evropian të burimeve të nevojshme njerëzore dhe financiare.

Në zbatim të urdhrit nr. 94, datë 20.5.2019, “Për ngritjen, përbërjen dhe funksionimin e Grupeve Ndërinstitucionale të Punës për Integritimin Evropian (GNPIE)”, Instituti i Statistikave, si drejtues dhe negociator i Kapitullit 18, do të vijojë organizimin e takimeve periodike të GNPIE-së për këtë kapitull.

Gjithashtu, mbështetur në VKM nr. 749, datë 19.12.2018, “Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e strukturës shtetërore përgjegjëse, për zhvillimin e negociatave dhe lidhjen e Traktatit të Aderimit të Republikës së Shqipërisë në Bashkimin Evropian”, si dhe në zbatim të urdhrit të Kryeministrit të RSH-së, nr. 113, datë 30.8.2019, “Për format e pjesëmarrjes, funksionimin dhe strukturën institucionale të platformës së partneritetit për integritimin evropian”, INSTAT-i ka ngritur “Tryezën e diskutimit të kapitullit 18 “Statistikat”, ku do vijojë me takimet në kuadër të procesit të Integritimit Evropian. Aktualisht kjo tryezë ka 10 anëtarë, përfaqësues të shoqërisë civile.

Bashkëpunimet ndërkombëtare

Bashkëpunimi statistikor ndërkombëtar synon krahasueshmërinë e statistikave zyrtare me standardet e Bashkimit Evropian dhe Kombeve të Bashkuara. Qëllimi i këtij bashkëpunimi është forcimi i sistemit kombëtar statistikor duke përshtatur metodologjinë dhe praktikën me *acquis* dhe duke i integruar ato në sistemin evropian të statistikave. Bashkëpunimi ndërkombëtar i statistikave gjithashtu siguron mbështetje dhe asistencë në ndërtimin e kapaciteteve duke ndikuar në rritjen profesionale.

Një pjesë e konsiderueshme e zhvillimit të statistikave zyrtare është realizuar në kuadër të bashkëpunimit dhe mbështetjes së ofruar nga organizatat ndërkombëtare dhe kombëtare statistikore të vendeve anëtare.

Projektet në INSTAT financohen nga fondet IPA përmes IPA kombëtare dhe IPA shumë përfitues, si dhe donatorët e tjerë.

Aktualisht IPA II kombëtare mbështet INSTAT-in në kryerjen e aktiviteteve operacionale të Censit të Popullsisë dhe Banesave, në mënyrë që politikbërësit, qeverisja qendrore, ajo lokale dhe qytetarët e Shqipërisë të disponojnë dhe shfrytëzojnë statistika të përditësuara dhe gjithëpërfshirëse mbi popullsinë rezidente të vendit.

Kontratë granti, mbështetje për zbatimin e aktiviteteve të Censit të Popullsisë dhe Banesave 2023, në Shqipëri, IPA 2014 NP:

IPA 2014 kombëtare mbështet aktivitetet operacionale të Censit të Popullsisë dhe Banesave përmes sigurimit të asistencës teknike, fushatës publicitare, rritjes së kapaciteteve të stafit të INSTAT-it, si dhe sigurimit të infrastrukturës së teknologjisë së informacionit. Gjatë vitit 2024, nëpërmjet kësaj kontrate do të kryhen tabulimet e rezultateve të Censit, si dhe do të publikohen rezultatet finale nëpërmjet organizimit të konferencës së Censit 2023 në të cilën do të marrin pjesë të gjithë grupet e interesit. Gjithashtu, gjatë gjashtëmujorit të dytë 2024 do të përgatiten analizat e thelluara bazuar në rezultatet finale të Censit.

Programi i bashkëpunimit statistikor me shumë vende përfituese – IPA 2019:

IPA 2019 MBP ka mbështetur INSTAT-in dhe agjencitë statistikore përmes ngritjes së kapaciteteve të stafit të INSTAT-it, si dhe përmirësimit të mëtejshëm të zbatimit të rekomandimeve bazë dhe metodologjisë në transmetimin e vazhdueshëm të të dhënave në lidhje me GFS dhe EDP, HICP dhe HPI, PPP, statistikën afatshkurtra të biznesit, AFP, llogaritë ekonomike në mjedis, statistikën e mbetjeve, si dhe menaxhimin e cilësisë së të dhënave dhe metadatave. Mbështetja fokusohet në 9 fusha statistikore ku përfshihen: statistikën e financave të qeverisë dhe deficitit të tepërt; indekset e harmonizuara të çmimeve të konsumatorit (HICP) dhe indeksi i çmimeve të banesave (HPI); statistikën e çmimeve; statistikën afatshkurtra të biznesit; anketa e forcës së punës (AFP); llogaritë ekonomike në mjedis, statistikën e mbetjeve; menaxhimi i cilësisë; si dhe metadatat.

Gjatë vitit 2024 i cili përkon edhe me finalizimin e programit IPA 2019 me shumë vende përfituese, synohet zbatimi i *acquis* të BE-së, përputhshmëria me parimet e Kodit të Praktikës së BE-së, si dhe përmirësimit të metodologjisë për procesin e prodhimit të statistikave zyrtare, të cilat do të rezultojnë në gjenerimin e të dhënave statistikore të

krahasueshme në nivel ndërkombëtar, me qëllim përshtetimin e integritetit të sistemit statistikor shqiptar në sistemin statistikor evropian. Gjithashtu, nëpërmjet këtij programi do të rritet numri i treguesve të transmetuar në Eurostat.

Programi i bashkëpunimit statistikor me shumë vende përfituese – IPA 2022:

Në janar 2024, parashikohet të fillojë zbatimi i Programit IPA me shumë përfitues 2022. Aktualisht, mbështetja fokusohet në 15 fusha statistikore, në një prej të cilave përfitues është Banka e Shqipërisë. Mbështetja do të ofrohet përkatësisht për statistikën e financave të qeverisë dhe deficitit të tepërt, indeksin e harmonizuar të çmimeve të konsumatorit (HICP) dhe indeksin e çmimeve të banesave (HPI); barazitë e fuqisë blerëse (PPP), statistikën afatshkurtra të biznesit, statistikën e transportit, statistikën strukturore të biznesit, anketa e forcës së punës, anketa e të ardhurave dhe nivelit të jetesës, sistemi i integruar evropian për mbrojtjen sociale, llogaritë ekonomike në mjedis, statistikën e ujit, menaxhimi i cilësisë, zhvillimi i qëndrueshëm, statistikën e qytetit/informacioni gjeografik, si dhe investimet e huaja direkte (përfitues i të cilës është Banka e Shqipërisë). Zbatimi i grantit financiar nga IPA 2022 parashikohet të fillojë në janar 2024. Mbështetja fokusohet në cilësinë e prodhimit të statistikave dhe transmetimit të të dhënave, sigurimin e ekspertizës, si rritje të kapaciteteve të stafit të INSTAT-it të përfshirë në projektet statistikore.

Financimi i drejtpërdrejtë për mbështetjen e INSTAT-it në kryerjen e Censit të Popullsisë dhe Banesave 2022 – SIDA (Agjencia Suedeze për Bashkëpunim Ndërkombëtar):

Nëpërmjet kontributit të Agjencisë Suedeze për Bashkëpunim Ndërkombëtar, gjatë vitit 2024, do të synohet përgatitja e analizave të thelluara bazuar në rezultatet e Censit, si dhe mirëmbajtjen e infrastrukturës *backup* të Censit.

Statistika të forta vendore shqiptare (SALSTAT) II – SALSTAT:

Zyra e Bashkëpunimit Zvicëran për Zhvillim dhe Bashkëpunim (SDC) në bashkëpunim me Zyrën Federale të Statistikave (FSO) mbështet INSTAT-in nëpërmjet projektit SALSTAT duke kontribuar në rritjen e kapaciteteve të stafit të bashkive mbi njohuritë në statistikën zyrtare dhe të sistemit kombëtar statistikor, ku gjithashtu ka kontribuar në sigurimin e një pjesë të pajisjeve kompjuterike për

Censin. Aktualisht, projekti është në fazën e dytë të zbatimit 2022–2026, i cili ka për qëllim ngritjen e kapaciteteve jo vetëm për stafin e bashkive dhe zyrave rajonale, por edhe të përfaqësuesve të agjencisë për mbështetjen e vetëqeverisjes vendore me qëllim krijimin e njësive statistikore në nivel bashkie. Gjithashtu, nëpërmjet këtij projekti synohet krijimi i një regjistri statistikor të ndërtesave dhe banesave dhe të një regjistri statistikor të popullsisë rezidente, i cili do të jetë burimi i statistikave vjetore të popullsisë dhe banesave në të ardhmen.

Asistencë teknike për realizimin e Censit të Bujqësisë – Fondi për Lehtësimin e Integritetit në BE – IPAIL:

Në vitin 2024, INSTAT-i ka planifikuar të kryejë Censin e Bujqësisë. Në këtë kuadër, Bashkimi Europian përmes përdorimit të Fondit për Lehtësimin e Integritetit në BE do të ofrojë mbështetje për zbatimin e disa aktiviteteve operacionale të Censit të Bujqësisë përmes një asistencë teknike për metodologjinë dhe infrastrukturën e teknologjisë së informacionit.

VII. Objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm (SDG)

Në kuadër të objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm, Instituti i Statistikave vazhdon të kushtojë një rëndësi të veçantë rritjes së numrit të indikatorëve të prodhuar në kuadër të OZHQ-ve. INSTAT-i prodhon 60 indikatorë statistikorë, në linjë me metadatën e Kombeve të Bashkuara, të cilët përditësohen në platformën për OZHQ-të <http://instat.gov.al/al/sdgs/>, krijuar në bashkëpunim me PNUD-in. INSTAT-i, gjithashtu, ka përfshirë në planin e tij vjetor të PSZ-së në, prodhimin dhe monitorimin e OZHQ-ve, bazuar në burimet ekzistuese, vrojtime statistikore apo burime administrative, për të vijuar punën për prodhimin e indikatorëve në nivel rajonal dhe nivel qarku. Gjatë vitit 2024, INSTAT-i nëpërmjet mbështetjes nga programi shumë përfitues IPA, do të zbatojë një projekt statistikor me qëllim ndërtimin e një platforme me tregues kombëtar të OZHQ-ve të përafruar me grupin e treguesve të BE-së, si dhe komunikimin e tyre për rëndësinë që kanë këta tregues për vendin. Ky projekt statistikor lidhet ngushtësisht me procesin e anëtarësimit në BE duke bërë të mundur krahasueshmërinë, integrimin dhe harmonizimin me sistemin evropian të statistikave. Me publikimin e rezultateve të Cens 2023, planifikohet një rritje e numrit të indikatorëve të OZHQ-ve në linjë me standardet e Kombeve të

Bashkuara ku do bëhet e mundur dhe disagregimi i këtyre indikatorëve.

Në kuadër të kontributit ndërkombëtar, për Agjendën 2030 për objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm, parashikohet kontribut dhe pjesëmarrje në Komisionin Statistikor të Kombeve të Bashkuara që do të zhvillohet në Nju-Jork në vitin 2024, si dhe në Forumin Botëror të të Dhënave të OKB-së, i cili pritet të organizohet në Kolumbi në vitin 2024.

Në bashkëpunim të ngushtë me qeverinë shqiptare, programi synon të mbështesë financimin e OZHQ-ve duke eksploruar opsione të ndryshme financimi që qeveria mund të përdorë për të përmbushur OZHQ-të deri në datën e tyre të synuar 2030.

Programi synon të zgjerojë kapacitetet institucionale në nivel kombëtar dhe vendor për zhvillimin e zgjidhjeve të realizueshme dhe identifikimin e hapësirës fiskale, për të rritur në mënyrë progresive shpenzimet e lidhura me SDG

në Shqipëri dhe për t'i integruar këto të fundit në kuadrin buxhetor kombëtar.

- Qasja strategjike e programit mbështetet në katër shtylla:

- mbrojtja sociale për grupet më të cënueshme të popullsisë;

- roli i pushtetit vendor në zhvillimin e qëndrueshëm;

- vendimmarrja e bazuar në të dhëna dhe mjete analitike novatore;

- planifikimi dhe monitorimi i integruar në nivel qendror.

VII. Burimet financiare dhe njerëzore

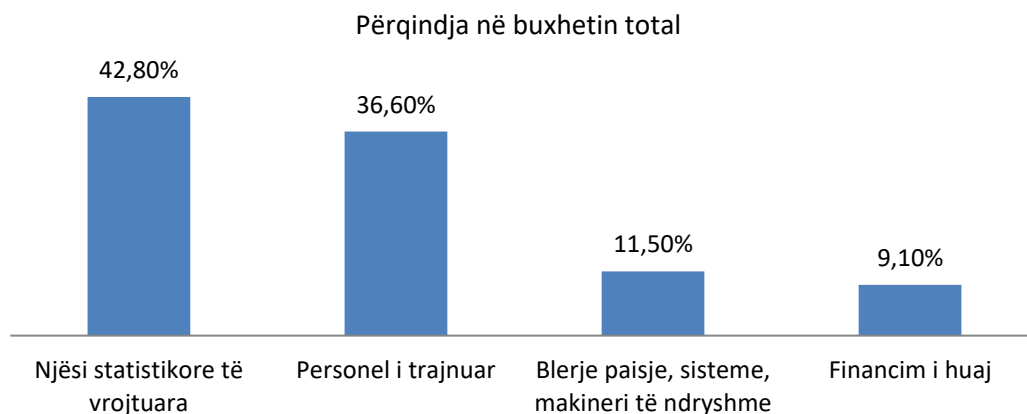
Për zbatimin e Planit Vjetor 2024 është parashikuar buxheti i INSTAT-it dhe stafi shtesë i nevojshëm për realizimin apo përmirësimin e aktiviteteve statistikore. Në zbatim të shkresës nr. 14200, prot. datë 2.8.2023 është bërë shpërndarja e tavaneve buxhetore për institucionet, ku për Institutin e Statistikave, tavani buxhetor për vitin 2024 paraqitet në tabelën e mëposhtme.

Tabela nr. 18. Parashikimi i buxhetit të INSTAT-it për çdo fushë statistikore, si dhe për zëra të tjerë

Produkti		2024 000/lekë
1	Njësi statistikore të vrojtura	471.332
a.	Statistikat sociale dhe demografike	198.320
b.	Statistikat ekonomike	131.320
c.	Statistikat sektoriale	97.526
d.	Statistikat e mjedisit dhe multidomain	4.715
e.	Shërbime për të tretë (BSH)	39.649
2	Personel i trajnuar	402.468
3	Blerje pajisje, sisteme, makineri të ndryshme	126.200
4	Financim i huaj	100.000
Totali		1.100.000

*Shënim. Buxheti sipas tavaneve buxhetore (PBA 2024-2026)

Paraqitja e zërave financiarë sipas përqindjes që zënë në buxhetin total rezulton të jetë si në grafikun e mëposhtëm:

Mbështetur në kërkesat e Programit të Statistikave Zyrtare për periudhën 2022–2026, parashikohet që deri në vitin 2026, shtesa e organikës së INSTAT-it të jetë me 30 punonjës, pra nga 236 punonjës, të bëhet me 266 punonjës. Sipas parashikimeve të Programit, referuar tabelës nr. 17 “Nevojat për staf shtesë 2022–2026” të dokumentit, kjo shtesë (akoma e papërmbushur) parashikohet të vinte në mënyrë graduale:

a) për vitin 2022: +12 punonjës;

b) për vitin 2023: +18 punonjës.

Tashmë, për shkak edhe të rëndësisë që zë fusha e statistikave zyrtare si pjesë e Cluster 1 të negociatave, shtesa numrit të statistikienëve është shndërruar në një kusht të domosdoshëm, për:

1. Garantimin e përmbushjes së rekomandimit të BE-së për Shqipërinë, përmendur në raportin e progresit 2023, sipas të cilit: *ndërkohë që INSTAT-i ka bërë përpjekje për plotësimin e vendeve vakante dhe synon të rrisë numrin e organikës nga 236 në 266 brenda vitit 2026, duhen bërë përpjekje të mëtejshme për të reduktuar lëvizjen e stafit, **për sigurimin e prodhimit të nevojshëm statistikor dhe për të trajnuar stafin e ri me zhvillimet më të reja statistikore***”

2. Përmbushjen e detyrimeve lidhur me zbatimin e *acquis communautaire* të kapitullit 18;

3. Zbatimin e parashikimeve të Programit të Statistikave Zyrtare 2022–2026;

4. Modernizimin e teknologjisë së mbledhjes së të dhënave;

5. Kryerjen e dy aktiviteteve të reja të parashikuara për vitin 2024: statistikave të shëndetit dhe sigurisë në punë) dhe anketa së regjistrave të biznesit.

Për këtë arsye, në interes të për sa më sipër, si dhe në drejtim të përmbushjes së parashikimeve të ligjit për miratimin e Programit të Statistikave

Zyrtare 2022–2026, Plani Vjetor 2024 parashikon shtesën e organikës së INSTAT-it me 18 punonjës.

VIII. Analiza SWOT

Analiza *SWOT* (pikat e forta, të dobëta, mundësitë dhe kërcënimet) është një kornizë e përdorur për të vlerësuar pozicionin e institucioneve prodhuese të statistikave zyrtare dhe për të zhvilluar programin nga ana strategjike. Analiza vlerëson faktorët e brendshëm dhe të jashtëm, si dhe potencialin aktual dhe të ardhshëm. Ky instrument është krijuar për të lehtësuar vështrimin realist, të bazuar në fakte, të drejtuar nga të dhënat në pikat e forta dhe të dobëta të sistemit kombëtar statistikor dhe institucioneve mbështetëse.

Analiza SWOT përfshin klimën në të cilën funksionon sistemi kombëtar statistikor, duke vënë në qendër INSTAT-in, si institucioni përgjegjës për koordinimin dhe monitorimin e ecurisë dhe performancës së këtij sistemi. Duke marrë parasysh kuadrin ligjor, ambientin dhe kulturën statistikore të institucioneve prodhuese dhe atyre furnizuese me të dhëna administrative, INSTAT-i ka vlerësuar kapacitetin, mekanizmat dhe burimet e nevojshme për të garantuar zbatimin e suksesshëm të aktiviteteve të parashikuara në program.

Një ndihmë të madhe për analizën kanë dhënë dhe japin raportet periodike të vlerësimit, të hartuara nga ekspertët e Eurostatit (*Peer Reviews*), përfshirja e statistikienëve në forumet ndërkombëtare dhe asistenca e huaj për aktivitete të veçanta statistikore.

Në këtë këndvështrim, analiza SWOT hartohet si vijon:

ANALIZA SWOT

	Ndihmues për arritjen e objektivave	Pengues për arritjen e objektivave
Faktorë të brendshëm	Pikat e forta - Legjislacion i përafëruar. - Mandat i konsoliduar për aksesin në të dhëna - Staf i kualifikuar, i njohur për profesionalizmin dhe eksperiencën - Infrastrukturë trajnimi - Konfidencialiteti i të dhënave - Cilësia statistikore - Plani i vazhdimësisë	Pikat e dobëta - Burime të pamjaftueshme - Auditi statistikor - Edukimi statistikor - Shpërndarja e informacionit statistikor
Faktorë të jashtëm	- Mbështetje ndërkombëtare - Marrëdhënie ndërkombëtare - Infrastrukturë moderne e Teknologjisë së Informacionit - Këshilli i Statistikave si zëri i përdoruesve - Mbështetje e qeverisë mbi besueshmërinë në të dhënat statistikore zyrtare	Forma të pamjaftueshme komunikimi me aktorët
Faktorë të brendshëm	Mundësitë - Modernizimi i teknologjisë - Procesi zhvillimor për cilësinë statistikore - Përbushje e kërkesave	Kërcënimet - Moszbatimi i detyrimeve që rrjedhin nga ky Program - Mungesa e burimeve financiare dhe njerëzore - Mospërafrimi i akteve me <i>acquis communautaire</i>
Faktorë të jashtëm	- Integrimi Evropian - Rritja e pagave	- Mungesa e strukturave statistikore - Mospërdorimi i klasifikimeve të njëjta në të gjitha institucionet. - Sulmet kibernetike

PIKAT E FORTA

Legjislacion i përafëruar. Ligji nr. 17/2018, “Për statistikën zyrtare” është përafëruar me rregulloren (BE) 223/2009 “Për statistikën evropiane”, e ndryshuar, në interes të formalizimit të sistemit kombëtar statistikor, rolit aktiv të përdoruesve dhe ndërtimit të instrumenteve monitoruese/ raportuese. Kjo kornizë mundëson zbatimin e parimeve themelore të statistikave zyrtare, duke garantuar besueshmërinë dhe konfidencialitetin statistikor.

Mandat i konsoliduar për aksesin në të dhëna. Legjislacioni për statistikën zyrtare ngarkon çdo institucion publik, mbajtës i të dhënave administrative, të furnizojë prodhuesit e statistikave zyrtare me informacionin e duhur vetëm për qëllime statistikore.

Staf i kualifikuar, i njohur për profesionalizmin dhe eksperiencën. Personeli i sistemit statistikor,

veçanërisht i INSTAT-it, gëzon kapacitetet profesionale jo vetëm në fushat statistikore, por edhe në ato mbështetëse, si teknologji informacioni dhe administrative.

Infrastrukturë trajnimi. Qendra e Trajnimit, sipas kërkesave të ligjit për statistikën zyrtare, ka mundësuar përgatitjen e trajnerëve dhe moduleve më të rëndësishme për të rritur kapacitetet profesionale të statistikienëve. Trajnimet ofrojnë njohuri mbi harmonizimin dhe standardet e akteve ndërkombëtare, njohuri teknike për disa fusha statistikore dhe njohuri themelore në aspektin menaxherial/lidership.

Mbështetje ndërkombëtare. Sistemi kombëtar statistikor mbështetet nga programet e Bashkimit Evropian dhe të disa vendeve anëtare për kryerjen e suksesshme të aktiviteteve statistikore, si dhe modernizimin e fazave të ndryshme të procesimit.

Njëkohësisht, mbështetja ka ndihmuar në proceset e vlerësimit të performancës për të evidentuar pikat që kanë nevojë për ndërhyrje përmirësuese në të ardhmen.

Marrëdhënie ndërkombëtare. Prodhuesit e statistikave zyrtare janë në gjendje të bashkëpunojnë me partnerët e huaj për projekte të ndryshme rajonale dhe më gjerë, si dhe të kontribuojnë në nxjerrjen e udhëzimeve përmirësuese për prodhim statistikor. Nga ana tjetër, bashkëpunimet kanë ndikuar në rritjen e njohurive nëpërmjet shkëmbimit të eksperiencave.

Infrastrukturë moderne e teknologjisë së informacionit. Me mbështetjen e donatorëve dhe partnerëve është mundësuar ndërtimi i sistemeve IT në përputhje me kërkesat e kohës, si dhe rritja e kapaciteteve profesionale të stafit IT. Aftësia e stafit IT dhe monitorimi i vazhdueshëm i përparimeve teknologjike mundësojnë vendosjen në të njëjtin nivel me më të përparuarit.

Konfidencialiteti i të dhënave. Për të rritur besueshmërinë e individëve, INSTAT-i dhe prodhuesit e tjerë të statistikave zyrtare kanë ndërtuar infrastrukturën e duhur ligjore dhe teknike për të garantuar trajtimin e të dhënave të tyre si konfidenciale dhe në përputhje me legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave personale.

Cilësia statistikore. Përdorimi i instrumenteve GSBPM, Metadata, SIMS dhe raportet e cilësisë, shërbejnë jo vetëm për përmirësimin e cilësisë së aktiviteteve statistikore, por edhe për rritjen e transparencës së prodhuesve në lidhje me publikun.

Plani i vazhdimësisë. Për arsye të eksperiencës negative të shkaktuar nga shkaqet madhore, tërmetet dhe pandemia, INSTAT-i ka hartuar Planin e Vazhdimësisë për reagimin e institucionit në rast të ndeshjes së pengesave të tilla në të ardhmen.

Këshilli i Statistikave si zëri i përdoruesve. Përdoruesit e statistikave zyrtare janë klienti i produkteve statistikore. Këshilli i Statistikave përbëhet nga përfaqësues të përdoruesve kryesorë në vend. Zëri i tyre ndihmon në proceset e planifikimit statistikor dhe monitorimit të performancës së sistemit.

Mbështetje e qeverisë mbi besueshmërinë në të dhënat statistikore zyrtare. Këshilli i Ministrave, nëpërmjet VKM-së nr. 650, datë 10.11.2017, ka shprehur angazhimin e tij për të respektuar kërkesat e standardeve evropiane dhe parimet statistikore, ka garantuar ruajtjen e pavarësisë profesionale të INSTAT-it dhe alokimin e burimeve të nevojshme

financiare dhe njerëzore për kryerjen e aktiviteteve statistikore të programit.

PIKAT E DOBËTA

Burime të pamjaftueshme. Burime të pamjaftueshme njerëzore nuk mundësojnë përmbushjen e kërkesave në rritje për statistika zyrtare.

Auditi statistikor. INSTAT-i, nën cilësinë e institucionit përgjegjës për të garantuar zbatueshmërinë e parimeve statistikore, nuk zotëron kontroll të mjaftueshëm mbi cilësinë e të dhënave të ofruara nga institucionet publike dhe prodhuesit e tjerë të statistikave zyrtare, kryesisht mbi saktësinë, përpikërinë, afatin kohor etj.

Edukimi statistikor. Mangësitë në njohuritë statistikore ndikojnë negativisht në interpretimin e drejtë të treguesve statistikorë nga grupet e interesit, siç janë përdoruesit dhe media. Për këtë, trajnimi i përdoruesve për fusha të ndryshme të statistikës do të ndikonte në rritjen e shkallës së interpretimit dhe analizave të informacionit statistikor.

Forma të pamjaftueshme komunikimi me aktorët. Format e komunikimit me aktorët kryesorë duhet të zhvillohen më tej. Duhet punuar veçanërisht për një komunikim më të mirë me institucionet që sigurojnë të dhënat administrative.

Shpërndarja e informacionit statistikor. Disponimi i një kalendar publikimi nuk është i mjaftueshëm për të pasur një politikë të qartë shpërndarjeje të statistikave zyrtare, prandaj janë ndërmarrë veprime të tjera zhvilluese për të përcaktuar mënyrat më të mira të publikimit dhe transmetimit të prodhimit statistikor, mbështetur në politikën e shpërndarjes së informacionit statistikor. Shpërndarja nënkupton që statistikën dhe analizat statistikore të jenë të arritshme për përdoruesit dhe është një aktivitet, i cili bazohet në ligjin për “Statistikat zyrtare”, Programin e Statistikave Zyrtare, Planin Vjetor për zbatimin e tij, rregulloren (KE) nr. 223/2009 të Parlamentit Evropian dhe Këshillit mbi Statistikat Evropiane, dhe Kodin e Praktikës të Statistikave Evropiane. Aktivitetet e shpërndarjes përfshijnë shpërndarjen e informacionit statistikor, anketën e kënaqësisë së përdoruesve, modelimin e produktit, zgjedhjen e kanaleve të shpërndarjes që janë në dispozicion (website, email, rrjetet sociale zyrtare) dhe metodat mbështetëse.

MUNDËSITË

Integrimi evropian. Hapja e negociatave për anëtarësim në BE do të rrisë nevojën për më shumë statistika reale dhe të besueshme. Partneriteti midis

INSTAT-it dhe Eurostatit në këtë drejtim, krijon dhe premtion mundësi për shkëmbime frytdhënëse të eksperiencave më të mira. Procesi i integritimit ndihmon gjithashtu personelin të rrisë shkallën e ndërgjegjësimit drejt standardeve evropiane. Nga ana tjetër, përafrimi me *acquis communautaire* ndikon në forcimin e legjislacionit të statistikave zyrtare dhe konsolidimin e sistemit kombëtar statistikor.

Modernizimi i teknologjisë. Përparimet në teknologjitë e informacionit sjellin përmirësime në sistemet e komunikimit midis INSTAT-it, furnizuesve me të dhëna administrative dhe përdoruesit.

Procesi zhvillimor për cilësinë statistikore. Përmirësimet në aspektin e cilësisë së statistikave që prodhon sistemi, ndikojnë në zbatimin e parimeve statistikore, si dhe transparencën e besueshmërinë e publikut në to.

Përmbushje e kërkesave. Statistikat zyrtare të prodhuara do të mbështesin politikëbërësit për hartimin e dokumenteve strategjike, politikave makroekonomike dhe sociale si në nivel kombëtar ashtu edhe rajonal.

Rritja e pagave. Rritja e pagave ndikon në rritjen e kënaqësisë së punonjësve, duke sjellë rritje të motivimit dhe performancës në punë. Gjithashtu, në nivel institucional ky instrument krijon mundësi që të reduktohen largimet duke sjellë si pasojë stabilitet në lëvizjet e punonjësve.

KËRCËNIMET

Moszbatimi i detyrimeve që rrjedhin nga ky program nga të gjithë aktorët, si: mosrespektimi i afateve kohore për dërgimin e të dhënave dhe informacioni jo i plotë nga njësitë statistikore dhe siguruesit e të dhënave administrative, do të sillte vonesë në zbatimin e aktiviteteve statistikore sipas afateve të parashikuara dhe mangësi në sasinë dhe cilësinë e treguesve.

Mungesa e strukturave statistikore, si dhe rishikimi i herëpashershëm i strukturës organizative në ministritë e linjës dhe institucionet e tjera që sigurojnë të dhënat administrative, rrezikon zbatimin cilësor të këtij programi.

Mungesa e burimeve financiare dhe njerëzore mund të rrezikojë moskryerjen e vrojtimeve të parashikuara në këtë program.

Mospërdorimi i klasifikimeve të njëjta në të gjitha institucionet. Nëse nuk do të arrihet përdorimi i klasifikimeve të parashikuara të implementohen gjatë zbatimit të këtij programi, atëherë kjo do të sillte mospërputhshmërinë e të dhënave për të njëjtët tregues.

Sulmet kibernetike: siguria e të dhënave në kohën e sotme nuk është një detyrë e lehtë, në një mjedis ku sistemet e TI-së janë subjekt ndaj sulmeve kibernetike, hakerimeve dhe shumë kërcënimeve të tjera që mjediset e informacionit të digjitalizuar i ekspozohen, pavarësisht vendndodhjes apo mënyrës së lidhjes të përdorur.

Mospërafrimi i akteve me acquis communautaire cenon mosrealizimin e programit sipas standardeve evropiane, duke penguar/vonuar procesin e integritimit në fushën e statistikave.

VIX. Analiza e risqeve dhe problemet e pritshme për kryerjen e aktiviteteve

Secili aktivitet statistikor i parashikuar në Programin Vjetor 2024 dhe pasqyruar në aneksin 1 të këtij plani, shoqërohet edhe me problematikat dhe nivelin e risqeve të mundshme që mund të ndikojnë në performancën e aktiviteteve. Në vështtrimin e përgjithshëm të aneksit, konstatohet se ka një ngjashmëri në tematikat e risqeve të aktiviteteve, pavarësisht fushës apo temës në të cilën ata parashikohen kryesisht në vonesat në sigurimin e të dhënave, mospërmbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative/vrojtimet statistikore, transmetimin e të dhënave, nivelin profesional, burimet financiare dhe njerëzore për kryerjen e aktiviteteve dhe lëvizjet e stafit. Ndër risqet e analizuar është dhe pezullimi/vonesa të mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e fatkeqësive natyrore / pandemi globale.

Tabela nr. 19. Risqet dhe nivelet e tyre për secilën fushë statistikore

Fusha statistikore	Risku	Niveli i riskut: 1-3 i ulët, 4-6 i mesëm, 7-9 i lartë
1 "Statistikat demografike dhe sociale"	Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e fatkeqësive natyrore/ pandemi globale	6
	Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative si dhe nga anketa e forcave të punës për vlerësimin e migracionit	3
	Mospërmbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative/vrojtimet statistikore	6

2 “Statistikat ekonomike”	Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e fatkeqësive natyrore / pandemi globale	6
	Pezullimi/vonesa e prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e largimit të stafit	6
	Ndryshim i bazës ligjore të burimit administrativ	5
	Procesimi elektronik jo i saktë nga SIFQ për konsolidimin e të dhënave dhe gjenerimin e raporteve financiare	9
3 “Statistikat sektoriale”	Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e fatkeqësive natyrore / pandemi globale	4
	Vonesa të tjera në procesin e grumbullimit, kontrollit dhe hedhjes së të dhënave	4
	Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vërtetimet statistikore dhe për të dhënat administrative	4
	Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve.	3
	Mospajisja e sistemeve të mbledhjes së të dhënave me gjithë funksionet e nevojshme	3
	Probleme me sistemin CAPI gjatë mbledhjes së të dhënave	4
	Mungesa e stafit përgjegjës në agjencitë e tjera statistikore	3
4 “Statistikat e mjedisit dhe multidomain	Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e fatkeqësive natyrore / pandemi globale	4
	Vonesa të tjera në procesin e grumbullimit, kontrollit dhe hedhjes së të dhënave	4
	Mospërbushja e kriterëve të cilësisë, si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vërtetimet statistikore	4
Censi i popullsisë dhe banesave	Pezullimi/vonesa në numërimin e popullsisë dhe banesave	7
	Sulmet kibernetike	5
	Cilësia e të dhënave të mbledhura në terren	5
Censi i bujqësisë dhe fermave bujqësore	Ndërprerja e proceseve të Cens për shkak të forcave madhore, pandemi globale etj.	7
	Mungesa e burimeve financiare për realizimin e aktiviteteve të nevojshme për realizimin e Censit	7
	Mosmiratimi në kohë i kornizës ligjore rrezikon organizimin e gjithë aktivitetit të Censit	7
	Ngjarje jo të lidhura me statistikën, por që ndikojnë realizimin e aktiviteteve statistikore	7
	Mosigurimi në kohë i të dhënave mbi modulën e bujqësisë, nga Censi i Popullsisë dhe Banesave	7

Për reduktimin e risqeve, INSTAT-i ka ndërmarrë një sërë iniciativash të cilat kanë të bëjnë me formalizimin e veprimtarive të planifikimit, zbatimit, monitorimit dhe raportimit të aktiviteteve statistikore. Gjithashtu, për të reduktuar vonesat në transmetimin e informacionit, si dhe për të përmirësuar cilësinë e të dhënave administrative që sigurohen nga institucionet prodhuese, gjatë vitit 2024, INSTAT-i ka negociuar me institucionet publike marrëveshje mirëkuptimi duke përcaktuar detyra dhe përgjegjësi të qarta ndërinstitucionale, ngritje grupesh pune dhe përcaktimin e formave dhe afateve të transmetimit të të dhënave të nevojshme.

Ndikim të drejtpërdrejtë në reduktimin e risqeve kanë edhe aktivitetet zbatuese për arritjen e objektivave strategjike të zhvillimit të sistemit kombëtar statistikor, të reflektuara në seksionin II të këtij dokumenti.

IX. Notë shpjeguese për përdorimin e aneksit 1

Aneksi 1 i Planit Vjetor 2023 është hartuar sipas klasifikimit të përcaktuar në shtojcën 1 të ligjit të statistikave zyrtare (fushë / temë / nëntemë) duke ndjekur përmbajtjen e Programit të Statistikave Zyrtare 2022–2026 për çdo modul. Përputhja e moduleve me temën është në linjë me klasifikimin statistikor të Compendium 2019 të Eurostat. Çdo aktivitet statistikor i parashikuar për një temë të caktuar, shoqërohet me kolona të cilat tregojnë:

- kodi i aktivitetit;

- emërtimi i aktivitetit;
 - lloji i aktivitetit
 - periodiciteti;
 - treguesit statistikorë;
 - afati i grumbullimit të të dhënave;
 - afati i përpunimit të të dhënave
 - afati i publikimit të rezultateve;
 - institucionet përgjegjëse për furnizimin me të dhëna;
 - institucioni përgjegjës për aktivitetin;
 - risku i pritshëm;
 - niveli i riskut;
 - burimi financiar për mbulimin e aktivitetit.
- Shkurtime “D”, “M”, “T” dhe “V” kanë kuptimin përkatësisht:
- D – ditë
M – muaj
T – tremujor
V – vit

Periudhë reference do të thotë periudha së cilës i referohen të dhënat e grumbulluara apo rezultatet e publikuara

Shembull I. 1.1.1.1 Statistikat e popullsisë

Në kolonën “Afati i grumbullimit të të dhënave” rezulton “V+92 D”. Kjo do të thotë se grumbullimi i të dhënave mbyllet 92 ditë pas përfundimit të vitit referencë.

P.sh., për vitin referencë 2023, afati i grumbullimit të të dhënave është data 2 prill 2024.

Në kolonën “Afati i përpunimit të të dhënave” rezulton “V+136 D”. Kjo do të thotë që të dhënat përpunohen brenda datës 16 maj, 2024.

Në kolonën “Afati i publikimit të rezultateve” rezulton “V+152 D”. Kjo do të thotë se rezultatet do të publikohen 152 ditë pas mbylljes së vitit referencë. Nëse viti referencë është 2023, atëherë publikimi i rezultateve do të jetë brenda datës 2 maj 2024.

Shembull II. 1.1.1.3 Statistikat e migracionit ndërkombëtar

Në kolonën “Afati i grumbullimit” rezulton “V”. Kjo do të thotë se të dhënat do të grumbullohen brenda periudhës referencë “V”.

Shembull III. 1.4.2.1 Statistikat e shëndetit dhe sigurisë në punë

Në kolonën “Afati i grumbullimit” rezulton “Dita e 180 e V”. Kjo do të thotë që të dhënat grumbullohen brenda vitit referencë, përkatësisht në ditën e 180 të tij, brenda datës 30 qershor të vitit referencë.

IX. Aneksi 1

Aktivitetet statistikore për vitin 2024.

Fusha statistikore	Kodi i temës	Tema	Kodi i nëntemës	Nëntema	Kodi i aktivitetit statistikor	Aktiviteti	Lloji i aktivitetit	% nga Burimi administrativ	% nga Vrojtimi	Tipi i aktivitetit	Periodiciteti i aktivitetit	Treguesit statistikore	Institucioni përgjegjës për furnizimin me të dhëna	Institucioni përgjegjës për prodhimin e të dhënave	Afati i grumbullimit të të dhënave	Afati i përpunimit të të dhënave	Afati i Publikimit të të dhënave	Risku dhe nivelet	Burimet financiare
Statistikat sociale dhe demografike																			
	1.1	Popullsia me vendbanim të zakonshëm në Shqipëri dhe jashtë saj																	
		1.1.1	Demografi, migracion dhe projeksione																
			1.1.1.1									1. Dendësia e popullsisë sipas qarkut 2. Fëmijë, adoleshentë dhe të rinj në raport me popullsinë e përgjithshme 3. Koeficienti i rrëqes së popullsisë sipas qarkut 4. Moshë mediane e popullsisë sipas qarkut dhe gjinisë 5. Piramida e popullsisë më 1 janar sipas grup-moshës dhe gjinisë 6. Popullsia më 1 janar sipas grup-moshës dhe gjinisë 7. Popullsia më 1 janar sipas grup-moshës, rajonit, qarkut dhe gjinisë 8. Popullsia më 1 janar sipas moshës dhe gjinisë 9. Popullsia më 1 janar sipas moshës, rajonit dhe gjinisë 10. Popullsia më 1 janar sipas qarkut dhe gjinisë 11. Popullsia mesatare sipas grup-moshës dhe gjinisë 12. Popullsia mesatare sipas qarkut dhe gjinisë 13. Raporti gjinor i popullsisë 14. Raporti i varësisë gjithsej 15. Raporti i varësisë së të moshuarve 16. Raporti i varësisë së të rinjve	Instituti i Statistikave Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile	INSTAT	V + 92D	V + 136D	V + 152D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative, si dhe nga AFP për vlerësimin e migracionit -/- 6 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative/vrojtimet statistikore -/- 6 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e fatkeqësive natyrore/ pandemi globale -/- 6	Buxhet shteti
			1.1.1.3						100%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Arsyet e emigrimit 2. Emigracioni sipas gjinisë dhe moshës 3. Koeficienti bruto i emigrantëve 4. Koeficienti bruto i migrantëve 5. Koeficienti bruto i migracionit të brendshëm neto sipas qarkut 6. Lëvizjet e brendshme të popullsisë sipas qarkut 7. Migracioni i brendshëm sipas grup-moshës dhe gjinisë 8. Migracioni neto 9. Numri i emigrantëve 10. Numri i migrantëve 11. Piramida e lëvizjeve të brendshme sipas grup-moshës dhe gjinisë	Instituti i Statistikave Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile	INSTAT	V	V + 136D	V + 152D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga AFP për vlerësimin e migracionit -/- 6 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vrojtimet statistikore -/- 6	Buxhet shteti
			1.1.1.5					100%		I vazhdueshëm	Tremujor	1. Abortet e ndërprera ligjërsh sipas grup-moshës së nënës 2. Divorcot gjithsej 3. Divorcot me kërkesën e bashkëshortes/bashkëshortit 4. Indeksi sintetik i fekunditetit sipas qarkut 5. Jetëgjatësia e pritur në moshën 55 vjeç 6. Jetëgjatësia e pritur në moshën 80 vjeç 7. Jetëgjatësia në lindje sipas qarkut dhe gjinisë 8. Jetëgjatësia në moshën 60 vjeç 9. Jetëgjatësia sipas grup-moshës dhe gjinisë 10. Koeficientët specifike të fekunditetit sipas grup-moshës 11. Koeficienti bruto i divorceve 12. Koeficienti bruto i lindjeve sipas qarkut 13. Koeficienti bruto i martesës sipas qarkut 14. Koeficienti bruto i riprodhimit 15. Koeficienti bruto i deklimeve sipas qarkut 16. Koeficienti i divorceve për 100 martesë 17. Koeficienti i lindshmërisë tek adoleshentët 18. Koeficienti i shtesës natyrore 19. Koeficienti neto i riprodhimit 20. Lindjet e asistuara 21. Lindjet e gjalla sipas muajit 22. Lindjet e gjalla sipas peshës së lindjes dhe gjinisë 23. Lindjet e gjalla sipas qarkut 24. Lindjet e gjalla sipas qarkut, tregues tremujor 25. Lindjet në adoleshencë 26. Lindjet sipas bashkisë 27. Lindjet sipas gjinisë 28. Lindjet sipas grup-moshës së nënës 29. Lindjet sipas grup-moshës së nënës, qarkut dhe rajonit 30. Lindjet sipas llojit (binjak, trinjak etj.) 31. Lindjet sipas moshës së babait 32. Lindjet sipas moshës së nënës, vitit të lindjes së nënës dhe gjinisë	Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile	INSTAT	T + 24D	T + 38D	T + 45D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative -/- 3 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative -/- 3 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e fatkeqësive natyrore/ pandemi globale -/- 3	Buxhet shteti

							33. Lindjet sipas moshës së nënës, vitit të lindjes së nënës dhe radhës në lindje 34. Lindjet sipas moshës së nënës, vitit të lindjes së nënës dhe rajonit të rezidencës së nënës 35. Lindjet sipas radhës së lindjes së fëmijës dhe gjinisë 36. Lindjet sipas viteve të martesës së nënës 37. Martesat sipas bashkisë 38. Martesat sipas gjinisë dhe grup-moshës 39. Martesat sipas muajit 40. Martesat sipas qarkut 41. Martesat sipas shtetësisë së bashkëshortëve 42. Moshë mesatare e martesës sipas qarkut dhe gjinisë 43. Moshë mesatare e nënës në lindje sipas qarkut 44. Raporti gjinor në lindje sipas qarkut 45. Shtesa natyrore e popullsisë sipas qarkut dhe sipas bashkisë 46. Tabelat e jetës 47. Vdekjet e grupuara në ditë, nën 1 vjeç, sipas gjinisë 48. Vdekjet fetale 49. Vdekjet mbi 1 vjeç sipas qarkut dhe gjinisë 50. Vdekjet nën 1 vjeç sipas qarkut dhe gjinisë 51. Vdekjet sipas bashkisë 52. Vdekjet sipas gjinisë 53. Vdekjet sipas gjinisë, moshës, vitit të lindjes dhe shtetësisë 54. Vdekjet sipas gjinisë, moshës, vitit të lindjes dhe statusit ligjor martesor 55. Vdekjet sipas gjinisë, rajonit, moshës 56. Vdekjet sipas gjinisë, rajonit, qarkut dhe grup-moshës 57. Vdekjet sipas grup-moshës dhe gjinisë 58. Vdekjet sipas muajit 59. Vdekjet sipas qarkut 60. Vdekjet sipas qarkut, tregues tremujor 61. Vdekshmëria foshnjore 62. Vdekshmëria nën 5 vjeç 63. Vdekshmëria neonatale					
1.1.2	Censi i Popullsisë dhe Banesave, Azil-kërkuesit dhe të huajt											
1.1.2.1	Censi i Popullsisë dhe Banesave- Lancimi i rezultateve përfundimtare	Vrojtim	100%	Tjetër	Cdo 10 vite	1. Banesat e zakonshmejo të zakonshme për banim (ose pjesërisht për banim) ose kolektive, sipas llojit dhe pronësisë 2. Banesat sipas llojit të furnizimit me ujë, energji elektrik, ngrohje 3. Banesat sipas sipërfaqes së përdorur për banim 4. Banesat sipas statusit të banuar/të pabanuar 5. Llojet e të pajisjeve shtëpiake të përdorura nga NJEF 6. Ndërtesat për banim (ose pjesërisht për banim) sipas vitit/periudhës së ndërtimit, materialit të ndërtimit 7. NJEF private dhe kolektive sipas madhësisë (numri të anëtarëve për NJEF) 8. Numri i anëtarëve të mëparshëm të NJEF (emigrantët) sipas llojit të NJEF, vitit dhe arsyes së largimit 9. Numri i nënave sipas numrit të fëmijëve që kanë lindur gjallë, si dhe numri i fëmijëve që jetojnë 10. Numri i NJEF sipas llojit të tokës bujqësore që kanë në përdorim dhe sipërfaqet respektive 11. Numri i NJEF sipas numrit të blegtorisë/shpendëve/koshereve të bletëve që disponojnë 12. Popullsia banuese që ka jetuar ndonjëherë jashtë shtetit dhe është kthyer, sipas arsyes së kthimit 13. Popullsia e personave të pastrehë 14. Popullsia në nivel kombëtar, qarku, bashkie dhe njësie administrative, sipas gjinisë dhe moshës/grup-moshës 15. Popullsia sipas identitetit etnik, besimit fetar, gjuhës 16. Popullsia sipas nivelit arsimor zyrtar që ndjekin dhe/ose që kanë përfunduar 17. Popullsia sipas shkallës ë vëzhtrësive për aftësitë e kufizuara 18. Popullsia sipas statusit të martesës dhe ose/bashkëjetesës 19. Popullsia sipas statusit të punësimit, profesionit, orëve të punës, industrisë ku punojnë, vendndodhjes së punës, kohës së	Instituti i Statistikave	INSTAT	D + 256D	V + 286D	1. Pezullimi/vonesa në numërimin e popullsisë dhe banesave -/- 7 2. Sulmet kibernetike -/- 5 3. Cilësia e të dhënave të mbledhura në terren -/- 5	Kombinuar (buxhet shteti + donatorët)

							vajtjes në punë, llojit të transportit për të shkuar në punë 20. Popullsia sipas vendbanimit të zakonshëm të NJEF private në banesa të zakonshme ose jo të zakonshme, si dhe të NJEF kolektive në banesa kolektive 21. Popullsia sipas vendlindjes, shtetësisë dhe vendbanimit të zakonshëm							
1.1.2.2	Statistikat e azilit dhe të huajve													
1.1.2.2.1	Statistikat e Azilit	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Aplikimet për leje qëndrimi sipas vendit të origjinës 2. Azikërkuesit sipas gjinisë 3. Azikërkuesit sipas vendit të origjinës 4. Kërkesat për azil sipas muajt 5. Marja dhe lënia e shtetësisë shqiptare	Ministria e Brendshme	INSTAT	V + 152D	V + 173D	V + 187D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative -/- 3 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative -/- 3 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 3	Buxhet shteti
1.1.2.2.2	Statistikat e të huajve	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Numri i të huajve që jetojnë në Shqipëri 2. Të huajt e parregullt 3. Të huajt me leje qëndrimi sipas arsyes së aplikimit 4. Të huajt me leje qëndrimi sipas gjinisë 5. Të huajt me leje qëndrimi sipas grup-moshës 6. Të huajt me leje qëndrimi sipas vendit të origjinës	Drejtoria e Përgjithshme e Policisë Drejtoria për Kufirin dhe Migracionin	INSTAT	V + 166D	V + 214D	V + 235D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative -/- 3 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative -/- 3 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 3	Buxhet shteti
1.1.3	Statistikat gjinore													
1.1.3.1	Statistikat gjinore	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	50%	50%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Përberja e parlamentit që nga viti 1920 2. Deputetët sipas partive politike dhe gjinisë 3. Përberja e parlamentit sipas pozicionit 4. Përberja e komisioneve parlamentare sipas gjinisë 5. Pozicionet në sistemin e drejtësisë sipas gjinisë 6. Pjesëmarrja e gruas në misionet diplomatike 7. Numri i punonjësve në strukturat e policisë sipas gradave dhe gjinisë 8. Numri i punonjësve në forcat e armatosura sipas gjinisë 9. Të dhëna gjinore për kandidimin në zgjedhjet për organet e qeverisjes vendore për Këshillin Bashkiak 10. Pozicionet sipas nivelit të menaxhimit në institucionet e administratës publike 11. Përfutjesit e skemave mbështetëse nga Agjencia Shqiptare e 12. Zhvillimit të investimeve sipas gjinisë 13. Kreditë e marra në bankat e nivelit të dytë të ndara sipas gjinisë së kredimarrësit 14. Pensione në skemën e sigurimeve shoqërore 15. Kontribuesit në skemën e sigurimit vullnetar sipas gjinisë 16. Numri total i punëkërkuessve të papunë, të regjistruar në kurse formimi profesional dhe në programe të nxitjes së punësimit 17. Punëkërkuess të papunë të regjistruar në kurse formimi profesional 18. Punëkërkuess të papunë pjesëmarrës në programe të nxitjes së punësimit 19. Punëkërkuess të papunë sipas grup-moshave dhe gjinisë 20. Numri i familjeve që marrin ndihmë ekonomike, sipas gjinisë së kryefamiljarit 21. Përqindja e grave të moshës 18-74 vjeç të dhunuara fizikisht në 12 muajt e fundit 22. Përqindja e grave të moshës 18-74 vjeç të dhunuara fizikisht ndonjëherë në jetë 23. Përqindja e grave të moshës 18-74 vjeç të dhunuara seksualisht në 12 muajt e fundit 24. Përqindja e grave të moshës 18-74 vjeç të dhunuara seksualisht ndonjëherë në jetë 25. Përqindja e grave të moshës 18-74 vjeç të dhunuara psikologjikisht në 12 muajt e fundit 26. Përqindja e grave të moshës 18-74 vjeç të dhunuara psikologjikisht ndonjëherë në jetë 27. Përqindja e grave të moshës 18-74 vjeç	Instituti i Statistikave, Kryeministria Ministria e Financave dhe Ekonomisë Banka e Shqipërisë, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale Ministria e Brendshme, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Mbrojtjes, Ministria e Drejtësisë, Ministri a për Marrëdhëniet me Parlamentin Drejtoria e Përgjithshme e Policisë Instituti i Sigurimeve Shoqërore Instituti i Shëndetit Publik Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit të Transportit Rrugor (DPShTRR) Shërbimi Kombëtar i Punësimit Universiteti Bujqësor i Tiranës Prokuroria e Përgjithshme Komisioni Qendror i Zgjedhjeve Shkolla e Magistraturës Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Afërsive Ministria e Mbrojtjes	INSTAT	V + 120D	V + 127D	V + 221D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative si dhe nga anketat. -/- 6 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria. -/- 6 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale. -/- 1	Buxhet shteti

								të dhunuara fizikisht dhe/ose seksualisht në 12 muajt e fundit nga partneri 28. Përqindja e grave të moshës 18-74 vjeç të dhunuara fizikisht dhe/ose seksualisht ndonjëherë në jetë nga partneri 29. Përqindja e grave të moshës 18-74 vjeç të dhunuara ekonomikisht ndonjëherë në jetë 30. Përqindja e grave të moshës 20-24 vjeç që janë martuar ose hynë në një marrëdhënie para moshës 18 vjeç 31. Mosha mesatare e daljes në pension për pensionet e reja të pleqërisë 32. Ankesa sipas të drejtës së shkelur dhe gjinisë	Agjencia Shqiptare e Zhvillimit të Investimeve Avokati i Popullit Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve Këshilli i Lartë Gjyqësor Kuvendi i Shqipërisë Universitetet							
1.1.3.2	Indeksi i barazisë gjinore	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	40%	60%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Norma ekuivalente e punësimit në kohë të plotë 2. Kohëzgjatja e jetës në punë 3. Të punësuar në arsim, humanitare, shëndetësi dhe punë sociale 4. Aftësia për të marrë kohë për çështje personale dhe familjare 5. Indeksi i Prosperitetit të Karrierës 6. Të ardhurat mesatare mujore 7. Të ardhura neto mesatare të ekuivalentuara 8. Jo në risk varfërie 9. Ndajja e kuintaleve S20/S80 të të ardhurave 10. Popullsia me arsim të lartë 11. Arsimi dhe trajnimi formal dhe jo formal 12. Studentët në arsim të lartë në fushat e arsimit, shëndet dhe mirëqenie, arte dhe humanitare 13. Kujdesi për fëmijët dhe gjyshërit ose personat e moshuar ose me aftësi të kufizuara 14. Personat që bëjnë garim dhe/ose punë shtëpie 15. Aktivitetet sportive, kulturore dhe të kohës së lire 16. Aktivitet vullnetare dhe ato bamirëse 17. Përpjesa ministore 18. Përpjesa e anëtarëve të bordeve për kompanitë e kuotuara 19. Përpjesa e anëtarëve të bankës qendrore 20. Përpjesa e anëtarëve të organizatave të kompanive të kërkimit 21. Përpjesa e anëtarëve të bordit të organizatave transmetuese 22. Përpjesa e anëtarëve e kompanive të trupit më të lartë vendimmarrës të organizatave sportive Olimpike 23. Shëndeti i vetë-perceptuar 24. Jetëgjatësia e shëndetshme 25. Duharpirja e demshme 26. Aktiviteti fizik dhe/ose konsumi i frutave dhe perimeve 27. Nevojat e paplotësuara për ekzaminim mjekësor 28. Nevojat e paplotësuara për ekzaminim dentar	Instituti i Statistikave Kryeministria Banka e Shqipërisë Komisioni Qendror i Zgjedhjeve	INSTAT	V+90D	V+150	1. Vonesa në marrjen e të dhënave nga burimet administrative -/- 4	Buxhet shteti			
1.2	Puna dhe kostot e punës															
	1.2.1	Punësimi dhe papunësia														
	1.2.1.1	Statistika të forcave të punës	Vrojtim		100	I vazhdueshëm	Tremujor	1. Shkalla e përfshirjes në forcat e punës 2. Shkalla e papunësisë 3. Shkalla e punësimit	Instituti i Statistikave	INSTAT	T + 7D	T + 64D	T + 71D	1. Vonesë në marrjen e të dhënave nga terreni -/- 2	Buxhet shteti	
	1.2.1.2	Statistika të tregut të punës	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Tremujor	1. Bilanci i forcave të punës 2. Të punësuar sipas sektorëve 3. Të punësuar në sektorin shtetëror sipas nivelit arsimor 4. Të punësuar në sektorin shtetëror sipas grupeve kryesore të profesioneve 5. Shkalla e papunësisë së regjistruar 6. Punëkërkuet të papunë të regjistruar sipas gjinisë 7. Punëkërkuet të papunë të regjistruar sipas nivelit arsimor 8. Punëkërkuet të papunë të regjistruar sipas grup moshave 9. Punëkërkuet të papunë të regjistruar në numër dhe përqindje	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve Shërbimi Kombëtar i Punësimit	INSTAT	T + 58D	T + 63D	T + 72D	1. Vonesë në marrjen e të dhënave nga terreni -/- 2	Buxhet shteti	
	1.2.2	Kostoja e punës dhe të ardhurat nga puna														
	1.2.2.1	Statistika të fitimeve dhe kostos së punës	Vrojtim		100%	I vazhdueshëm	Çdo 4 vite	Pjesët përbërëse të të ardhurave nga puna	Nuk merren të dhëna administrative	INSTAT	4V + 181D	4V + 486D	4V + 293D	1. Cilësia e ulët e të dhënave -/- 4	Buxhet shteti	
	1.2.2.2	Statistikat mbi pagat	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Tremujor	1. Paga mesatare mujore për të punësuarit me pagë 2. Paga mesatare mujore për të punësuarit	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	INSTAT	T + 58D	T + 63D	T + 72D	1. Vonesë në marrjen e të dhënave nga terreni -/- 2	Buxhet shteti	

1.3	Arsimi dhe trajnimet																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
-----	----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

								ndaj totalit gjithsej të shpenzimeve dhe GDP							
1.3.1.2		Statistika të diplomimeve në arsim	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Raporti i nxënësve që marrin dëftesë pjekurie 2. Raporti i studentëve të diplomuar sipas gjinisë në universitete e fakultete 3. Raporti i studentëve të regjistruar e të diplomuar me kohë të plotë ose të pjesshme 4. Të larguarit herët nga shkollimi (Early School Leavers) (nga LFS) 5. Përqindja e popullsisë të moshës 30-34 vjeç me arsimim të lartë (nga LFS) 6. Studentë të diplomuar dhe sipas fushave të studimit	Ministria e Financave dhe Ekonomisë Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë	INSTAT	V + 31D	V + 123D	V + 152D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative - - 4 2. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësisve natyrore/ Pandemi Globale etj. - - 4	Buxhet shteti
1.3.1.3		Statistika të arsimit sipas fushave të studimit në arsimin e lartë	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Studentë të diplomuar dhe sipas fushave të studimit	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë	INSTAT	V + 31D	V + 123D	V + 152D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative - - 4 2. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësisve natyrore/ Pandemi Globale etj. - - 4	Buxhet shteti
1.3.2		Trajnimi profesional dhe të mësuarit gjatë gjithë jetës													
1.3.2.1		Statistika nga anketa e arsimit të të rriturve	Vrojtim (AES)		100%	Tjetër	Të tjera	1. Niveli arsimor i arritur për personat 25-64 vjeç 2. Aksesit i informacionit mbi mundësitë e të mësuarit 3. Pjesëmarrja në arsim zyrtar 4. Pjesëmarrja në arsim jozyrtar 5. Vështirësitë në pjesëmarrjen në arsim 6. Pjesëmarrja në arsimin informal 7. Nivohja e gjuhëve të huaja 8. Të mësuarit gjatë gjithë jetës (Life Long Learning) (nga LFS)	Instituti i Statistikave	INSTAT	5V + 56D	5V + 231D	5V + 536D	1. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësisve natyrore/ Pandemi Globale etj. - - 4	Buxhet shteti
1.4		Shëndetësia													
1.4.1		Statistikat e shëndetësisë													
1.4.1.1		Shkaqet e vdekjeve	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Shkaqet e vdekjeve sipas gjinisë 2. Shkaqet e vdekjeve sipas qarkut 3. Shkaqet e vdekjeve sipas grup-moshës 4. Shkaqet e vdekjeve sipas vendndodhjes 5. Shkaqet e vdekjeve sipas grup-sëmundjeve 6. Shkaqet e vdekjeve sipas tipit të vdekjes 7. Vdekshmëria amtare	Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile	INSTAT	V + 9D	V + 105D	V + 148D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative - - 3 2. Mospërmblidhja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative/vrojtimet statistikore - - 3 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësisve natyrore/ Pandemi Globale - - 1	Buxhet shteti
1.4.1.2		Shëndeti publik	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Numri i vizitave në moshat deri në 14 vjeç 2. Numri i vizitave në moshat mbi 14 vjeç 3. Numri i vizitave në banesë 4. Numri i vizitave gjinekologjike 5. Numri i vizitave obstetrikale 6. Numri i vizitave të para obstetrikale 7. Numri i grave me barra patologjike 8. Numri i fëmijëve që ushqehen me gji 9. Numri i fëmijëve që ushqehen me ushqim artificial 10. Numri i konsultimeve të kryera pranë konsultorit të gruas 11. Numri i konsultimeve të kryera pranë shërbimit obstetrik 12. Numri i fëmijëve të vaksinuar për tuberkolozin 13. Numri i fëmijëve të vaksinuar për difterinë 14. Numri i fëmijëve të vaksinuar për tetanozin 15. Numri i fëmijëve të vaksinuar për pertusin 16. Numri i fëmijëve të vaksinuar për poliomyelitin 17. Numri i mjekëve në Institucione sipas specialiteteve 18. Numri i mjekëve të familjes 19. Numri i mami - infermierëve 20. Numri i personelit shëndetësor (ndihmës) 21. Numri i institucioneve me shtrëtorë 22. Numri i shtrëtorëve spitalor (këta tregues janë vlefshëm sipër spitalet dhe shtëpitë e lindjes) 23. Të shtruar në spital total dhe sipas specialiteteve 24. Ditë qëndrimi mesatar 25. Ditë shtrëtorë të realizuar 26. Shfrytëzimi i shtratorit në ditë 27. Xhiro e shtratorit	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale Instituti i Shëndetit Publik Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor	INSTAT	V + 143D	V + 187D	V + 222D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative - - 3 2. Mospërmblidhja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative/vrojtimet statistikore - - 3 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësisve natyrore/ Pandemi Globale - - 1	Buxhet shteti

									28. Të sëmurë të operuarur gjithsej 29. Të dalë nga spitalet 30. Lindur vdekur 31. Vdekje në gra 32. Abortet 33. Numri i personave me aftësi të kufizuar 34. Numri i fëmijëve me aftësi të kufizuar 35. Shpenzimet e qeverisë për shëndetësinë publike 36. Përqindja e shpenzimeve për shëndetësinë publike ndaj totalit gjithsej të shpenzimeve dhe GDP-së							
1.4.2	Statistika të shëndetit dhe sigurisë në punë															
	1.4.2.1	Statistikat e shëndetit dhe sigurisë në punë	Burim administrativ	100%			I ri	Vjetor	1. Statistika të shëndetit dhe sigurisë në punë	Instituti i Sigurimeve Shoqërore	INSTAT	Dita e 180 e V	Dita e 210 e V	V+150 D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative -/- 3 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative/vrojimet statistikore -/- 3 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 1	Buxhet shteti
1.5	Të ardhurat dhe shpenzimet e konsumit															
	1.5.1	Statistikat e konsumit														
	1.5.1.1	Statistika nga Anketa e Buxhetit të Familjes	Vrojtim			100%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Struktura e shpenzimeve mesatare mujore të NJEF sipas 12 grupeve kryesore për konsum 2. Struktura e shpenzimeve mesatare vjetore të NJEF sipas 12 grupeve kryesore për konsum 3. Struktura e shpenzimeve mesatare mujore të NJEF sipas 12 grupeve kryesore për konsum dhe nivelit të arsimit të kryefamiljarit 4. Struktura e shpenzimeve mesatare mujore të NJEF sipas 12 grupeve kryesore për konsum dhe grup-moshës së kryefamiljarit 5. Struktura e shpenzimeve mesatare mujore sipas 12 grupeve kryesore për konsum të NJEF sipas klasave të kuintalëve 6. Struktura e shpenzimeve mesatare mujore të NJEF sipas 12 grupeve kryesore për konsum dhe tipologjisë së NJEF 7. Struktura e shpenzimeve mesatare mujore të NJEF sipas 12 grupeve kryesore për konsum sipas madhësisë së NJEF 8. Shpërndarja e NJEF sipas llojit të banesës 9. Shpërndarja e NJEF sipas pronësisë së banesës 10. Shpërndarja e NJEF sipas sipërfaqes së përdorur për banim 11. Shpërndarja e NJEF sipas mënyrës së ngrohjes 12. Shpërndarja e NJEF sipas zotërimit të pajisjeve afatgjata 13. Shpenzimet mesatare mujore për konsum të NJEF sipas qarqeve 14. Struktura e shpenzimeve mesatare mujore sipas 12 grupeve kryesore për konsum të NJEF dhe sipas qarqeve 15. Shpenzimet mesatare mujore për konsum sipas qarqeve dhe sipas arsimit të kryefamiljarit 16. Shpenzimet mesatare mujore për konsum sipas qarqeve dhe sipas tipologjisë së NJEF 17. Shpenzimet mesatare mujore për konsum sipas qarqeve dhe sipas madhësisë së NJEF 18. Shpërndarja e familjeve sipas zotërimit të pajisjeve afatgjate dhe qarqeve 19. Burimet kryesore të ngrohjes sipas qarqeve 20. Shpërndarja e familjeve sipas sipërfaqes së përdorur për banim dhe qarqeve	Instituti i Statistikave	INSTAT	V+ 9D	V+ 263D	V+ 278D	1. Ardhja e pyetësorëve me vonesë në INSTAT -/- 6 2. Dorëheqjet e anketuesve gjatë periudhës së mbledhjes së të dhënave -/- 6 3. Vonesa në kontrollin dhe hedhjen e të dhënave -/- 6 4. Moskryerja e batch-ve për çdo PSU të mbyllur nga operatori me qëllim kontrollin dhe verifikimin në kohë -/- 6 5. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 6 6. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, në vrojtim -/- 6	Buxhet shteti
1.5.2	Të ardhurat, përfshirja sociale dhe niveli i jetesës															
	1.5.2.1	Anketa e të ardhurave dhe nivelit të jetesës	Vrojtim			100%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Niveli i të ardhurave bruto/neto 2. Të ardhurat disponibël të ekuivalentuara 3. Mediana e të ardhurave të disponueshme të ekuivalentuara pas transfertave sociale 4. Mediana e të ardhurave nga puna 5. Mediana e të ardhurave nga pensionet 6. Shpërndarja e pabarazisë së të	Instituti i Statistikave	INSTAT	V + 233D	V + 323D	V + 330D	1. Angazhimi në aktivitetet e shtesë të paplanifikuara cenon përbushjen e afateve të paracaktuara. 2. Staf i kufizuar për zhvillimin e aktivitetëve që mbulon sektori ku përfshin tre fusha: SILC, Cilësia e Jetës dhe Migroja	Buxhet shteti

									ardhurave 7. Niveli i pabarazisë sipas karakteristikave geografike (NUTS 1, 2, 3) 8. Pabarazia të individëve e moshuar 9. Raporti i kuintileve (S80/S20) 10. Koeficienti Gini 11. Shpërndarja e individëve sipas tipit të familjes 12. Përqindja e individëve të varfër 13. Individët në riskun e të qenit të varfër dhe përjashtimit social (AROPE) 14. Fëmijët në riskun e të qenit të varfër 15. Niveli i varfërisë sipas gjinisë 16. Niveli i varfërisë sipas grup-moshave 17. Niveli i varfërisë sipas tipit të familjes 18. Niveli i varfërisë sipas nivelit arsimor 19. Linja e varfërisë relative 20. Hendeku i varfërisë relative 21. Niveli i varfërisë sipas pronësisë 22. Niveli i varfërisë për pensionistët 23. Niveli i varfërisë sipas statusit të punësimit 24. Niveli i varfërisë sipas karakteristikave geografike (NUTS 1, 2, 3) 25. Banesa të mbipopulluara sipas gjinisë 26. Banesa të mbipopulluara sipas grup- moshës 27. Banesa të mbipopulluara sipas nivelit të varfërisë 28. Banesa të mbipopulluara sipas statusit të pronësisë 29. Banesa të mbipopulluara sipas tipit të familjes 30. Kostot e banesës një barrë e rëndë (overburden) sipas gjinisë 31. Kostot e banesës një barrë e rëndë (overburden) sipas grup-moshës 32. Kostot e banesës një barrë e rëndë (overburden) sipas kuintaleve të të ardhurave 33. Kostot e banesës një barrë e rëndë (overburden) sipas nivelit të varfërisë 34. Kostot e banesës një barrë e rëndë (overburden) sipas pronësisë 35. Kostot e banesës një barrë e rëndë (overburden) sipas tipit të banesës 36. Individët që vuajnë nga një sërë deprivimesh material 37. Privimi material sipas gjinisë 38. Privimi material sipas grup-moshave 39. Ashpërsia e privimi material 40. Privimi material sipas numrit të deprivimeve						sociale ESPROSS. 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale, Grumbullimi i informacionit në zona të largëta apo kushte të vështira - 6	
1.6	Mbrotja sociale															
	1.6.1	Të dhëna administrative të mbrotjes sociale														
		1.6.1.1	Të dhëna administrative të mbrotjes sociale	Burim administrativ												
		1.6.1.1.a	Statistika të ndihmës ekonomike	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	4 mujor	1. Numri familjeve në nevojë që përfitojnë ndihmë ekonomike nga skema e NE dhe fondi përkatës 2. Numri i familjeve në ndihmë ekonomike sipas strukturës së familjes 3. Numri i individëve në nevojë që përfitojnë ndihmë ekonomike nga skema e NE dhe fondi përkatës 4. Numri i familjeve në nevojë që përfitojnë ndihmë ekonomike nga bashkitë (me PAK, rom, kryef./gra dhe fondi përkatës) 5. Familje në skemën e ndihmës ekonomike sipas përberjes së familjeve (me pak, rom, kryef./gra) 6. Numri i familjeve në ndihmë ekonomike me fëmijë 0-6 vjeç gjithsej dhe rom 7. Numri i familjeve në ndihmë ekonomike me fëmijë 6-15 vjeç gjithsej dhe rom 8. Numri i familjeve në ndihmë ekonomike me fëmijë mbi 15 vjeç gjithsej dhe rom 9. Numri i qendrave sociale (rezidenciale dhe ditore, publike dhe private) dhe numri i përfutësve në këto qendra	Shërbimi Social Shtetëror	INSTAT	K+ 27D	K+ 56D	K+ 62D	1. Vonesa në marrjen e të dhënave administrative nga burimi - 6	Buxhet shteti
		1.6.1.1.b	Statistika të aftësisë së kufizuar	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	4 mujor	1. Përfutës të pagesës së paaftësisë sipas llojit të PAK dhe grup-moshave 2. Numri i fëmijëve të moshës 0-17 vjeç që marrin përfitime kesh për aftësinë e kufizuar, në fund të vitit 3. Shpenzimet për përfitimet të siguruara drejtpërdrejt për fëmijët me aftësi të kufizuara	Shërbimi Social Shtetëror	INSTAT	K+ 27D	K+ 56D	K+ 93D	1. Vonesa në marrjen e të dhënave administrative, nga institucionet - 6	Buxhet shteti
		1.6.1.1.c	Statistika të pagesës së papunësisë	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Tremujor	1. Pagesa e papunësisë dhe përfutës të pagesës së papunësisë, sipas grup- moshave dhe nivelit arsimor	Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësisë	INSTAT	T + 50D	T + 57D	T + 65D	1. Vonesa në marrjen e të dhënave administrative, nga institucionet - 6	Buxhet shteti

1.6.1.1.d	Pensionet				I vazhdueshëm	Vjetor	1. Numri i kontribuesve në skemën e sigurimeve shoqërore 2. Numri i pensioneve sipas vendndodhjes (Urbane/rurale) dhe sipas gjinisë 3. Përfutues në skemat e sigurimit suplementar 4. Pensioni mesatar mujor dhe të ardhurat mesatare mujore sipas llojit të pensionit 4. Pensionet 5. Kontribues dhe kontribute nga të vetëpunësuarit në bujqësi 6. Kontribues dhe kontribute nga sigurimi vullnetar 7. Numri i personave që përfitojnë Pension Social	Instituti i Sigurimeve Shoqërore	INSTAT	V + 127D	V + 141D	V + 152D	1. Vonesa në marrjen e të dhënave administrative, nga institucionet - 6	Buxhet shteti
1.6.1.1.e	Statistika të kujdesit për fëmijët në nevojë	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Numri i fëmijëve të moshës 0-17 vjeç në kujdesin formal rezidencial, shtëpi fëmijësh në fund të vitit; 2. Numri i përgjithshëm i fëmijëve me aftësi të kufizuara të moshës 0-17 vjeç në kujdesin formal rezidencial, qendra zhvillimi në fund të vitit; 3. Numri i përgjithshëm i fëmijëve të moshës 0-17 vjeç të cilët janë kujdesin formal rezidencial, gjatë vitit; 4. Numri i përgjithshëm i fëmijëve me aftësi të kufizuara të moshës 0-17 vjeç të cilët janë kujdesin formal rezidencial, gjatë vitit; 5. Numri i përgjithshëm i fëmijëve të moshës 0-17 vjeç në shërbim kujdestarie, në fund të vitit; 6. Numri i përgjithshëm i fëmijëve me aftësi të kufizuara të moshës 0-17 vjeç në të gjithë kujdesin formal të bazuar në familje në fund të vitit; 7. Numri i fëmijëve të moshës 0-17 vjeç të adoptuar gjithsej brenda vendit - gjatë vitit; 8. Numri i fëmijëve të moshës 0-17 vjeç të adoptuar gjithsej jashtë vendit - gjatë vitit; 9. Numri i përgjithshëm i fëmijëve me aftësi të kufizuara të moshës 0-17 vjeç të adoptuar brenda vendit - gjatë vitit; 10. Numri i përgjithshëm i fëmijëve me aftësi të kufizuara të moshës 0-17 vjeç të adoptuar jashtë vendit - gjatë vitit;	Shërbimi Social Shtetëror	INSTAT	V + 182D	V + 264D	V + 306D	1. Vonesa në marrjen e të dhënave administrative, nga institucionet - 6	Buxhet shteti
1.6.2	Statistikat e ESSPROS	Statistikat ESSPROS												
1.6.2.1	Përfutuesit e pensioneve ESSPROS						1. Përfutues të pensioneve sipas funksioneve dhe gjinisë	003 - Ministria e Financave dhe Ekonomisë 005 - Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale 016 - Ministria e Mbrojtjes 017 - Ministria e Drejtësisë 027 - Instituti i Sigurimeve Shoqërore 030 - Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor 054 - Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive	INSTAT	V + 457D	V + 501D	V + 517D	1. Vonesa në grumbullimin e të dhënave - 6	Buxhet shteti
1.6.2.1.2	Sistemi bazë ESSPROS	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Shpenzime gjithsej të mbrojtjes sociale sipas skemave të mbrojtjes sociale dhe funksioneve të mbrojtjes sociale 2. Shpenzime totale të mbrojtjes sociale për frymë sipas funksioneve 3. Shpenzime të mbrojtjes sociale për sëmundjet dhe kujdesin shëndetësor 4. Shpenzime të mbrojtjes sociale për pensionet e pleqërisë 5. Shpenzime të mbrojtjes sociale për pensionet e invaliditetit 6. Shpenzime të mbrojtjes sociale për të mbijetuarit 7. Shpenzime të mbrojtjes sociale për familjet dhe fëmijët 8. Shpenzime të mbrojtjes sociale për papunësinë 9. Shpenzime të mbrojtjes sociale për strehimin social 10. Shpenzime të mbrojtjes sociale për strehimin social 11. Shpenzime të mbrojtjes sociale për	003 - Ministria e Financave dhe Ekonomisë 005 - Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale 016 - Ministria e Mbrojtjes 017 - Ministria e Drejtësisë 027 - Instituti i Sigurimeve Shoqërore 030 - Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor 042 - Shërbimi Social Shtetëror 054 - Agjencia Kombëtare e	INSTAT	V + 487D	V + 537D	V + 547D	1. Vonesa në grumbullimin e të dhënave - 6	Buxhet shteti

								përlashtimin social 12. Shpenzime të mbrojtjes sociale në raport me GDP 13. Shpenzime të mbrojtjes sociale në raport me shpenzimet e buxhetit të shtetit 14. Të ardhura të mbrojtjes sociale sipas tipit 15. Të ardhura të mbrojtjes sociale sipas sektoreve të ekonomisë	Punësimit dhe Aftësive						
1.7	Drejtësia dhe krimi														
	1.7.1	Drejtësia dhe krimi													
	1.7.1.1	Statistika të kriminalitetit, veprave penale, procedimeve penale	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Numri gjithsej i veprave penale të evidentuara; 2. Koeficienti i veprave penale të evidentuara në raport me popullsinë banuese; 3. Numri i veprave specifike penale të evidentuara sipas neneve të Kodit Penal; 4. Numri gjithsej i procedimeve penale të regjistruara; 5. Numri gjithsej i procedimeve penale derguar për gjykim; 6. Numri gjithsej i procedimeve specifike penale të regjistruara sipas neneve të Kodit Penal;	Drejtoria e Përgjithshme e Policisë Prokuroria e Përgjithshme	INSTAT	V + 63D	V + 84D	V + 126D	1. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative/vrojimet statistikore -/- 6 2. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative -/- 6	Buxhet shteti
	1.7.1.2	Statistika të personave të dyshuar, të pandehur dhe të burgosur	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Autorët sipas veprave specifike penale të Kodit Penal; 2. Autorët të rritur dhe të mitur sipas gjinisë; 3. Autorët të rritur dhe të mitur sipas gjinisë në raport me popullsinë banuese; 4. Autorët sipas grup-moshës; 5. Autorët sipas gjinisë dhe qarqeve; 6. Fëmijë autorë të veprave penale; 7. Të dëmtuarit sipas veprave specifike penale të Kodit Penal; 8. Të dëmtuarit të mitur dhe rritur sipas gjinisë; 9. Të dëmtuarit të mitur dhe rritur sipas gjinisë dhe qarqeve; 10. Të dëmtuarit të mitur dhe rritur dhe gjinisë në raport me popullsinë banuese; 11. Të dëmtuar nga dhuna në familje sipas grup-moshës dhe gjinisë; 12. Të dëmtuar nga dhuna në familje sipas lidhjes me dhunesin; 13. Fëmijët viktimë të veprave penale; 14. Të pandehur sipas veprave specifike penale të Kodit Penal; 15. Të pandehur të rritur dhe të mitur sipas gjinisë; 16. Të pandehur të rritur dhe të mitur sipas gjinisë në raport me popullsinë banuese; 17. Të pandehur sipas gjinisë dhe qarqeve 18. Numri i fëmijëve të përfshirë në procedime kriminale si viktimë, sipas gjinisë dhe grup-moshës; 19. Numri i fëmijëve të përfshirë në procedime kriminale si autorë, sipas gjinisë dhe grup-moshës; 20. Të burgosurit sipas grup-moshave dhe gjinisë; 21. Përqindja e të paraburgosurve në privim lirie; 22. Personeli në burgje sipas gjinisë dhe grup-moshës së të burgosurve; 23. Të burgosurit sipas veprave specifike penale; 24. Të burgosurit sipas grup-moshave dhe gjinisë në raport me popullsinë banuese; 25. Të burgosur sipas niveleve arsimor; 26. Të burgosur sipas aktiviteteve rehabilituese dhe kurseve të ndjekur në burgje; 27. Të burgosur sipas gjinisë dhe qarqeve; 28. Të miturit në mbajtje (privim lirie); 29. Të miturit në paraburgim (privim lirie).	Ministria e Drejtësisë Drejtoria e Përgjithshme e Policisë Prokuroria e Përgjithshme Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve	INSTAT	V + 56D	V + 80D	V + 119D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative -/- 6 2. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 6	Buxhet shteti
	1.7.1.3	Statistika të personave të dënuar dhe të pajtshëm	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Të dënuar të rritur dhe të mitur sipas gjinisë; 2. Të dënuar sipas veprave specifike penale sipas Kodit Penal; 3. Numri i fëmijëve të dënuar sipas gjinisë dhe veprës së kryer; 4. Numri gjithsej i personave të shpallur të pajtshëm; 5. Të dënuar sipas gjinisë dhe grup-moshës në raport me popullsinë banuese;	Ministria e Drejtësisë	INSTAT	V + 262D	V + 273D	V + 304D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative -/- 3 2. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 3	Buxhet shteti
	1.7.1.4	Zbatimi i klasifikimit ndërkombëtar të krimeve për qëllime statistikore (ICCS)	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor			INSTAT				Mosdërgimi i imputëve nga grupi punës lidhur me hartëzimin -/- 3	Buxhet shteti

1.8	Kultura														
1.8.1	Statistikat e kulturës dhe sportit														
1.8.1.1	Statistika të institucioneve qendrore të artit dhe trashëgimisë kulturore	Burim administrativ	100%			I vazhdueshëm	Vjetor	1. Numri i shfaqjeve në institucionet qendrore të artit 2. Numri i premierave në institucionet qendrore të artit 3. Numri i spektatorëve në institucionet qendrore të artit 4. Numri i frekuentuesve në Bibliotekën kombëtare 5. Numri i vizitorëve në parqe arkeologjike 6. Numri i vizitorëve në muzeet kombëtare 7. Numri i vizitorëve në kalatë që administrohen nga Ministria e Kulturës 8. Numri i monumenteve të futura në zona mbrojtëse 9. Studentë të regjistruar në arsimin e lartë në fushat e studimit të lidhura me kulturën 10. Përqindja e studentëve të regjistruar në fushat e kulturës ndaj totalit të regjistrimeve sipas gjinisë	Instituti i Statistikave Ministria e Kulturës	INSTAT	V + 154D	V + 174D	V + 180D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative - - 6	Buxhet shteti
1.8.1.2	Statistika të sportit	Burim administrativ	100%			I ri	Vjetor	1. Statistikat e Sportit	Instituti i Statistikave Ministria e Arsimit dhe Sportit	INSTAT	V + 154D	V + 174D	V + 180D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative - - 6	Buxhet shteti
1.8.1.3	Statistika të kulturës nga anketat sociale në INSTAT	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve (LES, TIK)	50%	50%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Përdorimi i internetit për qëllime kulturore sipas gjinisë, (në %) 2. Përdorimi i internetit për qëllime kulturore sipas grup-moshës 2020, (në %)	Instituti i Statistikave Ministria e Kulturës	INSTAT	V + 154D	V + 174D	V + 180D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative - - 6	Buxhet shteti
1.8.1.4	Statistika të kulturës nga anketat ekonomike në INSTAT	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve (ICK)	50%	50%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Punësimi në kulturë sipas gjinisë, (në %) 2. Përqindja që zënë të rinjtë 15-29 vjeç në punësimin në kulturë dhe në punësimin gjithësej 3. Shpërndarja e punësimit gjithësej dhe punësimit në kulturë sipas niveli arsimor, (në %) 4. Indeksi i harmonizuar i çmimeve të konsumit për disa mallra dhe shërbime kulturore 5. Ndryshimi vjetor në përqindje të indeksit të harmonizuar të çmimeve të konsumit për disa mallra dhe shërbime kulturore 6. Shpenzimet publike për argëtim, kulturë dhe çështje fetare, (në %)	Instituti i Statistikave Ministria e Kulturës	INSTAT	V + 122D	V + 154D	V + 180D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative - - 6	Buxhet shteti
Statistika ekonomike															
2.1	Makroekonomike														
2.1.1	Llogaritë sektoriale vjetore														
2.1.1.1	Llogaritë jofinanciare sipas sektorëve institucional	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	55%	45%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. LLJF1: Llogaria e Prodhimit Sektori Jofinanciar 2. LLJF1: Llogaria e Prodhimit Sektori Financiar 3. LLJF1: Llogaria e Prodhimit Sektori i Qeverisë 4. LLJF1: Llogaria e Prodhimit Sektori i Familjeve 5. LLJF1: Llogaria e Prodhimit Sektori i IJF në shërbim të Familjeve 6. LLJF1: Llogaria e Prodhimit Sektori i Ekonomisë Gjithësej 7. LLJF2: Llogaria e Gjenerimit të të Ardhurave Sektori Jofinanciar 8. LLJF2: Llogaria e Gjenerimit të të Ardhurave Sektori i Qeverisë 9. LLJF2: Llogaria e Gjenerimit të të Ardhurave Sektori i Familjeve 10. LLJF2: Llogaria e Gjenerimit të të Ardhurave Sektori i IJF në shërbim të Familjeve 11. LLJF2: Llogaria e Gjenerimit të të Ardhurave Sektori i IJF në shërbim të Familjeve 12. LLJF2: Llogaria e gjenerimit të të ardhurave sektori i ekonomisë Gjithësej	Instituti i Statistikave Banka e Shqipërisë	INSTAT	V + 828D	V + 863D	V + 882D	1. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësisë natyrore/ Pandemi Globale - - 6 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative - - 6 3. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vrojtimet statistikore - - 6 4. Kohë e gjatë për kontrollimet në nivel mikro - - 6 5. Pezullimi/vonesa e prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e largimit të stafit - - 6	Buxhet shteti
2.1.2	Llogaritë kombëtare tremujore dhe vjetore, agregatat kryesore														
2.1.2.1	Llogaritë kombëtare vjetore-prodakti i brendshëm bruto (PBB) me metodën e prodhimit dhe shpenzimeve	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	55%	45%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Prodhimi me çmime korrente dhe konstante sipas aktivitetit ekonomik 2. Konsumi ndërmjetës me çmime korrente dhe konstante sipas aktivitetit ekonomik 3. Vlera e shtuar bruto me çmime korrente dhe konstante sipas aktivitetit ekonomik 4. Taksat mbi produktet me çmime korrente dhe konstante 5. Subvencionet mbi produktet me çmime korrente dhe konstante 6. Rritja reale e PBB-së 7. Deflatorët sipas aktivitetit ekonomik 8. Inputet e punës sipas koncepteve të Llogarive Kombëtare 9. Shpenzime për konsum final të popullatës me çmime korrente dhe konstante	Instituti i Statistikave Banka e Shqipërisë Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve Autoriteti i Mobikëtyrjes Financiare	INSTAT	V + 349D	V + 436D	V + 454D	1. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet administrative - - 6 2. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet statistikore - - 6 3. Mungesa e cilësisë së të dhënave - - 6	Kombinuar (Buxhet shteti + donatori)

								10. Shpenzime për konsum final të administratës publike me çmime korrente dhe konstante 11. Shpenzime për konsum final të institucioneve jofitimprurëse me çmime korrente dhe konstante 12. Formimi bruto i kapitalit fiksis me çmime korrente dhe konstante 13. Eksportet e mallrave e shërbimeve me çmime korrente dhe konstante 14. Importet e mallrave e shërbimeve me çmime korrente dhe konstante 15. Ndryshimet e gjendjeve 16. Të Ardhurat Kombëtare Bruto							
	2.1.2.2	Llogaritë kombëtare tremujore-prodakti i brendshëm bruto (PBB) me metodën e prodhimit dhe shpenzimeve.	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	70%	30%	I vazhdueshëm	Tremujor	1. VSHB tremujor me metodën e prodhimit, CUP, PYP, CLV, SA, QY; 2. Taksat mbi produktet CUP, PYP, CLV, SA, QY; 3. Subvencionet mbi produktet CUP, PYP, CLV, SA, QY; 4. PBB tremujore me metodën e prodhimit, CUP, PYP, CLV, SA, QY; 5. KFF tremujore CUP, PYP, CLV, SA, QY; 6. KF Qeveria CUP, PYP, CLV, SA, QY; 7. FBKF tremujor CUP, PYP, CLV, SA, QY; 8. Eksportet total tremujore, CUP, PYP, CLV, SA, QY; 9. Importet total tremujore, CUP, PYP, CLV, SA, QY; 10.Rritja reale e PBB-së tremujore SA, QY.	Instituti i Statistikave Ministria e Financave dhe Ekonomisë Banka e Shqipërisë Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore Enti Rregullator i Energjisë Operatori i Sistemit të Transmetimit Korporata Elektroenergjetike Shqiptare Operatori i Shpërndarjes së Energjisë	INSTAT	T+ 45D	T+ 52D	T+ 90D	1. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet administrative -I- 7 2. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet statistikore -I- 5 3. Cilësia e dobët e të dhënave -I- 5 4. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit të të dhënave -I- 3 5. Pezullimi/vonesa e prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e largimit të stafit -I- 6	Buxhet shteti
2.1.3	Tabelat burime, përdorime dhe tabelat input-output														
	2.1.3.1	Tabelat burim - përdorime	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	60%	40%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Prodhimi me çmime bazë sipas aktivitetit dhe produkteve; 2. Importi (cif/fob); 3. Burime gjithsej me çmime bazë; 4. Taksa; 5. Marzhi tregtar dhe transport; 6. Burime gjithsej me çmime tregu; 7. Konsum ndërmjetës; 8. Konsumi final i popullatës; 9. Konsumi final i qeverisë dhe QJF-ve; 10. Shpenzimet e konsumit final; 11. Formimi bruto i kapitalit fiksis; 12. Ndryshim gjendje; 13. Formimi bruto i kapitalit; 14. Eksportet (FOB); 15. Përdorimet me çmime tregu; 16. Përdorimet gjithsej me çmime tregu; 17. Kompensimi i punonjësive; 18. Taksat neto mbi prodhimin; 19. Amortizimi i kapitali fiksis; 20. Surplusi operativ neto; 21. Vlera e Shtuar Bruto me çmime bazë.	Instituti i Statistikave	INSTAT	V + 700 D	V + 970D	V + 970D	1. Ndryshimi i bazës ligjore mbi të cilin mbështetet funksionimi i burimit administrativ me impakt në përpilimin e informacionit statistikor dhe vënia në zbatim në mënyrë të menjëhershme nga ana e institucioneve objekt i legjislatcionit, me pasqje mosvlerësimit në kohë të Tabelave Burim-Përdorime dhe Input – Output -I- 5 2. Vonesa në marrjen e të dhënave të nevojshme për vlerësimin e komponentëve kryesorë nga njësitë brenda INSTAT-it duke sjellë si pasojë mospublikimin në kohë të Tabelave Burim-Përdorime dhe Input – Output -I- 5 3. Risku i brendshëm i kohëzgjatjes së procesit të kontrollit në nivel mikro nga ana e specialistëve me pasqje vonesën në procesin e analizimit dhe kontrollit të cilësisë së treguesve Tabelave Burim-Përdorime dhe Input -I- 5 4. Risku i brendshëm i largimit të stafit me eksperiencë pune me pasqje mospublikimin në kohë të Tabelave Burim-Përdorime dhe Input – Output -I- 5	Buxhet shteti
2.1.4	Llogaritë rajonale														
	2.1.4.1	Llogaritë rajonale	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	60%	40%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Vlera e Shtuar Bruto sipas rajoneve statistikore niveli 2 dhe 3, dhe degëve kryesore të ekonomisë 2. Produkti i Brendshëm Bruto sipas rajoneve statistikore niveli 2 dhe 3, dhe degëve kryesore të ekonomisë 3. Rritja reale e PBB-së sipas rajoneve statistikore niveli 2 dhe 3 4. Kontributi sipas qarqeve në rritjen ekonomike	Instituti i Statistikave Ministria e Financave dhe Ekonomisë Banka e Shqipërisë	INSTAT	V + 455D	V + 497D	V + 516D	1. Pezullimi, vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes së Statistikave Zyrtare si pasojë e fatkeqësive natyrore, pandemisë globale -I- 6 2. Mospërmblusja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria për të dhënat administrative dhe statistikore -I- 4 Kohë e gjatë për kontrollin në nivel mikro -I- 4 3. Pezullimi, vonesa e prodhimit dhe e shpërndarjes së Statistikave Zyrtare si pasojë e	Kombinuar (Buxhet shteti + donatorët)

[illegible]

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. Mosmarrija në këto dhjetorimi / bazes ligjore të burimit administrativ, sjell si pasigje mosmarrëveshje në këtë dhe me cilësitë të rezultateve të rezultateve statistikore; - 3

2. Moszbulimi në këto / hapave të cilat përfshijn kryerjen e procesit statistikor në vjetorim vjetore, e cila sjell si pasigje mos publikimi në këtë të rezultateve statistikore; - 5

3. Mospublizimi e kërtimeve të cilësish si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vjetorim statistikor dhe për cilësitë mos shprehëdhjen në këtë e në cilësitë të rezultateve të vjetorim - 5

4. Përzulimivona e mbledhjes, prodhimt dhe shprehëdhjen të statistikave zyrtare nga fatkeqësit natyore të cilat sjell si pasigje mos publikimi në këtë të rezultateve të vjetorim; - 5

5. Mosvlerësimi dhe realizimi të sektoreve të përditësime të cilat sjell si pasigje nga dëshmimet të proceseve të punës - 2

6. Moszbulimi në këtë / hapave të cilat përfshijn statistikore dhe përditësim të materialeve në web, e cila sjell si pasigje mos publikimi në këtë të rezultateve të vjetorim; - 5

7. Moszbulimi i rezultateve të cilat sjell si pasigje mos publikimi në këtë të rezultateve të vjetorim; - 4

8. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori, e cila sjell si pasigje mos publikimi në këtë të rezultateve të vjetorim; - 6

9. Mosfunksionimi i metodave të cilat sjell si pasigje mos publikimi në këtë të rezultateve të vjetorim; - 5

10. Moszbulimi i sistemeve të informacionit dhe web-services, e cila sjell si pasigje përditësime të cilat sjell si pasigje mos publikimi në këtë të rezultateve të vjetorim; - 6

11. Moszbulimi i sistemeve të informacionit dhe web-services, e cila sjell si pasigje përditësime të cilat sjell si pasigje mos publikimi në këtë të rezultateve të vjetorim; - 6

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.3.3	Statistikat afatshkurtra të ndërmarrjeve													
2.3.3.1	Statistikat Afatshkurtra të Ndërmarrjeve	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	70%	30%	I vazhdueshëm	Tremujor	1. Numri i të punësuarve gjithsej 2. Numri i të punësuarve me pagesë 3. Fondi i pagave 4. Volumi i prodhimit në ndërtim, total, ndërtesa, shërbime inxhinierike 5. Indeksi i prodhimit në shërbime 6. Shitjet neto në volum në tregtinë me pakicë 7. Shitjet neto në volum në tregtinë me shumicë dhe riparimi i mjeteve motorike dhe motoçikletave 8. Shitjet neto në shërbime (vlerë) 9. Shitjet neto në volum në Industri (total, në vend dhe eksport)	Drejtoria e Përgjithshme e Talmave	INSTAT	T + 61 D	T + 71D	T + 78D	1. Moszbatimi në kohë i hapave dhe detyrave për kryerjen e procesit statistikor në vrojtimit tremujore, e cila sjell si pasojë mos publikimin në kohë të rezultateve të vrojtimit -/- 6 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpqndia dhe krahasueshmëria, për vrojtimit statistikore e cila sjell si pasojë mos shpërndarjen në kohë e në cilësi të rezultateve të vrojtimit -/- 5 3. Pezulimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare nga fatkeqësitë natyrore / pandemi globale, e cila sjell si pasojë mos publikimin në kohë të rezultateve të vrojtimit	Buxhet shteti

													të rezultateve të vrojimit -/- 6 4. Mosmarja në kohë dhe ndryshimi i bazës ligjore të burimit administrativ, sjell si pasojë mos publikimin në kohë të rezultateve të treguesve statistikore -/- 7 5. Gabime në përlogaritje e treguesve, e cila sjell si pasojë mos shpërndarja në cilësi të rezultateve të treguesve statistikore -/- 5 6. Mosevidentimi dhe realizimi i detyrave të përditshme të sektorit, e cila sjell si pasojë ngadalësim të proceseve të punës -/- 3 7. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori, e cila sjell si pasojë ndërprerje/ngadalësim të proceseve të punës -/- 6 8. Mungesa e trajnimeve për stafin, e cila sjell si pasojë uljen e cilësisë dhe gabime në proceset e punës -/- 5	
2.3.3.2	Statistikat e çmimeve në ndërmarrjet ekonomike në nivel tremjor	Vrojtim		100%	I vazhdueshëm	Tremjor	1. Indekset tremjore të çmimeve 2. Indekset mesatare vjetore të çmimeve 3. Ndryshimet tremjore të indekseve të çmimeve 4. Ndryshimet vjetor të Indekseve të çmimeve 5. Ndryshimet mesatar vjetor të Indekseve të çmimeve	INSTAT	INSTAT	T + 15D	T + 64D	T + 67D	2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vrojtimet statistikore -/- 1 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 3	Buxhet shteti
2.3.3.3	Statistika mbi lejet e ndërtimit të miratuara në territorin e Republikës së Shqipërisë	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Tremjor	1. Numri i lejeve të ndërtimit të miratuara për ndërtesa të reja 2. Sipërfaqja gjithsej e lejeve të ndërtimit të miratuara për ndërtesa të reja 3. Vlera e përfaqër e lejeve të ndërtimit të miratuara 4. Treguesit e lejeve të ndërtimit të miratuara sipas tipit të klientëve	Bashkitë	INSTAT	T + 18D	T + 55D	T + 59D	1. Moszbatimi në kohë i hapave dhe detyrave për kryerjen e procesit statistikor në vrojtimet tremjore, e cila sjell si pasojë mos publikimin në kohë të rezultateve të vrojimit. -/- 3 2. Mosevidentimi dhe realizimi i detyrave të përditshme të sektorit, e cila sjell si pasojë ngadalësim të proceseve të punës -/- 4 3. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori, e cila sjell si pasojë ndërprerje/ngadalësim të proceseve të punës. -/- 4 4. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare nga fatkeqësitë natyrore / pandemi globale, e cila sjell si pasojë mos publikimin në kohë të rezultateve të vrojimit. -/- 4 5. Mosmarja në kohë dhe ndryshimi i bazës ligjore të burimit administrativ, sjell si pasojë mos publikimin në kohë të rezultateve të treguesve statistikore. -/- 7	Buxhet shteti
2.3.4	Regjistrat e bizneseve													
2.3.4.1	Regjistri Statistikor i Ndërmarrjeve	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve të anketave të INSTAT	80%	20%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Ndërmarrjet aktive sipas formës ligjore 2. Ndërmarrjet aktive të regjistruara të reja(viti referencel) sipas formës ligjore 3. Ndërmarrjet aktive sipas vitit të regjistrimit dhe formës ligjore 4. Ndërmarrjet aktive sipas vitit të regjistrimit dhe aktivitetit ekonomik 5. Ndërmarrjet aktive sipas vitit të regjistrimit dhe madhësisë 6. Ndërmarrjet aktive sipas aktivitetit ekonomik dhe formës ligjore 7. Ndërmarrjet aktive regjistruar të reja sipas aktivitetit ekonomik dhe formës ligjore 8. Ndërmarrjet aktive sipas aktivitetit ekonomik dhe pronësisë 9. Ndërmarrjet aktive regjistruar të reja sipas aktivitetit ekonomik dhe pronësisë 10. Ndërmarrjet aktive sipas aktivitetit ekonomik dhe madhësisë 11. Ndërmarrjet aktive regjistruar të reja sipas aktivitetit ekonomik dhe madhësisë 12. Ndërmarrjet aktive sipas seksionit të aktivitetit ekonomik dhe formës ligjore 13. Ndërmarrjet aktive sipas seksionit të aktivitetit ekonomik dhe madhësisë 14. Ndërmarrjet aktive sipas ndarjeve 2	Instituti i Statistikave Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve Qendra Kombëtare e Biznesit (QKB)	INSTAT	V + 122D	V+128	V + 157D	1. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet administrative -/- 1 2. Informacion jo i plotë, i pastandardizuar -/- 3 3. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve -/- 1 4. Vonesat nga burimet statistikore (vrojtime) -/- 2 5. Vonesat për shkak të fatkeqësive natyrore -/- 3	Buxhet shteti

							shifror të aktivitetit ekonomik 15. Ndërmarrjet aktive sipas qarqeve 16. Ndërmarrjet aktive regjistruar të reja sipas qarqeve 17. Ndërmarrjet aktive sipas qarqeve dhe vitit të regjistrimit 18. Ndërmarrjet aktive sipas qarqeve dhe formës ligjore 19. Ndërmarrjet aktive sipas qarqeve dhe pronësisë 20. Ndërmarrjet aktive sipas qarqeve dhe madhësisë 21. Ndërmarrjet aktive sipas qarqeve dhe aktivitetit ekonomik 22. Ndërmarrjet aktive të huaja e të përbashkëta (shqiptarë + të huaj) sipas aktivitetit ekonomik dhe madhësisë 23. Ndërmarrjet aktive të huaja e të përbashkëta (shqiptarë + të huaj) sipas shtetit dhe madhësisë 24. Ndërmarrjet aktive të huaja e të përbashkëta (shqiptarë + të huaj) sipas shtetit dhe aktivitetit ekonomik 25. Ndërmarrjet aktive të huaja e të përbashkëta (shqiptarë + të huaj) sipas shtetit dhe qarqeve 26. Ndërmarrjet aktive me pronare / administratore femër sipas madhësisë dhe aktivitetit ekonomik 27. Ndërmarrjet aktive me pronare / administratore femër sipas qarqeve dhe madhësisë 28. Ndërmarrjet aktive me pronare / administratore femër sipas qarqeve dhe aktivitetit ekonomik							
2.3.4.2	Regjistri i Njësive Lokale	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve të anketave të INSTAT	80%	20%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Njësitë lokale sipas qarqeve dhe madhësisë 2. Njësitë lokale sipas qarqeve dhe aktivitetit ekonomik	Instituti i Statistikave Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	INSTAT	V + 91D	V + 128D	V + 157D	1. Mungesa / Vonesat e të dhënave nga burimet administrative -!- 9 2. Informacion jo i plotë, i pastandardizuar -!- 9 3. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve -!- 3 4. Vonesa për shkak të fatkeqësive natyrore -!- 3	Buxhet shteti
2.3.4.3	Regjistri i Grupeve të Ndërmarrjeve	Tjetër	80%	20%	I vazhdueshëm	Në mënyrë rastësore	Ndërmarrjet shumëkombëshe	Qendra Kombëtare e Biznesit (QKB)	INSTAT	V + 91D	V + 129D		1. Mungesa / Vonesat e të dhënave nga burimet administrative -!- 9 2. Informacion jo i plotë, i pastandardizuar -!- 9 3. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve -!- 7 4. Vonesa për shkak të fatkeqësive natyrore -!- 3	Buxhet shteti
2.3.4.4	Anketa e Regjistrave të Biznesit (ARB)	Vrojtim		100%	I ri	Çdo 5 vite		INSTAT	INSTAT	(dita e 276 e V	V+ 90D		1. Moszbatim në kohë i hapave dhe detyrave për kryerjen e procesit statistikor të vrojtimit, e cila sjell si pasojë mos përditësimin e Regjistrave të Biznesit -!- 5 2. Mospërmblidhja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vrojtimet statistikore e cila sjell si pasojë mos përdorimin e vrojtimit në përditësimin e RB -!- 5 3. Mosevidentimi dhe realizimi i detyrave të përditësimit të sektorit, e cila sjell si pasojë ngadalësim të proceseve të punës -!- 2 4. Mosfunksionimi i metodave të reja të IT për mbledhjen e të dhënave në vrojtimet vjetore, e cila sjell si pasojë vonesa dhe mungesë cilësie -!- 4 5. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori, e cila sjell si pasojë ndërprerje/ngadalësim të proceseve të punës -!- 5 6. Mosfunksionimi i metodave të automatizimit dhe mos pasja e suportit për automatizimin e proceseve të prodhimit statistikor, e cila sjell si pasojë ngadalësim të procesit të automatizimit -!- 6 7. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave	Buxhet shteti

1. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë (saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria) në vërtetimin vjetor të bujqësisë (VVB), e cila sjell si pasojë mos shpërndarjen në kohë dhe me cilësi të rezultateve të vërtetimit - l- 5

							29. Prodhimi dhe rendimenti i pemëve frutore 30. Prodhimi dhe rendimenti i ullit 31. Prodhimi dhe rendimenti i agrumeve 32. Prodhimi dhe rendimenti i rrushit 33. Sipërfaqja bujqësore e përdorur 34. Sipërfaqja e tokës së punëshme (arë) 35. Sipërfaqja e drufrutoreve 36. Sipërfaqja e livadheve dhe kullotave e përdorur për aktivitet bujqësor 37. Sipërfaqja e kopshtit të shtëpisë 38. Aftësia ujëtare 39. Numri i mjeteve të mekanikës bujqësore 40. Import eksporti i prodhimeve bujqësore sipas grup kulturave dhe produkteve bujqësore 41. Sipërfaqja e punëshme e mbjellë me kultura të para 42. Sipërfaqja e mbjellë me perime të para sipas llojeve kryesore, në fushë dhe në serra 43. Sipërfaqja e mbjellë me drithëra, patate dhe fasule 44. Sipërfaqja e mbjellë me bime industriale dhe medicinale 45. Sipërfaqja e mbjellë me luleshtrydhe kulturë e parë në fushë e serra 46. Sipërfaqja e mbjellë me foragjere kulturë e parë 47. Sipërfaqja e mbjellë me vresht sipas destinacionit të varieteteve (për verë dhe për tavolinë) 48. Sipërfaqja e ullishtave sipas destinacionit të varieteteve (për vaj dhe për tavolinë) 49. Struktura e pemëve Frutore 50. Struktura e vreshtarisë		Nuk merren të dhëna administrative	INSTAT	Dita e 171 e V	Dita e 318 e V		1. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë (saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria) në vërtimin vjetor të bujqësisë (VVB), e cila sjell si pasojë mos shpërndajen në kohë dhe me cilësi të rezultateve të vërtimit - I-5	Buxhet shteti
3.1.2.a.3	Statistikat e produkteve bimore nga vërtimi mbi sipërfaqen e mbjellë	Vërtim		100%	I vazhdueshëm	Vjetor									
3.1.2.b	Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve														
3.1.2.b.1	Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve nga vërtimi vjetor në bujqësi	Vërtim		100%	I vazhdueshëm	Vjetor		Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	INSTAT	V + 30D	V + 167D	V + 231D	1. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë (saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria) në vërtimin vjetor të bujqësisë (VVB) -I- 4 2. Moskryerja e kontrolleve periodike në terren që rikon cilësinë e rezultateit përfundimtar të vërtimit VVB -I- 4 3.Risk i jashtëm për mos përdorimin e statistikave zyrtare lidhur me: Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve (VVB)-I- 4	Buxhet shteti	
3.1.2.b.2	Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve nga burimi administrativ	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Struktura e gjedhit 2. Struktura e derrave 3. Struktura e të imëtave 4. Struktura e shpendëve 5. Prodhimi i mishit sipas llojit 6. Të tjera prodhime blegtoriale sipas llojit 7. Prodhimi dhe përdorimi i qumështit në fermë 8. Thërrjet e kafshëve (të gjitha llojet në fermë) 9. Parashikimi i mishit të gjedhit për konsum 10. Parashikimi i mishit të derrit për konsum 11. Parashikimi i mishit të të imëtave për konsum	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	INSTAT	V + 117D	V + 159D	V + 176D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative lidhur me: Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve -I- 4 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative lidhur me: Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve -I- 4 3. Keqinterpretimi të statistikave zyrtare të publikuara -I- 4 4. Mosrealizimi i aktiviteteve statistikore që janë detyrim i burimit administrativ lidhur me: Statistikat e blegtorisë, mishit, vezëve dhe qumështit generuar nga burimi administrativ -I- 4 4. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit të të dhënave -I- 4 5. Moszbatimi i memorandumeve të bashkëpunimit -I- 4 6. Lëvizja e stafit të sektorit me eksperiencë në prodhimin e statistikave të blegtorisë dhe peshkimit, e cila sjell si pasojë	Buxhet shteti	

													ndërprerje/ngadalësim të proceseve të punës. -j - 4 5. Gabime në përlogaritjen e treguesve -j - 4	
3.1.2.b.3	Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve nga vrojtimi mujor mbi monitorimin e aktivitetit të thertoreve për gjedhë, derra dhe të imta	Vrojtim		100%	I vazhdueshëm	Mujor	1. Prodhimi i mishit të gjedhit nga thertoret 2. Prodhimi i mishit të derrit nga thertoret 3. Prodhimi i mishit të deleve nga thertoret 4. Prodhimi i mishit të dhive nga thertoret	Instituti i Statistikave	INSTAT	M + 29D	M + 44D		1. Ardha e pyetësorëve me vonesë në INSTAT lidhur me: Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve të gjenëruara nga vrojtimet mujore të aktivitetit të thertoreve për gjedhë, derra dhe të imta, shpendë -j - 4 2. Vonesa dhe gabime të tjera në procesin e kontrollit dhe hedhjes së të dhënave për anketat mujore dhe vjetore të blegtorisë. -j - 4 3. Problemet me sistemin CAPI të mbledhjes së të dhënave, që rrisqojnë cilësinë e të dhënave si dhe vendos barrë mbi anketuesin për: Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve të gjenëruara nga vrojtimi mujor i aktivitetit të thertoreve për gjedhë, derra dhe të imta. -j - 4 4. Gabime në hedhjen e të dhënave nga vrojtimet statistikore -j - 4 5. Kohë e gjatë për kontrollin në nivel mikro të të dhënave. -j - 4	Buxhet shteti
3.1.2.b.4	Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve nga vrojtimi mujor mbi monitorimin e aktivitetit të thertoreve të shpendëve	Vrojtim		100%	I vazhdueshëm	Mujor	1. Prodhimi i vezëve për konsum njerëzor (subjektet e prodhimit të vezëve) 2. Struktura e çeljeve 3. Numri i pulave pjellëse	Instituti i Statistikave	INSTAT	M + 42D	M + 44D		1. Vonesa dhe gabime të tjera në procesin e kontrollit dhe hedhjes së të dhënave për anketat mujore dhe vjetore të blegtorisë. -j - 4 2. Problemeve me sistemin CAPI të mbledhjes së të dhënave, që rrisqojnë cilësinë e të dhënave si dhe vendos barrë mbi anketuesin për: Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve të gjenëruara nga vrojtimi mujor i aktivitetit të thertoreve të shpendëve. -j - 4	Buxhet shteti
3.1.2.b.5	Statistikat e blegtorisë, mishit dhe vezëve nga vrojtimi mujor i aktivitetit të pularive për prodhimin e vezëve (konsum njerëzor)	Vrojtim		100%	I vazhdueshëm	Mujor	1. Prodhimi i mishit të shpendëve nga thertoret 2. Import - eksporti i shpendëve	Instituti i Statistikave	INSTAT	M + 15D	M + 37D		1. Vonesa dhe gabime të tjera në procesin e kontrollit dhe hedhjes së të dhënave për anketat mujore dhe vjetore të blegtorisë -j - 4 2. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve duke sjell ndikim në cilësinë e produktit. -j - 4 3. Vonesa dhe gabime të tjera në procesin e kontrollit dhe hedhjes së të dhënave për anketat mujore dhe vjetore të blegtorisë -j - 4 4. Gabime në hedhjen e të dhënave nga vrojtimet statistikore të sektorit. -j - 4	Buxhet shteti
3.1.2.c	Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të tij													
3.1.2.c.1	Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të tij të vrojtimi vjetor në të gjitha fabrikat dhe baxhot që grumbulojnë dhe përpunojnë qumësht	Vrojtim		100%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Sasia e qumështit të grumbulluar, 2. Nën produktet e qumështit 3. Përbajtja mesatare e yndyrës dhe proteinave 4. Struktura e fabrikave/qendrave të grumbullimit	Instituti i Statistikave	INSTAT	V + 61D	V + 182D	V + 190D	1. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve duke sjell ndikim në cilësinë e produktit. -j - 4 2. Vonesa dhe gabime të tjera në procesin e kontrollit dhe hedhjes së të dhënave për anketat mujore dhe vjetore të blegtorisë. -j - 4 3. Ardha e pyetësorëve me vonesë në INSTAT lidhur me: Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të tij të gjenëruara nga vrojtimi vjetor dhe mujor në fabrikat dhe baxhot që grumbulojnë dhe përpunojnë qumësht (të gjithë llojet) -j - 4 4. Moskryerja e kontrolleve periodike në terren rrisqon cilësinë e të dhënave të mbledhura -j - 4 5. Mospajësja e aplikacioneve të mbledhjes së të dhënave me të gjitha funksionet e duhura -j - 4 6. Gabime në hedhjen e të dhënave nga vrojtimet statistikore të sektorit -j - 4	Buxhet shteti

3.1.2.c.2	Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të tij nga vrojimi mujor në fabrikat që grumbulojnë dhe përpunojnë qumështin e lopës	Vrojim		100%	I vazhdueshëm	Mujor	1. Grumbullimi dhe përpunimi i qumështit të lopës sipas % së yndyrës dhe proteinës. 2. Nënproduktet kryesore nga qumështi i lopës të prodhuar nga subjektet e përpunimit të qumështit	Instituti i Statistikave	INSTAT	M + 15D	M + 43D	1. Problemet me sistemin CAPI të mbledhjes së të dhënave, riskon cilësinë e të dhënave si dhe vendos barrë mbi anketuesin për: Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të tij të gjeneruara nga vrojimi mujor në fabrikat që grumbulojnë dhe përpunojnë qumështin e lopës. -/- 4 2. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve duke sjell ndikim në cilësinë e produktit. -/- 4 3. Ardha e pyetësorëve me vonesë në INSTAT lidhur me: Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të tij të gjeneruara nga mujor në fabrikat dhe baxhot që grumbulojnë dhe përpunojnë qumësht (të gjithë llojet) -/- 4 4. Moskryerja e kontroleve periodike në terren riskon cilësinë e të dhënave të mbledhura. -/- 4 5. Mospajسيا e aplikacioneve të mbledhjes së të dhënave me të gjitha funksionet e duhura. -/- 4 6. Gabime në hedhjen e të dhënave nga vrojimet statistikore të sektorit. -/- 4	Buxhet shteti	
3.1.2.c.3	Statistikat e qumështit dhe nënprodukteve të tij nga burimi administrativ	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Prodhimi i qumështit sipas llojit, qarkut dhe bashkisë 2. Rendimenti i prodhimit të qumështit sipas llojit në nivel qarku dhe bashkie	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	INSTAT	V + 113D	V + 169D	V + 176D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative lidhur me: Statistikat e qumështit -/- 4 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative lidhur me: Statistikat e qumështit -/- 4 3. Mos realizimi në kohë dhe me cilësi i treguesve të qumështit -/- 4 4. Mosrealizimi i aktiviteteve statistikore që janë detyrim i burimit administrativ lidhur me: Statistikat e qumështit gjeneruar nga burimi administrativ -/- 4 5. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit të të dhënave. -/- 4 6. Lëvizja e stafit të sektorit me eksperiencë në prodhimin e statistikave të blegtorisë dhe peshimit, e cila sjell si pasojë ndërprerje/ngadalësim të proceseve të punës. -/- 4 7. Gabime në përlogaritjen e treguesve -/- 4	Buxhet shteti
3.1.2.d	Statistikat strukturore të fermës													
3.1.2.d.1	Censi i Bujqësisë	Vrojim		100%	Pilot	Çdo 10 vite		Instituti i Statistikave	INSTAT	T4 - 2024			1. Ndërprerja e proceseve të Cens për shkak të forcave madhore, pandemi globale etj.; -/- 7 2. Mungesa e burimeve financiare për realizimin e aktiviteteve të nevojshme për realizimin e Censit -/- 7 3. Mosmiratimi në kohë i kornizës ligjore rrezikon organizimin e gjithë aktivitetit të Censit -/- 7 4. Ngjarje jo të lidhura me statistikën por që ndikojnë realizimin e aktiviteteve statistikore -/- 7 5- Mossigurimi në kohë i të dhënave mbi modulën e bujqësisë, nga Censi i Popullsisë dhe Banesave -/- 7	Kombinuar (Buxhet shteti + donatorët)
3.1.2.e	Llogaritë ekonomike në bujqësi													
3.1.2.e.1	Statistikat mbi llogaritë ekonomike në bujqësi	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Llogaritë ekonomike në bujqësi - Vlerësimet e para 2. Llogaritë ekonomike në bujqësi - Vlerësimet e dyta 3. Llogaritë ekonomike në bujqësi - Çmime korrente	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	INSTAT	V + 365D	V + 68D	V + 89D	1. Mbledhja me vonesë dhe jo në cilësinë e duhur e të dhënave administrative për llogaritë ekonomike në bujqësi, çka mund të sjellë vonesa në llogaritjen dhe shpërndarjen e	Buxhet shteti

							4. Llogaritë ekonomike në bujqësi - Çmime konstante 5. Llogaritë ekonomike në bujqësi- Rajonale						statistikave të llogarive ekonomike në bujqësi -/- 7 2. Mungesa e kapaciteteve të përdorimit të programeve kompjuterike statistikore (SPSS, EXCEL, R etj.) për manaxhimin e të dhënave dhe prodhimin e rezultateve nga stafi i sektorit, çka sjell mangësi në përdorimin e regjistrave statistikor për prodhimin e treguesve -/- 5 3. Mungesa e trajnimeve të stafit të sektorit në fushat relevante, çka sjell një ambient pune jo motivues dhe rënie të kapaciteteve të stafit -/- 5 4. Mungesa memorandumeve të bashkëpunimit me institucionet furnizues me të dhëna, çka sjell vonesa dhe mangësi në prodhimin statistikor -/- 5 5. Mosrealizimi i publikimeve të reja që janë produkt i projekteve IPA, si rezultat i efektit të pandemisë, çka sjell dobësimin e rolit të INSTAT -/- 5	
3.1.2.e.2	Statistikat mbi çmimet bujqësore	Vrojtim		100%	I vazhdueshëm	Mujor	1. Çmimet e bujqësisë - Indekset vjetore 2. Çmimet e bujqësisë - Indekset tremujore 3. Çmimet e bujqësisë - Çmimet absolute 4. Çmimet dhe qirat e tokës bujqësore	Instituti i Statistikave	INSTAT	M + 3D	M + 28D	M + 521D	1. Mbledhja me vonesë dhe jo në cilësinë e duhur e të të dhënave duke sjellë vonesa në llogaritjen dhe shpërndarjen e statistikave lidhur me: Vrojtimin mujor të çmimeve të prodhimeve bujqësore, vrojtimin tremujor të çmimeve të inputeve bujqësore, vrojtimin tremujor të çmimeve të kafshëve për mbarëshitim, llogaritë ekonomike në bujqësi -/- 5 2. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve duke sjellë ndikim në cilësinë e produktit statistikor -/- 5 3. Mungesa e kapaciteteve të përdorimit të programeve kompjuterike statistikore (SPSS, EXCEL, R etj.) për manaxhimin e të dhënave dhe prodhimin e rezultateve nga stafi i sektorit, çka sjell mangësi në përdorimin e regjistrave statistikor për prodhimin e treguesve -/- 5 4. Mungesa e trajnimeve të stafit të sektorit në fushat relevante, çka sjell një ambient pune jo motivues dhe rënie të kapaciteteve të stafit -/- 5 5. Mungesa memorandumeve të bashkëpunimit me institucionet furnizues me të dhëna, çka sjell vonesa dhe mangësi në prodhimin statistikor -/- 5 6. Mosrealizimi i publikimeve të reja që janë produkt i projekteve IPA, si rezultat i efektit të pandemisë, çka sjell dobësimin e rolit të INSTAT -/- 5	Buxhet shteti
3.1.3	Statistikat e peshkimit													
3.1.3.1	Statistikat e peshkimit	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Statistikat e zënies së peshkut sipas kategorive ujore 2. Statistikat e peshkimit sipas porteve 3. Flota Detare sipas llojit të anijes 4. Flota Detare sipas porteve 5. Zëniet sipas specieve në kategorinë ujërat e brendshme 6. Zëniet sipas specieve në kategorinë detare, bregdetare dhe laguna	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	INSTAT	V + 97D	V + 167D	V + 174D	1. Vonesa në procesin e grumbulimit të të dhënave nga burimet administrative lidhur me: Statistikat e peshkimit dhe akuakultures -/- 4 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative lidhur me: Statistikat e peshkimit dhe akuakultures -/- 4 3. Risk i jashtëm për keqinterpretim të statistikave zyrtare të publikuara -/- 4 Risk i mos realizimit të aktiviteteve statistikore detyrim i burimit administrativ lidhur me:	Buxhet shteti

															Mbledhjen dhe përpunim e të dhënave administrative për peshkimin dhe akuakulturën -/- 4 4. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit të të dhënave. -/- 4 Risk i brendshëm nga lëvizja e stafit të sektorit me eksperiencë në prodhimin e statistikave të blegtorisë dhe peshkimit, e cila sjell si pasojë ndërprerje/ngadalezim të proceseve të punës -/- 4	
	3.1.3.2	Statistikat e peshkimit dhe akuakulturës	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Tremujor	1. Zënie peshku sipas kategorive ujore dhe specieve 2. Statistikat e akuakulturës 3. Logjaritë ekonomike në peshkim 4. Prodhimi i rasetave	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	INSTAT	T + 34D	T + 49D	T + 63D	1. Vonesa në procesin e grumbullimit të të dhënave nga burimet administrative lidhur me: Statistikat e peshkimit dhe akuakulturës -/- 4 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative lidhur me: Statistikat e peshkimit dhe akuakulturës. -/- 4 3. Mosrealizimi i aktiviteteve statistike që janë detyrim i burimit administrativ lidhur me: Mbledhjen dhe përpunimin e të dhënave administrative për peshkimin dhe akuakulturën. -/- 4 3. Mos realizimi në kohë dhe me cilësi i trejtesve të Blegtorisë dhe Peshkimit. -/- 4 4. Keqinterpretim të statistikave zyrtare të publikuara. -/- 4 5. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit të të dhënave. -/- 4 6. Moszbatimi i memorandumëve të bashkëpunimit. -/- 4 7. Lëvizja e stafit të sektorit me eksperiencë në prodhimin e statistikave të blegtorisë dhe peshkimit, e cila sjell si pasojë ndërprerje/ngadalezim të proceseve të punës. -/- 4 8. Gabime në përlogaritjen e trejtesve. -/- 4	Buxhet shteti	
3.1.4	Statistikat e prodhimeve organike në bujqësi															
	3.1.4.1	Statistikat e prodhimeve organike në bujqësi	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Numri i Fermave organike gjithsej 2. Numri i Fermave organike sipas aktivitetit 3. Sipërfaqe e produkteve organike në proces certifikimi 4. Sipërfaqe e produkteve organike e certifikuar 5. Prodhimi i produkteve organike në proces certifikimi 6. Prodhimi i produkteve organike të certifikuar në serrë 7. Sipërfaqe e produkteve organike të egra 8. Prodhimi i produkteve organike të egra 9. Blegtoria organike, produktet me origjinë shtazore 10. Akuakultura organike 11. Produktet bio të përpunuara bujqësore dhe blegtoriale	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	INSTAT	V + 118D	V + 160D	V + 174D	1. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë (saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria) për të dhënat administrative mbi Tokën dhe prodhimin Bimor e cila sjell si pasojë mos prodhimin në kohë dhe cilësi të trejtesve statistikorë -/- 4 2. Lëvizja/largimi i stafit të sektorit me eksperiencë në prodhimin e statistikave të Bujqësisë, e cila sjell si pasojë ndërprerje/ngadalezim të proceseve të punës -/- 9	Buxhet shteti	
3.1.5	Statistikat e agromjedisit															
	3.1.5.1	Statistikat e agromjedisit	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Sipërfaqja e trajtuar me plehra 2. Sipërfaqja e trajtuar me pesticide sipas llojeve 3. Sasia e plehrave 4. Sasia e pesticideve	Instituti i Statistikave Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	INSTAT	V + 152D	V + 292D	V + 299D	1. Mosmarrja e të dhënave administrative për agromjedin nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, mund të sjellë vonesa dhe pasaktësi në publikimin e trejtesve statistikorë -/- 4	Buxhet shteti	
3.2	Energjia															
	3.2.1	Statistikat e energjisë - prodhimi														
	3.2.1.1	Statistikat e energjisë	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Tremujor	1. Energji në dispozicion (prodhimi neto vendës) a. Energji elektrike 1. Termocentrale 2. Hidrocentrale 3. PV (parqe fotovoltaike) b. Naftë dhe produktet e saj 4. Naftë bruto 5. Gaz natyror c. Ënerv	Operatori i Sistemit të Transmetimit Kooperatare Elektroenergjetike Shqiptare Operatori i Shpërndarjes së Energjisë Elektrike	Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore	T + 54D	T + 59D	T + 64D	1. Mosmarrja në kohë dhe ndryshimi i bazës ligjore të burimit administrativ, sjell si pasojë mos publikimin në kohë dhe me cilësi të rezultateve të trejtesve statistikorë -/- 3 2. Moszbatimi në kohë i hapave dhe detyrave për kryerjen e procesit statistikor në vrojtimit vjetor, e cila sjell si pasojë	Buxhet shteti	

							6. Zhavorr bituminaz 7. Qymyr guri II. Prodhim Prodhim (energjia elektrike) 8. Prodhim bruto i hidrocentraleve publike 9. Prodhues të pavarur privatë dhe koncesionarë 10. Të tjerë prodhues (energjë të rinovueshme të tjera) 11. Konsum dhe humbje vetjake 12. Importi bruto (energjë në marje) 13. Eksporti bruto (energjë në dhënë) 14. Konsumi i energjisë elektrike 15. Humbjet në rrjet 16. Humbjet dhe konsumi vetjak në transmetim 17. Humbjet në shpërndarje 18. Humbjet teknike në shpërndarje 19. Humbjet jo teknike në shpërndarje 20. Përdorimi nga konsumatorët 21. Familjarë, 22. Jofamiljarë Prodhim (natë bruto) 23. Eksporti bruto prodhim tymyri 24. Konsumi i brendshëm 25. Importi bruto 26. Eksporti bruto	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore Albpetrol sh.a Enti Rregulator i Energjisë					mos publikimin në kohë të rezultateve të vërtimit. -/- 4 3. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vërtimet statistikore e cila sjell si pasojë mos shpërndarjen në kohë e në cilësi të rezultateve të vërtimit. -/- 5 4. Pezulimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare nga fatkeqësitë natyrore / pandemi globale, e cila sjell si pasojë mos publikimin në kohë të rezultateve të vërtimit. -/- 5 5. Mosevidentimi dhe realizimi i detyrave të përditshme të sektorit, e cila sjell si pasojë ngadalësim të proceseve të punës -/- 2 6. Moszbatimi në kohë i kalendari të publikimeve statistikore dhe përditësimit të materialeve në web, e cila sjell si pasojë mungesën e informacionit për përdoruesit dhe cenimin e imazhit të INSTAT-it. -/- 2 7. Gabime në përllogaritje e treguesve nga specialistët, e cila sjell si pasojë mos shpërndarja në cilësi të rezultateve të treguesve statistikorë -/- 2 8. Mospunkionimi i metodave të reja të IT për mbledhjen e të dhënave në vërtimet vjetore, e cila sjell si pasojë mos publikimin në kohë të rezultateve të vërtimit -/- 7 9. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori, e cila sjell si pasojë ndërprerje/ngadalësim të proceseve të punës. -/- 6 10. Mospunkionimi i metodave të automatizimit dhe mos pasja e suportit për automatizimin e proceseve të prodhimit statistikor, e cila sjell si pasojë ngadalësim të procesit të automatizimit -/- 7 11. Mospunkionimi i sistemeve të informacionit dhe web-services, e cila sjell si pasojë përdorimin e sistemeve aktuale dhe mospërmirësim të response burden -/- 6	
3.2.1.2	Statistikat e bilancit të përgjithshëm të energjisë	Burim administrativ	100%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Prodhimi i produkteve primare 2. Konsumi i brendshëm bruto 3. Import 4. Eksport 5. Konsumi në degën e energjisë 6. Humbje në shpërndarje 7. Disponibël për konsum final 8. Konsumi final joenergjetik 9. Konsumi final i energjisë 10. Konsumi final i energjisë për banorë 11. Intensiteti i energjisë 12. Kontributi i burimeve të energjisë së rinovueshme në konsumin final	Enti Rregulator i Energjisë, Operatori i Shpërndarjes së Energjisë Elektrike, Korporata Energetike Shqiptare, Operatori i Sistemit të Transmetimit, Bashkë, Drejtorja e Përgjithshme e Tatimeve, Drejtorja e Përgjithshme e Doganave, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Albpetrol, sh.a Inspektorati Shtetëror Teknik dhe Industrial	Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore	V + 229D	V + 264D	V + 274D	1. Moszbatimi në kohë i hapave dhe detyrave për kryerjen e procesit statistikor në vërtimet vjetore, e cila sjell si pasojë mospublikimin në kohë të rezultateve të vërtimit -/- 2 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësisë si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vërtimet statistikore e cila sjell si pasojë mosshpërndarjen në kohë e në cilësi të rezultateve të vërtimit -/- 5 3. Pezulimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare nga fatkeqësitë natyrore / pandemi globale, e cila sjell si pasojë mospublikimin në kohë të rezultateve të vërtimit -/- 1 4. Mosmarja në kohë dhe ndryshimi i bazës ligjore të burimit administrativ, sjell si pasojë mospublikimin në kohë të rezultateve të treguesve statistikorë -/- 2 5. Mosevidentimi dhe realizimi i detyrave të përditshme të sektorit, e cila sjell si pasojë ngadalësim të proceseve të punës -/- 2 6. Moszbatimi në kohë i	Buxhet shteti	

kalendari të publikimeve statistikore dhe përditësimit të materialeve në web, e cila sjell si pasojë mungesën e informacionit për përdoruesit dhe cenimin e imazhit të INSTAT -/- 2
7. Gabime në përlogaritje e treguesve nga specialistët, e cila sjell si pasojë mosshpërndarjen me cilësi të rezultateve të treguesve statistikore. -/- 2
8. Mosmarrja në kohë dhe ndryshimi i bazës ligjore të burimit administrativ, që sjell si pasojë mospublikimin në kohë dhe me cilësi të rezultateve të treguesve statistikore. -/- 2
9. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori, e cila sjell si pasojë ndërprerje/rradalësim të proceseve të punës. -/- 5
10. Buxheti i ulët për përgatitjen e bilancit të energjisë -/- 5
11. Staf i pamjaftueshëm për përgatitjen e bilancit të energjisë -/- 5
12. Kuadri jo i plotë i legjislativitetit sekondar për sigurimin e të dhënave të energjisë në aktivitetet prodhuese private. -/- 5

1. Informacion jo i plotë nga të dhënat administrative -/- 6
2. Vonesa në marrjen e të dhënave nga burimet administrative -/- 6
3. Ndryshimi i bazës ligjore të burimit administrativ -/- 6
4. Pozullimi/Vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare nga faktoqësitë natyrore / pandemi globale -/- 4
5. Mospërbushja e kriterëve të cilësive si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vrojtimet statistikore -/- 3
6. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori që sjell ngadalësim të proceseve të punës -/- 3

1. Informacion jo i plotë nga të dhënat administrative -/- 5
2. Vonesa në marrjen e të dhënave nga burimet administrative -/- 5
3. Mungesa e stafit përgjegjës në agjencitë e tjera statistikore -/- 5
4. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori -/- 5
5. Mungesa e trajnimeve për stafin -/- 5
6. Ndryshimi i bazës ligjore të burimit administrativ -/- 5

Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori që sjell ngadalësim të proceseve të punës -/- 3
Informacion jo i plotë nga të dhënat administrative -/- 3
Mospërbushja e kriterëve të cilësive si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

1. Moždanini ne kohe i kalendari të publikimeve statistikore dhe përditësim të materialeve në web, e cila sjell pasiguri në informacion për përdoruesit dhe çon në informim të gabuar të qytetarëve, e cila sjell pasiguri të rezultateve të treguesve, e cila sjell pasiguri në shprehja të cilësisë të rezultateve të treguesve statistikore. - 1 punë

3. Përzulmimi i shërbësve dhe mbledhjes, prandaj të shprehja të statistikave zyrtare nga faktekështet natyrore / jute, e cila sjell pasiguri në rezultateve të vërtetë. - 5

4. Mospërditësimi dhe realizimi i tërësishëm të treguesve të sektorit, e cila sjell pasiguri ngadalësim të proceseve të punës. - 4

5. Niveli i informimit i metodave të reja të IT për mbledhjen e të dhënave në tregues mjorje, e cila sjell pasiguri në realizimin të tërësishëm të treguesve të vërtetë. - 4

6. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori, e cila sjell pasiguri në realizimin të tërësishëm të proceseve të punës. - 5

7. Mungesa e trajnimeve për stafin, e cila sjell pasiguri ujërën e tërësishme të procesit të punës. - 4

9. Mozhmëlini i sistemeve të informacionit dhe web-services të aksesueshme për qytetarët dhe sisteme aktuale dhe mospërditësim të ngarkesës së ndërmarrjes. - 6

10. Niveli i informimit i metodave dhe mospasja e supeorit për automatizimin e proceseve të prodhimit statistikor, e cila sjell pasiguri ngadalësim e procesit të automatizimit të tërësishëm të punës. - 4

								personale, vetëm për udhëtimet e gjata brenda dhe jashtë vendit sipas gjinisë dhe grup-moshës 9. Numri i udhëtimeve dhe shuma e netëve të qëndrimit sipas muajit të nisjes 10. Shpërndarja e numrit të udhëtimeve sipas qëllimit 11. Shpërndarja sipas qëllimit të udhëtimeve brenda dhe jashtë Shqipërisë 12. Shpërndarja e udhëtimeve sipas kohëzgjatjes brenda dhe jashtë Shqipërisë 13. Shpërndarja e udhëtimeve sipas qëllimit, kohëzgjatjes brenda dhe jashtë Shqipërisë 14. Shpërndarja e udhëtimeve sipas grup-moshës brenda dhe jashtë Shqipërisë 15. Shpërndarja e udhëtimeve sipas gjinisë brenda dhe jashtë Shqipërisë 16. Shpërndarja e udhëtimeve sipas grup-moshës dhe kohëzgjatjes 17. Përqindja e udhëtimeve sipas destinacioneve më të frekuentuara në Shqipëri dhe jashtë sajë 18. Përqindja e udhëtimeve sipas destinacioneve më të frekuentuara në Shqipëri dhe tremujorëve për "Pushime dhe kohë të lirë" 19. Shpërndarja udhëtimeve sipas llojit të akomodimit 20. Shpërndarja e udhëtimeve brenda dhe jashtë Shqipërisë sipas llojit të akomodimit 21. Shpërndarja udhëtimeve brenda dhe jashtë Shqipërisë sipas qëllimit dhe llojit të akomodimit 22. Shpërndarja e udhëtimeve brenda Shqipërisë (sipas qarqeve) dhe llojit të akomodimit 23. Shpërndarja udhëtimeve sipas mënyrës së transportit 24. Format e rezervimit 25. Shpërndarja e udhëtimeve një ditore (vajje-ardhje) sipas tremujorëve dhe qëllimit 26. Shpërndarja udhëtimeve brenda dhe jashtë Shqipërisë sipas vendit të origjinës							
3.4.3	Statistikat e lëvizjes së shtetasve														
	3.4.3.1	Statistikat e lëvizjes së shtetasve	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Mujor	1. Hyrje shtetas total 2. Dalje shtetas total 3. Hyrje shtetas shqiptarë 4. Dalje shtetas shqiptarë 5. Hyrje shtetas të huaj 6. Dalje shtetas të huaj 7. Hyrjet e shtetasve të huaj sipas rajoneve 8. Hyrjet e shtetasve të huaj sipas qëllimit 9. Lëvizjet e shtetasve sipas mënyrës së udhëtimt	Drejtoria e Përgjithshme e Policisë Drejtoria për Kufirin dhe Migracionin	INSTAT	M + 15D	M + 22D	M + 26D	1. Mosmarrja në kohë dhe ndryshimi i bazës ligjore të burimit administrativ, sjell si pasojë mos publikimin në kohë të rezultateve të treguesve statistikorë. - 7 2. Mos evidentimi dhe realizimi i detyrave të përditshme të sektorit, e cila sjell si pasojë ngadalësim të proceseve të punës. - 3 3. Mos zbatimi në kohë i kalendarit të publikimeve statistikore dhe përditësimit të materialeve në web, e cila sjell si pasojë mungesën e informacionit për përdoruesit dhe cenimin e imazhit të INSTAT-it. - 3 4. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare nga tatëqeshtë natyrore / pandemi globale, e cila sjell si pasojë mos publikimin në kohë të rezultateve. - 5 5. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori, e cila sjell si pasojë ndërprerje/ngadalësim të proceseve të punës. - 4	Buxhet shteti
3.5	Tregtia e jashtme														
	3.5.1	Statistikat e investimeve të huaja direkte dhe tregtisë ndërkombëtare të shërbimeve													
	3.5.1.1	Statistikat tremujore të fluksit dhe stokut të investimeve direkte	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	80%	20%	I vazhdueshëm	Tremujor	1. Statistikat e fluksit të investimeve direkte sipas shteteve 2. Statistikat e fluksit të investimeve direkte sipas aktivitetit ekonomik 3. Statistikat e pozicionit të investimeve direkte sipas shteteve 4. Statistikat e pozicionit të investimeve direkte sipas aktivitetit ekonomik 5. Statistikat e fluksit të investimeve direkte sipas shteteve dhe aktiviteteve 6. Statistikat e pozicionit të investimeve direkte sipas shteteve dhe aktiviteteve	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve Autoriteti i Kërkimit Shkencor dhe Inovacionit Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore Qendra Kombëtare e Biznesit	Banka e Shqipërisë	T + 60D	T + 80D	T + 85D	1. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet administrative. - 2 2. Mosrespektimi i afateve të vrojimit në terren. - 2 3. Informacion jo i plotë, i pastandardizuar, me gabime - 2	Buxheti i Bankës

	3.5.1.2	Statistikat e tregtisë ndërkombëtare të shërbimeve	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	80%	20%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Tregtia ndërkombëtare e shërbimeve-eksport 2. Tregtia ndërkombëtare e shërbimeve-import 3. Shërbime për përpunim të inputeve fizike të zotëruara nga të tjerët import - eksport 4. Shërbime mirëmbajtje dhe riparimi import-eksport 5. Transport import - eksport 6. Udhëtime import-eksport 7. Konstruksion import-eksport 8. Shërbime siguri dhe të pensioneve import-eksport 9. Shërbime financiare import-eksport 10. Pagesa për përdorimin e pasurisë intelektuale import- eksport 11. Shërbime telekomunikacioni, kompjuteri dhe informacioni import - eksport 12. Shërbime të tjera biznesi import - eksport 13. Shërbime personale, kulturore dhe argëtimi import-eksport	Instituti i Statistikave Ministria e Financave dhe Ekonomisë Banka e Shqipërisë Drejtoria e Përgjithshme e Doganave Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare	Banka e Shqipërisë	V + 243D	V + 263D	V + 273D	1. Vonesat nga burimet administrative -I- 2 2. Mosrespektrimi i afateve të vrojimit në terren -I- 2 3. Informacion jo i plotë, i pastandardizuar -I- 2 4. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve -I- 2	Buxheti i Bankës
3.5.2	Statistikat e tregtisë së jashtme të mallrave														
	3.5.2.1	Statistika mbi eksportet/importet e mallrave	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Mujor	1. Eksportet e mallrave, 2. Importet e mallrave 3. Bilanci tregtar i mallrave 4. Volumi tregtar i mallrave 5. % e mbulimit (eksporte/importe) 6. Eksportet/importet sipas vendeve partnere 7. Eksportet/importet sipas grup mallrave 8. Eksportet/importet sipas seksioneve të Sistemit të Harmonizuar të Mallrave (HS) 9. Eksportet/importet sipas kapitujve kryesore të Sistemit të Harmonizuar të Mallrave (HS), 10. Eksportet/importet sipas grup-mallrave dhe partnerëve kryesorë tregtarë 11. Volumi tregtar i mallrave sipas vendeve partnere 12. Eksportet/importet sipas grup-vendeve (Euro zone, BE etj.) 13. Eksportet/importet sipas mënyrës së transportit, Eksportet/importet e mallrave sipas Klasifikimit Standard të Tregtisë së Jashtme (SITC Rev.4).	Drejtoria e Përgjithshme e Doganave	INSTAT	M + 10D	M + 15D	M + 17D	1. Risku i lëvizjeve / largimit të stafit me eksperiencë duke sjellë pezullim/vonesa në prodhimin dhe shpërndarjen e statistikave zyrtare -I- 4 2. Risku i gabimeve gjatë kontrollit në nivel mikro të të dhënave si pasojë e kohës së shkurtër ndërmjet marrjes së bazave të të dhënave dhe afatit të publikimit duke cenuar prodhimin e treguesve statistikorë -I- 4	Buxhet shteti
	3.5.2.2	Statistikat mbi eksportet/importet e mallrave sipas karakteristikave të ndërmarrjeve	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Numri i ndërmarrjeve sipas aktivitetit ekonomik dhe numrit të të punësuarve 2. Eksportet e mallrave sipas aktivitetit ekonomik dhe numrit të të punësuarve 3. Importet e mallrave sipas aktivitetit ekonomik dhe numrit të të punësuarve 4. Numri i ndërmarrjeve sipas aktivitetit ekonomik dhe disa shteteve kryesore 5. Eksportet e mallrave sipas aktivitetit ekonomik dhe disa shteteve kryesore 6. Importet e mallrave sipas aktivitetit ekonomik dhe disa shteteve kryesore 7. Eksportet e mallrave sipas aktivitetit ekonomik dhe produkteve kryesore 8. Importet e mallrave sipas aktivitetit ekonomik dhe produkteve kryesore 9. Përqendrimi i tregtisë së jashtme të mallrave sipas aktivitetit ekonomik 10. Numri i ndërmarrjeve sipas numrit të vendeve partnere dhe aktivitetit ekonomik 11. Eksportet e mallrave sipas numrit të vendeve partnere dhe aktivitetit ekonomik 12. Importet e mallrave sipas numrit të vendeve partnere dhe aktivitetit ekonomik	Instituti i Statistikave Drejtoria e Përgjithshme e Doganave	INSTAT	V + 824D	V + 882D	V + 908D	1. Risku i lëvizjeve / largimit të stafit me eksperiencë duke sjellë pezullim/vonesa në prodhimin dhe shpërndarjen e statistikave zyrtare - 4 2. Risku i gabimeve gjatë kontrollit në nivel mikro të të dhënave si pasojë e kohës së shkurtër ndërmjet marrjes së bazave të të dhënave dhe afatit të publikimit duke cenuar prodhimin e treguesve statistikorë - 4	Buxhet shteti
3.6	Bilanci i pagesave														
	3.6.1	Statistikat e bilancit të pagesave													
	3.6.1.1	Statistikat tremujore të bilancit të pagesave	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	80%	20%	I vazhdueshëm	Tremujor	1. Bilanci i Pagesave tremujor	Instituti i Statistikave Ministria e Financave dhe Ekonomisë Banka e Shqipërisë Drejtoria e Përgjithshme e Doganave Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare Autoriteti i Kërkimit Shkencor dhe Inovacionit Agjencia	Banka e Shqipërisë	T + 60D	T + 80D	T + 85D	1. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet administrative -I- 2 2. Mosrespektrimi i afateve të vrojimit në terren -I- 2 3. Informacion jo i plotë, i pastandardizuar, me gabime -I- 2	Buxheti i Bankës

										Kombëtare e Burimeve Natyrore Qendra Kombëtare e Biznesit Drejtoria për Kufirin dhe Migracionin						
	3.6.1.2	Statistikat mujore të bilancit të pagesave	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	80%	20%	I vazhdueshëm	Mujor	1. Bilanci i Pagesave mujor	Instituti i Statistikave Ministria e Financave dhe Ekonomisë Banka e Shqipërisë Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve Drejtoria e Përgjithshme e Doganave Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare Autoriteti i Kërkimit Shkencor dhe Inovacionit Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore Qendra Kombëtare e Biznesit	Banka e Shqipërisë	M + 46D	M + 51D	M + 60D	1. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet administrative -/- 2 2. Mosrespektimi i afateve të vërgjimit në terren -/- 2 3. Informacion jo i plotë, i pastandardizuar, me gabime -/- 2	Buxheti i Bankës	
362	Statistikat tremujore të pozicionit të investimeve ndërkombëtare															
	3.6.2.1	Statistikat tremujore të Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	80%	20%	I vazhdueshëm	Tremujor	1. Pozicioni i investimeve ndërkombëtare sipas kategorive funksionale/instrumenteve/sektorëve institucionale dhe sipas maturitetit	Banka e Shqipërisë	Instituti i Statistikave Ministria e Financave dhe Ekonomisë Banka e Shqipërisë Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN) Qendra Kombëtare e Biznesit (QKB)	T + 70 D	T + 81 D	T + 85 D	1. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet administrative -/- 2 2. Mosrespektimi i afateve të raportimit direkt -/- 2 3. Informacion jo i plotë, i pastandardizuar -/- 2 4. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve -/- 2	Buxheti i Bankës	
3.6.3	Statistikat mujore të Rezervës Ndërkombëtare															
	3.6.3.1	Statistikat mujore të Rezervës Ndërkombëtare	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Mujor	1. Rezerva ndërkombëtare	Ministria e Financave dhe Ekonomisë Banka e Shqipërisë	Banka e Shqipërisë	M + 15D	M + 25D	M + 31D	1. Gabime të bëra nga stafi ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve -/- 2 2. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet administrative -/- 1	Buxheti i Bankës	
3.6.4	Statistikat tremujore të Borxhit të Jashtëm															
	3.6.4.1	Statistikat tremujore të borxhit të jashtëm	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve			I vazhdueshëm	Tremujor	1. Borxhi i Jashtëm	Ministria e Financave dhe Ekonomisë Banka e Shqipërisë	Banka e Shqipërisë	T + 60D	T + 82D	T + 85D	1. Vonesa e marrjes së të dhënave nga burimet administrative -/- 2 2. Informacion jo i plotë, i pastandardizuar, me gabime -/- 2	Buxheti i Bankës	
3.7	Çmimet															
	3.7.1	Statistikat e çmimeve të konsumit														
	3.7.1.1	Indeksi i çmimeve të konsumit	Vërgjim (anketa e çmimeve të konsumit)		100%	I vazhdueshëm	Mujor	1. Indeksi mujor i çmimeve të Konsumit 2. Indeksi mesatar vjetor i çmimeve të Konsumit 3. Ndryshimi mujor i Indeksit të çmimeve të Konsumit 4. Ndryshimi vjetor i Indeksit të çmimeve të Konsumit 5. Ndryshimi mesatar vjetor i Indeksit të çmimeve të Konsumit 6. Koeficienti i rritjesimit 7. Çmimet mesatare të disa artikujve kryesorë të konsumit	Instituti i Statistikave	INSTAT	Dita e 24 e M	M + 8D	M + 12D	1. Mospërbushja e kriterëve të cilësish si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative -/- 1 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësish si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vërgjimet statistikore -/- 1 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemive Globale -/- 1	Buxheti shteti	

		3.7.1.2	Indeksi i harmonizuar i çmimeve të konsumit	Vrojtim (anketa e çmimeve të konsumit)		100%	I vazhdueshëm	Mujor	1. Indeksi mujor i çmimeve të harmonizuar të konsumit 2. Indeksi mesatar vjetor i çmimeve të harmonizuar të konsumit 3. Ndryshimi mujor i Indeksit të çmimeve të harmonizuar të konsumit 4. Ndryshimi vjetor i Indeksit të çmimeve të harmonizuar të konsumit 5. Ndryshimi mesatar vjetor i Indeksit të çmimeve të harmonizuar të konsumit	Instituti i Statistikave	INSTAT	Dita e 24 e M	M + 16D	M + 21D	1. Mospërbushja e kriterëve të cilësish si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative -/- 1 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësish si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vrojtimet statistikore -/- 1 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 1	Buxhet shteti	
		3.7.1.3	Indeksi i Harmonizuar i Çmimeve të Konsumit (IHÇK) me taksa konstante	Vrojtim (Anketa e Çmimeve të Konsumit)		100%	I vazhdueshëm	Mujor	1. Indeksi mujor i çmimeve të harmonizuar të konsumit- me taksa konstante 2. Indeksi mesatar vjetor i çmimeve të harmonizuar të konsumit me taksa konstante 3. Ndryshimi mujor i Indeksit të çmimeve të harmonizuar të konsumit me taksa konstante 4. Ndryshimi vjetor i Indeksit të çmimeve të harmonizuar të konsumit me taksa konstante 5. Ndryshimi mesatar vjetor i Indeksit të çmimeve të harmonizuar të konsumit me taksa konstante	Instituti i Statistikave	INSTAT	Dita e 24 e M	M + 16D	M + 20D	1. Mospërbushja e kriterëve të cilësish si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për të dhënat administrative -/- 1 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësish si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vrojtimet statistikore -/- 1 3. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 1	Buxhet shteti	
3.7.2	Indeksi i nivelit të çmimeve, PBB për frymë në MFB																
		3.7.2.1	Vrojtimet e Matjes së Fuqisë Blerëse	Vrojtim		100%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Indeksi i nivelit të çmimeve të konsumit 2. Produkti i brendshëm bruto për frymë në PFB	Instituti i Statistikave	INSTAT	Dita e 160 e V	Dita e 330 e V		1. Mospërbushja e kriterëve të cilësish si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vrojtimet statistikore -/- 1 2. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 1	Donatorët	
3.7.3	Indeksi i çmimeve të banesave																
		3.7.3.1	Statistikat mbi Çmimet e Banesave (SCB)	Burim administrativ	100%			Studim	Tremujor		Agjencia Shtetërore e Kadastrës	INSTAT	T	T		1. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e Fatkeqësive natyrore/ Pandemi Globale -/- 9	Buxhet shteti
3.8	Shkenca, teknologjia dhe inovacioni																
	3.8.1	Statistikat e shkencës															
		3.8.1.1	Statistikat e shkencës	Kombinim i burimeve administrative dhe vrojtimeve	80%	20%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Personeli i angazhuar në Kërkim-Zhvillim 2. Përqindja e shpenzimeve të Kërkim-Zhvillimit ndaj GDP 3. Statistikat mbi GBARD	Ministria e Financave dhe Ekonomisë Banka e Shqipërisë Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural Autoriteti i Kërkimit Shkencor dhe Inovacionit Instituti i Shëndetit Publik Shërbimi Gjeologjik Shqiptar Instituti i Gjeoshkencave Agjencia Kombëtare e Kërkimit Shkencor dhe Inovacionit Spitalet Universitetet	INSTAT	V + 125D	V+ 156D		1. Mospublikimi në kohë i rezultateve të vrojtimt -/- 2 2. Mospërbushja e kriterëve të cilësish si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për Statistikat e Inovacionit dhe rezultateve të vrojtimt. -/- 6 3. Mosevidentimi dhe realizimi i detyrave të përditshme të specialistit përgjegjës të anketës -/- 1 4. Moszbatimi në kohë i kalendarit të publikimeve statistikore dhe përditësimit të materialeve në web -/- 3 5. Gabime në përllogaritje e treguesve nga specialistët përgjegjës të anketës -/- 3 6. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori -/- 8 7. Mosfunksionimi i metodave të automatizimit dhe mos pasja e suportit për automatizimin e proceseve të prodhimit statistikor -/- 6 8. Moszhvillimi i sistemeve të informacionit dhe web-services. -/- 6	Buxhet shteti	
3.8.2	Statistikat e inovacionit																
		3.8.2.1	Statistika mbi inovacionin në ndërmarrje	Vrojtim		100%	I vazhdueshëm	Çdo 2 vite	1. Përqindja e ndërmarrjeve aktive në inovacion 2. Shitjet neto të ndërmarrjeve aktive në inovacion 3. Të punësuarit në ndërmarrjet aktive në inovacion 4. Përqindja e ndërmarrjeve që kanë të paktën një inovacion procesi biznesi 5. Ndërmarrje që kanë inovacion produkti dhe inovacion procesi biznesi 6. Ndërmarrje me të paktën një inovacion produkti që nuk ishte i ofruar më parë në treg		INSTAT	V + 4D	V + 159D	V + 173D	1. Mospërbushja e kriterëve të cilësish si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vrojtimin e TIK në Ndërmarrje -/- 6 2. Mosevidentimi dhe realizimi i detyrave të përditshme të specialistit përgjegjës -/- 5 3. Moszbatimi në kohë i kalendarit të publikimit dhe përditësimit të materialeve në web -/- 4 4. Gabime në përllogaritje e	Buxhet shteti	

								7. Ndërmarrje aktive në inovacion që kanë bashkëpunuar 8. Ndërmarrje që kanë blerë teknologji të re që nuk ishte përdorur më parë në ndërmarrje 9. Ndërmarrje që morën mbështetje financiare nga autoritetet publike 10. Ndërmarrje aktive në inovacion sipas madhësisë së ndërmarrjes 11. Ndërmarrje jo aktive në Inovacion sipas madhësisë së ndërmarrjes 12. Ndërmarrje aktive në inovacion që kanë bashkëpunuar sipas madhësisë së ndërmarrjes 13. Ndërmarrje që kanë të paktën një inovacion produkti sipas madhësisë së ndërmarrjes 14. Ndërmarrje që kanë të paktën një inovacion procesi biznesi sipas madhësisë së ndërmarrjes 15. Përqindja e ndërmarrjeve aktive në Inovacion sipas sektorëve ekonomik 16. Ndërmarrje jo aktive në Inovacion sipas sektorëve ekonomik 17. Ndërmarrje aktive në inovacion që kanë bashkëpunuar sipas sektorëve ekonomik 18. Ndërmarrje që kanë të paktën një inovacion produkti sipas sektorëve ekonomik 19. Ndërmarrje që kanë të paktën një inovacion procesi biznesi sipas sektorëve ekonomik 20. Ndërmarrje që kanë vetëm inovacion produkti dhe procesi biznesi sipas sektorëve ekonomik 21. Ndërmarrje me të paktën një inovacion produkti që ishte i ngjashëm ose identik me produkte në treg sipas sektorëve ekonomik 22. Ndërmarrje me të paktën një inovacion produkti që nuk ishte i ofruar më parë në treg sipas sektorëve ekonomik 23. Përqindja e ndërmarrjeve që kanë të paktën një inovacion produkti					treguesve nga specialistët - - 4 5. Mostfukcionimi i metodave të reja të IT për mbledhjen e të dhënave të vërtimit - - 6 6. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori - - 6 7. Mostfukcionimi i metodave të automatizimit dhe mos pasja e suportit për automatizimin e proceseve të prodhimit të statistikave - - 6 8. Moszhvillimi i sistemeve të informacionit dhe web-services - - 6 9. Mospublikimi në kohë i rezultateve të vërtimit - - 3	
3.8.3	Statistikat e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit													
3.8.3.1	Statistikat e Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit në ndërmarrje	Vërtitim		100%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Ndërmarrje që përdorin kompjuter; 2. Punonjës që përdorin kompjuter në ndërmarrje; 3. Ndërmarrje që kanë akses në internet; 4. Ndërmarrje që shesin produkte/shërbime online. 5. Shpejtësia maksimale për shkarkim dokumentesh e specifikuar në kontratën me ofruesin e shërbimit të internetit; 6. Përqindja e ndërmarrjeve që përdorin nga llojet e medias sociale; Përqindja e ndërmarrjeve që përdorin website ose një homepage; Përqindja e ndërmarrjeve që përdorin shërbimet cloud; 7. Përqindja e ndërmarrjeve që përdorin ndarjen automatike të informacionit brenda ndërmarrjes; 8. Përqindja e ndërmarrjeve që përdorin software-in për menaxhimin e marrëdhënieve me klientët (CRM); 9. Përqindja e ndërmarrjeve që përdorin informacionin elektronik për zinxhërit e informacionit; 10. Ndërmarrje që përdorin kompjuter sipas madhësisë së ndërmarrjes; 11. Punonjës që përdorin kompjuter në ndërmarrje sipas madhësisë së ndërmarrjes; 12. Ndërmarrje që kanë akses në internet sipas madhësisë së ndërmarrjes; 13. Ndërmarrje që shesin produkte/shërbime online sipas madhësisë së ndërmarrjes; 14. Përqindja e ndërmarrjeve të cilat kanë specialist të fushës së TIK; 15. Përqindja e ndërmarrjeve që përdorin kompjuter sipas aktivitetit ekonomik; 16. Përqindja e punonjësve që përdorin kompjuter në ndërmarrje sipas aktivitetit ekonomik; 17. Përqindja e ndërmarrjeve që kanë akses në internet sipas aktivitetit ekonomik; 18. Përqindja e ndërmarrjeve që shesin produkte/shërbime online sipas aktivitetit ekonomik.	INSTAT	V + 93D	V + -230D	V + 260D	1. Mospërmblidhja e kriterëve të cilësive si: saktësia, përpikëria dhe krahasueshmëria, për vërtitimin e TIK në Ndërmarrje - - 5 2. Mosvërdetimi dhe realizimi i detyrave të përditshme të specialistit përgjegjës - - 2 3. Moszbatimi në kohë i kalendari të publikimit dhe përditësimit të materialeve në web - - 4 4. Gabime në përloqarjet e treguesve nga specialistët - - 4 5. Mostfukcionimi i metodave të reja të IT për mbledhjen e të dhënave të vërtimit - - 6 6. Lëvizja e stafit me eksperiencë nga sektori - - 6 7. Mostfukcionimi i metodave të automatizimit dhe mos pasja e suportit për automatizimin e proceseve të prodhimit të statistikave - - 6 8. Moszhvillimi i sistemeve të informacionit dhe web-services - - 5 9. Mospublikimi në kohë i rezultateve të vërtimit - - 3	Buxhet shteti	
3.8.3.2	Statistikat nga anketa e TIK në familje	Vërtitim		100%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Përqindja e NJEF që kanë akses interneti në shtëpi 2. Përqindja e NJEF që përdorin linjë	Instituti i Statistikave	INSTAT	V	V + 151D	V + 164D	Përgatitja në kohë e programit të mbledhjes së të dhënave për vitin referues - - 3	Buxhet shteti

1. Pezullimi ose vonesa e mbledhjes, prandaj dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e faktës që vlen +5	2. Mbledhja me vonësë e jocielës së të dhënave administrative për llogaritë monetare dhe fizike në mjedis, ka mund të sjellë vonësë në llogaritë dhe shpërndarjen e statistikave të llogarive mjedisore +5
3. Gabimet e barta nga ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve duke sjellë ndikim në cilësinë e produktit statistikor +5	3. Gabimet e barta nga ekspert gjatë përpunimit dhe nxjerrjes së rezultateve duke sjellë ndikim në cilësinë e produktit statistikor +5
1. Pezullimi/vonesa e mbledhjes, prandaj dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare si pasojë e faktës që vlen +5	3. Mbledhja me vonësë e jocielës së të dhënave administrative për llogaritë monetare dhe fizike në mjedis, ka mund të sjellë vonësë në llogaritë dhe shpërndarjen e statistikave të llogarive mjedisore +5

	4.1.3.1	Statistikat mbi menaxhimin të mbetjeve të ngurta urbane	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Gjenerimi i mbetjeve sipas burimeve kryesore gjeneruese (NACE) 2. Trajtimi i mbetjeve sipas mënyrave bazë të trajtimit 3. Përbërja merceologjike e mbetjeve të ngurta urbane 4. Stacionet kryesore për mbledhjen dhe përpunimin e mbetjeve të ngurta urbane 5. Raport Cilësie mbi menaxhimin e mbetjeve të ngurta urbane në Shqipëri 6. Mbetjet inerte në përbërje të mbetjeve urbane 7. Mbetje të rrezikshme në përbërje të mbetjeve urbane Import - Export i mbetjeve 8. Gjenerimi i mbetjeve urbane raportuar për banor rezident 9. Mbetje të ricikluara nga mbetjet urbane 10. Mbetje të trajtuara ndarë sipas mënyrave standarde të trajtimit 11. Mbetje të pa trajtuara nga mbetjet urbane totale të generuara në Shqipëri	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Agjencia Kombëtare e Mjedisit Bashkitë	INSTAT	V + 155D	V + 253D	V + 267D	1. Mosrealizimi i vërgjimit Vjetor i Mbetjeve Urbane sipas objektivave duke sjellë mospublikimin e statistikave mbi menaxhimin e mbetjeve dhe moshartimin e raporteve periodike të kërkuara nga Eurostat -I- 4	Buxhet shteti
	4.1.3.2	Statistikat mbi mbetjet të ngurta industriale në Shqipëri	Vërgjtim		100%	I vazhdueshëm	Vjetor	1. Mbetje nga Industria mineraleve të ngurta- nxjerja dhe përpunimi 2. Mbetje nga Industria Hidrokarbure- nxjerja dhe përpunimi	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore (AKBN) Agjencia Kombëtare e Mjedisit	INSTAT	V + 217D	V + 284D	V + 295D	1. Mosrealizimin i marrjes së të gjitha variablave të kërkuar nga rekordet administrative mbi mbetjet industriale sipas objektivave, duke sjellë pamundësi për të hartuar e publikuar statistika të plota mbi mbetjet sipas burimeve gjeneruese -I- 4	Buxhet shteti
4.1.4	Statistikat e ujit														
	4.1.4.1	Statistikat e ujit	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Cilësia e ujërave larës në plazhet detare të Shqipërisë 2. Statistikat mbi furnizimin e popullsisë me ujë dhe menaxhimin i ujërave të ndotura 3. Statistikat mbi cilësitë fiziko kimike të ujërave në lumenj dhe liqene natyrore 4. Portata e ujërave të brendshëm sipas burimeve natyrore 5. Statistikat të pjesshme nga bilanci i përgjithshëm i ujërave në Republikën e Shqipërisë 6. Statistika mbi Rajonet e baseneve të lumenjve, RBD 7. Rrëshjet mesatare vjetore në Shqipëri 8. Përdorimi i ujërave nga burimet sipërfaqësore 9. Përdorimi i ujërave nga rezervat nëntokësore, aquiferet 10. Hyrje dhe dalje e ujërave sipërfaqësore me vendet ndërkulturore me Shqipërinë 11. Përdorimi i ujërave sipas degëve kryesore të ekonomisë, Nace - Rev2 12. Trajtimi i ujërave të përdorura dhe shkarkimi i tyre 13. Mbetjet nga trajtimi i ujërave të ndotura dhe trajtimi i lumrave 14. Prurjet mesatare vjetore të ujit sipas baseneve lumore 15. Sipërfaqet efektive dhe reale të baseneve kryesore ujëmbledhëse të brendshme dhe ndërkulturore 16. Shkarkimet e ujërave në dete sipas baseneve lumore	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore Shërbimi Gjeologjik Shqiptar Agjencia Kombëtare e Mjedisit Instituti i Gjeoshkencave Ujësjellës-Kanalizime Tiranë	INSTAT	V + 125D	V + 291D	V + 300D	1. Mosarritja e realizimit të aktivitetit të Statistikave të ujit, dhe e rritjes së indikatorëve sipas objektivave për pasqje, duke sjellë pamundësi të hartohimit të bilanci të përgjithshëm vjetor mbi ujërat në territorin e Shqipërisë, si dhe për rrethojtë mungesën e kontributit të Shqipërisë në hartimin e bilanci global të ujërave nga Eurostat -I- 4 2. Avarizidmënie /shkëputje në infrastrukturën e IT servera duke sjellë pezullim/vonesa të mbledhjes prodhimit dhe shpërndarjes të statistikave zyrtare -I- 4	Buxhet shteti
4.1.5	Statistikat e qytetit														
	4.1.5.1	Statistikat mbi cilësinë e ajrit, zhurmën dhe mbi automjetet sipas vjetërsisë në përdorim	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Cilësia e ajrit në qytetet kryesore të Shqipërisë 2. Niveli i ndotjes akustike në ambientet publike sipas kohës dhe intensitetit të zhurmave 3. Statistikat mbi mjetet e transportit rrugor sipas vjetërsisë në përdorim 4. Automjetet rrugore në përdorim sipas burimeve energjetike që përdorin	Ministria e Infrastrukturs dhe Energjisë Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Agjencia Kombëtare e Mjedisit	INSTAT	V + 152D	V + 292D	V + 302D	1. Mosmbledhja e të dhënave administrative për mjedisin nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit dhe agjencive të tyre, mund të sjellë vonesa dhe pasaktësi në publikimin e disa treguesve administrativ lidhur me cilësinë e ajrit dhe klimën kryesisht -I- 4	Buxhet shteti
4.1.6	Statistikat e Biodiversitetit														
	4.1.6.1	Statistikat e Biodiversitetit	Burim administrativ	100%		I vazhdueshëm	Vjetor	1. Rrjeti i zonave të mbrojtura në Shqipëri 2. Llojet e faunës së egër në Shqipëri 3. Statusi kombëtar i ruajtjes së shpendëve 4. Lista e florës dhe faunës së egër sipas statusit të kërcënimit 5. Llojet e faunës së egër objekt gjetieje në Shqipëri	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Agjencia Kombëtare e Mjedisit Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura	INSTAT	V + 151D	V + 244D	V + 251D	1. Mosmarrja e të dhënave administrative nga Agjencia Kombëtare e Pyjeve dhe Ministria e Turizmit dhe Mjedisit për pyet, kullatat dhe biodiversitetin, si pasqje e rregullimit të sistemit administrativ që mbulon fushën përkatëse duke sjellë pamundësi të realizimit të treguesve që lidhen kryesisht me kadastrën pyjore -I- 4	Buxhet shteti
4.2	Informacioni statistikor rajonal dhe gjeohapësinor														
	4.2.1	Sistemi i informacionit gjeografik (GIS) për qëllime statistikore													

4.2.1.1	Sistemi i Informacionit Gjeografik (GIS) për qëllime Statistike	Tjetër			I vazhdueshëm	Tjetër	1. Përditësimi i të dhënave gjeohapësinore me informacionin e ardhur nga Censi i Popullsisë dhe Banesave 2. Integrimi i të dhënave gjeohapësinore me të dhënat statistikore 3. Publikimi i rezultateve të Censit nëpërmjet hartave tematike 4. Përmirësimi i gjeoportalit të INSTAT dhe pasurimi me indikatorë të tjerë socio-ekonomikë	Instituti i Statistikave	INSTAT	V+ 364D	V+ 546D	V+ 548D	1. Mungesa e burimeve financiare dhe asistencës teknike në kohë. -/- 4 Cilësia e të dhënave të mbledhura në terren. -/- 4	Buxhet shteti
4.2.1.2	Ndërtimi i Regjistrit statistikor i ndërtësive dhe banesave të Shqipërisë	Tjetër			I vazhdueshëm	Tjetër	1. Ndërtimi i infrastrukturës TI të Regjistrit Statistikor të Ndërtësive dhe Banesave 2. Ndërtimi i databazës së Regjistrit Statistikor të Ndërtësive dhe Banesave 3. Formalizimi i bashkëpunimit me institucionet që do të kontribuojnë në përditësimin e RSNB 4. Përditësimi i databazës së Regjistrit Statistikor të Ndërtësive dhe Banesave me të dhëna nga institucionet e tjera që disponojnë informacion mbi ndërtësat dhe banesat	Instituti i Statistikave Ministria e Brendshme Autoriteti i Zhvillimit të Territorit Agencia Shtetërore e Kadastrës Bashkitë	INSTAT	V+ 364D	V+ 364D	V + 1462D	1. Mosmarrja e të dhënave administrative për krahasueshmërinë me të dhënat statistikore -/- 4	Kombinuar (Buxhet shteti + donatorët)
4.2.1.3	Klasifikimi statistikor i njësive territoriale	Tjetër			I vazhdueshëm	Tjetër	1. Transmetimi i listës së njësive territoriale lokale (LAU) në EUROSTAT 2. Harmonizimi i klasifikimit të nomenklaturave statistikore NUTS në përputhje me Rregulloret e KE-së 3. Implementimi i tipologjive territoriale (TERCET) në përputhje me Rregulloret e Komisionit Evropian 4. Paraqitja hartografike e të dhënave të popullsisë në nivel grid 1km²	Instituti i Statistikave	INSTAT	V+ 364D	V+ 732D	V + 732D	1. Mungesa e të dhënave të detajuara për përllogaritjen e klasifikimeve territoriale -/- 4	Buxhet shteti
4.2.2	Harmonizimi i temave "Demografia" dhe "Njësitë statistikore" sipas direktivës INSPIRE													
4.2.2.1	Harmonizimi i temave "Demografia" dhe "Njësitë statistikore" sipas direktivës INSPIRE	Tjetër			I vazhdueshëm	Tjetër	Transformimi i të dhënave hartografike të INSTAT bazuar në infrastrukturën Kombëtare të të Dhënave Hapësinore në Shqipëri duke ndjekur rekomandimet e Direktivës INSPIRE për dy tema: Shpërndarja e popullsisë dhe Njësitë Statistike	Instituti i Statistikave	INSTAT	V + 364D	V + 732D	V + 1462D	1. Ndryshime, shtyrje afatshme nga institucioni koordinues (Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor) -/- 4	Buxhet i shtetit

DEKRET
Nr. 59, datë 14.2.2024

PËR DHËNIE TË SHTETËSISË
SHQIPTARE

Në mbështetje të nenit 92, shkronjës “c”, e nenit 93 të Kushtetutës; të neneve 9 dhe 20 e në vijim të ligjit nr. 113/2020, “Për shtetësinë”, me propozim të ministrit të Brendshëm,

DEKRETOJ:

Neni 1

Dhënien e shtetësisë shqiptare, me kërkesë të tij, shtetasit:

Mert Turgut Ahmet Çalik

Neni 2

Ky dekret hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj

VENDIM
Nr. 802, datë 28.12.2023

PËR MIRATIMIN E KËRKESAVE PËR
DHËNIEN E LICENCËS SË OPERIMIT
PËR OFRIMIN E SHËRBIMEVE
AJRORE, PROCEDURAT, KRITERET
DHE KUSHTET PËR REFUZIMIN,
PEZULLIMIN APO REVOKIMIN E
LICENCËS SË OPERIMIT¹

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të neneve 20, pika 2, dhe 21, pika 5, të ligjit nr. 96/2020, “Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë”, me propozimin e zëvendëskryeministrit dhe ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, Këshilli i Ministrave

¹ Ky vendim është përafshuar plotësisht me parashikimet e rregullores së Komisionit Evropian (EC) nr.1008/2008, datë 24 shtator 2008, “Mbi rregullat e zbatueshme të operimit në fushën e shërbimeve ajrore në Komunitet” dhe amendimet e saj, rregullorja BE 2018/1139, e datës 4 korrik 2018, rregullorja BE 2019/2, e datës Faqe | 3792

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Objekti

Ky vendim ka objekt përcaktimin e procedurave dhe të kriterëve për licencimin e transportuesve ajrorë civilë të Republikës së Shqipërisë për të kryer shërbime ajrore, si dhe përcaktimin e rregullave të vendosjes së çmimeve të shërbimeve ajrore.

Neni 2
Përkufizime

Për qëllime të këtij vendimi me termat e mëposhtëm nënkuptohet:

1. “Licencë operimi”, një autorizim i dhënë një sipërmarrjeje nga autoriteti kompetent licencues për të kryer transport ajror të pasagjerëve, të postës dhe/ose të ngarkesave, duke e lejuar atë të ofrojë shërbime ajrore, siç është përcaktuar në licencën e operimit.

2. “Autoriteti kompetent licencues”, Autoriteti i Aviacionit Civil, që ka të drejtë të japë, të refuzojë, të anulojë ose të pezullojë një licencë operimi në përputhje me kreun II, të këtij vendimi.

3. “Komision”, Komisioni i Dhënies së Licencave të Operimit, i cili është një strukturë e posaçme administrative që krijohet nga titullari i autoritetit kompetent licencues.

4. “Sipërmarrje”, çdo person fizik ose juridik, qoftë fitimprurës ose jo, apo çdo organ tjetër zyrtar, qoftë me personalitetin e vet juridik ose jo.

5. “Shërbim ajror”, një fluturim ose një seri fluturimesh me qëllim transportin e pasagjerëve, ngarkesës dhe/ose postës me pagesë dhe/ose me qira.

6. “Fluturim”, një nisje nga një aeroport i caktuar drejt një aeroporti të një destinacioni të caktuar.

7. “Fluturime lokale”, një fluturim që nuk përfshin transportin e pasagjerëve, postës dhe/ose

11 dhjetor 2018, botuar në Fletoren Zyrtare 293, datë 31.10.2008, f. 3.

ngarkesës ndërmjet aeroporteve të ndryshme ose pika të tjera të autorizuar uljeje.

8. “Aeroport”, çdo zonë e përshtatur, veçanërisht për shërbime ajrore.

9. “Certifikata e operimit ajror (AOC)”, një certifikatë e dhënë një sipërmarrjeje që provon se operatori ka aftësinë dhe organizimin profesional për të garantuar sigurinë e operimeve të përcaktuara në certifikatë.

10. “Kontroll efektiv”, një marrëdhënie e përbërë nga të drejta, kontrata ose çdo mënyrë tjetër, e cila qoftë individualisht ose bashkërisht dhe, duke konsideruar faktet dhe legjislacionin jep mundësinë e ushtrimit direkt ose indirekt të një ndikimi në vendimmarrje për një sipërmarrje, veçanërisht nëpërmjet:

a) së drejtës për të përdorur të gjitha ose pjesë të aseteve të një sipërmarrjeje;

b) të drejtave ose kontratave që kanë ndikim në vendimet për përbërjen, votimin ose vendimet e organeve të një sipërmarrjeje ose ndryshe kanë ndikim në vendimet për funksionimin e biznesit të një sipërmarrjeje.

11. “Transportues ajror”, një sipërmarrje me një licencë të vlefshme operimi ose një licencë operimi ekuivalente.

11.a. “Transportuesi ajror i ZPEA-së”, një transportues ajror, i cili zotëron një licencë operimi të vlefshme, të lëshuar nga një autoritet kompetent licencues, në përputhje me parashikimet e marrëveshjes shumëpalëshe.

11.b. “Transportues ajror shqiptar”, një transportues ajror, i cili zotëron një licencë operimi të vlefshme, të lëshuar nga një autoritet kompetent licencues, në përputhje me kreun II, të këtij vendimi.

12. “Transportues ajror i huaj”, transportues ajror i vendeve të treta jashtë ZPEA-së, siç përcaktohet në marrëveshjen shumëpalëshe.

13. “Shërbime ajrore brenda komunitetit”, shërbime ajrore që operojnë brenda Komunitetit Evropian.

14. “Plan biznesi”, një përshkrim i hollësishëm i veprimtarive tregtare, të synuara nga transportuesi ajror për periudhën në fjalë, veçanërisht në lidhje me zhvillimin e pritshëm të tregut dhe investimet që do të kryhen, duke përfshirë implikimet financiare dhe ekonomike të këtyre veprimtarive.

15. “E drejta e trafikut”, e drejta për të kryer një shërbim ajror ndërmjet dy aeroporteve, me qëllim

transportimin e pasagjerëve, mallrave dhe postës, për qëllime fitimi.

16. “Shitje vetëm e vendit”, shitja e vendeve të pasagjerëve pa ndonjë shërbim tjetër shtesë, direkt te publiku nga transportuesi ajror ose agjenti i tij i autorizuar apo dhe nga një marrës me qira (*charter*).

17. “Shërbim ajror i programuar”, një seri fluturimesh që kanë të gjitha karakteristikat e mëposhtme:

a) Në çdo fluturim vendet e pasagjerit dhe/ose kapaciteti për të transportuar ngarkesë dhe/ose postë janë të disponueshme për blerje individuale nga publiku, direkt nga transportuesi ajror ose nga agjentët e tij të autorizuar;

b) Operohet në mënyrë që të kryhet lëvizja ndërmjet dy ose më shumë aeroporteve, ose:

- sipas orarit të publikuar; ose

- me fluturime aq të rregullta dhe të shpeshta, duke përbërë një seri sistematike fluturimesh, e cila njihet paraprakisht.

18. “Kapacitet”, numri i vendeve ose ngarkesa me fitim, e ofruar publikut të gjerë në një shërbim ajror të programuar për një periudhë të caktuar.

19. “Çmime ajrore”, çmimi i shprehur në lekë ose në euro, që iu paguhet transportuesve ajrorë ose agjentëve të tyre apo edhe shitësve të tjerë të biletave, me qëllim transportimin e pasagjerëve në shërbime ajrore dhe çdo kriter me të cilin aplikohen këto çmime, duke përfshirë pagesa dhe kushte të ofruara agjencisë dhe shërbime të tjera ndihmëse.

20. “Tarifat ajrore”, çmimi i shprehur në lekë ose në euro, që paguhet për transportimin e ngarkesave dhe kriteret me të cilat aplikohen këto çmime, duke përfshirë pagesa dhe kushte të ofruara agjencisë dhe shërbime të tjera ndihmëse.

21. “Bashkim urban”, një zonë urbane që përfshin një numër qytetesh ose qytezash, të cilat me rritjen dhe zgjerimin e popullsisë janë shkrirë në mënyrë të natyrshme për të formuar gradualisht një zonë të vazhdueshme.

22. “Llogaria e menaxhimit”, një pasqyrë e hollësishme e të ardhurave dhe kostove të një transportuesi ajror, duke përfshirë një ndarje midis aktiviteteve të lidhura me transportin ajror dhe aktiviteteve të tjera, si dhe midis elementeve financiare dhe jofinanciare.

23. “Marrëveshje shumëpalëshe”, (ZPEA) marrëveshja shumëpalëshe, shtojcat dhe protokollit i saj për krijimin e Zonës së Përbashkët Evropiane të Aviacionit, e ratifikuar me ligjin nr. 9658, datë

18.12.2006, “Për ratifikimin e marrëveshjes shumëpalëshe, ndërmjet Komunitetit Evropian dhe shteteve anëtare të tij, të Republikës së Shqipërisë, Bosnjës dhe Hercegovinës, Republikës së Bullgarisë, Republikës së Kroacisë, Republikës së Maqedonisë, Republikës së Islandës, Republikës së Malit të Zi, Mbretërisë së Norvegjisë, Rumanisë, Republikës së Serbisë dhe misionit administrativ të përkohshëm të Kombeve të Bashkuara në Kosovë, ‘Për krijimin e një zone të përbashkët të Aviacionit Evropian’”, në vijim, referuar si marrëveshja shumëpalëshe.

24. “Ministri”, ministri përgjegjës për çështjet e transportit ajror.

25. “Shteti/et anëtar/et përkatës/e”, shteti/et anëtar/et i/e ZPEA-së, sipas parashikimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, ndërmjet ose brenda të cilit operohet një shërbim ajror.

26. “Shteti/et anëtar/e i përfshirë”, shteti/et anëtar/et në fjalë dhe shtetin/et anëtar, ku është/janë licencuar transportuesi/it ajror/ë që operojnë shërbimin ajror.

27. “Marrëveshje e qirasë së thatë (*dry lease*)”, një marrëveshje ndërmjet sipërmarrjeve, sipas së cilës avioni operohet nën AOC- në e qiramarrësit.

28. “Marrëveshje e qirasë së njomë (*wet lease*)”, një marrëveshje ndërmjet transportuesve ajrorë, sipas së cilës avioni operohet nën AOC-në e qiradhënësit.

29. “Vendi kryesor i biznesit”, zyrë qendrore ose zyra e regjistruar e një transportuesi ajror, ku ushtrohen funksionet kryesore financiare dhe kontrolli operues, duke përfshirë menaxhimin e vazhdueshëm të gatishmërisë për punë të avionëve të transportuesit ajror shqiptar.

KREU II LICENCA E OPERIMIT

Neni 3 Licenca e operimit

1. Asnjë sipërmarrje e themeluar në Republikën e Shqipërisë nuk do të lejohet të transportojë në mënyrë ajrore pasagjerë, postë dhe/ose ngarkesë për pagesë dhe/ose qira, nëse nuk i është dhënë një licencë operimi. Çdo sipërmarrje që plotëson kërkesat e këtij kreu do të ketë të drejtë të marrë një licencë operimi.

2. Autoriteti i Aviacionit Civil, si autoriteti kompetent licencues, nuk do të japë licenca operimi

ose nuk t'i mbajë ato në fuqi nëse ka ndonjë mospërputhje me kërkesat e këtij kreu.

3. Pa cenuar çdo dispozitë tjetër të zbatueshme të legjislacionit të brendshëm ose ndërkombëtar në fuqi, kategoritë e mëposhtme të shërbimeve ajrore nuk do t'i nënshtrohen kërkesës për të pasur një licencë të vlefshme operimi:

- a) Shërbimet ajrore të kryera nga avionë pa motor dhe/ose avionë ultra të lehtë me motor; dhe
- b) Fluturimet lokale.

Neni 4 Dhënia e licencës së operimit

1. Komisioni i Dhënies së Licencave të Operimit krijohet si strukturë e posaçme, me urdhër të titullarit të Autoritetit të Aviacionit Civil.

2. Komisioni ka autoritetin për shqyrtimin, miratimin, refuzimin, anulimin ose pezullimin e një licence operimi.

3. Në urdhrin e krijimit të komisionit përcaktohet përbërja, kohëzgjatja e ushtrimit të veprimtarisë, sipas kësaj përbërjeje, si dhe mënyra e informimit/raportimit të titullari i Autoritetit të Aviacionit Civil.

4. Komisioni kryen funksionet në përputhje me këtë vendim dhe aktet ligjore e nënligjore në fuqi.

Neni 5 Kushtet për dhënien e një licence operimi

Një sipërmarrjeje i jepet një licencë operimi nga autoriteti kompetent licencues nëse:

a) vendi kryesor i veprimtarisë është Republika e Shqipërisë;

b) zotëron një AOC të vlefshme, të lëshuar në përputhje me vendimin nr. 1095, datë 24.12.2020, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e kërkesave themelore në fushën e aviacionit civil”, nga Autoriteti i Aviacionit Civil ose kur Shqipëria të jetë anëtare e ZPEA-së ose BE-së, në përputhje me rregulloren bazë të Bashkimit Evropian nr. 2018/1139, të lëshuar nga një autoritet kombëtar i një shteti anëtar të Bashkimit Evropian apo ZPEA-së, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe apo nga disa autoritete kombëtare të shteteve anëtare të Bashkimit Evropian apo ZPEA-së, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe ose nga Agjencia e Bashkimit Evropian për Sigurinë në Operim të Aviacionit;

c) ka një ose më shumë avionë në dispozicion përmes pronësisë ose marrëveshjes së qirasë së thatë – *dry lease*;

ç) është i regjistruar në Qendrën Kombëtare të Biznesit, me objekt kryesor të veprimtarisë transportin ajror ose transportin ajror të kombinuar me çdo operim tjetër tregtar të avionëve apo transportin ajror të kombinuar me riparim dhe mirëmbajtje avionësh;

d) struktura organizative e saj mundëson autoritetin kompetent licencues të zbatojë dispozitat e këtij vendimi;

dh) shteti shqiptar dhe/ose shtetas të saj kanë në pronësi më shumë se 50% të sipërmarrjes dhe e kontrollojnë efektivisht atë, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose jo të drejtpërdrejtë, nëpërmjet një ose më shumë sipërmarrjeve ndërmjetëse, përveçse kur është parashikuar ndryshe në një marrëveshje me një shtet tjetër, ku shteti shqiptar është palë, ose kur Shqipëria të jetë shtet i BE-së ose ZPEA-së, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, shteti i ZPEA-së ose shtetasit e shteteve të ZPEA-së, sipas parashikimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, zotërojnë dhe vazhdojnë të zotërojnë më shumë se 50% të sipërmarrjes dhe e kontrollojnë efektivisht atë, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose jo të drejtpërdrejtë, nëpërmjet një ose më shumë sipërmarrjeve ndërmjetëse, përveçse kur është parashikuar ndryshe në një marrëveshje me një shtet jashtë ZPEA-së, në të cilën shteti shqiptar ose Bashkimi Evropian është palë;

e) plotëson kushtet financiare, të specifikuara në nenin 6, të këtij vendimi;

ë) përputhet me kërkesat për sigurimin, të përcaktuara në ligjin nr. 32/2021, “Për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit”, dhe në ligjin nr. 96/2020, “Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë”;

f) provon se është në përputhje me dispozitat për reputacion të mirë, siç specifikohet në nenin 8, të këtij vendimi.

Neni 6

Kushtet financiare për dhënien e një licence operimi

1. Autoriteti kompetent licencues do të vlerësojë nga afër, nëse një sipërmarrje që aplikon për herë të parë për një licencë operimi mund të demonstrojë që:

a) ajo mund të përmbushë në çdo kohë detyrimet e saj aktuale dhe potenciale të ngritura sipas parashikimeve realiste, për një periudhë prej 24 (njëzet e katër) muajsh nga fillimi i operimeve; dhe

b) ajo mund të ketë aftësi paguese për shpenzimet e saj fikse dhe operative, që lindin nga operimet sipas planit të saj të biznesit dhe që janë të ngritura sipas parashikimeve realiste, për një periudhë prej 3 (tre) muajsh nga fillimi i operacioneve, pa marrë parasysh ndonjë të ardhur nga operimet.

2. Për qëllimin e vlerësimit të përmendur në pikën 1, të këtij neni, çdo aplikant do të paraqesë një plan biznesi për të paktën 3 (tre) vjetët e operimit. Plani i biznesit gjithashtu do të përcaktojë hollësisht lidhjet financiare të aplikantit me çdo veprimtari tjetër tregtare, në të cilën aplikanti është i angazhuar ose direkt ose nëpërmjet sipërmarrjeve të lidhura me të. Aplikanti gjithashtu duhet të sigurojë të gjithë informacionin përkatës, veçanërisht të dhënat e përmendura në pikën 1, të aneksit I, bashkëlidhur këtij vendimi.

3. Pikat 1 dhe 2, të këtij neni, nuk do të zbatohen në një sipërmarrje që aplikon për një licencë operimi, me qëllim mbulimin e operimeve me avion me më pak se 10 (dhjetë) tonë masë uljeje maksimumi (MTOM) dhe/ose më pak se 20 (njëzet) vende. Sipërmarrje të tilla do të tregojnë se kapitali i tyre neto është të paktën 100 000 (njëqind mijë) euro ose do të sigurojnë, kur kërkohet nga autoriteti kompetent licencues, të gjithë informacionin përkatës për qëllimin e vlerësimit të përmendur në pikën 1, veçanërisht, të dhënat e përmendura në pikën 1, të aneksit I, bashkëlidhur këtij vendimi.

Megjithatë, autoriteti kompetent licencues mund të zbatojë pikat 1 dhe 2, të këtij neni, në një sipërmarrje që aplikon për një licencë operimi nën dispozitat e kësaj pike, që ka si qëllim të kryejë shërbime ajrore të programuara ose xhiroja e së cilës i kalon 3 (tre) milionë euro në vit.

Neni 7

Certifikata e operatorit ajror (AOC)

1. Dhënia dhe vlefshmëria e një licence operimi do të varet nga zotërimi i një AOC-je të vlefshme, që specifikon aktivitetet e mbuluara nga ajo licencë operimi.

2. Çdo ndryshim i AOC-së së një transportuesi ajror shqiptar do të reflektohet, kur është e

përshtatshme, në licencën e tij të operimit. Njësia kompetente për AOC-në do të informojë njësinë kompetente licencuese sa më shpejt të jetë e mundur për çdo ndryshim përkatës, të propozuar në AOC.

3. Njësia kompetente për AOC-në dhe njësia kompetente licencuese do të bien dakord për masat për të shkëmbyer në mënyrë aktive informacionin lidhur me vlerësimin dhe ruajtjen e AOC-së e të licencës së funksionimit.

Ky shkëmbim mund të përfshijë, pa u kufizuar, informacion në lidhje me marrëveshjet financiare, pronësore ose organizative të transportuesit ajror, që mund të ndikojë në sigurinë ose aftësinë paguese të operacioneve të tij, ose që mund të ndihmojë njësinë kompetente për AOC-në në kryerjen e mbikëqyrjes së tij të aktiviteteve, që lidhen me sigurinë në operim. Aty ku informacioni jepet në mirëbesim, duhet të merren masa për të siguruar që informacioni të mbrohet në mënyrë të përshtatshme.

4. Aty ku vlerësohet e nevojshme, njësia kompetente për AOC-në dhe autoriteti kompetent licencues do të konsultohen me njëri-tjetrin sa më shpejt të jetë e mundur, para se të ndërmerren një veprim të tillë, si dhe të punojnë së bashku për të zgjidhur çështjet para se të ndërmerret veprimi. Aty ku ndërmerren veprime, njësia kompetente për AOC-në dhe autoriteti kompetent licencues do të njoftojnë njëri-tjetrin sa më shpejt të jetë e mundur për veprimin e ndërmarrë.

Neni 8

Prova e reputacionit të mirë

1. Në mënyrë që të pajisen me një licencë operimi, personat që do të menaxhojnë në mënyrë të vazhdueshme dhe efektive operacionet e sipërmarrjes, duhet të provojnë para autoritetit kompetent licencues se janë me reputacion të mirë ose se nuk janë shpallur të falimentuar.

Autoriteti kompetent licencues do të pranojë dokumentacionin që provon reputacionin e mirë ose mosshpalljen e falimentimit në lidhje me një shtetas shqiptar ose të një shteti anëtar të ZPEA-së, sipas parashikimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, të lëshuar nga autoritetet kompetente në shtetin anëtar të origjinës ose shtetin anëtar ku personi ka vendbanimin e tij të përhershëm, i cili tregon se këto kërkesa janë përmbushur.

2. Kur shteti i origjinës ose shteti, ku personi ka vendbanimin e tij të përhershëm, nuk lëshon

dokumentet e përmendura në pikën 1, të këtij neni, këto dokumente zëvendësohen me një deklaratë betimi ose në shtetet ku nuk ka asnjë dispozitë për deklarimin me betim me një deklaratë solemne të bërë nga personi i interesuar para një autoriteti kompetent gjyqësor ose administrativ ose, kur është e përshtatshme, një organi profesional noter ose të kualifikuar të shtetit të origjinës, ose shtetit ku personi ka vendbanimin e tij të përhershëm. Ky autoritet, noteri ose organi i kualifikuar profesional lëshon një certifikatë që vërteton vërtetësinë e deklaratës me betim ose deklaratë solemne.

3. Dokumentet dhe certifikatat e përmendura në pikat 1 dhe 2, të këtij neni, paraqiten në Autoritetin e Aviacionit Civil, jo më shumë se 3 (tre) muaj pas datës së lëshimit të tyre.

Neni 9

Vlefshmëria e licencës së operimit

1. Një licencë operimi do të jetë e vlefshme për sa kohë që transportuesi ajror përmbush kërkesat e këtij kreu.

Një transportues ajror duhet të jetë i aftë të demonstrojë në çdo kohë, me kërkesë të autoritetit kompetent licencues, se ai plotëson të gjitha kërkesat e këtij kreu.

2. Autoriteti kompetent licencues do të monitorojë nga afër përputhshmërinë me kërkesat e këtij kreu. Megjithatë, ai do të rishikojë përputhshmërinë me këto kërkesa në rastet e mëposhtme:

a) 2 (dy) vjet pasi është dhënë një licencë e re operimi;

b) kur dyshohet një problem i mundshëm; ose

c) me kërkesë të çdo institucioni tjetër.

Në rast se njësia kompetente licencuese dyshon se problemet financiare të një transportuesi ajror mund të cenojnë sigurinë e operimeve të tij, do të informojë menjëherë njësinë kompetente që ka lëshuar AOC-ja.

3. Licenca e operimit do të paraqitet përsëri për miratim, kur një transportues ajror:

a) nuk ka filluar operimet brenda 6 (gjashtë) muajve nga dhënia e licencës së operimit;

b) ka ndërprerë operimet e tij për më shumë se 6 (gjashtë) muaj; ose

c) kur është licencuar në bazë të pikës 3, të nenit 6, të këtij vendimi, dhe synon të angazhohet në operime me avion mbi kufirin minimal, të specifikuar në pikën 3, të nenit 6, të këtij vendimi,

ose nuk plotëson më kushtet financiare të vendosura në të.

4. Një transportues ajror do t'i vërë në dispozicion autoritetit kompetent licencues llogaritë e tij të audituara, jo më vonë se 6 (gjashtë) muaj pas ditës së fundit të vitit financiar përkatës, përveç rasteve kur parashikohet ndryshe në një akt tjetër ligjor. Gjatë 2 (dy) vjetëve të para të operimeve të një transportuesi ajror, të dhënat që përmenden në pikën 3, të aneksit I, bashkëlidhur këtij vendimi, do t'i vihen në dispozicion autoritetit kompetent licencues, sipas kërkesës së tij.

Autoriteti kompetent licencues mund të vlerësojë në çdo kohë performancën financiare të një transportuesi ajror, të cilit ai i ka dhënë një licencë operimi, duke kërkuar informacionin përkatës. Si pjesë e një vlerësimi të tillë, transportuesi ajror në fjalë do të përditësojë të dhënat e përmendura në pikën 3, të aneksit I, dhe do t'ia vërë në dispozicion autoritetit kompetent licencues, sipas kërkesës së tij.

5. Një transportues ajror do të njoftojë autoritetin kompetent licencues:

a) paraprakisht për çdo planifikim në lidhje me kryerjen e një shërbimi të ri ajror në një kontinent ose rajon të botës, që nuk është paraqitur më parë, ose për çdo ndryshim tjetër thelbësor në gamën e aktiviteteve të tij, duke përfshirë, por jo kufizuar në ndryshime, në tipin ose numrin e avionëve të përdorur;

b) paraprakisht për çdo shkrimje ose blerje të synuar; dhe

c) brenda 14 (katëmbëdhjetë) ditëve për çdo ndryshim në pronësi të çdo aksioni që përfaqëson 10% ose më shumë të aksioneve të përgjithshme të transportuesit ajror.

6. Nëse autoriteti kompetent licencues vlerëson se ndryshimet e njoftuara në pikën 5, të këtij neni, kanë një lidhje të rëndësishme me financat e transportuesit ajror, ai do të kërkojë paraqitjen e një plani biznesi të rishikuar, që përmban ndryshimet në fjalë dhe mbulon të paktën një periudhë prej 12 (dymbëdhjetë) muajsh nga data e implementimit të tij, si dhe të dhënat e përmendura në pikën 2, të aneksit I, dhe informacionin që duhet të sigurohet sipas pikës 4, të këtij neni.

Autoriteti kompetent licencues do të marrë një vendim për planin e rishikuar të biznesit, nëse transportuesi ajror mund të plotësojë detyrimet potenciale dhe ekzistuese gjatë asaj periudhe prej 12

(dymbëdhjetë) muajsh. Një vendim i tillë do të merret jo më vonë se 3 (tre) muaj pasi t'i jetë paraqitur i gjithë informacioni i nevojshëm.

7. Autoriteti kompetent licencues në lidhje me transportuesit ajrorë të licencuar nga vetë ai do të vendosë nëse licenca e operimit duhet të paraqitet përsëri për miratim, në rast ndryshimi në një ose më shumë elemente që cenojnë statusin ligjor të tij dhe, në veçanti, në rastin e një shkrimjeje ose blerjeje të aksioneve.

8. Pikat 4, 5 dhe 6, të këtij neni, nuk do të zbatohen për transportuesit ajrorë të angazhuar me avionë më pak se 10 (dhjetë) tonë MTOM dhe/ose më pak se 20 (njëzet) vende. Transportues të tillë ajrorë duhet të jenë të aftë të demonstrojnë në çdo kohë se kapitali i tyre neto është të paktën 100 000 (njëqind mijë) euro ose të sigurojnë, kur kërkohet nga autoriteti kompetent licencues, informacionin përkatës për qëllimet e vlerësimit të përmendur në pikën 2, të nenit 10, të këtij vendimi.

Megjithatë, autoriteti kompetent licencues mund të zbatojë pikat 4, 5 dhe 6, të këtij neni, për transportuesit ajrorë të licencuar nga vetë ai, që kryejnë shërbime ajrore të programuara ose xhiroja financiare e të cilëve kalon 3 (tre) milionë euro në vit.

Neni 10

Pezullimi dhe revokimi i licencës së operimit

1. Autoriteti kompetent licencues mund të vlerësojë në çdo kohë performancën financiare të një transportuesi ajror që ai ka licencuar. Në bazë të këtij vlerësimi, autoriteti kompetent licencues merr vendim për pezullimin ose revokimin e licencës së operimit, nëse ai nuk është më i bindur që ky transportues ajror mund të përmbushë detyrimet e tij potenciale dhe aktuale për një periudhë prej 12 (dymbëdhjetë) muajsh.

Megjithatë, autoriteti kompetent licencues mund të japë një licencë të përkohshme, që nuk i kalon 12 (dymbëdhjetë) muaj, në pritje të riorganizimit financiar të një transportuesi ajror, me kusht që siguria në operim të mos jetë në rrezik dhe të ekzistojë një perspektivë reale për një përmirësim të kënaqshëm financiar brenda kësaj periudhe kohore. Kjo licencë e përkohshme pasqyron, kur duhet, çdo ndryshim në AOC.

2. Kur ka tregues të qartë se ekzistojnë probleme financiare ose janë hapur procese procedurale të lidhura me paaftësinë paguese, ose procese të

ngjashme kundrejt një transportuesi ajror të licencuar, autoriteti kompetent licencues do të kryejë pa vonesë një vlerësim të hollësishëm të situatës financiare dhe në bazë të rezultateve të tij do të rishikojë statusin e licencës së operimit në përputhje me këtë nen, brenda një periudhe kohe prej 3 (tre) muajsh.

Autoriteti kompetent licencues do të marrë masa të njoftojë komitetin e përbashkët të ZPEA-së për vendimet e tij që kanë të bëjnë me statusin e licencës së operimit.

3. Kur llogaritë e audituara të përmendura në pikën 4, të nenit 9, të këtij vendimi, nuk janë paraqitur brenda afatit të parashikuar në po këtë nen, autoriteti kompetent licencues ka të drejtë t'i kërkojë transportuesit ajror paraqitjen e llogarive të audituara pa vonesa të panevojshme.

Nëse llogaritë e audituara nuk paraqiten brenda një muaji, licenca e operimit mund të revokohet ose të pezullohet.

4. Autoriteti kompetent licencues do të pezullojë ose do të revokojë licencën e operimit nëse transportuesi ajror, me dashje ose nga pakujdesia, i jep autoritetit kompetent licencues informacion të rremë për një çështje të rëndësishme.

5. Në rast se AOC-ja e një transportuesi ajror pezullohet ose anulohet, autoriteti kompetent licencues do të pezullojë ose do të revokojë menjëherë licencën e operimit të transportuesit ajror. Njësia kompetente për AOC-në merr masa të njoftojë menjëherë njësinë kompetente për licencën e transportuesit ajror.

6. Autoriteti kompetent licencues mund të pezullojë ose të revokojë licencën e operimit të një transportuesi ajror, nëse transportuesi ajror nuk plotëson më kërkesat në lidhje me reputacionin e mirë, të përcaktuara në nenin 7, të këtij vendimi.

Neni 11

Vendime për licencën e operimit

1. Autoriteti kompetent licencues do të marrë një vendim për një aplikim sa më shpejt të jetë e mundur dhe jo më vonë se 3 (tre) muaj pasi të jetë paraqitur i gjithë informacioni i nevojshëm, duke marrë parasysh të gjitha provat e disponueshme. Vendimi do t'i njoftohet aplikantit. Në rastin e refuzimit, paraqiten arsyet përkatëse në lidhje me të.

2. Procedura e brendshme e detajuar për dhënien, pezullimin dhe anulimin e licencave të

operimit do publikohet nga autoriteti kompetent licencues dhe, njëkohësisht, ai do të informojë ministrin, sipas përcaktimeve të ligjit nr. 96/2020, “Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë”.

3. Vendimet lidhur me dhënien, pezullimin apo anulimin e licencave të operimit do të publikohen në faqen zyrtare të Autoritetit të Aviacionit Civil.

Neni 12

Kërkesat e sigurimit

Pavarësisht nga parashikimet e ligjit nr. 32/2021, “Për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit”, një transportues ajror do të jetë i siguar për të mbuluar detyrimin në raste aksidentesh në lidhje me postën.

Neni 13

Regjistrimi

1. Avionët e përdorur nga një transportues ajror, i licencuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil, do të regjistrohen sipas zgjedhjes së Autoritetit të Aviacionit Civil, si autoriteti kompetent që lëshon licencën e operimit ose në Qendrën Kombëtare të Biznesit, ose në regjistrin kombëtar të një shteti tjetër anëtar, kur Republika e Shqipërisë të jetë pjesë e ZPEA-së.

Megjithatë, kur përdoret nën një qira të thatë (dry lease) ose një marrëveshje qiraje të njomë (wet lease), në përputhje me nenin 14, të këtij vendimi, avionë të tillë mund të regjistrohen në regjistrin kombëtar ose të çdo shteti tjetër.

2. Në përputhje me pikën 1, të këtij neni, Autoriteti i Aviacionit Civil, në përputhje me legjislacionin në fuqi, do të pranojë në Qendrën Kombëtare të Biznesit, pa asnjë tarifë diskriminuese dhe pa vonesë, avionë në pronësi të shtetasve të shteteve të tjera anëtare, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe dhe transferime nga regjistrat e avionëve të shteteve të tjera anëtare. Asnjë tarifë nuk do të aplikohet për transferimet e avionëve, përveç tarifës normale të regjistrimit.

Neni 14

Qiraja

1. Pa cenuar, shkronjën “c”, të nenit 5, të këtij vendimi, një transportues ajror mund të ketë një

ose më shumë avionë në dispozicion të tij nga marrëveshja e qirasë së avionit të thatë ose të njomë (dry/wet lease). Transportuesit ajrorë shqiptarë, ashtu si dhe ata të ZPEA-së, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, mund të operojnë lirisht avionë të marrë me qira të njomë (wet lease), të regjistruar përkatësisht brenda Republikës së Shqipërisë ose ZPEA-së, me kusht që kjo të mos çojë në cenimin e sigurisë ajrore. Autoriteti i Aviacionit Civil do të garantojë se implementimi i një dispozite të tillë është i arsyeshëm dhe proporcional, si dhe i bazuar në faktorët e sigurisë.

2. Marrëveshja e qirasë së thatë të avionit (dry lease), në të cilën një transportues ajror është palë, ose një marrëveshje e qirasë së njomë të avionit, në të cilën transportuesi ajror është qiramarrësi i avionit i marrë me qira të njomë, do t'i nënshtrohet një miratimi paraprak, në përputhje me legjislacionin e zbatueshëm për sigurinë në operim.

3. Një transportues ajror, i cili merr me qira të njomë një avion (wet lease), të regjistruar në një shtet të huaj, nga një sipërmarrje tjetër, duhet të marrë miratim të mëparshëm për operim nga Autoriteti i Aviacionit Civil.

Autoriteti i Aviacionit Civil mund të japë një miratim, nëse:

a) transportuesi ajror provon se përmbush të gjitha standardet e sigurisë në operim, të barasvlershme me ato të përcaktuara në legjislacionin shqiptar; dhe

b) për sa kohë nuk parashikohet ndryshe në një marrëveshje ndërkombëtare mbi qiranë e njomë, të nënshkruar nga Republika e Shqipërisë, e cila bazohet në një marrëveshje të transportit ajror, në të cilën Shqipëria është palë, një nga kushtet e mëposhtme përmbushet:

i. transportuesi ajror justifikon një marrje me qira të tillë, në bazë të nevojave të jashtëzakonshme, që në këtë rast, mund të jepet miratim për një periudhë deri në 7 (shtatë) muaj që mund të rinovohet një herë për një periudhë të mëtejshme deri në 7 (shtatë) muaj;

ii. transportuesi ajror demonstroi se marrja me qira është e nevojshme për të plotësuar nevojat e kapacitetit sezonal, që nuk mund të plotësohet në mënyrë të arsyeshme nga avionë të regjistruar brenda Republikës së Shqipërisë apo ZPEA-së,

sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, rast në të cilin miratimi mund të rinovohet; ose

iii. transportuesi ajror demonstroi se marrja me qira është e nevojshme për të kapërcyer vështirësitë e operimit dhe nuk është e mundur ose e arsyeshme të jepet me qira ndonjë avion i regjistruar brenda Republikës së Shqipërisë apo ZPEA-së, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, rast në të cilin miratimi do të jetë me një kohëzgjatje të kufizuar, për aq sa është e nevojshme për kapërcimin e vështirësive.

4. Autoriteti i Aviacionit Civil mund t'i bashkëngjisë kushte miratimit. Këto kushte do të jenë pjesë e marrëveshjes së qirasë së njomë të avionit.

Autoriteti i Aviacionit Civil mund të refuzojë të japë një miratim, nëse nuk ka reciprocitet për sa i përket marrëveshjes së qirasë së njomë, ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe vendit të tretë, ku është regjistruar avioni i dhënë me qira të njomë.

Autoriteti i Aviacionit Civil mund të informojë shtetet e interesuara të ZPEA-së, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, për një miratim që ai ka dhënë për avion të dhënë me qira të njomë, të regjistruar në një vend të tretë.

Neni 15

E drejta për t'u dëgjuar

Autoriteti kompetent licencues, kur vendos pezullimin apo anulimin e licencës së operimit të transportuesit ajror, duhet të garantojë të drejtën e transportuesit për t'u dëgjuar e për të dhënë shpjegime për çështjen, objekt shqyrtimi, duke marrë parasysh nevojën në disa raste për një procedurë shqyrtimi urgjent.

KREU III

AKSESI NË ITINERARE

Neni 16

Ofrimi i shërbimeve ajrore

1. Transportuesit ajrorë të Republikës së Shqipërisë mund të operojnë shërbime ajrore brenda komunitetit, sipas përcaktimeve dhe kushteve të marrëveshjes shumëpalëshe.

2. Shtetet anëtare nuk i nënshtrohen asnjë lejeje ose autorizimi për operimin e shërbimeve ajrore brenda komunitetit nga një transportues ajror i

komunitetit. Shtetet anëtare nuk do t'u kërkojnë transportuesve ajrorë të komunitetit të ofrojnë ndonjë dokument ose informacion, që ata ia kanë dorëzuar tashmë autoritetit kompetent licencues, me kusht që informacioni përkatës të merret nga autoriteti kompetent licencues në kohën e duhur.

3. Gjatë operimit të shërbimeve ajrore, transportuesit ajrorë shqiptarë do të lejohen të kombinojnë shërbime ajrore dhe të lidhin marrëveshje për ndarjen e kodit të shoqërisë ajrore, pa cenuar rregullat e konkurrencës së aplikueshme për sipërmarrjet në Republikën e Shqipërisë.

Çdo kufizim i lirisë së transportuesve ajrorë shqiptarë dhe të huaj për të kryer shërbime ajrore do të bëhet nga Autoriteti i Aviacionit Civil, në përputhje me rregulloren e miratuar nga ministri, në zbatim të pikës 2, të nenit 24, të ligjit nr. 96/2020, "Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë".

4. Duke iu nënshtruar rregullave të konkurrencës të zbatueshme për sipërmarrjet, transportuesit ajrorë do të lejohen të kombinojnë shërbime ajrore dhe të lidhin marrëveshje për ndarjen e kodit të shoqërisë ajrore me çdo transportues ajror për shërbime ajrore për nga ose nëpërmjet çdo aeroporti shqiptar ose në çdo pikë/a në vende të tjera.

Në kuadrin e marrëveshjes dypalëshe të shërbimit ajror me një vend tjetër, Autoriteti i Aviacionit Civil mund të vendosë kufizime në marrëveshjet e ndarjes së kodit ndërmjet transportuesve ajrorë shqiptarë dhe transportuesve ajrorë të një vendi, veçanërisht, nëse vendi në fjalë nuk i lejon mundësi të ngjashme tregtare transportuesve ajrorë shqiptarë që operojnë në Republikën e Shqipërisë. Duke bërë kështu, garantohej se kufizimet e vendosura sipas këtyre marrëveshjeve nuk kufizojnë konkurrencën dhe se ato nuk janë më kufizuese sesa është e nevojshme.

Neni 17

Parime të përgjithshme për detyrimet e shërbimit publik

1. Një shtet anëtar i ZPEA-së, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, pas konsultimeve me shtetet e tjera anëtare të interesuara dhe pasi të ketë informuar Komisionin Evropian, aeroportet përkatëse, si dhe transportuesit ajrorë, që operojnë në itinerarin në fjalë, mund të vendosë një detyrim të shërbimit publik në lidhje me shërbimet ajrore të skeduluara

midis një aeroporti të ZPEA-së dhe një aeroporti në periferi, apo në një zonë në zhvillim ose në një itinerar me mbulim të kufizuar në territorin e tij, ose në një itinerar, i cili konsiderohet jetik për zhvillimin ekonomik dhe shoqëror të rajonit në të cilin aeroporti shërben.

Ky detyrim do të vendoset vetëm në masën e nevojshme për të siguruar në atë itinerar ofrimin minimal të shërbimeve të skeduluara ajrore, që përmbushin standardet fikse të vazhdimësisë, rregullsisë, çmimit ose kapacitetit minimal, të cilat transportuesit ajrorë nuk do të merrnin përsipër po të konsideronin vetëm interesin e tyre tregtar. Standardet fikse të vendosura në itinerarin që i nënshtrohet atij detyrimi të shërbimit publik do të vendosen në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese.

2. Në rastet kur mjete të tjera transporti nuk mund të sigurojnë një shërbim të pandërprerë, me të paktën një shpeshësi dyditore, shteti anëtar i ZPEA-së, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, mund të përfshijë në detyrimin e shërbimit publik kërkesën që çdo transportues ajror që synon të operojë itinerarin të japë një garanci që ai do të operojë itinerarin për një periudhë të caktuar, që do të përcaktohet në përputhje me kushtet e tjera të detyrimit të shërbimit publik.

3. Nevoja dhe përshtatshmëria e një detyrimi të shërbimit publik të parashikuar do të vlerësohet në lidhje me:

a) proporcionalitetin ndërmjet detyrimit të parashikuar dhe nevojave për zhvillim ekonomik të rajonit në fjalë;

b) mundësinë për të pasur mbështetje në mjetet e tjera të transportit dhe aftësinë e këtyre mjeteve për të plotësuar nevojat e transportit nën shqyrtim, veçanërisht kur shërbimet ekzistuese hekurudhore kryhen në itinerarin e parashikuar me një kohë udhëtimi, prej më pak se 3 (tri) orësh dhe me shpeshësi, lidhje të mjaftueshme dhe koordinime të përshtatshme;

c) çmimet ajrore dhe kushtet që mund t'u caktohen përdoruesve;

ç) efektin e kombinuar të të gjithë transportuesve ajrorë që operojnë ose synojnë të operojnë në itinerar.

4. Në rast të vendosjes së detyrimit të shërbimit publik, teksti i vendosjes së parashikuar të detyrimit të shërbimit publik do t'i komunikohet autoriteteve kompetente të huaja të përfshira, aeroporteve në

fjalë dhe transportuesve ajrorë, që operojnë itinerarin në fjalë.

Në Fletoren Zyrtare të Bashkimit Evropian do të publikohet një njoftim:

a) duke identifikuar dy aeroportet e lidhura nga itinerari në fjalë dhe pikën/at e mundshme të ndërmjetme të ndalimit;

b) duke përmendur datën e hyrjes në fuqi të detyrimit të shërbimit publik; dhe

c) duke ofruar çdo informacion përkatës dhe/ose dokumentacion në lidhje me detyrimin e shërbimit publik, i cili do të bëhet i disponueshëm, pa vonesë dhe pa pagesë.

5. Pavarësisht nga dispozitat e pikës 4, të këtij vendimi, në lidhje me itineraret, kur numri i pasagjerëve që pritet të përdorë shërbimin ajror është më pak se 10 000 (dhjetë mijë) në vit, njoftimi i informacionit për një detyrim të shërbimit publik do të publikohet në Fletoren Zyrtare të Bashkimit Evropian.

6. Data e hyrjes në fuqi e një detyrimi të shërbimit publik nuk do të jetë më e hershme sesa data e publikimit të njoftimit të informacionit, të përmendur në paragrafin e dytë, të pikës 4, të këtij neni.

7. Kur një detyrim i shërbimit publik është vendosur në përputhje me pikat 1 dhe 2, të këtij neni, transportuesit ajrorë do të jenë të aftë të ofrojnë shitje vetëm të vendeve, me kusht që shërbimi ajror në fjalë të plotësojë të gjithë kërkesat e detyrimit të shërbimit publik. Rrjedhimisht, ai shërbim ajror do të konsiderohet si shërbim ajror i programuar.

8. Kur një detyrim i shërbimit publik është vendosur në përputhje me pikat 1 dhe 2, të këtij neni, çdo transportues tjetër ajror do të lejohet në çdo kohë të fillojë shërbime ajrore të programuara, që plotësojnë të gjitha kërkesat e detyrimit të shërbimit publik, duke përfshirë periudhën e operimit që mund të kërket në përputhje me pikën 2, të këtij neni.

9. Pavarësisht nga pika 8, e këtij neni, nëse asnjë transportues ajror nuk ka filluar ose nuk mund të demonstrojë se është gati për të filluar shërbime ajrore të programuara, të vërtetueshme në një itinerar, në përputhje me detyrimin e shërbimit publik, i cili është vendosur në atë itinerar, aksesit në shërbimet ajrore të programuara në atë itinerar mund të kufizohet vetëm në një transportues ajror

për një periudhë deri në 4 (katër) vjet, pas së cilës situata do të rishikohet.

10. E drejta për të kryer shërbimet e përmendura në pikën 9, të këtij neni, do të ofrohet me procedurë konkurruese përzgjedhëse, në përputhje me nenin 18, të këtij vendimi, ose veçmas/vetëm ose, në rastet kur justifikohet për arsye të efikasitetit operativ për një grup itinerarësh të tillë për çdo transportues ajror që ka të drejtë të kryejë shërbime të tilla publike. Për arsye të efikasitetit administrativ mund të ofrohet një ftesë e vetme për procedurën konkurruese, e cila mund të mbulojë itinerare të ndryshme.

11. Një detyrim i shërbimit publik do të çmohet se ka skaduar, nëse asnjë shërbim ajror i programuar nuk është kryer gjatë një periudhe prej 12 (dymbëdhjetë) muajsh në itinerarin që i nënshtrohet një detyrimi të tillë.

12. Në rast të një ndërprerjeje të papritur të shërbimit nga transportuesi ajror, i zgjedhur në përputhje me nenin 18, të këtij vendimi, në rast emergjence, një tjetër transportues ajror mund të zgjidhet për të kryer detyrimin e shërbimit publik, për një periudhë deri në 7 (shtatë) muaj, të parinovueshme me kushtet e mëposhtme:

a) Çdo kompensim i paguar duhet të bëhet në përputhje me pikën 8, të nenit 18;

b) Zgjedhja do të bëhet ndërmjet transportuesve ajrorë shqiptarë e të huaj, në përputhje me parimet e transparencës dhe mosdiskriminimit;

c) Do të paraqesë një kërkesë të re për procedurë konkurruese/prokurim publik.

Një informacion për procedurën e emergjencës dhe për arsyet e saj do të publikohet në Fletoren Zyrtare të Bashkimit Evropian.

Neni 18

Procedura konkurruese për detyrimin e shërbimit publik

1. Procedura konkurruese, e kërkuar në pikën 10, të nenit 17, të këtij vendimi, do të kryhet sipas procedurës së vendosur në pikat 2 deri në 10, të këtij neni.

2. Shteti anëtar i ZPEA-së, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, i komunikon Komisionit Evropian të gjithë tekstin e ftesës për procedurën konkurruese, përveç rasteve kur ai ka bërë të njohur detyrimin e shërbimit publik nëpërmjet publikimit të një njoftimi në fletoren e tij zyrtare kombëtare. Në këtë rast, procedura

konkurruese do të publikohet sipas legjislacionit në fuqi.

3. Ftesa për të marrë pjesë në procedurën konkurruese dhe kontrata pasuese do të mbulojnë, ndër të tjera, pikat e mëposhtme:

a) Standardet e kërkuara nga detyrimi i shërbimit publik;

b) Rregullat në lidhje me amendimin dhe përfundimin e kontratës, veçanërisht, për të marrë parasysh ndryshimet e paparashikueshme;

c) Periudhën e vlefshmërisë së kontratës;

ç) Sanksionet në rastin e dështimit për të përmbushur kontratën;

d) Parametrat objektivë dhe transparentë, në bazë të të cilëve do të llogaritet kompensimi, nëse ka, për shlyerjen e detyrimit të shërbimit publik.

4. Komisioni Evropian e bën të njohur ftesën për procedurën konkurruese nëpërmjet një njoftimi informues të botuar në Fletoren Zyrtare të Bashkimit Evropian. Afati i fundit për dorëzimin e ofertave nuk do të jetë më herët se 2 (dy) muaj pas ditës së publikimit të një njoftimi të tillë informues. Në rast se procedura konkurruese ka të bëjë me një itinerar, në të cilin aksesit ishte kufizuar tashmë për një transportues, në përputhje me pikën 9, të nenit 17, ftesa për të marrë pjesë në procedurën konkurruese do të publikohet të paktën 6 (gjashtë) muaj përpara dhënies së miratimit për të vlerësuar nevoja të vazhdueshme e aksesit të kufizuar.

5. Njoftimi informues duhet të sigurojë informacionin e mëposhtëm:

a) Shteti/et anëtar/e në fjalë;

b) Rrugë ajrore në fjalë;

c) Periudhën e vlefshmërisë së kontratës;

ç) Adresën e plotë, ku teksti i ftesës për tender dhe çdo informacion dhe/ose dokumentacion përkatës në lidhje me procedurën konkurruese dhe detyrimin e shërbimit publik do të vihen në dispozicion nga shteti anëtar në fjalë;

d) Afatin e fundit për dorëzimin e ofertave.

6. Në rast se procedurat konkurruese i përkasin një itinerari, për të cilin aksesit është kufizuar tashmë në një transportues, në përputhje me pikën 9, të nenit 17, ftesa do të publikohet të paktën gjashtë muaj para fillimit të koncesionit të ri për të vlerësuar nevojën e vazhdueshme të aksesit të kufizuar.

7. Çdo informacion përkatës dhe dokumente të kërkuara nga një palë e interesuar për procedurat konkurruese do të sigurohen pa pagesë dhe falas.

8. Përzgjedhja do të bëhet sa më shpejt të jetë e mundur duke marrë në konsideratë përshtatshmërinë e shërbimit, duke përfshirë çmimet dhe kushtet që mund t'u caktohen përdoruesve dhe koston e kompensimit të kërkuar nga shteti/et anëtar/e në fjalë, nëse ka.

9. Transportuesi ajror i përzgjedhur, sipas pikës 6, të këtij neni, mund të kompensohet për t'iu përmbajtur standardeve të kërkuara nga një detyrim i shërbimit publik, i vendosur sipas nenit 17, të këtij vendimi. Një kompensim i tillë nuk mund të kalojë shumën e kërkuar për të mbuluar shpenzimet neto, që lindin për shlyerjen e çdo detyrimi të shërbimit publik, duke marrë parasysh të ardhurat në lidhje me to të mbajtura nga transportuesi ajror dhe një përfitim të arsyeshëm.

10. Rezultatet e procedurës konkurruese do të publikohen zyrtarisht, duke përfshirë informacionet e mëposhtme:

- Elementet operative në përmbajtje të ofertave;

- Kompensimi i kërkuar në oferta;

- Emri i fituesit të zgjedhur.

11. Me kërkesë të një shteti anëtar ose me iniciativën e tij, Komisioni Evropian mund t'u kërkojë shteteve anëtare të komunikojnë, brenda 1 (një) muaji, të gjitha dokumentet përkatëse në lidhje me përzgjedhjen e një transportuesi ajror për operimin e një detyrimi shërbimi publik. Në rast se dokumentet e kërkuara nuk komunikohen brenda afatit, Komisioni Evropian mund të vendosë të pezullojë procedurën konkurruese, në përputhje me rregullat në fuqi.

Neni 19

Shqyrtimi i detyrimeve të shërbimit publik

1. Çdo vendim i marrë sipas neneve 17 dhe 18, të këtij vendimi, mund të rishikohet efektivisht dhe në veçanti, sa më shpejt të jetë e mundur, në zbatim të legjislacionit për prokurimet publike.

Transportuesit ajrorë kanë të drejtë të informohen për:

a) një dokument që justifikon nevojën për detyrim të shërbimit publik dhe në përputhje me kriteret e përmendura në nenin 17, të këtij vendimi;

b) një analizë të ekonomisë në rajon;

c) një analizë të proporcionalitetit, ndërmjet detyrimeve të parashikuara dhe objektivave të zhvillimit ekonomik;

ç) një analizë të shërbimeve ajrore ekzistuese, nëse ka, dhe mjeteve të tjera të transportit të disponueshme, që mund të konsiderohen si zëvendësues për taksat e parashikuara.

Shtetet anëtare marrin të gjitha masat e nevojshme për të siguruar që çdo vendim i marrë sipas neneve 17 dhe 18, të këtij vendimi, të mund të rishikohet në mënyrë efektive dhe, veçanërisht, sa më shpejt të jetë e mundur, me arsyetimin se vendime të tilla kanë shkelur ligjin komunitar ose rregullat kombëtare që zbatojnë ligjin komunitar.

Në veçanti, me kërkesë të një shteti anëtar ose me iniciativën e tij, komisioni mund t'u kërkojë shteteve anëtare të komunikojnë brenda 2 (dy) muajve:

a) një dokument që justifikon nevojën për detyrimin e shërbimit publik dhe përputhjen e tij me kriteret e përmendura në nenin 17, të këtij vendimi;

b) një analizë të ekonomisë në rajon;

c) një analizë të proporcionalitetit ndërmjet detyrimeve të parashikuara dhe objektivave të zhvillimit ekonomik;

ç) një analizë të shërbimeve ekzistuese ajrore, nëse ka, dhe të mënyrave të tjera të transportit në dispozicion, të cilat mund të konsiderohen si zëvendësim për imponimin e parashikuar.

2. Me kërkesën e një shteti anëtar, që konsideron se zhvillimi i një itinerari kufizohet në mënyrë të padrejtë nga kushtet e neneve 16 dhe 17, të këtij vendimi, ose me iniciativën e tij komisioni do të kryejë një hetim dhe, brenda 6 (gjashtë) muajve nga marrja të kërkesës dhe në përputhje me procedurat në fuqi do të marrë një vendim në bazë të të gjithë faktorëve përkatës, nëse nenet 16 dhe 17 do të vazhdojnë të zbatohen në lidhje me itinerarin në fjalë.

3. Në rastin kur kërkohet që rregullat në shërbimin publik, referuar neneve 16,17,18, të këtij vendimi, zbatohen në Republikën e Shqipërisë, ministri mund të nxjerrë një akt të posaçëm për rregullimin në fjalë.

Neni 20

Shpërndarja e trafikut ndërmjet aeroporteve dhe ushtrimi i të drejtave të trafikut

1. Ushtrimi i të drejtave të trafikut do t'i nënshtrohet rregullave të parashikuara në marrëveshjen shumëpalëshe dhe ligjit nr. 96/2020, "Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë", si dhe akteve nënligjore të dala në bazë e për zbatim të tij dhe që lidhen me sigurinë, ruajtjen, mbrojtjen e mjedisit dhe caktimin e intervaleve kohore.

2. Autoriteti i Aviacionit Civil, në zbatim të rregullave transparente, asnjëse dhe jodiskriminuese, pas konsultimit me palët e interesuara, përfshirë transportuesit ajrorë dhe aeroportet, si dhe në zbatim të parashikimeve të ligjit nr. 96/202, "Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë", dhe të akteve nënligjore, të dala në bazë e për zbatim të tij, pa diskriminim midis destinacioneve ose në bazë të shtetësisë, ose identitetit të transportuesve ajrorë, mund të rregullojë shpërndarjen e trafikut ajror ndërmjet aeroporteve që plotësojnë kushtet e mëposhtme:

a) Aeroportet operojnë në të njëjtin qytet ose bashkim urban;

b) Aeroportet operohen nga një infrastrukturë e mjaftueshme transporti, duke siguruar sa më shumë të jetë e mundur një lidhje direkte, duke bërë të mundur të arrihet në aeroport brenda 90 (nëntëdhjetë) minutash, duke përfshirë, ku është e nevojshme, mbi baza ndërkufitare;

c) Aeroportet janë të lidhura me njëri-tjetrin dhe me qytetin ose bashkimin urban që ato operojnë me shërbime transporti publik të shpeshtë, të besueshëm dhe efikas; dhe

ç) Aeroportet u ofrojnë shërbime të nevojshme transportuesve ajrorë dhe nuk i cenojnë padrejtësisht mundësitë e tyre tregtare.

Çdo vendim për të rregulluar shpërndarjen e trafikut ajror ndërmjet aeroporteve do të respektojë parimet e proporcionalitetit dhe transparencës, dhe do të bazohet në kritere objektive.

3. Autoriteti i Aviacionit Civil informon ministrin për qëllimin e tij për të rregulluar shpërndarjen e trafikut ajror ose për të ndryshuar një rregull ekzistues të shpërndarjes së trafikut.

4. Ministri do të shqyrtojë zbatimin e pikave 1 dhe 2, të këtij neni, dhe, brenda 6 (gjashtë) muajve nga marrja e informacionit nga Autoriteti i Aviacionit Civil, dhe në përputhje me procedurat në

fuqi, do të vendosë nëse Autoriteti i Aviacionit Civil mund të zbatojë masat.

Masat nuk do të zbatohen përpara se ministri të informojë Autoritetin e Aviacionit Civil për vendimin e tij.

Neni 21

Masat mjedisore

1. Kur ekzistojnë probleme serioze mjedisore, Autoriteti i Aviacionit Civil mund të kufizojë ose të refuzojë ushtrimin e të drejtave të trafikut, veçanërisht, kur mjete të tjera transporti sigurojnë nivele të përshtatshme shërbimi. Masa do të jetë jodiskriminuese, nuk do të kufizojë konkurrencën ndërmjet transportuesve ajrorë, nuk do të jetë më shumë kufizuese sesa është e nevojshme për të lehtësuar problemet dhe do të ketë një periudhë të caktuar vlefshmërie, që nuk i kalon 3 (tri) vjetët, pas së cilës do të rishikohet.

2. Kur Autoriteti i Aviacionit Civil konsideron se veprimi sipas pikës 1, të këtij neni, është i nevojshëm, të paktën 3 (tre) muaj para hyrjes në fuqi të veprimit, do të informojë ministrin përgjegjës për transportin dhe do të marrë masa të informojë komitetin e përbashkët të marrëveshjes shumëpalëshe, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, duke siguruar arsyetimin e duhur për veprimin. Veprimi mund të zbatohet nëse, brenda 1 (një) muaji nga marrja e informacionit, ministri nuk kundërshton veprimin në përputhje me pikën 3, të këtij neni, dhe nuk e merr atë për shqyrtim të mëtejshëm.

3. Ministri mund të pezullojë masat nëse ato nuk plotësojnë kërkesat e pikës 1, të këtij neni, ose janë në kundërshtim me legjislacionin në fuqi.

Neni 22

Masat e emergjencës

1. Autoriteti i Aviacionit Civil mund të refuzojë, të kufizojë ose të vendosë kushte për ushtrimin e të drejtave të trafikut, që trajtojnë probleme të papritura me kohëzgjatje të shkurtër, që rrjedhin nga rrethana të paparashikueshme dhe të pashmangshme. Akte të tilla do të respektojnë parimet e proporcionalitetit dhe transparencës, dhe do të bazohen në kriteret objektive dhe jodiskriminuese.

2. Autoriteti i Aviacionit Civil do të informojë pa vonesë ministrin përgjegjës për transportin dhe

komitetin e përbashkët të marrëveshjes shumëpalëshe, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe për një veprim të tillë me arsyetimin e tij të duhur. Nëse problemet që kërkojnë një veprim të tillë vazhdojnë të ekzistojnë për më shumë se 14 (katërmëdhjetë) ditë, Autoriteti i Aviacionit Civil informon ministrin dhe komitetin e përbashkët të marrëveshjes shumëpalëshe, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, në përputhje me rrethanat dhe mundet me dakordësinë përkatëse ta zgjasë veprimin për periudha të tjera deri në 14 (katërmëdhjetë) ditë.

3. Ministri mund të pezullojë këtë veprim nëse nuk i plotëson kërkesat e pikës 1, të këtij neni, ose është në kundërshtim me legjislacionin në fuqi.

KREU IV

DISPOZITA PËR VENDOSJEN E ÇMIMEVE

Neni 23

Liria e vendosjes së çmimeve

1. Pa cenuar nenin 16, të kreut III, të këtij vendimi, si dhe në zbatim të parashikimeve të ligjit nr. 96/2020, “Kodit Ajror të Republikës së Shqipërisë”, dhe të akteve nënligjore për këtë qëllim, transportuesit ajrorë shqiptarë dhe mbi bazë reciprociteti, transportues ajrorë të huaj do të vendosin lirisht çmimet dhe tarifat e transportit ajror për shërbimet ajrore.

2. Pavarësisht nga dispozitat e marrëveshjeve bilaterale midis shtetit shqiptar dhe një shteti tjetër, asnjë transportues ajror nuk mund të diskriminohet për shkak të shtetësisë ose identitetit të transportuesve ajrorë, duke lejuar transportuesit ajrorë të një vendi tjetër të vendosin tarifa për shërbimet ajrore midis territorit të tyre dhe një vendi të tretë.

Çdo kufizim i mbetur mbi çmimet, përfshirë në lidhje me itineraret drejt vendeve të treta, që rrjedhin nga marrëveshjet dypalëshe, do të zëvendësohen në këtë mënyrë.

Neni 24

Informacioni dhe mosdiskriminimi

1. Çmimet dhe tarifat për shërbime ajrore të disponueshme për publikun e gjerë do të përfshijnë kushtet e zbatueshme kur ofrohen ose publikohen

në çdo formë, duke përfshirë ato në internet. Çmimi përfundimtar që duhet të paguhet do të tregohet gjithmonë dhe do të përfshijë çmimin ajror ose tarifën ajrore të zbatueshme, si dhe të gjitha taksat dhe tatimet, shtesat e çmimit dhe tarifave të zbatueshme, të cilat janë të pashmangshme dhe të parashikueshme në momentin e publikimit. Përveç tregimit të çmimit përfundimtar do të specifikohen të paktën, sa më poshtë:

a) çmimi ajror ose tarifa ajrore;

b) taksat;

c) tatimet e aeroportit; dhe

ç) tatime, shtesa çmimi ose tarifa, si ato të lidhura me sigurinë ose lëndën djegëse,

ku zërat e përmendur në shkronjat “b”, “c” dhe “ç” i janë shtuar çmimeve ajrore dhe tarifave ajrore. Shtesat opsionale në çmim do të njoftohen në mënyrë të qartë dhe transparente në fillim të procesit të rezervimit të biletës dhe pranimi i tyre nga klienti do të jetë për një bazë shprehjeje miratimi “pro”.

2. Pa cenuar nenin 16, të kreut III, të këtij vendimi, aksesit në çmime dhe tarifa ajrore për shërbimet ajrore, i disponueshëm për publikun e gjerë, do të jepet pa asnjë dallim në bazë të shtetësisë ose vendit të banimit të klientit, ose të vendit të themelimit të agjentit të transportuesit ajror ose të shitësit tjetër të biletave, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë ose ZPEA-së, sipas përcaktimit të marrëveshjes shumëpalëshe.

Neni 25

Sanksione

Sanksionet që do të aplikohen në rast të shkeljes së rregullave, të parashikuara në këtë vendim, kanë karakter efektiv, proporcional dhe rregullues. Ato bazohen në nenin 160, të ligjit nr. 96/2020, “Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë”.

KREU V

DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 26

Bashkëpunimi dhe e drejta për të marrë informacion

Për zbatimin e detyrimeve të këtij vendimi, do të merren masa për mbledhjen e të gjithë informacionit të nevojshëm nga shtetet anëtare të ZPEA-së, sipas përcaktimeve të marrëveshjes shumëpalëshe, të cilat

do të lehtësojnë gjithashtu, dhënien e informacionit nga transportuesit ajrorë të licencuar nga autoritetet e tyre kompetente të licencimit.

Në përputhje me legjislacionin e brendshëm, do të merren të gjitha masat e nevojshme për të siguruar konfidencialitetin e duhur të informacionit të marrë prej tyre në përputhje me këtë vendim.

Neni 27

Nenet 17, 18 dhe 19, të kreut III, do të zbatohen kur Republika e Shqipërisë do të jetë pjesë e Zonës së Përbashkët Evropiane të Aviacionit, ZPEA-së.

Neni 28

Institucionet që ngarkohen

Ngarkohen ministri përgjegjës për transportin dhe Autoriteti i Aviacionit Civil për zbatimin e këtij vendimi.

Neni 29

Hyrja në fuqi

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR

Edi Rama

ANEKSI I

INFORMACIONI QË DUHET TË JEPET SIPAS NENEVE 5 DHE 8

1. Informacioni që duhet të jepet nga një aplikant për herë të parë nga pikëpamja e përshtatshmërisë financiare:

1.1 Llogaritë e brendshme më të fundit të menaxhimit dhe, nëse disponohen, llogaritë e audituara për vitin e mëparshëm financiar.

1.2 Një bilanc të planifikuar, përfshirë llogaritë e fitimit dhe humbjes për tre vitet e ardhshme.

1.3 Bazën për shpenzimet e planifikuara dhe shifrat e të ardhurave për zëra të tilla, si: lënda djegëse, çmimet dhe tarifave, pagat, mirëmbajtja, zhvlerësimi, luhatjet e kursit të këmbimit, tatimet e aeroportit, tatimet e lundrimit ajror, shpenzimet bazë të tregtimit, sigurimi etj. Parashikimi i të ardhurave/trafikut.

1.4 Detaje të shpenzimeve të ndezjes/nisjes që kanë ndodhur në periudhën nga paraqitja e një

aplikimi për fillimin e operimeve dhe një shpjegim se si propozohet të financohen këto shpenzime.

1.5 Detaje të burimeve financiare ekzistuese dhe të planifikuara.

1.6 Detaje të aksionarëve, duke përfshirë shtetësinë dhe tipin e aksioneve që zotërohen dhe statutin e shoqërisë. Nëse është pjesë e një grupi sipërmarrjesh, informacion për marrëdhëniet ndërmjet tyre.

1.7 Deklarata të planifikuara të qarkullimit të parave dhe planet e likuiditetit për 3 (tri) vjetët e para të operimit.

1.8 Detaje të financimit të blerjes/qiramarrjes së avionëve, duke përfshirë në rastin e qiramarrjes, afatet dhe kushtet e kontratës.

2. Informacioni që duhet të jepet për vlerësimin e përshtatshmërisë financiare të vazhdueshme të mbajtësve të licencës ekzistuese, që planifikojnë një ndryshim në strukturën ose aktivitetin e tyre me një lidhje të rëndësishme me financat e tyre:

2.1 Nëse nevojitet, bilanci i brendshëm i shoqërisë ajrore dhe llogaritë me audit për vitin e kaluar financiar.

2.2 Detaje të sakta të të gjitha ndryshimeve të propozuara p. sh. ndryshime të tipit të shërbimit, blerja e sipërmarrjes ose shkrirja e propozuar, modifikime në kapitalin aksionar, ndryshime në aksionarë etj.

2.3 Një bilanc i planifikuar, me një llogari fitimi dhe humbjeje për vitin aktual financiar, duke përfshirë të gjithë ndryshimet e propozuara në strukturë ose aktivitete me një lidhje të rëndësishme me financat e tyre.

2.4 Shpenzime të kaluara dhe të planifikuara dhe shifra të ardhurash, për zëra të tilla, si: lënda djegëse, çmimet dhe tarifat, pagat, mirëmbajtja, zhvlerësimi, luhatjet e kursit të këmbimit, tatimet e aeroportit, tatimet e lundrimit ajror, shpenzimet bazë të tregtimit, sigurimi etj. Parashikimi i të ardhurave/trafikut.

2.5 Deklarata të planifikuara të qarkullimit të parave dhe planet e likuiditetit për vitin e ardhshëm, duke përfshirë të gjitha ndryshimet e propozuara në strukturë ose aktivitete me një lidhje të rëndësishme me financat e tyre.

2.6 Detaje të financimit të blerjes/qiramarrjes së avionëve, duke përfshirë në rastin e qiramarrjes, afatet dhe kushtet e kontratës.

3. Informacioni që duhet dhënë për vlerësimin e përshtatshmërisë financiare të vazhdueshme të mbajtësve ekzistues të licencës:

3.1 Llogaritë e audituara, jo më vonë se 6 (gjashtë) muaj nga dita e fundit e vitit financiar përkatës, vetëm nëse parashikohet ndryshe në ligjin kombëtar, nëse është e nevojshme, bilanci i brendshëm më i fundit i menaxhimit.

3.2 Një bilanc i planifikuar, duke përfshirë llogaritë e fitimit dhe humbjes për vitin e ardhshëm.

3.3 Shpenzime të kaluara dhe të planifikuara, dhe shifra të ardhurash për zëra të tilla, si: lënda djegëse, çmimet dhe tarifat, pagat, mirëmbajtja, zhvlerësimi, luhatjet e kursit të këmbimit, tatimet e aeroportit, tatimet e lundrimit ajror, shpenzimet bazë të tregtimit, sigurimi etj. Parashikimi i të ardhurave/trafikut.

3.4 Deklarata të qarkullimit të likuiditetit dhe planet e likuiditetit për vitin pasues.

URDHËR

Nr. 16, datë 9.2.2024

PËR SHPALLJEN E STANDARDEVE KOMBËTARE TË KONTABILITETIT TË PËRDITËSUARA NË VITIN 2023 (SKK 2023)

Në mbështetje të nenit 3, pika 4 dhe pika 5, të ligjit nr. 25/2018, “Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare”; të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 505, datë 17.7.2019, “Për miratimin e rregullores së brendshme të organizimit dhe funksionimit të Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit”,

URDHËROJ:

1. Shpalljen e Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit të përditësuara në vitin 2023 (SKK 2023).

2. Përditësimet e SKK-së në vitin 2023 kanë datë efektive nga 1 janar 2025 dhe aplikohen në perspektivë pa ndryshime të raportimeve të periudhave të mëparshme.

3. Ky urdhër hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I FINANCAVE
Ervin Mete

Para	SKK 1 “KUADRI I PËRGJITHSHËM PËR PËRGATITJEN E PASQYRAVE FINANCIARE” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVAT DHE BAZA E PËRGATITJES
1	Objekti i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 1 “Kuai i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare”, SKK1, miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është të japë parimet bazë për përgatitjen e pasqyrave financiare, si dhe konceptet dhe rregullat bazë për zbatimin e politikave kontabël, të vlerësimeve, të korigjimit të gabimeve dhe paraqitjen e ngjarjeve ekonomike, pas datës së mbylljes së pasqyrave financiare të përgatitura në bazë të Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe të raportimit financiar të pranuar në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	Kërkesat e SKK 1 korrespondojnë me paragrafë të veçantë të SNRF-ve për NVM (2015). Standardi bazohet kryesisht në seksionin 2 – <i>Konceptet dhe parimet e përbapura gjerësisht</i> . Standardi, gjithashtu, mbështetet në seksionin 10 – <i>Politikat kontabël, vlerësimet dhe gabimet</i> dhe në seksionin 31 – <i>Ngjarjet pas periudhës raportuese</i> . Krahësimi i SKK 1 me SNRF për NVM-të (2015) është dhënë në paragrafin 125. Për rastet që nuk janë trajtuar nëpërmjet një politike të veçantë kontabël të SKK 1, drejtuesit e njësisë ekonomike raportuese duhet të miratojnë një politikë të tillë që siguron një pasqym të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1. Pasqyrat financiare ndërtohen bazuar në supozimet bazë, parimet dhe karakteristikat e informacionit kontabël.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Kërkesat e SKK 1, “Kuai i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare”, do të zbatohen në të gjitha pasqyrat financiare të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. ²
	OBJEKTIVI I PASQYRAVE FINANCIARE
	Objekti
5	Objekti i pasqyrave financiare të përgatitura sipas Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit është dhënia e informacionit rreth pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike, të dobishëm për vendimmarrjen ekonomike të një grupi të gjerë përdoruesish, të cilët nuk kërkojnë raporte të veçanta për të përmbushur nevojat e tyre specifike për informacion.
6	Paraqitja e vërtetë dhe e besueshme nënkupton që: (a) parimet bazë dhe kërkesat e tjera, të paraqitura në ligjin e kontabilitetit, si dhe paragrafët 37–86 të Standardit, janë përdorur si bazë për përgatitjen e pasqyrave financiare; (b) aktivet, detyrimet, kapitali, të ardhurat, shpenzimet dhe fitimi neto, të paraqitura në pasqyrat financiare, përmbushin kriteret e përkufizimeve të dhëna në këtë Standard.
7	Zbatimi me korrektësi i të gjitha Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit në përgatitjen e pasqyrave financiare, në përgjithësi jep një pamje të vërtetë e të besueshme të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike. Në raste shumë të rralla, kur drejtuesit e njësisë ekonomike mendojnë se zbatimi i SKK-ve të caktuara nuk bën të mundur dhënien e një pamje të vërtetë e të besueshme të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë, atëherë drejtuesit do të përgatisin pasqyrat financiare, sipas atyre parimeve që bëjnë të mundur një paraqitje të vërtetë e të besueshme dhe do të shpjegojnë arsyet për moszbatimin e SKK-ve, në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare.
	Pozicioni financiar
8	Pozicioni financiar i një njësie ekonomike është marrëdhënia e aktiveve, detyrimeve dhe kapitalit të saj në një datë të caktuar siç paraqitet në pasqyrën e pozicionit financiar. Këto përcaktohen si më poshtë: (a) një aktiv është një objekt ose e drejtë e kontrolluar nga njësi ekonomike si rezultat i ngjarjeve të kaluara, nga i cili pritet të rrjedhin përfitimet e ardhshme ekonomike të njësisë ekonomike;

² Parimet dhe përkufizimet e dhëna në SKK 1 janë kuadri i përgjithshëm për kuptimin e SKK-ve të tjera dhe përgatitjen e pasqyrave financiare sipas SKK-ve.

	(b) një detyrim është një detyrim aktual i njësise ekonomike që rrjedh nga ngjarje të shkuara, shlyerja e të cilit pritet të rezultojë në një dalje të burimeve nga njësia ekonomike; (c) kapitali i vet është interesi i mbetur në aktivet e njësise ekonomike mbasi zbriten të gjitha detyrimet e saj.
9	Disa zëra që plotësojnë përkufizimin e një aktivi ose një detyrimi mund të mos njihen si aktive ose detyrime në pasqyrën e pozicionit financiar, sepse ato nuk plotësojnë kriteret për njohje, dhënë në paragrafët 13 deri 24. Në veçanti, pritshmëria që përfitimet e ardhshme ekonomike do të rrjedhin tek ose nga një njësi ekonomike, duhet të jetë mjaft e sigurt për të përmbushur kriterin e probabilitetit para njohjes së një aktivi ose detyrimi.
	Performanca
10	Performanca është marrëdhënia e të ardhurave dhe shpenzimeve të një njësie ekonomike gjatë një periudhe raportuese. Ky Standard lejon njësitet ekonomike të paraqesin performancën në dy pasqyra financiare (një pasqyrë të të ardhurave dhe shpenzimeve dhe një pasqyrë të të ardhurave gjithëpërfshirëse). Fitimi/humbja e vitit ose totali i të ardhurave gjithëpërfshirëse përdoren shpesh si matës të performancës ose si bazë për vlerësime të tjera, të tilla si kthimi në investime ose fitimet për aksion. Të ardhurat dhe shpenzimet përcaktohen si vijon: (a) të ardhurat nënkuptojnë rritje të përfitimeve ekonomike gjatë periudhës raportuese në formën e hyrjeve ose shtimeve të aktiveve, ose ulje e detyrimeve, që rezultojnë në rritje të kapitalit, përveç atyre që lidhen me kontributet nga investitorët e kapitalit; (b) shpenzimet janë zvogëlimet në përfitimet ekonomike gjatë periudhës raportuese në formën e daljeve ose të pakësimit të aktiveve ose si shtim të detyrimeve që rezultojnë në ulje të kapitalit, përveç atyre që lidhen me shpërndarjet për investitorët e kapitalit.
11	Njohja e të ardhurave dhe e shpenzimeve rezultojnë direkt nga njohja dhe matja e aktiveve dhe e detyrimeve.
	PËRKUFIZIMET KRYESORE PËR ELEMENTET E PASQYRAVE FINANCIARE
12	Aktivitet, detyrimet, kapitali, të ardhurat, shpenzimet dhe fitimi, të paraqitura në pasqyrat financiare, duhet të përmbushin kriteret e përkufizimeve të dhëna në këtë Standard. Kuptimet e këtyre përkufizimeve kryesore shpjegohen në paragrafët 13–35 të këtij Standardi.
	Aktivitet
13	Aktivi është një objekt ose e drejtë ekonomike e kontrolluar nga njësia ekonomike: (a) që ka lindur si rezultat i ngjarjeve të shkuara; dhe (b) nga përdorimi i të cilit priten përfitime të ardhshme ekonomike.
14	Njësia ekonomike mund të marrë përfitime ekonomike nga aktivi në disa forma. Një aktiv mund të: (a) përdoret më vete ose i kombinuar me aktive të tjera për prodhimin e mallrave ose të shërbimeve që shiten nga njësia ekonomike; (b) shkëmbehet me aktive të tjera; (c) përdoret për të shlyer/paguar një detyrim; (d) shpërndahet te pronarët e njësise ekonomike.
15	Shumë aktive të tilla si p.sh., aktivet afatgjata materiale, kanë përmbajtje fizike. Megjithatë, të qenët fizik nuk është thelbësor për ekzistencën e tyre.
16	Bazë për raportimin e aktiveve në pasqyrën e pozicionit financiar është ekzistenca e pronësisë ligjore ose ekzistenca e kontrollit efektiv. Ndonëse në përgjithësi, kontrolli efektiv i aktiveve përputhet me pronësinë ligjore të tyre, kjo mund të mos ndodhë gjithmonë. Për shembull, në rastin e një marrëveshjeje për qira financiare, një aktiv mund t'i përkasë ligjërisht qiradhënësit, por meqenëse ky aktiv është nën kontrollin e qiramarrësit për pjesën më të madhe të jetës së dobishme të tij, aktivi raportohet në pasqyrën e pozicionit financiar të qiramarrësit.
17	Aktivi njihet në pasqyrën e pozicionit financiar të njësise ekonomike, vetëm nëse është e mundur që prej tij të gjenerohen përfitime ekonomike në të ardhmen. Nëse këto përfitime ekonomike janë të mundshme, por nuk ka siguri të mjaftueshme, ai aktiv nuk do të njihet në pasqyrën e pozicionit financiar. Një transaksion i tillë rezultojnë në njohjen e një shpenzimi në pasqyrën e performancës financiare. Megjithatë, aktive të tilla do të paraqiten në shënimet shpjeguese si aktive të kushtëzuara.
18	Vetëm ato aktive, kostoja e të cilave mund të përcaktohet me besueshmëri, njihen në pasqyrën e pozicionit financiar.
	Detyrimet
19	Detyrimet në pasqyrën e pozicionit financiar të njësise ekonomike janë detyrime aktuale të cilat: (a) kanë lindur nga ngjarje të shkuara; dhe (b) shlyerja e tyre pritet të shoqërohet me daljen e burimeve në të ardhmen.

20	Detyrimi njihet në pasqyrën e pozicionit financiar, nëse njësisë ekonomike, për të bërë shlyerjen e tij, do t'i duhet të veprojë në një mënyrë të tillë që do të shkaktonte dalje të përfitimeve ekonomike. Për shlyerjen e detyrimit, njësisë ekonomike mund t'i duhet, për shembull, të paguajë me para ose ekuivalente të saj, të ofrojë një shërbim të caktuar, të japë një aktiv të caktuar, ta zëvendësojë atë detyrim me një detyrim tjetër ose ta shndërrojë detyrimin në kapital. Një detyrim, gjithashtu, mund të realizohet edhe me mjete të tjera, si p.sh., kur kreditori heq dorë ose e fal të drejtën e tij.
21	Shumë nga detyrimet vijnë nga marrëveshjet ligjore (të ashtuquajtura “detyrime kontraktuale”). Në raste të caktuara, detyrimet mund të lindin nga praktika ekonomike e njësisë ekonomike, si dhe nga dëshira për të mbajtur marrëdhënie të mira biznesi me klientët, punonjësit dhe partnerët të tjerë (të ashtuquajtura “detyrime konstruktive”). Për shembull, nëse praktika ekonomike e një njësie ekonomike kërkon të bëhet zëvendësimi i të gjitha produkteve me defekt, njësia ekonomike do të njohë në pasqyrën e pozicionit financiar detyrimin që vjen nga kjo praktikë, pavarësisht nëse ekziston një detyrim ligjor ose jo. Një detyrim konstruktiv është një detyrim që rrjedh nga veprimet e një njësie ekonomike, kur: (a) duke krijuar një model nga praktika e së kaluarës, nga politika të publikuara më parë ose deklarime specifike, njësia ekonomike u ka treguar palëve të tjera se ajo do të pranojë përgjegjësitë e veçanta; dhe (b) si rezultat, njësia ekonomike u ka krijuar një pritshmëri të arsyeshme palëve të tjera se ajo do t'i përmbushë këto përgjegjësi.
22	Një njësi ekonomike do të njohë një detyrim në pasqyrën e pozicionit financiar, kur: (a) njësia ekonomike ka një detyrim në fund të periudhës raportuese, si rezultat i një ngjarje të kaluar; (b) është e mundur që njësisë ekonomike do t'i kërkohet transferimi i burimeve (që përfshijnë përfitime ekonomike) në shlyerje; (c) shuma e shlyerjes mund të matet me besueshmëri.
23	Një detyrim i kushtëzuar është një detyrim i mundur por i pasigurt, ose një detyrim aktual që nuk është njohur për shkak se ai nuk arrin të përmbushë një ose të dy kushtet (b) dhe (c) në paragrafin 22. Një njësi ekonomike nuk do të njohë një detyrim të kushtëzuar si një detyrim në pasqyrën e pozicionit financiar, me përjashtim të detyrimeve të paparashikuara të një blerje në një kombinim biznesi (shih SKK 9 “Kombinimet e Bizneseve dhe Konsolidimi”).
	Kapitali i vet
24	Kapitali i vet (ose “aktivet neto”) është diferenca mes aktiveve dhe detyrimeve të njësisë ekonomike në datën e pasqyrës së pozicionit financiar.
25	Aktivet, detyrimet dhe kapitali i njësisë ekonomike paraqiten në pasqyrën e pozicionit financiar të kësaj njësie ekonomike në datën e raportimit.
	Të ardhurat
26	Të ardhurat përfaqësojnë flukse hyrëse (rritjen e përfitimeve ekonomike) gjatë periudhës së raportimit, që çojnë në rritjen e aktiveve ose pakësimin e detyrimeve, si dhe që rrisin kapitalin e njësisë ekonomike, duke përjashtuar këtu ato që lidhen me kontributet nga pjesëmarrësit në kapital.
27	Përkufizimi i të ardhurave përfshin si të ardhurat edhe diferencat (+): (a) të ardhurat lindin në rrjedhën e aktiviteteve të zakonshme të njësisë ekonomike dhe përmenden në një shumëllojshmëri emrash, duke përfshirë shitjet, tarifat, interesin, dividendët, honoraret dhe qiratë; (b) diferencat (+) janë zëra të tjerë që plotësojnë përkufizimin e të ardhurave, por nuk janë të ardhura që ndikojnë te fitimi/humbja i/e vitit. Kur këto diferenca njihen në pasqyrën e performancës financiare, ato paraqiten veças (si të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse) sepse njohja e tyre është e dobishme për marrjen e vendimeve ekonomike.
28	Njohja e të ardhurave rezulton direkt nga njohja dhe matja e aktiveve dhe detyrimeve. Një njësi ekonomike duhet të njohë të ardhurat në pasqyrën e performancës financiare kur lind një rritje në përfitimet e ardhshme ekonomike që lidhet me një rritje në një aktiv ose ulje të një detyrimi, e cila mund të matet me besueshmëri.
	Shpenzimet
29	Shpenzimet janë flukse dalëse (pakësimet e përfitimeve ekonomike) gjatë periudhës raportuese që rezultojnë në pakësimin e aktiveve apo rritjen e detyrimeve dhe që zvogëlojnë kapitalin e njësisë ekonomike, duke përjashtuar këtu ato që lidhen me shpërndarjet te pjesëmarrësit e kapitalit.
30	Përkufizimi i shpenzimeve përfshin shpenzimet që lindin në rrjedhën e aktiviteteve të zakonshme të njësisë ekonomike po ashtu edhe diferencat (-):

	(a) shpenzimet lindin në rrjedhën e aktivitetëve të zakonshme të njësisë ekonomike dhe përfshijnë, për shembull, koston e shitjeve, pagat dhe amortizimin. Ato zakonisht marrin formën e një fluksi dalës ose pakësimit të aktiveve, të tilla si paraja dhe ekuivalentët e saj, inventari ose aktivet afatgjata materiale; (b) diferencat (-) janë zëra të tjerë që plotësojnë përkufizimin e shpenzimeve dhe mund të lindin në rrjedhën e aktivitetëve të zakonshme të njësisë ekonomike, por nuk ndikojnë te fitimi/humbja i/e vitit. Kur këto diferenca (-) njihen në pasqyrën e performancës financiare, ato paraqiten veças (si shpenzime të tjera gjithëpërfshirëse) sepse njohja e tyre është e dobishme për marrjen e vendimeve ekonomike.
31	Njohja e shpenzimeve rezulton direkt nga njohja dhe matja e aktiveve dhe detyrimeve. Një njësi ekonomike duhet të njohë shpenzimet në pasqyrën e performancës financiare kur lind një ulje në përfitimet e ardhshme ekonomike që lidhet me një pakësim të një aktivi ose rritje të një detyrimi, e cila mund të matet me besueshmëri.
32	Të ardhurat dhe shpenzimet përfshijnë si të ardhurat dhe shpenzimet e realizuara ashtu edhe ato të parealizuara. Për shembull, të ardhurat e realizuara janë të ardhurat e njohura nga shitja e mallrave. Të ardhurat e parealizuara p.sh., janë diferencat e njohura nga përkthimi i aktiveve ose detyrimeve monetare të mbajtura në monedhë të huaj.
	Totali i të ardhurave gjithëpërfshirëse dhe fitimi/humbja
33	Totali i të ardhurave gjithëpërfshirëse është diferenca aritmetike ndërmjet të ardhurave dhe shpenzimeve, të realizuara dhe atyre të parealizuara. Ky nuk është një element i veçantë i pasqyrave financiare dhe nuk është i nevojshëm një parim njohjeje i veçantë për të.
34	Fitimi ose humbja është diferenca aritmetike ndërmjet të ardhurave dhe shpenzimeve të realizuara (përveç atyre zërave të të ardhurave dhe shpenzimeve që ky Standard i klasifikon si zëra të pasqyrës së të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse). Ky nuk është një element i veçantë i pasqyrave financiare dhe nuk është i nevojshëm një parim njohjeje i veçantë për të.
35	Ky Standard nuk lejon njohjen e atyre zërave në pasqyrën e pozicionit financiar, të cilët nuk plotësojnë përkufizimin e aktiveve ose detyrimeve, pavarësisht nëse ato rezultojnë nga zbatimi i konceptit të njohur si “koncepti i përputhshmërisë” për matjen e fitimit ose humbjes.
	PARIMET BAZË PËR PËRGATITJEN E PASQYRAVE FINANCIARE
36	Ligji për Kontabilitetin përcakton parimet-bazë për mbajtjen e kontabilitetit dhe përgatitjen e pasqyrave financiare, në përputhje me këtë ligj, si dhe me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit, publikuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit. Paragrafët 37 deri 86 të këtij Standardi përshkruajnë këto parime-bazë. Asnjë nga paragrafët e këtij seksioni (paragrafët 37 deri 86) nuk kanë përparësi ndaj ndonjë kërkesë specifike të paragrafëve të tjera të SKK 1 ose të ndonjë SKK-je tjetër.
	Supozime dhe konsiderata të përgjithshme
	Konstatimi i të drejtave dhe detyrimeve dhe përputhshmëria
37	Me qëllim që të përmbushin objektivat e tyre, pasqyrat financiare përgatiten mbi bazën e të drejtave dhe detyrimeve të konstatuara. Sipas kësaj metode, efektet e transaksioneve dhe ngjarjeve të tjera njihen në pasqyrat financiare kur ato ndodhin (dhe jo kur paraja ose ekuivalentet e saj arkëtohen ose paguhen) dhe njihen në kontabilitet e raportohen në pasqyrat financiare të periudhave kontabël, të cilave u përkasin.
38	Shpenzimet që lidhen me të ardhurat e fituara gjatë periudhës raportuese njihen në të njëjtën periudhë kontabël si dhe të ardhurat përkatëse. Shpenzimet e kryera gjatë një periudhe raportuese, që ndryshon nga periudha kur ato i sjellin përfitime njësisë ekonomike, regjistrohen si shpenzime pikërisht në periudhën kur merren përfitimet.
39	Nëse të ardhurat që lidhen me shpenzime të caktuara, nuk mund të përcaktohen në mënyrë të drejtpërdrejtë, atëherë për njohjen e tyre do të përdoren mënyra të tërthorta. Për shembull, shpenzimet që lidhen me blerjen e një aktivi afatgjatë material njihen si shpenzime gjatë jetës së dobishme të këtij aktivi (shpenzimet e amortizimit). Shpenzimet, që nuk priten të gjenerojnë të ardhura, njihen si shpenzime në momentin kur ato ndodhin.
	Parimi i njësisë ekonomike
40	Njësia ekonomike mban llogari të aktiveve, detyrimeve dhe transaksioneve ekonomike të veta të veçanta nga ato të aktiveve, detyrimeve dhe transaksioneve ekonomike të aksionarëve, kreditorëve, punonjësve, klientëve, si dhe personave të tjerë.
41	Vetëm aktivet, detyrimet, kapitali, të ardhurat, shpenzimet dhe flukset e mjeteve monetare të njësisë ekonomike do të paraqiten në pasqyrat e saj financiare. Përveç transaksioneve të saj ekonomike, pasqyrat e konsoliduara të njësisë ekonomike do të përfshijnë edhe transaksionet ekonomike të njësive që ajo kontrollojnë.
	Parimi i vijimësisë

42	Pasqyrat financiare përgatiten sipas parimit të vijimësisë, që do të thotë se veprimtaria ekonomike e njësisë ekonomike do të ketë vijimësi dhe njësia ekonomike nuk ka në plan ose nuk do ta ketë të nevojshme ta ndërpresë aktivitetin e saj. Nëse pasqyrat financiare nuk përgatiten në përputhje me parimin e vijimësisë, parimi tjetër kontabël i përdorur për përgatitjen e tyre, duhet të sqarohet në shënimet shpjeguese.
43	Gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare, drejtuesit duhet të vlerësojnë mundësinë e njësisë ekonomike për të vazhduar aktivitetin e saj për 12 muaj pas datës së pasqyrave financiare. Nëse kjo vazhdimësi aktivitetesh të njësisë ekonomike nuk është e sigurt (për shembull, njësia ekonomike nuk i plotëson kërkesat ligjore), drejtuesit e njësisë ekonomike duhet të sqarojnë në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare, kushtet dhe rrethanat që e shkaktojnë këtë pasiguri. Nëse njësia ekonomike ka filluar procesin e likuidimit ose është e mundur që brenda 12 muajve të ardhshëm njësia ekonomike do ta likuidojë ose do t'i duhet që ta likuidojë aktivitetin e saj, atëherë pasqyrat financiare duhet ta reflektojnë këtë fakt, si dhe bazën e vlerësimit të aktiveve dhe detyrimeve.
	Njohja e aktiveve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve
44	Njohja është procesi i përfshirjes në pasqyrat financiare, të një zëri që plotëson përkufizimin e një aktivi, detyrimi, të ardhure ose shpenzimi dhe që plotëson kriteret e mëposhtme: (a) është e mundur që çdo përfitim ekonomik në të ardhmen, lidhur me këtë zë, do të rrjedhë për ose nga njësia ekonomike; dhe (b) zëri ka një kosto ose vlerë që mund të matet me besueshmëri.
45	Gabimet në njohjen e një zëri që përmbush këto kriteret nuk korrigjohen në shënimet shpjeguese mbi politikat kontabël të përdorura apo në sqarime të tjera të mëtejshme.
	Probabiliteti i përfitimit të ardhshëm ekonomik
46	Koncepti i probabilitetit, si kriteri i parë i njohjes, i referohet shkallës së pasigurisë që përfitimet e ardhshme ekonomike të lidhura me një zë të caktuar, do të rrjedhin tek ose nga njësia ekonomike. Vlerësimet e shkallës së pasigurisë të flukseve të përfitimeve të ardhshme ekonomike, kryhen mbi bazën e evidencës së kushteve të disponueshme në fund të periudhës raportuese, në kohën e përgatitjes së pasqyrave financiare. Këto vlerësime kryhen individualisht për zërat individualisht të rëndësishëm dhe në grup për zëra individualisht të parëndësishëm.
	Besueshmëria e matjes
47	Kriteri i dytë për njohjen e një zëri është që kostoja ose vlera që ai ka të mund të matet me besueshmëri. Në shumë raste, kostoja ose vlera e një zëri njihet. Në raste të tjera kostoja duhet të vlerësohet. Përdorimi i vlerësimeve të arsyeshme është një pjesë thelbësore e përgatitjes së pasqyrave financiare dhe nuk dëmton besueshmërinë e tyre. Zëri nuk njihet në pasqyrat financiare, në rastet kur nuk mund të kryhet një vlerësim i arsyeshëm.
48	Një zë që nuk arrin të përmbushë kriteret e njohjes mund të kualifikohet për njohje në një datë të mëvonshme, si rezultat i rrethanave ose ngjarjeve të mëvonshme.
49	Një zë që nuk arrin të përmbushë kriteret e njohjes, mund megjithatë të paraqitet në shënimet shpjeguese ose në materiale të tjera shpjeguese. Kjo ndodh kur njohja e zërit ka rëndësi për vlerësimin e pozicionit financiar dhe performancës financiare të një njësie ekonomike nga përdoruesit e pasqyrave financiare.
50	Transaksionet me aksionet e veta të njësisë ekonomike (të quajtura edhe “aksionet e thesarit”) përfaqësojnë shpërndarjet e bëra për aksionarët e njësisë ekonomike ose kontributet e marra nga aksionarët e njësisë ekonomike, si rezultat i të cilave ato nuk bien nën përkufizimin e të ardhurave dhe shpenzimeve. Prandaj, transaksione të tilla nuk do të njihen si të ardhura e as si shpenzime në pasqyrën e performancës financiare, por si një transaksion kapitali në pasqyrën e ndryshimeve në kapitalin e vet.
51	Matja është procesi i përcaktimit të shumave monetare me të cilat një njësi ekonomike mat aktivet, detyrimet, të ardhurat dhe shpenzimet, në pasqyrat e saj financiare. Matja përfshin zgjedhjen e një baze të matjes. Ky Standard specifikon cilën bazë të matjes një njësi ekonomike duhet të përdorë për lloje të ndryshme të aktiveve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve.
52	Dy bazat e zakonshme të matjes janë kosto historike dhe vlera e drejtë: (a) Për aktivet, kostoja historike është shuma e mjeteve monetare ose ekuivalentëve të mjeteve monetare të paguara ose vlera e drejtë e shumës së dhënë për të blerë aktivin në momentin e përftimit të tij. Për detyrimet, kostoja historike është shuma e mjeteve monetare (apo ekuivalentëve të mjeteve monetare) ose vlera e drejtë e aktiveve jomonetare të marra në këmbim për detyrimin në kohën e lindjes së këtij të fundit, ose në disa rrethana (për shembull, tatimi mbi të ardhurat) shuma e mjeteve monetare ose ekuivalentëve të mjeteve monetare që pritet të paguhet për të shlyer detyrimin në rrjedhën normale të biznesit. Kostoja historike e amortizuar është kostoja historike e një aktivi ose detyrimi plus ose minus atë pjesë të kostonë së tij historike njohur më parë si shpenzim ose e ardhur.

	1.(b) Vlera e drejtë është çmimi që do të pranohej për të shitur një aktiv ose që do paguhej për të shlyer një detyrim, në një transaksion të zakonshëm midis pjesëmarrësve të tregut, në datën e matjes.
53	Standardet Kombëtare të Kontabilitetit mund të përcaktojnë baza të tjera matjeje, kur këto konsiderohen si më të përshtatshme nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit.
	Njohja dhe matja fillestare
54	Matja fillestare e aktiveve dhe detyrimeve që plotësojnë kriterin e njohjes, bëhet me koston historike, përveç rasteve kur ky Standard kërkon matje fillestare mbi një bazë tjetër të tillë si vlera e drejtë.
	Vlerësimi i mëpasshëm
55	Një njësi ekonomike mat aktivet dhe detyrimet financiare, ashtu siç përcaktohet në SKK 3 – <i>Instrumentet financiare</i> .
56	Shumica e aktiveve jofinanciare të një njësie ekonomike fillimisht njihen me koston historike dhe më pas maten mbi baza të tjera të matjes. Për shembull: (a) një njësi ekonomike vlerëson aktivet afatgjata materiale me koston e amortizuar (ose vlerën e drejtë si një alternativë e lejuar në SKK 5 – <i>Aktivet afatgjata materiale dhe aktivet afatgjata jomateriale</i>); (b) një njësi ekonomike vlerëson inventarët me vlerën më të ulët mes <i>kostos</i> dhe <i>çmimit të shijes minus kostot për të përfunduar shijjen</i> ; (c) një njësi ekonomike njeh një humbje nga zhvlerësimi në lidhje me aktivet jofinanciare që janë në përdorim ose mbahen për shitje; Vlerësimi i aktiveve me më të voglën mes dy vlerave, ka për qëllim të sigurojë që një aktiv nuk është vlerësuar me shumë sesa vlera që njësi ekonomike pret të rikuperojë nga shitja ose përdorimi i atij aktivi.
57	Shumica e detyrimeve, përveç detyrimeve financiare, maten me vlerësimin më të mirë të mundshëm të parashikuar që kërkohet për të shlyer detyrimin në datën e raportimit.
	Kompensimi
58	Aktivitet/detyrimet dhe të ardhurat/shpenzimet nuk kompensohen me njëri-tjetrin, me përjashtim të rasteve kur një gjë e tillë kërkohet ose lejohet nga një Standard kombëtar i kontabilitetit.
59	Është e rëndësishme që aktivet dhe detyrimet, si dhe të ardhurat e shpenzimet të raportohen më vete. Kompensimi në pasqyrën e performancës financiare ose në pasqyrën e pozicionit financiar, përveç rasteve kur ai e reflekton më mirë përmbajtjen e transaksionit ose të ngjarjes, e pakëson aftësinë e lexuesit, si për të kuptuar transaksionet, ngjarjet dhe kushtet që kanë ndodhur, ashtu edhe për të vlerësuar flukset e ardhshme të mjeteve monetare.
	Karakteristikat cilësore të pasqyrave financiare
60	Karakteristikat cilësore janë ato që e bëjnë informacionin e pasqyrave financiare të dobishëm për përdoruesit. Karakteristikat cilësore kryesore janë: kuptueshmëria, rëndësia, besueshmëria, kohëshmëria dhe krahasueshmëria.
	Kuptueshmëria
61	Informacioni në pasqyrat financiare duhet të paraqitet në mënyrë të tillë që ai të jetë informues dhe pa ekuivok për ata përdorues të pasqyrave financiare që kanë njohuri të mjaftueshme në fushën e kontabilitetit për të kuptuar pasqyrat financiare.
62	Pasqyrat financiare përgatiten për të informuar një grup të gjerë përdoruesish (përfshirë këtu aksionarët dhe kreditorët, punonjësit, partnerët në biznes, publikun në përgjithësi, institucionet shtetërore dhe të tjerët). Me qëllim që informacioni në pasqyrat financiare të jetë informues dhe sa më i kuptueshëm, terminologjia e përdorur duhet të jetë e njëjtë, përgjatë gjithë materialit. Në përgatitjen e pasqyrave financiare duhet mbajtur parasysh fakti se ato duhet të jenë të qarta e të kuptueshme edhe për përdorues të jashtëm, të cilët mund të mos jenë në dijeni të aktiviteteve të përditshme të njësisë ekonomike. Prandaj, pasqyrat financiare duhet të përgatiten, në mënyrë të tillë që ato ta shmangin përdorimin e një guhe ose terminologjie specifike të njësisë ekonomike, e cila mund të mos jetë e kuptueshme për lexuesit e jashtëm. Megjithatë, në përgatitjen e pasqyrave financiare mendohet që lexuesit e tyre duhet të kenë njohuri të përgjithshme të mjaftueshme në fushën e kontabilitetit, prandaj nuk është e nevojshme që pasqyrat financiare të shpjegojnë koncepte të përgjithshme financiare.
63	Nëse një informacion i të njëjtit transaksion shpjegohet në pjesë të veçanta të pasqyrave financiare, atëherë pasqyrat financiare duhet të përmbajnë referencat përkatëse. Për shembull, zërat e pasqyrës së pozicionit financiar, të pasqyrës së performancës financiare dhe të pasqyrës së fluksit të mjeteve monetare, duhet të përmbajnë referenca me

	shënime shpjeguese, të cilat paraqesin një informacion më të hollësishëm në lidhje me to. Nëse informacioni për të njëjtin transaksion ose informacion financiar sqarohet në dy shënime shpjeguese të veçanta, atëherë këto dy shënime duhet, gjithashtu, të kenë referencat përkatëse midis tyre.
	Rëndësia dhe materialiteti
64	Pasqyrat financiare paraqesin të gjithë informacionin material që ndikon në pozicionin financiar, performancën financiare dhe fluksin e mjeteve monetare të njësisë ekonomike. Informacioni në këto pasqyra konsiderohet material, nëse mungesa ose pasaktësia në paraqitjen e tij do të ndikonte në vendimet ekonomike të përdoruesve të pasqyrave financiare. Zërat jomaterialë mund të njihen duke përdorur metoda më të thjeshtuara.
65	Në përgatitjen e pasqyrave financiare rëndësi u duhet vënë atyre aspekteve dhe të dhënave financiare të aktiviteteve ekonomike që janë të rëndësishme për përdoruesit e pasqyrave financiare dhe që mund të ndikojnë në vendimet ekonomike që ata marrin. Rëndimi i pasqyrave financiare me hollësi të tepruara dhe informacion jomaterial dëmton qartësinë dhe kuptueshmërinë e tyre.
66	Në përcaktimin e materialitetit duhet të merren parasysh aspektet cilësore dhe sasiore të informacionit. Për transaksione të caktuara mund të ndodhë që shumat e vogla mund të kenë një rëndësi kuptimore më të madhe për përdoruesit se sa transaksione të tjera të zakonshme.
67	Manipulimi i qëllimshëm i shumave jomateriale, për të arritur një rezultat të caktuar financiar, është i ndaluar.
68	Për kontabilizimin dhe raportimin e zërave jomaterialë në pasqyrat financiare mund të përdoren metoda të thjeshtuara kontabël, për aq kohë sa rezultati nuk do të ndryshojë ndjeshëm, nga rezultatet që do të ekzistonin po të ishin zbatuar politikat kontabël të përshkruara nga Standardet Kombëtare të Kontabilitetit.
	Besueshmëria
69	Informacioni i dhënë në pasqyrat financiare duhet të jetë i besueshëm. Informacioni është i besueshëm kur ai është i lirë nga gabimet materiale dhe paragjykimet, si dhe kur përfaqëson me besnikëri atë që ai ka për qëllim të përfaqësojë ose që në mënyrë të arsyeshme pritët të përfaqësojë. Pasqyrat financiare konsiderohen të mos jenë pa paragjykimet (d.m.th. nuk janë neutrale) nëse, nga zgjedhja ose paraqitja e informacioneve, ato kanë për qëllim të ndikojnë në marrjen e një vendimi ose gjykimi në mënyrë që të arrihet një rezultat apo përfundim i paracaktuar.
	Parimi i paraqitjes me besnikëri
70	Që të jetë i besueshëm informacioni, duhet të paraqesë me besnikëri transaksionet dhe ngjarjet e tjera, të cilat ai mundohet ose pritët që t'i paraqesë. Kështu, për shembull pasqyra e pozicionit financiar duhet të paraqesë me besnikëri transaksionet dhe ngjarjet e tjera që rezultojnë në krijimin e aktiveve, detyrimeve dhe kapitalit për njësinë ekonomike në datën e raportimit dhe që plotësojnë kriteret e njohjes.
	Parimi i përparësisë së përmbajtjes ekonomike mbi formën ligjore
71	Për regjistrimin e transaksioneve ekonomike në pasqyrat financiare merret në konsideratë përmbajtja e tyre ekonomike, e cila nuk është e thënë që të përputhet gjithmonë me formën e tyre ligjore.
72	Për regjistrimin e transaksioneve të biznesit nuk mbahet parasysh vetëm baza ligjore, mbi të cilën ato janë formuluar ose krijuar, por edhe përmbajtja e tyre ekonomike, e cila është e një rëndësie maksimale. Ndonëse në shumë raste përmbajtja ekonomike e transaksioneve të biznesit përputhet me formën e tyre ligjore, kjo nuk ndodh gjithmonë. Për shembull, marrëveshje të caktuara për qira financiare mund të quhen formalisht marrëveshje qiraje të zakonshme, por, nëse këto marrëveshje i plotësojnë kriteret e qirasë financiare të përshkruara në Standardin Kombëtar të Kontabilitetit 7 <i>Kontabilizimi i qirave</i> , ato regjistrohen në pasqyrat financiare, si qira financiare.
	Parimi i paanshmërisë
73	Që të jetë i besueshëm informacioni i paraqitur në pasqyrat financiare, duhet të jetë i paanshëm, që do të thotë i painfluencuar. Pasqyrat financiare nuk konsiderohen të paanshme, nëse nga mënyra se si informacioni zgjidhet ose paraqitet ato influencojnë gjykimin apo marrjen e vendimit me qëllimin për të arritur një rezultat të paracaktuar.
	Parimi i maturisë
74	Natyrë dhe shkallë e pasigurisë, që në mënyrë të paevitueshme shoqëron ngjarje dhe rrethana të caktuara, paraqitet në shënime shpjeguese të pasqyrave financiare dhe për pasiguritë kërkohet ushtrimi i parimit të kujdesit në përgatitjen e pasqyrave financiare. Parimi i kujdesit është përfshirja e një shkalle maturie në ushtrimin e gjykimeve të nevojshme në bërjen e vlerësimeve të kërkuara sipas kushteve të pasigurisë, të tilla që aktivet ose të ardhurat të mos mbivlerësohen dhe detyrimet ose shpenzimet të mos nënvlerësohen.

	Megjithatë, ushtrimi i kujdesit nuk lejon nënvlerësimin e qëllimshëm të aktiveve ose të ardhurave, ose mbivlerësimin e qëllimshëm të detyrimeve ose shpenzimeve. Me pak fjalë, kujdesi nuk lejon paragjykimë.
75	Në vlerësimet kontabël, drejtuesit e njësisë duhet ta shmangin optimizmin e tepruar. Përkundrazi, ata duhet t'i marrin në konsideratë të gjithë faktorët që mund të ndikojnë në vlerën e aktiveve dhe detyrimeve. Për shembull, për vlerësimin e zhvlerësimit për kërkesat e arkëtueshme të dyshimta, drejtuesit e njësisë ekonomike duhet të marrin parasysh përvojën e mëparshme, në lidhje me kërkesat e paarkëtuara, nuk duhet të mendojnë me optimizëm se gjendja është përmirësuar dhe rrjedhimisht, nuk është nevoja për ta zvogëluar vlerën kontabël të kërkesave të arkëtueshme për shkak të rënies së vlerës.
	Parimi i plotësisë
76	Pasqyrat financiare duhet ta japin të gjithë informacionin e nevojshëm për të paraqitur një pamje të vërtetë e të drejtë të pozicionit financiar, performancës financiare dhe flukseve të mjeteve monetare të njësisë ekonomike.
	Kohëshmëria
77	Për të qenë i rëndësishëm, informacioni financiar duhet të jetë në gjendje të ndikojë vendimet financiare të përdoruesve. Kohëshmëria përfshin sigurimin e informacionit brenda kufijve kohorë të vendimeve. Nëse ka vonesa të tepruara në raportimin e informacionit, ai mund të humbasë rëndësinë e tij. Drejtimi duhet të balancojë cilësitë relative të raportimit në kohë dhe sigurimit të informacionit të besueshëm. Në arrijen e një balance mes rëndësisë dhe besueshmërisë, duhet të merret në konsideratë sesa mirë mund të plotësohen nevojat e përdoruesve në marrjen e vendimeve ekonomike.
	Qëndrueshmëria dhe krahasueshmëria
78	Për përgatitjen e pasqyrave financiare duhet të përdoren vazhdimisht të njëjtat politika kontabël, e njëjta paraqitje dhe të njëjtat formate të pasqyrave financiare.
79	Qëndrueshmëria në politikat kontabël dhe në formatin e paraqitjes së pasqyrave financiare, është e nevojshme për një krahasim objektiv të treguesve të performancës financiare të njësisë ekonomike në vite. Kërkesat standarde për politikat kontabël, formatet e paraqitjes së informacionet financiar, si dhe informacioni që duhet paraqitur në pasqyrat financiare, përbëjnë bazën për krahasimin e të dhënave financiare të njësisë të ndryshme ekonomike.
	Të tjera karakteristika cilësore të pasqyrave financiare
	Balanca mes kostove dhe përfitimeve
80	Përfitimet që rrjedhin nga informacioni i pasqyrave financiare duhet të tejkalojnë kostot e sigurimit të tij. Vlerësimi i kostove dhe përfitimeve është në thelb një proces gjykimi.
	Kostoja apo përpjekje e papërshtatshme
81	Në zbatimin e disa prej kërkesave të SKK-ve, lidhur me njohjen, matjen dhe vlerësimin e mëpasshëm, përcaktohen përjashtime në rastet kur për zbatimin e tyre kërkohen kosto apo përpjekje të papërshtatshme.
82	Zbatimi i një kërkesë do të konsiderohej si kosto apo përpjekje e papërshtatshme nëse kostot shtesë (rritëse) ose përpjekjet shtesë do të tejkalojnë ndjeshëm përfitimet që do të merrnin nga informacioni i ofruar ata që pritet të përdorin pasqyrat financiare të NJVM-ve.
83	Ndryshimet në politikat kontabël shpjegohen në paragrafët 94–98 të këtij Standardi.
84	Paraqitja e informacionit (përfshirë këtu formatet e pasqyrës së pozicionit financiar, pasqyrës së performancës financiare, pasqyrës së fluksit të mjeteve monetare dhe pasqyrës së ndryshimeve në kapital) mund të ndryshojë, vetëm nëse: (a) ndryshimi kërkohet nga një standard i ri ose i përmirësuar, i miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit ose nga ligji “Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare”; (b) formati i ri jep një paraqitje më objektive e më të plotë të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike dhe përputhet me kërkesat e SKK 2, “ <i>Paraqitja e pasqyrave financiare</i> ”.
85	Informacioni krahasues për periudhën paraardhëse duhet të jepet për të gjitha shumat e raportuara në pasqyrat financiare. Informacioni krahasues do të jepet edhe për informacionin përshkruar (narrativ), kur ai ndihmon në kuptueshmërinë e pasqyrave financiare të periudhës kontabël aktuale.

86	Kur paraqitja e informacionit ndryshon, duhet të ndryshojë, gjithashtu, edhe paraqitja e informacionit krahasues të periudhave kontabël paraardhëse, të paraqitura në pasqyrat financiare, me qëllim që ato të korrespondojnë me paraqitjen e re, përveç rasteve kur efekti i paraqitjes së re mbi periudhat kontabël të mëparshme, nuk mund të përcaktohet me besueshmëri.
	PËRZGJEDHJA DHE NDRYSHIMI I POLITIKAVE KONTABËL
	Përzgjedhja e politikave kontabël
87	Politikat kontabël janë parimet specifike, bazat, konvencionet, rregullat dhe praktikat e zbatuara nga një njësi ekonomike në përgatitjen dhe paraqitjen e pasqyrave financiare.
88	Politikat kontabël që zbatohen në përgatitjen e pasqyrave financiare, duhet të jenë në përputhje me parimet-bazë të përshkruara në ligjin për kontabilitetin, si dhe me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit të miratuara nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit.
89	Përdorimi i politikave të papërshtatshme të kontabilitetit nuk korrigjohet as nëpërmjet përshkrimit në pasqyrat financiare të politikave kontabël të përdorura dhe as nga sqarimet e dhëna në shënimet shpjeguese.
90	Në rastet kur Standardet Kombëtare të Kontabilitetit specifikojnë një politikë kontabël të veçantë, njësi ekonomike do të zbatojë këtë politikë kontabël dhe politika e zbatuar kontabël do të shpjegohet në shënimet e pasqyrave financiare.
91	Në rastet kur Standardet Kombëtare të Kontabilitetit lejojnë zgjedhjen mes një sërë alternativash të politikave kontabël, politikat kontabël të zbatuara shpjegohen në shënimet e pasqyrave financiare.
92	Në rastet kur Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk specifikojnë një politikë të caktuar kontabël, por kjo rregullohet nga një SNK/SNRF, atëherë këshillohet që të përdoret politika kontabël e përshkruar në SNK/SNRF si bazë për politikën kontabël. Megjithatë, aplikimi me zgjedhje i SKK-ve dhe SNK/SNRF-ve është i ndaluar.
93	Nëse SKK 1 nuk adreson në mënyrë specifike një transaksion, ngjarje apo rrethanë tjetër, drejtimi i një njësie ekonomike duhet të përdorë gjykimin e vet në zhvillimin dhe në zbatimin e një politike kontabël që rezulton në informacion: (a) të përshtatshëm për nevojat e vendimmarrjes ekonomike të përdoruesve; dhe (b) të besueshëm, për faktin se pasqyrat financiare: (i) përfaqësojnë besnikërisht pozicionin financiar, performancën financiare dhe flukset e mjeteve monetare së njësisë ekonomike; (ii) përfaqësojnë thelbin ekonomik të transaksioneve, ngjarjeve dhe kushteve të tjera, dhe jo thjesht formën ligjore; (iii) janë neutrale, d.m.th. të lira nga paragjykimi; (iv) të matura; dhe (v) të plota në të gjitha aspektet materiale.
	Ndryshimi në politikat kontabël
94	Pasi përzgjidhet një politikë kontabël, ajo zbatohet në mënyrë të qëndrueshme vit pas viti. Politika kontabël mund të ndryshojë vetëm në rastet e mëposhtme: (a) ndryshimi i një politike kontabël kërkohet nga një SKK i ri ose i përmirësuar, ose nga ligji “Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare”; (b) politika e re kontabël mundëson një paraqitje më objektive të gjendjes financiare, performancës financiare të njësisë ekonomike (në përputhje me kërkesat e përshkruara në paragrafin 92) dhe fluksit të mjeteve monetare.
95	Një ndryshim në politikat kontabël do të zbatohet në retrospektivë, duke u kthyer prapa deri në fillimin e periudhës më të hershme të paraqitur, përveç rasteve kur: (a) një ndryshim në politikën kontabël ka ardhur nga një SKK i ri dhe aty janë përshkruar dispozita të ndryshme për metodën e kalimit në politikën e re; ose (b) efekti i ndryshimit të politikës kontabël, në periudhat kontabël të mëparshme, nuk mund të vlerësohet me besueshmëri.
96	Ndryshimi në politikat kontabël zakonisht zbatohet në retrospektivë, d.m.th. sikur politika e re të ishte zbatuar gjithnjë. Informacioni krahasues i periudhave kontabël të mëparshme rishihet në mënyrë të tillë që ai të jetë i paraqitur në përputhje me politikën e re kontabël. Teprica e çeljes së fitimeve të pashpërndara rregullohet me qëllim që ajo të reflektojë ndryshimet për një ose më shumë periudha kontabël të mëparshme.
97	SKK-të të caktuara mund të lejojnë zbatimin e një politike të re kontabël në mënyrë prospektive, d.m.th. pa rregullimin e informacionit krahasues.

98	Kur është praktikisht e pamundur të përcaktohen me besueshmëri efektet e ndryshimit të një politike kontabël mbi informacionin krahasues të periudhave kontabël të mëparshme (përfshirë këtu ndikimet mbi tepricat e çeljes së periudhës së mëparshme), politika e re kontabël do të zbatohet në retrospektivë deri në fillimin e periudhës së raportimit (duke bërë kontabilizimin e efektit nga ushtrime të mëparshme, si një rregullim i tepricës së çeljes të fitimeve të pashpërndara).
VLERËSIMET KONTABËL DHE NDRYSHIMET E TYRE	
Zbatimi i vlerësimeve kontabël	
99	Disa të dhëna financiare, të paraqitura në pasqyrat financiare, bazohen në vlerësime të bëra nga drejtuesit e njësisë ekonomike dhe jo në fakte të vëzhguara në mënyrë objektive. Shembuj të zbatimit të vlerësimeve kontabël janë: (a) vlerësimi i zhvlerësimeve për kërkesat e arkëtueshme dhe inventarëve; (b) vlerësimi i jetës së dobishme të aktiveve afatgjata materiale dhe aktiveve afatgjata jomateriale, si dhe përcaktimi i normave përkatëse të amortizimit; (c) krijimi i provizioneve për shitjet me garanci ose për mbulimin e kostove që lidhen me procedurat gjyqësore në proces.
Ndryshimet në vlerësimet kontabël	
100	Një ndryshim në vlerësimin kontabël është një rregullim i vlerës kontabël neto të një aktivi ose detyrimi, ose shumës së konsumit periodik të një aktivi, që rezulton nga vlerësimi i gjendjes aktuale, përfitimeve të pritshme të ardhshme dhe detyrimeve lidhur me aktivin dhe detyrimin. Ndryshimet në vlerësimet kontabël rezultojnë prej informacionit të ri apo zhvillimeve të reja dhe, rrjedhimisht, nuk janë korrigjime të gabimeve. Kur ndryshimi në një politikë kontabël është i vështirë të dallohet nga një ndryshim në vlerësimin kontabël, ndryshimi trajtohet si një ndryshim në vlerësimin kontabël.
101	Ndryshimet në vlerësimet kontabël do të njihen gjatë periudhës kontabël kur ato kanë ndodhur dhe jo në retrospektivë.
102	Nëse një ndryshim në vlerësimin kontabël sjell lindjen e ndryshimeve në aktive dhe detyrime, ose lidhet me një zë të kapitalit, njësia duhet të rregullojë në atë masë edhe vlerën kontabël të zërit të lidhur të aktivit, detyrimit ose kapitalit, po në periudhën e ndryshimit.
KORRIGJIMI I GABIMEVE	
103	Gabimet janë mosraportime ose deklarime të gabuara në pasqyrat financiare të një ose më shumë periudhave kontabël, të cilat vijnë nga mospërdorimi ose keqpërdorimi i informacionit të disponueshëm nga drejtuesit gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare.
104	Gabime të tilla përfshijnë efektet e gabimeve matematikore, gabimeve në zbatimin e politikave kontabël, paqartësitë apo keqinterpretimet e fakteve dhe mashtrimet.
105	Gabimet ndryshojnë nga ndryshimet në vlerësimet kontabël. Ndryshimet në vlerësimet kontabël bazohen në informacion të mjaftueshëm dhe të besueshëm, si dhe në ndryshimin e tij me kalimin e kohës, dhe nuk kanë të bëjë me keqpërdorimin e tij. Gabimi karakterizohet nga fakti që, ndonëse drejtuesit e njësisë ekonomike kishin informacion të mjaftueshëm e të besueshëm për të përgatitur pasqyra financiare të sakta në kohën e përgatitjes së tyre, ky informacion nuk u përdor me saktësi.
106	Gabimet materiale të periudhave kontabël të mëparshme do të korrigjohen, sipas njërës prej dy mënyrave të mëposhtme: (a) në retrospektivë, që do të thotë se shuma e korrigjimit të një gabimi material, që lidhet me periudhat kontabël të mëparshme, do të raportohet duke rregulluar tepricën e çeljes së fitimeve të pashpërndara. Informacioni krahasues duhet të riparaqitet, nëse është praktikisht e mundur; ose (b) duke riparaqitur tepricat e çeljeve për aktivet, detyrimet dhe kapitalin e periudhës më të hershme të mëparshme të paraqitur, në rastet kur gabimi ka ndodhur përpara periudhës më të hershme të paraqitur.
107	Gabimet jomateriale duhet të korrigjohen në periudhën kontabël aktuale. Korrigjimi i gabimeve jomateriale në retrospektivë nuk lejohet. Koncepti i materialitetit përshkruhet në paragrafët 64–68 të Standardit.
108	Nëse efekti i një gabimi material mbi informacionin krahasues të periudhave kontabël të mëparshme (përfshirë këtu tepricat e çeljes së periudhave të mëparshme) nuk mund të përcaktohen me besueshmëri, tepricat e çeljes së aktiveve, detyrimeve dhe fitimeve të pashpërndara të periudhës kontabël, për të cilën raportohet, korrigjohen për të reflektuar efektin e gabimit nga periudha kontabël të mëparshme. Kur është praktikisht e pamundur të përcaktohet me besueshmëri efekti i akumuluar i një gabimi mbi tepricat e çeljes së periudhës kontabël për të cilën raportohet, gabimi do të korrigjohet në prospektivë, që nga data më e hershme e mundur.
NGJARJET PAS PËRFUNDIMIT TË PERIUDHËS RAPORTUESE	

109	Kontabilizimi i ngjarjeve që ndodhin pas mbylljes së periudhës raportuese, por para datës kur pasqyrat financiare autorizohen për t'u publikuar, varet nga fakti nëse këto ngjarje janë të tilla që kërkojnë rregullim ose jo.
110	Ngjarja pas periudhës raportuese për të cilën duhet të bëhen rregullime, është një ngjarje që evidenton kushte që kanë ekzistuar në datën e mbylljes së periudhës raportuese. Një njësi ekonomike duhet të rregullojë shumat e njohura në pasqyrat e saj financiare, duke përfshirë dhënien e informacioneve përkatëse shpjeguese, për të pasqyruar ngjarjet rregulluese pas përfundimit të periudhës raportuese.
111	Ngjarjet pas fundit të periudhës së raportimit përfshijnë të gjitha ngjarjet deri në datën kur pasqyrat financiare autorizohen për publikim edhe nëse këto ngjarje ndodhin pas deklarimit publik të fitimit ose humbjes ose informacioneve të tjera të përzgjedhura financiare.
112	Ngjarjet, për të cilat nuk bëhen rregullime janë ngjarjet që evidentojnë kushtet që nuk kanë ekzistuar para mbylljes së periudhës raportuese. Njësia ekonomike nuk do të korrigjojë shumat e njohura në pasqyrat e saj financiare për të reflektuar ngjarjet për të cilat nuk bëhen rregullime, pas përfundimit të periudhës raportuese. Efekti i ngjarjeve për të cilat nuk bëhen rregullime do të përshkruhet në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare nëse ato janë materiale.
	Deklarimi i dividendëve pas përfundimit të periudhës raportuese
113	Nëse një njësi ekonomike u deklaron dividendët mbajtësve të instrumenteve të kapitalit neto të saj, pas përfundimit të periudhës raportuese por përpara autorizimit për publikim të pasqyrave, njësia ekonomike nuk do t'i njohë këto dividendë si një detyrim në fund të periudhës raportuese. Shuma e dividendit mund të paraqitet si një komponent i ndarë nga fitimet e pashpërndara në fund të periudhës raportuese.
	SHËNIMET SHPJEGUESE
114	Njësia ekonomike duhet të paraqesë në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare një përmbledhje të politikave kryesore kontabël, të përdorura në përgatitjen e pasqyrave financiare.
115	Në rastet kur një ndryshim i këtij Standardi ndikon në periudhën aktuale ose ndonjë periudhë të mëparshme, apo mund të ketë një efekt në periudhat e ardhshme, njësia ekonomike duhet të japë informacionin shpjegues në vijim: (a) llojin e ndryshimit në politikën kontabël; (b) për periudhën aktuale dhe çdo periudhë të mëparshme të paraqitur, deri në masën e mundshme, shumën e rregullimit për çdo zë të prekur të pasqyrave financiare; (c) shumën e rregullimit që lidhet me periudhat para atyre të paraqitura, për aq sa është e zbatueshme; (d) një shpjegim në rastet kur është i pazbatueshëm përcaktimi i shumave të deklaruara në (b) ose (c) më sipër. Pasqyrat financiare të periudhave të mëpasshme nuk duhet të përsërisin këto informacione shpjeguese.
116	Në rastet kur një ndryshim i vullnetshëm në politikën kontabël ndikon në periudhën aktuale ose në ndonjë periudhë të mëparshme, njësia ekonomike duhet të japë informacionin shpjegues në vijim: (a) llojin e ndryshimit në politikën kontabël; (b) arsyet se përse zbatimi i politikës së re kontabël siguron informacion të besueshëm dhe më të përshtatshëm; (c) për aq sa është e zbatueshme, shumën e rregullimit për çdo zë të prekur të pasqyrave financiare, treguar veçmas: (i) për periudhën aktuale; (ii) për secilën periudhë të mëparshme të paraqitur; dhe (iii) në total për periudhat para atyre të paraqitura.
117	Nëse mënyra e paraqitjes së politikave kontabël dhe/ose informacionit kontabël ka ndryshuar, atëherë në shënimet shpjeguese do të shpjegohet: (a) përshkrimi i ndryshimit dhe arsyeja e ndryshimit; (b) efekti i tij mbi zërat e pasqyrës së pozicionit financiar dhe pasqyrës së performancës financiare; (c) nëse ndryshimi nuk është njohur në retrospektivë, do të jepet shpjegimi i situatës, përshkrimi i efektit të politikës së re, si dhe ushtrimet e mëparshme të ndikuara nga ndryshimi.

118	Në ato raste kur, për hir të një paraqitje sa më të vërtetë e të besueshme, dispozitat e disa Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit nuk janë zbatuar, atëherë në shënimet shpjeguese do të shpjegohet: (a) dispozita e SKK-së që nuk është ndjekur; (b) arsyeja për mosndjekjen e saj; (c) efekti mbi zërat e pasqyrës së pozicionit financiar dhe të pasqyrës së performancës financiare.
119	Njësia ekonomike duhet të japë informacione shpjeguese mbi llojin e çdo ndryshimi në vlerësimin kontabël dhe efektin e ndryshimit në aktivet, detyrimet, të ardhurat dhe shpenzimet për periudhën aktuale. Nëse njësia ekonomike mund të vlerësojë efektin e ndryshimit në një ose më shumë periudha të ardhshme, atëherë duhet të japë informacione shpjeguese për këto vlerësime.
120	Kur zbulohen gabime materiale nga periudhat e mëparshme, në shënimet shpjeguese do të jepet sa vijon: (a) llojin e gabimit në periudhat e mëparshme; (b) për çdo periudhë të mëparshme të paraqitur, për aq sa është praktike, shumën e rregullimit për çdo zë të prekur të pasqyrave financiare; (c) për aq sa është praktike, shumën e rregullimit në fillim të periudhës më të hershme të paraqitur; (d) një shpjegim në rastet kur nuk është praktike të përcaktohen shumat e shpalosura sipas (b) ose (c) më sipër. Pasqyrat financiare të periudhave të mëpasshme nuk duhet të përsërisin këto dhënie informacioni shpjegues.
Data e autorizimit për publikim	
121	Një njësi ekonomike jep informacion rreth datës kur janë autorizuar për publikim pasqyrat financiare dhe kush e ka dhënë autorizimin. Nëse pronarët ose persona të tjerë të njësise ekonomike kanë kompetenca për të ndryshuar pasqyrat financiare pas publikimit, njësia ekonomike do të japë informacion rreth këtij fakti.
122	Njësia ekonomike duhet të japë informacionet e mëposhtme shpjeguese për çdo kategori ngjarjeje pas përfundimit të periudhës raportuese, që nuk mund të rregullohet: (a) llojin e ngjarjes; (b) një vlerësim të efektit të saj financiar; (c) një deklaratë që një vlerësim i tillë nuk mund të bëhet.
123	Nëse ka pasiguri në lidhje me vazhdimësinë e veprimtarisë së njësise ekonomike, në shënimet shpjeguese duhet të jepen faktorët që shkaktojnë këtë pasiguri. Nëse pasqyrat financiare janë përgatitur mbi bazën e likuidimit të operacioneve të njësise ekonomike, atëherë do të shpjegohet arsyeja dhe baza e përgatitjes.
DATA E HYRJES NË ZBATIM	
124	SKK 1, “ <i>Kuadri i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare</i> ”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 1 (2023) do të zbatohen në prospektivë.
TABELA KRAHASUESE	
125	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF për NVM (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.
Paragrafët e SKK 1	
Paragrafët e SNRF-së për NVM-në botuar në korrik 2015	
Paragrafi 1	Asnjë
Paragrafi 2	Asnjë
Paragrafi 3	Asnjë
Paragrafi 4	Asnjë
Paragrafi 5	Sek. 2.2
Paragrafi 6	Asnjë
Paragrafi 7	Asnjë

Paragrafi 8	Sek. 2.15
Paragrafi 9	Sek. 2.16
Paragrafi 10	Sek. 2.23
Paragrafi 11	Sek. 2.24
Paragrafi 12	Asnjë
Paragrafi 13	Asnjë
Paragrafi 14	Sek. 2.17
Paragrafi 15	Sek. 2.18
Paragrafi 16	Sek. 2.19
Paragrafi 17	Sek. 2.37
Paragrafi 18	Sek. 2.38
Paragrafi 19	Asnjë
Paragrafi 20	Sek. 2.21
Paragrafi 21	Sek. 2.20
Paragrafi 22	Sek. 2.39
Paragrafi 23	Sek. 2.40
Paragrafi 24	Sek. 2.22
Paragrafi 25	Asnjë
Paragrafi 26	Asnjë
Paragrafi 27	Sek. 2.25
Paragrafi 28	Sek. 2.41
Paragrafi 29	Asnjë
Paragrafi 30	Sek. 2.26
Paragrafi 31	Sek. 2.42
Paragrafi 32	Asnjë
Paragrafi 33	Sek. 2.43
Paragrafi 34	Sek. 2.44
Paragrafi 35	Sek. 2.45
Paragrafi 36	Sek. 2.35
Paragrafi 37	Sek. 2.36
Paragrafi 38	Asnjë
Paragrafi 39	Asnjë
Paragrafi 40	Asnjë
Paragrafi 41	Asnjë
Paragrafi 42	Asnjë
Paragrafi 43	Asnjë

Paragrafi 44	Sek. 2.27
Paragrafi 45	Sek. 2.28
Paragrafi 46	Sek. 2.29
Paragrafi 47	Sek. 2.30
Paragrafi 48	Sek. 2.31
Paragrafi 49	Sek. 2.32
Paragrafi 50	Asnjë
Paragrafi 51	Sek. 2.33
Paragrafi 52	Sek. 2.34
Paragrafi 53	Asnjë
Paragrafi 54	Sek. 2.46
Paragrafi 55	Sek. 2.47
Paragrafi 56	Sek. 2.49
Paragrafi 57	Sek. 2.51
Paragrafi 58	Sek. 2.52
Paragrafi 59	Sek. 2.52
Paragrafi 60	Asnjë
Paragrafi 61	Sek. 2.4
Paragrafi 62	Asnjë
Paragrafi 63	Asnjë
Paragrafi 64	Sek. 2.5, sek. 2.6
Paragrafi 65	Sek. 2.5, sek. 2.6
Paragrafi 66	Sek. 2.5, sek. 2.6
Paragrafi 67	Sek. 2.5, sek. 2.6
Paragrafi 68	Sek. 10.3
Paragrafi 69	Sek. 2.7
Paragrafi 70	Asnjë
Paragrafi 71	Sek. 2.8
Paragrafi 72	Asnjë
Paragrafi 73	Asnjë
Paragrafi 74	Sek. 2.9
Paragrafi 75	Asnjë
Paragrafi 76	Sek. 2.10
Paragrafi 77	Sek. 2.12
Paragrafi 78	Sek. 10.7
Paragrafi 79	Sek. 2.11

Paragrafi 80	Sek. 2.13
Paragrafi 81	Sek. 2.14A
Paragrafi 82	Sek. 2.14B
Paragrafi 83	Asnjë
Paragrafi 84	Asnjë
Paragrafi 85	Asnjë
Paragrafi 86	Asnjë
Paragrafi 87	Sek. 10.2
Paragrafi 88	Asnjë
Paragrafi 89	Asnjë
Paragrafi 90	Asnjë
Paragrafi 91	Asnjë
Paragrafi 92	Sek. 10.6
Paragrafi 93	Sek. 10.4
Paragrafi 94	Sek. 10.8
Paragrafi 95	Sek. 10.11
Paragrafi 96	Sek. 10.12
Paragrafi 97	Asnjë
Paragrafi 98	Sek. 10.12
Paragrafi 99	Asnjë
Paragrafi 100	Sek. 10.15
Paragrafi 101	Sek. 10.16
Paragrafi 102	Sek. 10.17
Paragrafi 103	Sek. 10.19
Paragrafi 104	Sek. 10.20
Paragrafi 105	Asnjë
Paragrafi 106	Sek. 10.21
Paragrafi 107	Asnjë
Paragrafi 108	Sek. 10.22
Paragrafi 109	Sek. 32.2
Paragrafi 110	Sek. 32.2, sek. 32.4
Paragrafi 111	Sek. 32.3
Paragrafi 112	Sek. 32.2, sek. 32.6
Paragrafi 113	Sek. 32.8
Paragrafi 114	Asnjë
Paragrafi 115	Sek. 10.13

Paragrafi 116	Sek. 10.14
Paragrafi 117	Asnjë
Paragrafi 118	Asnjë
Paragrafi 119	Sek. 10.18
Paragrafi 120	Sek. 10.23
Paragrafi 121	Sek. 32.9
Paragrafi 122	Sek. 32.10
Paragrafi 123	Asnjë
Paragrafi 124	Asnjë
Paragrafi 125	Asnjë

Para	SKK 2 “PARAQITJA E PASQYRAVE FINANCIARE” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVAT DHE BAZAT E PËRGATITJES
1	Objektivi i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 2 “ <i>Paraqitja e Pasqyrave Financiare</i> ” (SKK 2), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është të japë konceptet dhe rregullat-bazë për paraqitjen e informacionit financiar në pasqyrat financiare të hartuara në përputhje me standardet kombëtare të kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe të raportimeve financiare të pranura në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	Kërkesat e SKK 2 korrespondojnë me disa paragrafë të SNRF-së për NVM-të (2015). Standardi bazohet në: Seksioni 3 “ <i>Paraqitja e pasqyrave financiare</i> ” Seksioni 4 “ <i>Pasqyra e pozicionit financiar</i> ” Seksioni 5 “ <i>Pasqyra e të ardhurave gjithëpërfshirëse dhe pasqyra e të ardhurave</i> ” Seksioni 6 “ <i>Pasqyra e ndryshimeve në kapitalin neto dhe pasqyra e të ardhurave dhe fitimeve të pashpërndara</i> ” Seksioni 7 “ <i>Pasqyra e fluksit të mjeteve monetare</i> ” Seksioni 8 “ <i>Shënimet e pasqyrave financiare</i> ” Një tabelë korresponduese e paragrafëve të Standardit me paragrafë të SNRF-së për NVM-të (2015) paraqitet në paragrafin 97. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 2 i ose ndonjë SKK-je tjetër, drejtuesit e njësisë ekonomike duhet që, me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit (KKK) të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
	FUSHA E ZBATIMIT
3	Kërkesat e SKK 2 “ <i>Paraqitja e pasqyrave financiare</i> ” do të zbatohen në të gjitha pasqyrat financiare të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit.
	PËRKUFIZIMET KRYESORE
4	Më poshtë jepen përkufizimet e disa termave kryesorë të përdorur në këtë Standard. <i>Pasqyra e pozicionit financiar</i> – Pasqyra financiare që paraqet marrëdhënien e aktiveve, detyrimeve dhe kapitalit të një njësie ekonomike në një datë të caktuar (njohur më parë si <i>bilanci</i>).

	Pasqyra e performancës – Pasqyra financiare që tregon performancën ekonomike (të ardhurat, shpenzimet, fitimin/humbjen e vitit dhe të ardhurat gjithëpërfshirëse) të një njësie ekonomike gjatë një periudhe kontabël. Ky set është i përbërë nga dy pasqyra: * Pasqyra e të ardhurave dhe shpenzimeve – Pasqyra financiare që paraqet të gjithë zërat e të ardhurave dhe shpenzimeve të njohura gjatë periudhës, me përjashtim të zërave të të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse. * Pasqyra e të ardhurave gjithëpërfshirëse – Pasqyra financiare që paraqet si rresht të parë fitim/humbjen e vitit dhe më pas të gjithë zërat e të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse që sjellin ndryshime në kapital. Pasqyra e ndryshimeve në kapitalin neto – Pasqyra financiare që paraqet fitimin ose humbjen e vitit, zërat e të ardhurave dhe shpenzimeve të cilat ndikojnë direkt në kapital për periudhën, efektet e ndryshimeve në politikat kontabël, korrigjimet e gabimeve për periudhën si dhe vlerat e transaksioneve me kapitalin e vet. Pasqyra e fluksit të mjeteve monetare – Pasqyra financiare që paraqet informacion mbi ndryshimet në mjete monetare dhe ekuivalentë të mjeteve monetare për periudhën, duke e paraqitur këtë informacion në tri pjesë: aktiviteti i shfrytëzimit, i investimit dhe i financimit. Shënimet shpjeguese – Pasqyra financiare që paraqet informacion shtesë, përveç atij të paraqitur në pasqyrat e mësipërme.
	Materialiteti
5	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
6	Konsiderohen materiale mosraportimet ose deklaratimet e gabuara të zërave, nëse ato në mënyrë individuale ose të grupuara mund të ndikojnë në vendimet ekonomike të përdoruesve, të marra mbi bazën e pasqyrave financiare. Materialiteti varet nga madhësia dhe natyra e mosveprimeve ose deklaratimeve të gabuara të gjykuara në rrethanat aktuale. Madhësia ose natyra e zërit, ose një kombinim i të dyjave mund të jetë faktori përcaktues i materialitetit.
7	Një njësi ekonomike duhet të paraqesë veçmas secilën klasë materiale të zërave të ngjashëm. Një njësi ekonomike duhet të paraqesë veçmas artikuj të një natyre ose funksioni të ndryshëm, përveçse kur ata janë jomaterialë.
	PARAQITJA E VËRTETË DHE E DREJTË
8	Një paraqitje e vërtetë dhe e drejtë kërkon një regjistrim të besueshëm të efekteve të transaksioneve, ngjarjeve dhe kushteve të tjera në përputhje me përkufizimet dhe kriteret e njohjes së aktiveve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve të përcaktuara në SKK 1 “ <i>Kuadri i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare</i> ”. Zbatimi i Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit, me dhënie informacionesh shpjeguese shtesë kur është e nevojshme, supozohet të rezultojë në pasqyra financiare që arrijnë një paraqitje të vërtetë dhe të drejtë të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike. Dhënia e informacioneve shpjeguese shtesë të përmendura më sipër është e nevojshme kur pajtueshmëria me kërkesat specifike në Standardet Kombëtare të Kontabilitetit është e pamjaftueshme për t’i mundësuar përdoruesit të kuptojnë efektin e transaksioneve të veçanta, ngjarjeve dhe kushteve të tjera në pozicionin financiar dhe performancën financiare të njësisë ekonomike.
	Pajtueshmëria me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit
9	Një njësi ekonomike, pasqyrat financiare të së cilës janë në përputhje me SKK-të, duhet të japë në shënimet shpjeguese një deklaratë të qartë dhe pa rezerva të kësaj pajtueshmërie.
10	Në rrethana jashtëzakonisht të rralla, në të cilat drejtuesit e njësisë ekonomike konstatojnë se përputhshmëria me dispozita të caktuara të Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit nuk bën të mundur paraqitjen e vërtetë dhe të drejtë të pozicionit financiar, performancës financiare dhe flukseve të mjeteve monetare, atëherë drejtuesit duhet t’i përgatisin pasqyrat financiare në bazë të kërkesës për një paraqitje të vërtetë dhe të drejtë, siç kërket nga paragrafi 8 i SKK 1 “ <i>Kuadri i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare</i> ”.
11	Kur një njësi ekonomike niset nga një kërkesë e Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit në përputhje me paragrafin 10, ajo duhet të japë informacionet shpjegues në vijim:

	(a) se drejtimi ka arritur në përfundimin se pasqyrat financiare paraqesin besnikërisht pozicionin financiar, performancën financiare dhe flukset e mjeteve monetare të njësisë ekonomike; (b) se raportimi është në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit, përjashtuar rastet kur ka devijuar nga ndonjë kërkesë e veçantë për të arritur një paraqitje të vërtetë e të drejtë; (c) natyrën e devijimit, duke përfshirë: - trajtimin që Standardet Kombëtare të Kontabilitetit do të kërkonin; - arsyen se pse trajtimi do të ishte kaq çorientues në rrethana të caktuara sa do të binte ndesh me objektivin e pasqyrave financiare të përcaktuara në paragrafin 5 deri 11 të SKK 1 “<i>Kuadri i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare</i>”; dhe - trajtimin e zbatuar;
12	Kur një njësi ekonomike devijon nga një kërkesë e Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit në një periudhë të mëparshme dhe ky devijim ndikon shumat e njohura në pasqyrat financiare të periudhës aktuale, njësia do të japë informacionet shpjeguese të përcaktuara në paragrafin 11(c).
	Parimi i vijimësisë
13	Gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare, drejtimi i një njësie ekonomike që përdor Standardet Kombëtare të Kontabilitetit duhet të bëjë një vlerësim të aftësisë së njësisë ekonomike për të vazhduar në vijimësi. Një njësi ekonomike është në vijimësi derisa drejtimi të ketë ndërmend të likujdojë njësinë ekonomike ose të ndërpresë operacionet, kur nuk ka ndonjë alternativë tjetër realiste por vetëm të veprojë në këtë mënyrë. Në vlerësimin nëse supozimi i vijimësisë është i përshtatshëm, drejtimi merr parasysh të gjitha informacionet në dispozicion, në lidhje me të ardhmen, e cila nënkupton një periudhë, të paktën dymbëdhjetë muaj mbas datës së raportimit.
14	Kur një njësi ekonomike nuk përgatit pasqyra financiare mbi baza vijimësie, ajo duhet të japë informacione shpjeguese për këtë fakt, së bashku me bazën mbi të cilën ajo i përgatit pasqyrat financiare dhe arsyen pse njësia ekonomike nuk është konsideruar në vijimësi.
15	Kur vlerëson vijimësinë, nëse drejtuesit janë në dijeni mbi pasiguritë materiale lidhur me ngjarjet ose kushtet që hedhin dyshime të konsiderueshme mbi aftësinë e njësisë ekonomike për të vazhduar në vijimësi, njësia ekonomike duhet të japë informacione shpjeguese mbi këto pasiguri.
	Qëndrueshmëria e paraqitjes
16	Një njësi ekonomike do të ruajë paraqitjen dhe klasifikimin e zërave në pasqyrat financiare nga njëra periudhë në tjetrën derisa: (a) të jetë evidente që, pas një ndryshimi të rëndësishëm në natyrën e operacioneve të njësisë ekonomike ose rishikimi të pasqyrave të saj financiare, një tjetër paraqitje apo klasifikim do të konsiderohej më i përshtatshëm duke u nisur nga kriteret për përzgjedhjen dhe zbatimin e politikave kontabël në paragrafët 87 deri 93 të SKK 1 “<i>Kuadri i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare</i>”; ose (b) Standardet Kombëtare të Kontabilitetit të kërkojnë një ndryshim në paraqitje.
17	Kur paraqitja ose klasifikimi i zërave në pasqyrat financiare ndryshohet, një njësi ekonomike do të riklasifikojë shumat krahasuese derisa riklasifikimi të jetë i pazbatueshëm. Kur shumat krahasuese riklasifikohen, njësia ekonomike duhet të japë informacionet shpjeguese në vijim: (a) natyrën e riklasifikimit; (b) shumën e çdo zëri ose çdo klase të zërave të riklasifikuar; (c) arsyen e riklasifikimit.
18	Nëse riklasifikimi i shumave krahasuese është i pazbatueshëm, një njësi ekonomike duhet të japë informacione shpjeguese se përse riklasifikimi nuk është i mundur.
	Informacioni krahasues
19	Përveç rastit kur Standardet Kombëtare të Kontabilitetit lejojnë ose kërkojnë ndryshe, një njësi ekonomike duhet të japë shpjegime mbi informacionin krahasues, në lidhje me periudhën e mëparshme, të krahasueshme për të gjitha shumat e paraqitura në pasqyrat financiare të periudhës aktuale. Një njësi ekonomike do të përfshijë informacion krahasues për informacionin përshkrues, në rastet kur këto shpjegime janë të rëndësishme për të kuptuar pasqyrat financiare të periudhës aktuale.
	PËRMBAJTJA E PASQYRAVE FINANCIARE DHE KËRKESA TË PËRGJITHSHME PËR PËRGATITJEN E TYRE

20	Një set i plotë i pasqyrave financiare të një njësie ekonomike do të përfshijë të gjitha nga sa vijon: (a) pasqyrën e pozicionit financiar në datën e raportimit; (b) pasqyrën e performancës që përbëhet nga një pasqyrë e të ardhurave dhe shpenzimeve dhe një pasqyrë e të ardhurave gjithëpërfshirëse; (c) pasqyrën e ndryshimeve në kapitalin neto për periudhën; (d) pasqyrën e flukseve të mjeteve monetare për periudhën; (e) shënimet shpjeguese, duke përfshirë një përmbledhje të politikave të rëndësishme kontabël si dhe shënime të tjera.
21	Nëse një njësi ekonomike nuk ka zëra të të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse në ndonjë nga periudhat për të cilat janë paraqitur pasqyrat financiare, mund të paraqesë vetëm një pasqyrë të të ardhurave dhe shpenzimeve ku reshti i fundit emërtohet “fitim” ose “humbje”.
22	Duke qenë se paragrafi 19 kërkon shumat krahasuese lidhur me periudhën e kaluar, për të gjitha shumat e paraqitura në pasqyrat financiare, një grup i plotë i pasqyrave financiare nënkupton që një njësi ekonomike duhet të paraqesë minimumi informacionin për 2 vjet, për secilën prej pasqyrave financiare të kërkuara dhe shënimet përkatëse të tyre.
23	Në një set të plotë të pasqyrave financiare, një njësi ekonomike duhet t'i kushtojë të njëjtën rëndësi paraqitjes së çdo pasqyre financiare.
24	Ky Standard përshkruan kërkesa të përgjithshme, në lidhje me paraqitjen e pasqyrave financiare, si dhe natyrën e informacionit që duhet të jepet në shënimet shpjeguese të tyre. Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit mund të vendosë kërkesa shtesë, për sa u përket informacioneve që duhet të jepen në shënimet shpjeguese të Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit.
25	Në përputhje me kërkesat e ligjit për kontabilitetin, pasqyrat financiare paraqiten në lekë, duke treguar shkallën e rrumbullakimit të shifrave (për shembull, në mijë lek).
26	Një njësi ekonomike do të identifikojë qartë secilën prej pasqyrave financiare dhe shënimet e tyre shpjeguese duke i dalluar ato nga çdo informacion tjetër jashtë këtij seti pasqyrash. Përveç kësaj, për të kuptuar qartë informacionin e paraqitur në pasqyrat financiare, njësi ekonomike duhet të paraqesë informacionin e mëposhtëm dhe ta përsërisë atë kur është e nevojshme: (a) informacioni i nevojshëm për të identifikuar njësinë ekonomike: (i) emri i njësisë ekonomike dhe çdo ndryshim në emrin e saj që nga fundi i periudhës së mëparshme; (ii) regjistri ku mbahen të dhënat për njësinë ekonomike; (iii) numri që ka njësi ekonomike në regjistrin tregtar; (b) nëse pasqyrat financiare mbulojnë njësi ekonomike individuale ose një grup të njësive ekonomike; (c) datën e përfundimit të periudhës raportuese dhe periudhën e mbuluar nga pasqyrat financiare; (d) monedhën e paraqitjes (lek), siç përcaktohet në paragrafin 25 të këtij Standardi. (e) nivelin e rrumbullakosjes, nëse ka, i përdorur në paraqitjen e shumave në pasqyrat financiare.
27	Një njësi ekonomike duhet të japë informacionet e mëposhtme në shënimet shpjeguese: (a) vendbanimin dhe formën ligjore të njësisë ekonomike, vendin e themelimit dhe adresën e zyrës së saj të regjistruar ose selinë e aktivitetit, nëse është e ndryshme nga zyra e saj e regjistruar; (b) një përshkrim të natyrës së operacioneve të njësisë ekonomike dhe aktiviteteve kryesore të saj.
28	Një njësi ekonomike duhet të paraqesë një set të plotë të pasqyrave financiare, duke përfshirë informacionin krahasues (shih paragrafin 19), të paktën një herë në vit, siç kërkohet nga ligji për kontabilitetin. Kur fundi i periudhës raportuese të një njësie ekonomike ndryshon dhe pasqyrat financiare vjetore paraqiten për një periudhë më të gjatë ose më të shkurtër se sa një vit, njësi ekonomike duhet të japë informacionet shpjeguese në vijim: (a) faktin në vetvete; (b) arsyen për të përdorur një periudhë më të gjatë ose më të shkurtër; (c) faktin që shumat krahasuese të paraqitura në pasqyrat financiare (duke përfshirë edhe shënimet përkatëse) nuk janë plotësisht të krahasueshme.
PASQYRA E POZICIONIT FINANCIAR	

	Rregulla të përgjithshme
29	a) Pasqyra e pozicionit financiar paraqet informacionin mbi pozicionin financiar të njësisë ekonomike në fund të periudhës raportuese; b) Në pasqyrën e pozicionit financiar tepricat e çeljes për çdo periudhë raportuese duhet të korrespondojnë me tepricat e mbylljes së periudhës raportuese paraardhëse; c) Pasqyra e pozicionit financiar ka tre përbërës kryesorë: (i) aktivet që kontrollojnë njësia ekonomike; (ii) detyrimet që duhet të përmbushë njësia ekonomike; (iii) kapitalin e pronarëve të njësive ekonomike.
30	Njësitë ekonomike (përveç njësive të përmendura në paragrafin 38) do të përdorin formatin e pasqyrës së pozicionit financiar të dhënë në <i>shtojcën 1</i> të këtij Standardi.
31	Kategoritë e zërave të aktiveve dhe detyrimeve në pasqyrën e pozicionit financiar (<i>paraqitur me ngjyrë të zezë të theksuar në shtojcën 1</i>) duhet të respektohen, megjithëse mund të shtohen zëra të tjerë, nëse ata ndikojnë në përmirësimin e qartësisë dhe lexueshmërisë së pasqyrës së pozicionit financiar. Nënkatëgoritë e pasqyrës së pozicionit financiar mund të paraqiten në shënime shpjeguese, në vend që të paraqiten në pasqyrën e pozicionit financiar. Duke u bazuar në konceptin e materialitetit, zërat jomaterialë mund të paraqiten të grupuar.
32	Kur një aktiv ose detyrim lidhet me më shumë se një zë të caktuar në pasqyrën e pozicionit financiar, marrëdhënia e tij me zërat e tjerë do të shpjegohet në shënime që shoqërojnë pasqyrat financiare.
33	Të drejtat mbi pasuritë e paluajtshme dhe të drejta të tjera të ngjashme do të paraqiten nën zërin “Toka dhe ndërtesa”.
34	Kur shuma për shlyerjen e një huaje është më e madhe se vlera e huas, njësia ekonomike i kërkohej ta paraqesë diferencën si një aktiv. Diferenca mund të tregohet në pasqyrën e pozicionit financiar ose të shënime shpjeguese. Diferenca pakësohet çdo vit me një shumë të arsyeshme dhe shuarja e plotë bëhet jo më vonë se shlyerja e huas.
35	Nënkatëgoritë e zërave në pasqyrën e pozicionit financiar (paraqitur me shkrim të pjerrët) mund të kombinohen dhe të tregohen në total, kur: (a) ato janë jomateriale në vlerë; ose (b) një kombinim i tillë jep një qartësi më të madhe, me kusht që zërat e kombinuar në këtë mënyrë të trajtohen veças në shënime shpjeguese.
36	Një njësi ekonomike me kapital aksionar jep informacion, ose në pasqyrën e pozicionit financiar ose në shënime shpjeguese, për çështjet në vijim: (a) për secilën klasë të kapitalit aksionar; (i) numrin e aksioneve të autorizuar; (ii) numrin e aksioneve të emetuara dhe të paguara plotësisht ose të emetuara por jo të paguara plotësisht; (iii) vlerën nominale për aksion; (iv) rakordimin e numrit të aksioneve në qarkullim në fillim dhe në fund të periudhës; (v) të drejtat, preferencat dhe kufizimet referuar asaj klase, duke përfshirë kufizimet mbi shpërndarjen e dividendëve dhe ripagesat e kapitalit; (vi) aksionet e njësive ekonomike të mbajtura nga njësia ekonomike, nga filialet ose pjesëmarrjet e saj; (vii) aksionet e rezervuara për emetim sipas opsioneve dhe kontratave për shitjen e aksioneve, përfshirë afatet dhe shumat; (b) një përshkrim të rezervës brenda kapitalit neto.
37	Një njësi ekonomike pa kapital aksionar si p.sh., një ortakëri ose njësi ekonomike me përgjegjësi të kufizuar, duhet të japë informacion të njëjtë me atë që kërkohej nga paragrafi 33(a) duke treguar ndryshimet gjatë periudhës në secilën kategori të kapitalit dhe të drejtat, preferencat apo kufizimet që shoqërojnë çdo kategori të kapitalit neto.
	Formate të veçanta të pasqyrës së pozicionit financiar
38	Një njësi ekonomike mund të përdorë një format të pasqyrës së pozicionit financiar të ndryshëm nga ai që është dhënë në <i>shtojcën 1</i> të këtij Standardi, nëse ai format është i përshtatshëm për natyrën e veprimtarisë së shfrytëzimit të kësaj njësie (p.sh., njësitë e lizingut, organizatat jofitimprurëse dhe institucionet shtetërore).

39	Nëse njësi ekonomike zgjedh një format tjetër të pasqyrës së pozicionit financiar nga ai i dhënë në <i>shtojcën 1</i> të këtij Standardi, drejtuesit e kësaj njësie duhet të zgjedhin një format, i cili jep një pamje të vërtetë e të besueshme, referuar ligjit për kontabilitetin. Institucionet shtetërore duhet të zbatojnë kërkesat e rregullave të përgjithshme të kontabilitetit publik.
Dallimi mes zërave afatshkurtër dhe afatgjatë të aktiveve dhe detyrimeve	
40	Në zgjedhjen e një formati të pasqyrës së pozicionit financiar, të ndryshëm nga ai i përshkruar në <i>shtojcën 1</i> të Standardit, një njësi ekonomike mund ta quajë me vend mosklasifikimin e aktiveve dhe detyrimeve të saj si afatgjata dhe afatshkurtra (për shembull, në rastin e institucioneve financiare ku në përputhje me praktikën ndërkombëtare nuk bëhen dallime të tilla në pasqyrën e pozicionit financiar). Në këtë rast, njësi ekonomike duhet t'i paraqesë aktivet dhe detyrimet e saj në pasqyrën e pozicionit financiar sipas kriterit të likuiditetit.
Aktivet afatshkurtra	
41	Një njësi ekonomike duhet të klasifikojë një aktiv si afatshkurtër, kur: (a) pret të realizojë aktivin ose ka ndërmend ta shesë, apo ta konsumojë atë, brenda ciklit normal të shfrytëzimit të njësisë ekonomike; (b) e mban aktivin kryesisht për qëllime tregtimi; (c) pret të realizojë aktivin brenda dymbëdhjetë muajve pas datës së raportimit; ose (d) aktiv i është mjet monetar ose një ekuivalent i mjeteve monetare, i pakufizuar për t'u përdorur për shkëmbim ose për të shlyer një detyrim për të paktën dymbëdhjetë muaj pas datës së raportimit.
42	Një njësi ekonomike duhet të klasifikojë të gjitha aktivet e tjera si afatgjata. Kur cikli normal i njësisë ekonomike nuk është i identifikueshëm qartë, kohëzgjatja e tij supozohet të jetë dymbëdhjetë muaj.
Detyrimet afatshkurtra	
43	Një njësi ekonomike duhet ta klasifikojë një detyrim si afatshkurtër, kur: (a) pret ta shlyejë detyrimin brenda ciklit normal të shfrytëzimit të njësisë ekonomike; (b) e mban detyrimin kryesisht për qëllime tregtimi; (c) detyrimi do të shlyhet brenda dymbëdhjetë muajve pas datës së raportimit; ose (d) njësi ekonomike nuk ka një të drejtë të pakushtëzuar për të evituar shlyerjen e detyrimit për të paktën dymbëdhjetë muaj pas datës së raportimit.
44	Njësi ekonomike duhet t'i klasifikojë të gjithë detyrimet e tjera si afatgjata.
45	Një hua me afat maturimi deri në 12 muaj, pas datës së pasqyrës së pozicionit financiar, do të paraqitet si një detyrim afatshkurtër, përveçse kur në datën e pasqyrës së pozicionit financiar njësi ekonomike ka mundësi ta shtyjë ose ta rifinancojë huan (për shembull kur është lidhur një marrëveshje përkatëse me bankën ose kreditorin) dhe njësi ekonomike ka në plan ta përdorë këtë mundësi. Megjithatë, nëse njësi ekonomike planifikon ta shtyjë ose rifinancojë huan, por nuk ka siguri mbi realizimin e këtij plani (për shembull nuk ka ndonjë marrëveshje për të shtyrë ose rifinancuar huan), kjo hua do të paraqitet si afatshkurtër, edhe nëse pas datës së pasqyrës së pozicionit financiar huaja shtyhet ose rifinancohet.
46	Kur një njësi ekonomike i ka shkelur kushtet e një marrëveshje të një huaje afatgjatë dhe si rezultat i kësaj huadhënësi ka të drejtë ta kërkojë menjëherë pagesën, atëherë kjo hua do të klasifikohet në pasqyrën e pozicionit financiar si afatshkurtër, edhe pse huadhënësi ka pranuar të mos e përdorë këtë të drejtë.
47	Nëse, në datën e raportimit, një njësi ekonomike ka një marrëveshje detyruese shitjeje për aktive ose një grup të aktiveve dhe detyrimeve, njësi ekonomike duhet të japë informacionet shpjeguese si në vijim: (a) një përshkrim të aktivit ose grupit të aktiveve dhe detyrimeve; (b) një përshkrim të fakteve dhe të rrethanave ose planit të shitjes; (c) vlerën kontabël të aktiveve ose, nëse nxjerrja jashtë përdorimit përfshin një grup të aktiveve dhe detyrimeve, vlerat kontabël të këtyre aktiveve dhe detyrimeve.
Kompensimi i aktiveve dhe detyrimeve (njohja në shumën neto)	

48	Në përputhje me parimin e kompensimit të përshkruar në paragrafët 58 dhe 59 të SKK 1 “ <i>Kuadri i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare</i> ”, aktivet dhe detyrimet do të kompensohen në pasqyrën e pozicionit financiar, vetëm nëse njësia ekonomike ka të drejtë ligjore t’i kompensojë aktivet dhe detyrimet si dhe kur ekziston mundësia që njësia ta përdorë këtë të drejtë. Shumat e kompensuara duhet të jepen për vlerën bruto të tyre të shënimit shpjeguese.
	PASQYRA E PERFORMANCËS
	Rregulla të përgjithshme
49	Një njësi ekonomike duhet ta paraqesë performancën e saj për periudhën (sipas shtojcës 2), në: - pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve; - pasqyrën e të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse.
50	Në pasqyrën e performancës duhet të përfshihen të gjithë zërat e të ardhurave dhe shpenzimeve të njohura në një periudhë kontabël. Ky Standard siguron trajtim të ndryshëm për rrethanat në vijim: (a) Efektet e korigjimeve të gabimeve dhe ndryshimet në politikat kontabël paraqiten si rregullime retrospektive të periudhave të mëparshme dhe jo si pjesë e fitimit ose e humbjes në periudhën në të cilën ato lindin (shih paragrafët 94 deri 98 dhe 103 deri 108 të SKK 1 “ <i>Kuadri i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare</i> ”; (b) Si pjesë e të ardhurave gjithëpërfshirëse, jashtë fitimit/humbjes së vitit, njihen katër lloje të të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse; (i) fitimet dhe humbjet që rrjedhin nga përkthimi i pasqyrave financiare të një veprimtarie të huaj (shih SKK 12 “ <i>Efektet e ndryshimit të kurseve të këmbimit</i> ”); (ii) fitimet dhe humbjet që rrjedhin nga rivlerësimi i aktiveve afatgjata materiale në vlerë të drejtë sipas trajtimit alternativ të lejuar (shih SKK 5 “ <i>Aktivitet afatgjata materiale dhe aktivitet afatgjat jo materiale</i> ”); (iii) fitimet dhe humbjet që rrjedhin nga matja me vlerën e drejtë të instrumenteve financiare mbrojtëse (shih SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”); (iv) disa fitim humbje aktuale.
51	Emërtimet e zërave duhet të respektohen, megjithëse mund të shtohen zëra të tjerë ose nënkategori të zërave, nëse ato ndikojnë në përmirësimin e qartësisë dhe lexueshmërisë së pasqyrës së performancës. Nënkatëgoritë e pasqyrës së të ardhurave dhe shpenzimeve mund të paraqiten në shënimet shpjeguese, në vend që ato të paraqiten në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve.
52	Pasqyra e të ardhurave dhe shpenzimeve do të tregojë, si minimum, zërat që paraqesin shumat të cilat përbëjnë fitimin ose humbjen, siç përcaktohet në një nga formatet e shtojcës 2 të këtij Standardi. Fitimi ose humbja do të jetë rreshti i fundit i kësaj pasqyre. Pasqyra e të ardhurave gjithëpërfshirëse do të fillojë me fitimin ose humbjen si rresht të parë të saj dhe do të tregojë, si minimum, zërat që përcaktohen në shtojcën 2 të këtij Standardi.
	Kërkesat e zbatueshme
53	Një njësi ekonomike nuk duhet t’i paraqesë zërat e të ardhurave dhe shpenzimeve si zëra të jashtëzakonshëm në pasqyrën e performancës. Një njësi ekonomike jep informacion në shënimet shpjeguese për shumën dhe natyrën e atyre zërave individualë të të ardhurave apo shpenzimeve, të cilët janë të jashtëzakonshëm për nga madhësia apo mundësia e ndodhjes.
54	Njësitë ekonomike me interes publik, që zbatojnë këtë Standard për paraqitjen e pasqyrave financiare, për shumën e të ardhurave të shfrytëzimit paraqitur në pasqyrën e performancës, japin informacion në shënimet shpjeguese lidhur me ndarjen e saj sipas kategorive të aktivitetit dhe tregjeve gjeografike, për sa kohë këto kategori dhe tregje ndryshojnë ndjeshëm nga njëri-tjetri, referuar mënyrës si janë organizuar shitjet e produkteve dhe ofrimi i shërbimeve. Lejohet përjashtimi vetëm në rastet kur një rregullim ligjor apo administrativ e justifikon të dëmshëm për njësinë ekonomike dhënien e këtij informacioni. Në shënimet shpjeguese jepen arsyet përse ky informacion mungon.
55	Një njësi ekonomike duhet të paraqesë analizën e shpenzimeve duke përdorur një klasifikim të bazuar ose në natyrën e shpenzimeve (formati 1 në shtojcën 2) ose në funksionin e shpenzimeve (formati 2 në shtojcën 2) brenda njësive ekonomike, duke zgjedhur atë format që siguron informacion më të besueshëm dhe më të përshtatshëm.
56	Në formatin 1 të shtojcës 2, shpenzimet e shfrytëzimit klasifikohen në bazë të natyrës së shpenzimeve (p.sh., lënda e parë dhe materiale të konsumueshme, shpenzime të personelit, shpenzimet e konsumit dhe amortizimit). Formatin 1 zbatohet përgjithësisht më lehtë, pasi ai nuk kërkon ndarjen e shpenzimeve ndërmjet funksioneve të ndryshme

	të njësisë ekonomike. Shoqëritë e vogla që nuk kanë nevojë të ndajnë shpenzimet sipas funksioneve, shpesh përdorin formatin 1, por edhe shoqëri të mëdha në industri të ndryshme, sipas praktikës ndërkombëtare zakonisht i përgatisin pasqyrat e të ardhurave dhe të shpenzimeve bazuar në natyrën e shpenzimeve dhe jo në funksionin e tyre.
57	Në formatin 2 të shtojcës 2, shpenzimet e shfrytëzimit klasifikohen sipas funksionit të shpenzimeve të njësisë ekonomike (p.sh. kosto të shitjes, shpenzimet e shpërndarjes, shpenzimet administrative). Formatin 2 është më i vështirë për t'u zbatuar pasi duhet të merren vendime në lidhje me funksionet e shpenzimeve të shfrytëzimit me të cilat lidhen. Shpenzime të caktuara (p.sh. kostot e personelit) ndahen në mënyrë proporcionale ndërmjet funksioneve të ndryshme. Pasqyra e të ardhurave dhe shpenzimeve, e paraqitur sipas formatit 2, ofron një informacion më të mirë të kostos së funksioneve të ndryshme në shoqëri për lexuesit e pasqyrës, në të njëjtën kohë shpërndarja e shpenzimeve sipas funksionit është subjektive dhe pasqyrat e të ardhurave dhe shpenzimeve të njësisë të ndryshme të cilat përdorin Formatin 2, nuk mund të jenë të krahasueshme.
58	Shtojca 2 e këtij Standardi paraqet një numër minimal të zërave të pasqyrës së të ardhurave dhe shpenzimeve. Përbërja e saktë e zërave të kësaj pasqyre varet nga aktivitetet e njësisë ekonomike dhe praktikës ndërkombëtare në fushën ku kjo njësi operon. Çdo njësi ekonomike duhet të japë në politikat dhe procedurat e saj kontabël përshkrime të hollësishme, se cilat të ardhura dhe shpenzime janë përfshirë në zërat përkatës të pasqyrës së të ardhurave dhe shpenzimeve. Njësia ekonomike duhet t'i përmbahet këtij klasifikimi në mënyrë të vazhdueshme.
	Formate të veçanta të pasqyrës së performancës
59	Në varësi të natyrës së aktivitetit ekonomik (për shembull, shoqëritë e lizingut, organizatat jofitimprurëse dhe institucionet shtetërore), njësia ekonomike raportuese mund të përdorë një format pasqyre performance të ndryshëm nga ai i dhënë në shtojcën 2 të këtij Standardi.
60	Zgjedhja e formatit të pasqyrës së performancës, të ndryshëm nga ata të dhënë në shtojcën 2 të këtij Standardi, do të bëhet në përputhje me udhëzimet e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit që rregullon këto fusha, si dhe me praktikën ndërkombëtare në këtë fushë. Institucionet shtetërore duhet të përdorin kërkesat e rregullave të përgjithshme për kontabilitetin e sektorit publik.
	Kompensimi i të ardhurave dhe shpenzimeve (njohja në shumën neto)
61	Të ardhurat dhe shpenzimet nuk do të kompensohen në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, me përjashtim të atyre të ardhurave dhe shpenzimeve që vijnë nga aktivitetet dytësore, apo që kanë ardhur nga një ose disa veprime të ngjashme, apo që të marra veças nuk janë materiale.
62	Në përgjithësi, të ardhurat dhe shpenzimet regjistrohen të ndara në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, pa i kompensuar me njëra-tjetrën. Të ardhurat dhe shpenzimet, që lidhen me aktivitetet dytësore, mund të kompensohen në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, nëse kjo jep një pamje më të vërtetë të natyrës së transaksioneve. Shumat e kompensuara duhet të jepen për vlerën bruto të tyre të shënimit shpjeguese. Më poshtë jepen shembuj të situatave të kompensimit të të ardhurave me shpenzimet ku rezultati njihet në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve në shumën neto: (a) fitimet/humbjet, që vijnë nga shitja e aktiveve afatgjata materiale, raportohen në shumën neto (të ardhurat nga shitja e aktiveve afatgjata materiale minus vlerën kontabël neto të aktivitetit); (b) shpenzimet e qirasë të qiramarrësit kompensohen me të ardhurat nga qiraja që gjenerohen nga dhënia e mëtejshme me qira e të njëjtit aktiv (duke supozuar që qiraja nuk është aktivitet parësor i njësisë ekonomike); (c) fitimet/humbjet që vijnë nga ndryshimet e kursit të këmbimit raportohen neto në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve; (d) fitimet/humbjet nga zbatimi i metodës së kapitalit raportohen neto në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve; (e) fitimet/humbjet nga shitja dhe rivlerësimi i investimeve financiare raportohen neto në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve.
	PASQYRA E FLUKSIT TË MJETEVE MONETARE
63	Pasqyra e flukseve të mjeteve monetare jep informacion në lidhje me ndryshimet në mjetet monetare dhe ekuivalentët e mjeteve monetare të një njësie ekonomike për një periudhë raportuese, duke treguar veças ndryshimet e aktiviteteve të shfrytëzimit, aktivitetet investuese dhe ato të financimit.
64	Objekti i pasqyrës së fluksit të mjeteve monetare është të përshkruajë mjetet monetare të gjeneruar e të përdorura nga njësia ekonomike, burimet e financimit dhe ndryshimet në pozicionin e mjeteve monetare si dhe ekuivalentëve të tyre. Informacioni mbi fluksin e mjeteve monetare përbën bazën për vlerësimin e mundësisë së njësisë ekonomike për të gjeneruar dhe përdorur mjetet monetare. Shtojca 3 e Standardit jep shembuj të pasqyrave të fluksit të mjeteve monetare të përgatitura sipas metodës direkte dhe indirekte.

65	Ekuivalentet e mjeteve monetare janë investime afatshkurta, shumë likuide të cilat mbahen më shumë për të përmbushur angazhimet afatshkurtra në mjete monetare sesa për investime ose qëllime të tjera. Prandaj, një investim normalisht kualifikohet si ekuivalent i mjeteve monetare vetëm kur ai ka një maturim të shkurtër (përgjithësisht deri në 3 muaj). Overdraftet bankare konsiderohen normalisht si aktivitete financuese të ngjashme me huadhëniet. Megjithatë, në qoftë se ato janë të ripagueshme dhe formojnë një pjesë integrale të menaxhimit të mjeteve monetare të një njësie ekonomike, overdraftet bankare janë një komponent i mjeteve monetare dhe i ekuivalentëve të mjeteve monetare.
Fluksi i mjeteve monetare në monedhë të huaj	
66	Një njësi ekonomike duhet të regjistrojë flukset e mjeteve monetare që rrjedhin nga këmbimet, në monedhë të huaj, të monedhës raportuese të njësisë ekonomike, duke zbatuar mbi shumën e monedhës së huaj kursin e këmbimit midis monedhës raportuese dhe monedhës së huaj në datën e këmbimit.
67	Njësia ekonomike duhet të përkthejë flukset e mjeteve monetare të një filiali të huaj në monedhën raportuese duke aplikuar kursin e këmbimit të monedhës së huaj në datën e përkthimit.
68	Fitimet dhe humbjet e përealizuara që rrjedhin nga ndryshimet në kurset e këmbimit të monedhës së huaj nuk konsiderohen flukse të mjeteve monetare. Megjithatë, rakordimi i mjeteve monetare dhe ekuivalentëve të mjeteve monetare në fillim dhe në fund të periudhës, efekti i ndryshimit të kursit të këmbimit në mjete monetare dhe ekuivalentët e mjeteve monetare ose të mbajtura në monedhë të huaj, duhet të paraqiten në pasqyrën e flukseve të mjeteve monetare. Prandaj, njësia ekonomike do të vlerësojë mjetet monetare dhe ekuivalentet e tyre të mbajtura gjatë periudhës raportuese (të tilla si shuma të monedhës së huaj të mbajtur dhe llogaritë bankare në monedhë të huaj) me kursin e këmbimit në fund të periudhës. Njësia ekonomike duhet të paraqesë fitimin ose humbjen që rezultojnë e përealizuar, veçmas nga aktivitetet e shfrytëzimit, investimit dhe financimit.
Interesi dhe dividendët	
69	Një njësi ekonomike duhet të paraqesë veçmas flukset e mjeteve monetare nga interesi dhe dividendët e marrë dhe të paguar. Njësia ekonomike duhet të klasifikojë flukset e mjeteve monetare në vazhdimësi nga periudha në periudhë si flukse të aktiviteteve të shfrytëzimit, investimit ose financimit.
70	Një njësi ekonomike duhet të paraqesë veçmas flukset e mjeteve monetare nga interesi dhe dividendët e marrë dhe të paguar. Njësia ekonomike duhet të klasifikojë flukset e mjeteve monetare në vazhdimësi nga periudha në periudhë si flukse të aktiviteteve të shfrytëzimit, investimit ose financimit.
71	Një njësi ekonomike mund t'i klasifikojë dividendët e paguar si fluks të aktiviteteve të financimit, sepse ata përbëjnë koston e sigurimit të burimeve financiare. Ndryshe, njësia ekonomike mund t'i klasifikojë dividendët e paguar si komponentë të flukseve të mjeteve monetare nga aktivitetet e shfrytëzimit sepse ato paguhen nga flukse të mjeteve monetare të aktiviteteve të shfrytëzimit.
Tatimi mbi fitimin	
72	Një njësi ekonomike duhet të paraqesë veçmas flukset monetare që vijnë nga tatim fitimi dhe do t'i klasifikojë ato si flukset e mjeteve monetare nga aktivitetet e shfrytëzimit përveç nëse ato mund të identifikohen në mënyrë specifike të lidhura me aktivitetet e financimit dhe ato investuese. Kur flukset monetare tatimore ndahen në më shumë se një klasë të aktivitetit, njësia ekonomike duhet të japë informacion shpjegues për shumën totale të tatimeve të paguara.
Aktivitetet e shfrytëzimit	
73	Aktivitetet e shfrytëzimit janë burimi kryesor i gjenerimit të të ardhurave të njësisë ekonomike. Prandaj, flukset e mjeteve monetare nga aktivitetet e shfrytëzimit zakonisht rezultojnë nga transaksionet dhe ngjarjet e tjera apo rrethanat që përcaktojnë fitimin ose humbjen. Burimet kryesore të flukseve të mjeteve monetare nga aktivitetet e shfrytëzimit përfshijnë: (a) arkëtimet e mjeteve monetare nga shitja e mallrave dhe ofrimi i shërbimeve; (b) arkëtimet e mjeteve monetare nga honoraret, tarifat, komisionet dhe të ardhurat e tjera; (c) pagesat në mjete monetare për mallra dhe shërbime; (d) pagesat në mjete monetare për punonjësit; (e) pagesat në mjete monetare ose rifinancimet e tatimit mbi fitimin, derisa të identifikohen specifiku në aktivitetet financuese dhe investuese; (f) arkëtimet dhe pagesat nga investimet, kreditë dhe kontratat e tjera që kanë të bëjnë ose të mbajtura për qëllime tregtare, të cilat janë të ngjashme me inventarin e blerë për rishitje.

	Disa transaksione, të tilla si shitja e një pjese të makinerive nga ana e një njësie ekonomike prodhuese, mund të sjellin një fitim/humbje në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve. Megjithatë, flukset e mjeteve monetare që lidhen me transaksione të tilla janë flukse monetare nga aktivitetet investuese.
	Raportimi i flukseve të mjeteve monetare nga aktivitetet e shfrytëzimit
74	Një njësi ekonomike duhet të paraqesë flukset e mjeteve monetare nga aktivitetet e shfrytëzimit duke përdorur ose: (a) metodën direkte, ku shpjegohen klasat kryesore të arkëtimeve/pagesave bruto në para; (b) metodën indirekte, ku fitimi/humbja e vitit rregullohet për: - efektet e transaksioneve jo monetare; - çdo shtyrje ose rritje të flukseve të aktiviteve të shfrytëzimit, të shkuara ose të ardhshme; dhe - zëra të të ardhurave ose shpenzimeve të lidhura me flukset e aktiviteve investuese ose financuese.
	Metoda direkte
75	Sipas metodës direkte, fluksi neto i mjeteve monetare nga aktivitetet e shfrytëzimit paraqitet në dhënien e informacioneve shpjeguese rreth klasave kryesore të arkëtimeve/pagesave bruto siç identifikohet në paragrafin 72. Një informacion i tillë mund të merret, ose: (a) nga regjistrat e kontabilitetit të njësisë ekonomike; ose (b) duke rregulluar shitjet, koston e shitjeve dhe zëra të tjerë në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve; (i) ndryshimet gjatë periudhës në inventarët dhe të drejtat e arkëtueshme/detyrimet e pagueshme të shfrytëzimit; (ii) zëra të tjerë jomonetarë; dhe (iii) zëra të tjerë për të cilët efektet e mjeteve monetare janë flukse të mjeteve monetare të aktiviteve investuese ose të financimit.
	Metoda Indirekte
76	Sipas metodës indirekte, fluksi neto i mjeteve monetare nga aktiviteti i shfrytëzimit përcaktohet duke rregulluar fitimin/humbjen e vitit për efektet e: (a) ndryshimeve gjatë periudhës në inventarë dhe të drejtat e arkëtueshme/detyrimet e pagueshme të shfrytëzimit; (b) zërave jomonetarë të tillë si shpenzimet financiare jomonetare, shpenzimet për tatimin mbi fitimin jomonetar, shpenzime konsumi dhe amortizimi, zhvlerësimi i aktiveve afatgjata materiale; dhe (c) të gjithë zërat e tjerë për të cilët efektet e mjeteve monetare lidhen me aktivitetet e investimit ose financimit.
	Fluksi i mjeteve monetare nga aktiviteti investues
77	Aktivitetet investuese janë blerja dhe shitja e aktiveve afatgjata dhe investime të tjera që nuk përfshihen në ekuivalentë të mjeteve monetare. Shembuj të fluksit të mjeteve monetare që rrjedhin nga aktivitetet investuese janë: (a) pagesat për blerjen e aktiveve afatgjata materiale (përfshirë aktivet afatgjata materiale të vetëndërtuara), aktiveve jomateriale dhe të tjera aktiveve afatgjata; (b) arkëtimet nga shitja e aktiveve afatgjata, aktiveve jomateriale dhe të tjera aktive afatgjata; (c) pagesat në mjete monetare për blerjen e instrumenteve të kapitalit neto ose të borxhit të njësisë të tjera ekonomike dhe interesave në sipërmarrjet e përbashkëta (përveç pagesave për ato instrumente të klasifikuara si ekuivalentë të mjeteve monetare ose të mbajtura për tregtim ose shitje); (d) arkëtimet për shitjen e instrumenteve të kapitalit neto ose të borxhit të njësisë të tjera ekonomike dhe interesave në sipërmarrjet e përbashkëta (përveç arkëtimeve për ato instrumente të klasifikuara si ekuivalentë të mjeteve monetare ose të mbajtura për tregtim ose shitje); (e) paradhëniet dhe huat e dhëna palëve të tjera; (f) arkëtimet e paradhënieve dhe huave të dhëna palëve të tjera. (g) pagesat në mjete monetare për kontratat e ardhshme, kontratat e përparme, kontratat me opion dhe kontratat e shkëmbimit, me përjashtim të rasteve kur kontratat mbahen për tregtim ose marrëveshje të tjera, ose pagesat klasifikohen si aktivite financimi; dhe (h) arkëtimet në mjete monetare nga kontratat e ardhshme, kontratat e përparme, kontratat me opion dhe kontratat e shkëmbimit, me përjashtim të rasteve kur kontratat mbahen për tregtim ose marrëveshje të tjera, ose pagesat klasifikohen si aktivite financimi;

	Kur një kontratë trajtohet sipas kontabilitetit mbrojtës (shih SKK3, seksioni 2 “Çështjet e tjera për instrumentet financiare”), një njësi ekonomike duhet të klasifikojë flukset e mjeteve monetare të kontratës në të njëjtën mënyrë si flukset e mjeteve monetare të elementit që mbrohet.
	Fluksi i mjeteve monetare nga aktiviteti i financimit
78	Aktivitetet financuese janë aktivitetet që rezultojnë në ndryshime në madhësinë dhe përbërjen e kapitalit të kontribuar dhe huamarrjet e njësisë ekonomike. Shembuj të fluksit të mjeteve monetare që rrjedh nga aktiviteti i financimit janë: (a) arkëtimi i mjeteve monetare nga emetimi i aksioneve ose instrumenteve të tjerë të kapitalit neto; (b) pagesa në mjete monetare për blerjen e aksioneve të veta; (c) arkëtimi i mjeteve monetare nga emetimi i titujve të borxhit, afatshkurtër ose afatgjatë; (d) pagesa në mjete monetare të huave dhe kostos së huas; (e) pagesa në mjete monetare për pakësimin e detyrimit të qirasë financiare.
	Raportimi i fluksit të mjeteve monetare nga aktivitetet investuese dhe financuese
79	Një njësi ekonomike duhet të paraqesë veçmas klasa të mëdha të arkëtimeve/pagesave bruto të mjeteve monetare që rrjedhin nga aktivitetet investuese dhe financuese. Shuma e fluksit të mjeteve monetare që rrjedh nga blerjet dhe nga shitjet e filialeve ose njësisë të tjera të biznesit duhet të paraqitet veçmas dhe të klasifikohet si aktivitet investuese.
	Transaksionet jomonetare
80	Një njësi ekonomike duhet të përjashtojë nga pasqyra e fluksit të mjeteve monetare (aktiviteti investues dhe financues), transaksionet që nuk kërkojnë përdorimin e mjeteve monetare ose ekuivalentëve të mjeteve monetare. Një njësi ekonomike duhet të japë informacione shpjeguese për transaksione të tilla diku tjetër në pasqyrat financiare duke siguruar të gjitha informacionet përkatëse në lidhje me këto aktivitete.
81	Shumë aktivitete investimi dhe financimi nuk kanë ndikim të drejtpërdrejtë në fluksin e mjeteve monetare, ndonëse ato ndikojnë në strukturën e kapitalit dhe aktivitet të njësisë ekonomike. Përjashtimi i transaksioneve jomonetare nga pasqyra e fluksit të mjeteve monetare është në përputhje me objektivin e kësaj pasqyre, pasi këto transaksione nuk shoqërohen me flukse hyrëse ose dalëse të mjeteve monetare. Shembuj të veprimeve jomonetare janë për shembull, blerja e aktiveve nëpërmjet një qiraje financiare, si dhe konvertimi i një borxhi në kapital.
	Përbërësit e mjeteve monetare dhe ekuivalentëve të mjeteve monetare
82	Një njësi ekonomike duhet të paraqesë komponentët e mjeteve monetare dhe ekuivalentëve të mjeteve monetare, shumat e të cilave duhet të rakordojnë midis pasqyrës së fluksit të mjeteve monetare dhe pasqyrës së pozicionit financiar. Megjithatë, një njësi ekonomike nuk i kërkohet të paraqesë këtë rakordim në qoftë se shumat e mjeteve monetare dhe ekuivalentëve të mjeteve monetare të paraqitura në pasqyrën e fluksit të mjeteve monetare është e njëjtë me shumën e përshkruar në mënyrë të ngjashme në pasqyrën e pozicionit financiar.
	Shënime të tjera shpjeguese lidhur me mjetet monetare dhe ekuivalentët e mjeteve monetare
83	Një njësi ekonomike duhet të japë informacione shpjeguese, së bashku me një koment nga drejtuesit e saj, mbi shumën e mjeteve të konsiderueshme monetare dhe të gjendjeve të mbajtura nga njësi ekonomike, që nuk janë në përdorim nga njësi ekonomike. Mjetet monetare dhe ekuivalentet e mbajtura nga njësi ekonomike mund të mos jenë të disponueshme për përdorim nga njësi ekonomike për shkak, midis arsyeve të tjera, edhe të kontrolleve të këmbimeve valutore apo kufizimeve ligjore.
	PASQYRA E NDRYSHIMEVE NË KAPITAL
84	Pasqyra e ndryshimeve në kapitalin neto paraqet fitimin e një njësie ekonomike ose humbjen për një periudhë raportimi, zërat e të ardhurave dhe shpenzimeve të njohura në pasqyrën e performancës për periudhën, efektet e ndryshimeve në politikat kontabël dhe korrigjimet e gabimeve të njohura në periudhën, shumat e investimeve, dividendët dhe shpërndarjet e tjera ndaj investorëve të kapitalit neto gjatë periudhës.
85	Një njësi ekonomike duhet të paraqesë një pasqyrë të ndryshimeve në kapitalin neto duke treguar: (a) të ardhurat totale gjithëpërfshirëse për periudhën, duke treguar veçmas shumat totale që i atribuohen pronarëve të njësisë ekonomike mëmë dhe interesave jokontrolluese; (b) për çdo përbërës të kapitalit neto, efektet e zbatimit retrospektiv ose riparaqitjen retrospektive të njohur në përputhje me paragrafët 94 - 98 dhe 103-108 të SKK1 “ <i>Kuadri i Përgjithshëm për Përgatitjen e Pasqyrave Financiare</i> ”;

	(c) për çdo përbërës të kapitalit neto, një rakordim mes vlerës kontabël në fillim dhe në fund të periudhës, duke shpjeguar veçmas ndryshimet që rezultojnë nga: (i) fitimi/humbja e vitit; (ii) çdo zë i të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse; (iii) shumat e investimeve, dividendët dhe shpërndarjet e tjera ndaj pronarëve, duke shpjeguar veçmas emetimin e aksioneve, transaksionet me aksionet e veta si dhe ndryshimet në interesat e pronësisë në filiale që nuk rezultojnë në një humbje të kontrollit.
86	Formati i dhënë në Shtojcën 4 të këtij Standardi rekomandohet për përgatitjen e pasqyrës së ndryshimeve në kapital.
	SHËNIMET SHPJEGUESE TË PASQYRAVE FINANCIARE
87	Ky seksion përcakton informacionin bazë themelor që duhet të paraqitet në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare dhe mënyrën e paraqitjes së tij. Shënimet përmbajnë informacion përveç atij që paraqitet në pasqyrën e pozicionit financiar, pasqyrën e performancës, pasqyrën e ndryshimeve në kapitalin neto dhe pasqyrën e fluksit të mjeteve monetare. Shënimet japin përshkrime me fjalë ose zbërthime të zërave të paraqitura në këto pasqyra dhe informacione rreth zërave që nuk kualifikohen për njohje në këto pasqyra. Përveç kërkesave të këtij Standardi çdo Standard tjetër i SKK-ve kërkon dhënie informacionesh shpjeguese përkatëse.
	Struktura e shënimeve shpjeguese
88	Shënimet shpjeguese japin: (a) informacione në lidhje me bazën e përgatitjes së pasqyrave financiare dhe politikave specifike kontabël të përdorura; (b) informacion shpjegues të kërkuar nga Standardet Kombëtare të Kontabilitetit i cili nuk është paraqitur diku tjetër në pasqyrat financiare; dhe (c) informacion që nuk është paraqitur diku tjetër në pasqyrat financiare, por është i nevojshëm për të kuptuar ndonjë prej tyre.
89	Një njësi ekonomike normalisht i paraqet shënimet shpjeguese në rendin e mëposhtëm: (a) një deklaratë që pasqyrat financiare janë përgatitur në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit; (b) një përmbledhje të politikave kontabël të rëndësishme të zbatuara; (c) informacion mbështetës për zërat e paraqitur në pasqyrat financiare, në rendin në të cilin paraqitet çdo pasqyrë dhe zë përkatës; (d) shënime të tjera shpjeguese.
	Dhënia e informacioneve shpjeguese për politikat kontabël
90	Një njësi ekonomike duhet të japë informacion shpjegues në vijim për përmbledhjen e politikave të rëndësishme kontabël: (a) baza e matjes (ose bazat) të përdorura në përgatitjen e pasqyrave financiare; (b) politikat e tjera kontabël të përdorura, të rëndësishme për kuptimin e pasqyrave financiare.
	Informacion në lidhje me burimet kryesore të pasigurisë së vlerësimit
91	Një njësi ekonomike duhet të japë informacione në shënimet shpjeguese rreth supozimeve kyçe lidhur me të ardhmen dhe burime të tjera kryesore të pasigurisë së vlerësimit në datën e raportimit, të cilat ka shumë mundësi të sjellin një rregullim material në vlerat kontabël neto të aktiveve dhe detyrimeve brenda vitit të ardhshëm financiar. Për sa u përket këtyre aktiveve dhe detyrimeve, shënimet shpjeguese duhet të përfshijnë detajet e: (a) natyrës së tyre; (b) vlerës së tyre kontabël në fund të periudhës raportuese.
	Shpjegime mbi palët e lidhura
92	Njësitë konsiderohen të lidhura, nëse njëra palë ose kontrollon palën tjetër, ose ka një ndikim të ndjeshëm mbi palën tjetër. Ndikimi i ndjeshëm ekziston kur ajo lidhet me vendimet financiare dhe ato të shfrytëzimit. Palët janë të lidhura edhe kur ato janë nën kontrollin e përbashkët të një njësie tjetër. Ekzistenca e kontrollit të përbashkët ose ndikimit të ndjeshëm mund të ndikojnë mbi mënyrën se si të dyja palët hyjnë në aktivitete biznesi me njëra-tjetrën. Prandaj, për t'i kuptuar sa më mirë pasqyrat financiare të një njësie ekonomike, duhet të kuptohen mirë marrëdhëniet dhe kushtet, në të cilat palët e lidhura hyjnë në aktivitete biznesi me njëra-tjetrën. Shembuj të palëve të lidhura përfshijnë: (a) njësia mëmë (dhe personat që kontrollojnë ose kanë ndikim të ndjeshëm mbi njësinë mëmë);

	(b) njësitë e kontrolluara; (c) pjesëmarrjet; (d) sipërmarrje të tjera të të njëjtit grup konsolidimi (për shembull, njësitë e kontrolluara simotra); (e) drejtuesit, anëtarët e organit mbikëqyrës si dhe aksionarët që zotërojnë një pjesë të konsiderueshme të aksioneve, me përjashtim të atyre rasteve kur këta persona nuk e kanë mundësinë praktike të ushtrojnë influencë të ndjeshme mbi vendimet ekonomike të njësisë ekonomike raportuese; (f) të afërmit e ngushtë të personave të përmendur në pikën (e) (përfshirë këtu personat e afërt dhe fëmijët), si dhe njësitë ekonomike që janë nën kontrollin ose ndikimin e tyre.																																		
93	Në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare duhet të paraqitet informacioni i mëposhtëm mbi palët e lidhura dhe veprimet me to: (a) emri i njësisë (për shembull, njësia mëmë ose një person që zotëron shumicën e aksioneve) që kontrollon njësinë ekonomike, si dhe emri i njësisë mëmë që kontrollon të gjithë grupin; (b) llojin dhe volumin e transaksioneve me palët e lidhura gjatë vitit si dhe shpërblimin total të dhënë stafit drejtues dhe anëtarëve të organit mbikëqyrës; (c) gjendjen e llogarive ku janë përfshirë transaksionet me palët e lidhura, në datën e pasqyrës së pozicionit financiar; (d) politikat e vendosjes së çmimeve të aplikuara në transaksionet me palët e lidhura.																																		
94	Një informacion mbi transaksione të veçanta me palët e lidhura duhet të jepet, të paktën për grupet e palëve të lidhura, të përmendura në paragrafin 91.																																		
95	Transaksionet me njësitë e kontrolluara, që eliminohen gjatë konsolidimit, nuk duhet të shpjegohen në pasqyrat financiare të konsoliduara.																																		
DATA DHE RREGULLAT E ZBATIMIT TË STANDARDEVE																																			
96	SKK 2 “ <i>Paraqitja e pasqyrave financiare</i> ”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 2 (2023) do të zbatohen në prospektivë.																																		
TABELA KRAHASUESE																																			
97	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF për NVM (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.																																		
	<table> <tr> <th>Paragrafët e SKK 2</th><th>Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015</th></tr> <tr> <td>Paragrafi 1</td><td>Asnjë</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 2</td><td>Asnjë</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 3</td><td>Asnjë</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 4</td><td>Sek. 4.1, sek. 5.1, sek. 7.3</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 5</td><td>Asnjë</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 6</td><td>Sek. 3.16</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 7</td><td>Sek. 3.15</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 8</td><td>Sek. 3.2</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 9</td><td>Sek. 3.3</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 10</td><td>Sek. 3.4</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 11</td><td>Sek. 3.5</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 12</td><td>Sek. 3.6</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 13</td><td>Sek. 3.8</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 14</td><td>Sek. 3.9</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 15</td><td>Sek. 3.9</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 16</td><td>Sek. 3.11</td></tr> </table>	Paragrafët e SKK 2	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015	Paragrafi 1	Asnjë	Paragrafi 2	Asnjë	Paragrafi 3	Asnjë	Paragrafi 4	Sek. 4.1, sek. 5.1, sek. 7.3	Paragrafi 5	Asnjë	Paragrafi 6	Sek. 3.16	Paragrafi 7	Sek. 3.15	Paragrafi 8	Sek. 3.2	Paragrafi 9	Sek. 3.3	Paragrafi 10	Sek. 3.4	Paragrafi 11	Sek. 3.5	Paragrafi 12	Sek. 3.6	Paragrafi 13	Sek. 3.8	Paragrafi 14	Sek. 3.9	Paragrafi 15	Sek. 3.9	Paragrafi 16	Sek. 3.11
Paragrafët e SKK 2	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015																																		
Paragrafi 1	Asnjë																																		
Paragrafi 2	Asnjë																																		
Paragrafi 3	Asnjë																																		
Paragrafi 4	Sek. 4.1, sek. 5.1, sek. 7.3																																		
Paragrafi 5	Asnjë																																		
Paragrafi 6	Sek. 3.16																																		
Paragrafi 7	Sek. 3.15																																		
Paragrafi 8	Sek. 3.2																																		
Paragrafi 9	Sek. 3.3																																		
Paragrafi 10	Sek. 3.4																																		
Paragrafi 11	Sek. 3.5																																		
Paragrafi 12	Sek. 3.6																																		
Paragrafi 13	Sek. 3.8																																		
Paragrafi 14	Sek. 3.9																																		
Paragrafi 15	Sek. 3.9																																		
Paragrafi 16	Sek. 3.11																																		

Paragrafi 17	Sek. 3.12
Paragrafi 18	Sek. 3.13
Paragrafi 19	Sek. 3.14
Paragrafi 20	Sek. 3.17
Paragrafi 21	Sek. 3.19
Paragrafi 22	Sek. 3.20
Paragrafi 23	Sek. 3.21
Paragrafi 24	Asnjë
Paragrafi 25	Asnjë
Paragrafi 26	Sek. 3.23
Paragrafi 27	Sek. 3.24
Paragrafi 28	Sek. 3.10
Paragrafi 29	Sek. 4.2
Paragrafi 30	Asnjë
Paragrafi 31	Sek. 4.3
Paragrafi 32	Asnjë
Paragrafi 33	Asnjë
Paragrafi 34	Asnjë
Paragrafi 35	Asnjë
Paragrafi 36	Sek. 4.12
Paragrafi 37	Sek. 4.13
Paragrafi 38	Asnjë
Paragrafi 39	Asnjë
Paragrafi 40	Sek. 4.4
Paragrafi 41	Sek. 4.5
Paragrafi 42	Sek. 4.6
Paragrafi 43	Sek. 4.7
Paragrafi 44	Sek. 4.8
Paragrafi 45	Asnjë
Paragrafi 46	Asnjë
Paragrafi 47	Sek. 4.14
Paragrafi 48	Asnjë
Paragrafi 49	Sek. 5.2
Paragrafi 50	Sek. 5.4
Paragrafi 51	Sek. 5.5, sek. 5.9
Paragrafi 52	Sek. 5.7

Paragrafi 53	Sek. 5.10
Paragrafi 54	Asnjë
Paragrafi 55	Sek. 5.11
Paragrafi 56	Sek. 5.11
Paragrafi 57	Sek. 5.11
Paragrafi 58	Asnjë
Paragrafi 59	Asnjë
Paragrafi 60	Asnjë
Paragrafi 61	Asnjë
Paragrafi 62	Asnjë
Paragrafi 63	Sek. 7.1
Paragrafi 64	Asnjë
Paragrafi 65	Sek. 7.2
Paragrafi 66	Sek. 7.11
Paragrafi 67	Sek. 7.12
Paragrafi 68	Sek. 7.13
Paragrafi 69	Sek. 7.14
Paragrafi 70	Sek. 7.15
Paragrafi 71	Sek. 7.16
Paragrafi 72	Sek. 7.17
Paragrafi 73	Sek. 7.4
Paragrafi 74	Sek. 7.7
Paragrafi 75	Sek. 7.9
Paragrafi 76	Sek. 7.8
Paragrafi 77	Sek. 7.5
Paragrafi 78	Sek. 7.6
Paragrafi 79	Sek. 7.10
Paragrafi 80	Sek. 7.18
Paragrafi 81	Sek. 7.19
Paragrafi 82	Sek. 7.20
Paragrafi 83	Sek. 7.21
Paragrafi 84	Sek. 6.2
Paragrafi 85	Sek. 6.3
Paragrafi 86	Asnjë
Paragrafi 87	Sek. 8.1
Paragrafi 88	Sek. 8.2

	Paragrafi 89	Sek. 8.4
	Paragrafi 90	Sek. 8.5
	Paragrafi 91	Sek. 8.7
	Paragrafi 92	Sek. 33.2
	Paragrafi 93	Sek. 33.5, sek. 33.6, sek. 33.9
	Paragrafi 94	Asnjë
	Paragrafi 95	Asnjë
	Paragrafi 96	Asnjë
	Paragrafi 97	Asnjë

Para	SKK 3 “INSTRUMENTET FINANCIARE” - PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES
1	Objekti i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 3 <i>Instrumentet financiare</i> (SKK 3), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është dhënia e parimeve të njohjes, matjes dhe vlerësimit të mëposhtmeve të instrumenteve financiare si dhe të shpjegimeve të nevojshme në pasqyrat financiare të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe raportimit, të pranura në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 3 është i krahasueshëm me seksionin 11 “ <i>Instrumentet Financiare Bazë</i> ” dhe seksionin 12 “ <i>Çeshtje të tjera për instrumentet financiare</i> ” të SNRF-së për NVM-të (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të SNRF-së për NVM-të (2015) është dhënë në paragrafin 81. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 3 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësisë ekonomike raportuese duhet që, me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët – 64 deri 68 të SKK 1.
	SEKSIONI 1 – INSTRUMENTET FINANCIARE BAZË
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Seksioni 1 i këtij Standardi do të zbatohet për kontabilizimin e instrumenteve të mëposhtme financiare: (a) mjetet monetare; (b) një instrument borxhi (llogari, dëftesë ose hua e arkëtueshme ose e pagueshme) që plotëson kushtet në paragrafin 7. (c) një zotim për të marrë një hua e cila: (i) nuk mund të paguhet në para; dhe (ii) kur zotimi realizohet, pritet që ai të plotësojë kushtet e dhëna në paragrafin 7.
5	Shembuj të instrumenteve financiare që plotësojnë kushtet e paragrafit 4 më sipër përfshijnë: (a) mjetet monetare; (b) depozita pa afat dhe depozita me afat fiks ku njësia ekonomike është depozituesi (p.sh., llogaritë bankare); (c) letra tregtare dhe kambiale tregtare; (d) llogari, dëftesa dhe hua të arkëtueshme dhe të pagueshme; (e) obligacione dhe instrumente të ngjashme borxhi; (f) zotim për të marrë një hua nëse zotimi nuk mund të paguhet në mjete monetare.
6	Ky Standard nuk do të zbatohet për instrumentet e mëposhtme financiare: (a) investimet në filiale, pjesëmarrje dhe sipërmarrje të përbashkëta që janë kontabilizuar në përputhje me SKK 14 “ <i>Trajtimi kontabel i investimeve në pjesëmarrje dhe sipërmarrje të përbashkëta</i> ”; (b) instrumente financiare që plotësojnë kriteret e kapitalit të vet të një njësie ekonomike; (c) qiratë, për të cilat zbatohet SKK 7 “ <i>Kontabilizimi i qirave</i> ”; Gjithsesi, kërkesat e çregjistrimit në paragrafët 33-35 zbatohen për çregjistrimin e qirave të arkëtueshme të njohura nga një qiradhënës dhe qirave të pagueshme të njohura nga një qiramarrës. (d) të drejtat dhe detyrimet e punonjësve sipas planeve të përfitimeve të punonjësve.
7	Një instrument borxhi që plotëson të gjitha kushtet e dhëna në (a)–(d) më poshtë duhet të kontabilizohet në përputhje me këtë Standard: (a) Përfitimet e mbajtësit janë në formën e: (i) një shume fikse; (ii) një norme fikse kthimi përgjatë jetës së instrumentit; (iii) një kthimi variabël që përgjatë jetës së instrumentit, është i barabartë me një normë interesi të vetme të kuotuar (si LIBOR); ose (b) Nuk ka asnjë kusht kontraktual që mund të sjellë humbjen për mbajtësin, të shumës së principalit ose të interesit të periudhës aktuale ose periudhave të mëparshme.

	Fakti që një instrument borxhi është i varur nga instrumente të tjerë borxhi nuk është një shembull i një kushti të tillë kontraktual; (c) Kushtet kontraktuale që e lejojnë emetuesin (debitorin) të parapaguajë një instrument borxhi ose që e lejojnë mbajtësin (kreditorin) t'ia shesë mbrapsht emetuesit atë përpara maturimit, nuk janë kushtëzuese nga ngjarje të ardhshme; (d) Nuk ka kthime të kushtëzuara ose kushte ripagese, përveç normës variabël të kthimit të përshkruar në (a) dhe kushteve të parapagimit të përshkruara në (c).
8	Shembuj të instrumenteve financiare që normalisht i plotësojnë kushtet e dhëna në paragrafin 7 janë: (a) kërkesa tregtare të arkëtueshme dhe të pagueshme, dhe hua nga bankat ose palë të treta; (b) detyrime të pagueshme në një monedhë të huaj (gjithsesi, çdo ndryshim në detyrimet e pagueshme për shkak të një ndryshimi në kursin e këmbimit njihet në fitim ose humbje siç kërkohet nga SKK 12 “Efekti i ndryshimeve të kurseve të këmbimit”); (c) hua të marra nga/për filialet ose pjesëmarrjet që janë të pagueshme kur kërkohen; (d) një instrument borxhi që bëhet menjëherë i arkëtueshëm nëse emetuesi nuk shlyen një pagesë interesi ose principal (një kriter i tillë nuk është në kundërshtim me paragrafin 7).
9	Shembuj të instrumenteve financiare që nuk i plotësojnë kushtet e dhëna në paragrafin 7 dhe që rrjedhimisht janë jashtë fushës së zbatimit të këtij Standardi, jepen në vijim: (a) një investim në instrumentet e kapitalit të një njësie tjetër; (b) një kontratë shkëmbimi (SWAP) nga e cila përfitohet një fluks monetar që është pozitiv ose negativ, ose një zotim i ardhshëm për të blerë një mall apo një instrument financiar që mund të paguhet në para dhe që në momentin e pagesës, mund të rezultojë në flukse monetare pozitive ose negative (shih paragrafin 7.a); (c) opsionet dhe kontratat e ardhshme, pasi përfitimet për mbajtësin nuk janë fikse dhe kështu nuk plotësohet kushti i kërkuar në paragrafin 7.a); (d) investimet në instrumente borxhi të konvertueshme, pasi përfitimi për mbajtësin mund të variojë më tepër sipas çmimit të aksioneve të kapitalit të emetuesit sesa sipas normave të interesit në treg; (e) një hua e arkëtueshme nga një palë e tretë që i jep palës së tretë të drejtën ose detyrimin për të parapaguar nëse dispozitat fiskale ose kërkesat e kontabilitetit ndryshojnë, sepse një hua e tillë nuk plotëson kushtin e dhënë në paragrafin 7(c).
	PËRKUFIZIMET KRYESORE
10	Përkufizimet e mëposhtme përdoren në këtë Standard me kuptimet e specifikuar më poshtë: Instrument financiar është çdo kontratë që krijon një aktiv financiar për një njësi ekonomike si dhe një detyrim financiar ose instrument kapitali për një njësi ekonomike tjetër. Instrument kapitali është çdo kontratë që evidenton një interes të mbetur në aktivet neto të njësisë ekonomike të investuar (për shembull një aksion). Aktivi financiar është çdo aktiv që është: (a) mjete monetare; (b) një e drejtë kontraktuale për të marrë mjete monetare ose një aktiv tjetër financiar nga një njësi ekonomike tjetër (për shembull, kërkesat për t'u arkëtuar); Detyrimi financiar është detyrimi kontraktual për të dhënë mjete monetare ose një aktiv tjetër financiar të një njësi ekonomike tjetër (për shembull detyrimi ndaj një furnitori). Kostoja është: (a) vlera e drejtë e mjeteve monetare ose e ekuivalenteve të saj të paguara ose vlera e drejtë e shpërblimeve të dhëna për të blerë një aktiv në kohën e blerjes ose të ndërtimit të tij; (b) shuma e mjeteve monetare ose e ekuivalenteve të saj të arkëtuara ose vlera e drejtë e shpërblimeve të marra për të shitur një detyrim në kohën e shitjes ose likuidimit të tij. Kostoja e amortizuar është kosto fillestare e një aktivi ose detyrimi financiar e cila rregullohet, nëse është e nevojshme, me shumën e mëposhtme: (a) shlyerjet e principalit (për shembull, në rastin e një huaje të marrë apo të dhënë); (b) amortizimi i akumuluar i ndonjë difference mes shumës fillestare dhe shumës në maturim (për shembull në rastin e obligacioneve) duke përdorur metodën e interesit efektiv; (c) zvogëlimi i mundshëm për shkak të përkeqësimit ose të pamundësisë së arkëtimit (në rastin e aktiveve financiare të paarkëtueshme).

	Metoda e normës së interesit efektiv është një metodë për llogaritjen e koston të amortizuar të një aktivi apo detyrimi financiar, duke përdorur normën e interesit efektiv. Norma e interesit efektiv është norma me të cilën skontohen ekzaktesisht flukset e përlogaritura të ardhshme të parasë së një aktivi ose të një detyrimi financiar, në vlerën kontabël të aktivit, ose detyrimit financiar. Llogaritja e normës së interesit efektiv përfshin të gjitha kostot e transaksioneve, të paguara ose të marra, në lidhje me aktivin ose detyrimin financiar, si dhe të gjitha primet dhe zbritjet e tjera. Kostot e transaksioneve janë kosto shtesë, të cilat lidhen me blerjen, emetimin ose likuidimin e një aktivi ose detyrimi financiar. Kostot shtesë janë kosto të tilla, të cilat nuk ndodhin nëse nuk kryhet blerja, emetimi ose likuidimi.
	NJOHJA DHE MATJA E INSTRUMENTEVE FINANCIARE BAZË
	Njohja e aktiveve dhe detyrimeve financiare
11	Një njësi duhet të njohë një aktiv financiar ose një detyrim financiar vetëm kur njësia bëhet pjesë e kushteve kontraktuale të instrumentit.
	Matja fillestare
12	Kur një aktiv financiar ose një detyrim financiar njihet fillimisht, një njësi duhet ta masë atë me kostot e transaksionit (duke përfshirë edhe çmimin e transaksionit) përveç rasteve kur marrëveshja përbën në thelb një transaksion financiar. Një transaksion financiar mund të jetë, për shembull, kur shiten mallra apo shërbime dhe kur pagesa shtyhet përtej afateve normale të tregtisë ose kur ajo është financuar me një normë interesi që nuk është një normë tregu. Nëse marrëveshja përbën një transaksion financiar, njësia duhet të matë aktivin financiar ose detyrimin financiar me vlerën aktuale të pagesave të ardhshme të skontuara me normën e interesit të tregut për një instrument të ngjashëm borxhi.
13	Shembuj të matjes së aktiveve financiare jepen në vijim: 1. Për një hua afatgjatë dhënë një njësie tjetër, njihet një shumë e arkëtueshme me vlerën aktuale të mjeteve monetare të arkëtueshme (duke përfshirë pagesat e interesit dhe principalit) nga ajo njësi. 2. Për mallrat, produktet dhe shërbimet e shitura një klienti me një kredi afatshkurtër, njihet një llogari e arkëtueshme me vlerën e paskontuar të mjeteve monetare të arkëtueshme nga ajo njësi, që është normalisht çmimi i faturës. 3. Për një produkt të shitur një klienti me një kredi dyvjeçar pa interes, njihet një llogari e arkëtueshme me çmimin aktual të shitjes për atë produkt. Nëse çmimi normal i shitjes nuk dihet, ai mund të vlerësohet si vlere aktuale e mjeteve monetare të arkëtueshme të skontuar duke përdorur normën mbizotëruese të interesit në treg për një kërkesë të arkëtueshme të ngjashme. 4. Për një blerje në para të aksioneve të zakonshme të një njësie tjetër, investimi duhet të njihet me shumën e mjeteve monetare të paguara për të blerë aksionet.
14	Shembuj të matjes së detyrimeve financiare jepen në vijim: 1. Për një hua të marrë nga një bankë, njihet një llogari e pagueshme fillimisht me vlerën aktuale të mjeteve monetare të pagueshme ndaj bankës (p.sh. duke përfshirë pagesat e interesit dhe të principalit). 2. Për mallrat, produktet e shërbimet e blera nga një furnizues me kredi afatshkurtër, njihet një llogari e pagueshme me shumën e paskontuar që i detyrohet furnizuesit, që është zakonisht çmimi i faturës.
	Vlerësimi i mëpashtëm
15	Në fund të periudhës raportuese, një njësi duhet të masë instrumentet financiare si vijon (pa zbritur kostot e transaksionit që njësia mund të kryejë mbi shitjet apo të tjera): (a) Instrumentet e borxhit që plotësojnë kushtet në paragrafin 4(b) duhet të maten me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv. Paragrafët 16-21 japin udhëzime për përcaktimin e koston të amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv. Instrumentet e borxhit që janë të klasifikuara si aktive afatshkurtër ose detyrime afatshkurtër duhet të maten me shumën e paskontuar të mjeteve monetare ose shumave të tjera të pritshme për t'u paguar ose arkëtuar (shih paragrafët 22-27) përveçse kur marrëveshja përbën në efekt, një transaksion financiar (shih paragrafin 12). Nëse marrëveshja përbën një transaksion financiar, njësia duhet ta masë instrumentin e borxhit me vlerën aktuale të pagesave të ardhshme të skontuara me një normë tregu interesi për një instrument të ngjashëm borxhi. (b) Zotimet për të marrë një hua që plotësojnë kushtet e dhëna në paragrafin 4(c) duhet të maten me koston (që ndonjëherë është zero) minus zhvlerësimin. Zhvlerësimi ose pambledhshmëria duhet të vlerësohet për instrumentet financiare të përshkruara në (a) dhe (b) më sipër. Paragrafët 22–27 japin udhëzime në lidhje me këtë aspekt.

	Kostoja e amortizuar dhe metoda e interesit efektiv
16	Kostoja e amortizuar e një aktivi financiar ose detyrimi financiar në çdo datë raportimi është shuma e vlerave të mëposhtme: (a) vlera me të cilën aktivi financiar ose detyrimi financiar janë matur në njohjen e tyre fillestare; (b) minus çdo pagesë të principalit; (c) plus ose minus amortizimin e akumuluar, duke përdorur metodën e interesit efektiv, të diferencës mes vlerës në njohje dhe vlerës në maturim; (d) minus, në rastin e një aktivi financiar, çdo pakësim (direkt ose përmes përdorimit të llogarisë së zhvlerësimit) për zhvlerësimin ose pambledhshmërinë. Aktivet financiare dhe detyrimet financiare që nuk kanë një normë interesi të deklaruar dhe janë të klasifikuara si aktive afatshkurtra ose detyrime afatshkurtra, maten fillimisht me shumën e paskontuar në përputhje me paragrafin 15(a). Në këto raste pika (c) më sipër nuk zbatohet.
17	Metoda e interesit efektiv është një metodë e llogaritjes së kostos së amortizuar të një aktivi financiar ose një detyrimi financiar (ose një grup aktivesh ose detyrimesh financiare) dhe e shpërndarjes së të ardhurave të interesit ose shpenzimeve të interesit përgjatë periudhës përkatëse. Norma e interesit efektiv është norma që i skanton ekzakhtësisht pagesat ose arkëtimet e ardhshme përgjatë jetës së pritshme të instrumentit financiar, ose, kur është e përshtatshme, përgjatë një periudhe më të shkurtër, të vlera kontabël e aktivit financiar ose detyrimit financiar. Norma e interesit efektiv përcaktohet mbi bazën e vlerës kontabël të aktivit financiar ose detyrimit financiar në momentin e njohjes. Sipas metodës së interesit efektiv: (a) kostoja e amortizuar e një aktivi (detyrimi) financiar është vlera aktuale e arkëtimeve (pagesave) të ardhshme të skontuara me normën e interesit efektiv; dhe (b) shpenzimet (të ardhurat) e interesit në një periudhë të caktuar janë baras me vlerën kontabël të detyrimit (aktivit) financiar në fillim të periudhës shumëzuar me normën e interesit efektiv për periudhën).
18	Kur llogarit normën e interesit efektiv, një njësi duhet të parashikojë flukset e mjeteve monetare duke marrë parasysh të gjitha kushtet kontraktuale të instrumentit financiar (p.sh., parapagimi) dhe humbjet e njohura financiare që kanë ndodhur, por ajo nuk duhet të marrë parasysh humbje të ardhshme të mundshme financiare që nuk kanë ndodhur ende.
19	Kur llogarit normën e interesit efektiv, një njësi duhet të amortizojë çdo tarifë të mundshme, detyrime financiare të paguara ose të arkëtuara (si p.sh. pikët “bonus”), kostot e transaksionit dhe prime ose skonto të tjera gjatë jetës së pritshme të instrumentit, përveç si vijon. Njësia duhet të përdorë një periudhë më të shkurtër nëse kjo është periudha me të cilën lidhen tarifat, detyrimet financiare të paguara ose të arkëtuara, kostot e transaksionit, primet ose skontot. Ky do të jetë rasti kur komponentit variabël me të cilin lidhen tarifat, detyrimet financiare të paguara ose të arkëtuara, kostot e transaksionit, primet ose skontot riçmohen me normat e tregut përpara maturimit të pritshëm të instrumentit. Në një rast të tillë, periudha e përshtatshme e amortizimit është periudha deri në datën e riçmimit tjetër.
20	Për aktive financiare dhe detyrime financiare me normë variabël, rivlerësimi periodik i flukseve të mjeteve monetare me qëllim që të reflektohen ndryshimet në normat e interesit të tregut, ndryshon normën e interesit efektiv. Nëse një aktiv apo detyrim financiar me normë variabël njihet fillimisht me një vlerë të barabartë me principalin e arkëtueshëm ose të pagueshëm në maturim, rivlerësimi i pagesave të ardhshme të interesit nuk ka ndonjë efekt domethënës në vlerën kontabël të aktivit ose detyrimit.
21	Nëse një njësi ekonomike rishikon vlerësimet e saj të pagesave ose arkëtimeve, ajo duhet të rregullojë vlerën kontabël të aktivit financiar ose detyrimit financiar (ose një grup instrumentesh financiare) për të reflektuar flukset e mjeteve monetare aktuale dhe të rishikuara. Njësia duhet të rillogarisë vlerën kontabël duke llogaritur vlerën aktuale të flukseve të ardhshme të rishikuara të mjeteve monetare me normën fillestare të interesit efektiv të instrumentit financiar. Njësia duhet të njohë efektin si të ardhur ose shpenzim në fitim ose humbje në datën e rishikimit.
	ZHVLERËSIMI I INSTRUMENTEVE FINANCIARE TË MATUR ME KOSTON OSE KOSTON E AMORTIZUAR
	Njohja
22	Në fund të çdo periudhe raportimi, një njësi duhet të vlerësojë nëse ka një evidencë objektive të zhvlerësimit të ndonjë aktivi financiar që matet me koston ose me kosto të amortizuar. Nëse ka një evidencë objektive të zhvlerësimit, njësia duhet të njohë menjëherë një humbje nga zhvlerësimi në fitim ose humbje.
23	Evidenca objektive që një aktiv financiar ose një grup aktivesh financiare janë zhvlerësuar përfshin ngjarjet e mëposhtme të cilat vijnë në vëmendjen e mbajtësit të aktivit: (a) vështirësi financiare domethënëse të emetuesit ose detyruesit; (b) një shkelje kontrate, si mospagesë ose pamundësi pagese të interesit ose principalit;

	(c) kreditori, për arsye ekonomike ose ligjore që lidhen me vështirësinë financiare të debitorit, i ofron këtij të fundit koncesione që kreditori nuk do t'i ofronte në kushte të tjera; (d) është bërë e mundur që debitori do të kalojë në falimentim ose riorganizime të tjera financiare; (e) të dhënat tregojnë që ka pasur një rënie të matshme në flukset e ardhshme të vlerësuara të mjeteve monetare nga një grup aktivesh financiare që nga njohja e tyre, edhe pse rënia nuk mund të lidhet me një aktiv financiar të caktuar brenda grupit, të tilla si kushte ekonomike të dëmshme kombëtare ose vendore ose ndryshime të dëmshme në industri.
24	Faktorë të tjerë mundet gjithashtu të jenë evidencë e zhvlerësimit, përfshirë ndryshime domethënëse me një efekt të dëmshëm që kanë ndodhur në mjediset teknologjike, të tregut, ekonomike apo ligjore në të cilat vepron emetuesi.
25	Për qëllimin e zhvlerësimit, një njësi ekonomike duhet të vlerësojë individualisht aktivet e mëposhtme financiare: (a) të gjithë instrumentet e kapitalit të investuara, pavarësisht rëndësisë; dhe (b) të gjithë aktivet e tjera financiare që janë individualisht domethënëse. Një njësi ekonomike duhet të vlerësojë për zhvlerësim aktivet e tjera financiare ose individualisht ose të grupuara në bazë të karakteristikave të ngjashme të riskut.
	Matja
26	Një njësi duhet të masë një humbje nga zhvlerësimi për instrumentet e mëposhtme të matur me koston ose kosto të amortizuar si vijon: (a) për një instrument të matur me koston e amortizuar në përputhje me paragrafin 15(a), humbja nga zhvlerësimi është diferenca mes vlerës kontabël të aktivit dhe vlerës aktuale të flukseve të vlerësuara monetare të skontuara me normën fillestare të interesit efektiv. Nëse një instrument i tillë ka një normë variabël interesi, norma e skontimit për matjen e çdo humbje nga zhvlerësimi është norma e interesit efektiv aktual të përcaktuar sipas kontratës; (b) për një instrument të matur me koston minus zhvlerësim në përputhje me paragrafin 15(b), humbja nga zhvlerësimi është diferenca mes vlerës kontabël të aktivit dhe vlerësimit më të mirë (që është një përafrim) që njësi mund të marrë për aktivin nëse ai do të shitej në datën e raportimit.
	Rimarrja
27	Nëse, në një periudhë pasuese, shuma e humbjes nga zhvlerësimi zvogëlohet dhe zvogëlimi mund të lidhet objektivisht me një ngjarje që ka ndodhur pasi ishte njohur zhvlerësimi (si një përmirësim në vlerësimin e pozicionit financiar të debitorit), njësi ekonomike duhet të rimarrë humbjen nga zhvlerësimi të njohur më parë ose direkt ose duke rregulluar një llogari zhvlerësimi. Rimarrja nuk duhet të rezultojë në një vlerë kontabël të aktivit financiar (netuar me ndonjë llogari zhvlerësimi) që tejkalon vlerën kontabël që do të kishte qenë nëse nuk do të njihej humbja nga zhvlerësimi. Njësi duhet të njohë menjëherë shumën e rimarrjes në fitim ose humbje.
	ÇREGJISTRIMI I INSTRUMENTEVE FINANCIARE BAZË
	Çregjistrimi i aktiveve financiare
28	Një njësi duhet të çregjistrojë një aktiv financiar vetëm kur: (a) të drejtat kontraktuale ndaj flukseve monetare nga aktivi financiar skadojnë ose shlyhen; ose (b) njësi i transferon një palë tjetër pothuajse të gjitha risqet dhe përfitimet nga zotërimi i aktivit financiar; ose (c) njësi, pavarësisht se ka mbajtur disa risqe dhe përfitime domethënëse të zotërimit, ka transferuar kontrollin e aktivit të një palë tjetër dhe pala tjetër ka aftësinë praktike për të shitur aktivin në tërësinë e tij një palë të tretë të palidhur dhe është në gjendje të ushtrojë këtë aftësi në mënyrë të njëanshme dhe pa pasur nevojë të imponojë kufizime shtesë në lidhje me këtë transferim. Në këtë rast njësi duhet: (i) të çregjistrojë aktivin; dhe (ii) të njohë në mënyrë të ndarë çdo të drejtë të mbajtur apo detyrim krijuar në transfertë. Vlera kontabël e aktivit të transferuar duhet të shpërndahet mes të drejtave ose detyrimeve të mbajtura dhe atyre të transferuara mbi bazën e vlerave të tyre të drejta në datën e transferimit. Të drejtat dhe detyrimet e reja të krijuara në këtë transferim duhet të maten me vlerën e tyre të drejtë në datën e transferimit. Çdo diferencë mes shumës së marrë dhe shumave të njohura dhe të çregjistruara në përputhje me këtë paragraf duhet të njohet në fitim ose humbje në periudhën kur ka ndodhur transferimi.
29	Nëse një transferim nuk rezulton në çregjistrim për shkak se njësi ka mbajtur risqe dhe përfitime domethënëse të zotërimit të aktivit të transferuar, njësi duhet të vazhdojë të njohë aktivin e transferuar në tërësinë e tij dhe duhet të njohë një detyrim financiar për shumën e marrë. Aktiv dhe detyrim nuk duhet të kompensohen.

	Në periudhat pasuese, njësia duhet të njohë çdo të ardhur mbi aktivin e transferuar dhe çdo shpenzim të kryer mbi detyrimin financiar.
30	Nëse transferuesi i siguron të transferuarit kolateral jo në mjete monetare (si instrumente të borxhit ose të kapitalit), kontabilizimi i kolateralit nga transferuesi dhe i transferuari varet nga fakti nëse i transferuari ka të drejtën të shesë ose të rikolateralizojë kolateralin dhe nëse transferuesi ka dështuar në pagesa. Transferuesi dhe i transferuari duhet të kontabilizojnë kolateralin, si vijon: (a) Nëse i transferuari ka të drejtën sipas kontratës ose praktikës të shesë ose të rikolateralizojë kolateralin, transferuesi duhet ta riklasifikojë atë aktiv në pasqyrën e pozicionit financiar (p.sh. si një aktiv i dhënë hua, instrumente kapitali të lëna si kolateral, ose të arkëtueshme të riblera) veçmas nga aktivet e tjera; (b) Nëse i transferuari shet kolateralin e vendosur tek ai, ai duhet të njohë shumat e marra nga shitja, si dhe një detyrim të matur me vlerën e drejtë për detyrimin e tij për të rikthyer kolateralin; (c) Nëse transferuesi nuk paguan sipas kushteve të kontratës dhe nuk ka më të drejtën për të rimarrë kolateralin, ai duhet ta çregjistrojë kolateralin dhe i transferuari duhet të njohë kolateralin si aktiv të tij fillimisht të matur me vlerën e drejtë, ose nëse ai e ka shitur tashmë kolateralin, të çregjistrojë detyrimin e tij për të rikthyer kolateralin; (d) Përveç siç kërkohet në (c) më sipër, transferuesi duhet të vazhdojë të mbajë kolateralin si aktivin e tij dhe i transferuari nuk duhet të njohë kolateralin si një aktiv.
	Faktoringu i kërkesave për t'u arkëtuar dhe veprimet e riblerjes
31	Një kontratë faktoringu është shitja e kërkesave për t'u arkëtuar, ku në varësi të llojit të kontratës blerësi ka të drejtë t'i rishesë kërkesat e arkëtueshme të transferuara brenda një kohe të caktuar (faktoringu me kthim) ose nuk ka asnjë të drejtë për rishitje, dhe të gjitha rreziqet ose të mirat që lidhen me zotërimin e një kërkesë për arkëtim kalojnë nga shitësi tek blerësi (faktoringu pa kthim).
32	Nëse "shitësi" mban detyrimin e riblerjes, transaksioni do të njihet si një transaksion financiar (d.m.th. si një hua, garancia e së cilës është kërkesa për t'u arkëtuar), dhe jo si shitje. Një kërkesë për t'u arkëtuar nuk konsiderohet si e shitur, si rezultat i faktoringut, por ajo qëndron në pasqyrën e pozicionit financiar deri sa kërkesa për t'u arkëtuar të mblidhet, ose e drejta e kthimit ka skaduar. Nëse nuk ka ndonjë të drejtë riblerjeje, dhe kontrolli mbi kërkesën për t'u arkëtuar dhe rreziqet e të mirat që lidhen me të i janë kaluar blerësit, veprimi do të njihet si kërkesë për t'u arkëtuar.
	Çregjistrimi i detyrimeve financiare
33	Një njësi duhet të çregjistrojë një detyrim financiar (ose një pjesë të detyrimit financiar) vetëm kur ai shuhet, p.sh., kur detyrimi i specifikuar në kontratë shlyhet, anulohet ose skadon.
34	Nëse një huadhënës dhe huamarrës ekzistues shkëmbejnë instrumente financiare me kushte thelbësisht të ndryshme, njësitë duhet ta kontabilizojnë transaksionin si një shuarje të detyrimit fillestar financiar dhe njohjen e një detyrimi të ri financiar. Në mënyrë të ngjashme, një njësi duhet të kontabilizojë një modifikim thelbësor të kushteve të një detyrimi financiar ekzistues ose një pjesë të tij (pavarësisht nëse ky modifikim vjen ose jo si pasojë e vështirësive financiare të debitorit) si një shuarje e detyrimit financiar fillestar dhe njohjen e një detyrimi të ri financiar.
35	Një njësi duhet të njohë në fitim ose humbje çdo diferencë mes vlerës kontabël të detyrimit financiar (ose pjesës së një detyrimi financiar) të shuar ose të transferuar të një palë e tretë dhe shumën e paguar, duke përfshirë çdo aktiv jomonetar të transferuar ose detyrime të marra përsipër.
	SHËNIMET SHPJEGUESE PËR INSTRUMENTET FINANCIARE BAZË
36	Një njësi ekonomike duhet të japë informacione shpjeguese të përmbledhja e politikave më të rëndësishme kontabël, bazën (ose bazat) e matjes të përdorur për instrumentet financiare, si dhe politikat e tjera kontabël të përdorura për instrumentet financiare që janë të rëndësishme për kuptueshmërinë e pasqyrave financiare.
37	Një njësi ekonomike duhet të japë informacion për vlerën kontabël të secilit prej kategorive vijuese të aktiveve dhe detyrimeve financiare (në total) në datën e raportimit, ose në pasqyrën e pozicionit financiar, ose në shënimet shpjeguese: (a) aktivet financiare që janë instrumente borxhi të matura me koston e amortizuar (paragrafi 15(a)); (b) detyrime financiare të matura me koston e amortizuar (paragrafi 15(a)); (f) zotime huaje të matura me koston minus zhvlerësim (paragrafi 15(b)).
38	Një njësi duhet të japë informacion shpjegues që i jep mundësi përdoruesve të pasqyrave financiare të vlerësojnë rëndësinë që kanë instrumentet financiare në pozicionin dhe performancën e vetë njësisë. Për shembull, informacioni për huan afatgjatë normalisht do të përfshinte afatet dhe kushtet e instrumentit të borxhit (si norma e interesit, maturimi, grafiku i ripagimit dhe kufizimet që instrumenti i borxhit i imponon njësisë).

	<i>Çregjistrimi</i>
39	Nëse një njësi i ka transferuar aktivet financiare një pale të tretë në një transaksion që nuk kualifikohet për çregjistrim (shiko paragrafët 28–30), njësia duhet të japë informacion shpjegues për secilën nga klasat vijuese të aktiveve financiare: (a) natyrën e aktiveve; (b) natyrën e risqeve dhe përfitimeve nga zotërimi ndaj të cilave njësia mbetet e ekspozuar; (c) vlerat kontabël të aktiveve dhe të çdo detyrimi përkatës, që njësia vazhdon t'i njohë.
	<i>Kolaterali</i>
40	Kur një njësi ka vendosur aktive financiare si kolateral për detyrimet ekzistuese ose detyrimet e kushtëzuara, ajo duhet të japë informacion shpjegues si më poshtë: (a) vlerën kontabël të aktiveve financiare të vendosura si kolateral; (b) afatet dhe kushtet e kolateralit.
	<i>Mospagesat dhe shkeljet në huat e pagueshme</i>
41	Për huat e pagueshme të njohura në datën e raportimit për të cilat ka pasur shkelje të afateve ose mospagim të principalit, interesit, apo shkelje të kushteve të shlyerjes që nuk janë korrigjuar në datën e raportimit, një njësi ekonomike duhet të japë informacion shpjegues si vijon: (a) detajet e kësaj shkelje ose mospagese; (b) vlerën kontabël të huave të pagueshme në datën e raportimit; (c) nëse shkelja ose mospagesa është korrigjuar, ose nëse afatet e huas së pagueshme janë rinegociuar, përpara se pasqyrat financiare të aprovoreshin për publikim.
	<i>Zera të të ardhurave, shpenzimeve, fitimeve ose humbjeve</i>
42	Një njësi duhet të japë informacion shpjegues për zërat vijues të të ardhurave, shpenzimeve, fitimeve ose humbjeve: (a) të ardhurat, shpenzimet, fitimet ose humbjet, nga: (i) aktivet financiare të matura me koston e amortizuar; (ii) detyrimet financiare të matura me koston e amortizuar; (b) të ardhurat totale nga interesi dhe shpenzimet totale nga interesi (të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv); (c) shumën e çdo humbjeje nga zhvlerësimi për çdo klasë të aktiveve financiare.
SEKSIONI 2 - ÇËSHITJE TË TJERA PËR INSTRUMENTET FINANCIARE	
FUSHA E ZBATIMIT	
43	Seksioni 2 zbatohet për instrumentet dhe transaksionet financiare të tjera më të ndërlukuara. Nëse një njësi ekonomike hyn në transaksione vetëm të instrumenteve financiare bazë të seksionit 1 atëherë seksioni 2 nuk është i zbatueshëm. Megjithatë, edhe njësitë ekonomike që përdorin vetëm instrumentet financiare bazë do të kenë parasysh objektin e seksionit 2 për t'u siguruar se ato janë të përfshijtur.
44	Seksioni 2 i këtij Standardi do të zbatohet edhe për investimet në aksione të preferuara të pakonvertueshëm dhe të pashitshëm dhe aksione të zakonshme të pashitshëm, që tregtohen publikisht ose vlera e drejtë e të cilëve, në të kundërt mund të matet në mënyrë të besueshme.
45	Seksioni 2 i këtij Standardi do të zbatohet për të gjitha instrumentet financiare, përveç sa më poshtë: (a) atyre që mbulohen nga seksioni 1; (b) interesave në filiale (shih SKK 9), interesat në pjesëmarrje dhe sipërmarrjet e përbashkëta (shih SKK 14); (c) të drejtat sipas kontratave të sigurimit përveç kontratës së sigurimit që mund të rezultojë në një humbje të të dyja palëve si rezultat i kushteve kontraktuale që nuk kanë lidhje me: (i) ndryshimet në rrezikun e siguruar; (ii) ndryshimet në kursin e këmbimit të monedhave të huaja; ose me (iii) një mosplotësim të detyrimit nga njëra prej palëve. (e) instrumentet financiare që plotësojnë përkufizimin e “kapitalit të vet” të njësisë ekonomike;

	(f) qiratë (shih SKK 7 “ <i>Qirate</i> ”), përveç rastit kur qiraja mund të rezultojë në një humbje të qiradhënësit ose qiramarrësit si rezultat i kushteve kontraktuale që nuk kanë lidhje me: (i) ndryshimet në çmimin e aktivitetit të dhënë me qira; (ii) ndryshimet në kurset e këmbimit të monedhave të huaja; ose me (iii) një mosplotësim të detyrimit nga njëra prej palëve. (g) kontratat për shuma të kushtëzuara në një kombinim biznesi (shih SKK 9). Ky përjashtim vlen vetëm për blerësin.
46	Shumica e kontratave për të blerë ose shitur një element jofinanciar të tillë si një mall, inventar, ose aktive afatgjata materiale, janë të përjashtuara nga ky seksion, sepse këto elemente nuk janë instrumente financiare. Megjithatë, ky seksion zbatohet për të gjitha kontratat që i kalojnë rreziqet mbi blerësit apo shitësit, të cilat nuk janë tipike të kontratave për të blerë ose shitur aktive materiale. Për shembull, ky seksion zbatohet për kontratat që mund të rezultojnë në një humbje të blerësit ose shitësit si rezultat i kushteve kontraktuale që nuk kanë lidhje me ndryshimet në çmimin e elementit jofinanciar, ndryshimet në kursin e këmbimit të monedhave të huaja, ose me një mosplotësim të detyrimit nga njëra palë.
47	Përveç kontratave të përshkruara në paragrafin 46, ky seksion zbatohet për kontratat e blerjes apo shitjes të elementeve (zërave) jofinanciare, nëse kontrata mund të shlyhet neto në para ose në një instrument financiar tjetër, ose me shkëmbimin e instrumenteve financiare sikur kontratat të ishin instrumente financiare, me përjashtim të: kontratave, që lidhen dhe vazhdojnë të mbahen për qëllime të marrjes ose ofrimit të një zëri jofinanciar në përputhje me blerjen e pritshme, shitjen apo kërkesat e përdorimit që ka njësi ekonomike, të cilat nuk janë instrumente financiare për qëllime të këtij seksioni.
	NJOHJA DHE MATJA
	Njohja
48	Një njësi ekonomike duhet të njohë një aktiv financiar ose një detyrim financiar vetëm kur njësi ekonomike bëhet palë në kushtet kontraktuese të instrumentit.
	Matja
49	Një njësi ekonomike, kur njeh një aktiv ose detyrim financiar sipas seksionit 2, duhet ta matë atë me vlerën e drejtë, e cila është zakonisht çmimi i transaksionit.
	Vlerësimi i mëpasshëm
50	Në fund të çdo periudhe raportimi, një njësi ekonomike duhet të matë të gjitha instrumentet financiare që janë objekt i seksionit 2 me vlerën e drejtë dhe të njohë ndryshimet në vlerën e drejtë në fitim ose humbje, përveç: - instrumenteve të kapitalit që nuk tregtohen publikisht dhe vlera e drejtë e të cilave nuk mund të matet ndryshe në mënyrë të besueshme, si dhe - kontratave të lidhura me instrumente të tillë që, nëse ushtrohen, do të rezultojnë në dhënie e këtyre instrumenteve, të cilat do të maten me koston pakësuar me shumën e zhvlerësimit.
51	Nëse një matje e besueshme e vlerës së drejtë nuk është më e disponueshme për një instrument kapitali që nuk tregtohet publikisht, por matet me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, vlera e drejtë në datën e fundit që instrumenti ka qenë i matshëm në mënyrë të besueshme, trajtohet si kosto e instrumentit. Njësi ekonomike do të vlerësojë këtë instrument me shumën e koston së tij pakësuar me zhvlerësimin deri sa një matje e besueshme e vlerës së drejtë të jetë e disponueshme.
52	Një investim në aksione të zakonshme ose të preferuara matet me vlerën e drejtë nëse vlera e drejtë e aksioneve mund të matet në mënyrë të besueshme. Një njësi duhet të përdorë hierarkinë vijuese për të vlerësuar vlerën e drejtë të aksioneve: (a) Evidenca më e mirë e vlerës së drejtë është çmimi i kuotuar për një aktiv të ngjashëm në një treg aktiv. Ky është zakonisht çmimi aktual i ofertës; (b) Kur çmimet e kuotuar janë të padisponueshme, çmimi i një transaksioni të kohëve të fundit për një aktiv të ngjashëm siguron evidencë për vlerën e drejtë, për sa kohë nuk ka pasur ndonjë ndryshim domethënës në rrethanat ekonomike ose një kalim domethënës i kohës që kur ka ndodhur transaksioni. Nëse njësi mund të tregojë që çmimi i transaksionit të fundit nuk është një vlerësim i mirë i vlerës së drejtë (p.sh. sepse ai reflekton vlerën që një njësi do të merrte ose paguante në një transaksion të detyrues, likuidim jovullnetar ose shitje në gjendje të vështirë), ky çmim rregullohet. (c) Nëse tregu për aktivin nuk është aktiv dhe transaksionet e kohëve të fundit për llogari të tyre për një aktiv të ngjashëm nuk janë një vlerësim i mirë i vlerës së drejtë, një njësi vlerëson vlerën e drejtë duke përdorur një teknikë vlerësimi. Objektivi i përdorimit të një teknike vlerësimi është për të vlerësuar çfarë çmimi do të kishte qenë në datën e matjes në një shkëmbim me vullnet të lirë të motivuar nga konsideratat normale të biznesit. Udhëzimet për teknikat e vlerësimit të vlerës së drejtë jepen në paragrafët 53–60.

	Vlera e drejtë – Teknikat e vlerësimit
53	Teknikat e vlerësimit përfshijnë përdorimin, nëse është e disponueshme, të referencave të transaksioneve me vullnet të lirë të kohëve të fundit për një aktiv të ngjashëm mes palëve në dijeni, me vullnet të lirë, për vlerën e drejtë të një aktivi tjetër që është në thelb i njëjtë si aktivi që po matet, me analizat e flukseve të mjeteve monetare dhe modeleve të vlerësimit të opsioneve. Nëse ka një teknikë vlerësimi gjerësisht të përdorur nga pjesëmarrësit e tregut për t'i vendosur një çmim aktiviteti dhe kjo metodë ka treguar që siguron vlerësime të besueshme të çmimeve të përfuara në transaksionet aktuale të tregut, njësia përdor atë teknikë.
54	Objekti i përdorimit të një teknike vlerësimi është të vendoset çfarë çmimi do të kishte qenë në datën e matjes në një transaksion të kryer në mënyrë të vullnetshme mes palëve të palidhura me njëra-tjetrën, të motivuara nga shumatat normale të biznesit. Vlera e drejtë vlerësohet në bazë të rezultateve të një teknike vlerësimi që përdor maksimumin e inputeve të tregut dhe mbështetet sa më pak të jetë e mundur inputet e vendosura në njësi. Një teknikë vlerësimi pritet të arrijë një vlerësim të besueshëm të vlerës së drejtë nëse: (a) ajo paraqet në mënyrë të arsyeshme sesi tregu pritet t'i caktojë një çmim aktiviteti; dhe (b) inputet për vlerësimin teknik përfaqësojnë në mënyrë të arsyeshme pritshmërinë dhe matjet e faktorëve të riskut të kthimit thelbësorë në aktiv.
	Treg joaktiv: instrumentet e kapitalit
55	Vlera e drejtë e investimeve në aktive që nuk kanë një çmim tregu të kuotuar, në një treg aktiv, është i matshëm në mënyrë të besueshme nëse: (a) ndryshueshmëria në shtirjen e vlerësimit të arsyeshëm të vlerës së drejtë nuk është domethënëse për atë aktiv; ose (b) probabilitetet e vlerësimeve të ndryshme brenda shtirjes mund të maten në mënyrë të arsyeshme dhe të përdoren në vlerësimin e vlerës së drejtë.
56	Ka shumë situata në të cilat ndryshueshmëria në shtirjen e vlerësimeve të arsyeshme të vlerës së drejtë të aktiveve, që nuk kanë një çmim tregu të kuotuar, është e mundshme të mos jetë domethënëse. Normalisht është e mundur të vlerësohet vlera e drejtë e një aktivi që një njësi ekonomike ka blerë nga një palë e jashtme. Gjithsesi, nëse shtirja e vlerësimit të arsyeshëm të vlerës së drejtë është domethënëse dhe probabilitetet e vlerësimeve të ndryshme nuk janë të matshme në mënyrë të arsyeshme, njësia përjashtohet nga matja e aktivitetit në vlerën e drejtë.
57	Nëse një matje e besueshme e vlerës së drejtë nuk është më e disponueshme për një aktiv të matur në vlerën e drejtë (p.sh. një instrument kapitali i matur me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes), vlera e tij kontabël në datën e fundit në të cilën aktivi ishte i matshëm në mënyrë të besueshme bëhet kostoja e tij e re. Njësia duhet të masë aktivin me këtë kosto minus zhvlerësimin derisa bëhet e disponueshme një matje e besueshme e vlerës së drejtë.
58	Një njësi ekonomike duhet të zbatojë udhëzimet mbi vlerën e drejtë të dhëna në paragrafët 53–57 për matjen e vlerës së drejtë në përputhje me këtë seksion.
59	Vlera e drejtë e një detyrimi financiar që është i pagueshëm kundrejt kërkesës nuk duhet të jetë më e vogël se shumata e pagueshme kundrejt kërkesës, e skontuar që nga data e parë që shumata mund të kërkohej të paguhet.
60	Një njësi ekonomike nuk do të përfshijë shpenzimet e transaksionit në matjen fillestare të aktiveve dhe detyrimeve financiare që do të maten më vonë me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes. Nëse pagesa për një aktiv është shtyrë ose është financuar me një normë interesi që nuk është një normë e tregut, njësia ekonomike, fillimisht, do të matë aktivin me vlerën aktuale të pagesave të ardhshme të skontuar me normën e tregut të interesit.
	ZHVLERËSIMI I INSTRUMENTEVE FINANCIARE TË MATURA ME KOSTON OSE KOSTO TË AMORTIZUARA
61	Një njësi ekonomike duhet të zbatojë udhëzimet për zhvlerësimin e një instrumenti financiar të matur me kosto, të dhëna në paragrafët 22–27 për instrumentet financiare të matura me koston e pakësuar me zhvlerësimin në përputhje me këtë seksion.
	ÇREGJISTRIMI I NJË AKTIVI FINANCIAR OSE DETYRIMI FINANCIAR
62	Një njësi ekonomike duhet të zbatojë kërkesat e çregjistrimit të dhëna në paragrafët 28-30 dhe 33-35 për aktivet dhe detyrimet financiare për të cilat zbatohet ky seksion.
	KONTABILITETI MBROJTËS
63	Nëse plotësohen kriteret e specifikuar, një njësi ekonomike mund të caktojë një marrëdhënie mbrojtëse midis një instrumenti mbrojtës dhe një zëri të mbrojtur në mënyrë të tillë, që të kualifikohet për kontabilitetin mbrojtës. Kontabiliteti mbrojtës lejon që fitimi ose humbja në instrumentin mbrojtës dhe në zërin e mbrojtur, të njihet në fitim ose humbje në të njëjtën kohë.
64	Për t'u kualifikuar për kontabilitetin mbrojtës, një njësi ekonomike duhet të plotësojë të gjitha kushtet e mëposhtme: (a) njësia ekonomike përcakton dhe dokumenton marrëdhënien mbrojtëse në të cilën rreziku që duhet mbrojtur, zëri i mbrojtur dhe instrumenti mbrojtës, janë të

	identifikuar qartazi dhe rreziku në zërin e mbrojtur është rreziku që mbrohet me instrumentin mbrojtës. (b) rreziku i mbrojtur është një nga rreziqet e specifikuar në paragrafin 65. (c) instrumenti mbrojtës është specifikuar në paragrafin 67. (d) njësia ekonomike pret që instrumenti mbrojtës të jetë tepër efektiv në kompensimin e rrezikut të caktuar i mbrojtur. Efektiviteti i një mbrojtjeje është shkalla në të cilën ndryshimet në vlerën e drejtë ose rrjedhën e parave të zërit të mbrojtur që i atribuohen rrezikut të mbrojtur kompensohen nga ndryshimet në vlerën e drejtë ose rrjedhën e parave të instrumentit mbrojtës.
65	Ky seksion lejon kontabilitetin mbrojtës vetëm për rreziqet e mëposhtme: (a) rrezikun e normës së interesit të një instrumenti borxhi të matur me kosto të amortizuar. (b) rrezikun e këmbimit valutor ose të normës së interesit në një angazhim të përcaktuar apo të një transaksioni parashikues me probabilitet të lartë. (c) rrezikun e çmimit të një malli që mbahet, ose në një angazhim të përcaktuar ose transaksion parashikues me probabilitet të lartë për të blerë ose shitur një mall. (d) rrezikun e këmbimit të monedhave të huaja në një investim neto në një operacion të huaj.
66	Rreziku i këmbimit të monedhave të huaja për një instrument borxhi të matur me kosto të amortizuar nuk është në listën e mësipërme të kontabilitetit mbrojtës, sepse nuk do të kishte ndonjë efekt të rëndësishëm në pasqyrat financiare. Instrumentet financiare bazë, dëftosat e borxhit dhe huat e arkëtueshme/të pagueshme zakonisht maten me kosto të amortizuar (shih paragrafin 5 (d)). Kjo do të përfshijë detyrimet e përcaktuara në një monedhë të huaj. Paragrafi 15 në SKK 12 “Efekti i ndryshimeve të kursit të këmbimit” kërkon që çdo ndryshim në vlerën kontabël neto të llogarisë së pagueshme për shkak të një ndryshimi në kursin e këmbimit të njihet në fitim ose në humbje. Prandaj, si ndryshimi në vlerën e drejtë të instrumentit mbrojtës (kontrata e ndër-shkëmbimit të monedhave) dhe ndryshimi në vlerën kontabël neto të llogarive të pagueshme në lidhje me ndryshimin e kursit të këmbimit, do të njihen në fitim ose humbje dhe duhet të kompensojnë njëri-tjetrin, përveçse deri në masën e diferencës midis normës së çastit (në të cilën detyrimi është i matur) dhe normës së ardhshme (në të cilën është matur kontrata e shkëmbimit).
67	Ky seksion lejon kontabilitetin mbrojtës vetëm në qoftë se instrumenti mbrojtës plotëson të gjitha termat dhe kushtet në vijim: a) është një kontratë për norma interesi <i>swap</i> , një kontratë <i>swap</i> e këmbimit të monedhave të huaja, një kontratë e ardhshme këmbimi e monedhave të huaja, ose një kontratë e ardhshme këmbimi të mallrave që pritet të jetë shumë efektive në kompensimin e një rreziku të identifikuar në paragrafin 64 që është përcaktuar si rrezik i mbrojtur; (b) përfshin një palë të jashtme në lidhje me njësinë raportuese (d.m.th., e jashtme me grupin, segmentin apo njësinë ekonomike të veçantë për të cilën raportohet); (c) shuma e imagjinuar e tij është e barabartë me shumën e caktuar të principalit apo shumën e imagjinuar të zërit të mbrojtur; (d) ka një datë të caktuar maturimi jo më vonë se: (i) maturimi i instrumentit financiar të mbrojtur; (ii) shlyerja e pritur e angazhimit në blerjen ose shitjen e mallrave; apo (iii) ndodhja e transaksionit parashikues me probabilitet të lartë të monedhës së huaj ose të mallit që është i mbrojtur. (e) nuk ka parapagim, ndërprerje të hershme ose zgjerim të karakteristikave.
	Mbrojtja e rrezikut të normës fikse të interesit të një instrumenti financiar të njohur ose rrezikut të çmimit të një malli të mbajtur
68	Në qoftë se kushtet e dhëna në paragrafin 64 janë përmbushur dhe rreziku i mbrojtur është ekspozimi ndaj një rreziku në normën fikse të interesit të një instrumenti borxhi të matur me kosto të amortizuar, ose rrezikut të çmimit të një malli që mbahet, njësia ekonomike do të: (a) njohë instrumentin mbrojtës si një aktiv ose detyrim dhe ndryshimin në vlerën e drejtë të instrumentit mbrojtës në fitim ose humbje; dhe (b) njohë ndryshimin në vlerën e drejtë të zërit të mbrojtur lidhur me rrezikun e mbrojtur, në fitim ose humbje dhe si një rregullim të vlerës kontabël neto të zërit të mbrojtur.
69	Nëse rreziku i mbrojtur është rreziku i normës fikse të interesit të një instrumenti borxhi të matur me kosto të amortizuar, njësia ekonomike do të njohë shlyerjet periodike neto në para të kontratës së këmbimit të normave të interesit, që është instrument mbrojtës, në fitim ose humbje në periudhën në të cilën shlyerjet neto konstatohen.
70	Njësia ekonomike do të ndërpresë kontabilitetin mbrojtës të specifikuar në paragrafin 68, nëse: (a) instrumentit mbrojtës i ka mbaruar afati ose është shitur ose ndërprerë; (b) mbrojtja nuk i plotëson kushtet për kontabilitetin mbrojtës, të specifikuara në paragrafin 64; ose

	(c) njësia ekonomike heq dorë nga përcaktimi.
71	Nëse kontabiliteti mbrojtës është ndërprerë dhe zëri i mbrojtur është një aktiv ose detyrim me kosto të amortizuar që nuk është çregjistruar, çdo fitim apo humbje e njohur si rregullim i vlerës kontabël neto të zërit të mbrojtur amortizohet në fitim ose humbje duke përdorur metodën efektive të interesit mbi jetën e mbetur të instrumentit të mbrojtur.
	Mbrojtja e rrezikut të normës variabël të interesit të një instrumenti financiar të njohur, rrezikut të këmbimit të monedhave të huaja, ose rrezikut të çmimit të mallrave në një angazhim të përcaktuar apo transaksion parashikues me probabilitet të lartë, ose një investimi neto në një operacion të huaj
72	Në qoftë se kushtet e dhëna në paragrafin 64 janë përmbushur dhe rreziku i mbrojtur është: (a) rrezik i normës variabël të interesit të një instrumenti borxhi të matur me kosto të amortizuar, (b) rrezik i këmbimit të monedhave të huaja në një angazhim të përcaktuar apo i një transaksioni parashikues me probabilitet të lartë; (c) rrezik i çmimit të mallrave në një angazhim të përcaktuar ose i transaksionit parashikues me probabilitet të lartë; ose (d) rrezik i këmbimit të monedhave të huaja në një investim neto në një operacion të huaj; atëherë njësia ekonomike do të njohë në të ardhurat e tjera gjithëpërfshirëse pjesën e ndryshimit në vlerën e drejtë të instrumentit mbrojtës që ishte efektive në kompensimin e ndryshimit në vlerën e drejtë ose të rrjedhjeve monetare të pritshme të zërit të mbrojtur. Njësia ekonomike do të njohë në fitim ose humbje çdo tejkalim të vlerës së drejtë të instrumentit mbrojtës mbi ndryshimin në vlerën e drejtë të rrjedhjeve monetare të pritshme (i quajtur nganjëherë joefektivitet i mbrojtjes). Fitimi ose humbja e mbrojtjes, e njohur në të ardhurat e tjera gjithëpërfshirëse do të riklasifikohet në fitim ose humbje kur zëri i mbrojtur njihet në fitim ose humbje, ose kur përfundon marrëdhënia mbrojtëse.
73	Nëse rreziku i mbrojtur është rreziku i normës variabël të interesit në një instrument borxhi të matur me koston e amortizuar, njësia ekonomike më pas do të njohë në fitim ose në humbje shlyerjet neto periodike në para të normave të interesit të kontratës <i>swap</i> që është instrument mbrojtës në periudhën në të cilën konstatohen shlyerjet neto.
74	Njësia ekonomike do të ndërpresë kontabilitetin mbrojtës të specifikuar në paragrafin 72 nëse: (a) instrumentit mbrojtës i ka mbaruar afati ose është shitur apo ndërprerë; (b) mbrojtja nuk i plotëson kushtet për kontabilitetin mbrojtës, të specifikuar në paragrafin 64; (c) në një mbrojtje të një transaksioni parashikues me probabilitet të lartë, transaksioni parashikues nuk është më me probabilitet të lartë; ose (d) njësia ekonomike heq dorë nga ky klasifikim (përcaktim). Nëse transaksioni parashikues nuk pritet të ndodhë apo nëse instrumenti i borxhit i mbrojtur i matur me koston e amortizuar është çregjistruar, çdo fitim ose humbje e instrumentit mbrojtës që është njohur në të ardhurat e tjera gjithëpërfshirëse, do të riklasifikohet nga të ardhurat e tjera gjithëpërfshirëse në fitim ose humbje.
	SHËNIMET SHPJEGUESE PËR INSTRUMENTET E TJERA FINANCIARE
75	Një njësi ekonomike duke zbatuar këtë seksion do të japë të gjitha informacionet shpjeguese të kërkuara në seksionin 1 duke përfshirë në këto shpjegime instrumentet financiare që janë brenda objektit të këtij seksioni, si dhe ato që janë brenda objektit të seksionit 1. Përveç kësaj, në qoftë se njësia ekonomike përdor kontabilitetin mbrojtës, ajo do të japë informacione shpjeguese shtesë sipas paragrafëve 76–78.
76	Një njësi ekonomike duhet të japë informacionin shpjegues në vijim veçmas për secilin prej katër llojeve të rreziqeve të përshkruara në paragrafin 65: (a) një përshkrim të mbrojtjes; (b) një përshkrim të instrumenteve financiare të përcaktuara si instrumente mbrojtës dhe vlerat e tyre të drejta në datën e raportimit; (c) natyrën e rreziqeve që mbrohen, duke përfshirë një përshkrim të zërit të mbrojtur.
77	Nëse një njësi ekonomike përdor kontabilitetin mbrojtës për një mbrojtje ndaj rrezikut të normës fikse të interesit ose rrezikut të çmimit për një mall të mbajtur (paragrafët 72–74) ajo do të japë informacionin shpjegues në vijim: (a) shumën e ndryshimit në vlerën e drejtë të instrumentit mbrojtës të njohur në fitim ose humbje; (b) shumën e ndryshimit në vlerën e drejtë të instrumentit të mbrojtur të njohur në fitim ose humbje.
78	Nëse një njësi ekonomike përdor kontabilitetin mbrojtës për një mbrojtje të rrezikut të normës variabël të interesit, rrezikut të këmbimit të monedhave të huaja, rrezikut të çmimit të mallrave në një angazhim të përcaktuar apo transaksion parashikues me probabilitet të lartë, ose të një investimi neto në një operacion të huaj (paragrafët 72–74), ajo do të japë informacion shpjegues për sa vijon:

	(a) periudhat kur pritet të ndodhin rrjedhjet e mjeteve monetare dhe kur ato pritet të ndikojnë në fitim ose humbje; (b) një përshkrim të çdo transaksioni parashikues për të cilin ishte përdorur më parë kontabiliteti mbrojtës, por i cili nuk pritet më të ndodhë; (c) madhësinë e ndryshimit në vlerën e drejtë të instrumentit mbrojtës që është njohur në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse gjatë periudhës (paragrafi 72); (d) shumën që riklasifikohet nga të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse në fitim apo humbje për periudhën (paragrafët 72–74); (e) madhësinë e çdo tejkalimi të vlerës së drejtë të instrumentit mbrojtës mbi ndryshimin në vlerën e drejtë të rrjedhave të pritshme të mjeteve monetare që është njohur në fitim ose humbje (paragrafi 68).	
	PARAQITJA E INSTRUMENTEVE FINANCIARE NË PASQYRAT FINANCIARE	
79	Aktivet/detyrimet financiare dhe të ardhurat/shpenzimet e lidhura me to do të paraqiten në pasqyrën e pozicionit financiar dhe në pasqyrën e performancës, në përputhje me kërkesat e SKK 2 <i>Paraqitja e pasqyrave financiare</i> .	
	DATA E HYRJES NË ZBATIM	
80	SKK 3 <i>Instrumentet financiare</i> , përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 3 (2023) do të zbatohen në prospektivë.	
	TABELA KRAHASUESE	
81	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF për NVM (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.	
	Paragrafët e SKK 3	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015
	Paragrafi 1	Sek. 11.1
	Paragrafi 2	Asnjë
	Paragrafi 3	Asnjë
	Paragrafi 4	Sek. 11.8
	Paragrafi 5	Sek. 11.5
	Paragrafi 6	Sek. 11.7
	Paragrafi 7	Sek. 11.9
	Paragrafi 8	Sek. 11.10
	Paragrafi 9	Sek. 11.11
	Paragrafi 10	Sek. 11.3
	Paragrafi 11	Sek. 11.12
	Paragrafi 12	Sek. 11.13
	Paragrafi 13	Sek. 11.13
	Paragrafi 14	Sek. 11.13
	Paragrafi 15	Sek. 11.14
	Paragrafi 16	Sek. 11.15
	Paragrafi 17	Sek. 11.16
	Paragrafi 18	Sek. 11.17
	Paragrafi 19	Sek. 11.18
	Paragrafi 20	Sek. 11.19
	Paragrafi 21	Sek. 11.20
	Paragrafi 22	Sek. 11.21
	Paragrafi 23	Sek. 11.22
	Paragrafi 24	Sek. 11.23

Paragrafi 25	Sek. 11.24
Paragrafi 26	Sek. 11.25
Paragrafi 27	Sek. 11.26
Paragrafi 28	Sek. 11.33
Paragrafi 29	Sek. 11.34
Paragrafi 30	Sek. 11.35
Paragrafi 31	Asnjë
Paragrafi 32	Asnjë
Paragrafi 33	Sek. 11.36
Paragrafi 34	Sek. 11.37
Paragrafi 35	Sek. 11.38
Paragrafi 36	Sek. 11.40
Paragrafi 37	Sek. 11.41
Paragrafi 38	Sek. 11.42
Paragrafi 39	Sek. 11.45
Paragrafi 40	Sek. 11.46
Paragrafi 41	Sek. 11.47
Paragrafi 42	Sek. 11.48
Paragrafi 43	Sek. 12.1
Paragrafi 44	Asnjë
Paragrafi 45	Sek. 12.3
Paragrafi 46	Sek. 12.4
Paragrafi 47	Sek. 12.5
Paragrafi 48	Sek. 12.6
Paragrafi 49	Sek. 12.7
Paragrafi 50	Sek. 12.8
Paragrafi 51	Sek. 12.9
Paragrafi 52	Sek. 11.27
Paragrafi 53	Sek. 11.28
Paragrafi 54	Sek. 11.29
Paragrafi 55	Sek. 11.30
Paragrafi 56	Sek. 11.31
Paragrafi 57	Sek. 11.32
Paragrafi 58	Sek. 12.10
Paragrafi 59	Sek. 12.11
Paragrafi 60	Sek. 12.12
Paragrafi 61	Sek. 12.13
Paragrafi 62	Sek. 12.14
Paragrafi 63	Sek. 12.15

	Paragrafi 64	Sek. 12.16
	Paragrafi 65	Sek. 12.17
	Paragrafi 66	Sek. 12.17
	Paragrafi 67	Sek. 12.18
	Paragrafi 68	Sek. 12.19
	Paragrafi 69	Sek. 12.20
	Paragrafi 70	Sek. 12.21
	Paragrafi 71	Sek. 12.22
	Paragrafi 72	Sek. 12.23
	Paragrafi 73	Sek. 12.24
	Paragrafi 74	Sek. 12.25
	Paragrafi 75	Sek. 12.26
	Paragrafi 76	Sek. 12.27
	Paragrafi 77	Sek. 12.28
	Paragrafi 78	Sek. 12.29
	Paragrafi 79	Asnjë
	Paragrafi 80	Asnjë
	Paragrafi 81	Asnjë

Para	SKK 4 “INVENTARËT” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES
1	Objektivi i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 4 “ <i>Inventarët</i> ” (SKK 4), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat është dhënia e parimeve të njohjes, matjes dhe vlerësimit të mëpasshëm të inventarëve si dhe të shpjegimeve të nevojshme në pasqyrat financiare të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe të raportimit financiar të pranuar në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 4 është i krahasueshëm me seksionin 13 “ <i>Inventarët</i> ” të SNRF për NVM (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të Standardit me paragrafë të SNRF-së për NVM (2015) është dhënë në paragrafin 40. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 4 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësisë ekonomike duhet që, me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, të aplikojnë një politikë të atillë që siguron një pasqyrim të vërtetë dhe të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk duhet të zbatohen për zërat jomaterialë. Koncepti i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky Standard zbatohet për të gjithë inventarët me përjashtim të: (a) punës në proces në lidhje me kontratat e ndërtimit (shih SKK 8 “ <i>Të ardhurat</i> ”) (b) instrumentet financiarë (shih SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”) (c) aktivet biologjike që lidhen me aktivitetin bujqësor dhe prodhimin bujqësor në momentin e vjeljes (shih SKK 13 “ <i>Aktivet biologjike dhe marrëveshjet koncesionare</i> ”).
5	Ky Standard nuk aplikohet për inventarët e mbajtur nga: (a) prodhuesit e produkteve bujqësore dhe pyjore, prodhimin bujqësor pas vjeljes dhe të mineraleve dhe produkteve minerale, në rastet kur ato janë të matura me vlerën e drejtë pakësuar me kostot për shitje përmes fitimit apo humbjes (shih SKK 13 “ <i>Aktivet biologjike dhe marrëveshjet koncesionare</i> ”); ose (b) brokerat dhe agentët e shitjes së mallrave që i matin inventarët me vlerën e drejtë pakësuar me kostot e shitjes përmes fitimit ose humbjes (shih SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”).
	PËRKUFIZIMET KRYESORE
6	Më poshtë jepen disa përkufizime kryesore të përdorur në këtë standard: <i>Inventarët</i> janë aktivet: (a) e mbajtura për shitje në rrjedhën normale të aktivitetit të njësisë ekonomike; (b) që ndodhen në procesin e prodhimit; ose (c) në formë materialeve ose furnizimesh për t’u përdorur në procesin e prodhimit ose në kryerjen e shërbimeve.
	NJOHJA DHE VLERËSIMI
	Njohja në kontabilitet
7	Fillimisht, njësia ekonomike njeh inventarin atëherë kur e ka nën kontroll, pret përfitime ekonomike prej tij dhe koston mund ta vlerësojë me besueshmëri.
	Matja fillestare
8	Inventarët maten fillimisht me kosto.
9	Në koston e inventarit, përveç koston së blerjes, përfshihen sipas rastit:

	- në koston e inventarëve të prodhuar - kosto e të gjitha materialeve të lidhura drejtpërdrejt me prodhimin si dhe kosto e shndërrimit të këtyre inventarëve në produkte përfundimtare. - në koston e inventarëve për rishitje - shpenzimet e transportit, taksat e parimbursueshme, magazinimi, zbritjet dhe shtesat tregtare dhe shpenzime të tjera të ngjashme që lidhen drejtpërdrejt me blerjen e inventarëve.
10	Një njësi ekonomike duhet që kostot e tjera të blerjes, prodhimit, tregtimit apo shërbimit, t'i përfshijë në koston e inventarëve vetëm në masën që ato janë kryer për të sjellë inventarët në gjendjen dhe vendndodhjen e tyre aktuale.
11	Një njësi ekonomike mund t'i blejë inventarët në kushtet e shlyerjes së shtyrë. Në disa raste, marrëveshja përmban efektivisht një element financimi të pushpalluar, për shembull, një diferencë midis çmimit të blerjes në kushtet e kreditimit normal dhe shumës së shlyerjes së shtyrë. Në këto raste, diferenca njihet si shpenzim interesi gjatë periudhës së financimit dhe nuk i shtohet koston të inventarit.
12	Njësia ekonomike i njeh kostot e huas si shpenzim në periudhën kur ato ndodhin.
13	Paragrafi 71(b) në SKK 3 “Instrumentet financiare”, parashikon se, në disa rrethana, ndryshimi në vlerën e drejtë të instrumentit mbrojtës në një mbrojtje nga rreziku i normës fikse të interesit ose rrezikut të çmimit të një inventari të mbajtur për shitje, rregullon vlerën kontabël neto të inventarit.
	Kostoja e inventarëve të një ofruesi shërbimi
14	Në atë masë që ofruesit e shërbimeve kanë inventarë, ata i matin me koston e tyre të prodhimit. Këto kosto përbëhen kryesisht nga kostot e punës dhe kosto të tjera të personelit të angazhuar drejtpërdrejt në ofrimin e shërbimit, duke përfshirë personelin mbikëqyrës si dhe shpenzimet e përgjithshme të ngarkueshme drejtpërdrejt në koston e inventarëve. Kostot e punës dhe të tjera në lidhje me shitjet dhe personelin e përgjithshëm administrativ nuk përfshihen, por njihen si shpenzime në periudhën në të cilën ato shkaktohen. Kostoja e inventarëve të një ofruesi shërbimi nuk përfshin marzhet e fitimit ose shpenzimet e përgjithshme jo të ngarkueshme drejtpërdrejt që shpesh merren parasysh në çmimet e përcaktuara nga ofruesit e shërbimeve.
	Kostoja e prodhimit bujqësor të vjelë nga aktivet biologjike
15	SKK 13 kërkon që inventarët e përbërë nga prodhimi bujqësor që një njësi ekonomike ka vjelë nga aktivet e saj biologjike duhet të maten në njohjen fillestare me vlerën e tyre të drejtë pakësuar me kostot e vlerësuar për t'i shitur në momentin e përfuturit. Kjo vlerë bëhet kosto e inventarit në këtë datë për të cilën zbatohet ky Standard.
	Kosto e inventarëve në prodhim
16	Njësitë ekonomike prodhuese duhet të përcaktojnë koston e inventarit të tyre “prodhim në proces” ose “produkt i gatshëm”. Metodat e bazuara në koston direkte ku të gjitha shpenzimet indirekte futen në shpenzimet e periudhës, nuk lejohen. Kostot indirekte duhet t'i ngarkohen inventarit të prodhuar pavarësisht se si klasifikohen ato nga njësia ekonomike. Kostot direkte në prodhim janë ato kosto që lidhen drejtpërdrejt me sasinë e prodhuar. Por në kosto direkte përfshihen edhe disa shpenzime të tjera të përgjithshme të prodhimit, fikse apo variabël, që ndodhin gjatë transformimit të lëndëve të para në prodhim të gatshëm.
17	Shpenzimet indirekte fikse të prodhimit llogariten si pjesë e koston të inventarit duke marrë për bazë kapacitetin normal të prodhimit. Kapaciteti normal është niveli i prodhimit që një njësi ekonomike pret të arrijë mesatarisht gjatë një sërë periudhash kontabël. Shpenzimet indirekte variabël të prodhimit llogariten duke marrë për bazë prodhimin aktual. Një njësi ekonomike duhet t'i ngarkojë shpenzimet indirekte të pushpërndara në shpenzimet e periudhës kontabël, si për shembull shpenzimet e pangarkuara për shkak të ndryshimit të shfrytëzimit aktual të kapacitetit kundrejt kapacitetit të plotë.
18	Produktet që prodhohen së bashku, d.m.th. në një proces të vetëm prodhimi, njihen si bashkëprodukte. Shpenzimet e prodhimit të cilat kryen pasi këto produkte bëhen individualisht të identifikueshme, mund të lidhen lehtësisht dhe drejtpërdrejt me produktin dhe rrjedhimisht mund të shpërndahen nëpër produktet individuale në

	mënyrë të drejtpërdrejtë. Shpenzimet e prodhimit të cilat kryen para këtij momenti duhet të shpërndahen nëpër produktet individuale në bazë të një metode të arsyeshme dhe të përshtatshme.
19	Një nga metodat për shpërndarjen e shpenzimeve të përbashkëta është shpërndarja e këtyre shpenzimeve mbi bazën e vlerës relative të shitjeve të produkteve të përbashkëta. Shpërndarja e shpenzimeve të përbashkëta bëhet në momentin kur këto produkte bëhen individualisht të identifikueshme, d.m.th. në pikën e ndarjes.
20	Nënproduktet janë produkte të përbashkëta me një vlerë relativisht të parëndësishme dhe vlerësimi i tyre në mënyrë të ngjashme me atë të produktit kryesor, nuk është i përshtatshëm.. Shpenzimet e kryera për nënproduktet do të vlerësohen në një shumë të barabartë me vlerën e tyre neto të shitjes dhe kjo vlerë do të zbritet nga kostoja e produktit kryesor.
	Teknikat për matjen e kostove
21	Një njësi ekonomike mund të përdorë teknika të tilla si metoda e kostos standarde, metoda e çmimeve me pakicë ose të çmimit të blerjes më të fundit për të matur koston e inventarëve nëse rezultati nga përdorimi i këtyre metodave përafron me koston. Kostot standarde marrin parasysh nivelet normale të materialeve dhe furnizimeve, të punës, efektivitetit dhe të përdorimit të kapaciteteve. Ato rishikohen rregullisht sipas kushteve aktuale. Metoda e çmimeve të shitjes me pakicë e mat koston duke zvogëluar vlerën e shitjes së inventarit me përqindjen e duhur të marzhit bruto.
	Shpenzime që nuk përfshihen në koston e inventarëve
22	Shembuj të shpenzimeve që nuk mund të përfshihen në koston e inventarit janë dhënë më poshtë: (a)shpenzimet e punëve kërkimore; (b)shumat mbi normalen nga dëmtimet, firot, kostot e prodhimit dhe të punës, penaltete dhe të tjera të ngjashme; (c)shpenzimet e shitjes; (d)shpenzimet e përgjithshme të administrimit që nuk kontribuojnë në sjelljen e inventarëve në vendndodhjen dhe kushtet aktuale.
23	Kapitalizimi i shpenzimeve të magazinimit, d.m.th. përfshirja e tyre në koston e inventarit, në vend që të ngarkohen në shpenzime, është i përshtatshëm vetëm nëse magazinimi është i domosdoshëm gjatë procesit të prodhimit, d.m.th. magazinimi i ndërmjetëm para se të kalohet në një fazë të mëtejshme prodhimi.
	Vlerësimi i mëpasshëm
24	Pas njohjes, një njësi ekonomike duhet të matë inventarin me vlerën më të ulët midis koston dhe çmimit të vlerësuar të shitjes pakësuar me kostot për t'u përfunduar dhe shitur.
	Metodat e vlerësimit të koston së inventarëve
25	Për ato mallra që nuk janë të këmbyeshëm në tregje të zakonshme apo që janë të veçantë për projekte specifike, kostoja duhet të përcaktohet mbi bazën e metodës së identifikimit specifik.
26	Për inventarët e tjerë, përveç atyre që trajtohen në paragrafin 25, duhet të përdoret ose mesatarja e ponderuar ose metoda “hyrje e parë, dalje e parë” (FIFO). Për të llogaritur koston e inventarëve që kanë të njëjtën natyrë dhe përdorim për njësinë ekonomike, duhet të përdoret e njëjta formulë. Megjithatë, për inventarët me natyrë ose përdorim të ndryshëm, për llogaritjen e koston mund të justifikohet përdorimi i formulave të ndryshme nga ato të përmendura më sipër.
27	Metoda “hyrje e fundit, dalje e parë” (LIFO) nuk është e lejuar të përdoret sipas këtij Standardi.
	Zhvlerësimi i inventarit
28	Inventarët duhet t'i nënshtrohen testit të zhvlerësimit në datën e raportimit.
29	Kërkesa për vlerësimin e inventarit me vlerën më të ulët mes koston dhe çmimit të vlerësuar të shitjes pakësuar me kostot për t'u përfunduar dhe shitur e detyron njësinë ekonomike që të regjistrojë në kontabilitet humbjet nga zhvlerësimi në momentin kur ky i fundit ndodh. Zvogëlimet për të arritur në çmimin e vlerësuar të shitjes pakësuar me kostot për t'u përfunduar dhe shitur mund të ndodhin në ato raste kur ka një rënie të çmimeve të shitjes ose kur shpenzimet e përfundimit apo shpenzimet

	direkte të shitjeve janë rritur. Ka dhe raste kur disa produkte dëmtohen përpara se të shiten ose kur disa të tjerë mund të mbahen në sasira të tilla që nuk mund të shiten brenda një periudhë kohe të arsyeshme. Në raste të tilla, kostoja e inventarit duhet të zvogëlohet për të arritur në çmimin e vlerësuar të shitjes pakësuar me kostot për t'u përfunduar dhe për t'u shitur.
30	Shuma e uljes së vlerës duhet të përcaktohet zë për zë. Në rastet kur një vlerësim i tillë nuk është praktik, zhvlerësimi duhet të matet për një grup zërash të ngjashëm ose që kanë lidhje me njëri-tjetrin. Zërat janë të ngjashëm ose kanë lidhje me njëri-tjetrin nëse ato i përkasin të njëjtës linjë prodhimi si dhe kanë funksione ose përdorime të njëjta. Zvogëlimi duhet të marrë parasysh kostot e vlerësuara për përfundimin dhe shitjen e produkteve, por nuk duhet të përfshijë fitimin që do të krijohet në fazat e mëvonshme të prodhimit.
31	Çmimi i shitjes pakësuar me kostot për përfundimin dhe shitjen e inventarit duhet të përcaktohet duke pasur parasysh kushtet që ekzistojnë në datën e raportimit. Ngjarjet ekonomike të cilat ndodhin pas mbylljes së periudhës kontabël duhet të konsiderohen në atë masë sa ato konfirmojnë kushtet që ekzistojnë në ose para datës së raportimit. Ky proces kërkon që të merren parasysh dhe të gjykojnë me kujdes të gjitha të dhënat e disponueshme në lidhje me ndryshimet në çmimet e shitjes ose në kosto në periudhën pas datës së raportimit si dhe nëse këto ndryshime janë një reflektim apo një vazhdim logjik i kushteve ekzistuese në ose para datës së raportimit.
32	Çmimet e tregut për materialet dhe furnizimet për përdorim në prodhim mund të zbresin nën koston e tyre. Njësia ekonomike duhet të vazhdojë t'i mbajë në kontabilitet këto materiale me koston dhe të mos bëjë ndryshime për zhvlerësimin e tyre nëse ajo parashikon që këto produkte do shiten me çmime më të larta se kosto e prodhimit.
33	Një zvogëlim i bërë në një periudhë kontabël të mëparshme duhet të rimerret në ato raste kur kushtet mbi bazën e të cilave është bërë zvogëlimi nuk ekzistojnë më. Rimarrja është e kufizuar në shumën e humbjes nga zhvlerësimi fillestar në mënyrë që vlera e re kontabël të jetë vlera më e ulët midis koston dhe çmimit të rishikuar të shitjes pakësuar me kostot e përfundimit dhe të shitjes.
	Çregjistrimi
34	Inventari çregjistrohet atëherë kur shitet, vjetërohet ose përdoret për prodhimin e aktiveve të tjera.
	Njohja si një shpenzim
35	Kur inventarët janë shitur, njësia ekonomike do të njohë vlerën kontabël të këtyre inventarëve si një shpenzim në periudhën në të cilën janë njohur të ardhurat e lidhura me to.
36	Disa inventarë mund të shpërndahen në llogari të aktiveve të tjera, për shembull, inventari i përdorur si një element i aktiveve afatgjatë materiale të ndërtuara vetë. Inventarët e shpërndarë në një aktiv tjetër në këtë mënyrë trajtohen më pas në përputhje me SKK-në që lidhet me këtë aktiv.
	PARAQITJA E INVENTARIT NË PASQYRAT FINANCIARE
37	Inventarët paraqiten në pasqyrën e pozicionit financiar duke përdorur zërat përkatës në formatin e pasqyrës së pozicionit financiar të dhënë në SKK 2 “ <i>Paraqitja e pasqyrave financiare</i> ”. Një ndarje e mëtejshme e zërave të pasqyrës së pozicionit financiar mund të jepet në shënimet shpjeguese.
	SHËNIMET SHPJEGUESE
38	Në informacionet plotësuese të pasqyrave financiare, në lidhje me inventarët duhet të paraqitet informacioni i mëposhtëm: (a) politikat kontabël të përdorura si dhe formulat e përdorura për llogaritjen e koston; (b) vlerën kontabël të të gjithë inventarëve, si dhe vlerën kontabël të tyre sipas klasifikimit të bërë nga njësia ekonomike; (c) vlerën e inventarëve të njohur si shpenzim gjatë periudhës kontabël; (d) shumën e ndonjë zhvlerësimi të inventarit ose rimarrje të zhvlerësimeve të mëparshme; (e) vlerën kontabël të inventarit të dhënë si garanci; (f) vlerën kontabël të inventarëve që janë në ruajtje të palëve të tjera; (g) informacion mbi inventarin, shumat dhe nëse është e mundur për llogaritjen e vlerës së inventarëve, që nuk janë të regjistruar në pasqyrën e pozicionit financiar të njësive ekonomike por që janë në ruajtje të saj.
	DATA E HYRJES NË ZBATIM

39	SKK 4 “Inventarët”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 4 (2023) do të zbatohen në prospektivë.	
	TABELA KRAHASUESE	
40	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF për NVM (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.	
	Paragrafët e SKK 4	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015
	Paragrafi 1	Asnjë
	Paragrafi 2	Asnjë
	Paragrafi 3	Asnjë
	Paragrafi 4	Sek. 13.2
	Paragrafi 5	Sek. 13.3
	Paragrafi 6	Sek. 13.1
	Paragrafi 7	Asnjë
	Paragrafi 8	Asnjë
	Paragrafi 9	Sek. 13.5; 13.6
	Paragrafi 10	Sek. 13.11
	Paragrafi 11	Sek. 13.7
	Paragrafi 12	Sek. 25.2
	Paragrafi 13	Sek. 13.12
	Paragrafi 14	Sek. 13.14
	Paragrafi 15	Sek. 13.15
	Paragrafi 16	Sek. 13.8
	Paragrafi 17	Sek. 13.9
	Paragrafi 18	Sek. 13.10
	Paragrafi 19	Sek. 13.10
	Paragrafi 20	Sek. 13.10
	Paragrafi 21	Sek. 13.16
	Paragrafi 22	Sek. 13.13
	Paragrafi 23	Sek. 13.13
	Paragrafi 24	Sek. 13.4
	Paragrafi 25	Sek. 13.17
	Paragrafi 26	Sek. 13.18
	Paragrafi 27	Sek. 13.18
	Paragrafi 28	Sek. 13.19
	Paragrafi 29	Sek. 27.2
	Paragrafi 30	Sek. 27.3

	Paragrafi 31	Asnjë
	Paragrafi 32	Asnjë
	Paragrafi 33	Sek. 27.4
	Paragrafi 34	Asnjë
	Paragrafi 35	Sek. 13.20
	Paragrafi 36	Sek. 13.21
	Paragrafi 37	Asnjë
	Paragrafi 38	Sek. 13.22
	Paragrafi 39	Asnjë
	Paragrafi 40	Asnjë

Para	SKK 5 “AKTIVET AFATGJATA MATERIALE DHE JOMATERIALE” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZA E PËRGATITJES
1	Objekti i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 5 “ <i>Aktivet afatgjata materiale dhe aktivet afatgjata jomateriale</i> ” (SKK 5), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është dhënia e parimeve të njohjes, matjes dhe vlerësimit të mëposhtëm të aktiveve afatgjata materiale dhe aktiveve afatgjata jomateriale si dhe të shpjegimeve të nevojshme në pasqyrat financiare të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe të raportimeve financiare të pranura në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 5 i krahasueshëm me seksionin 16 “ <i>Aktivet afatgjata materiale të investuara</i> ”, seksionin 17 “ <i>Toka, ndërtesa, makineri dhe pajisje</i> ”, seksionin 18 “ <i>Aktivet afatgjata jomateriale përveç emrit të mirë</i> ”, seksionin 25 “ <i>Kostot e huamarrjes</i> ”, seksionin 27 “ <i>Zhvlerësimi i aktiveve</i> ”, të Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar për NVM-të (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të Standardit me paragrafë të SNRF-së për NVM-të (2015), është dhënë në paragrafin 110. Për rastet, të cilat nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 5 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësisë ekonomike duhet që, me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe të ndryshimeve të fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky Standard do të përdoret për trajtimin kontabël të: (a) aktiveve afatgjata materiale; (b) aktiveve afatgjata materiale të investuara; (c) aktiveve afatgjata jomateriale, përveç emrit të mirë; aktiveve afatgjata materiale dhe aktiveve afatgjata jomateriale të mbajtura për shitje.
5	Ky standard nuk zbatohet për: (a) aktivet biologjike (shih SKK 13 “ <i>Aktivet biologjike dhe marrëveshjet koncesionare</i> ”); (b) aktivet financiare (shih SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”); (c) emrin e mirë (shih SKK 9 “ <i>Kombinimet e bizneseve dhe konsolidimi</i> ”); (d) të drejtat minerare dhe rezervat minerale, të tilla si nafta, gazi natyror dhe burime jorigjeneruese të ngjashme.
6	Ky standard përfshin edhe trajtimin kontabël të zhvlerësimit të aktiveve afatgjata materiale dhe jomateriale përveç emrit të mirë.
	PËRKUFIZIMET KRYESORE
7	Më poshtë jepen përkufizimet e disa termave kryesorë të përdorur në këtë standard: Aktivet afatgjata materiale (AAM) janë aktive materiale që: (a) përdoren nga njësi ekonomike për prodhimin e mallrave, për kryerjen e shërbimeve, për t’ua dhënë me qira palëve të treta, ose përdoren për qëllime administrative, dhe (b) priten të përdoren në më shumë se një periudhë kontabël. Aktive afatgjata jomateriale (AAJM) janë aktive të identifikueshme jomonetare pa përmbajtje fizike, të mbajtura me qëllim prodhimin e produkteve ose furnizimin e mallrave ose shërbimeve, për t’ua dhënë me qira të tretëve ose për qëllime administrative. Një aktiv i tillë është i identifikueshëm kur: (a) është i ndashëm, d.m.th., i aftë për të qenë i ndarë nga njësi ekonomike dhe shitet, transferohet, licencohet, jepet me qira ose shkëmbehet, ose individualisht ose së bashku me një kontratë të lidhur, aktiv ose detyrim, ose

	(b) lind nga të drejtat kontraktuale ose të tjera ligjore, pavarësisht nëse këto të drejta janë të transferueshme ose të ndara nga njësi ekonomike ose nga të drejtat dhe detyrimet e tjera. Aktivitet afatgjatë të mbajtura për shitje, janë elemente të AAM-së ose AAJM-së, që ka shumë mundësi të shiten brenda 12 muajve të ardhshëm pas datës së raportimit. Amortizimi është shpërndarja sistematike e vlerës së amortizueshme të një AAM-je ose një AAJM-je përgjatë jetës së tij të dobishme. Vlera e amortizueshme është kostoja e një aktivi ose një vlerë tjetër që zëvendëson koston, minus vlerën e rikuperueshme të aktivitet. Jeta e dobishme është: (a) periudha gjatë të cilës një aktiv pritet të përdoret nga njësi; (b) numri i produkteve (ose njësi të tjera të ngjashme) që njësi pret të përftojë nga përdorimi i aktivitet. Kostoja është shuma e parave (ose ekuivalenteve të parave) e paguar, ose vlera e drejtë e aktiveve të tjera të dhëna për të blerë ose prodhuar një aktiv. Vlera e rikuperueshme është shuma e vlerësuar që njësi pret të përftojë nga një aktiv në fund të jetës së tij të dobishme, pas zbritjes së koston të nxjerrjes nga përdorimi. Amortizimi i akumuluar është pjesa e amortizueshme e një aktivi, tashmë e amortizuar dhe e njohur si shpenzim. Kostot e huamarrjeve janë kostot e interesit dhe kosto të tjera të njësisë, të tilla si tarifë e shërbimeve, komisionet bankare, diferencat e këmbimit, që rrjedhin nga huamarrjet në monedhë të huaj në atë masë që ato konsiderohen si një rregullim i kostove të interesit në lidhje me marrëveshjet e huave dhe kosto të tjera që lidhen drejtpërdrejt me huamarrjet. Humbja nga zhvlerësimi është shuma me të cilën vlera kontabël e një aktivi ose një njësie gjeneruese parash e tejkalon shumën e tij të rikuperueshme. Vlera e drejtë është çmimi që do të pranohej për të shitur një aktiv ose që do paguhej për të transferuar një detyrim, në një transaksion të zakonshëm midis pjesëmarrësve të tregut, në datën e matjes. Vlera kontabël neto është shuma me të cilën një aktiv njihet në pasqyrën e pozicionit financiar (pasi zbritet amortizimi i akumuluar dhe humbjet e mundshme nga zhvlerësimi). Shuma e rikuperueshme është vlera më e lartë midis vlerës së drejtë të një aktivi (pakësuar me koston e shitjes) dhe vlerës së tij në përdorim. Kostot e shitjes janë kostot shtesë që lidhen drejtpërdrejt me shitjen e një aktivi ose të njësisë gjeneruese të parasë, duke përfshirë kostot financiare dhe tatim fitimin. Vlera në përdorim është vlera aktuale e flukseve të ardhshme të vlerësuara të parasë, që pritet të vijnë nga përdorimi i një aktivi ose nga dalja e tij jashtë përdorimit në fund të jetës së tij të dobishme. Njësi gjeneruese e parasë është grupi më i vogël i identifikueshëm i aktiveve që gjenerojnë mjete monetare, të cilat janë kryesisht të pavarura nga hyrjet e mjeteve monetare nga aktive të tjera.
	TRAJTIMI KONTABEL PËR AKTIVET AFATGJATA MATERIALE (AAM)
	Njohja
8	Njësi ekonomike njeh koston e një zëri të AAM-ve si një aktiv nëse dhe vetëm nëse: (a) aktivi kontrollohet nga njësi ekonomike; (b) është e mundur që nga përdorimi i aktivitet do të hyjnë në njësinë ekonomike përfitime të ardhshme ekonomike; (c) kosto e aktivitet mund të matet me besueshmëri. Regjistrimi fillestar i AAM-së bëhet zakonisht në momentin e përfundimit të tij nga blerja apo prodhimi.
9	Pjesët e këmbimit, instrumentet dhe veglat e punës mbahen zakonisht si inventar dhe ngarkohen në shpenzime kur ato konsumohen. Megjithatë, pjesët kryesore të këmbimit dhe pajisjet rezervë janë aktive afatgjata materiale kur një njësi ekonomike pret për t'i përdorur ato gjatë më shumë se një periudhe. Në mënyrë të ngjashme, në qoftë se pjesët e këmbimit, instrumentet dhe veglat e punës mund të përdoren vetëm në lidhje me një zë të aktiveve afatgjata materiale, ato konsiderohen si aktive afatgjata materiale.
10	Toka dhe ndërtesat janë aktive të ndara dhe një njësi ekonomike do t'i trajtojë ato veç e veç edhe kur ato blihen së bashku.
	Matja fillestare
11	Një element i AAM-së, që plotëson kriteret për njohje si aktiv në pasqyrën e pozicionit financiar (shih paragrafin 18 të SKK 1), matet me koston. Në kosto përfshihet:

	- kostoja e blerjes (përfshirë taksat e importit dhe taksa të tjera të parimbursueshme, zbritur skontot tregtare dhe rabatet) - kosto të tjera të drejtpërdrejta që lidhen me sjelljen e aktivitetit në vendndodhjen dhe kushtet e nevojshme për funksionimin e tij, sipas qëllimeve të njësisë (përfshirë koston e prodhimit të aktivitetit, nëse ka të tilla kosto, kostot e përgatitjes së terrenit, lëvrimin fillestar dhe trajtimin, instalimin dhe montimin, si dhe testimin e tij). - kostoja fillestare e vlerësuar e çmontimeve të ardhshme të një aktivi dhe të kthimit të terrenit, në të cilin ai ndodhet, në gjendjen fillestare (nëse vlerësimi i tyre përputhet me politikat për krijimin e një provizionit, siç përshkruhet në SKK 6).
12	Disa kosto nuk përfshihen në matjen fillestare të koston së AAM-së dhe njësisë ekonomike i njeh si shpenzime kur ato ndodhin: - kostot për hapjen e një vendndodhje të re të aktivitetit; - kostoja e hedhjes në treg të një produkti apo shërbimi të ri (përfshirë kostot e promocionit dhe publicitetit); - kostot për zhvendosjen e aktivitetit në një vendndodhje të re apo krijimit të klientëve të rinj (përfshirë kostot e trajnimit të stafit); - kosto të tjera të përgjithshme administrative.
13	Të ardhurat dhe shpenzimet që krijohen si rezultat i aktiviteteve të rastësishme gjatë ndërtimit apo zhvillimit të një aktivi afatgjatë material njihen në pasqyrën e të ardhurave në qoftë se këto aktivitete nuk janë të nevojshme për ta sjellë aktivin në vendndodhjen dhe kushtet e shfrytëzimit të paramenduara.
14	Nëse pagesa për një AAM shtyhet përtej afateve normale të kredive për pagesë, në përcaktimin e koston së aktivitetit merret në konsideratë vlera aktuale e pagesës. Diferenca mes vlerës nominale dhe vlerës aktuale njihet si një shpenzim interesi përgjatë afatit të pagesës.
15	Një njësi ekonomike njeh të gjitha kostot e huamarrjes si shpenzim në periudhën në të cilën ato janë kryer.
16	Nëse aktivi përfitohet në këmbim të një aktivi tjetër jomonetar, ose grup aktivesh, ose të një kombinimi aktivesh monetare me aktive jomonetare, kostoja e aktivitetit të marrë matet me vlerën e drejtë, përveç rasteve kur: - vlera e drejtë e aktiveve të marra dhe atyre të dhëna nuk mund të përcaktohet në mënyrë të besueshme; - veprimi i këmbimit nuk ka përmbajtje tregtare (për shembull, kur aktivet e shkëmbyer janë të ngjashëm). Në të dyja rastet e lartpërmendura, (a) dhe (b), kostoja e aktivitetit të marrë është vlera kontabël e aktivitetit të dhënë.
17	Nëse përbërësit kryesorë të një AAM-je kanë, në mënyrë të konsiderueshme, jetë të dobishme të ndryshme, këto pjesë duhet të njihen fillimisht si elemente të veçanta të AAM-së, duke caktuar norma amortizimi të veçanta për secilin prej tyre, në varësi të jetës së tyre të dobishme.
	Vlerësimi i mëpasshëm
18	Njësisë ekonomike do të zgjedhë si politikë të saj kontabël modelin e koston (i cili shpjegohet në paragrafin 19), ose modelin e rivlerësimit (i cili shpjegohet në paragrafët 20-28) dhe do të zbatojë atë model për të gjithë klasën e AAM-ve që vlerësohet. Modeli i rivlerësimit nuk zbatohet nga njësitë ekonomike të vogla.
	Modeli i koston
19	Në pasqyrën e pozicionit financiar një element i AAM-së paraqitet me koston minus amortizimin e akumuluar dhe ndonjë humbje të akumuluar nga zhvlerësimi.
	<i>Modeli i rivlerësimit</i>
20	Një klasë e AAM-ve, vlera e drejtë e së cilës mund të matet me besueshmëri, paraqitet në pasqyrën e pozicionit financiar me shumën e rivlerësuar, e cila është vlera e drejtë në datën e rivlerësimit, pakësuar në periudhat në vijim me amortizimin e akumuluar të <i>mëpasshëm</i> dhe humbjet e akumuluar të <i>mëpasshme</i> nga zhvlerësimi. Rivlerësimet duhet të kryhen rregullisht, në mënyrë që vlera kontabël të mos ndryshojë materialisht nga vlera që do të rezultonte nëse vlerësimi i AAM-së, në datën e raportimit do të bëhej me vlerën e drejtë.
21	Kur rivlerësohet një element i AAM-së, amortizimi i akumuluar në datën e rivlerësimit eliminohet kundrejt vlerës kontabël bruto të aktivitetit dhe vlera neto riparaqitet me shumën e rivlerësuar të aktivitetit, ose rivlerësohen së bashku dhe vlera historike dhe amortizimi i akumuluar. Shuma/vlera e rregullimit, që vjen nga riparaqitja ose eliminimi i amortizimit të akumuluar, përfaqëson shtimin ose pakësimin e vlerës kontabël, e cila kontabilizohet në përputhje me paragrafët 23 dhe 24.

22	Nëse rivlerësohet një element i AAM-së, atëherë duhet të rivlerësohet e gjithë klasa e AAM-së ku bën pjesë ky element. Të gjitha elementet e një klase AAM rivlerësohen në të njëjtën kohë për të shmangur rivlerësimet e përzgjedhura të aktiveve, si dhe raportimin në pasqyrat financiare të shumave që janë një përzierje e kostove dhe vlerave të drejta në data të ndryshme.
23	Nëse vlera kontabël e një aktivi afatgjatë material rritet, si rezultat i rivlerësimit, kjo rritje kreditohet drejtpërdrejt në kapitalet e veta në zërin “Rezerva rivlerësimi”. Por shuma e rivlerësimit njihet si e ardhur në pasqyrën e të ardhurave, për sa kohë dhe në atë masë që ajo anulon humbjen nga rivlerësimi i të njëjtës aktiv në periudhat kontabël paraardhëse.
24	Nëse vlera kontabël e një aktivi afatgjatë material zvogëlohet, si rezultat i rivlerësimit, ky zvogëlim njihet si shpenzim në pasqyrën e të ardhurave. Por shuma e humbjes nga rivlerësimi debitohet drejtpërdrejt në kapitalet e veta në zërin “Rezerva rivlerësimi”, për sa kohë dhe në atë masë që ajo kompenson një gjendje kreditore që mund të ekzistojë nga rivlerësime të mëparshme të këtij aktivi.
25	Teprica nga rivlerësimi, e përfshirë në kapitalet e veta, për një element të AAM-së, duhet të kalohet te fitimet e pashpërndara përgjatë jetës së dobishme të aktivit afatgjatë material. Teprica e transferuar çdo vit është diferenca mes amortizimit të llogaritur mbi bazën e vlerës kontabël të rivlerësuar të aktivit dhe amortizimit të llogaritur bazuar mbi koston fillestare të aktivit. Të gjitha tepricat e tjera (nëse ka), të mbetura nga rivlerësimi, duhet të transferohen te fitimet e pashpërndara kur aktivi afatgjatë material të çregjistrohet. Transferimet nga tepricat e rivlerësimeve në fitimet e pashpërndara nuk bëhen nëpërmjet pasqyrës së të ardhurave.
	Vlera e amortizueshme dhe amortizimi
26	Një njësi ekonomike shpërndan vlerën e amortizueshme të një aktivi në bazë sistematike gjatë jetës së tij të dobishme.
27	Vlera e amortizueshme e një elementi të AAM-së njihet si shpenzim në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, në mënyrë sistematike përgjatë jetës së dobishme të këtij aktivi. Përfshirje bëjnë aktivet afatgjata materiale me jetë të dobishme pa afat si për shembull, toka (përveç minierave dhe vendeve të përdorura për groposje), punimet e artit me jetë afatgjatë, veprat e muzeve dhe librat të cilat nuk amortizohen. Punimet e artit të marra për qëllime projektimi, si dhe veprat e muzeve dhe librat, që duhet të zëvendësohen pas një periudhe kohe të caktuar, amortizohen gjatë jetës së tyre të dobishme.
28	Një njësi ekonomike duhet të marrë parasysh të gjithë faktorët e mëposhtëm në përcaktimin e jetës së dobishme të një aktivi: (a) përdorimin e pritshëm të aktivit. Përdorimi vlerësohet duke iu referuar kapaciteteve të pritshme të aktivit ose prodhimit të pritshëm; (b) konsumimin fizik të pritshëm, që varet nga faktorë të shfrytëzimit, të tillë si numri i turneve gjatë të cilave aktivi përdoret dhe planet e riparimit dhe të mirëmbajtjes, si dhe kujdesin dhe mirëmbajtjen e aktivit, kur aktivi nuk është në punë; (c) vjetërimin teknik ose tregtar, që rrjedh nga ndryshimet ose përmirësimet në prodhim, ose nga një ndryshim në kërkesat për produktin apo shërbimin e siguruar nga aktivi; (d) kufizimet ligjore apo të ngjashme për përdorimin e aktiveve, siç janë datat e skadimit të kontratave të qirasë.
29	Metoda e zgjedhur e amortizimit duhet të pasqyrojë sistematikisht mënyrën se si do të realizohen nga njësi ekonomike përfitimet ekonomike të ardhshme të aktivit afatgjatë, të përfutur gjatë jetës së dobishme të tij. Metodat më të zakonshme të amortizimit përfshijnë metodën lineare, metodën mbi vlerën e mbetur dhe metodën e bazuar në përdorim si p.sh. metoda e njësive të prodhuara.
30	Amortizimi për çdo periudhë raportuese do të njihet në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, me përjashtim të rasteve kur një SKK tjetër kërkon që shpenzimi i amortizimit të njihet si pjesë e kostos së një aktivi tjetër. Për shembull, amortizimi i aktiveve afatgjata prodhuese përfshihet në koston e inventarit (shih SKK 4 “ <i>Inventarët</i> ”).
31	Nëse ka tregues se ka pasur një ndryshim të rëndësishëm, që nga data e raportimit vjetor më të fundit, në modelin me të cilin një njësi ekonomike pret të konsumojë përfitimet e ardhshme ekonomike të një aktivi, njësi do të shqyrtojë metodën aktuale të amortizimit të tij dhe në qoftë se pritshmëritë ndryshojnë atëherë njësi do të ndryshojë metodën e amortizimit për të pasqyruar modelin e ri. Njësi ekonomike do ta trajtojë ndryshimin si një ndryshim në vlerësimin kontabël në përputhje me SKK 1 “ <i>Kuadri i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare</i> ”.
32	Faktorë të tillë si një ndryshim në mënyrën se si një aktiv është përdorur, konsumimi i parakohshëm, përparimi teknologjik dhe ndryshimet në çmimet e tregut, mund të tregojnë se vlera e mbetur apo jeta e dobishme e një aktivi ka ndryshuar që nga data e raportimit vjetor më të fundit. Nëse tregues të tillë janë të

	pranishëm, një njësi ekonomike do të shqyrtojë vlerësimet e saj të mëparshme dhe nëse pritshmëritë ndryshojnë, atëherë njësia do të ndryshojë vlerën e mbetur, metodën e amortizimit ose jetën e dobishme. Njësi ekonomike do ta trajtojë ndryshimin në vlerën e mbetur, metodën e amortizimit ose jetën e dobishme të aktivit si një ndryshim të një vlerësimi kontabël në përputhje me SKK 1 “ <i>Kuadri i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare</i> ”.
33	Nëse vlera e mbetur e një aktivi afatgjatë material është shumë e ulët, atëherë mund të presupozohet që ajo të jetë e barabartë me zero.
34	Amortizimi i një aktivi afatgjatë material fillon kur ai është i gatshëm për përdorim (d.m.th. kur është në kushtet dhe vendin e duhur për t’u përdorur) dhe vazhdon deri në amortizimin e plotë të vlerës së amortizueshme ose deri sa aktivi çregjistrohet , del nga përdorimi ose riklasifikohet si i mbajtur për shitje (shih paragrafët 71-75). Amortizimi i një aktivi afatgjatë, që nuk përdoret përkohësisht nuk ndërpritet, me përjashtim kur aktivi është i amortizuar plotësisht. Megjithatë, nëse për llogaritjen e amortizimit përdoret metoda e njërive të prodhuara, amortizimi llogaritet me vlerë zero, për aq kohë sa nuk ka prodhim.
35	Nëse ka ndonjë tregues që shuma e rikuperueshme e një elementi të caktuar të AAM-së mund të ketë rënë poshtë vlerës së tij kontabël, atëherë kryhet një test zhvlerësimi në përputhje me procedurat e përshkruara në paragrafët 79-99 dhe nëse është e nevojshme, vlera e aktivit zvogëlohet.
36	Një njësi ekonomike duhet të përfshijë në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve kompensimin nga palë të treta për zëra të AAM-ve që kanë qenë të zhvlerësuar, të humbura ose të marra me detyrim, vetëm kur kompensimi bëhet i arkëtueshëm.
	Përmirësimet, riparimet dhe mirëmbajtja
37	Kostot që kanë të bëjnë me përmirësimet e mëpasshme i shtohen kostos së AAM-së vetëm nëse ato përmbushin kriteret e përkufizimit të AAM-së dhe kriteret për njohjen e aktiveve në pasqyrën e pozicionit financiar (duke përfshirë këtu aftësinë e tyre për të marrë pjesë në gjenerimin e përfitimeve të ardhshme ekonomike). Kostot që lidhen me mirëmbajtjet dhe riparimet e vazhdueshme njihen si shpenzime gjatë vitit ushtrimor.
38	Nëse një pjesë e një elementi të AAM-së zëvendësohet, kostoja e pjesës së re i shtohet vlerës kontabël neto të elementit të AAM-së, nëse ajo përmbush kriteret e përkufizimit të AAM-së dhe kriteret e njohjes së aktiveve në pasqyrën e pozicionit financiar. Pjesa e zëvendësuar do të hiqet nga pasqyra e pozicionit financiar, nëse ajo është kontabilizuar si pjesë më vete. Nëse kostoja fillestare (rrjedhimisht, edhe vlera kontabël aktuale) e pjesës së zëvendësuar nuk dihet, ajo mund të vlerësohet në bazë të kostos aktuale të kësaj pjesë minus amortizimin e vlerësuar.
39	Si kusht për vazhdimësinë e funksionimit të një elementi të AAM-së (për shembull, të një avioni) mund të jetë kryerja e riparimeve të rëndësishme me ose pa zëvendësim të pjesëve të këtij aktivi. Me kryerjen e çdo riparimi kapital, kostoja e riparimit njihet në vlerën kontabël të elementit të AAM-së, nëse plotësohen kriteret për njohje. Vlera e mbetur kontabël e kostos së riparimit të mëparshëm (që është e identifikueshme nga pjesët fizike) çregjistrohet. Kjo ndodh pavarësisht nga fakti nëse kostoja e riparimit të mëparshëm është e përcaktuar në mënyrë të identifikueshme në transaksionin e blerjes apo krijimit të aktivitetit. Nëse është e nevojshme për të përcaktuar se cila ishte kosto e riparimit të mëparshëm, të njohur në vlerën kontabël të aktivitetit të blerë ose krijuar, mund të merret si bazë kostoja e vlerësuar e një riparimi të ardhshëm.
40	Ndryshimet në vlerësimin e një detyrimi të njësisë, në lidhje me: - nxjerrjen nga përdorimi të aktivitetit; - kthimin në gjendjen e mëparshme të aktivitetit; si dhe detyrime të tjera të ngjashme që rezultojnë si pasojë: - e ndryshimit në kohën e parashikuar ose shumën e parashikuar të mjeteve monetare apo ekuivalenteve të mjeteve monetare, që duhen paguar për shlyerjen e këtyre llojeve të detyrimeve; - ose e ndryshimit në normën e skontimit; do t’i shtohen ose pakësohen kostos së aktivitetit afatgjatë material përkatës në periudhën kontabël aktuale. Vlera e re pas këtyre rregullimeve nuk duhet të jetë më e vogël se vlera kontabël. Nëse një zvogëlim i një aktivi afatgjatë material zbret nën vlerën e tij kontabël, teprica njihet menjëherë në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve. Nëse rregullimi sjell rritjen e kostos së aktivitetit, njësi ekonomike duhet të shqyrtojë nëse kjo tregon se vlera e re kontabël e aktivitetit mund të mos jetë plotësisht e rikuperueshme. Nëse është kështu, njësi ekonomike bën një test të zhvlerësimit të aktivitetit, duke përllogaritur vlerën e tij të rikuperueshme dhe kontabilizon çdo humbje nga zhvlerësimi, në përputhje me paragrafët përkatës.

	TRAJTIMI KONTABËL PËR AKTIVET AFATGJATA TË INVESTUARA
	Përkufizimi dhe njohja e aktiveve afatgjata materiale të investuara
41	Aktivi afatgjatë material i investuar është pasuria (tokë ose një ndërtesë (ose një pjesë e ndërtesës), apo të dyja) e mbajtur nga pronari ose qiramarrësi sipas një kontrate qiraje financiare, për të fituar të ardhura nga qiraja ose për vlerësimin e kapitalit, ose të dyja, me përjashtim të rasteve, kur: (a) përdoret në prodhimin ose furnizimin e mallrave apo shërbimeve ose për qëllime administrative; ose (b) shitet në rrjedhën e zakonshme të biznesit.
42	Interesi mbi një pasuri që mbahet nga qiramarrësi sipas një qiraje të zakonshme mund të klasifikohet dhe trajtohet si aktiv afatgjatë i investuar duke iu referuar këtij standardi nëse, dhe vetëm nëse, pasuria do të plotësonte përkufizimin e një aktivi afatgjatë të investuar dhe qiramarrësi mund ta masë vlerën e drejtë të interesit mbi këtë pasuri pa kosto dhe përpjekje të panevojshme, në baza të vazhdueshme. Ky klasifikim alternativ është i vlefshëm mbi parimin pasuri-për-pasuri (çdo pasuri më vete).
43	Pasuria e përzier do të ndahet duke pasur parasysh dy klasifikimet, aktiv afatgjatë i investuar dhe aktiv afatgjatë material. Megjithatë, nëse vlera e drejtë e aktivit afatgjatë të investuar nuk mund të matet në mënyrë të besueshme, pa kosto dhe përpjekje të panevojshme, e gjithë pasuria do të trajtohet si aktiv afatgjatë material.
	Matja fillestare
44	Një njësi ekonomike, në momentin e njohjes, mat aktivin afatgjatë të investuar me koston e tij. Kostoja e aktivit afatgjatë të blerë për t'u investuar, përfshin çmimin e blerjes dhe të gjitha shpenzimet e ngarkueshme drejtpërdrejt si tarifat ligjore dhe të ndërmjetësimit, taksat e transferimit të pasurisë dhe kostot e tjera të transaksionit. Në qoftë se pagesa është shtyrë përtej termave të kreditimit normal, kostoja është vlera aktuale e të gjitha pagesave të ardhme. Një njësi ekonomike duhet të përcaktojë koston e një aktivi afatgjatë të investuar të ndërtuar nga vetë ajo, në përputhje me paragrafët 11–13 dhe 15.
45	Kostoja fillestare e një interesi mbi një pasuri të mbajtur sipas një kontrate qiraje dhe të klasifikuar si një aktiv afatgjatë i investuar do të jetë siç përshkruhet paragrafin 31 të SKK 7, edhe në qoftë se qiraja do të klasifikohet si qira e zakonshme por është brenda objektivit të të njëjtit standard. Me fjalë të tjera, aktivi njihet me vlerën më të ulët ndërmjet vlerës së drejtë të pasurisë dhe vlerës aktuale të pagesave minimale të qirasë. Një shumë ekuivalente njihet si një detyrim për qiranë financiare.
	Vlerësimi i mëpasshëm
46	Aktivi afatgjatë i investuar, vlera e drejtë e të cilit të mund të matet në mënyrë të besueshme, pa kosto apo përpjekje të panevojshme, do të matet me vlerën e drejtë në çdo datë raportimi dhe ndryshimet në vlerën e drejtë njihen në fitim ose humbje. Nëse një interes mbi një pasuri të mbajtur sipas një kontrate qiraje është klasifikuar si aktiv afatgjatë i investuar, zëri i kontabilizuar me vlerën e drejtë është ky interes dhe jo pasuria bazë. Një njësi ekonomike duhet të trajtojë të gjitha aktivet e tjera të investuara si toka, ndërtesa, makineri dhe pajisje duke përdorur modelin kosto-amortizim-zhvlerësim. Përjashtim bëjnë njësitë ekonomike të vogla të cilat inkurajohen por nuk kanë detyrimin të zbatojnë modelin e vlerës së drejtë në vlerësimin e aktiveve afatgjata materiale të investuara.
	Transferimet
47	Nëse vlera e drejtë për një zë të aktivit afatgjatë të investuar që matet duke përdorur modelin e vlerës së drejtë, nuk është e disponueshme pa kosto ose përpjekje të panevojshme, njësia ekonomike do ta trajtojë këtë zë si <i>toka, ndërtesa, makineri dhe pajisje</i> deri sa vlera e drejtë të bëhet e disponueshme. Vlera kontabël e aktivit afatgjatë të investuar në këtë datë bëhet kostoja e tij. Ky është një ndryshim i rrethanave dhe jo një ndryshim në politikën kontabël.
48	Për më tepër, siç kërkohet nga paragrafi 47, një njësi ekonomike do të transferojë një pasuri në, ose nga, aktiv afatgjatë i investuar vetëm kur, përmbush ose jo më parë, përkufizimin e aktivit afatgjatë të investuar.
	TRAJTIMI KONTABËL PËR AKTIVET AFATGJATA JOMATERIALE
	Njohja
49	Një aktiv afatgjatë jomaterial (AAJM) njihet vetëm nëse: (a) është e mundur që nga përdorimi i aktivit do të hyjnë në njësinë ekonomike përfitime të ardhshme ekonomike; (b) kostoja e aktivit mund të matet me besueshmëri (c) aktivi nuk është rezultat i shpenzimeve të bëra brenda njësisë ekonomike për një zë jomaterial.

50	Një aktiv jomaterial i blerë në një kombinim biznesi njihet zakonisht si një aktiv, sepse vlera e drejtë e tij mund të matet me besueshmëri të mjaftueshme. Megjithatë, një aktiv jomaterial i blerë në një kombinim biznesi nuk njihet kur ai rrjedh nga të drejta ligjore ose kontraktuale dhe vlera e drejtë e tij nuk mund të matet në mënyrë të besueshme pasi aktiviteti ose: (a) nuk është i ndashëm nga emri i mirë; ose (b) është i ndashëm nga emri i mirë, por nuk ekziston ndonjë histori apo evidencë e transaksioneve për aktive të njëjta ose të ngjashme dhe si rrjedhim vlerësimi i vlerës së drejtë do të ishte i varur nga variabla të pamatshëm.
	Matja fillestare
51	Një njësi ekonomike mat fillimisht një aktiv jomaterial me kosto.
52	Kostoja e një aktiviteti afatgjatë jomaterial të blerë veçmas përfshin: (a) çmimin e tij të blerjes, përfshirë taksat e importit dhe taksat e parimbursueshme të blerjes, por duke zbritur skontot dhe zbritjet tregtare; dhe (b) çdo kosto që i ngarkohet drejtpërdrejt përgatitjes së aktivitetit për përdorimin e tij të paramenduar.
53	Një njësi ekonomike njihet shpenzimet e kryera brenda saj për krijimin e një aktiviteti jomaterial, duke përfshirë të gjitha shpenzimet për aktivitetet e kërkimit dhe zhvillimit, si shpenzime në periudhën kur janë kryer, vetëm nëse nuk janë pjesë e kostos së një aktiviteti tjetër që i plotëson kriteret e njohjes në këtë standard.
54	Si shembuj të zbatimit të paragrafit të mësipërm, një njësi ekonomike njihet si shpenzime në periudhën kur ndodhin dhe jo si AAJM-ja, zërat e mëposhtëm: (a) markat e krijuara brenda njësisë, logot, listat e klientëve dhe zërat e ngjashëm në përmbajtje; (b) aktivitetet e nisjes (d.m.th. kostot e nisjes), të cilat përfshijnë kostot e themelimit të tilla si kostot ligjore dhe të sekretarisë, të bëra në krijimin e një njësie ekonomike ligjore, shpenzimet për të hapur një strukturë të re apo biznes të ri (p.sh. shpenzimet e para-hapjes) dhe shpenzimet për të filluar aktivitetet e reja ose hedhjen në treg të produkteve të reja ose proceseve (d.m.th. kostot e parashfrytëzimit); (c) aktivitetet e trajnimit; (d) reklamat dhe aktivitetet promovuese; (e) zhvendosja ose riorganizimi pjesor ose i të gjithë njësisë ekonomike; (f) emri i mirë i krijuar brenda për brenda njësisë ekonomike.
55	Paragrafi 54 nuk përjashton njohjen e një parapagimi si një aktiv kur pagesa për mallra ose shërbime është bërë përpara dorëzimit të mallrave ose kryerjes së shërbimeve.
56	Shpenzimet për një zë jomaterial i cili është njohur fillimisht si një shpenzim, nuk do të njihen në një datë të mëvonshme, si pjesë e kostos së ndonjë aktiviteti.
57	Nëse një aktiv jomaterial është blerë në një kombinim biznesi, kostoja e këtij aktiviteti jomaterial është vlera e tij e drejtë në datën e blerjes.
58	Nëse një aktiv jomaterial është përfutur nëpërmjet një granti qeveritar, kosto e këtij aktiviteti është vlera e drejtë e tij në datën kur granti është arkëtuar/përfutur, në përputhje me SKK 10 “Grantet qeveritare dhe forma të tjera të ndihmës”.
59	Një aktiv jomaterial mund të përfutet në këmbim të një aktiviteti ose aktiveve jomonetare, ose një kombinimi të aktiveve monetare dhe jomonetare. Një njësi ekonomike mat koston e një aktiviteti jomaterial të tillë me vlerën e drejtë përveç kur: (a) transaksioni i këmbimit nuk ka përmbajtje tregtare; ose (b) vlera e drejtë, si e aktivitetit të marrë dhe atij të dhënë, nuk është e matshme në mënyrë të besueshme. Në këtë rast, kostoja e aktivitetit matet me vlerën kontabël të aktivitetit të dhënë.
	Vlerësimi i mëpasshëm
60	Një AAJM do të paraqitet me koston e tij minus amortizimin e akumuluar dhe ndonjë humbje të akumuluar nga zhvlerësimi.
61	Një njësi ekonomike duhet të shpërndajë shumën e amortizueshme të një aktiviteti jomaterial në bazë sistematike gjatë jetës së tij të dobishme. Amortizimi për çdo periudhë do të njihet si shpenzim, përveç nëse një SKK tjetër kërkon që të njihet si pjesë e kostos së një aktiviteti tjetër.

62	Amortizimi fillon kur aktivi jomaterial është i disponueshëm për përdorim, p.sh. kur ai është në kushtet e domosdoshme për të qenë i përdorshëm sipas mënyrës së menduar nga drejtuesit. Amortizimi pushon kur aktivi çregjistrohet.
63	Njësia ekonomike do të zgjedhë një metodë amortizimi që pasqyron modelin me të cilin ajo pret të konsumojë përfitimet ekonomike të ardhshme të aktivit. Nëse njësia ekonomike nuk mund ta përcaktojë këtë model të besueshëm, ajo do të përdorë metodën lineare.
64	Të gjitha aktivet jomateriale do të konsiderohen që kanë një jetë të fundme të dobishme. Jeta e dobishme e një aktivi jomaterial që rrjedh nga të drejtat kontraktuale ose të drejta të tjera ligjore nuk duhet të kalojë periudhën e të drejtave kontraktuale ose të drejtave të tjera ligjore, por mund të jetë më e shkurtër, në varësi të periudhës gjatë të cilës njësia pret të përdorë aktivin. Nëse të drejtat kontraktuale ose të drejta të tjera ligjore janë mbartur për një afat të kufizuar që mund të rinovohet, jeta e dobishme e aktivit jomaterial do të përfshijë periudhën e rinovimit vetëm në qoftë se ka evidencë për të mbështetur rinovimin nga njësia ekonomike pa kosto të konsiderueshme.
65	Nëse një njësi ekonomike nuk është në gjendje të bëjë një vlerësim të besueshëm të jetës së dobishme të aktivit jomaterial, jeta e dobishme do të supozohet që të jetë deri në dhjetë vite.
66	Një njësi ekonomike duhet të supozojë se vlera e mbetur e një aktivi jomaterial është zero me përjashtim kur: (a) ka një angazhim nga një palë e tretë për ta blerë aktivin në fund të jetës së tij të dobishme; ose (b) ekziston një treg aktiv për aktivin dhe: (i) vlera e mbetur mund të përcaktohet duke iu referuar këtij tregu; dhe (ii) është e mundshme që një treg i tillë do të ekzistojë në fund të jetës së dobishme të aktivit.
	ÇREGJISTRIMI I AAM-ve dhe AAJM-ve
67	Një njësi ekonomike duhet të çregjistrojë një zë të AAM-ve dhe AAJM-ve, kur: (a) e nxjerr atë jashtë përdorimit; ose (b) nuk pritet të ketë përfitime të ardhshme ekonomike nga përdorimi i tij ose nga nxjerrja jashtë përdorimit.
68	Një njësi ekonomike duhet të njohë fitim ose humbje nga çregjistrimi i një zëri të AAM-ve/AAJM-ve kur zëri është çregjistruar (përveç kur SKK 7 “ <i>Kontabilizimi i qirave</i> ” kërkon të veprohet ndryshe në transaksionet e shitjes dhe marrjes me qira).
69	Në përcaktimin e datës për nxjerrjen jashtë përdorimit të një zëri, një njësi ekonomike do të zbatojë kriteret në SKK 8 <i>Të ardhurat</i> për njohjen e të ardhurave nga shitja e mallrave. SKK 7 “ <i>Kontabilizimi i qirave</i> ” zbatohet në rastet e nxjerrjes jashtë përdorimit nëpërmjet transaksionit të shitjes dhe rimarrjes me qira.
70	Një njësi ekonomike duhet të përcaktojë fitim/humbjet që rrjedhin nga çregjistrimi i një zëri të AAM-ve dhe AAJM-ve, si diferencë në mes të ardhurave neto nga nxjerrja jashtë përdorimit, në qoftë se ka dhe vlerës kontabël të aktivit.
	AAM-të DHE AAJM-të TË MBAJTURA PËR SHITJE
71	Elemente të AAM-së dhe AAJM-së, që priten të shiten brenda 12 muajve të ardhshëm pas datës së raportimit, riklasifikohen si aktive afatgjata të mbajtura për shitje dhe paraqiten në pasqyrën e pozicionit financiar si aktive afatshkurtra.
72	Elemente të AAM-së dhe AAJM-së riklasifikohen në pasqyrën e pozicionit financiar si aktive afatgjata të mbajtura për shitje vetëm dhe vetëm nëse ato janë të disponueshme për shitje të menjëhershme dhe shitja e tyre është shumë e mundshme. Për këtë, drejtuesit e njësive ekonomike duhet të kenë filluar në mënyrë aktive aktivitetet e shitjes dhe t'i kenë nxjerrë këto aktive në treg me një çmim që është i arsyeshëm në krahasim me vlerën e tyre aktuale.
73	Aktivët afatgjata, të klasifikuara si të mbajtura për shitje, vlerësohen me vlerën më të ulët midis vlerës së tyre kontabël dhe vlerës së drejtë minus kostot e shitjes. Ato paraqiten më vete në pasqyrën e pozicionit financiar.
74	Amortizimi i aktiveve afatgjata, të klasifikuara si të mbajtura për shitje, ndërpritet në kohën e riklasifikimit të aktivit. Nëse vlera e drejtë e aktivit (minus koston e përllogaritur të shitjes) është më e ulët se vlera kontabël e tij, aktivi i klasifikuar si i mbajtur për shitje do të zvogëlohet deri në vlerën e drejtë (minus koston e shitjes). Një aktiv afatgjatë i

	klasifikuar si i mbajtur për shitje, nuk amortizohet edhe pse ai vazhdon të përdoret në prodhim nga njësia ekonomike deri në momentin e nxjerrjes jashtë përdorimit (d.m.th. shitjes).
75	Nëse një njësi ekonomike i ndryshon planet e saj në lidhje me shitjen e aktivit, aktivet riklasifikohen si AAM ose AAJM, duke i vlerësuar me vlerën më të ulët midis vlerës së tyre kontabël të mëparshme (e rregulluar me amortizimin e akumuluar) dhe shumës së rikuperueshme. Rregullimi, në lidhje me riklasifikimin e mundshëm, njihet në pasqyrën e performancës të periudhës kontabël dhe jo në mënyrë retrospektive.
	ZHVLERËSIMI I AKTIVEVE AFATGJATA MATERIALE DHE JOMATERIALE
	Parimet e përgjithshme
76	Paragrafët 79 deri 99 do të zbatohen në trajtimin kontabël të zhvlerësimit për të gjitha aktivet përveç atyre në vijim, për të cilat SKK-të e tjera përcaktojnë kërkesat e zhvlerësimit: (a) aktivet për tatime të shtyra (shih SKK 11 “Tatimi mbi fitimin”). (b) aktivet financiare (shih SKK 3 “Instrumentet financiare”). (c) aktivet afatgjata materiale të investuara (d) aktivet biologjike në lidhje me aktivitetin bujqësor të matura me vlerën e drejtë pakësuar me kostot e vlerësuara të shitjes (shih SKK 13 “Aktivet biologjike dhe marrëveshjet koncesionare”). (f) aktive që lindin nga kontratat e ndërtimit (shih SKK 8 “Të ardhurat”).
77	Një humbje nga zhvlerësimi ndodh kur vlera kontabël neto e një aktivi tejkalon shumën e rikuperueshme.
78	Një njësi ekonomike duhet të njohë një humbje nga zhvlerësimi menjëherë në fitim/humbjen e vitit. Humbja nga zhvlerësimi i një aktivi të rivlerësuar njihet si rënie e rezervës së krijuar nga rivlerësimi i aktivit, në përputhje me paragrafin 24.
	Treguesit e zhvlerësimit
79	Një njësi ekonomike duhet të vlerësojë në çdo datë të raportimit nëse ka ndonjë shenjë që një aktiv mund të jetë i zhvlerësuar. Nëse ekziston ndonjë shenjë e tillë, njësia ekonomike do të vlerësojë shumën e rikuperueshme të aktivit. Nëse nuk ka të shenja për zhvlerësim, nuk është e nevojshme të vlerësohet shuma e rikuperueshme.
80	Në vlerësimin që bëhet për të parë nëse ka ndonjë tregues që një aktiv mund të jetë i zhvlerësuar, një njësi ekonomike do të marrë parasysh, minimalisht, arsyet e mëposhtme: Burimet e jashtme të informacionit (1) Gjatë periudhës, vlera e tregut e një aktivi ka rënë në mënyrë të konsiderueshme më tepër se sa pritej si rezultat i kalimit të kohës apo përdorimit normal; (2) Gjatë periudhës kanë ndodhur ndryshime të rëndësishme me një efekt negativ në njësinë ekonomike, ose do të ndodhin në të ardhmen e afërt, në teknologji, treg, mjedisin ekonomik ose ligjor në të cilin operon njësia ekonomike ose në tregun që një aktiv i përket; (3) Normat e interesit të tregut apo norma të tjera të tregut të kthimit në investime janë rritur gjatë periudhës dhe rritjet e tyre ka të ngjarë të ndikojnë materialisht në normën e skontimit që përdoret në llogaritjen e vlerës në përdorim të një aktivi dhe të ulët vlera e drejtë (minus kostot e shitjes) e aktivit; (4) Vlera kontabël neto e aktiveve neto të një njësie ekonomike është më e madhe se vlera e drejtë e vlerësuar e njësisë ekonomike në tërësi (një vlerësim i tillë mund të jetë bërë, për shembull, në lidhje me shitjen potenciale të një pjese ose të të gjithë njësisë ekonomike). Burimet e brendshme të informacionit (5) Evidenca e disponueshme e përkeqësimit ose e dëmtimit fizik të një aktivi; (6) Gjatë periudhës kanë ndodhur ndryshime të rëndësishme me një efekt negativ në njësinë ekonomike, ose pritet të ndodhin në të ardhmen e afërt, në shkallën në të cilën ose mënyra me të cilën, një aktiv është përdorur ose pritet të përdoret. Këto ndryshime bëjnë që aktivi të jetë me kapacitet bosh, të planifikohet ndërprerja ose ristrukturimi i veprimtarisë të cilës i takon një aktiv, të planifikohet nxjerrja jashtë përdorimit e një aktivi para datës së pritshme, dhe të rivlerësohet jeta e përdorimit e një aktivi si jetë e kufizuar në vend që të jetë e pakufizuar;

	(7) Evidenca e disponueshme nga raportimi i brendshëm që tregon se performanca ekonomike e një aktivi është ose do të jetë, më e keqe se sa pritej; Në këtë kontekst të performancës ekonomike përfshihen rezultatet e shfrytëzimit dhe flukset e mjeteve monetare.
81	Nëse nuk është e mundur të vlerësohet shuma e rikuperueshme e aktivit të veçantë, një njësi ekonomike do të vlerësojë shumën e rikuperueshme të njësisë gjeneruese të parasë, të cilës i takon ky aktiv. Do të veprohet kështu meqë matja e shumës së rikuperueshme kërkon të bëhet parashikimi i flukseve të mjeteve monetare dhe ka raste që aktivet e veçanta nuk gjenerojnë flukse mjeteve monetare më vete. Një njësi gjeneruese e parasë për aktivin është grupi më i vogël i identifikueshëm i aktiveve që përfshin atë dhe gjeneron mjete monetare të cilat janë kryesisht të pavarura nga hyrjet e mjeteve monetare nga aktive ose grupe aktive të tjera.
82	Nëse ka një tregues që një aktiv mund të jenë i zhvlerësuar, ky tregues mund të bëjë që njësia ekonomike të rishikojë jetën e mbetur të dobishme, metodën e amortizimit ose vlerën e mbetur të aktivit dhe ta rregullojë në përputhje me këtë standard edhe nëse nuk është njohur humbje nga zhvlerësimi për aktivin.
	Matja e shumës së rikuperueshme
83	Shuma e rikuperueshme e një aktivi ose e një njësie gjeneruese të mjeteve monetare është vlera më e lartë midis vlerës së drejtë pakësuar me kostot për ta shitur dhe vlerës së tij në përdorim. Nëse nuk është e mundur të vlerësohet shuma e rikuperueshme e një aktivi të veçantë, referencat në paragrafët 84-92 për një aktiv duhet të lexohen si referenca edhe për njësinë gjeneruese të parasë.
84	Nuk është gjithmonë e nevojshme të përcaktohet si vlera e drejtë e një aktivi pakësuar me kostot për ta shitur, ashtu dhe vlera në përdorim e tij. Nëse njëra prej këtyre shumave tejkalon vlerën kontabël neto të aktivit, ai nuk është i zhvlerësuar dhe nuk është e nevojshme të vlerësohet treguesi tjetër.
85	Nëse nuk ka arsye të besohet që vlera në përdorim e një aktivi tejkalon materialisht vlerën e tij të drejtë pakësuar me kostot për ta shitur, vlera e drejtë e aktivit pakësuar me kostot për ta shitur mund të përdoret si shuma e rikuperueshme. Një gjë e tillë ndodh shpesh për një aktiv që është i mbajtur për shitje.
	Vlera e drejtë pakësuar me kostot për shitje
86	Vlera e drejtë pakësuar me kostot për shitjen është shuma që përftohet nga shitja e një aktivi në një transaksion të kryer në mënyrë të vullnetshme midis palëve të palidhura me njëra-tjetrën, pakësuar me kostot e shitjes.
	Vlera në përdorim
87	Vlera në përdorim është vlera aktuale e flukseve të ardhshme të mjeteve monetare që pritet të përftohen nga një aktiv. Llogaritja e kësaj vlerë aktuale përfshin hapat e mëposhtëm: (a) vlerësimin e hyrjeve dhe daljeve të ardhshme të mjeteve monetare që rrjedhin nga përdorimi i vazhdueshëm i aktivit dhe nga nxjerrja e tij përfundimtare jashtë përdorimit, dhe (b) zbatimin e normës përkatëse të skontimit në këto flukse të ardhshme të mjeteve monetare.
88	Në llogaritjen e vlerës në përdorim të një aktivi duhet të pasqyrohen elementet e mëposhtme: (a) një vlerësim i flukseve të ardhshme të mjeteve monetare që njësia ekonomike pret të përftojë nga aktivi; (b) pritjet për ndryshime të mundshme në sasinë apo kohën e këtyre flukseve të ardhshme të parasë; (c) vlerën në kohë të parasë, të përfaqësuar nga norma pa risk e interesit në tregun aktual; (d) çmimin e aktivit që mbart pasigurinë e natyrshme; (e) faktorë të tjerë, të tillë si moslikuiditeti, që pjesëmarrësit e tregut do të pasqyronin në vlerësimin e flukseve të ardhshme të mjeteve monetare që njësia ekonomike pret të përftojë nga aktivi.
89	Në matjen e vlerës në përdorim, vlerësimet e flukseve të ardhshme të mjeteve monetare do të përfshijnë: (a) hyrjet e mjeteve monetare nga përdorimi i vazhdueshëm i aktivit; (b) daljet e mjeteve monetare që janë shkaktuar domosdoshmërisht për të gjeneruar hyrjet e mjeteve monetare nga përdorimi i vazhdueshëm i aktivit (duke përfshirë edhe daljet e mjeteve monetare për të përgatitur aktivin për përdorim) dhe mund t'i ngarkohen drejtpërdrejt, ose të shpërndahen në mënyrë të

	arsyeshme dhe të vazhdueshme, te aktivi; (c) flukset neto të mjeteve monetare, nëse ka, që pritet të marrë (ose të paguajë) për nxjerrjen jashtë përdorimit të aktivit, në fund të jetës së tij të dobishme në një transaksion të kryer në mënyrë të vullnetshme midis palëve të palidhura. Njësia ekonomike mund të dëshirojë të përdorë buxhetet financiare më të fundit apo parashikimet për të bërë vlerësimin e flukseve të mjeteve monetare, nëse është e mundur. Për vlerësimin e flukseve të mjeteve monetare përtej periudhës së mbuluar nga buxhetet më të fundit ose parashikimet, një njësi ekonomike mund të dëshirojë të ekstrapolojë shumat bazuar në buxhetet apo parashikimet duke përdorur një normë të qëndrueshme ose në rënie të normës së rritjes për vitet në vazhdim, me përjashtim të rastit kur mund të justifikohet përdorimi i një normë të rritur.
90	Vlerësimet e flukseve të ardhshme të mjeteve monetare nuk do të përfshijnë: (a) hyrjet ose daljet e mjeteve monetare nga aktivitetet financuese, ose (b) arkëtimet ose pagesat e tatimit mbi të ardhurat.
91	Flukset e ardhshme të mjeteve monetare do të vlerësohen për aktivin në gjendjen e tij aktuale. Vlerësimet e flukseve të ardhshme të mjeteve monetare nuk do të përfshijnë hyrjet ose daljet e vlerësuara të ardhshme të mjeteve monetare që pritet të rrjedhin nga: (a) një ristrukturim në të ardhmen për të cilin një njësi ende nuk është e angazhuar; ose (b) përmirësimi apo rritja e performancës së aktivit.
92	Norma (normat) e skontimit e përdorur në llogaritjen e vlerës aktuale do të jetë një normë (normat) para tatimeve e cila pasqyron (pasqyrojnë) vlerësimet aktuale të tregut të: (a) vlerës në kohë të parasë; dhe (b) rreziqeve specifike të aktivit për të cilat vlerësimet e ardhshme të fluksit të mjeteve monetare nuk janë rregulluar. Norma (normat) e skontimit e përdorur për të matur vlerën në përdorim të një aktivi nuk do të pasqyrojë rreziqet për të cilat vlerësimet e fluksit të ardhshëm të mjeteve monetare kanë qenë të rregulluara, për të shmangur në këtë mënyrë llogaritjen e dyfishtë.
	Njohja dhe matja e humbjes nga zhvlerësimi për një njësi gjeneruese të parasë
93	Një humbje nga zhvlerësimi do të njihet për një njësi gjeneruese të parasë nëse, dhe vetëm nëse, shuma e rikuperueshme e njësisë është më e vogël se vlera kontabël neto e saj. Humbja nga zhvlerësimi do të shpërndahet për të zvogëluar vlerën kontabël neto të aktiveve të njësisë në rendin e mëposhtëm: (a) së pari, për të zvogëluar vlerën kontabël neto të emrit të mirë të caktuar për njësinë gjeneruese të parasë; dhe (b) pastaj, në aktivet e tjera të njësisë proporcionalisht në bazë të vlerës kontabël neto të çdo aktivi në njësinë gjeneruese të parasë.
94	Megjithatë, një njësi ekonomike nuk do të zvogëlojë vlerën kontabël neto të ndonjë aktivi në njësinë gjeneruese të parasë më poshtë se vlera më e lartë e: (a) vlerës së tij të drejtë pakësuar me kostot për ta shitur (nëse është e përcaktuar); (b) vlerës në përdorim të tij (nëse është e përcaktuar); dhe (c) zeros.
95	Çdo tejkallim i humbjes nga zhvlerësimi, që nuk mund të shpërndahet në një aktiv për shkak të kufizimit në paragrafin 94, iu shpërndahet aktiveve të tjera të njësisë proporcionalisht në bazë të vlerës kontabël neto të këtyre aktiveve.
	Kërkesa shtesë për zhvlerësimin e emrit të mirë
96	Nëse një njësi ekonomike nuk është në gjendje të bëjë një vlerësim të besueshëm të jetës së dobishme të emrit të mirë, jeta e tij do të supozohet të jetë deri në 10 vjet.
	Rimarrja e humbjes nga zhvlerësimi
97	Për të gjitha aktivet e tjera, përveç emrit të mirë, një njësi ekonomike do të vlerësojë në çdo datë të raportimit nëse ka ndonjë shenjë se një humbje nga zhvlerësimi, e njohur në periudhat e mëparshme, nuk ekziston më, ose mund të jetë pakësuar. Shenjat se një humbje nga zhvlerësimi mund të jetë pakësuar

	ose mund të mos ekzistojë më, në përgjithësi janë e kundërta e atyre të përcaktuara në paragrafin 80. Nëse ekziston ndonjë shenjë e tillë, njësia ekonomike do të përcaktojë nëse e gjitha ose vetëm një pjesë e humbjes së mëparshme nga zhvlerësimi duhet të anulohet. Procedura për të bërë këtë përcaktim do të varet nga fakti nëse humbja e mëparshme nga zhvlerësimi i aktivit është bazuar në: (a) shumën e rikuperueshme të këtij aktivit të veçantë (shih paragrafin 99); ose (b) shumën e rikuperueshme të njësisë gjeneruese të parasë, të cilës i takon aktivit (shih paragrafin 98).
	Rimarrja për një njësi gjeneruese të parasë
98	Kur humbja e mëparshme nga zhvlerësimi është bazuar në shumën e rikuperueshme të njësisë gjeneruese të parasë të cilës i takon aktivit, do të zbatohen kërkesat në vijim: (a) Njësia ekonomike duhet të vlerësojë shumën e rikuperueshme të njësisë gjeneruese të parasë në datën e raportimit aktual; (b) Nëse shuma e rikuperueshme e vlerësuar e njësisë gjeneruese të parasë e tejkalon vlerën kontabël të saj, atëherë tejkalmi është një anulim i një humbje nga zhvlerësimi. Njësia ekonomike do të shpërndajë shumën e këtij anulimi në aktivet e njësisë, me përjashtim të emrit të mirë, proporcionalisht me vlerat kontabël të këtyre aktiveve, që i nënshtrohen kufizimit të përshkruar në pikën (c) më poshtë. Këto rritje në vlerat kontabël neto do të trajtohen si anulime të humbjeve nga zhvlerësimi për aktivet e veçanta dhe do të njihen menjëherë në fitim/humbje të vitit. Anulimi i një humbje nga zhvlerësimi, të njohur më parë për një aktiv të rivlerësuar, trajtohet si rritje e rezervës së rivlerësimit në përputhje me paragrafin 23. (c) Në shpërndarjen e një anulimi të një humbje nga zhvlerësimi për një njësi gjeneruese të parasë, anulimi nuk do të rritë vlerën kontabël neto të një aktivit mbi vlerën që është më e ulëta mes: (i) shumës së tij të rikuperueshme; dhe (ii) vlerës kontabël neto që do të kishte pasur nëse nuk do të ishte njohur humbje nga zhvlerësimi për aktivin në periudhat e mëparshme. (d) Çdo tejkalm i shumës së anuluar të humbjes nga zhvlerësimi që nuk mund t'i shpërndahet një aktivit për shkak të kufizimit në pikën (c) më sipër, do të shpërndahet proporcionalisht në aktivet e tjera të njësisë gjeneruese të parasë, me përjashtim të emrit të mirë; (e) Pasi është njohur një anulim i një humbjeje nga zhvlerësimi, nëse është e zbatueshme, njësia ekonomike do të rregullojë shpenzimet e amortizimit për çdo aktiv në njësinë gjeneruese të parasë në periudhat e ardhshme për shpërndarjen e vlerës kontabël neto të rishikuar të aktivit, pakësuar me vlerën e tij të mbetur (nëse ka), në mënyrë sistematike mbi jetën e mbetur të dobishme të tij.
	Rimarrja për një aktiv të veçantë të zhvlerësuar
99	Kur humbja e mëparshme nga zhvlerësimi është bazuar në shumën e rikuperueshme të aktivit të veçantë të zhvlerësuar, do të zbatohen kërkesat në vijim: (a) Njësia ekonomike duhet të vlerësojë shumën e rikuperueshme të aktivit në datën e raportimit aktual; (b) Nëse shuma e rikuperueshme e vlerësuar e aktivit e tejkalon vlerën kontabël të tij, njësia ekonomike do të rritë vlerën kontabël neto deri në shumën e rikuperueshme, që i nënshtrohet kufizimit të përshkruar në pikën (c) më poshtë. Kjo rritje është anulimi i një humbje nga zhvlerësimi. Njësia duhet të njohë menjëherë anulimin në fitim ose humbje; Anulimi i një humbje nga zhvlerësimi, të njohur më parë për një aktiv të rivlerësuar, trajtohet si rritje e rezervës së rivlerësimit në përputhje me paragrafin 23. (c) Anulimi i një humbjeje nga zhvlerësimi nuk do të rritë vlerën kontabël neto të aktivit mbi atë që do të kishte qenë (neto nga amortizimi) nëse nuk do të ishte njohur humbje nga zhvlerësimi për aktivin në vitet e mëparshme; (d) Pasi është njohur një anulim i një humbjeje nga zhvlerësimi, njësia ekonomike do të rregullojë shpenzimet e amortizimit për aktivin në periudhat e ardhshme për shpërndarjen e vlerës kontabël neto të rishikuar të aktivit, pakësuar me vlerën e tij të mbetur (nëse ka), në mënyrë sistematike mbi jetën e mbetur të dobishme të tij.
	PARAQITJA NË PASQYRAT FINANCIARE
100	AAM-të dhe AAJM-të paraqiten në pasqyrën e pozicionit financiar në zërat përkatës të formatit të dhënë në SKK 2 “<i>Paraqitja e pasqyrave financiare</i>”. Lejohet, gjithashtu, një klasifikim i mëtejshëm i zërave të aktiveve (për shembull, “Toka”, “Ndërtesa”, “Makineri dhe pajisje” etj.).

101	Shpenzimet e amortizimit të AAM-ve dhe AAJM-ve, si dhe humbjet nga zhvlerësimi, paraqiten si zë më vete i formatit 1 të pasqyrës së performancës, si dhe në zërat përkatës të formatit 2, në varësi të funksioneve të aktiveve në njësinë ekonomike. Fitimet/humbjet nga nxjerrja jashtë përdorimit të AAM-së dhe AAJM-ja njihen në zërat “Shpenzime të tjera të shfrytëzimit”.
	SHËNIMET SHPJEGUESE
102	Në pasqyrat financiare shpjegohen bazat e matjes të përdorura për përcaktimin e vlerës kontabël bruto (e aplikueshme vetëm për AAM-në) , metodat dhe normat e amortizimit (ose jeta e dobishme), të përdorura për amortizimin e të gjitha grupeve të AAM-së dhe AAJM-së, analiza e ndryshimit në vlerën kontabël të tyre, si dhe rakordimi i informacionit të mëposhtëm: (a) kostoja, amortizimi i akumuluar dhe vlera kontabël në fillim të vitit ushtrimor; (b) blerjet dhe përmirësimet gjatë periudhës kontabël; (c) shtesat nga kombinimet e bizneseve; (d) shpenzimet e amortizimit; (e) zvogëlimet nga humbjet prej zhvlerësimit; (f) rimarrjet e humbjeve të mëparshme nga zhvlerësimi; (g) daljet jashtë përdorimit/shitjet; (h) riklasifikimet (duke përfshirë aktivet afatgjata të mbajtura për shitje); (i) ndryshime të tjera; (j) kostoja, amortizimi i akumuluar dhe vlera kontabël në fund të periudhës kontabël. Ky rakordim nuk duhet të paraqitet për periudhën e mëparshme.
103	Gjithashtu, njësia ekonomike do të japë informacionet e mëposhtme: (a) Vlera kontabël e elementeve të AAM-së dhe AAJM-së, të mbajtura peng si garanci për huamarrjet, apo në të cilat njësia ekonomike ka një titull të kufizuar; (b) shuma e angazhimeve kontraktore për blerjen e tokës, ndërtesave, makinerive dhe pajisjeve.
104	Një njësi ekonomike duhet të japë për AAJM informacionin e mëposhtëm shpjegues: (a) një përshkrim të vlerës kontabël neto dhe periudhës së amortizimit të çdo aktivi jomaterial që konsiderohet material për pasqyrat financiare të njësisë; (b) për aktivet jomateriale të përfutuara nëpërmjet një granti të qeverisë dhe të njohur fillimisht me vlerën e drejtë; (i) vlerën e drejtë të njohur fillimisht për këto aktive; dhe (ii) vlerat kontabël neto të tyre.
105	Një njësi ekonomike duhet të japë informacion shpjegues për shumën totale të shpenzimeve të kërkimit dhe zhvillimit të njohura si shpenzime periudhe.
106	Një njësi ekonomike duhet të japë informacionin shpjegues të mëposhtëm për çdo klasë të aktiveve të përcaktuara në paragrafin 107: (a) shumën e humbjeve nga zhvlerësimi, e njohur në fitim ose humbje gjatë periudhës dhe nënzhërin (nënzërat) në pasqyrën e performancës në të cilin (cilët) janë të përfshira këto humbje nga zhvlerësimi; (b) shumën e anulimeve të humbjeve nga zhvlerësimi të njohura në fitim ose humbje gjatë periudhës dhe nënzhërin (nënzërat) në pasqyrën e performancës në të cilin (cilët) janë të përfshira këto humbje nga zhvlerësimi.
107	Një njësi ekonomike do të japë informacionet shpjeguese të kërkuara nga paragrafi 106 për secilën nga klasat e mëposhtme të aktiveve: (a) aktivet afatgjata materiale; (b) emrin e mirë; (c) aktivet afatgjata jomateriale.
108	Një njësi ekonomike duhet të japë informacionet shpjeguese në vijim për të gjitha aktivet afatgjata të investuara: (a) metodat dhe supozimet e rëndësishme të përdorura në përcaktimin e vlerës së drejtë të aktiveve afatgjata të investuara;

	(b) shkallën në të cilën vlera e drejtë e aktivitet afatgjatë të investuar (siç është matur apo dhënë informacioni shpjegues në pasqyrat financiare) është bazuar në një vlerësim të bërë nga një ekspert i pavarur që ka një kualifikim profesional të njohur dhe përkatës dhe përvojën e fundit në vendin dhe klasën e aktivitet afatgjatë të investuar që është duke u vlerësuar. Nëse nuk ka pasur vlerësim të tillë, duhet të jepet informacion shpjegues për këtë fakt; (c) ekzistencën dhe shumën e kufizimeve për mundësinë e realizimit të aktivitet afatgjatë të investuar apo arkëtimin e të ardhurave nga dalja jashtë përdorimit; (d) detyrimet kontraktuale për blerjen, ndërtimin dhe zhvillimin e aktivitet afatgjatë të investuar ose për riparime, mirëmbajtje apo zgjerime; (e) rakordimin ndërmjet vlerave kontabël të aktiveve afatgjatë të investuar në fillim dhe në fund të periudhës, duke i treguar veçmas: (i) shtesat, duke dhënë informacion shpjegues në mënyrë të veçantë për ato shtesa që rrjedhin nga blerjet nëpërmjet kombinimeve të biznesit; (ii) fitimet ose humbjet neto nga rregullimet e vlerës së drejtë; (iii) transferimet në toka, ndërtesa, makineri dhe pajisje, kur nuk është më e disponueshme një masë e besueshme e vlerës së drejtë, pa kosto apo përpjekje të panevojshme; (iv) transferimet në dhe nga inventarët apo pasuri e zotëruar nga pronari; (v) ndryshime të tjera. Ky rakordim nuk duhet të paraqitet për periudhat e mëparshme.	
	DATA E HYRJES NË ZBATIM	
109	SKK 5 “ <i>Aktivet afatgjata materiale dhe aktivet afatgjata jomateriale</i> ”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 5 (2023) do të zbatohen në prospektivë.	
	TABELA KRAHASUESE	
110	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF-në për NVM (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.	
	Paragrafët e SKK 5	2. Paragrafët e SNRF-së për NJVM-të botuar në korrik 2015
	Paragrafi 1	Asnjë
	Paragrafi 2	Asnjë
	Paragrafi 3	Asnjë
	Paragrafi 4	Sek. 17.1, sek. 18.1
	Paragrafi 5	Sek. 17.3, sek. 18.3
	Paragrafi 6	Asnjë
	Paragrafi 7	Sek. 17.2, sek. 18.2, sek. 25.1
	Paragrafi 8	Sek. 17.4
	Paragrafi 9	Sek. 17.5
	Paragrafi 10	Sek. 17.8
	Paragrafi 11	Sek. 17.9, sek. 17.10
	Paragrafi 12	Sek. 17.11
	Paragrafi 13	Sek. 17.12
	Paragrafi 14	Sek. 17.13
	Paragrafi 15	Sek. 25.2
	Paragrafi 16	Sek. 17.14
	Paragrafi 17	Sek. 17.16

	Paragrafi 18	Sek. 17.15
	Paragrafi 19	Sek. 17.15 A
	Paragrafi 20	Sek. 17.15 B
	Paragrafi 21	Asnjë
	Paragrafi 22	Sek. 17.15 B
	Paragrafi 23	Sek. 17.15 C
	Paragrafi 24	Sek. 17.15 D
	Paragrafi 25	Asnjë
	Paragrafi 26	Sek. 17.18
	Paragrafi 27	Sek. 17.16
	Paragrafi 28	Sek. 17.21
	Paragrafi 29	Sek. 17.22
	Paragrafi 30	Sek. 17.17
	Paragrafi 31	Sek. 17.23
	Paragrafi 32	Sek. 17.19, sek. 18.24
	Paragrafi 33	Asnjë
	Paragrafi 34	Sek. 17.20
	Paragrafi 35	Sek. 17.24
	Paragrafi 36	Sek. 17.25
	Paragrafi 37	Asnjë
	Paragrafi 38	Sek. 17.16
	Paragrafi 39	Sek. 17.17
	Paragrafi 40	Asnjë
	Paragrafi 41	Sek. 16.2
	Paragrafi 42	Sek. 16.3
	Paragrafi 43	Sek. 16.4
	Paragrafi 44	Sek. 16.5
	Paragrafi 45	Sek. 16.6
	Paragrafi 46	Sek. 16.7
	Paragrafi 47	Sek. 16.8
	Paragrafi 48	Sek. 16.9
	Paragrafi 49	Sek. 18.4
	Paragrafi 50	Sek. 18.8
	Paragrafi 51	Sek. 18.9
	Paragrafi 52	Sek. 18.10
	Paragrafi 53	Sek. 18.14

	Paragrafi 54	Sek. 18.15
	Paragrafi 55	Sek. 18.16
	Paragrafi 56	Sek. 18.17
	Paragrafi 57	Sek. 18.11
	Paragrafi 58	Sek. 18.12
	Paragrafi 59	Sek. 18.13
	Paragrafi 60	Sek. 18.18
	Paragrafi 61	Sek. 18.21
	Paragrafi 62	Sek. 18.22
	Paragrafi 63	Sek. 18.22
	Paragrafi 64	Sek. 18.19
	Paragrafi 65	Sek. 18.20
	Paragrafi 66	Sek. 18.23
	Paragrafi 67	Sek. 17.27
	Paragrafi 68	Sek. 17.28
	Paragrafi 69	Sek. 17.29
	Paragrafi 70	Sek. 17.30
	Paragrafi 71	Asnjë
	Paragrafi 72	Asnjë
	Paragrafi 73	Asnjë
	Paragrafi 74	Asnjë
	Paragrafi 75	Asnjë
	Paragrafi 76	Sek. 27.1
	Paragrafi 77	Sek. 27.1, sek. 27.5
	Paragrafi 78	Sek. 27.6
	Paragrafi 79	Sek. 27.7
	Paragrafi 80	Sek. 27.9
	Paragrafi 81	Sek. 27.8
	Paragrafi 82	Sek. 27.10
	Paragrafi 83	Sek. 27.11
	Paragrafi 84	Sek. 27.12
	Paragrafi 85	Sek. 27.13
	Paragrafi 86	Sek. 27.14
	Paragrafi 87	Sek. 27.15
	Paragrafi 88	Sek. 27.16
	Paragrafi 89	Sek. 27.17

	Paragrafi 90	Sek. 27.18
	Paragrafi 91	Sek. 27.19
	Paragrafi 92	Sek. 27.20
	Paragrafi 93	Sek. 27.21
	Paragrafi 94	Sek. 27.22
	Paragrafi 95	Sek. 27.23
	Paragrafi 96	Asnjë
	Paragrafi 97	Sek. 27.28, sek. 27.29
	Paragrafi 98	Sek. 27.31
	Paragrafi 99	Sek. 27.30
	Paragrafi 100	Asnjë
	Paragrafi 101	Asnjë
	Paragrafi 102	Sek. 17.31, sek. 18.27
	Paragrafi 103	Sek. 17.32
	Paragrafi 104	Sek. 18.28
	Paragrafi 105	Sek. 18.29
	Paragrafi 106	Sek. 27.32
	Paragrafi 107	Sek. 27.33
	Paragrafi 108	Sek. 16.10
	Paragrafi 109	Asnjë
	Paragrafi 110	Asnjë

Para	SKK 6 “PROVIZIONET, DETYRIMET DHE AKTIVET E KUSHTËZUARA” - PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES
1	Objekti i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 6 “ <i>Provizionet, aktivet dhe detyrimet e kushtëzuara</i> ” (SKK6), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është dhënia e parimeve të njohjes, matjes dhe vlerësimit të mëposhtëm të provizioneve, aktiveve dhe detyrimeve të kushtëzuara si dhe të shpjegimeve të nevojshme në pasqyrat financiare të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe raportimit, të pranura në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 6 është bërë i krahasueshëm me seksionin 21 “ <i>Provizionet dhe detyrimet e kushtëzuara</i> ” të SNRF për NVM-të (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të SNRF për NVM-të (2015) është dhënë në paragrafin 40. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 6 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësive ekonomike raportuese duhet që, me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe të fluksit të mjeteve monetare të njësive ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky Standard zbatohet për të gjitha provizionet (p.sh. detyrimet që kanë kohën e shlyerjes dhe shumën të pasigurt), aktivet e kushtëzuara dhe detyrimet e kushtëzuara përveç atyre që mbulohen nga SKK të tjera, në lidhje me: (a) qiratë (SKK 7 “ <i>Kontabilizimi i qirave</i> ”); Megjithatë, duhet të kihet parasysh që ky Standard trajton qiratë e zakonshme të cilat kanë kontrata me kushte rënduese. (b) kontratat e ndërtimit (SKK 8 “ <i>Të ardhurat</i> ”); (c) detyrimet për përfitimet e punonjësve; (d) tatimi mbi fitimin (SKK 11 “ <i>Tatimi mbi fitimin</i> ”).
5	SKK 6 përkufizon termin provizion dhe shpjegon ndryshimin mes një provizioni dhe një detyrimi të kushtëzuar. Standardi bën dallim mes situatave, ku njohja e një provizioni është e nevojshme të bëhet në pasqyrën e pozicionit financiar dhe situatave kur është e mjaftueshme që të shpjegohet detyrimi i kushtëzuar, në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare.
6	Termi “provizion” përdoret shpesh në kontekstin e zërave të tillë si amortizimi, zhvlerësimi i aktiveve, dhe llogari të arkëtueshme të pambledhshme. Këto kanë të bëjnë me rregullimet e vlerave kontabël të aktiveve dhe jo me njohjen e detyrimeve, prandaj ato nuk trajtohen në këtë SKK.
	PËRKUFIZIMET KRYESORE
7	Më poshtë jepen përkufizimet e disa termave kryesorë të përdorur në këtë standard: Provizioni është një detyrim aktual, për të cilin koha e shlyerjes ose shumja janë të pasigurta. Ngjarja detyruese është ngjarja që krijon një detyrim ligjor ose konstruktiv për njësinë ekonomike. Detyrimi ligjor është detyrim që rrjedh nga: (a) një kontratë (nëpërmjet kushteve të shprehura ose të nënkuptuara të kontratës); (b) legjislacioni apo një akt tjetër ligjor. Detyrimi konstruktiv është një detyrim që rrjedh nga veprimet e njësive ekonomike ku: (a) në bazë të një modeli të vendosur nga praktikatat e shkuara, politika të shpallura ose një deklarami specifik, njësia ekonomike u’a ka bërë të ditur palëve të tjera se do të pranojë përgjegjësi të caktuara; (b) si rezultat, njësia ekonomike ka krijuar një pritshmëri të arsyeshme të palët e tjera, se ajo do t’i shlyejë këto përgjegjësi. Detyrim i kushtëzuar është:

	(a) një detyrim që krijohet nga ngjarje të shkuara, ekzistenca e të cilit do të konfirmohet vetëm nëse ndodh ose nuk ndodh një ose disa ngjarje të ardhshme të pasigurta, të cilat nuk janë nën kontrollin e plotë të njësisë ekonomike; (b) një detyrim ekzistues që rrjedh nga ngjarje të shkuara, por që nuk është njohur pasi: i. ka mundësi që shlyerja e detyrimit nuk do të shoqërohet me dalje të burimeve ekonomike; ii. shuma/vlera e detyrimit nuk mund të vlerësohet me saktësi të mjaftueshme. Aktiv i kushtëzuar është një kërkesë e krijuar nga ngjarje të shkuara, ekzistenca e së cilës do të konfirmohet vetëm nëse ndodh ose nuk ndodh një ose disa ngjarje të ardhshme të pasigurta, që nuk janë nën kontrollin e plotë të njësisë ekonomike.
	NJOHJA E PROVIZIONEVE - RREGULLA TË PËRGJITHSHME
	Njohja e provizioneve
8	Njësia ekonomike do ta njohë provizionin si një detyrim në pasqyrën e pozicionit financiar dhe shumën e tij si një shpenzim, përveç rastit kur një SKK tjetër kërkon që kostoja e tij të njihet si pjesë e kostos së një aktivi si p.sh., inventar ose tokë, ndërtesa, makineri dhe pajisje.
9	Njësia ekonomike do ta njohë një provizion vetëm kur e ashtuquajtura ngjarje detyruese ka ndodhur para datës së raportimit. Që një ngjarje të quhet detyruese, është e nevojshme që ajo të krijojë një detyrim ligjor ose konstruktiv për njësinë ekonomike, dhe që njësia ekonomike nuk ka asnjë alternativë tjetër për shmangien e këtij detyrimi, përveç shlyerjes së tij.
10	Kushti i dhënë në paragrafin 11 (detyrim në datën e raportimit si rezultat i një ngjarje të kaluar) do të thotë se njësia ekonomike nuk ka alternativë tjetër realiste veçse shlyerjen e detyrimit. Kjo mund të ndodhë kur njësia ka një detyrim ligjor që mund të zbatohet me ligj ose kur njësia ekonomike ka një detyrim konstruktiv, sepse ngjarja e fundit (që mund të jetë një veprim i njësisë ekonomike) ka krijuar pritshmëri të vlefshme në palët e tjera që njësia ekonomike do ta shlyejë detyrimin. Detyrimet që rrjedhin nga veprimet e ardhshme të njësisë ekonomike (p.sh., zhvillimi i ardhshëm i biznesit të saj) nuk përmbushin kushtet në paragrafin 12, pa marrë parasysh se sa mundësi ka që ato të ndodhin edhe nëse janë kontraktuale. Për ta ilustruar, për shkak të presioneve të tregut apo të kërkesave ligjore, një njësi ekonomike mund të synojë ose të ketë nevojë për të bërë shpenzime që të veprojnë në një mënyrë të caktuar në të ardhmen (për shembull, duke vendosur filtra tymi në një lloj të veçantë fabrike). Meqë njësia ekonomike mund të shmangë në të ardhmen shpenzimet që janë pasojë e veprimeve të saj të ardhshme, për shembull, duke ndryshuar metodën e saj të shfrytëzimit apo të shitjes së fabrikës, ajo nuk ka asnjë detyrim aktual për këto shpenzime të ardhshme dhe nuk njihet asnjë provizion.
11	Një provizion do të njihet vetëm nëse mundësia për realizimin e tij është më e madhe se mosrealizimi i tij (d.m.th. ka më shumë gjasa të realizohet se sa jo). Nëse mundësia e realizimit është më e vogël se mosrealizimi i tij, provizioni nuk do të njihet, por detyrimi do të paraqitet si një detyrim i kushtëzuar në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare.
12	Në përgjithësi është gjithmonë e mundur të bëhet një vlerësim relativisht i saktë i shumës së një provizionit të nevojshëm (d.m.th. shuma që nevojitet për shlyerjen e detyrimit). Në raste të rralla, kur nuk mund të bëhet një vlerësim i tillë, provizioni nuk do të njihet në pasqyrën e pozicionit financiar, por faktorët që lidhen me të do të përshkruhen si një detyrim i kushtëzuar në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare.
13	Krijimi i një provizionit të ri, ose rritja e një provizionit ekzistues, zakonisht regjistrohet si një shpenzim i periudhës kontabël. Në rastin kur krijimi i një provizionit lidhet me përdorimin ose shitjen, apo nxjerrjen jashtë përdorimit të një aktivi, shuma e një provizionit të tillë do t'i shtohet kostos së këtij aktivi.
	Matja e provizioneve
14	Shuma e njohur si provizion do të jetë vlerësimi më i saktë i mundshëm i shpenzimeve të nevojshme për shlyerjen e një detyrimi ekzistues të mundshëm, e vlerësuar kjo në datën e raportimit. a) Kur provizioni përfshin një popullatë shumash, vlerësimi i shumës së provizionit pasqyron peshën e të gjitha rezultateve të mundshme me probabilitetet e tyre përkatëse. Kur ka një varg rezultatesh të mundshme dhe çdo pikë në këtë varg është po aq e mundshme sa çdo pikë tjetër, atëherë përdoret pika e mesit të vargut të vlerave.

	b) Kur provizioni ka të bëjë me një detyrim të vetëm, rezultati më i mundshëm mund të jetë vlerësimi më i mirë i shumës së nevojshme për të shlyer detyrimin. Megjithatë, edhe në një rast të tillë, njësia ekonomike merr parasysh edhe rezultate të tjera të mundshme. Kur rezultatet e tjera të mundshme janë kryesisht më të larta ose kryesisht më të ulëta se sa rezultati më i mundshëm, atëherë vlerësimi më i mirë do të jetë respektivisht një shumë më e lartë ose më e ulët se rezultati i mundshëm. c) Kur efekti i vlerës në kohë të parasë është material, shuma e një provizioni do të jetë vlera aktuale e shumës që pritet të jetë e nevojshme për të shlyer detyrimin. Norma e skontimit (ose normat) do të jetë një normë para tatimit (ose normat) që pasqyron (pasqyrojnë) vlerësimet aktuale të tregut të vlerës në kohë të parasë. Rreziqet specifike të detyrimit duhet të pasqyrohen ose në normën e skontimit ose në vlerësimin e shumave të nevojshme për të shlyer detyrimin, por jo në të dyja.
15	Një njësi ekonomike duhet të përjashtojë nga matja e një provizioni fitimet nga nxjerrja e pritshme jashtë përdorimit e aktiveve.
16	Kur disa ose të gjitha shumat e nevojshme për të shlyer një provizion mund të rimbursohen nga një palë tjetër (p.sh. përmes një pretendim sigurimi), njësia do ta njohë rimbursimin si një aktiv i veçantë vetëm kur është praktikisht e sigurt se ajo do ta marrë rimbursimin me shlyerjen e detyrimit. Shuma e njohur për rimbursimin nuk duhet të kalojë shumën e provizionit. Rimbursimi i arkëtueshëm do të paraqitet në pasqyrën e pozicionit financiar si një aktiv dhe nuk do të kompensohet kundrejt provizionit. Në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, njësia ekonomike mund të kompensojë çdo rimbursim nga një palë tjetër kundrejt shpenzimeve në lidhje me provizionin.
	Vlerësimi i mëpasshëm i provizioneve
17	Një njësi ekonomike do t'i rishikojë provizionet në çdo datë të raportimit dhe do t'i rregullojë ato për të pasqyruar vlerësimin më të mirë aktual të shumës që do të kërkohej për të shlyer detyrimin në atë datë të raportimit. Çdo rregullim i shumave të njohura më parë do të njihet në fitim ose humbje me përjashtim kur provizioni është njohur fillimisht si pjesë e koston së një aktiv (shih paragrafin 17). Kur një provizion matet me vlerën aktuale të shumës që pritet të jetë e nevojshme për të shlyer detyrimin, zbritja do të njihet si një kosto financiare në fitim ose humbje në periudhën kur shkaktohet.
	Përdorimi i provizioneve
18	Një provizion do të përdoret vetëm për ato lloj shpenzimesh, për të cilat ai është njohur fillimisht. Çdo shpenzim tjetër, që nuk ka lidhje me provizionin e krijuar, nuk duhet të kompensohet kundrejt tij, pasi kjo do të dëmtonte karakterin objektiv të pasqyrave financiare të një njësie ekonomike.
	FUSHA SPECIFIKE TË PROVIZIONEVE
	Provizionet e garancisë
19	Në rast se njësia ekonomike jep garanci për produktet që ajo shet, në pasqyrat financiare të njësisë do të njihet një provizion i barabartë me shumën e nevojshme për shlyerjen e detyrimeve të garancisë për produktet e shitura deri në datën e raportimit. Për vlerësimin e provizioneve do të merret për bazë përvoja e mëparshme.
	Provizionet që lidhen me çështjet gjyqësore
20	Njësia ekonomike do të njohë një provizion në pasqyrat financiare të saj, në lidhje me të gjitha çështjet gjyqësore ekzistuese dhe ato të mundshme, në rastet kur: a. një ngjarje detyruese, që ka krijuar çështjen gjyqësore, ka ndodhur para datës së raportimit; b. është e mundshme që njësia ekonomike të përballojë shpenzimet, në lidhje me zgjidhjen e çështjes gjyqësore; c. shuma e shpenzimeve të pritshme, që lidhen me çështjen gjyqësore, mund të vlerësohet relativisht me saktësi. Nëse nuk plotësohen kushtet e lartpërmendura, provizioni nuk do të njihet në datën e raportimit, por çështjet që lidhen me gjyqin do të përshkruhen si një detyrim i kushtëzuar në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare.
	Provizionet që lidhen me kontratat me kushte rënduese
21	Kontrata me kushte rënduese është një kontratë, në të cilën kosto e shlyerjes së një detyrimi i kapërcen përfitimet ekonomike që priten prej kësaj kontrate.
22	Një provizion për kontratat me kushte rënduese do të kontabilizohet me shumën më të vogël midis humbjes që lidhet me përmbushjen e kontratës (d.m.th. të ardhurat nga kontrata minus koston që lidhet me përmbushjen e saj) ose gjobës për pezullimin e kontratës.
	Provizionet për detyrimet mjedisore
23	Në pasqyrat financiare të saj, një njësi ekonomike do të krijojë një provizion për detyrimet mjedisore që kanë lindur para datës së raportimit nëse:

	(a) sipas legjislacionit, kërkohet likuidimi ose kompensimi për një dëm specifik; (b) njësia ekonomike ka treguar, nëpërmjet veprimtarive dhe politikave të saj mjedisore, se ajo synon ta likuidojë vullnetarisht dëmin mjedisor.
24	Për detyrimin mjedisor do të njihet një provizion i barabartë me shumën e kostove që lidhen me likuidimin e dëmit (përfshirë këtu edhe gjobat e mundshme).
25	Nëse detyrimi mjedisor ka ndodhur si rezultat i blerjes, krijimit ose përdorimit të një aktivi (për shembull një minierë), atëherë shuma e provizionit do të përfshihet në koston e aktivit.
	Provizionet për kostot e rristurimit
26	Kur një detyrim konstruktiv ka lindur si pasojë e një programi rristurimi të veprimtarisë, njësia ekonomike do të njohë një provizion, vetëm nëse njësia ekonomike, para datës së raportimit: (a) ka një plan të detajuar zyrtar për rristurimin duke identifikuar të paktën: (b)(i) biznesin ose pjesën e një biznesi në fjalë; (ii) vendet kryesore që ndikohen; (iii) vendndodhjen, funksionin dhe numrin e përafërt të punonjësve të cilët do të kompensohen për ndërprerjen e marrëdhënieve të punës; (iv) shpenzimet që do të ndërmerren; (v) kohën kur do të zbatohet plani; dhe (c) ka krijuar një pritshmëri të vlefshme të palët përkatëse se ajo do të kryejë rristurimin duke filluar me zbatimin e planit ose duke njoftuar karakteristikat e tij kryesore tek ata që ndikohen prej tij.
	DETYRIMET E KUSHTËZUARA
27	Detyrim i kushtëzuar është një detyrim që mund të krijohet nga ngjarje të shkuara, ekzistenca e të cilit do të konfirmohet vetëm nga ndodhja ose mosndodhja e një ose disa ngjarjeve të ardhshme të pasigurta, që nuk janë nën kontrollin e plotë të njësisë ekonomike; ose një detyrim ekzistues, të krijuar nga ngjarje të shkuara, por që nuk kontabilizohet, pasi nuk është e mundur që shlyerja e këtij detyrimi të shoqërohet me një dalje të burimeve; ose shuma e detyrimit nuk mund të vlerësohet relativisht me saktësi.
28	Detyrimet e kushtëzuara nuk do të njihen, përveç provizioneve për detyrimet e kushtëzuara të një njësie të blerë në një kombinim biznesi, por në lidhje me to do të jepet informacion në shënime shpjeguese të pasqyrave financiare. Detyrimet e kushtëzuara, realizimi i të cilave është shumë pak i mundshëm, nuk kanë nevojë të paraqiten në shënime shpjeguese të pasqyrave financiare. Kur një njësi ekonomike është bashkërisht dhe pashmangshmërisht e përfshirë në një detyrim, pjesa e detyrimit që i takon palës apo palëve të tjera do të trajtohet si një detyrim i kushtëzuar.
	AKTIVET E KUSHTËZUARA
29	Një aktiv i kushtëzuar është një kërkesë e mundshme që lind nga ngjarje të shkuara dhe ekzistenca e të cilit do të konfirmohet vetëm nëse ndodh ose nuk ndodh një ose disa ngjarje të ardhshme të pasigurta, të cilat nuk janë nën kontrollin e plotë të njësisë ekonomike. Shembull i një kërkesë të mundshme është një ankesë që njësia ekonomike i ka paraqitur një njësie tjetër, realizimi i së cilës varet nga rezultati i proceseve gjyqësore.
30	Një njësi ekonomike nuk do të njohë një aktiv të kushtëzuar si një aktiv. Njësia ekonomike duhet të japë informacion shpjegues për një aktiv të kushtëzuar, në rastet kur është e mundshme një hyrje e përfitimeve ekonomike. Megjithatë, kur fluksi hyrës i përfitimeve të ardhshme ekonomike të njësisë është pothuajse i sigurt, atëherë aktivi nuk është një aktiv i kushtëzuar dhe është e mundur njohja e tij.
	PARAQITJA NË PASQYRËN E POZICIONIT DHE PERFORMANCËS FINANCIARE
31	Provizionet paraqiten duke përdorur zërat përkatës në formatin e pasqyrës së pozicionit financiar të dhënë në SKK 2 “ <i>Paraqitja e pasqyrave financiare</i> ”.
32	Provizionet, që priten të realizohen brenda 12 muajve pas datës së mbylljes së raportimit (p.sh. provizionet e krijuara në lidhje me proceset gjyqësore) ose gjatë ciklit normal të biznesit të një njësie (p.sh. provizionet për garancitë) do të regjistrohen në zërin “Provizione afatshkurtra” (ose te nënzërat e tij).
33	Provizionet që priten të realizohen me vonë se 12 muaj pas datës së raportimit (p.sh. provizionet që lidhen me proceset gjyqësore) ose për periudha më të gjata se cikli normal i biznesit të njësisë (p.sh. provizionet për garancitë) do të regjistrohen në zërin “Provizione afatgjata” (ose te nënzërat e tij).

34	Shpenzimet që lidhen me krijimin e provizioneve do të regjistrohen në atë zë të pasqyrës së të ardhurave dhe shpenzimeve, me të cilin kanë më shumë lidhje. Reduktimi i provizioneve do të regjistrohet tek i njëjti zë i pasqyrës së të ardhurave dhe shpenzimeve, ku janë njohur më parë shpenzimet, në lidhje me krijimin e provizionit.
	SHËNIMET SHPJEGUESE
35	Për klasa të ndryshme të provizioneve, do të jepet informacioni, si më poshtë: (a) përshkrimi i tyre; (b) data e parashikuar e realizimit; (c) norma e përdorur për skontimin e provizioneve afatgjata. (d) një rakordim që tregon (i) vlerën kontabël neto në fillim dhe në fund të periudhës; (ii) shtesat e bëra gjatë periudhës, duke përfshirë rregullimet që rezultojnë nga ndryshimet në matjen e shumës së skontuar; (iii) shumat e ngarkuara kundrejt provizionit gjatë periudhës; (iv) shumat e papërdorura të anuluar gjatë periudhës; (e) një përshkrim të shkurtër të natyrës së detyrimit, shumës së pritur, dhe afatit kohor të çdo pagese që bëhet; (f) një tregues të pasigurive rreth shumës apo kohës së këtyre daljeve; (g) shumën e çdo rimbursimi të pritshëm, duke deklaruar shumën e çfarëdo aktivi që ka qenë njohur për këtë rimbursim të pritshëm. Nuk kërkohet informacioni krahasues për periudhat e mëparshme.
36	Për të gjitha detyrimet dhe aktivet e kushtëzuara do të jepet informacioni, si më poshtë: (a)përshkrimi i tyre; (b)parashikimi i shumës dhe kohës së realizimit; (c)një vlerësim të efektit të saj financiar; (d)një tregues të pasigurive që lidhen me shumën apo kohën e ndonjë dalje; dhe (e)mundësinë e ndonjë rimbursimi. Nëse është praktikisht e pamundur për të dhënë një ose më shumë prej këtyre informacioneve shpjeguese, ky fakt duhet të deklarohet.
37	Nëse është e mundshme (pra që ka më shumë të ngjarë se jo) një hyrje e përfitimeve ekonomike, por jo krejt e sigurt, një njësi ekonomike do të japë një përshkrim të natyrës së aktiveve të kushtëzuara në fund të periudhës raportuese, dhe, kur praktikisht është e mundur pa kosto dhe përpjekje të panevojshme, një vlerësim të efektit financiar të tyre. Nëse është praktikisht e pamundur për të dhënë këtë informacion shpjegues, ky fakt do të deklarohet.
38	Në raste shumë të rralla, nga dhënia e disa ose të gjitha informacioneve shpjeguese që kërkohen nga paragrafët 35, 36 dhe 37 mund të pritët të paragjykohe seriozisht pozicioni i njësisë ekonomike në një mosmarrëveshje me palët e tjera për sa i përket provizionit, detyrimit ose aktivit të kushtëzuar. Në raste të tilla, një njësi ekonomike nuk duhet të japë informacionin shpjegues, por duhet të shpjegojë natyrën e përgjithshme të mosmarrëveshjes, së bashku me faktin dhe arsyen pse nuk është dhënë informacion shpjegues.
	DATA E HYRJES NË ZBATIM
39	SKK 6 “Provizionet, aktivet dhe detyrimet e kushtëzuara”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 6 (2023) do të zbatohen në prospektivë.
	TABELA KRAHASUESE
40	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF-të për NVM-të (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.

	Paragrafët e SKK 6	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015
	Paragrafi 1	Asnjë
	Paragrafi 2	Asnjë
	Paragrafi 3	Asnjë
	Paragrafi 4	Sek. 21.1
	Paragrafi 5	Asnjë
	Paragrafi 6	Sek. 21.3
	Paragrafi 7	Asnjë
	Paragrafi 8	Sek. 21.5
	Paragrafi 9	Sek. 21.4
	Paragrafi 10	Sek. 21.6
	Paragrafi 11	Sek. 21.4
	Paragrafi 12	Sek. 21.4
	Paragrafi 13	Asnjë
	Paragrafi 14	Sek. 21.7
	Paragrafi 15	Sek. 21.8
	Paragrafi 16	Sek. 21.9
	Paragrafi 17	Sek. 21.11
	Paragrafi 18	Sek. 21.10
	Paragrafi 19	Asnjë
	Paragrafi 20	Asnjë
	Paragrafi 21	Asnjë
	Paragrafi 22	Asnjë
	Paragrafi 23	Asnjë
	Paragrafi 24	Asnjë
	Paragrafi 25	Asnjë
	Paragrafi 26	Asnjë
	Paragrafi 27	Sek. 21.12
	Paragrafi 28	Sek. 21.12
	Paragrafi 29	Asnjë
	Paragrafi 30	Sek. 21.13

	Paragrafi 31	Asnjë
	Paragrafi 32	Asnjë
	Paragrafi 33	Asnjë
	Paragrafi 34	Asnjë
	Paragrafi 35	Sek. 21.14
	Paragrafi 36	Sek. 21.15
	Paragrafi 37	Sek. 21.16
	Paragrafi 38	Sek. 21.17
	Paragrafi 39	Asnjë
	Paragrafi 40	Asnjë

Para	SKK 7 “KONTABILIZIMI I QIRAVE” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES
1	Objekti i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 7 “ <i>Kontabilizimi i qirave</i> ” (SKK 7), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është dhënia e parimeve të njohjes, matjes dhe vlerësimit të mëposhëm të qirave si dhe të shpjegimeve të nevojshme në pasqyrat financiare, të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe të raportimit financiar të pranura në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 7 është i krahasueshëm me seksionin 20 “ <i>Qiratë</i> ” të SNRF-së për NVM-të (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të Standardit me paragrafë të SNRF për NVM (2015) është dhënë në paragrafin 45. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 7 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësisë ekonomike duhet që me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe ndryshimeve të fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky Standard do të përdoret për kontabilizimin e qirave dhe paraqitjen e tyre në pasqyrat financiare.
5	Ky Standard përfshin trajtimin kontabël për të gjitha qiratë përveç: (a) qirave për kërkimin ose për shfrytëzimin e mineraleve, të naftës, gazit natyror dhe burimeve jorigjeneruese të ngjashme (shih SKK 13 “<i>Aktivitet biologjike dhe marrëveshjet koncesionare</i>”); (b) marrëveshjeve të licencimit për zëra të tillë si filmat, video regjistrimet, lojërat, dorëshkrimet, patentat dhe të drejtat e autorit (shih SKK 5 <i>Aktivitet afatgjata materiale dhe aktivitet afatgjata jomateriale</i>); (c) matjes së pasurisë të mbajtur nga qiramarrësi që trajtohet si aktiv afatgjatë material për investim dhe matjes së aktivitet afatgjatë material për investim, dhënë nga qiradhënësi sipas qirasë së zakonshme (shih SKK 5 “<i>Aktivitet afatgjata materiale dhe aktivitet afatgjata jomateriale</i>); (d) matjes së aktiveve biologjike, të mbajtura nga qiramarrësi sipas qirasë financiare dhe aktiveve biologjike të dhëna nga qiradhënësi me qira të zakonshme (shih SKK 13 <i>Aktivitet biologjike dhe marrëveshjet koncesionare</i>); (e) qirave që mund të çojnë në një humbje për qiradhënësin ose qiramarrësin si rezultat i kushteve kontraktuale që nuk janë të lidhura me ndryshimet në çmimin e aktivitet të dhënë me qira, ndryshimet në kursin e këmbimit të monedhave të huaja, ndryshimet e pagesave minimale të qirasë bazuar në norma interesi të ndryshueshme, ose i një tërheqjeje nga kontrata e njëres prej palëve; (f) qiratë e zakonshme kur janë kontrata me kushte rënduese.
6	Ky Standard do të zbatohet për marrëveshjet që transferojnë të drejtën e përdorimit të aktiveve edhe pse qiradhënësi kryen shërbimet e konsiderueshme që kanë lidhje me shfrytëzimin ose mirëmbajtjen e aktiveve të tilla. Ky Standard nuk aplikohet për marrëveshje të tilla si kontrata për shërbime, të cilat nuk e kalojnë të drejtën e përdorimit të aktiveve nga një palë kontraktuese te pala tjetër.
7	Disa marrëveshje të tilla si marrëveshjet për kryerje shërbimesh nga burimet e jashtme (<i>outsourcing</i>), kontratat e telekomunikacionit që sigurojnë të drejtat për kapacitete dhe kontratat <i>merr-ose-paguaj</i>, nuk kanë formën ligjore të një kontrate qiraje edhe pse ato e kalojnë të drejtën e përdorimit të aktiveve në këmbim të pagesave. Marrëveshje të tilla janë në thelb marrëveshje qiraje për aktivitet dhe ato duhet të trajtohen në bazë të këtij Standardi.
	PËRKUFIZIMET KRYESORE
8	Më poshtë jepen përkufizimet e disa termave kryesorë të përdorur në këtë standard: Qiraja është një marrëveshje ku qiradhënësi i kalon qiramarrësit të drejtën e përdorimit të një aktivi për një periudhë të caktuar kohe, kundrejt një ose disa pagesave.

Qiraja financiare është qiraja, nëpërmjet së cilës qiramarrësit i kalohen nga qiradhënësi të gjitha rreziqet dhe përfitimet e rastësishme të pronësisë së aktivit. Titulli ligjor mund t'i kalojë ose jo qiramarrësit.

Qiraja e zakonshme është çdo lloj qiraje tjetër, përveç asaj financiare, d.m.th., është qiraja, nëpërmjet së cilës qiramarrësit nuk i kalohen nga qiradhënësi të gjitha rreziqet dhe përfitimet e rastësishme të pronësisë së aktivit.

Krijimi i qirasë ndodh në datën më të hershme të datave të mëposhtme:

(a) datës së marrëveshjes për qiranë; ose

(b) datës kur palët angazhohen bashkërisht të veprojnë në përputhje me klauzolat kryesore të marrëveshjes së qirasë.

Në datën e krijimit të qirasë, marrëveshja e qirasë klasifikohet ose si qira financiare, ose si qira e zakonshme. Kur marrëveshja e qirasë është qira financiare, po në këtë datë duhet të përcaktohen shumat që do të njihen në pasqyrat financiare.

Fillimi i qirasë është data kur qiramarrësi merr të drejtën për ta përdorur aktivin e marrë me qira. Kjo është data e njohjes së qirasë në pasqyrat financiare të të dyja palëve.

Afati i qirasë është periudha e paanulueshme, për të cilën qiramarrësi ka lidhur kontratë për të marrë një aktiv me qira, së bashku me afate të tjera, për të cilat qiramarrësi ka opsionin të vazhdojë ta mbajë aktivin me qira, me ose pa pagesë shtesë, atëherë kur që në krijimin e qirasë është mjaftueshmërisht e sigurt që qiramarrësi do ta përdorë këtë opsion.

Periudha e paanulueshme është periudha gjatë së cilës marrëveshja e qirasë mund të anulohet vetëm dhe vetëm:

(a) kur ndodh ndonjë ngjarje e rrallë e paparashikuar;

(b) me lejen e qiradhënësit;

(c) kur qiramarrësi lidh një kontratë të re qiraje për të njëjtin aktiv ose një aktiv të ngjashëm me të parin, si dhe me të njëjtin qiradhënësi;

(d) kur qiramarrësi paguan një shumë shtesë të tillë që, në fazën e krijimit të qirasë vazhdimi i qirasë është mjaftueshmërisht i sigurt.

Vlera e mbetur e garantuar është:

(a) *për qiramarrësin*, pjesa e vlerës së mbetur që garantohet nga qiramarrësi ose nga një palë e lidhur me qiramarrësin (shuma e garancisë është shuma maksimale që mund të bëhet e pagueshme në çdo çast);

(b) *për qiradhënësin*, pjesa e vlerës së mbetur që garantohet nga qiramarrësi ose nga një palë e tretë, që nuk ka lidhje me qiradhënësin dhe që ka mundësi financiare të përballojë detyrimet e garancisë.

Vlera e mbetur e pagantuar është ajo pjesë e vlerës së mbetur të aktivit të dhënë me qira, realizimi i së cilës nga qiradhënësi nuk është i sigurt ose është i garantuar vetëm nga një palë e lidhur me qiradhënësin.

Pagesat minimale të qirasë janë pagesat që qiramarrësi duhet të paguajë ose paguan gjatë afatit të qirasë (përveç qirasë së mundshme, kostot e shërbimeve dhe tatimet që paguhen nga qiradhënësi dhe rimbursohen nga qiramarrësi), së bashku me:

(a) *në rastin e qiramarrësit*, shumat e garantuara nga qiramarrësi ose nga një palë e lidhur me të;

(b) *në rastin e qiradhënësit*, ndonjë vlerë e mbetur që i garantohet qiradhënësit nga:

- qiramarrësi;

- një palë e lidhur me qiramarrësin;

- një palë e tretë, që nuk ka lidhje me qiradhënësin, e cila është e aftë financiarisht të shlyejë detyrimet e garancisë.

Nëse qiramarrësi ka opsionin ta blejë aktivin me një çmim që pritet të jetë në mënyrë të konsiderueshme më i ulët se vlera e drejtë e tij, si dhe është mjaftueshmërisht e sigurt që qiramarrësi do ta përdorë këtë opsion, atëherë shuma minimale e pagesave të qirasë do të përbëhet nga pagesat minimale të qirasë së pagueshme gjatë afatit të qirasë dhe pagesat për ushtrimin e opsionit të blerjes.

Jeta ekonomike është:

(a) periudha, gjatë së cilës një aktiv pritet të jetë i përdorshëm ekonomikisht nga një ose disa përdorues; ose

	(b) numri i produkteve ose njësive të tjera të ngjashme, që priten të përfitohen nga përdorimi i aktivitetit nga një ose disa përdorues. Jeta e dobishme është periudha, gjatë së cilës parashikohen të përdoren përfitimet ekonomike nga përdorimi i aktivitetit, pavarësisht nga afati i qirasë. Investimi bruto në qira është shuma e përgjithshme e pagesave minimale të qirasë të arkëtueshme nga qiradhënësi, në bazë të marrëveshjes së qirasë financiare, si dhe ndonjë vlerë e mbetur e pagarrantuar që do t'i krijohej qiradhënësit si e arkëtueshme. Investimi neto në qira është investimi bruto në qira, i skontuar me normën e interesit të nënkuptuar në qira. Të ardhurat financiare të pafituara janë diferenca midis investimit bruto në qira dhe investimit neto në qira. Norma e interesit, e nënkuptuar në qira, është norma e skontimit, e cila në momentin e krijimit të marrëveshjes së qirasë bën që vlera totale aktuale e: (a) pagesave minimale të qirasë; dhe (b) vlerës së mbetur të pagarrantuar, të jetë e barabartë me shumën e (c) vlerës së drejtë të aktivitetit të dhënë me qira; dhe (d) ndonjë kosto fillestare të drejtpërdrejtë të qiradhënësit. Norma rritëse e interesit të huamarrjes së qiramarrësit është ajo normë interesi që qiramarrësi do t'i duhej të paguante për një qira të njëjtë ose për të marrë hua për blerjen e një aktivi të ngjashëm. Kostot e drejtpërdrejta fillestare janë kostot e pashmangshme të bisedimeve dhe hartimit të marrëveshjes së qirasë, përveç kostove të prodhuesve dhe qiradhënësve ndërmjetës. Qiraja e mundshme është ajo pjesë e pagesës së qirasë që nuk është e përcaktuar në një shumë fikse dhe që shuma e saj nuk varet nga afati i qirasë, por varet nga disa faktorë të tjerë (për shembull fitimi, sasia e përdorimit, treguesit e çmimit, normat e tregut për interesin etj.).
	KLASIFIKIMI I QIRAVE NË QIRA FINANCIARE DHE QIRA TË ZAKONSHME
9	Një qira klasifikohet si qira financiare, nëse ajo transferon në mënyrë thelbësore të gjitha rreziqet dhe përfitimet e rastësishme të pronësisë. Një qira klasifikohet si qira e zakonshme në qoftë se ajo nuk transferon në mënyrë thelbësore të gjitha rreziqet dhe përfitimet e rastësishme të pronësisë.
10	Klasifikimi i një marrëveshje qiraje, si qira financiare apo të zakonshme, varet më shumë nga përmbajtja ekonomike e transaksionit se sa nga forma ligjore e kontratës. Marrëveshjet e qirasë, që plotësojnë kriteret e një qiraje financiare, sipas këtij standardi do të njihen në pasqyrat financiare si qira financiare, pavarësisht nga fakti që nga ana ligjore ose formale ato mund të konsiderohen si marrëveshje të një qiraje të zakonshme.
11	Shembuj të situatave që në mënyrë të veçantë apo të kombinuara normalisht të çojnë në klasifikimin e një qiraje si qira financiare janë: (i) qiraja transferon pronësinë e aktivitetit të qiramarrësit në fund të afatit të qirasë; (ii) qiramarrësi ka opsionin për ta blerë aktivin me një çmim që pritet të jenë mjaft më i ulët se vlera e drejtë në datën kur ky opsion bëhet i ushtrueshëm dhe ka një siguri të arsyeshme, që në fillimin e qirasë, që opsioni do të ushtrohet; (iii) afati i qirasë përfshin pjesën më të madhe të jetës ekonomike të aktiveve, edhe nëse titulli i pronësisë nuk është transferuar; (iv) në fillim të qirasë vlera aktuale e pagesave minimale të qirasë është realisht, të paktën, sa gjithë vlera e drejtë e aktivitetit të dhënë me qira; (v) aktivitetet e dhëna me qira janë të një natyre të veçantë në mënyrë të tillë që vetëm qiramarrësi mund t'i përdorë ato pa iu bërë modifikime të mëdha.
12	Shembujt e mëposhtëm u përkasin situatave që, më vete ose të kombinuara, mund të çojnë në klasifikimin e një qiraje, si qira financiare: (i) nëse qiramarrësi mund të anulohet marrëveshjen e qirasë, humbjet e qiradhënësit lidhur me anulimin e marrëveshjes i ngarkohen qiramarrësit; (ii) fitimet ose humbjet nga luhatjet në vlerën e mbetur të aktivitetit të dhënë me qira i ngarkohen qiramarrësit (për shembull në formën e një zbritje mbi qiranë që është e barabartë me pothuaj të gjithë të ardhurat nga shitja në fund të qirasë). (iii) qiramarrësi e ka mundësinë ta vazhdojë marrëveshjen e qirasë për një periudhë të dytë, me një pagesë qiraje shumë më të ulët se sa vlera e qirasë në treg.

13	Në përgjithësi, prania vetëm e njëres prej situatave të përshkruara në paragrafët 11-12 është tregues se rreziqet dhe përfitimet, që lidhen me pronësinë e aktivit i kalojnë qiramarrësit në masë të konsiderueshme dhe për rrjedhojë, kemi të bëjmë me një qira financiare. Megjithatë, kur bëhet klasifikimi i qirave, duhet të merren në konsideratë të gjitha rreziqet dhe përfitimet që rrjedhin nga një marrëveshje qiraje. Në disa raste rreziqet dhe përfitimet që lidhen me pronësinë mund të mos i kalojnë qiramarrësit, edhe pse disa nga kushtet e renditura në paragrafët 11-12 plotësohen. Për shembull, në një situatë ku afati i qirasë zë pjesën më të madhe të jetës ekonomike të aktivit të dhënë me qira, ndërkohë që pjesa më e madhe e pagesave të qirasë është e kushtëzuar (për shembull, në varësi të xhiros së gjeneruar nga përdorimi i aktivit të dhënë me qira) qiradhënësi vazhdon të jetë mbartës në një masë të konsiderueshme i të gjitha rreziqeve dhe përfitimeve që lidhen me pronësinë dhe si rezultat, marrëveshja e qirasë klasifikohet si qira e zakonshme.
14	Klasifikimi i qirasë bëhet në datën e krijimit të qirasë. Nëse qiradhënësi dhe qiramarrësi më vonë bien dakord t'i ndryshojnë kushtet e qirasë (përveç rasteve të rinovimit të qirasë), në një mënyrë të tillë që do të çonte në një klasifikim tjetër të qirasë, marrëveshja e ndryshuar konsiderohet si marrëveshje e re. Ndryshimet në vlerësim (për shembull, ndryshimet në përlogaritjen e jetës ekonomike ose vlerës së mbetur të aktivit të dhënë me qira) dhe rrethana të caktuara (për shembull, mospagesa nga qiramarrësi) nuk sjellin klasifikim të ri të një qiraje për qëllime kontabilizimi.
15	Ashtu si qiratë e aktiveve të tjera, edhe qiratë e tokës dhe ndërtesave klasifikohen në qira financiare ose të zakonshme. Në rast se bëhet fjalë për një marrëveshje qiraje për tokë dhe ndërtesë së bashku, pagesat minimale të qirasë ndahen mes tokës dhe ndërtesës (me përjashtim të rasteve të përmendura në paragrafin 16), në përpjesëtim me vlerat e drejta të tyre. Në përgjithësi, toka ka një jetë të dobishme pa afat, prandaj pagesat e qirasë për tokën klasifikohen si qira e zakonshme, përveç rastit kur titulli i pronësisë i kalon qiramarrësit. Për klasifikimin e ndërtesave përdoren kriteret e dhëna në paragrafët 11–12.
16	Pagesat minimale të qirasë, nuk është nevoja të ndahen mes tokës dhe ndërtesës, në rastet e mëposhtme: (a) kur pagesat e qirasë nuk mund të ndahen në mënyrë të besueshme mes tokës dhe ndërtesës (<i>në një rast të tillë e gjithë qiraja do të klasifikohet si qira financiare, përveç rastit kur është e qartë që si toka ashtu dhe ndërtesa i plotësojnë kriteret për një qira të zakonshme</i>); (b) kur shumat ose vlerat që i përket tokës nuk është materiale (<i>në rast të tillë e gjithë qiraja klasifikohet ashtu siç klasifikohet edhe ndërtesa, në përputhje me paragrafët 14-15</i>).
TRAJTIMI KONTABEL I QIRAVE NË PASQYRAT FINANCIARE TË QIRADHËNËSIT	
<i>Qiratë financiare</i>	
17	Qiradhënësi, në pasqyrën e pozicionit financiar , do të njohë aktivet e dhëna me qira financiare si një kërkesë për t'u arkëtuar, në një shumë të barabartë me investimin neto në qira.
18	Në një qira financiare, qiradhënësi i kalon qiramarrësit në masë të konsiderueshme rreziqet dhe përfitimet që lidhen me pronësinë e aktivit të dhënë me qira, pra qiradhënësi e heq aktivin e dhënë me qira nga pasqyra e pozicionit financiar dhe e zëvendëson atë me pagesat e qirasë financiare për t'u arkëtuar (<i>ose me "investimin neto në qiranë financiare"</i>). Pagesa e qirasë financiare për t'u arkëtuar ("investimi neto në qiranë financiare") është e barabartë me vlerën aktuale të skontuar të pagesave të qirasë dhe të vlerës së mbetur të mundshme (ose "vlerën e mbetur të pagarantuar") në fund të afatit të qirasë.
19	Pagesat e qirasë, të marra nga qiradhënësi, ndahen në pagesa të principalit të qirasë financiare për t'u arkëtuar dhe të ardhura financiare (ose pagesat e interesit). Të ardhurat financiare shpërndahen përgjatë afatit të qirasë, me qëllim që ato të japin një normë konstante periodike interesi mbi gjendjen e mbetur të investimit neto në qiranë financiare.
20	Vlerat e mbetura të pagarantuara të qiradhënësit, të përdorura në përlogaritjet për përcaktimin e investimit bruto, do të rishihen në mënyrë periodike. Në rastet e pakësimit të vlerës së mbetur të pagarantuar, shpërndarja e të ardhurave përgjatë afatit të qirasë rishihet dhe reduktimi i mundshëm i shumave, i njohur më parë si të ardhura, njihet menjëherë si shpenzim.
21	Për qiratë financiare, përveç atyre ku përfshihen qiradhënësit prodhues apo tregtarë, kostot fillestare të drejtpërdrejta (kostot shtesë që lidhen drejtpërdrejt me negocimin dhe nënshkrimin e një qiraje, si p.sh. komisionet dhe kostot e noterizimeve) përfshihen në matjen fillestare të qirasë financiare të arkëtueshme dhe zvogëlojnë shumat e të ardhurave nga interesi të njohura gjatë afatit të qirasë.

22	Prodhuesit apo tregtarët shpesh ofrojnë për konsumatorët zgjedhjen ose të blerjes ose të marrjes me qira të një aktivi. Një qira financiare e një aktivi nga një qiradhënës prodhues apo tregtar shkakton dy lloje të ardhurash: (a) fitim ose humbje ekuivalente me fitimin ose humbjen që rezulton nga shitja e drejtpërdrejtë e aktiveve të dhëna me qira, me çmime të shitjes normale, duke pasqyruar edhe ndonjë zbritje tregtare të bërë për shitje në vëllim të madh, dhe (b) të ardhura financiare përgjatë afatit të qirasë.
23	Të ardhurat e shitjeve, të kontabilizuara me fillimin e afatit të qirasë nga një qiradhënës që është prodhues ose tregtar, përbëhen nga vlera e drejtë e aktivit ose nga vlera aktuale e pagesave minimale të qirasë që njihen nga qiradhënësi, nëse e dyta është më e vogël, e skontuar me vlerën e interesit të tregut. Kostoja e mallrave të shitura, e njohur me fillimin e afatit të qirasë, është kosto e aktivit të dhënë me qira (ose vlera kontabël neto, nëse kjo është e ndryshme nga e para) minus vlerën aktuale të vlerës së mbetur të pagarrantuar. Diferenca midis të ardhurave të shitjes dhe kostonë së shitjes është fitimi nga shitja, i cili njihet në përputhje me politikën e njësisë ekonomike për shitjet e drejtpërdrejta.
24	Ka raste kur qiradhënësit prodhues ose tregtar, ofrojnë në mënyrë artificiale norma të ulëta interesi me qëllim që të tërheqin klientë. Përdorimi i normave të tilla do të çojë në një sasi më të madhe të të ardhurave të përgjithshme nga transaksioni i qiradhënies në momentin e shitjes. Në rastet kur ofrohen norma interesi të ulura artificialisht atëherë, si e ardhur nga shitja, do të njihet vetëm ajo pjesë që do të kishte qenë njohur, nëse do të ishin përdorur norma tregu të interesit.
25	Kostot e kryera nga prodhuesi ose tregtari qiradhënës në lidhje me negocimin dhe nënshkrimin e një qiraje do të njihen si një shpenzim kur njihet fitimi nga shitja.
	<i>Qiratë e zakonshme</i>
26	Qiradhënësit do t'i paraqesin, në pasqyrën e pozicionit financiar, aktivet e dhëna me qira të zakonshme, në varësi të natyrës së aktivit, në të njëjtën mënyrë siç veprohet edhe me aktivet e tjera.
27	Arkëtimet e qirasë së zakonshme do të njihen si të ardhura (me përjashtim të shumave për shërbime të tilla si sigurimi dhe mirëmbajtja), duke përdorur metodën lineare, përveç rasteve kur : (a) një tjetër bazë sistematike është përfaqësuese e modelit kohor të përfitimeve nga aktivi i dhënë me qira, edhe pse kryerja e pagesave nuk bëhet mbi këtë bazë, ose (b) pagesat që i bëhen qiradhënësit janë të strukturuar të rriten në përputhje me rritjen e inflacionit të përgjithshëm të pritshëm (bazuar në indekset ose statistikat e publikuara), për t'i kompensuar qiradhënësit rritjet e pritshme të kostonë inflacioniste. Nëse pagesat që i bëhen qiradhënësit ndryshojnë sipas faktorëve të tjerë dhe jo sipas inflacionit, atëherë kushti (b) nuk plotësohet.
28	Një qiradhënës do të njohë si një shpenzim kostot, duke përfshirë amortizimin, të kryera për të fituar të ardhura nga qiraja.
29	Kostot fillestare të drejtpërdrejta, që kanë të bëjnë me nënshkrimin e qirave të zakonshme, do t'i shtohen vlerës kontabël të aktivit të dhënë me qira dhe do të kalohen në shpenzime përgjatë afatit të qirasë në përpjesëtim me njohjen e të ardhurave nga qiraja.
30	Aktivi i dhënë me qira do të amortizohet në përputhje me metodat e zakonshme që përdoren për amortizimin e aktiveve të ngjashme të njësisë ekonomike. Nëse ka dyshime, në lidhje me rënien e vlerës së aktivit të dhënë me qira, atëherë do të kryhet një testim zhvlerësimi në përputhje me SKK 5 “Aktivet afatgjata materiale dhe aktivet afatgjata jomateriale”.
	TRAJTIMI KONTABËL I QIRAVE NË PASQYRAT FINANCIARE TË QIRAMARRËSIT
	<i>Qiratë financiare</i>
31	Në fillim të afatit të qirasë, qiramarrësi do ta njohë qiranë financiare në pasqyrën e pozicionit financiar si zë aktivi dhe zë detyrimi, në shumën që janë të barabarta me vlerën e drejtë të aktivit të marrë me qira ose me vlerën aktuale të pagesave minimale të qirasë, nëse kjo e dyta është më e vogël. Norma e skontimit që përdoret për llogaritjen e vlerës aktuale të pagesave minimale të qirasë është norma e interesit e nënkuptuar në qira ose, nëse llogaritja e saj nuk është e mundur, norma e interesit të huamarrjes nga qiramarrësi.

32	Kostot e drejtpërdrejta fillestare të qiramarrësit, për lidhjen e marrëveshjes së qirasë financiare, i shtohen koston së aktivitet të marrë me qira.
33	Pagesat minimale të qirasë ndahen në shpenzime financiare dhe pakësime të detyrimit të mbetur. Shpenzimet financiare shpërndahen gjatë afatit të qirasë (ose deri në një rivlerësim tjetër të interesit, nëse kemi të bëjmë me marrëveshje të qirasë me interes të luhatshëm) me qëllim që të përftohet një normë interesi periodike e qëndrueshme mbi gjendjen e mbetur të detyrimit. Një qiramarrës duhet t'i ngarkojë qiratë e mundshme si shpenzime në periudhat në të cilat ato kanë ndodhur.
34	Një qiramarrës do të amortizojë një aktiv të marrë me qira financiare në përputhje me SKK 5. Normat e amortizimit, të përdorura për amortizimin e aktiveve të marra me qira, janë të njëjta me ato që përdoren për aktivet e tjera të njësisë ekonomike. Nëse nuk është e sigurt që qiramarrësi do ta marrë aktivin në pronësi në fund të afatit të qirasë, atëherë aktiviteti amortizohet përgjatë afatit të qirasë ose përgjatë jetës së dobishme, në varësi se cila nga këto është më e shkurtër. Nëse ka dyshime, në lidhje me rënien e vlerës së aktivitet nën vlerën e tij kontabël, atëherë do të kryhet një testim zhvlerësimi në përputhje me SKK 5 “ <i>Aktivitet afatgjatë materiale dhe aktivitet afatgjatë jomateriale</i> ”.
	Qiratë e zakonshme
35	Pagesat e qirasë së zakonshme do të njihen si shpenzime, duke përdorur metodën lineare përgjatë afatit të qirasë, pavarësisht nga koha se kur kryhen këto pagesa (me përjashtim të shpenzimeve për shërbime siç janë sigurimi dhe mirëmbajtja), përveç rastit kur: (a) një tjetër bazë sistematike është përfaqësuese e modelit kohor të përfitimit të përdoruesit, edhe në qoftë se pagesat nuk janë bërë mbi këtë bazë, ose (b) pagesat e bëra qiradhënësit janë të strukturuar të rriten në përputhje me inflacionin e përgjithshëm të pritshëm (bazuar në treguesit ose statistikat e publikuara), për të kompensuar rritjet e pritshme të koston inflacioniste për qiradhënësin. Nëse pagesat e bëra qiradhënësit ndryshojnë për shkak të faktorëve të tjerë dhe jo për shkak të inflacionit të përgjithshëm, atëherë kushti (b) nuk plotësohet.
	TRANSAKSIONET E SHITJES DHE RIMARRJES ME QIRA
36	Transaksioni i shitjes dhe rimarrjes me qira ka të bëjë me shitjen e një aktiviteti dhe rimarrjen me qira të njëjtit aktivitet. Pagesa e qirasë dhe çmimi i shitjes zakonisht janë të ndërruar, pasi ato negociohen bashkërisht si paketë. Trajtimi kontabël i transaksionit të shitjes dhe i rimarrjes me qira varet nga lloji i qirasë.
37	Në qoftë se një transaksion shitje dhe rimarrje me qira është rrjedhojë e një kontrate qiraje financiare, aktiviteti “i shitur” do të qëndrojë në pasqyrën e pozicionit financiar të shitësit-qiramarrës. Tejkallimi i të ardhurave nga shitja mbi vlerën kontabël të aktivitetit nuk do të njihet menjëherë si të ardhur. Në vend të kësaj, shitësi-qiramarrës do të shtyjë njohjen e tejkallimeve të tilla dhe do t'i amortizojë përgjatë afatit të qirasë. Ndërsa, diferenca mes “çmimit të shitjes” dhe pagesave minimale të qirasë njihet si një shpenzim interesi përgjatë afatit të qirasë, në të njëjtën mënyrë siç veprohet me qiratë tipike financiare.
38	Në qoftë se një transaksion shitjeje dhe i marrjes me qira është rrjedhojë e një qiraje të zakonshme, dhe është e qartë se transaksioni bëhet mbi bazën e vlerës së drejtë, shitësi-qiramarrës do të njohë çdo fitim ose humbje menjëherë. Nëse çmimi i shitjes është nën vlerën e drejtë, shitësi-qiramarrës do të njohë çdo fitim ose humbje menjëherë, me përjashtim të rastit kur humbja kompensohet nga pagesat e qirasë së ardhshme me çmime më të ulëta se ato të tregut. Në këtë rast, shitësi-qiramarrës do të shtyjë njohjen e kësaj humbjeje dhe do ta amortizojë atë në përpjesëtim me pagesat e qirasë gjatë periudhës për të cilën aktiviteti pritët që të përdoret; Nëse çmimi i shitjes është mbi vlerën e drejtë, shitësi-qiramarrës do të shtyjë njohjen e tejkallimit mbi vlerën e drejtë dhe do ta amortizojë atë gjatë periudhës për të cilën aktiviteti pritët që të përdoret.
39	Në qoftë se një transaksion shitje dhe rimarrje me qira është rrjedhojë e një qiraje të zakonshme, qiradhënësi prodhues apo ndërmjetës, nuk njeh fitim nga shitja sepse ky transaksion nuk është i njëjtë me shitjen.
	SHËNIMET SHPJEGUESE
40	Një qiramarrës, për qiratë financiare do të paraqesë në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare informacionin e mëposhtëm (veçmas për qiratë individualisht të rëndësishme dhe informacione të grupuara për qiratë e tjera): (a) totalin e pagesave minimale të ardhshme të qirasë në fund të periudhës raportuese; (b) koston dhe vlerën kontabël të aktivitetit të marrë me qira financiare; (c) afatet e qirasë; (d) normat e interesit;

	(e) monedhat-bazë; (f) një përshkrim të përgjithshëm të marrëveshjeve të rëndësishme të qirasë, duke përfshirë, për shembull, informacionin në lidhje me qiratë e mundshme, rinovimin ose opsionin e blerjes si dhe klauzolat përkatëse, nënqiratë dhe kufizimet e vendosura nga marrëveshjet e qirasë.																						
41	Një qiradhënës, për qiratë financiare do të paraqesë në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare informacionin e mëposhtëm (veçmas për qiratë individualisht të rëndësishme dhe informacione të grupuara për qiratë e tjera): (a) investimin bruto në qira dhe vlerën aktuale të pagesave minimale të qirasë së arkëtueshme në fund të periudhës raportuese; (b) të ardhurat financiare të pafituara; (c) afatet e qirasë; (d) normat e interesit; (e) monedhat-bazë; (f) një përshkrim të përgjithshëm të marrëveshjeve të rëndësishme të qirasë, duke përfshirë, për shembull, informacionin në lidhje me qiratë e mundshme, rinovimin ose opsionin e blerjes dhe klauzolat përkatëse, nënqiratë dhe kufizimet e vendosura nga marrëveshjet e qirasë.																						
42	Qiradhënësi dhe qiramarrësi do të japin informacionin e mëposhtëm mbi qiratë e zakonshme: të ardhurat (shpenzimet) nga qiratë e zakonshme gjatë periudhës kontabël; të ardhurat (shpenzimet) e shtyra të marrëveshjeve të qirave të paanulueshme; një përshkrim të përgjithshëm të marrëveshjeve të rëndësishme të qirasë të bëra nga qiramarrësi, duke përfshirë, për shembull, informacionin në lidhje me qiratë e mundshme, rinovimin si dhe klauzolat përkatëse, nënqiratë dhe kufizimet e vendosura nga marrëveshjet e qirasë.																						
43	Kërkesat e përshkruara më sipër, për sa u përket shënimeve shpjeguese që duhet të japin qiradhënësit dhe qiramarrësit në pasqyrat e tyre financiare, vlejnë gjithashtu edhe për transaksionet e shitjes dhe rimarrjes me qira. Në rastet e veprimeve të shitjes dhe rimarrjes me qira do të jepen më vete përshkrimet e të gjitha marrëveshjeve të rëndësishme, të shitjes dhe rimarrjes me qira.																						
	DATA E HYRJES NË ZBATIM																						
44	SKK 7 “ <i>Kontabilizimi i qirave</i> ”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 7 (2023) do të zbatohen në perspektivë.																						
	TABELA KRAHASUESE																						
45	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF-te për NVM-të (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.																						
	<table><tr><th>Paragrafët e SKK 7</th><th>Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015</th></tr><tr><td>Paragrafi 1</td><td>Asnjë</td></tr><tr><td>Paragrafi 2</td><td>Asnjë</td></tr><tr><td>Paragrafi 3</td><td>Asnjë</td></tr><tr><td>Paragrafi 4</td><td>Asnjë</td></tr><tr><td>Paragrafi 5</td><td>Sek. 20.1</td></tr><tr><td>Paragrafi 6</td><td>Sek. 20.2</td></tr><tr><td>Paragrafi 7</td><td>Sek. 20.3</td></tr><tr><td>Paragrafi 8</td><td>Asnjë</td></tr><tr><td>Paragrafi 9</td><td>Sek. 20.4</td></tr><tr><td>Paragrafi 10</td><td>Sek. 20.5</td></tr></table>	Paragrafët e SKK 7	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015	Paragrafi 1	Asnjë	Paragrafi 2	Asnjë	Paragrafi 3	Asnjë	Paragrafi 4	Asnjë	Paragrafi 5	Sek. 20.1	Paragrafi 6	Sek. 20.2	Paragrafi 7	Sek. 20.3	Paragrafi 8	Asnjë	Paragrafi 9	Sek. 20.4	Paragrafi 10	Sek. 20.5
Paragrafët e SKK 7	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015																						
Paragrafi 1	Asnjë																						
Paragrafi 2	Asnjë																						
Paragrafi 3	Asnjë																						
Paragrafi 4	Asnjë																						
Paragrafi 5	Sek. 20.1																						
Paragrafi 6	Sek. 20.2																						
Paragrafi 7	Sek. 20.3																						
Paragrafi 8	Asnjë																						
Paragrafi 9	Sek. 20.4																						
Paragrafi 10	Sek. 20.5																						

Paragrafi 11	Sek. 20.5
Paragrafi 12	Sek. 20.6
Paragrafi 13	Sek. 20.7
Paragrafi 14	Sek. 20.8
Paragrafi 15	Asnjë
Paragrafi 16	Asnjë
Paragrafi 17	Sek. 20.17
Paragrafi 18	Sek. 20.17
Paragrafi 19	Sek. 20.19
Paragrafi 20	Sek. 20.19
Paragrafi 21	Sek. 20.18
Paragrafi 22	Sek. 20.20
Paragrafi 23	Sek. 20.21
Paragrafi 24	Sek. 20.22
Paragrafi 25	Sek. 20.22
Paragrafi 26	Sek. 20.24
Paragrafi 27	Sek. 20.25
Paragrafi 28	Sek. 20.26
Paragrafi 29	Sek. 20.27
Paragrafi 30	Sek. 20.26, sek. 20.28
Paragrafi 31	Sek. 20.9, sek. 20.10
Paragrafi 32	Sek. 20.9
Paragrafi 33	Sek. 20.11
Paragrafi 34	Sek. 20.12
Paragrafi 35	Sek. 20.15
Paragrafi 36	Sek. 20.32
Paragrafi 37	Sek. 20.33
Paragrafi 38	Sek. 20.34
Paragrafi 39	Sek. 20.29
Paragrafi 40	Sek. 20.13, sek. 20.14
Paragrafi 41	Sek. 20.23
Paragrafi 42	Sek. 20.16
Paragrafi 43	Sek. 20.35
Paragrafi 44	Asnjë
Paragrafi 45	Asnjë

Para	SKK 8 “TË ARDHURAT” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZA E PËRGATITJES
1	Objekti i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 8 “ <i>Të ardhurat</i> ” (SKK 8), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është dhënia e parimeve të njohjes, matjes dhe vlerësimit të mëpasshëm në lidhje me të ardhurat nga shitja e mallrave, shërbimeve, interesat, dividendët, shfrytëzimi nga të tretët i aktiveve jomateriale dhe kontratat e ndërtimit, në pasqyrat financiare të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe të raportimeve financiare të pranura në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 8 është i krahasueshëm me seksionin 23 “ <i>Të ardhurat</i> ” të Standardit Ndërkombëtar të Raportimit Financiar për NVM-të (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të Standardit me paragrafë të SNRF-së për NVM-të (2015) është dhënë në paragrafin 48. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 8 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësive ekonomike duhet që me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare, dhe fluksit të mjeteve monetare të njësive ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky standard zbatohet për kontabilizimin e të ardhurave që vijnë nga veprimet dhe ngjarjet e mëposhtme: (a) shitja e produkteve dhe mallrave; (b) kryerja e shërbimeve; (c) kontratat e ndërtimit në të cilat njësia ekonomike është ndërtuesi; (d) përdorimi i aktiveve të njësive ekonomike nga palë të treta, nga ku gjenerohen të ardhura nga interesi, të ardhura nga shfrytëzimi nga të tretë i aktiveve jomateriale (royalty) dhe të ardhura nga dividendët.
5	Ky standard nuk trajton të ardhurat që vijnë nga: (a) marrëveshjet e qirasë financiare (shih SKK 7 “ <i>Kontabilizimi i qirave</i> ”); (b) dividendët nga investime në pjesëmarrje dhe njësitë e kontrolluara, të cilët kontabilizohen me metodën e kapitalit neto ose nëpërmjet konsolidimit (shih SKK 14 “ <i>Trajtimi kontabël i investimeve në pjesëmarrje dhe sipërmarrje të përbashkëta</i> ”); (c) ndryshimet në vlerën e drejtë të aktiveve dhe detyrimeve financiare ose në vlerën e shitjes së tyre (shih SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”); (d) ndryshimet në vlerën e drejtë të aktiveve afatgjata materiale të investuara (shih SKK 5 “ <i>Aktivet afatgjata materiale dhe aktivet afatgjata jomateriale</i> ”); (e) njohja dhe ndryshimet në vlerën e drejtë të aktiveve biologjike që lidhen me aktivitetin bujqësor dhe njohja e prodhimit bujqësor (shih SKK 13 “ <i>Aktivet biologjike dhe marrëveshjet koncesionare</i> ”); (f) kontratat e sigurimit në njësitë ekonomike të sigurimit.
	PËRKUFIZIMET KRYESORE
6	Më poshtë jepen përkufizimet e termave kryesorë të përdorur në këtë Standard. <i>Të ardhurat e shfrytëzimit</i> janë përfitimet ekonomike bruto, të marra gjatë periudhës kontabël, si rezultat i rrjedhës normale të veprimtarisë së njësive ekonomike, atëherë kur këto përfitime ekonomike çojnë në rritjen e kapitalit (këtu nuk përfshihen rritjet, që lidhen me kontributet nga pjesëmarrësit në kapital). <i>Produktet</i> janë të mira të prodhuara nga njësia ekonomike me qëllim shitje. <i>Mallrat</i> janë të mira të blera nga njësia ekonomike me qëllim rishitje. Konsiderohen mallra dhe pronat të cilat mbahen për rishitje. <i>E ardhura nga interesi</i> është një e ardhur që i takon njësive ekonomike për përdorimin e parasë ose ekuivalentëve të saj nga palë të treta.

	<i>E ardhura nga të drejtat e përdorimit, nga palë të treta, të aktiveve jomateriale të njësisë ekonomike (royalty), buron nga përdorimi i aktiveve të tilla si patenta, emri tregtar, të drejta të autorit, programe kompjuterike (software) etj.</i> <i>Dividendët janë shpërndarje e fitimit të zotëruesit e instrumenteve të kapitalit (për shembull aksionet).</i> <i>Vlera e drejtë është çmimi që do të pranohej për të shitur një aktiv ose që do të paguhej për të transferuar një detyrim, në një transaksion të zakonshëm midis pjesëmarrësve të tregut, në datën e matjes.</i> <i>Marrëveshja për kryerjen e shërbimeve është një marrëveshje e lidhur mes palëve për kryerjen e një ose një sërë shërbimesh të ndërlidhura.</i> <i>Kontrata e ndërtimit është një kontratë e nënshkruar për ndërtimin e një aktivi të caktuar ose disa aktiveve të kombinuara që janë të ndërlidhura ngushtë ose të ndërvatura midis tyre, për sa u përket projektimit, teknologjisë dhe funksionit, qëllimit final dhe përdorimit të tyre.</i>
7	Njohja e të ardhurave bëhet sipas kriterëve të parashikuar në paragrafët përkatës të këtij Standardi. Një njësi ekonomike duhet të përfshijë në të ardhurat e saj vetëm hyrjet bruto të përfitimeve ekonomike të arkëtuara dhe për t'u arkëtuar për llogari të vet. Një njësi ekonomike duhet të përjashtojë nga të ardhurat të gjitha shumat e mbledhura në emër të palëve të treta të tilla si taksat e shitjes të mallrave/shërbimeve dhe tatimin mbi vlerën e shtuar. Në një marrëdhënie ndërmjetësie (agjenci), një njësi ekonomike do të përfshijë në të ardhura vetëm shumën e komisioneve të saj. Shumat e mbledhura në emër të shoqërisë kryesore nuk janë të ardhura për njësinë.
	MATJA E TË ARDHURAVE
8	Një njësi ekonomike mat të ardhurat me vlerën e drejtë të arkëtuar ose të arkëtueshme. Vlera e drejtë e shumës së arkëtuar apo për t'u arkëtuar merr parasysh shumën e çfarëdo zbritje tregtare, zbritjet për shlyerje të menjëhershme dhe zbritjet e bëra për sasi (vëllim) të blerë.
9	Kur hyrja e mjeteve monetare ose e ekuivalentëve të mjeteve monetare është shtyrë në kohë, dhe rregullimi përbën në fakt një transaksion financiar, vlera e drejtë e shumës është vlera aktuale e të gjitha arkëtimeve të ardhshme të përcaktuara duke përdorur një normë interesi të përcaktuar. Një transaksion financimi lind kur, për shembull, një njësi ekonomike për shitjen e mallrave ofron kredi pa interes për blerësit ose pranon nga blerësi një dëftesë të arkëtueshme me një normë interesi nën nivelin e tregut. Norma e interesit të përcaktuar është norma që mund të përcaktohet më qartë me: (a) normës së përgjithshme të një instrumenti të ngjashëm të një emetuesi me një rankim të ngjashëm kredie, apo (b) një norme interesi që skanton shumën nominale të instrumentit në vlerën aktuale të çmimit të shitjes së mallrave ose shërbimeve. Një njësi ekonomike duhet të njohë diferencën në mes vlerës aktuale të të gjitha hyrjeve të ardhshme dhe shumës nominale të të ardhurave nga interesi në përputhje me paragrafët 12 dhe 13 dhe SKK 3 “Instrumentet financiare”, seksioni 1.
10	Një njësi ekonomike nuk do të njohë të ardhura kur: (a) mallrat ose shërbimet janë shkëmbyer për mallra ose shërbime të ngjashme në natyrë dhe vlerë; ose (b) mallrat ose shërbimet janë shkëmbyer për mallra ose shërbime jo të ngjashme, por transaksionit i mungon përmbajtja tregtare.
11	Një njësi ekonomike njeh të ardhura kur mallrat ose shërbimet e shitura janë shkëmbyer për mallra ose shërbime jo të ngjashme në një transaksion që ka përmbajtje tregtare. Në këtë rast, njësi ekonomike mat transaksionin me: (a) vlerën e drejtë të mallrave ose shërbimeve të marra, e rregulluar për ndonjë shumë të transferuar të mjeteve monetare ose ekuivalentëve të tyre; (b) nëse shuma në pikën (a) nuk mund të matet në mënyrë të besueshme, atëherë do të matet me vlerën e drejtë të mallrave ose shërbimeve të dhëna, të rregulluar për ndonjë shumë të transferuar të mjeteve monetare ose ekuivalentëve të tyre; ose (c) nëse vlera e drejtë, qoftë e aktivit të marrë apo e aktivit të dhënë, nuk mund të matet në mënyrë të besueshme, atëherë do të matet me vlerën kontabël të aktivit të dhënë të rregulluar për ndonjë shumë të transferuar të mjeteve monetare ose ekuivalentëve të tyre.
	IDENTIFIKIMI I TRANSAKSIONIT

12	Një njësi ekonomike zakonisht zbaton kriteret e njohjes së të ardhurave për secilin transaksion më vete. Megjithatë, një njësi ekonomike zbaton kriteret e njohjes veçmas për çdo përbërës të identifikueshëm të një transaksioni të vetëm kur është e nevojshme që të pasqyrohet përmbajtja e transaksionit. Për shembull, një njësi ekonomike zbaton kriteret e njohjes për përbërësit e identifikueshëm veçmas të një transaksioni të vetëm, kur çmimi i shitjes së një produkti përfshin një shumë të identifikueshme për shërbimin e mëvonshëm. Anasjelltas, një njësi ekonomike zbaton kriteret e njohjes të dy ose më shumë transaksioneve së bashku, kur ata janë të lidhur në mënyrë të tillë që efekti tregtar nuk mund të kuptohet pa iu referuar grupit të transaksioneve si një i vetëm. Për shembull, një njësi ekonomike zbaton kriteret e njohjes të dy ose më shumë transaksioneve së bashku kur shet mallra dhe në të njëjtën kohë, hyn në një marrëveshje të veçantë për riblerjen e mallrave në një datë të mëvonshme, duke mohuar efektin thelbësor të transaksionit.
13	Nganjëherë, si pjesë e një transaksioni shitjeje, një njësi ekonomike u jep blerësve të saj një bonus besnikërie që në të ardhmen të marrin mallra ose shërbime falas ose të përfitojnë zbritje në çmim. Në këtë rast, në përputhje me paragrafin 12 njësi ekonomike do ta trajtojë bonusin si një përbërës të veçantë të identifikueshëm të transaksionit fillestar të shitjes. Njësi ekonomike do të shpërndajë vlerën e drejtë të shumës së arkëtuar apo për t'u arkëtuar në lidhje me shitjen fillestare midis bonusit dhe përbërësve të tjerë të shitjes. Shuma e shpërndarë te bonusi do të matet duke iu referuar vlerës së tij të drejtë, d.m.th. shumës me të cilën bonusi mund të shitet veçmas.
SHITJA E MALLRAVE DHE E PRODUKTEVE	
14	Të ardhurat nga shitja e mallrave dhe e produkteve njihen kur janë plotësuar të gjitha kushtet e mëposhtme: (a) njësi ekonomike ia ka kaluar blerësit të gjitha rreziqet dhe përfitimet që lidhen me pronësinë e mallrave dhe produkteve; (b) njësi ekonomike nuk vazhdon të jetë e përfshirë në mënyrë të vazhdueshme në menaxhimin e mallrave dhe të produkteve në atë masë që tregon se ende zotëron titullin e pronësisë dhe/ose ka kontroll efektiv mbi mallrat/produktet e shitura; (c) shuma e të ardhurave mund të matet me besueshmëri; (d) është e mundur që përfitimet ekonomike, që lidhen me transaksionin, do të merren nga njësi ekonomike; (e) kostot që kanë ndodhur, ose që do të ndodhin në lidhje me transaksionin, mund të maten me besueshmëri.
15	Vlerësimi nëse një njësi ekonomike ka transferuar rreziqet dhe përfitimet kryesore lidhur me pronësinë te blerësi, kërkon një analizë të rrethanave të transaksionit. Në shumicën e rasteve, kalimi i rreziqeve dhe i përfitimeve, në lidhje me pronësinë, te blerësi, përputhet me kalimin e titullit ligjor (për shembull, në shitjet me pakicë ajo ndodh në kohën e dorëzimit të mallrave/produkteve te blerësi; në rastin e shitjes me dorëzim pjesor, kalimi i titullit ligjor bëhet siç përshkruhet në marrëveshjen e dorëzimit pjesor). Në rrethana të caktuara kalimi i rreziqeve dhe i përfitimeve, që burojnë nga pronësia, nuk ndodh në të njëjtën kohë me kalimin e titullit ligjor.
16	Nëse rreziqet që lidhen me pronësinë nuk i kalojnë blerësit, atëherë të ardhurat nuk njihen, pavarësisht nga fakti nëse titulli ligjor i ka kaluar blerësit apo jo. Shembuj të situatave, ku rreziqet nuk i kanë kaluar blerësit dhe, si rrjedhim, të ardhurat nuk njihen nga njësi ekonomike, janë: (a) kur njësi ekonomike mbart një detyrim për rezultate jo të kënaqshme, që nuk mbulohet nga garancitë normale ; (b) kur arkëtimi i të ardhurave nga një shitje e caktuar është i kushtëzuar nga gjenerimi i të ardhurave nga shitja e mëtejshme e këtyre mallrave/produkteve nga ana e blerësit; (c) kur mallrat apo produktet transportohen dhe duhet të montohen, por montimi është një pjesë e rëndësishme e kontratës, i cili nuk është kryer akoma nga shitësi; (d) kur blerësi ka të drejtë ta anulojë blerjen, për arsye të përcaktuara në kontratën e shitjes dhe shitësi është i pasigurt mbi mundësinë e kthimit apo moskthimit të mallit apo produktit.
17	Nëse njësi ekonomike mbart vetëm një rrezik të parëndësishëm, që lidhet me pronësinë, atëherë të ardhurat nga shitja njihen edhe pse titulli ligjor nuk është kaluar. Shembuj të situatave të tilla janë: (a) blerësi ka të drejtë t'i kthejë mallrat apo produktet gjatë kohës së specifikuar në kontratë dhe njësi ekonomike është në gjendje ta parashikojë mundësinë e kthimit, në bazë të përvojës së mëparshme. Në kohën e shitjes, njësi ekonomike i njeh të ardhurat nga shitja dhe krijon një provizion për mallrat apo produktet me mundësi kthimi;

	(b) titulli ligjor i mallrave apo produkteve të shitura mbahet nga njësi ekonomike si siguri për arkëtimin e shumës.
	KRYERJA E SHËRBIMEVE
	Kontratat e shërbimit
18	Kur rezultati i një transaksioni që përfshin ofrimin e një shërbimi mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme, një njësi ekonomike njeh të ardhurat e lidhura me transaksionin duke iu referuar fazës së përfundimit të transaksionit në fund të periudhës raportuese (nganjëherë referuar si metoda e përqindjes së përfundimit).
19	Rezultati i një transaksioni mund të vlerësohet me besueshmëri kur plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme: (a) shuma e të ardhurave mund të matet me besueshmëri; (b) është e mundur që përfitimet ekonomike të lidhura me transaksionin do të hyjnë në njësinë ekonomike; (c) faza e përfundimit të transaksionit në fund të periudhës raportuese mund të matet me besueshmëri; (d) kostot e ndodhura për shërbimin si dhe ato që do të ndodhin për përfundimin e tij mund të maten me besueshmëri.
20	Metoda e fazës së përfundimit përshkruhet në paragrafët 26-32.
21	Kur shërbimet kryhen përmes një numri të pacaktuar veprimesh gjatë një periudhe kohore të caktuar, një njësi ekonomike i njeh të ardhurat në bazë lineare përgjatë periudhës së caktuar me përjashtim të rastit kur ka evidencë që metoda të tjera përfaqësojnë më mirë fazën e përfundimit. Kur një veprim i caktuar është shumë më i rëndësishëm se çdo veprim tjetër, njësi ekonomike shtyn njohjen e të ardhurave deri sa veprimi i rëndësishëm të kryhet.
	Kontratat e ndërtimit
22	Kur rezultati i një kontrate ndërtimi mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme, një njësi ekonomike njeh të ardhurat dhe kostot që lidhen me kontratën e ndërtimit si të ardhura dhe shpenzime përkatësisht duke iu referuar fazës së përfundimit të aktivitetit të kontratës në fund të periudhës raportuese (shpesh referohet si metoda e përqindjes së përfundimit). Vlerësimi i besueshëm i rezultatit kërkon vlerësime të besueshme të fazës së përfundimit, kostove të ardhshme dhe arkëtueshmërisë së faturave.
23	Kërkesat e këtij Standardi zakonisht zbatohen veças për çdo kontratë ndërtimi. Megjithatë, në disa rrethana, ky Standard është i nevojshëm të zbatohet për përbërësit e identifikueshëm të një kontrate të vetme ose për një grup kontratash së bashku në mënyrë që të pasqyrojë përmbajtjen e një kontrate ose të një grupi kontratash.
24	Kur një kontratë mbulon një numër aktivesh, ndërtimi i çdo aktivi do të trajtohet si një kontratë ndërtimi e veçantë kur: (a) për çdo aktiv janë paraqitur propozime të veçanta; (b) çdo aktiv ka qenë subjekt i negociatave të veçanta, si kontraktori dhe klienti janë në gjendje të pranojnë ose refuzojnë atë pjesë të kontratës që lidhet me çdo aktiv; dhe (c) kostot dhe të ardhurat e çdo aktivi mund të identifikohen.
25	Një grup kontratash, qoftë me një klient të vetëm ose me disa klientë, do të trajtohet si një kontratë ndërtimi e vetme kur: (a) grupi i kontratave është negociuar si një paketë e vetme; (b) kontratat janë të ndërlidhura kaq ngushtë saqë, praktikisht ato janë pjesë e një projekti të vetëm me një marzh fitimi të përgjithshëm; dhe (c) kontratat janë kryer njëkohësisht ose në mënyrë të njëpasnjëshme.
	Metoda e fazës së përfundimit
26	Kjo metodë përdoret për të njohur të ardhurat nga kryerja e shërbimeve dhe nga kontratat e ndërtimit. Një njësi ekonomike do të shqyrtojë dhe kur është e nevojshme, do të rishikojë vlerësimet e të ardhurave dhe kostove kur transaksioni i shërbimit ose kontrata e ndërtimit është në zbatim e sipër.
27	Një njësi ekonomike duhet të përcaktojë fazën e përfundimit të një transaksioni ose kontrate ndërtimi duke përdorur metodën që mat në mënyrën më të besueshme punën e kryer. Metodatat e mundshme përfshijnë:

	(a) metoda që bazohet në pjesën që zënë në koston totale të vlerësuar, shpenzimet e bëra për punën e kryer deri në një datë të caktuar. Shpenzimet e bëra për punën e kryer deri në atë datë nuk përfshijnë kostot që lidhen me aktivitetin e ardhshëm, të tilla si ato për materiale ose parapagimet; (b) metoda që bazohet në inspektimin e punës së kryer; (c) metoda që bazohet në përfundimin fizik të një pjesë të transaksionit të shërbimit ose punimeve të ndërtimit. Pagesat progresive dhe parapagimet e bëra nga blerësit, shpesh nuk pasqyrojnë punën e kryer.
28	Një njësi ekonomike duhet të njohë shpenzimet që kanë të bëjnë me aktivitete të ardhshme në lidhje me shërbimin ose kontratën e ndërtimit, të tilla si shpenzime për materiale ose parapagimet, si një aktiv, nëse është e mundur që këto shpenzime të rikuperohen.
29	Një njësi ekonomike duhet të njohë si një shpenzim të menjëhershëm çdo kosto që nuk është e mundur të rikuperohet.
30	Kur rezultati i një kontrate shërbimi apo ndërtimi nuk mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme: (a) një njësi ekonomike njeh të ardhurat vetëm në masën e kostove të kryera të kontratës, të cilat mund të rikuperohen; dhe (b) njësi ekonomike njeh kostot e kontratës si një shpenzim në periudhën në të cilën ato janë kryer.
31	Në rastet kur kostot totale tejkalojnë të ardhurat totale të një kontrate, shërbimi apo ndërtimi, humbja e pritshme do të njihet menjëherë si një shpenzim, kundrejt një provizionit korrespondues për një kontratë në kushte rënduese (shih SKK 6 “Provizionet, detyrimet dhe aktivet e kushtëzuara”).
32	Nëse nuk është më i mundur arkëtimi i një shume, të njohur tashmë si e ardhur, njësi ekonomike do ta njohë shumën e paarkëtueshme si një shpenzim në vend që të bëjë një rregullim të shumës së të ardhurave të kontratës.
	Të ardhurat nga kontratat e shërbimeve dhe të ndërtimit
33	Të ardhurat nga kontratat e shërbimeve dhe të ndërtimit përbëhen nga: (a) shuma e pagesës fillestare të vendosur në kontratë; (b) ndryshimet në volumin e punës që ndodhin gjatë realizimit të kontratës, kërkesat për zhdëmtim si dhe pagesat stimuluese-shtesë, vetëm atëherë kur: (i) ato mund të sjellin të hyra për njësinë ekonomike; (ii) mund të maten me besueshmëri.
34	Një ndryshim tipik që ndodh në kontratat e shërbimeve dhe të ndërtimit është ndryshimi i qëllimit/shtrirjes së punës nga ana e klientit që sjell pakësimin ose shtimin e të ardhurave të kontratës. Një ndryshim i tillë përfshihet në të ardhurat e kontratës kur: (a) ka mundësi që klienti të miratojë ndryshimet në qëllimin/shtrirjen e kontratës; (b) ndryshimi në të ardhurat e kontratës, që vjen si rrjedhojë e ndryshimit në qëllimin/shtrirjen e punës, mund të matet me besueshmëri.
35	Një kërkesë për zhdëmtim është shuma që pala që ofron shërbimet, kërkon të marrë nga klienti ose një palë tjetër si rimbursim për kostot që nuk ishin parashikuar në çmimin e kontratës. Kjo kërkesë përfshihet në të ardhurat e kontratës kur: (a) negociatat me klientët, në lidhje me kërkesën, kanë arritur në atë pikë që pranimi është i mundshëm; (b) shuma që pritet të pranohet nga klienti mund të matet me besueshmëri.
36	Pagesa stimuluese është shuma që klienti është gati të paguajë, nëse disa standarde të specifikuar të performancës janë plotësuar ose tejkalar nga ofruesi i shërbimeve. Për shembull, një kontratë mund të përmbajë një pagesë stimuluese atëherë kur shërbimi apo ndërtimi përfundon para kohe. Pagesat stimuluese përfshihen në të ardhurat e kontratës kur: (a) shërbimet apo punimet e ndërtimit ndodhen në një fazë të tillë të avancuar sa është e mundshme që standardet e specifikuar të performancës të tejkalojnë; (b) shuma e pagesës stimuluese mund të matet me besueshmëri.
	Kostot nga kontratat e shërbimeve dhe të ndërtimit
37	Kostot e kontratave të shërbimeve dhe të ndërtimit përfshijnë: (a) kostot që lidhen drejtpërdrejt me kontratën specifike;

	(b) kostot e përgjithshme që lidhen me kontratën specifike; (c) kosto të tjera që i ngarkohen në mënyrë specifike klientit.
38	Kostot e kontratave të ndërtimit mund të mos zvogëlohen nga të ardhurat që vijnë si rezultat, për shembull i shitjes së materialeve të tepërta ose i shitjes së pajisjeve dhe makinerive pas kryerjes së shërbimit.
39	Shpenzimet që nuk lidhen në mënyrë direkte me kryerjen e një shërbimi dhe që nuk janë shpenzime të një natyre të përgjithshme, përjashtohen nga kostot e shërbimeve.
40	Kostot e përgjithshme, që lidhen me kontratën e shërbimeve apo të ndërtimit, përfshihen në kostot e kontratës nga data e lidhjes së kontratës deri në përfundimin e saj. Kostot që lidhen direkt me kontratën dhe që janë kryer gjatë procesit për të fituar dhe lidhur këtë kontratë <i>përfshihen gjithashtu në koston e kontratës</i> , nëse ato mund të identifikohen dhe maten më vete, me besueshmëri. Por kostot që lidhen direkt me kontratën dhe që janë kryer gjatë procesit për të fituar dhe lidhur këtë kontratë, <i>njihen si shpenzim në një periudhë kontabël</i> , nëse kontrata lidhet në periudhën kontabël pasardhëse.
TË ARDHURAT NGA PËRDORIMI NGA TË TRETË I AKTIVEVE JOMATERIALE, INTERESAT DHE DIVIDENDËT	
41	Një njësi ekonomike njeh të ardhurat që rrjedhin nga përdorimi, nga palë të treta, i aktiveve të saj <i>që sjellin përfitim pagesash për përdorime të aktiveve jomateriale (royalty), interes dhe dividendë</i> mbi bazat e përcaktuara në paragrafin 42 kur: (a) është e mundur që përfitimet ekonomike të lidhura me transaksionin do të hyjnë në njësinë ekonomike; dhe (b) shuma e të ardhurave mund të matet në mënyrë të besueshme.
42	Të ardhurat njihen si më poshtë: (a) të ardhurat nga shfrytëzimi nga të tretë i aktiveve jomateriale (<i>royalty</i>) njihen mbi bazën e të drejtave dhe detyrimeve të konstatuara, në përputhje me kushtet e kontratës; (b) të ardhurat nga interesi njihen mbi bazën e metodës lineare ose të metodës së bazuar në normën e brendshme të interesit efektiv (kontabilizimi, në bazë të normës së brendshme të interesit efektiv, përshkruhet gjithashtu në SKK 3 “Instrumentet financiare”); (c) të ardhurat nga dividendët njihen kur aksionari ka të drejtë ligjore për ta arkëtuar atë (dividendin).
PARAQITJA NË PASQYRAT FINANCIARE	
43	Tëpricat që rezultojnë nga kontratat e papërfunduara të shërbimeve dhe të ndërtimit duhet të paraqiten si më poshtë: (a) shuma totale e tepricave pozitive të punës në proces përfshihet në aktivet afatshkurtra në një zë më vete në pasqyrën e pozicionit financiar. Këto teprica përfaqësojnë shumat e papaguara nga klientët; (b) shuma totale e tepricave negative të punës në proces përfshihet në detyrimet afatshkurtra brenda grupit të detyrimeve të pagueshme nga aktiviteti dhe detyrime të tjera të pagueshme. Këto teprica përfaqësojnë të ardhura të shtyra dhe duhet të përshkruhen si shuma që njësi ekonomike u detyrohet klientëve; (c) shumat e faturuara klientëve, arkëtime të cilat nuk janë marrë deri në datën e raportimit, paraqiten si kërkesa të arkëtueshme nga aktiviteti.
44	Pasqyra e të ardhurave dhe shpenzimeve përfshin të ardhurat totale të periudhës kontabël.
SHËNIMET SHPJEGUESE	
45	Në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare, në lidhje me të ardhurat, duhet të paraqitet informacioni i mëposhtëm: (a) politikat kontabël, të përdorura për njohjen e të ardhurave, si dhe metodat e përdorura për përcaktimin e volumit të shërbimeve të kryera (për shembull, njohja e të ardhurave nga kontratat e shërbimeve afatgjata, tarifat e konjeksionit etj.) (b) shuma e çdo kategorie të rëndësishme të të ardhurave të njohura gjatë periudhës kontabël, duke treguar veçmas të ardhurat që vijnë nga: (i) shitja e mallrave dhe e produkteve; (ii) kryerja e shërbimeve; (iii) interesi; (iv) të ardhurat nga e drejta e përdorimit të aktiveve jomateriale nga palë të treta (<i>royalty</i>);

	(v) dividendët; (vi) të ardhura të tjera të rëndësishme që nuk mbulohen nga Standarde të tjera.																																														
46	Një njësi ekonomike, në lidhje me kontratat e ndërtimit, në shënimet shpjeguese duhet të japë informacionet në vijim: (a) shumën e të ardhurave të kontratës të njohura si të ardhura gjatë periudhës; (b) metodat e përdorura për të përcaktuar të ardhurat e kontratës të njohura gjatë periudhës; (c) metodat e përdorura për të përcaktuar fazën e përfundimit të kontratave në proces; (d) shumën bruto të kërkesave për t'u arkëtuar nga klientët për punë të kontraktuar si një aktiv; (e) shumën bruto të detyrimeve ndaj klientëve për punë të kontraktuar <i>si një detyrim</i> .																																														
	DATA E HYRJES NË ZBATIM																																														
47	SKK 8 “Të ardhurat”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 8 (2023) do të zbatohen në prospektivë.																																														
	TABELA KRAHASUESE																																														
48	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF për NVM (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.																																														
	<table> <tr> <th>Paragrafët e SKK 8</th><th>Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015</th></tr> <tr><td>Paragrafi 1</td><td>Asnjë</td></tr> <tr><td>Paragrafi 2</td><td>Asnjë</td></tr> <tr><td>Paragrafi 3</td><td>Asnjë</td></tr> <tr><td>Paragrafi 4</td><td>Sek. 23.1</td></tr> <tr><td>Paragrafi 5</td><td>Sek. 23.2</td></tr> <tr><td>Paragrafi 6</td><td>Asnjë</td></tr> <tr><td>Paragrafi 7</td><td>Sek. 23.4</td></tr> <tr><td>Paragrafi 8</td><td>Sek. 23.3</td></tr> <tr><td>Paragrafi 9</td><td>Sek. 23.5</td></tr> <tr><td>Paragrafi 10</td><td>Sek. 23.6</td></tr> <tr><td>Paragrafi 11</td><td>Sek. 23.7</td></tr> <tr><td>Paragrafi 12</td><td>Sek. 23.8</td></tr> <tr><td>Paragrafi 13</td><td>Sek. 23.9</td></tr> <tr><td>Paragrafi 14</td><td>Sek. 23.10</td></tr> <tr><td>Paragrafi 15</td><td>Sek. 23.11</td></tr> <tr><td>Paragrafi 16</td><td>Sek. 23.12</td></tr> <tr><td>Paragrafi 17</td><td>Sek. 23.13</td></tr> <tr><td>Paragrafi 18</td><td>Sek. 23.14</td></tr> <tr><td>Paragrafi 19</td><td>Sek. 23.14</td></tr> <tr><td>Paragrafi 20</td><td>Sek. 23.14</td></tr> <tr><td>Paragrafi 21</td><td>Sek. 23.15</td></tr> <tr><td>Paragrafi 22</td><td>Sek. 23.17</td></tr> </table>	Paragrafët e SKK 8	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015	Paragrafi 1	Asnjë	Paragrafi 2	Asnjë	Paragrafi 3	Asnjë	Paragrafi 4	Sek. 23.1	Paragrafi 5	Sek. 23.2	Paragrafi 6	Asnjë	Paragrafi 7	Sek. 23.4	Paragrafi 8	Sek. 23.3	Paragrafi 9	Sek. 23.5	Paragrafi 10	Sek. 23.6	Paragrafi 11	Sek. 23.7	Paragrafi 12	Sek. 23.8	Paragrafi 13	Sek. 23.9	Paragrafi 14	Sek. 23.10	Paragrafi 15	Sek. 23.11	Paragrafi 16	Sek. 23.12	Paragrafi 17	Sek. 23.13	Paragrafi 18	Sek. 23.14	Paragrafi 19	Sek. 23.14	Paragrafi 20	Sek. 23.14	Paragrafi 21	Sek. 23.15	Paragrafi 22	Sek. 23.17
Paragrafët e SKK 8	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015																																														
Paragrafi 1	Asnjë																																														
Paragrafi 2	Asnjë																																														
Paragrafi 3	Asnjë																																														
Paragrafi 4	Sek. 23.1																																														
Paragrafi 5	Sek. 23.2																																														
Paragrafi 6	Asnjë																																														
Paragrafi 7	Sek. 23.4																																														
Paragrafi 8	Sek. 23.3																																														
Paragrafi 9	Sek. 23.5																																														
Paragrafi 10	Sek. 23.6																																														
Paragrafi 11	Sek. 23.7																																														
Paragrafi 12	Sek. 23.8																																														
Paragrafi 13	Sek. 23.9																																														
Paragrafi 14	Sek. 23.10																																														
Paragrafi 15	Sek. 23.11																																														
Paragrafi 16	Sek. 23.12																																														
Paragrafi 17	Sek. 23.13																																														
Paragrafi 18	Sek. 23.14																																														
Paragrafi 19	Sek. 23.14																																														
Paragrafi 20	Sek. 23.14																																														
Paragrafi 21	Sek. 23.15																																														
Paragrafi 22	Sek. 23.17																																														

	Paragrafi 23	Sek. 23.18
	Paragrafi 24	Sek. 23.19
	Paragrafi 25	Sek. 23.20
	Paragrafi 26	Sek. 23.21
	Paragrafi 27	Sek. 23.22
	Paragrafi 28	Sek. 23.23
	Paragrafi 29	Sek. 23.24
	Paragrafi 30	Sek. 23.16, sek. 23.25
	Paragrafi 31	Sek. 23.26
	Paragrafi 32	Sek. 23.27
	Paragrafi 33	Asnjë
	Paragrafi 34	Asnjë
	Paragrafi 35	Asnjë
	Paragrafi 36	Asnjë
	Paragrafi 37	Asnjë
	Paragrafi 38	Asnjë
	Paragrafi 39	Asnjë
	Paragrafi 40	Asnjë
	Paragrafi 41	Sek. 23.28
	Paragrafi 42	Sek. 23.29
	Paragrafi 43	Asnjë
	Paragrafi 44	Asnjë
	Paragrafi 45	Sek. 23.30
	Paragrafi 46	Sek. 23.31, sek. 23.32
	Paragrafi 47	Asnjë
	Paragrafi 48	Asnjë

Para	SKK 9 “KOMBINIMET E BIZNESEVE DHE KONSOLIDIMI” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES
1	Objekti i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 9 “ <i>Kombinimet e biznesit dhe konsolidimi</i> ” (SKK9), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është dhënia e parimeve të njohjes, matjes, vlerësimit të mëposhëm, paraqitjes si dhe të dhënies së shpjegimeve të nevojshme në pasqyrat financiare për kombinimet e bizneseve dhe njësitë e kontrolluara, të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe raportimit, të pranuar në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 9 është i krahasueshëm me seksionin 9 “ <i>Pasqyrat e konsoliduara dhe të veçanta</i> ” dhe seksionin 19 “ <i>Kombinimet e biznesit dhe emri i mirë</i> ” të SNRF-së për NVM-të (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të SNRF për NVM-të (2015) është dhënë në paragrafin 70. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 9 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësive ekonomike raportuese duhet që, me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe ndryshimeve të fluksit të mjeteve monetare të njësive ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky Standard zbatohet për trajtimin kontabël të kombinimeve të biznesit dhe njësive të kontrolluara. Ai jep udhëzime për identifikimin e blerësit, matjen e kostos së kombinimit të biznesit, si dhe shpërndarjen e kësaj kosto në aktivet e blera, detyrimet dhe provizionet për detyrimet e kushtëzuara të supozuara. Ai gjithashtu jep trajtimin kontabël të emrit të mirë në kohën e një kombinimi biznesi dhe më pas. Ky standard përcakton rrethanat në të cilat një njësi ekonomike paraqet pasqyra financiare të konsoliduara dhe procedurat për përgatitjen e këtyre pasqyrave. Ai gjithashtu përfshin udhëzime mbi pasqyrat financiare të veçanta dhe pasqyrat financiare të kombinuara. Nëse njësi kontrolluese nuk është njësi ekonomike me interes publik, mund të paraqesë pasqyra të veçanta të hartuara sipas këtij Standardi edhe nëse pasqyrat e konsoliduara i paraqet të hartuara sipas SNRF-ve.
5	Ky Standard përcakton trajtimin kontabël për të gjitha kombinimet e biznesit, përveç: (a) kombinimeve të njësive ekonomike apo bizneseve nën kontroll të përbashkët (<i>kontroll i përbashkët do të thotë se të gjitha njësitë ekonomike ose bizneset e kombinuara, në fund të fundit, janë të kontrolluara nga e njëjta palë, si para ashtu edhe pas kombinimit të biznesit dhe ky kontroll nuk është kalimtar</i>); (b) formimit të një sipërmarrjeje të përbashkët; (c) blerjes së një grupi aktivesh të cilat nuk përbëjnë një biznes.
	PËRKUFIZIME KRYESORE
6	Më poshtë jepen përkufizimet e disa termave kryesorë që përdoren në këtë standard: Kontrolli është fuqia për të drejtuar politikat financiare dhe ato të shfrytëzimit të një njësie tjetër ekonomike, nëpërmjet ushtrimit të së cilit përfitohen përfitime ekonomike nga aktivitetet e kësaj njësie. Shoqëria e kontrolluar është një njësi e kontrolluar nga një njësi tjetër (d.m.th. nga shoqëria mëmë). Shoqëria mëmë është një njësi që zotëron një ose më shumë njësi të kontrolluara. Grupi përbëhet nga një shoqëri mëmë dhe të gjitha njësitë e kontrolluara prej saj. Një kombinim biznesi është bashkimi i njësive ekonomike, ose bizneseve të ndara, në një njësi ekonomike. Rezultat pothuajse i të gjitha kombinimeve të biznesit është që një njësi ekonomike, blerësi, fiton kontrollin e një ose më shumë bizneseve të tjera (njësive të blera). Data e blerjes është data në të cilën blerësi në mënyrë efektive merr kontrollin e njësive të blerë.

	Emri i mirë është diferenca pozitive mes kostos së blerjes dhe vlerës së drejtë/vlerës kontabël para blerjes së aktiveve neto të blera. NQV është një njësi ekonomike me qëllim të veçantë e cila mund të krijohet për të përmbushur një objektiv të ngushtë (p.sh., për të realizuar një marrëveshje qiraje, për të ndërmarrë veprimtari të kërkim-zhvillimit ose për të krijuar instrumente financiare nga aktivet financiare). Një NQV e tillë mund të marrë formën e një korporate, shoqërie besimi, shoqërie të thjeshtë ose të një njësie të paorganizuar juridikisht. Shpesh, NQV-të janë krijuar me marrëveshje ligjore që imponojnë kërkesa strikte mbi aktivitetet e NQV-së.
	Përkufizime të tjera mbi kombinimin e bizneseve
7	Një kombinim biznesi mund të strukturohet në mënyra të ndryshme për arsye ligjore, tatimore apo arsye të tjera. Kjo mund të përfshijë blerjen nga një njësi ekonomike të kapitalit të një njësie ekonomike tjetër, blerjen e të gjitha aktiveve neto të një njësie ekonomike tjetër, marrjen e detyrimeve të një njësie ekonomike tjetër, ose blerjen e disa prej aktiveve neto të një njësie ekonomike tjetër që së bashku përbëjnë një ose më shumë biznese.
8	Një kombinim biznesi mund të realizohet përmes emetimit të instrumenteve të kapitalit, transferimit të mjeteve monetare apo ekuivalente të tyre ose aktiveve të tjera, apo një përzierje të këtyre aktiveve. Transaksioni mund të jetë në mes aksionarëve të njësisë ekonomike të kombinuara ose midis një njësie ekonomike dhe aksionarëve të njësisë tjetër. Kjo mund të përfshijë krijimin e një njësie ekonomike të re për kontrollin e njësisë të kombinuara ose aktiveve neto të transferuara, ose rristurimin e një ose më shumë njësisë ekonomike të kombinuara.
	KONTABILITETI I KOMBINIMEVE TË BIZNESEVE
	Rregulla të përgjithshme të metodës së blerjes
9	Të gjitha kombinimet e biznesit kontabilizohen duke përdorur metodën e blerjes.
10	Fakti që në një kombinim biznesi janë blerë kuotat e kapitalit (aksionet) ose aktivet dhe detyrimet e një njësie ekonomike tjetër, nuk ndikon as mbi politikat kontabël dhe as mbi parimet e regjistrimit të kombinimit të bizneseve në pasqyrat financiare të konsoliduara.
11	Sipas këtij standardi, bashkimi i shoqërisë mëmë me njësinë e kontrolluar plotësisht prej saj nuk është një kombinim biznesi, pasi shoqëria mëmë dhe njësia e kontrolluar prej saj përbënin një njësi të vetme ekonomike edhe para se ato të bashkoheshin.
12	Metoda e blerjes do të zbatohet që në datën kur kryhet blerja. Në këtë datë do të vlerësohen: kostoja e blerjes, vlera e drejtë e aktiveve neto të blera dhe emri i mirë (pozitiv ose negativ).
13	Data e blerjes është data në të cilën blerësi merr kontrollin e njësisë së blerë. Për shkak se kontrolli është fuqia për të drejtuar politikat financiare dhe të shfrytëzimit të një njësie ose biznesi në mënyrë që të sigurohen përfitime nga aktivitetet e saj, nuk është e nevojshme për një transaksion që të mbyllet apo përfundohet me ligj para se të merret kontrolli nga blerësi. Në vlerësimin e kontrollit të marrë nga blerësi do të mbahen parasysh të gjitha faktet përkatëse dhe rrethanat e një kombinim biznesi.
14	Në bazë të konceptit të materialitetit, në zbatimin e metodës së blerjes, mund të përdoren pasqyrat financiare të muajit që është më afër datës së blerjes, nëse këto nuk ndryshojnë materialisht nga informacioni në datën e blerjes.
15	Duke filluar nga data e blerjes, blerësi do të njohë në: - pasqyrën e pozicionit financiar - interesin e tij në aktivet, detyrimet ekzistuese dhe detyrimet e kushtëzuara, si dhe emrin e mirë të njësisë së blerë; - pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve - interesin e tij në të ardhurat dhe shpenzimet e njësisë së blerë.
16	Zbatimi i metodës së blerjes përfshin hapat e mëposhtëm: (a) identifikimin e blerësit. (b) matjen e kostos së kombinimit të biznesit. (c) shpërndarjen, në datën e blerjes, të kostos së kombinimit të biznesit në aktivet e blera, detyrimet dhe provizionet për detyrimet e kushtëzuara të marra përsipër.
	Identifikimi i blerësit

17	Për kombinimin e një biznesi duhet të identifikohet blerësi. Blerësi është njësi ekonomike e kombinuar që merr kontrollin e njësive ekonomike ose bizneseve të tjera të kombinuara.
18	Edhe pse ndonjëherë mund të jetë e vështirë për të identifikuar blerësin, zakonisht ka tregues se ekziston një i tillë. Për shembull: (a) në qoftë se vlera e drejtë e një prej njësive ekonomike të kombinuara është dukshëm më e madhe se ajo e njësive të tjera të kombinuara, njësi me vlerën e drejtë më të madhe ka të ngjarë të jetë blerësi; (b) nëse kombinimi i biznesit është realizuar nëpërmjet një shkëmbimi të instrumenteve të kapitalit të zakonshëm me mjete monetare ose aktive të tjera, njësi ekonomike që jep mjete monetare ose aktive të tjera ka të ngjarë të jetë blerësi (c) nëse kombinimi i biznesit bën të mundur që drejtimin ta ketë një prej njësive ekonomike të kombinuara, e cila është në gjendje të përzgjedhë shumicën e ekipit drejtues të njësive të kombinuara, atëherë kjo njësi ekonomike ka të ngjarë të jetë blerësi.
	Kostoja e kombinimit të biznesit
19	Blerësi mat koston e kombinimit të biznesi si totalin e: (a) vlerave të drejta, në datën e shkëmbimit, të aktiveve të dhëna, detyrimeve të lindura ose të marra përsipër dhe instrumenteve të kapitalit të emetuara prej tij, në këmbim të kontrollit të njësive të blera, plus (b) të gjitha kostot që i ngarkohen drejtpërdrejt kombinimit të biznesit.
20	Shembuj të kostove që i ngarkohen drejtpërdrejt kombinimit të bizneseve, janë tarifatat që u paguhen këshilltarëve (për shembull, për analiza të njësive të blerë, noterizimet, tarifatat shtetërore). Kostot e sigurimit të detyrimeve financiare dhe të emetimit të instrumenteve të kapitalit, me qëllim financimin e blerjes, nuk konsiderohen si kosto që lidhen drejtpërdrejt me kombinimin e bizneseve. Kosto të tilla do të përfshihen në vlerësimin fillestar të detyrimeve dhe instrumenteve të kapitalit, në përputhje me SKK 3 <i>Instrumentet financiare</i> .
	Rregullimet në koston e një kombinimi biznesi të kushtëzuara nga ngjarjet e ardhshme
21	Kur një marrëveshje për kombinim biznesi parashikon një rregullim të koston të kombinimit të kushtëzuar nga ngjarjet e ardhshme, blerësi do të përfshijë shumën e parashikuar të këtij rregullimi në koston e kombinimit në datën e blerjes në qoftë se rregullimi është i mundshëm dhe mund të matet në mënyrë të besueshme.
22	Megjithatë, në qoftë se rregullimi potencial nuk njihet në datën e blerjes, por më pas bëhet i mundshëm dhe mund të matet në mënyrë të besueshme, shumata shtesë do të trajtohet si një rregullim në koston e kombinimit.
	Shpërndarja e koston së një kombinimi biznesi
23	Blerësi duhet që, në datën e blerjes, të shpërndajë koston e një kombinimi biznesi duke njohur aktivet e identifikueshme të njësive të blerë, detyrimet dhe një provizion për ato detyrime të kushtëzuara që përmbushin kriteret e njohjes në paragrafin 27, me vlerat e tyre të drejta në këtë datë. Përjashtim bëjnë aktivet/detyrimet tatimore të shtyra të njësive të kontrolluar, të cilët maten në përputhje me kërkesat e SKK 11 <i>“Tatimi mbi të ardhurat”</i> . Çdo diferencë mes koston së kombinimit të biznesit dhe interesave të blerësit në vlerën e drejtë të aktiveve të identifikueshme, detyrimeve dhe provizioneve për detyrimet e kushtëzuara tashmë të njohura, do të trajtohet në përputhje me paragrafët 30 dhe 31 (si emër i mirë, ose i ashtuquajtur “emër i mirë negativ”). Çdo interes jokontrrollues në njësine ekonomike të kontrolluar matet në masë proporcionale të interesit jokontrrollues mbi shumën e njohur të aktiveve neto të identifikueshme të njësive të kontrolluar.
24	Në datën e blerjes, blerësi njeh veçmas aktivet e identifikueshme të njësive të blerë, detyrimet dhe detyrimet e kushtëzuara në datën e blerjes, vetëm nëse ato i përmbushin kriteret e mëposhtme në këtë datë: (a) në rastin e një aktivi, përveç një aktivi jomaterial, është e mundur që çdo përfitim i ardhshëm ekonomik i lidhur me të do të rrjedhë te blerësi dhe vlera e tij e drejtë mund të matet në mënyrë të besueshme; (b) në rastin e një detyrimi, përveç një detyrimi eventuale, është e mundur që një dalje e burimeve do të kërkohej për të shlyer detyrimin, vlera e drejtë e të cilit

	mund të matet në mënyrë të besueshme; (b) në rastin e një aktivi jomaterial ose një detyrimi eventual, vlera e drejtë e tij mund të matet në mënyrë të besueshme.
25	Në përputhje me paragrafin 23, blerësi njeh veças vetëm aktivet e identifikueshme, detyrimet dhe detyrimet e kushtëzuara të njësisë së blerë që ekzistojnë në datën e blerjes dhe përmbushin kriteret e njohjes në paragrafin 24. Pra: (a) blerësi do të njohë detyrimet për ndërprerjen ose zvogëlimin e aktiviteteve të njësisë së blerë si pjesë e shpërndarjes së kostos së kombinimit vetëm kur njësia e blerë ka, në datën e blerjes, një detyrim ekzistues për ristrukturimin, i njohur në përputhje me SKK 6 “ <i>Provizionet, detyrimet dhe aktivet e kushtëzuara</i> ”; dhe (b) blerësi, kur shpërndahet kostoja e kombinuar, nuk do të njohë detyrime për humbje të ardhshme apo kosto të tjera që pritet të shkaktohen si rezultat i kombinimit të biznesit.
26	Nëse trajtimi kontabël fillestar për një kombinim biznesi është i paplotë deri në fund të periudhës raportuese në të cilën ndodh kombinimi, blerësi do të njohë në pasqyrat e tij financiare shuma të përkohshme për zërat për të cilat kontabiliteti është i paplotë. Brenda dymbëdhjetë muajve pas datës së blerjes, blerësi në mënyrë retrospektive duhet të përshtatë shumat e përkohshme të njohura për aktivet dhe detyrimet në datën e blerjes (d.m.th., trajtimi i tyre sikur ato të ishin bërë në datën e blerjes) për të pasqyruar informacionin e ri të përfutur. Përtej dymbëdhjetë muajve pas datës së blerjes, rregullimet në trajtimin kontabël fillestar për një kombinim biznesi, do të njihen vetëm për të korrigjuar një gabim në përputhje me SKK 1.
	Detyrimet e kushtëzuara
27	Paragrafi 23 specifikon se blerësi njeh veçmas një provizion për një detyrim të kushtëzuar të njësisë së blerë vetëm në qoftë se vlera e drejtë e tij mund të matet në mënyrë të besueshme. Në qoftë se vlera e drejtë nuk mund të matet në mënyrë të besueshme, atëherë: (a) kjo do të ndikojë në shumën e njohur si emër i mirë ose të llogaritur në përputhje me paragrafin 32; dhe (b) blerësi do të japë informacione shpjeguese në lidhje me këtë detyrim të kushtëzuar siç kërkohet nga SKK 6 “ <i>Provizionet, detyrimet dhe aktivet e kushtëzuara</i> ”.
28	Pas njohjes së tyre fillestare, blerësi do të vlerësojë detyrimet e kushtëzuara që njihen veças, në përputhje me paragrafin 23, me vlerën që është më e larta e: (a) shumës që do të njëhej në përputhje me SKK 6 “ <i>Provizionet, detyrimet dhe aktivet e kushtëzuara</i> ”; dhe (b) shumës së njohur fillimisht pakësuar me shumat e njohura më parë si të ardhura në përputhje me SKK 8 “ <i>Të ardhurat</i> ”.
	Kontabilizimi i emrit të mirë
29	Blerësi duhet që, në datën e blerjes: (a) të njohë emrin e mirë të fituar në një kombinim biznesi, si një aktiv; dhe (b) fillimisht ta masë emrin e mirë me koston e vet, që është tejkalimi i kostos së kombinimit të biznesit mbi interesin e blerësit në vlerën e drejtë neto të aktiveve të identifikueshme, detyrimeve dhe detyrimeve të kushtëzuara të njohura.
30	Pas njohjes, blerësi do të masë emrin e mirë të fituar në një kombinim biznesi me koston pakësuar me amortizimin e akumuluar dhe humbjet e akumuluar nga zhvlerësimi: (a) nëse një njësi ekonomike nuk është në gjendje të bëjë një vlerësim të besueshëm të jetës së dobishme të emrit të mirë, jeta e tij do të supozohet të jetë deri në dhjetë vite; (b) një njësi ekonomike duhet të ndjekë SKK 5 “ <i>Aktivet afatgjata materiale dhe aktivet afatgjata jomateriale</i> ” për njohjen dhe matjen e emrit të mirë.
	Tejkalimi mbi koston e interesit të blerësit në vlerën e drejtë të aktiveve të identifikueshme të njësisë ekonomike të blerë, të detyrimeve aktuale dhe të kushtëzuara
31	Nëse interesi i blerësit në vlerën e drejtë të aktiveve të identifikueshme, detyrimeve ekzistuese dhe detyrimeve të kushtëzuara të njohura në përputhje me paragrafin 23 tejkalon koston e kombinimit të biznesit (nganjëherë referuar si “emër i mirë negativ”), blerësi do të: (a) rivlerësojë identifikimin dhe matjen e aktiveve të identifikueshme, detyrimeve ekzistuese dhe provizioneve për detyrimet e kushtëzuara dhe matjen e kostos së kombinimit; dhe (b) njohë menjëherë në fitim ose humbje ndonjë tepriçë të mbetur pas rivlerësimit.
	KONSOLIDIMI

	Njësitë e kontrolluara - kërkesat për të paraqitur pasqyra financiare të konsoliduara
32	Njësitë e kontrolluara do të paraqiten: (a) të konsoliduara zë për zë në pasqyrat financiare të konsoliduara; (b) me koston minus zhvlerësimin në pasqyrat financiare të veçanta të investitorit.
33	Përveçse siç lejohet ose kërkohet nga paragrafi 35 një shoqëri mëmë duhet të paraqesë pasqyra financiare të konsoliduara në të cilën ajo konsolidon investimet e saj në njësitë e kontrolluara prej saj në përputhje me këtë standard. Pasqyrat financiare të konsoliduara duhet të përfshijnë të gjitha njësitë e kontrolluara të shoqërisë mëmë.
34	Kur një njësi ekonomike e përfshirë në konsolidim ka një interes pjesëmarrës në një njësi tjetër ekonomike, informacioni financiar për këtë të fundit paraqitet në pasqyrat financiare të konsoliduara si zë më vete me një përshkrim të përshtatshëm.
35	Një shoqëri mëmë nuk paraqet pasqyra financiare të konsoliduara nëse: (a) plotësohen të dyja kushtet vijuese: (i) shoqëria mëmë është vetë një njësi e kontrolluar nga një njësi ekonomike tjetër mëmë që: - zotëron 100% të aksioneve të njësisë ekonomike të përjashtuar nga detyrimi për hartimin e pasqyrave të konsoliduara ose; - zotëron 90% apo më shumë të aksioneve të njësisë ekonomike të përjashtuar dhe pjesa tjetër e aksionarëve e kanë aprovuar përjashtimin nga detyrimi i hartimit të pasqyrave të konsoliduara; dhe (ii) njësia ekonomike mëmë e njësisë ekonomike të përjashtuar nga detyrimi për konsolidimin e pasqyrave financiare përgatit pasqyra financiare të konsoliduara të qëllimit të përgjithshëm që pajtohen me të gjitha SKK-të ose me këtë SKK; ose (b) ajo nuk ka njësi të kontrolluar përveç atyre të blera me qëllimin e shitjes ose mbylljes brenda një viti. Një shoqëri mëmë duhet ta kontabilizojë këtë njësi të kontrolluar me koston minus zhvlerësimin.
36	Një njësi e kontrolluar është një njësi ekonomike që është e kontrolluar nga shoqëria mëmë. Kontrolli është fuqia për të qeverisur politikat e shfrytëzimit dhe ato financiare të një njësie në mënyrë që të sigurojë përfitime nga veprimtaritë e saj. Nëse një njësi ka krijuar një njësi me qëllim të veçantë (NQV) për të përmbushur një objektiv të ngushtë të mirëpërcaktuar, njësia duhet të konsolidojë NQV kur thelbi i marrëdhënies tregon që NQV-ja është e kontrolluar nga ajo njësi. (shiko paragrafët 17–18).
37	Kontrolli presupozohet se ekziston kur njësia mëmë zotëron në mënyrë direkte ose të tërthortë (nëpërmjet njësive të kontrolluara prej saj) më shumë se gjysmën e të drejtës votuese të njësisë së kontrolluar, përveç rasteve përjashtimore, kur mund të tregohet qartë që një zotërim i tillë nuk përbën kontroll. Kontrolli ekziston gjithashtu kur njësia mëmë zotëron gjysmën ose më pak se gjysmën e të drejtës votuese të njësisë së kontrolluar, por ka : (a) pushtet mbi më shumë se gjysmën e të drejtës votuese, nëpërmjet një marrëveshjeje me investitorë të tjerë; (b) pushtet për të drejtuar politikat financiare dhe të shfrytëzimit të njësisë ekonomike, sipas statutit të njësisë ose një marrëveshjeje; (c) pushtet për të emëruar ose shkarkuar shumicën e anëtarëve të stafit drejtues dhe organit më të lartë mbikëqyrës (për shembull bordin drejtues dhe bordin e mbikëqyrjes së shoqërisë); (d) pushtet për të përcaktuar shumicën e votave në procesin e vendimmarrjes së bordit të drejtorëve dhe organit më të lartë të mbikëqyrjes.
38	Kontrolli gjithashtu mund të arrihet duke pasur opsione ose instrumente financiare të konvertueshëm që janë aktualisht të ushtrueshëm, ose duke pasur një agjent me aftësinë për të drejtuar veprimtaritë në përfitim të njësisë kontrolluese.
39	Një njësi e kontrolluar nuk përjashtohet nga konsolidimi thjesht sepse investitori është një organizatë investimi ose një njësi e ngjashme.
40	Një njësi e kontrolluar nuk përjashtohet nga konsolidimi sepse veprimtaritë e biznesit nuk janë të ngjashme me atë të njësive të tjera brenda grupit. Informacioni i duhur jepet duke konsoliduar njësi të tilla si dhe duke dhënë informacione shtesë në pasqyrat financiare të konsoliduara rreth veprimtarive të ndryshme të biznesit të njësive të kontrolluara.
41	Njësia ekonomike mëmë dhe të gjitha njësitë e kontrolluara prej saj duhen përfshirë në konsolidim, pavarësisht se ku operojnë dhe ku i kanë selitë njësitë e kontrolluara dhe pavarësisht faktit nëse në juridiksionet ku veprojnë ka kufizime për transferimin jashtë juridiksionit të mjeteve monetare apo aktiveve të tjera.

42	Në pasqyrat financiare të konsoliduara nuk është nevoja të përfshihet një njësi ekonomike, edhe nëse është një njësi ekonomike me interes publik, kur përmbushet të paktën njëri prej kushteve të mëposhtme: a) në raste tejet të rralla kur informacioni i nevojshëm për hartimin e pasqyrave financiare të konsoliduara në përputhje me këtë Standard nuk mund të sigurohet pa shpenzime ose vonesa të pajustificueshme; b) kufizime të forta dhe afatgjata i imponojnë njësisë ekonomike mëmë mos ushtrimin e të drejtave të saj mbi aktivet ose menaxhimin e njësisë ekonomike që nuk përfshihet në konsolidim;
43	Çdo njësi ekonomike, përfshirë edhe njësitë ekonomike me interes publik, përjashtohen nga detyrimi për të paraqitur pasqyra financiare të konsoliduara nëse: a) ka vetëm njësi bija të tilla që individualisht apo të marra së bashku janë jomateriale; ose b) të gjitha njësitë ekonomike bija përjashtohen nga konsolidimi sipas paragrafit 42.
44	Ndonëse në pjesën më të madhe, njësitë e kontrolluara janë njësi tregtare, në rrethana të caktuara edhe njësi jotregtare (për shembull, fondacionet dhe institucionet jofitimprurëse) mund ta përmbushin përkufizimin e një shoqërie të kontrolluar. Përveç kriterëve të përmendura në paragrafin 37, përcaktimi i kontrollit (ose ndikimit të ndjeshëm) për njësitë jotregtare mbështetet gjithashtu në faktin se cila njësi do të zotërojë aktivet e njësisë jotregtare, pas likuidimit të saj.
45	Pasqyrat financiare të konsoliduara përbëhen nga pasqyra e konsoliduar e pozicionit financiar, pasqyra e konsoliduar e performancës, pasqyra e konsoliduar e fluksit të mjeteve monetare, pasqyra e konsoliduar e ndryshimeve në kapital dhe shënimet shpjeguese përkatëse.
	Njësitë ekonomike me qëllim të veçantë
46	Një njësi ekonomike duhet të përgatisë pasqyra financiare të konsoliduara që përfshijnë atë vetë si dhe çdo NQV që është e kontrolluar nga ajo. Përveç rrethanave të përshkruara në paragrafin 37, rrethanat e mëposhtme mund të tregojnë që një njësi ekonomike kontrollon një NQV (kjo nuk është një listë gjithëpërfshirëse): (a) veprimtaritë e NQV-së zhvillohen në emër të njësisë ekonomike sipas nevojave të saj specifike të biznesit; (b) njësia ka fuqinë përfundimtare vendimmarrëse mbi veprimtaritë e NQV-së edhe pse vendimet e përditshme janë të deleguara; (c) njësia ekonomike ka të drejtën të përfitojë shumicën e përfitimeve të NQV-së dhe prandaj mund të ekspozohet ndaj rreziqeve rastësore që lidhen me veprimtarinë e NQV-së; (d) njësia mban shumicën e rreziqeve të mbetura ose të pronësisë të lidhura me NQV-në dhe aktivet e saj.
	Procedurat e konsolidimit
47	Pasqyrat financiare të konsoliduara paraqesin informacion financiar rreth grupit si një njësi e vetme ekonomike. Në përgatitjen e pasqyrave financiare të konsoliduara, një njësi ekonomike duhet të: (a) kombinojë pasqyrat financiare të shoqërisë mëmë dhe njësive të kontrolluara prej saj, zë për zë, duke bashkuar zërat e ngjashëm të aktiveve, detyrimeve, kapitalit, të ardhurave dhe shpenzimeve; (b) eliminojë vlerën kontabël të investimeve të shoqërisë mëmë në secilën njësi të kontrolluar dhe pjesën e shoqërisë mëmë në kapitalin e secilës njësi të kontrolluar; (c) masë dhe të paraqesë interesin jokontrollues në fitimin ose humbjen e njësive të konsoliduara për periudhën e raportimit veçmas nga interesi i pronarëve të shoqërisë mëmë; dhe (d) masë dhe paraqesë interesin jokontrollues në aktivet neto të njësive të konsoliduara, veçmas nga kapitali i pronarëve të shoqërisë mëmë në to. Interesi jokontrollues në aktivet neto konsiston në: (i) vlerën e interesit jokontrollues në datën fillestare të kombinimit të biznesit (ii) pjesën e interesit jokontrollues në ndryshimet e kapitalit që nga data e kombinimit.
48	Pjesët e fitimit/humbjes dhe ndryshimet e kapitalit, shpërndarë mes aksionarëve të shoqërisë mëmë dhe interesave jokontrolluese, përcaktohen në bazë të interesave ekzistuese të pronësisë dhe nuk reflektojnë ushtrimin ose konvertimin e mundshëm të opsioneve apo instrumenteve të konvertueshëm.
	Tëpricat dhe transaksionet nga marrëdhëniet brenda grupit

49	Tepricat dhe transaksionet nga marrëdhëniet brenda grupit, duke përfshirë të ardhurat, shpenzimet dhe dividendët, eliminohen tërësisht. Fitimet dhe humbjet që rezultojnë nga transaksionet brenda grupit që janë njohur në aktive, si inventarët apo aktive afatgjatë materiale, eliminohen tërësisht. Humbjet nga marrëdhëniet brenda grupit mund të tregojnë një zhvlerësim që kërkon njohje në pasqyrat financiare të konsoliduara (shih SKK 5 “<i>Aktivet afatgjatë materiale dhe aktivet afatgjatë jomateriale</i>”). SKK 11 “<i>Tatimi mbi fitimin</i>” zbatohet për diferencat e përkohshme që rezultojnë nga eliminimi i fitimeve dhe humbjeve nga transaksionet brenda grupit.
	Datë e njëjtë raportimi
50	Pasqyrat financiare të shoqërisë mëmë dhe njësive të kontrolluara prej saj, të përdorura në përgatitjen e pasqyrave financiare të konsoliduara, duhet të përgatiten në të njëjtën datë raportimi, përveçse kur kjo është e vështirë për t’u bërë.
51	Standardi lejon ose kërkon që pasqyrat financiare të konsoliduara të përpilohen në një datë tjetër, të ndryshme nga sa përcaktohet në paragrafin 50 të këtij Standardi, në rastet kur drejtimi gjykon se është me rëndësi të merren në konsideratë datat e pasqyrave financiare të numrit më të madh të njësive ekonomike ose të njësive ekonomike më të rëndësishme të përfshira në konsolidim, me kusht që: - ky fakt të bëhet i ditur në shënimet e pasqyrave financiare dhe të jepen arsyet për këtë; - të mbahen në konsideratë, ose të bëhen të ditura, ngjarjet e rëndësishme që kanë të bëjnë me aktivet dhe detyrimet, pozicionin financiar dhe fitimin ose humbjen e njësive ekonomike të përfshira në konsolidim, ngjarje këto që kanë ndodhur që nga data e raportimit të asaj njësie ekonomike deri në datën e pasqyrave financiare të konsoliduara; dhe - kur data e raportimit të një njësie ekonomike është përpara ose pas datës së pasqyrave financiare të konsoliduara, me një diferencë prej më shumë se tre muajsh, ajo njësi ekonomike konsolidohet në bazë të pasqyrave financiare të ndërmjetme të hartuara në datën e pasqyrave financiare të konsoliduara.
	Politikat e njëjta kontabël
52	Pasqyrat financiare të konsoliduara përgatiten duke përdorur politika kontabël të njëjta për pasqyrat financiare të njësive të kontrolluara të konsoliduara. Nëse një njësi e kontrolluar e konsoliduar i ka përgatitur pasqyrat financiare të saj, duke përdorur politika të tjera kontabël (për shembull, në përputhje me parime të kontabilitetit gjerësisht të pranuar të një vendi tjetër), bëhen rregullimet e duhura në pasqyrat financiare të njësive të kontrolluara para se të bëhet konsolidimi, me qëllim që ato të jenë në përputhje me politikat kontabël të grupit.
	Blerja dhe mbyllja/shitja e njësive të kontrolluara
53	Njësitë e kontrolluara konsolidohen nga data e blerjes së tyre. Të ardhurat dhe shpenzimet e një njësie të kontrolluar përfshihen në pasqyrat financiare të konsoliduara deri në datën kur shoqëria mëmë heq dorë nga kontrolli i njësive të kontrolluara. Kur një njësi e kontrolluar mbyllet/shitet gjatë periudhës kontabël, të ardhurat dhe shpenzimet e saj do të përfshihen në pasqyrën e performancës të konsoliduar deri në datën e mbylljes/shitjes. Diferenca mes të ardhurave nga mbyllja/shitja dhe vlerës kontabël të aktiveve neto në pasqyrën e pozicionit financiar të grupit (duke përfshirë emrin e mirë) në datën e mbylljes, duke përjashtuar vlerat kumulative të çdo difference këmbimi që lidhet me një njësi të huaj të njohur në kapital në përputhje me SKK 12 “<i>Efektet e ndryshimeve të kurseve të këmbimit</i>”, do të njihet në pasqyrën e konsoliduar të performancës si fitim ose humbje nga mbyllja/shitja e njësive të kontrolluara.
54	Nëse një njësi nuk është më njësi e kontrolluar, por investitori (shoqëria mëmë e mëparshme) vazhdon të mbajë një investim në të, ai investim duhet të kontabilizohet si aktiv financiar në përputhje me SKK 3 “<i>Instrumentet financiare</i>” që nga data që njësi nuk është më njësi e kontrolluar, me përjashtim të rasteve kur ajo bëhet një pjesëmarrje ose një sipërmarrje e përbashkët (në këtë rast zbatohen paragrafët e SKK 14). Vlera kontabël e investimit në datën që njësi heq dorë nga të qenët njësi e kontrolluar duhet të konsiderohet si kosto në matjen fillestare të aktivitetit financiar.
	Interesi jokontrollues në njësitë e kontrolluara
55	Interesat jokontrolluese do të paraqiten në pasqyrën e konsoliduar të pozicionit financiar në kapital, të ndara nga kapitali i aksionarëve të shoqërisë mëmë (shih gjithashtu formatin e pasqyrës së pozicionit financiar të paraqitur në shtojcën 1 të SKK 2). Interesat jokontrolluese në fitimin ose humbjen e grupit do të paraqiten gjithashtu në një zë më vete në pasqyrën e konsoliduar të të ardhurave dhe shpenzimeve (shih, gjithashtu, formatin e pasqyrës së performancës të paraqitur në shtojcën 2 të SKK 2).
56	Fitimi ose humbja duhet t’i atribuohet si aksionarëve të shoqërisë mëmë ashtu dhe interesit jokontrollues edhe nëse kjo rezulton në një interes jokontrollues me tepricë negative.
	Pasqyrat financiare të veçanta

	Paraqitja e pasqyrave financiare të veçanta
57	Paragrafi 33 i kërkon një shoqërie mëmë të paraqesë pasqyra financiare të konsoliduara. Ky Standard nuk kërkon paraqitjen e pasqyrave financiare të veçanta për njësinë që është shoqëri mëmë ose për njësitë e kontrolluara.
58	Pasqyrat financiare të një njësie që nuk ka njësi të kontrolluara, nuk janë pasqyra financiare të veçanta. Prandaj, një njësi që nuk është shoqëri mëmë por ka investuar në një pjesëmarrje ose ka një interes të përbashkët në një sipërmarrje të përbashkët, paraqet pasqyrat e saj financiare në pajtim me paragrafët e SKK 14, sipas rastit. Ajo gjithashtu mund të zgjedhë të paraqesë pasqyra financiare të veçanta.
	Zgjedhja e politikave kontabël
59	Kur një shoqëri mëmë, përgatit pasqyra financiare të veçanta dhe i deklaron ato të hartuara në përputhje me SKK-të, këto pasqyra duhet të pajtohen me të gjitha kërkesat e këtyre Standardeve. Njësia duhet të përdorë një nga politikat kontabël për kontabilizimin e investimeve të saj në njësitë e kontrolluara: - kostoja minus zhvlerësimin (në përputhje me SKK 3 “Instrumentet financiare”); - vlerën e drejtë (ndryshimet në vlerën e drejtë njihen në fitim ose humbje në përputhje me SKK 3 “Instrumentet financiare”); - metodën e kapitalit neto (në përputhje me kërkesat e SKK 14). Njësia duhet të zbatojë të njëjtën politikë kontabël për të gjitha investimet në një klasë të caktuar (njësi të kontrolluara, pjesëmarrje ose sipërmarrje të përbashkëta), por mund të zgjedhë politika të ndryshme kontabël për klasa të ndryshme.
	Pasqyrat financiare të kombinuara
60	Pasqyrat financiare të kombinuara janë një grup i vetëm pasqyrash financiare i dy ose më shumë njësive të kontrolluara nga një investitor i vetëm. Ky Standard nuk kërkon përgatitjen e pasqyrave financiare të kombinuara.
61	Nëse investitori përgatit pasqyra financiare të kombinuara dhe i përshkruan ato si në përputhje me SKK-të, këto pasqyra duhet të pajtohen me të gjitha kërkesat e SKK-ve. Transaksionet dhe tepricat e llogarive nga marrëdhëniet midis njësive brenda grupit duhet të eliminohen; fitimet ose humbjet që rezultojnë nga transaksionet midis njësive brenda grupit, që janë njohur në aktive, si inventarë dhe aktive afatgjata materiale, duhet të eliminohen; pasqyrat financiare të njësive të përfshira në pasqyrat financiare të kombinuara duhet të përgatiten në të njëjtën datë raportimi, përveçse kur kjo është e vështirë për t'u bërë; si dhe duhet të ndiqen politika kontabël të njëjta për transaksionet e ngjashme dhe ngjarje të tjera në rrethana të ngjashme.
	SHËNIMET SHPJEGUESE
	Për kombinime biznesi të realizuara gjatë periudhës raportuese
62	Për çdo kombinim biznesi që kryhet gjatë periudhës, blerësi do të japë informacione shpjeguese në vijim: (a) emrat dhe përshkrimet e njësive ekonomike ose bizneseve të kombinuara; (b) datën e blerjes; (c) përqindjen e instrumenteve të kapitalit të zakonshëm të blerë; (d) koston e kombinimit dhe një përshkrim të përbërësve të kësaj kostoje (si mjete monetare, instrumente kapitali dhe instrumente borxhi); (e) shumat e njohura në datën e blerjes për çdo klasë të aktiveve të njësisë së blerë, detyrimet dhe detyrimet e kushtëzuara, duke përfshirë emrin e mirë; (f) shumat e tepërta të njohura në fitim ose humbje në përputhje me paragrafin 32 dhe nënzhërit në pasqyrën e të ardhurave në të cilin është njohur teprica.
	Për të gjitha kombinimet e biznesit
63	Një blerës do të japë informacion shpjegues për rakordimin e vlerës kontabël të emrit të mirë në fillim dhe në fund të periudhës raportuese, duke treguar veçmas: (a) ndryshimet që lindin nga kombinimet e biznesit të ri; (b) humbjet nga zhvlerësimi; (c) nxjerrjet jashtë përdorimi të bizneseve të fituara më parë; (d) ndryshimet e tjera;

	Ky rakordim nuk duhet të paraqitet për periudhat e mëparshme
	Njësitë e kontrolluara
	Dhënia e informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare të konsoliduara
64	Në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare të konsoliduara duhen bërë deklaratimet e mëposhtme: (a) fakti që pasqyrat janë pasqyra financiare të konsoliduara; (b) baza për arritjen në konkluzionin se kontrolli ekziston kur shoqëria mëmë nuk zotëron, direkt ose indirekt përmes njërive të kontrolluara, më shumë se gjysmën e fuqisë votuese. (c) çdo ndryshim midis datave të raportimit të pasqyrave financiare të shoqërisë mëmë dhe njërive të kontrolluara prej saj të përdorura në përgatitjen e pasqyrave financiare të konsoliduara; (d) natyrën dhe shtrirjen e çdo kufizimi domethënës (p.sh., që rezultojnë nga marrëveshjet e huamarrjes ose kërkesat rregullatore) mbi aftësinë e njërive të kontrolluara për t'i transferuar fonde shoqërisë mëmë në formën e dividendëve ose për t'i ripaguar huat.
65	Krahas informacioneve që kërkon paragrafi 64, shënimet e pasqyrave financiare të konsoliduara japin edhe informacionet e mëposhtme: (a) në lidhje me njësitë ekonomike të përfshira në konsolidim: (i) emrat dhe selitë e regjistruara të këtyre njërive ekonomike; (ii) përqindjen e kapitalit të mbajtur në këto njësi ekonomike, me përjashtim të mëmës, nga njësitë e tjera ekonomike të përfshira në konsolidim ose nga persona që veprojnë në emër të tyre por për llogari të atyre njërive ekonomike; dhe (iii) informacion se cili prej kushteve të përmendura në këtë Standard ka përbërë bazën mbi të cilën është bërë konsolidimi. (b) emrat dhe selinë e regjistruar të njërive ekonomike ku njësitë e përfshira në konsolidim kanë interesa pjesëmarrëse dhe përqindjen e kapitalit të tyre të mbajtur nga njësitë ekonomike të përfshira në konsolidim ose nga persona që veprojnë në emër të tyre por për llogari të atyre njërive; (c) emrat dhe selinë e regjistruar të njërive ekonomike të konsoliduara në mënyrë proporcionale, faktorët mbi të cilët mbështetet administrimi i përbashkët i atyre njërive ekonomike dhe përqindjen e kapitalit të tyre të mbajtur nga njësitë ekonomike të përfshira në konsolidim ose nga persona që veprojnë në emër të tyre por për llogari të atyre njërive; dhe (d) në lidhje me secilën prej njërive ekonomike, me përjashtim të atyre në të cilën njësitë ekonomike të përfshira në konsolidim, ose vetë ose përmes personave që veprojnë në emër të tyre por për llogari të njërive ekonomike, mbajnë një interes në pjesëmarrje: (i) emrat dhe selitë e regjistruara të këtyre njërive ekonomike; (ii) përqindjen e mbajtur në kapital; (iii) shumën e kapitalit, rezervave dhe fitimit/humbjes për vitin më të fundit financiar të njësisë ekonomike në fjalë për të cilën janë miratuar pasqyrat financiare. Informacioni për kapitalin, rezervat dhe fitimin/humbjen, mund të mos paraqitet kur njësi ekonomike në fjalë nuk e publikon pasqyrën e pozicionit financiar.
66	Kur një njësi ekonomike mëmë përjashtohet nga detyrimi për të paraqitur pasqyra financiare të konsoliduara sipas paragrafit 35 të këtij Standardi, atëherë: (a) shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare të njësisë ekonomike të përjashtuar japin informacionet e mëposhtme: (i) emrin dhe selinë e regjistruar të njësisë ekonomike mëmë që paraqet pasqyrat financiare të konsoliduara të përmendura në pikën “a” të paragrafit 35; dhe (ii) përjashtimin nga detyrimi për të paraqitur pasqyra financiare të konsoliduara dhe një raport drejtimi të konsoliduar. (b) njësi ekonomike e përjashtuar nga detyrimi për të paraqitur pasqyra të konsoliduara publikon: - pasqyrat financiare të konsoliduara të përmendura në paragrafin 35 të këtij Standardi, pika (a), si dhe raportin e konsoliduar të ecurisë vjetore të përgatitur nga njësi ekonomike mëmë; dhe - raportin e auditimit të njësisë ekonomike mëmë;
	Dhënia e shpjegimeve në pasqyrat financiare të veçanta

67	Kur një shoqëri mëmë, përgatit pasqyra financiare të veçanta, këto pasqyra financiare duhet të sqarojnë: (a) që pasqyrat janë pasqyra financiare të veçanta; (b) një përshkrim të metodave të përdorura për të kontabilizuar investimet në njësi të kontrolluar; si dhe (c) duhet t'i bëjnë referencë pasqyrave financiare të konsoliduara ose pasqyrave të tjera me të cilat lidhen pasqyrat financiare të veçanta.	
	Dhënia e shpjegimeve në pasqyrat financiare të kombinuara	
68	Pasqyrat financiare të kombinuara duhet të paraqesin sa vijon: (a) faktin që pasqyrat financiare janë pasqyra financiare të kombinuara; (b) arsyen pse janë përgatitur pasqyrat financiare të kombinuara; (c) bazën për përcaktimin se cilat njësi janë përfshirë në pasqyrat financiare të kombinuara; (d) bazën për përgatitjen e pasqyrave financiare të kombinuara; (e) dhënien e informacioneve për palët e lidhura.	
	DATA E HYRJES NË ZBATIM	
69	SKK 9 “Kombinimet e bizneseve dhe konsolidimi”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 9 (2023) do të zbatohen në prospektivë.	
	TABELA KRAHASUESE	
70	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF-të për NVM-të (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.	
	Paragrafët e SKK 9	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015
	Paragrafi 1	Asnjë
	Paragrafi 2	Asnjë
	Paragrafi 3	Asnjë
	Paragrafi 4	Sek. 9.1, sek. 19.1
	Paragrafi 5	Sek. 19.2
	Paragrafi 6	Sek. 9.10, sek. 19.3, sek. 19.9
	Paragrafi 7	Sek. 19.4
	Paragrafi 8	Sek. 19.5
	Paragrafi 9	Sek. 19.6
	Paragrafi 10	Asnjë
	Paragrafi 11	Asnjë
	Paragrafi 12	Asnjë
	Paragrafi 13	Sek. 19.17
	Paragrafi 14	Asnjë
	Paragrafi 15	Sek. 19.16
	Paragrafi 16	Sek. 19.7
	Paragrafi 17	Sek. 19.8
	Paragrafi 18	Sek. 19.10

Paragrafi 19	Sek. 19.11
Paragrafi 20	Asnjë
Paragrafi 21	Sek. 19.12
Paragrafi 22	Sek. 19.13
Paragrafi 23	Sek. 19.14
Paragrafi 24	Sek. 19.15
Paragrafi 25	Sek. 19.18
Paragrafi 26	Sek. 19.19
Paragrafi 27	Sek. 19.20
Paragrafi 28	Sek. 19.21
Paragrafi 29	Sek. 19.22
Paragrafi 30	Sek. 19.23
Paragrafi 31	Sek. 19.24
Paragrafi 32	Asnjë
Paragrafi 33	Sek. 9.2
Paragrafi 34	Asnjë
Paragrafi 35	Sek. 9.3, sek. 9.3 A
Paragrafi 36	Sek. 9.4
Paragrafi 37	Sek. 9.5
Paragrafi 38	Sek. 9.6
Paragrafi 39	Sek. 9.7
Paragrafi 40	Sek. 9.8
Paragrafi 41	Sek. 9.9
Paragrafi 42	Asnjë
Paragrafi 43	Asnjë
Paragrafi 44	Asnjë
Paragrafi 45	Asnjë
Paragrafi 46	Sek. 9.11
Paragrafi 47	Sek. 9.13
Paragrafi 48	Sek. 9.14
Paragrafi 49	Sek. 9.15
Paragrafi 50	Sek. 9.16
Paragrafi 51	Sek. 9.16
Paragrafi 52	Sek. 9.17
Paragrafi 53	Sek. 9.18
Paragrafi 54	Sek. 9.19

	Paragrafi 55	Sek. 9.20, sek. 9.21
	Paragrafi 56	Sek. 9.22
	Paragrafi 57	Sek. 9.24
	Paragrafi 58	Sek. 9.25
	Paragrafi 59	Sek. 9.26
	Paragrafi 60	Sek. 9.28
	Paragrafi 61	Sek. 9.29
	Paragrafi 62	Sek. 19.25
	Paragrafi 63	Sek. 19.26
	Paragrafi 64	Sek. 9.23
	Paragrafi 65	Asnjë
	Paragrafi 66	Asnjë
	Paragrafi 67	Sek. 9.27
	Paragrafi 68	Sek. 9.30
	Paragrafi 69	Asnjë
	Paragrafi 70	Asnjë

Para	SKK 10 “GRANTET QEVERTARE DHE FORMA TË TJERA TË NDIHMËS” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZA E PËRGATITJES
1	Objekti i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 10 <i>Grantet qeveritare dhe forma të tjera të ndihmës</i> (SKK 10), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është dhënia e parimeve të njohjes, matjes dhe vlerësimit të mëposhtëm të granteve qeveritare dhe formave të tjera të ndihmës në pasqyrat financiare të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe të raportimit financiar të pranuar në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 10 është i krahasueshëm me seksionin 24 – <i>Grantet qeveritare</i> të SNRF për NVM (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të Standardit Kombëtar me paragrafë të SNRF për NVM (2015) është dhënë në paragrafin 16. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 10 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësisë ekonomike duhet që me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri në 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky standard do të përdoret për trajtimin kontabël dhe shpjegimin e granteve qeveritare dhe formave të tjera të ndihmës.
5	Ky standard do të përdoret për përgatitjen e pasqyrave financiare nga ato njësi ekonomike, të cilat kanë marrë grante qeveritare ose forma të tjera ndihme. Parimet dhe kërkesat e paraqitura në këtë standard do të përdoren në lidhje me grantet qeveritare të marra nga organizma qeveritare, për sa kohë që këto organizma nuk janë aksionarë të njësisë ekonomike, si dhe kërkesat e SKK 10 nuk bien ndesh me SKK të tjera, që trajtojnë këto aspekte dhe sigurojnë një paraqitje të vërtetë e të besueshme.
6	Ky standard nuk trajton aspektet e mëposhtme: (a) trajtimi kontabël dhe shënimet shpjeguese të ndihmës qeveritare në pasqyrat financiare të ndihmë-dhënësit; (b) ndihmën qeveritare që i jepet një njësi ekonomike në formën e lehtësirave në përcaktimin e të ardhurave të tatueshme ose në formën e detyrimit të kufizuar tatimor. Shembuj të përfitimeve të tilla janë aktivitetet e përjashtuara nga tatimet, e drejta për kreditimin e tatimit mbi investimet e bëra, zbritja e amortizimit të përshpejtuar dhe norma të reduktuara të përqindjes së tatimit mbi fitimin (SKK 11 “ <i>Tatimi mbi fitimin</i> ”).
	PËRKUFIZIMET KRYESORE
7	Më poshtë jepen disa përkufizime të temave kryesorë të përdorur në këtë standard: Ndihma është një veprim i ndërmarrë nga një organizëm qeveritar, me synimin për t’i ofruar një përfitim ekonomik të veçantë një njësi ekonomike apo një tërësie njësie ekonomike që plotësojnë disa kriteret të përcaktuara. Shembujt përfshijnë këshillimin teknik ose të marketingut falas, sigurimin e garancive dhe huave me normë interesi zero ose shumë të ulët. Ndihmës nuk mund t’i caktohet një vlerë e arsyeshme. Ndihma e trajtuar në këtë standard nuk ka të bëjë me lehtësirat që ofrohen në mënyrë të tërthortë e që ndikojnë mbi tregtinë në përgjithësi, si për shembull ofrimi i infrastrukturës në zona që kanë nevojë për zhvillim, vendosja e kufizimeve tregtare mbi konkurrentët, apo sigurimi i kushteve lehtësuese, si vaditjet ose rrjetëzimet e ujit, çka i ofrohet në mënyrë të vazhdueshme dhe pa dallim një komuniteti të tërë. Grantet qeveritare janë ndihmë e dhënë nga një organizëm qeveritar, në formën e transferimit të burimeve apo aktiveve të një njësi ekonomike, përkundërt plotësimit në të shkuarën ose në të ardhmen të disa kushteve të paracaktuara që lidhen me aktivitetet e shfrytëzimit të kësaj njësi ekonomike. Këtu bëjnë përjashtim transaksionet me qeverinë, të cilat nuk mund të dallohen nga veprimet normale tregtare të njësisë ekonomike (për shembull, një prokurim nga ana e organeve qeveritare, nëpërmjet së cilës realizohet një pjesë e shitjeve të njësisë ekonomike). Borxhet e falshme janë borxhe, për të cilat huadhënësi merr përsipër të anulojë ripagesën e tyre, në varësi të plotësimit të disa kushteve të caktuara.
8	Grantet qeveritare ndryshojnë nga format e tjera të ndihmës pasi vlera e tyre monetare mund të përcaktohet relativisht me saktësi dhe mund të dallohet nga transaksionet e tjera të zakonshme tregtare të njësisë ekonomike.
	GRANTET QEVERTARE
	Njohja dhe matja e granteve qeveritare

9	Një njësi ekonomike i njeh grantet qeveritare si vijon: (a) Një grant qeveritar që nuk imponon kushte të specifikuara të performancës në të ardhmen mbi përfituesin njihet në të ardhura, kur granti qeveritar është arkëtuar/përfituar. (b) Një grant qeveritar që imponon kushte të specifikuara të performancës në të ardhmen mbi përfituesin njihet në të ardhura vetëm kur kushtet e performancës janë plotësuar. (c) Grantet qeveritare të marra para se të plotësohet kriteri i njohjes së të ardhurave njihen si një detyrim.	
10	Një njësi ekonomike do të masë grantet qeveritare të përfituara me vlerën e drejtë të aktivitetit të marrë ose për t'u marrë.	
11	Një borxh i falshëm trajtohet si një grant qeveritar kur ka siguri të mjaftueshme që njësi ekonomike do të plotësojë kushtet e paracaktuara për faljen e borxhit.	
	PARAQITJA NË PASQYRAT FINANCIARE	
12	Aktivet e marra ose të blera nëpërmjet granteve qeveritare njihen në pasqyrën e pozicionit financiar në të njëjtën mënyrë siç njihen aktivet e tjera të të njëjtët lloj.	
13	Të ardhurat dhe shpenzimet, që lidhen me grantet qeveritare, njihen në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve në zërat “Të ardhura të tjera të shfrytëzimit/dhe shpenzime të tjera të shfrytëzimit” ose si zë më vete.	
	SHËNIMET SHPJEGUESE	
14	Në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare duhet të paraqitet informacioni i mëposhtëm, në lidhje me grantet qeveritare dhe ndihma të tjera: (a) natyrën dhe shumën e granteve qeveritare të njohura në pasqyrat financiare; (b) kushtet e papërmbluara dhe detyrimet e kushtëzuara të lidhura me grantet qeveritare që nuk kanë qenë të njohura në të ardhurat; (c) një përshkrim të formave të tjera të ndihmës qeveritare nga të cilat njësi ekonomike ka përfituar drejtpërdrejt.	
	DATA E HYRJES NË ZBATIM	
15	SKK 10 “Grantet qeveritare dhe forma të tjera të ndihmës”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 10 (2023) do të zbatohen në perspektivë.	
	TABELA KRAHASUESE	
16	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF për NVM (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.	
	Paragrafët e SKK 10	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015
	Paragrafi 1	Asnjë
	Paragrafi 2	Asnjë
	Paragrafi 3	Asnjë
	Paragrafi 4	Sek. 24.1
	Paragrafi 5	Asnjë
	Paragrafi 6	Sek. 24.3
	Paragrafi 7	Sek. 24.7; 24.2; 24.1
	Paragrafi 8	Sek. 24.2
	Paragrafi 9	Sek. 24.4
	Paragrafi 10	Sek. 24.5
	Paragrafi 11	Asnjë
	Paragrafi 12	Asnjë
	Paragrafi 13	Asnjë
	Paragrafi 14	Sek. 24.6
	Paragrafi 15	Asnjë
	Paragrafi 16	Asnjë

Para	SKK 11 “TATIMI MBI FITIMIN” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES
1	Objekti i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 11 “ <i>Tatimi mbi fitimin</i> ” (SKK 11), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës përfinancat, është dhënia e parimeve të njohjes, matjes dhe vlerësimit të mëposhtëm të tatimit mbi fitimin si dhe të shpjegimeve të nevojshme në pasqyrat financiare, të përgatitura në përputhje me Standardet Kom bëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe të raportimeve financiare të pranuar në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 11 është i krahasueshëm me seksionin 29 “ <i>Tatimi mbi të ardhurat</i> ” të Standardit Ndërkombëtar të Raportimit Financiar për NVM-të (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të Standardit me paragrafë të SNRF për NVM (2015) është dhënë në paragrafin 40. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 11 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësisë ekonomike duhet që me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësisë ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky Standard mbulon kontabilizimin e tatimit mbi fitimin. Ai i kërkon një njësi ekonomike të njohë pasojat tatimore aktuale dhe të ardhshme nga transaksionet dhe ngjarjet e tjera të njohura në pasqyrat financiare. Njësitë ekonomike të vogla inkurajohen por nuk janë të detyruara të zbatojnë kërkesat e këtij standardi për tatimin e shtyrë.
5	Për qëllime të këtij Standardi, tatimi mbi fitimin përfshin të gjitha tatimet brenda dhe jashtë vendit mbi fitimet e tatueshme (të pagueshme nga shoqëria mëmë, njësitë e kontrolluara prej saj ose pjesëmarrjet). Tatimi mbi fitimin përfshin, gjithashtu, tatimin në burim, i cili paguhet nga një njësi e kontrolluar, pjesëmarrje ose sipërmarrje e përbashkët për shpërndarjet e bëra te njësi ekonomike.
6	Ky Standard nuk trajton kontabilizimin e diferencave të përkohshme, që mund të krijohen nga grantet qeveritare ose nga përjashtimet tatimore të investimeve.
	PËRKUFIZIMET KRYESORE
7	Më poshtë jepen përkufizimet e disa termave kryesorë të përdorur në këtë Standard: Rezultati kontabël është fitimi ose humbja e një periudhe kontabël, para zbritjes së tatimit mbi fitimin. Fitimi (humbja) i/e tatueshëm është fitimi (humbja) kontabël i një periudhe, i/(e) përcaktuar në përputhje me rregullat e vendosura nga organet tatimore, mbi të cilin/(cilën) llogaritet tatimi mbi fitimin i pagueshëm (i zbritshëm). Shpenzimi (e ardhura) tatimor është shuma totale që i zbritet (shtohet) fitimit (humbjes) kontabël për përcaktimin e fitimit ose humbjes neto të periudhës kontabël, dhe përbëhet nga shpenzimi (e ardhura) tatimor aktual dhe shpenzimi (e ardhura) tatimor i shtyrë. Tatimi aktual është shuma e tatimit mbi fitimin, e pagueshme (e zbritshme) mbi fitimin (humbjen) e tatueshëm të periudhës kontabël aktuale. Detyrime tatimore të shtyra janë shumat e tatimit mbi fitimin, të pagueshme në periudha të ardhshme, të cilat krijohen për shkak të diferencave të përkohshme të tatueshme. Aktive tatimore të shtyra janë shumat e tatimit mbi fitimin, të zbritshme në periudha të ardhshme, të cilat krijohen për shkak të diferencave të përkohshme të zbritshme. Tatimi i shtyrë është: - tatimi i pagueshëm (i zbritshëm) në periudhat e ardhshme, zakonisht si rezultat i realizimit të aktiveve ose shlyerjes së detyrimeve, nga njësi ekonomike, me vlerën e tyre aktuale kontabël; dhe - efekti tatimor i mbartjes së humbjeve tatimore dhe i tatimeve të zbritshme. Diferencat e përkohshme janë diferencat mes vlerës kontabël të një aktivi ose detyrimi në pasqyrën e pozicionit financiar dhe bazës së tij tatimore.

	Diferencat e përkohshme të tatueshme janë diferenca të përkohshme që, në periudha të ardhshme kontabël, kur vlera kontabël e aktivitetit ose detyrimit realizohet ose shlyhet, rezultojnë në shuma të tatueshme. Diferencat e përkohshme të zbritshme janë diferenca të përkohshme që, në periudha të ardhshme kontabël, kur vlera kontabël e aktivitetit ose detyrimit realizohet ose shlyhet, rezultojnë në shuma të zbritshme tatimore. Baza tatimore e një aktivi ose detyrimi është vlera e atij aktivi, ose detyrimi, e njohur dhe e pranuar për qëllime tatimore.
	HAPAT PËR KONTABILIZIMIN E TATIMIT MBI FITIMIN
8	Një njësi ekonomike duhet të kontabilizojë tatimin mbi fitimin duke ndjekur hapat (a)-(i) më poshtë: (1) njeh tatimin aktual, të matur në një vlerë që përfshin efektin e rezultateve të mundshme të një rishikimi nga autoritetet tatimore (paragrafët 9-12); (2) identifikon cilat aktive dhe detyrime mund të priten të ndikojnë në fitimin e tatueshëm nëse ato do të realizoheshin ose shlyheshin me vlerat e tyre kontabël aktuale (paragrafët 13 dhe 14); (3) përcakton bazën tatimore të elementeve të mëposhtëm në fund të periudhës raportuese të: (i) aktiveve dhe detyrimeve të identifikuar (sipas pikës 2); <i>(bazë tatimore e aktiveve dhe detyrimeve përcaktohet nga pasojat e realizimit të aktiveve ose shlyerjes së detyrimeve me vlerat e tyre kontabël aktuale (paragrafët 14 dhe 15));</i> (ii) zërave të tjerë që kanë një bazë tatimore megjithëse nuk janë njohur si aktive ose detyrime (p.sh., zërat e njohur si të ardhura ose shpenzime që do të bëhen të tatueshme ose të zbritshme për qëllime tatimore në periudhat e ardhshme (paragrafi 16)). (4) llogarit çdo diferencë të përkohshme, humbje tatimore të papërdorur dhe tatime të zbritshme (paragrafët 17–18). (5) mat aktivet tatimore të shtyra dhe detyrimet tatimore të shtyra në një vlerë që përfshin efektin e rezultateve të mundshme të një rishikimi nga autoritetet tatimore, duke përdorur norma tatimore që në fund të periudhës raportuese, janë të miratuara ose janë në thelb të miratuara dhe që në bazë të ligjeve tatimore priten të zbatohen kur aktivi tatimor i shtyrë realizohet ose kur detyrimi tatimor i shtyrë shlyhet (paragrafët 22–24). (6) njeh një provizion kundrejt aktiveve tatimore të shtyra në mënyrë që vlera neto e aktiveve tatimore të shtyra të barazojë vlerën më të lartë që ka më shumë mundësi të realizohet sesa jo, bazuar mbi fitimin e tatueshëm aktual ose të ardhshëm (paragrafët 27 dhe 28). (7) shpërndan tatimin aktual dhe të shtyrë tek elementet përkatëse të pasqyrës së të ardhurave dhe shpenzimeve si dhe të pasqyrës së ndryshimeve në kapital (paragrafi 34). (8) paraqet informacionin e kërkuar (paragrafët 33–35).
	NJOHJA DHE MATJA E TATIMIT AKTUAL
9	Një njësi ekonomike njeh një detyrim tatimor të pagueshëm mbi fitimin e tatueshëm për periudhën aktuale. Nëse shuma e paguar për periudhën aktuale dhe periudhat e kaluara tejkalon vlerën e pagueshme për periudhën aktuale, njësia ekonomike njeh tejkalimin si një aktiv tatimor të zbritshëm (rimbursueshëm).
10	Një njësi ekonomike mat një detyrim (aktiv) tatimor aktual në vlerat që ajo pritet të paguajë (rimbursojë) mbi bazën e normave tatimore dhe ligjeve tatimore që janë miratuar ose janë në thelb të miratuara në datën e raportimit. Një njësi ekonomike duhet t'i konsiderojë normat tatimore si në thelb të miratuara atëherë kur ngjarje të ardhshme, pjesë e procesit të miratimit, historikisht nuk kanë ndikuar në rezultatin e këtij procesi dhe nuk ka mundësi të ndodhë një gjë e tillë. Paragrafët 2-31 japin udhëzime të mëtejshme në lidhje me matjen.
11	Një njësi ekonomike duhet të përfshijë, në vlerat e njohura në përputhje me paragrafin 9, efektin e rezultateve të mundshme të një rishikimi nga autoritetet tatimore, të matura në përputhje me paragrafin 31.
	NJOHJA E TATIMIT TË SHTYRË
	Parimi i përgjithshëm i njohjes
12	Një njësi ekonomike njeh një aktiv ose detyrim tatimor të shtyrë për tatimet e zbritshme (rimbursueshme) ose të pagueshme në periudhat e ardhshme si rezultat i transaksioneve ose ngjarjeve të kaluara. Këto tatime lindin nga ndryshimet mes vlerave të njohura për aktivet dhe detyrimet e njësive ekonomike në pasqyrën e pozicionit

	financiar dhe njohjen e këtyre aktiveve dhe detyrimeve nga autoritetet tatimore, si dhe nga mbartja e humbjeve tatimore dhe e tatimit të zbritshëm (rimbursueshëm), të papërdorura.
	Aktivët dhe detyrimet realizimi ose shlyerja e të cilëve nuk do të ndikojë në fitimin e tatueshëm
13	Nëse njësi ekonomike pret të realizojë vlerën kontabël të një aktivi ose të shlyejë vlerën kontabël të një detyrimi pa ndikuar në fitimin e tatueshëm, atëherë nuk lind asnjë tatim i shtyrë për sa i përket këtij aktivi ose detyrimi. Prandaj, paragrafët 14-21 zbatohen vetëm për aktivet dhe detyrimet për të cilat njësi ekonomike pret që realizimi ose shlyerja e vlerës kontabël të ndikojë në fitimin e tatueshëm, si dhe për zëra të tjerë që kanë një bazë tatimore.
	Baza tatimore
14	Një njësi ekonomike përcakton bazën tatimore të një aktivi, detyrimi ose ndonjë zëri tjetër, në përputhje me ligjin e miratuar ose që është në thelb i miratuar. Nëse njësi ekonomike paraqet një rezultat tatimor të konsoliduar, baza tatimore përcaktohet nga ligji tatimor që aplikohet mbi rezultatin tatimor të konsoliduar. Nëse njësi ekonomike paraqet rezultate tatimore të veçanta për aktivitetet të ndryshme, baza tatimore përcaktohet nga ligjet tatimore që aplikohen mbi secilin rezultat tatimor.
15	Baza tatimore është vlera që do të përfshihet në fitimin e tatueshëm gjatë realizimit ose shlyerjes së vlerës kontabël të një aktivi ose detyrimi. Më konkretisht: (a) baza tatimore e një aktivi është vlera që do të jetë e zbritshme për qëllimin e llogaritjes së fitimit të tatueshëm, kur vlera kontabël e aktivit realizohet përmes shitjes në fund të periudhës raportuese. Nëse realizimi i aktivit përmes shitjes nuk e rrit fitimin e tatueshëm, atëherë baza tatimore e aktivit supozohet që është e barabartë me vlerën kontabël të tij; (b) baza tatimore e një detyrimi është vlera e tij kontabël minus çdo vlerë të zbritshme për qëllimin e llogaritjes së fitimit të tatueshëm (ose plus çdo vlerë të përfshirë në fitimin e tatueshëm) që do të krijohet nëse detyrimi do të shlyejë me vlerën e tij kontabël në fund të periudhës raportuese. Në rastin e të ardhurave të shtyra, baza tatimore e detyrimit është vlera e tij kontabël, minus çdo shumë të ardhurash që nuk do të tatohet në periudhat e ardhshme.
16	Disa zëra kanë bazë tatimore, por ato nuk njihen në pasqyrën e pozicionit financiar si aktive ose detyrime. Për shembull, shpenzimet e punës kërkimore njihen si shpenzime në përcaktimin e fitimit kontabël në periudhën kontabël kur ato kanë ndodhur, por mund të mos lejohen si të zbritshme në përcaktimin e fitimit të tatueshëm (humbjes së tatueshme) të periudhës kur ato kanë ndodhur, pra të lejohen në periudha të ardhshme. Baza tatimore e shpenzimeve të punës kërkimore, është shuma që organet tatimore do ta pranojnë si të zbritshme në periudhat kontabël të ardhshme, ndërkohë që vlera kontabël në këtë rast është zero (në bazë të pasqyrave financiare të përgatitura në përputhje me SKK-të).
	Diferencat e përkohshme
17	Diferencat e përkohshme lindin në situata si p.sh.: (a) kur, në njohjen e aktiveve ose detyrimeve, ka një diferencë mes vlerave kontabël dhe bazave tatimore të tyre, ose kur krijohet një bazë tatimore (për ato zëra që kanë një bazë tatimore) por nuk njihet asnjë aktiv apo detyrim; (b) kur, pas njohjes, lind një diferencë mes vlerës kontabël dhe bazës tatimore, për shkak se e ardhura ose shpenzimi njihet në kapital në një periudhë raportuese të caktuar, ndërkohë që në fitimin e tatueshëm njihet në një periudhë raportuese tjetër; (c) kur, baza tatimore e një aktivi ose detyrimi ndryshon dhe ndryshimi nuk ndikon në vlerën kontabël të aktivit ose detyrimit, në asnjë periudhë raportuese.
18	Diferencat e përkohshme krijohen gjithashtu edhe kur: (a) kostoja e një kombinimi biznesesh shpërndahet mbi bazën e vlerës së drejtë të aktiveve të identifikueshme të blera/përfthuara dhe të detyrimeve të marra, ndërkohë që baza tatimore e tyre nuk ndryshon; Aktiv i ose detyrimi tatimor i shtyrë ndikon në shumën e emrit të mirë që një njësi ekonomike nje. (b) aktivet rivlerësohen ndërkohë që baza tatimore e tyre nuk ndryshon.
	Aktivët dhe detyrimet tatimore të shtyra
19	Përveçse kur kërkohet nga paragrafi 22, një njësi ekonomike duhet të njohë: (a) një detyrim tatimor të shtyrë për të gjitha diferencat e përkohshme që priten të rrisin fitimin e tatueshëm në të ardhmen; (b) një aktiv tatimor të shtyrë për të gjitha diferencat e përkohshme që priten të ulin fitimin e tatueshëm në të ardhmen;

	(c) një aktiv tatimor të shtyrë për mbartjen e humbjeve tatimore ose tatimit të zbritshëm (rimbursueshëm) të papërdorur.
20	Në vijim janë përjashtime nga kërkesat e paragrafit 20: (a) Një njësi ekonomike nuk duhet të njohë një aktiv ose detyrim tatimor të shtyrë për diferenca të përkohshme të lidhura me fitimet e papaguara nga filialet e huaja, degët, pjesëmarrjet dhe sipërmarrjet e përbashkëta në masën që investimi është, në thelb, i përhershëm në kohëzgjatje dhe njëkohësisht njësia ekonomike kontrolluese apo investitori ka kontrollin mbi përcaktimin e afatit të përfundimit të diferencës së përkohshme, përveçse kur është e dukshme që diferencat e përkohshme do të rimerren në të ardhmen e parashikueshme; (b) Një njësi ekonomike nuk duhet të njohë një detyrim tatimor të shtyrë për një diferencë të përkohshme të lidhur me njohjen e emrit të mirë.
21	Një njësi ekonomike duhet të njohë ndryshimet në një detyrim ose aktiv tatimor të shtyrë, si shpenzim tatimor në humbje ose fitim, përveç atij ndryshimi që lidhet me një zë që është njohur në kapital sipas ndonjë SKK-je tjetër, i cili duhet gjithashtu të njihet në kapital.
	MATJA E TATIMIT TË SHTYRË
	Normat tatimore
22	Një njësi ekonomike duhet të masë një detyrim (aktiv) tatimor të shtyrë duke përdorur normat dhe ligjet tatimore që janë miratuar ose janë në thelb të miratuara deri në datën e raportimit. Një njësi ekonomike duhet të marrë për bazë normat tatimore në thelb të miratuara atëherë kur ngjarjet e ardhshme, pjesë e procesit të miratimit, historikisht nuk kanë ndikuar në rezultatin e procesit dhe nuk ka mundësi të ndodhë një gjë e tillë.
23	Kur norma të ndryshme tatimore zbatohen për nivele të ndryshme të fitimit të tatueshëm, një njësi ekonomike duhet të masë shpenzimet (të ardhurat) tatimore të shtyra dhe aktivet/detyrimet tatimore të shtyra përkatëse duke përdorur normat mesatare të miratuara, ose në thelb të miratuara, që ajo pret të jenë të zbatueshme ndaj fitimit të tatueshëm (humbjes tatimore) të periudhave në të cilat ajo pret që aktiviteti tatimor i shtyrë të realizohet ose detyrimi tatimor i shtyrë të shlyhet.
	Matja
24	Matja e detyrimeve tatimore të shtyra dhe aktiveve tatimore të shtyra duhet të reflektojë pasojat tatimore që burojnë nga mënyra në të cilën njësia ekonomike pret, në datën e raportimit, të realizojë ose shlyejë vlerën kontabël të aktiveve dhe detyrimeve përkatëse.
25	Një aktiv tatimor i shtyrë do të njihet për të gjitha diferencat e përkohshme të zbritshme deri në atë masë ku mendohet se do të ketë fitime të tatueshme të mjaftueshme, kundrejt të cilave mund të zbriten diferencat e përkohshme.
26	Eliminimi i diferencave të përkohshme të zbritshme në periudhat e ardhshme shoqërohet me reduktime të fitimeve të tatueshme të këtyre periudhave. Megjithatë, reduktimet e fitimit të tatueshëm do të bëhen vetëm nëse njësia ekonomike ka fitime të mjaftueshme të tatueshme, kundrejt të cilave bëhet e mundur zbritja e diferencave të përkohshme.
27	Një njësi ekonomike duhet të njohë një provizion kundrejt aktivitetit tatimor të shtyrë, në mënyrë që vlera kontabël neto e tij të barazojë vlerën më të lartë që ka më shumë mundësi të realizohet sesa jo, bazuar në fitimin e tatueshëm aktual apo të ardhshëm.
28	Një njësi ekonomike duhet të rishikojë vlerën kontabël neto të një aktiviteti tatimor të shtyrë në çdo datë raportuese dhe duhet të rregullojë shumën e provizionit për të reflektuar vlerësimin aktual të fitimeve të tatueshme të ardhshme. Rregullime të tilla duhet të njihen në fitim ose humbje, përveç rastit kur një rregullim ka lidhje me një zë që është njohur në kapital në përputhje me ndonjë SKK tjetër, i cili duhet gjithashtu të njihet në kapital.
	MATJA E TË DYJAVE: TATIMIT AKTUAL DHE TË SHTYRË
29	Aktivitetet dhe detyrimet tatimore, aktuale dhe të shtyra, nuk skontojnë.
30	Pasiguria për faktin nëse autoritetet tatimore do të pranojnë vlerat e raportuara nga njësia ekonomike, ndikon në vlerën e tatimit aktual dhe tatimit të shtyrë. Një njësi ekonomike duhet të masë aktivitetet dhe detyrimet tatimore aktuale dhe të shtyra duke përdorur vlerën mesatare të ponderuar mbi bazën e probabilitetit të të gjitha rezultateve të mundshme, duke supozuar që autoritetet tatimore do t'i rishikojnë vlerat e raportuara dhe kanë njohuri të plotë të informacionit përkatës. Ndryshimet në vlerën mesatare të ponderuar mbi bazën e probabilitetit të të gjitha rezultateve të mundshme duhet të bazohen mbi informacion të ri dhe jo në një interpretim të ri nga njësia ekonomike të informacionit të mëparshëm të disponueshëm.

31	Në disa juridiksione, tatimi mbi fitimin është i pagueshëm me një normë më të lartë ose më të ulët nëse një pjesë ose i gjithë fitimi i periudhës ose fitimi i pashpërndarë paguhet si dividend ndaj aksionarëve të njësisë ekonomike. Në të dyja këto rrethana, një njësi ekonomike duhet të masë tatimet aktuale dhe të shtyra me normën tatimore të zbatueshme ndaj fitimeve të pashpërndara, derisa njësia ekonomike njeh detyrimin për të paguar dividendin. Kur njësia ekonomike njeh detyrimin për të paguar dividendin, ajo duhet të njohë detyrimin (aktivin) tatimor aktual ose të shtyrë, si dhe shpenzimet (të ardhurat) tatimore të lidhura me to.
MBAJTJA NË BURIM E TATIMIT MBI DIVIDENDËT	
32	Kur një njësi ekonomike i paguan dividendë aksionarëve/ortakëve të saj, asaj mund t'i kërkohet të paguajë një pjesë të dividendëve si tatim mbi dividendin, ndaj autoriteteve tatimore në emër të aksionarëve (ortakëve). Një shumë e tillë e paguar ose e pagueshme ndaj autoriteteve tatimore i zbritet kapitalit, si pjesë e dividendëve.
PARAQITJA NË PASQYRËN E POZICIONIT FINANCIAR DHE NË PASQYRËN E PERFORMANCËS	
33	Aktivët dhe detyrimet tatimore aktuale paraqiten në pasqyrën e pozicionit financiar, si pjesë e aktiveve afatshkurtra dhe detyrimeve afatshkurtra, ndërkohë që aktivët dhe detyrimet tatimore të shtyra paraqiten në pasqyrën e pozicionit financiar, si pjesë e aktiveve afatgjata dhe detyrimeve afatgjata, duke përdorur zërat përkatës në formatin e pasqyrës së pozicionit financiar të dhënë në SKK 2 “ <i>Paraqitja e pasqyrave financiare</i> ”.
34	Tatimet aktuale dhe të shtyra do të njihen si të ardhura ose shpenzime, si dhe do të përfshihen në fitimin ose humbjen e periudhës, përveç rasteve kur tatimi rrjedh nga një veprim ose ngjarje që njihet drejtpërdrejt në kapital, në të njëjtën periudhë kontabël ose në një periudhë të ndryshme.
Kompensimi	
35	Njësia ekonomike kompenson aktivët tatimore aktuale me detyrimet tatimore aktuale dhe aktivët tatimore të shtyra me detyrimet tatimore të shtyra, vetëm në rastet kur njësia: (a) ka një të drejtë ligjore për t'i kompensuar këto shuma; (b) synon të shlyejë (paguajë) shumën e tyre neto ose të realizojë aktivët, si dhe t'i shlyejë detyrimet në të njëjtën kohë.
SHËNIMET SHPJEGUESE	
36	Një njësi ekonomike duhet të japë informacion shpjegues që i jep mundësi përdoruesve të pasqyrave të saj financiare për të vlerësuar natyrën dhe efektin financiar të pasojave tatimore aktuale ose të shtyra të transaksioneve dhe ngjarjeve të tjera të njohura.
37	Një njësi ekonomike duhet të deklarojë veçmas përbërësit më kryesorë të shpenzimeve (të ardhurave) tatimore. Përbërës të tillë të shpenzimeve (të ardhurave) tatimore mund të përfshijnë: (a) shpenzimet (të ardhurat) tatimore aktuale; (b) çdo rregullim i njohur në periudhën raportuese për tatimin aktual të periudhave të mëparshme; (c) shumën e shpenzimit (të ardhurës) tatimore të shtyrë, që ka të bëjë me krijimin dhe realizimin e diferencave të përkohshme; (d) shumën e shpenzimit (të ardhurës) tatimore të shtyrë që ka të bëjë me ndryshimet në normat tatimore ose aplikimin e tatimeve të reja; (e) efektin në shpenzimet tatimore të shtyra që lindin nga një ndryshim në rezultatet e mundshme të një rishikimi nga autoritetet tatimore (shiko paragrafin 30); (f) rregullimet në shpenzimet tatimore të shtyra që lindin nga një ndryshim në statusin tatimor të njësisë ekonomike ose aksionarëve/ortakëve të saj; (g) çdo ndryshim në shumën e provizionit (shiko paragrafët 27 dhe 28); (h) shumën e shpenzimit tatimor që ka të bëjë me ndryshimet në politikat dhe gabimet kontabël (shih SKK 1 “ <i>Kuadri i përgjithshëm për përgatitjen e pasqyrave financiare</i> ”).
38	Një njësi ekonomike duhet të deklarojë veçmas si vijon: (a) së bashku, tatimin aktual dhe tatimin e shtyrë, në lidhje me zërat që njihen si zëra të të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse; (b) shumat totale të tatimeve aktuale dhe të shtyra, që kanë të bëjnë me zërat e ngarkuar ose kredituar drejtpërdrejt në kapital; (c) një shpjegim të diferencave më kryesore midis vlerave të paraqitura në kapital dhe vlerave të raportuara tek autoritetet tatimore; (d) një shpjegim të ndryshimeve në normën(at) e zbatueshme tatimore krahasuar me periudhën paraardhëse raportuese; (e) për çdo lloj difference të përkohshme dhe për çdo lloj humbje tatimore ose tatimi të zbritshëm (rimbursueshëm) të papërdorur:

	(i) vlerën e detyrimeve tatimore të shtyra, aktiveve tatimore të shtyra dhe të provizionit në fund të periudhës raportuese; dhe (ii) një analizë të ndryshimit në detyrimet tatimore të shtyra, aktivet tatimore të shtyra dhe provizionit gjatë periudhës. (f) datën e skadimit, nëse ka, të diferencave të përkohshme, humbjeve tatimore dhe tatimeve të zbritshme (rimbursueshme) të papërdorura; (g) në rrethanat e përshkruara në paragrafin 31, një shpjegim të natyrës së pasojave të mundshme tatimore që mund të rezultojnë nga pagesa e dividendëve ndaj aksionarëve të njësisë.	
	DATA E HYRJES NË ZBATIM	
39	SKK 11 “ <i>Tatimi mbi fitimin</i> ”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 11 (2023) do të zbatohen në prospektivë.	
	TABELA KRAHASUESE	
40	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF për NVM (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese, nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.	
	Paragrafët e SKK 10	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015
	Paragrafi 1	Asnjë
	Paragrafi 2	Asnjë
	Paragrafi 3	Asnjë
	Paragrafi 4	Sek. 29.2
	Paragrafi 5	Sek. 29.1
	Paragrafi 6	Sek. 29.3
	Paragrafi 7	Sek. 29.2, sek. 29.12
	Paragrafi 8	Asnjë
	Paragrafi 9	Sek. 29.4
	Paragrafi 10	Sek. 29.6
	Paragrafi 11	Asnjë
	Paragrafi 12	Sek. 29.8
	Paragrafi 13	Sek. 29.7
	Paragrafi 14	Sek. 29.12
	Paragrafi 15	Sek. 29.9, sek. 29.10
	Paragrafi 16	Sek. 29.11
	Paragrafi 17	Sek. 29.13 (d), sek. 29.15
	Paragrafi 18	Sek. 29.13 (a,b)
	Paragrafi 19	Sek. 29.7
	Paragrafi 20	Sek. 29.13 (c), sek. 29.14, sek. 29.25
	Paragrafi 21	Asnjë
	Paragrafi 22	Sek. 29.27
	Paragrafi 23	Sek. 29.28
	Paragrafi 24	Sek. 29.29
	Paragrafi 25	

	Paragrafi 26	Sek. 29.22, sek. 29.23, sek. 29.31
	Paragrafi 27	
	Paragrafi 28	
	Paragrafi 29	Sek. 29.32
	Paragrafi 30	Asnjë
	Paragrafi 31	Sek. 29.33
	Paragrafi 32	Sek. 29.34
	Paragrafi 33	Sek. 29.36
	Paragrafi 34	Sek. 29.35
	Paragrafi 35	Sek. 29.37
	Paragrafi 36	Sek. 29.38
	Paragrafi 37	Sek. 29.39
	Paragrafi 38	Sek. 29.40
	Paragrafi 39	Asnjë
	Paragrafi 40	Asnjë

Para	SKK 12 “EFEKTI I NDRYSHIMEVE TË KURSEVE TË KËMBIMIT” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES
1	Objektivi i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 12 “ <i>Efekti i kurseve të këmbimit</i> ” (SKK12), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është dhënia e parimeve të njohjes, matjes e vlerësimit të mëpasshëm të transaksioneve në monedhë të huaj si dhe të shpjegimeve të nevojshme në pasqyrat financiare, të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe raportimit financiar, të pranuar në shkallë ndërkombëtare, ku kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 12 është i krahasueshëm me seksionin 30 “ <i>Përkthimi i monedhës së huaj</i> ” të Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar për Njësitë e vogla dhe të Mesme (SNRF për NVM). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të këtij standardi me paragrafë të SNRF për NVM (2015) është dhënë në paragrafin 35. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 12 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësive ekonomike raportuese duhet që, me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe të fluksit të mjeteve monetare të njësive ekonomike, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. SKK nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky standard do të zbatohet për: (a) trajtimin kontabël të transaksioneve dhe tepricave në monedhë të huaj; (b) përkthimin e rezultateve dhe pozicionit financiar të veprimtarive në monedhë të huaj të kryera jashtë vendit, që përfshihen në pasqyrat financiare të njësive, nëpërmjet konsolidimit të plotë ose modelit të kapitalit; (c) përkthimin e pasqyrave financiare në monedhën raportuese. Kontabilizimi i instrumenteve financiare në monedhë të huaj trajtohet në përputhje me SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”.
	Përkufizime T kryesore
5	Më poshtë jepen përkufizimet e disa termave kryesorë që përdoren në këtë standard: Kursi i këmbimit të mbylljes është kursi i këmbimit në datën e raportimit. Diferenca nga kurset e këmbimit është diferenca që vjen nga përkthimi i një shume të dhënë nga një monedhë në një monedhë tjetër (në lekë) me kurse të ndryshme këmbimi. Kursi i këmbimit është kursi, me të cilin këmben dy monedha të ndryshme. Monedha e huaj është çdo monedhë tjetër, përveç lekut. Njësi ekonomike e huaj është një njësi në formën e një shoqërie të kontrolluar, pjesëmarrje, sipërmarrje të përbashkët ose dege të njësive ekonomike, veprimtaritë e së cilës janë të bazuara ose kryhen në një vend të huaj dhe në një monedhë të ndryshme nga ajo raportuese e njësive ekonomike. Grupi përbëhet nga një shoqëri mëmë si dhe të gjitha njësitë e kontrolluara prej saj. Zëra monetarë janë mjetet monetare të njësive ekonomike, si dhe aktivet e detyrimet për t’u arkëtuar ose për t’u paguar me një numër të përcaktuar mjeteesh monetare.

	Investimi neto në një njësi ekonomike të huaj është shuma e interesit të njësisë ekonomike në aktivet neto të njësisë ekonomike të huaj. Kursi i këmbimit i menjëhershëm (spot) është kursi i këmbimit për një lëvrim të menjëhershëm.
	MONEDHA FUNKSIONALE
6	Çdo njësi ekonomike duhet të identifikojë monedhën e saj funksionale. Monedha funksionale e një njësie ekonomike është monedha e mjedisit primar ekonomik në të cilin operon njësia ekonomike.
7	Zakonisht, mjedisi primar ekonomik në të cilin operon njësia ekonomike është mjedisi në të cilin ajo kryesisht gjeneron dhe shpenzon mjete monetare. Prandaj, në përcaktimin e monedhës së saj funksionale, një njësi ekonomike ka parasysh faktorët e mëposhtëm: (a) monedhën që kryesisht ndikon në çmimet e shitjes për mallrat, produktet dhe shërbimet (kjo shpesh do të jetë monedha në të cilën përcaktohen dhe paguhet çmimet e shitjes për mallrat, produktet dhe shërbimet e saj) si dhe monedhën e vendit, forcat konkurruese dhe rregullimet e tregut të cilat kryesisht përcaktojnë çmimet e shitjes së mallrave, produkteve dhe shërbimeve të saj; (b) monedhën që kryesisht ndikon në koston e punës, materialeve dhe kosto të tjera të ofrimit të mallrave dhe shërbimeve (kjo shpesh do të jetë monedha në të cilën përcaktohen dhe shlyhen kosto të tilla).
8	Faktorët vijues mundet gjithashtu të sigurojnë evidencë për monedhën funksionale të një njësie ekonomike: (a) monedha në të cilën gjenerohen fondet nga aktivitetet financuese (emetimi i instrumenteve të borxhit dhe të kapitalit); (b) monedha në të cilën merren zakonisht arkëtimet nga aktivitetet operative.
9	Faktorët vijues shtesë merren në konsideratë në përcaktimin e monedhës funksionale të një njësie ekonomike të huaj dhe në përcaktimin nëse monedha e saj funksionale është e njëjtë me atë të njësisë ekonomike (në këtë rast, është njësia ekonomike që ka si filial të saj, degë, pjesëmarrje apo sipërmarrje e përbashkët njësinë ekonomike të huaj): (a) nëse aktivitetet e njësisë ekonomike të huaj janë më tepër një zgjatim i njësisë ekonomike, sesa aktivitete me një shkallë domethënëse autonomie. Një shembull i situatës së parë është kur njësia ekonomike e huaj vetëm shet mallra të importuara nga njësia ekonomike dhe i paguan asaj shumat e arkëtuara. Një shembull i situatës së dytë është kur njësia ekonomike e huaj akumulon mjete monetare dhe zëra të tjerë monetarë, kryen shpenzime, gjeneron të ardhura dhe siguron huamarrje, të gjitha kryesisht në monedhën e saj vendëse; (b) nëse transaksionet me njësinë ekonomike zënë një pjesë të madhe ose të vogël të aktiviteteve të njësisë ekonomike të huaj; (c) nëse flukset e mjeteve monetare nga aktivitetet e njësisë ekonomike të huaj prekin direkt flukset e mjeteve monetare të njësisë ekonomike dhe janë menjëherë të disponueshme për t'ju paguar asaj; (d) nëse flukset e mjeteve monetare nga aktivitetet e njësisë ekonomike të huaj janë të mjaftueshme për të paguar detyrimet ekzistuese apo ato të pritshme, pa financime nga njësia ekonomike.
	RAPORTIMI NË monedhËN funksionale të transaksioneve NË MONEDHË TË HUAJ
	Njohja
10	Një transaksion në monedhë të huaj është ai transaksion, i cili është shprehur në monedhë të huaj ose shlyhet në monedhë të huaj, përfshirë edhe ato transaksione që rrjedhin kur njësia ekonomike: (a) blen ose shet mallra ose shërbime, çmimi i të cilave është i shprehur në monedhë të huaj; (b) merr ose jep hua, ku shumat për t'u paguar dhe për t'u arkëtuar janë të shprehura në monedhë të huaj; (c) përfiton ose heq dorë nga zotërimi i aktiveve dhe/ose merr përsipër apo shlyen detyrime të shprehura në monedhë të huaj.

11	Një transaksion në monedhë të huaj, në njohje, regjistrohet në monedhën funksionale, duke zbatuar mbi shumën e monedhës së huaj kursin e menjëhershëm të këmbimit (spot) ndërmjet monedhës funksionale dhe monedhës së huaj në datën e transaksionit.
12	Data e transaksionit është data kur transaksioni fillimisht plotëson kushtet për njohjen në përputhje me SKK-të. Për arsye praktike, shpesh përdoret një kurs këmbimi, i cili është i përafërt me kursin e datës së kryerjes së transaksionit, p.sh. një kurs mesatar i një jave ose një muaji mund të përdoret për të gjitha transaksionet e kryera gjatë kësaj periudhe, në secilën prej monedhave të përdorura. Por, nëse gjatë periudhës ka luhatje të konsiderueshme të kursit të këmbimit, përdorimi i kursit mesatar është i papërshtatshëm.
	Raportimi në fund të periudhave raportuese të mëpasshme
13	Në fund të çdo periudhe raportuese, një njësi ekonomike duhet: (a) të përkthejë zërat monetarë të shprehur në monedhë të huaj duke përdorur kursin e këmbimit të mbylljes (d.m.th. në datën raportuese); (b) të përkthejë zërat jomonetarë që maten me kosto historike në monedhë të huaj duke përdorur kursin e këmbimit në datën e transaksionit; (c) të përkthejë zërat jomonetarë që maten me vlerën e drejtë në monedhë të huaj duke përdorur kursin e këmbimit në datën kur është përcaktuar vlera e drejtë.
14	Nëse kursi i këmbimit mes dy monedhave është përkohësisht i padisponueshëm, atëherë do të përdoret kursi i parë pasardhës, me të cilin mund të kryhet këmbimi.
	Njohja e diferencave nga kurset e këmbimit
15	Kur një zë monetar rrjedh nga një transaksion në monedhë të huaj, dhe ka një ndryshim në kursin e këmbimit mes datës së kryerjes së transaksionit dhe datës së shlyerjes së tij, atëherë krijohet një diferencë këmbimi. Kur transaksioni shlyhet në të njëjtën periudhë kontabël në të cilën ai është kryer e gjithë diferenca e këmbimit njihet në atë periudhë kontabël. Kur një transaksion shlyhet në një periudhë kontabël të mëpasshme, diferenca e këmbimit, e njohur në secilën periudhë deri në datën e shlyerjes, përcaktohet nga ndryshimi i kurseve të këmbimit gjatë secilës nga periudhat kontabël.
16	Disa SKK të tjera kërkojnë që disa përfitime dhe humbje të njihen direkt në kapital. Për shembull, sipas SKK 5 disa përfitime ose humbje që vijnë nga rivlerësimi i aktiveve afatgjata materiale duhet të njihen drejtpërdrejtë në kapital. Kur një aktiv i tillë është në monedhë të huaj, sipas paragrafit 13 (c) të këtij standardi, shuma përkatëse e rivlerësuar duhet të përkthehet duke përdorur kursin e këmbimit në datën kur përcaktohet vlera, gjë që sjell një diferencë këmbimi, e cila gjithashtu duhet të njihet në kapital.
	Investimet neto në një njësi ekonomike të huaj
17	Një njësi ekonomike mund të ketë një zë monetar që është i arkëtueshëm ose i pagueshëm nga/ndaj një njësie ekonomike të huaj. Një zë për të cilin shlyerja nuk është planifikuar ose nuk është e mundshme të ndodhë në të ardhmen e parashikuar, në thelb është pjesë e investimeve neto të njësisë ekonomike në njësinë ekonomike të huaj dhe kontabilizohet në përputhje me paragrafin 18. Zëra të tillë monetarë mund të përfshijnë kërkesa të arkëtueshme afatgjata ose hua afatgjata. Ato nuk përfshijnë kërkesa të arkëtueshme ose kërkesa të pagueshme, afatshkurtra.
18	Diferencat e këmbimit që lindin nga një zë monetar i cili përbën pjesën e investimit neto të njësisë ekonomike në një njësi ekonomike të huaj, duhet të njihen në fitim ose humbje në pasqyrat e veçanta financiare të njësisë ekonomike raportuese ose në pasqyrat financiare individuale të njësisë ekonomike të huaj, si të jetë më e përshtatshme. Në pasqyrat financiare që përfshihen të dyja, njësia ekonomike e huaj dhe njësia ekonomike (p.sh. pasqyrat financiare të konsoliduara kur njësia ekonomike e huaj është filial), diferenca të tilla këmbimi duhet të raportohen si pjesë e kapitalit. Ato nuk duhet të njihen prap në fitim ose humbje me shitjen ose heqjen dorë nga investimi neto.
	Konsolidimi i njësive ekonomike të huaja

19	Për konsolidimin e aktiveve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve të një njësie ekonomike të huaj me ato të njësisë ekonomike, njësia ekonomike duhet të ndjekë procedurat normale të konsolidimit, si eliminimi i tepricave dhe transaksioneve të një filiali brenda grupit (shiko SKK 9 “Kombinimet e bizneseve dhe konsolidimi”).
20	Kur një aktiv (ose detyrim) monetar brenda grupit, qoftë afatshkurtër apo afatgjatë, eliminohet kundrejt detyrimit (ose aktivit) përkatës brenda grupit, atëherë njësia ekonomike duhet të paraqesë në pasqyrat financiare të konsoliduara rezultatet e ndryshimit të kursit të monedhës. Meqenëse zëri monetar përfaqëson një angazhim për të këmbyer një monedhë në një tjetër, njësia ekonomike raportuese është e ekspozuar ndaj një fitimi ose humbjeje nga ndryshimi i kursit të këmbimit të monedhës.
21	Diferencën e krijuar nga ndryshimi i kursit të këmbimit të monedhës, për zërin monetar të krijuar nga eliminimi, në pasqyrat financiare të konsoliduara, njësia ekonomike raportuese e njeh në fitim ose humbje, por nëse kjo diferencë lind nga rrethanat e përshkruara në paragrafin 18, njësia ekonomike do ta njohë atë si të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse.
22	Emri i mirë, që krijohet nga blerja e një njësie ekonomike të huaj, si dhe rregullimet me vlerën e drejtë të aktiveve dhe detyrimeve të blera, do të trajtohen si aktive dhe detyrime të njësisë ekonomike të huaj dhe do të përkthehen me kursin e mbylljes në përputhje me paragrafin 27.
	Ndryshimi në monedhën funksionale
23	Kur ka një ndryshim në monedhën funksionale të një njësie ekonomike, njësia duhet të zbatojë përkthimin me monedhën e re funksionale në mënyrë prospektive që nga data e ndryshimit.
24	Siç është përshkruar në paragrafët 6 deri 9, monedha funksionale e një njësie ekonomike reflekton transaksionet, ngjarjet dhe kushtet bazë që janë të rëndësishme për njësinë ekonomike. Si rrjedhim, sapo përcaktohet monedha funksionale, ajo mund të ndryshohet vetëm nëse ka ndonjë ndryshim në këto transaksione, ngjarje dhe kushte të rëndësishme. Për shembull, një ndryshim në monedhë, që kryesisht ndikon çmimet e shitjes së mallrave dhe shërbimeve, mund të çojë në një ndryshim në monedhën funksionale të njësisë ekonomike.
25	Efekt i ndryshimit në monedhën funksionale kontabilizohet në mënyrë prospektive. Me fjalë të tjera, një njësi ekonomike i përkthen të gjitha zërat në monedhën e re funksionale duke përdorur kursin e këmbimit në datën e ndryshimit të monedhës funksionale. Shumat që rezultojnë nga përkthimi për zërat jomonetarë trajtohen si kosto historike e tyre.
	Përdorimi i monedhës raportuese e ndryshme nga monedha funksionale
	Përkthimi në monedhën raportuese
26	Nëse monedha raportuese ndryshon nga monedha funksionale, njësia ekonomike duhet t’i përkthejë zërat e të ardhurave dhe shpenzimeve dhe të pozicionit financiar nga monedha funksionale në monedhën raportuese. Për shembull, kur një grup përmban njësi ekonomike individuale me monedha të ndryshme funksionale, zërat e të ardhurave dhe shpenzimeve, si dhe të pozicionit financiar të çdo njësie ekonomike, shprehen në një monedhë raportuese të përbashkët në pasqyrat financiare të konsoliduara.
27	Një njësi ekonomike, duhet të përkthejë rezultatet e saj dhe pozicionin financiar, në monedhën raportuese, duke përdorur procedurat e mëposhtme: (a) Aktivët dhe detyrimet për çdo pasqyrë të paraqitur të pozicionit financiar (përfshirë edhe të dhënat krahasimore) duhet të përkthehen me kursin e mbylljes në datën e raportimit. (b) Të ardhurat dhe shpenzimet për çdo pasqyrë të të ardhurave dhe shpenzimeve (përfshirë edhe të dhënat krahasimore) duhet të përkthehen me kurset e këmbimit në datat e transaksioneve. (c) Të gjitha diferencat që rezultojnë nga përkthimi duhet të njihen si zë i kapitalit. Këto diferenca, në vijim, nuk mund të riklasifikohen në fitim humbje.

28	Për arsye praktike, për të përkthyer zërat e të ardhurave dhe shpenzimeve, një njësi ekonomike mund të përdorë një kurs që i përafrohet kurseve të këmbimit në datat e transaksioneve, për shembull një kurs mesatar për periudhën, Gjithsesi, nëse kurset e këmbimit luhaten në mënyrë domethënëse, përdorimi i një kursi mesatar për periudhën është i papërshtatshëm.	
29	Diferencat e këmbimit që i referohen paragrafit 27 (c) rezultojnë nga: (a) përkthimi i të ardhurave/shpenzimeve me kurset e këmbimit në datat e transaksioneve dhe i aktiveve/detyrimeve me kursin e këmbimit në datën e raportimit; (b) përkthimi i çeljes së aktiveve neto me kursin në datën e raportimit që ndryshon nga kursi paraardhës i raportimit. Kur diferencat e këmbimit lidhen me një njësi ekonomike të huaj që është konsoliduar, por nuk është 100% e zotëruar, diferencat e akumuluar të këmbimit që lindin nga përkthimi dhe i takojnë interesit jokontrrollues në njësinë ekonomike të huaj, njihen si pjesë e interesit jokontrrollues në pasqyrën e konsoliduar të pozicionit financiar.	
	shënimet shpjeguese	
30	Njësia ekonomike duhet të paraqesë në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare informacionin e mëposhtëm: (a) shumën e diferencave të këmbimit të njohura në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, përveç atyre që rrjedhin nga matja me vlerën e drejtë e instrumenteve financiare, dhe që ndryshimet njihen në pasqyrën e të ardhurave e shpenzimeve, në përputhje me SKK 3; (b) diferencën neto të këmbimit të klasifikuar si një zë më vete në kapital, si dhe një rakordim të kësaj difference në fillim dhe në mbyllje të periudhës kontabël.	
31	Në paragrafët vijues 32 dhe 33 referencat ndaj “monedhës funksionale”, në rastin e një grupi, kanë të bëjnë me monedhën funksionale të shoqërisë mëmë.	
32	Një njësi ekonomike duhet të deklarojë monedhën në të cilën paraqiten pasqyrat financiare. Kur monedha raportuese është e ndryshme nga monedha funksionale, një njësi ekonomike duhet ta deklarojë këtë fakt dhe duhet të japë informacion shpjegues për monedhën funksionale dhe arsyen e përdorimit të një monedhe raportuese të ndryshme.	
33	Kur ka një ndryshim në monedhën funksionale të njësisë ekonomike raportuese ose të një njësie ekonomike të huaj të rëndësishme, njësia ekonomike duhet të deklarojë këtë fakt si dhe arsyen e ndryshimit të monedhës funksionale.	
	DATA E HYRJES NË ZBATIM	
34	SKK 12 “Efekti i ndryshimeve të kurseve të këmbimit”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 12 (2023) do të zbatohen në prospektivë.	
	TABELA KRAHASUESE	
35	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF-të për NVM-të (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.	
	Paragrafët e SKK 12	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015
	Paragrafi 1	Asnjë
	Paragrafi 2	Asnjë
	Paragrafi 3	Asnjë
	Paragrafi 4	Sek. 30.1
	Paragrafi 5	Asnjë
	Paragrafi 6	Sek. 30.2

	Paragrafi 7	Sek. 30.3
	Paragrafi 8	Sek. 30.4
	Paragrafi 9	Sek. 30.5
	Paragrafi 10	Sek. 30.6
	Paragrafi 11	Sek. 30.7
	Paragrafi 12	Sek. 30.8
	Paragrafi 13	Sek. 30.9
	Paragrafi 14	Asnjë
	Paragrafi 15	Sek. 30.10
	Paragrafi 16	Sek. 30.11
	Paragrafi 17	Sek. 30.12
	Paragrafi 18	Sek. 30.13
	Paragrafi 19	Sek. 30.22
	Paragrafi 20	Sek. 30.22
	Paragrafi 21	Sek. 30.22
	Paragrafi 22	Sek. 30.23
	Paragrafi 23	Sek. 30.14
	Paragrafi 24	Sek. 30.15
	Paragrafi 25	Sek. 30.16
	Paragrafi 26	Sek. 30.17
	Paragrafi 27	Sek. 30.18
	Paragrafi 28	Sek. 30.19
	Paragrafi 29	Sek. 30.20
	Paragrafi 30	Sek. 30.25
	Paragrafi 31	Sek. 30.24
	Paragrafi 32	Sek. 30.26
	Paragrafi 33	Sek. 30.27
	Paragrafi 34	Asnjë
	Paragrafi 35	Asnjë

Para	SKK 13 “AKTIVET BIOLOGJIKE DHE MARRËVESHJET KONCESIONARE” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES
1	Objektivi i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 13 “ <i>Aktivet biologjike dhe marrëveshjet koncesionare</i> ” (SKK 13) miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është dhënia e parimeve të njohjes, matjes dhe vlerësimit të mëpasshëm për aktivet biologjike dhe marrëveshjet koncesionare, si dhe të shpjegimeve të nevojshme në pasqyrat financiare, të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe të raportimit financiar të pranuar në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	SKK 13 është i krahasueshëm me seksionin 34 “ <i>Aktivitetet e specializuara</i> ” të SNRF për NVM (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të Standardit me paragrafë të SNRF për NVM-të (2015) është dhënë në paragrafin 31. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 13 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësive ekonomike raportuese duhet që me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të mjeteve monetare të njësive ekonomike raportuese, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky Standard do të zbatohet për: (a) aktivet biologjike, <i>përfshirë të gjitha aktivet biologjike, përveç tokave të përdorura për veprimtari bujqësore dhe prodhimin bujqësor, i cili kontabilizohet si inventar që nga momenti i përfuturit</i> ; dhe (b) marrëveshjet koncesionare.
	AKTIVET BIOLOGJIKE
	Përkufizimet kryesore
5	Më poshtë jepen përkufizimet e termave kryesorë të përdorur në këtë standard: - Aktiviteti bujqësor është menaxhimi nga ana e një njësie ekonomike i transformimit biologjik të aktiveve biologjike në prodhim bujqësor për shitje ose në aktive të tjera biologjike. - Prodhimi bujqësor është prodhimi i përfutur nga aktivet biologjike të njësive ekonomike. - Aktiv biologjik është një kafshë e gjallë ose bimë. - Transformimi biologjik përfshin proceset e rritjes, shndërrimit, prodhimit dhe mbarështimit që sjellin ndryshime cilësore e sasiore në aktivin biologjik.
	Politikat kontabël për aktivet biologjike
6	Një njësi ekonomike që zbaton këtë standard sepse kryen aktivitet bujqësor, duhet të përcaktojë politikën e saj kontabël për çdo klasë të aktiveve biologjike si më poshtë: (a) Njësia ekonomike duhet të përdorë modelin e vlerës së drejtë në paragrafët 9–12 për ato aktive biologjike për të cilat vlera e drejtë është menjëherë e përcaktueshme pa kosto apo përpjekje të tepërta; (b) Njësia ekonomike duhet të përdorë modelin e kostos në paragrafët 13–14 për gjithë aktivet e tjera biologjike. Njësitë e vogla ekonomike inkurajohen por nuk janë të detyruara në zbatimin e pikës (a) të këtij neni. Këto njësi ekonomike përdorin modelin e kostos për të gjitha aktivet e tyre biologjike.
	Njohja fillestare
7	Një njësi ekonomike duhet të njohë një aktiv biologjik ose një produkt bujqësor vetëm kur: (a) njësia ekonomike kontrollon aktivin biologjik/produktin bujqësor si rezultat i ngjarjeve të kaluara; (b) është e mundur që në njësine ekonomike të hynë përfitime ekonomike të ardhshme të lidhura me aktivin biologjik/produktin bujqësor; dhe (c) vlera e drejtë ose kosto e aktivit biologjik/produktit bujqësor mund të matet në mënyrë të besueshme pa kosto ose përpjekje të tepërta.

8	Njohja e aktiveve biologjike bëhet zakonisht në momentin e blerjes. Njohja bëhet gjithashtu kur aktivet biologjike gjenerohen/krijohen nga aktivet ekzistuese. Prodhimi bujqësor, i pandarë (pavjelur, pakorrur, palindur, paqethur etj.) nga një aktiv biologjik, nuk njihet si aktiv më vete.
	MATJA DHE VLERËSIMI I MËPASHHËM
	Matja-modeli i vlerës së drejtë
9	Një njësi ekonomike duhet të masë një aktiv biologjik në njohjen e tij dhe në çdo datë raportimi me vlerën e drejtë të tij minus kostot për shitje. Ndryshimet në vlerën e drejtë minus kostot për shitje duhet të njihen në fitim ose humbje.
10	Produktet bujqësore të përfutuara nga aktivet biologjike të një njësie ekonomike, duhet të maten në njohje me vlerën e drejtë minus kostot e shitjes në momentin e përfutimit. Kjo vlerë e matur përbën koston në datën e përfutimit, kur zbatohet SKK 4 “Inventarët”.
11	Në përcaktimin e vlerës së drejtë, një njësi ekonomike duhet të marrë në konsideratë si vijon: (a) Nëse ekziston një treg aktiv për aktivin biologjik ose produktet bujqësore në gjendjen dhe vendndodhjen e tij aktuale, çmimi i kuotuar në këtë treg është baza e përshtatshme për përcaktimin e vlerës së drejtë të atij aktivi. Nëse një njësi ekonomike ka akses në tregje të ndryshme të aktiveve, njësi ekonomike duhet të përdorë çmimin e tregut ku ai pret të shesë. (b) Nëse nuk ekziston ndonjë treg aktiv, një njësi ekonomike përdor një ose më shumë nga sa më poshtë, kur janë të disponueshme, në përcaktimin e vlerës së drejtë: (i) çmimin më të fundit të transaksionit të tregut, duke u siguruar që nuk ka asnjë ndryshim domethënës në rrethanat ekonomike ndërmjet datës të këtij transaksioni dhe datës së raportimit; (ii) çmimet e tregut për aktivet e ngjashme të rregulluara për të reflektuar diferencat; dhe (iii) referencat e sektorit, p.sh., vlera e një druri frutor e shprehur në çmim eksporti dhe vlera e bagëtive e shprehur në kilogramë mish. (c) Në disa raste, burimet e informacionit të listuar në pikat (a) ose (b) mund të sugjerojnë konkluzione të ndryshme për vlerën e drejtë të një aktivi biologjik ose një produkti bujqësor. Një njësi ekonomike merr në konsideratë arsyet e këtyre diferencave për të arritur në vlerësimin më të besueshëm të vlerës së drejtë brenda një game relativisht të ngushtë të vlerësimeve të arsyeshme. (d) Në disa rrethana, vlera e drejtë mund të jetë menjëherë e përcaktueshme pa kosto apo përpjekje shtesë megjithëse çmimet ose vlerat e përcaktuara të tregut nuk janë të disponueshme për një aktiv biologjik në gjendjen e tij aktuale. Një njësi ekonomike duhet të marrë në konsideratë nëse vlera aktuale e flukseve monetare neto të pritshme nga aktivi e skontuar me një normë të caktuar aktuale tregu, rezulton në një matje të besueshme të vlerës së drejtë.
12	Zakonisht njësi ekonomike bën shpenzime gjatë gjithë jetës së dobishme të një aktivi biologjik. Këto shpenzime kontabilizohen dhe përfshihen si pjesë e vlerës kontabël të aktiveve biologjike, vetëm nëse ato i plotësojnë kriteret e njohjes si aktiv.
	Matja – modeli i kostos
13	Njësi ekonomike mat me kosto minus çdo amortizim të akumuluar dhe çdo humbje nga zhvlerësimi i akumuluar, ato aktive biologjike vlera e drejtë e të cilëve nuk është menjëherë e përcaktueshme, pa kosto apo përpjekje shtesë.
14	Njësi ekonomike mat produktet bujqësore të siguruar nga aktivet e saj biologjike me vlerën e drejtë minus kostot e shitjes në momentin e përfutimit. Një matje e tillë përbën koston e produktit bujqësor në datën e matjes.
	Zhvlerësimi i aktiveve biologjike të mbajtura me kosto
15	Aktivët biologjike, të mbajtura me modelin e kostos, i nënshtrohen testit për zhvlerësim në çdo datë raportimi të pasqyrës së pozicionit financiar.
16	Shuma e zhvlerësimit duhet të përcaktohet zë për zë. Në rastet kur një vlerësim i tillë nuk është praktik, zhvlerësimi duhet të matet për një grup zërash të ngjashëm, ose që kanë lidhje me njëri-tjetrin. Zvogëlimi duhet të marrë parasysh kostot e përlllogaritura për përfundimin dhe shitjen e produkteve, por nuk duhet të përfshijë fitimin që do të krijohet në fazat e mëvonshme të prodhimit.
17	Një zvogëlim, i bërë në një periudhë kontabël të mëparshme, duhet të anulohet në ato raste kur kushtet, mbi bazën e të cilave është bërë zvogëlimi, nuk ekzistojnë më.
	Çregjistrimi

18	Aktivet biologjike çregjistrohen atëherë kur ato shiten. Njësia ekonomike duhet t'i çregjistrojë aktivet biologjike edhe në ato raste kur ato nuk kanë më vlerë ekonomike për të ardhmen (skartohen ose ngordhin).
	Paraqitja në pasqyrën e pozicionit financiar dhe në pasqyrën e performancës të aktiveve biologjike
19	Aktivet biologjike duhet të paraqiten në pasqyrën e pozicionit financiar. Ndryshimet në vlerën e aktiveve biologjike paraqiten në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve.
	MARRËVESHJET KONCESIONARE
	Koncesionet e shërbimeve
20	Një marrëveshje koncesionare e shërbimeve është një marrëveshje ku një qeveri ose një organ tjetër i sektorit publik (koncesiondhënësi) kontraktton një operator privat për të ndërtuar (ose përmirësuar), përdorur dhe mirëmbajtur aktivet e infrastrukturës së koncesiondhënësit si rrugë, ura, tunele, aeroporte, rrjete të shpërndarjes së energjisë, burgje apo spitale. Në këto marrëveshje, koncesiondhënësi kontrollon ose rregullon çfarë shërbimesh duhet të ofrojë operatori duke përdorur aktivet, kujt duhet t'ia sigurojë dhe me çfarë çmimi, dhe gjithashtu kontrollon çdo interes të mbetur domethënës në aktive në fund të afatit të marrëveshjes.
21	Ka dy kategori kryesore të marrëveshjeve koncesionare të shërbimeve: (a) Në njërën, operatori merr një aktiv financiar – një të drejtë kontraktuale të pakushtëzuar për të marrë një shumë specifike ose të përcaktueshme fluksesh monetare ose një aktiv tjetër financiar nga qeveria në këmbim të ndërtimit ose përmirësimit të një aktivi të shërbimit publik dhe më pas duke përdorur dhe mirëmbajtur aktivin për një periudhë kohe të specifikuar. Kjo kategori përfshin garanci nga qeveria për të paguar për çdo mungesë ndërmjet shumave të marra nga përdoruesit e shërbimit publik dhe shumave të specifikuara apo të përcaktueshme. (b) Në tjetrën, operatori merr një aktiv jomaterial – një të drejtë tarifimi për përdorimin e një aktivi të sektorit publik që ai ndërton ose përmirëson dhe më pas e përdor dhe e mirëmban për një periudhë kohe të specifikuar. Një e drejtë për t'i tarifuar përdoruesit nuk është një e drejtë e pakushtëzuar për të marrë mjete monetare sepse shumat janë të kushtëzuara në masën në të cilën publiku përdor shërbimin. Ndonjëherë, një kontratë e vetme mund t'i përmbajë të dyja llojet: - në masën që qeveria i ka dhënë një garanci të pakushtëzuar të pagesës për ndërtimin e aktivit të sektorit publik, operatori ka një aktiv financiar; - në masën që operatori duhet të mbështetet te publiku për përdorimin e shërbimit në mënyrë që të përfitojë pagesën, operatori ka një aktiv jomaterial.
	Modeli i aktivit financiar
22	Operatori duhet të njohë një aktiv financiar në masën që ai ka një të drejtë kontraktuale të pakushtëzuar për të marrë mjete monetare ose një aktiv tjetër financiar nga koncesiondhënësi për shërbimet e ndërtimit. Operatori duhet të masë aktivin financiar me vlerën e drejtë. Më tej, ai duhet të ndjekë SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”.
	Modeli i aktivit jomaterial
23	Operatori duhet të njohë një aktiv jomaterial në masën që i jep atij të drejtën (licencën) për t'i tarifuar përdoruesit e shërbimit publik. Operatori duhet fillimisht të masë aktivin jomaterial me vlerën e drejtë. Më tej për kontabilizimin e aktivit jomaterial, operatori duhet të zbatojë kërkesat e SKK5 “ <i>Aktivet afatgjata materiale dhe aktivet afatgjata jomateriale</i> ”.
	Të ardhurat operative
24	Operatori i një marrëveshje koncesionare të shërbimeve duhet që për shërbimin që ai kryen, të njohë, masë dhe deklarojë të ardhurat në përputhje me SKK 8 “ <i>Të ardhurat</i> ”.
	Paraqitja në pasqyrën e pozicionit financiar dhe në pasqyrën e performancës të marrëveshjeve koncesionare
25	Aktivet dhe detyrimet që krijohen nga marrëveshjet koncesionare të shërbimeve dhe të ardhurat dhe shpenzimet e lidhura me to do të paraqiten në pasqyrën e pozicionit financiar dhe në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, në përputhje me kërkesat e SKK 2 “ <i>Paraqitja e pasqyrave financiare</i> ”.
	SHËNIMET SHPJEGUESE
	Shënimet shpjeguese për aktivet biologjike
	Aktivet biologjike të mbajtura me vlerë të drejtë
26	Në pasqyrat financiare duhet të jepet informacioni i mëposhtëm, në lidhje me aktivet biologjike të matura me vlerën e drejtë:

	(a) një përshkrim të çdo klase të aktiveve të saj biologjike; (b) metodat dhe supozimet domethënëse të përdorura në përcaktimin e vlerës së drejtë të çdo kategorie të produkteve bujqësore në momentin e përfutimit dhe çdo kategorie të aktiveve biologjike; (c) një rakordim të ndryshimeve në vlerën kontabël të aktiveve biologjike ndërmjet fillimit dhe fundit të periudhës aktuale. Rakordimi duhet të përfshijë: (i) fitimin ose humbjen që lind nga ndryshimet në vlerën e drejtë minus kostot e shitjes; (ii) rritjet që rezultojnë nga blerjet; (iii) rëniet që rezultojnë nga vjelja; (vi) ndryshime të tjera.																		
	Aktivitet biologjike të mbajtura me koston																		
27	Në pasqyrat financiare duhet të jepet informacioni i mëposhtëm, në lidhje me aktivitet biologjike të matura me modelin e koston: (a) një përshkrim të çdo klase të aktiveve biologjike; (b) një shpjegim se përse vlera e drejtë nuk mund të matet në mënyrë të besueshme; (c) metodën e përdorur të amortizimit; (d) jetët e dobishme ose normën e përdorur të amortizimit; (e) vlerën kontabël bruto dhe amortizimin e akumuluar (së bashku me humbjet e akumuluar nga rënia në vlerë) në fillim dhe në fund të periudhës.																		
	Shënime shpjeguese për marrëveshjet koncesionare																		
	Modeli i aktivitet financiar																		
28	Një njësi ekonomike që zbaton kërkesat e këtij Standardi në lidhje me marrëveshjet koncesionare të shërbimeve që rezultojnë në aktiv financiar do të japë të gjitha informacionet shpjeguese të kërkuara nga SKK 3 “<i>Instrumentet financiare</i>”, si dhe nga SKK 8 “<i>Të ardhurat</i>”.																		
	Modeli i aktivitet jomaterial																		
29	Një njësi ekonomike që zbaton kërkesat e këtij Standardi, në lidhje me marrëveshjet koncesionare të shërbimeve që rezultojnë në aktiv jomaterial, do të japë të gjitha informacionet shpjeguese të kërkuara për aktivitet afatgjatë jomaterial nga SKK 5 “<i>Aktivitet afatgjatë materiale dhe aktivitet afatgjatë jomaterial</i>”, si dhe nga SKK 8 “<i>Të ardhurat</i>”.																		
	DATA E HYRJES NË ZBATIM																		
30	SKK 13 “<i>Aktivitet biologjike dhe marrëveshjet koncesionare</i>”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periudha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 13 (2023) do të zbatohen në prospektivë.																		
	TABELA KRAHASUESE																		
31	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF për NVM (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.																		
	<table> <tr> <th>Paragrafët e SKK 13</th><th>Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015</th></tr> <tr> <td>Paragrafi 1</td><td>Asnjë</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 2</td><td>Asnjë</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 3</td><td>Asnjë</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 4</td><td>Sek. 34.1</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 5</td><td>Asnjë</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 6</td><td>Sek. 34.2</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 7</td><td>Sek. 34.3</td></tr> <tr> <td>Paragrafi 8</td><td>Asnjë</td></tr> </table>	Paragrafët e SKK 13	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015	Paragrafi 1	Asnjë	Paragrafi 2	Asnjë	Paragrafi 3	Asnjë	Paragrafi 4	Sek. 34.1	Paragrafi 5	Asnjë	Paragrafi 6	Sek. 34.2	Paragrafi 7	Sek. 34.3	Paragrafi 8	Asnjë
Paragrafët e SKK 13	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015																		
Paragrafi 1	Asnjë																		
Paragrafi 2	Asnjë																		
Paragrafi 3	Asnjë																		
Paragrafi 4	Sek. 34.1																		
Paragrafi 5	Asnjë																		
Paragrafi 6	Sek. 34.2																		
Paragrafi 7	Sek. 34.3																		
Paragrafi 8	Asnjë																		

	Paragrafi 9	Sek. 34.4
	Paragrafi 10	Sek. 34.5
	Paragrafi 11	Sek. 34.6
	Paragrafi 12	Asnjë
	Paragrafi 13	Sek. 34.8
	Paragrafi 14	Sek. 34.9
	Paragrafi 15	Asnjë
	Paragrafi 16	Asnjë
	Paragrafi 17	Asnjë
	Paragrafi 18	Asnjë
	Paragrafi 19	Asnjë
	Paragrafi 20	Sek. 34.12
	Paragrafi 21	Sek. 34.13
	Paragrafi 22	Sek. 34.14
	Paragrafi 23	Sek. 34.15
	Paragrafi 24	Sek. 34.16
	Paragrafi 25	Asnjë
	Paragrafi 26	Sek. 34.7
	Paragrafi 27	Sek. 34.10
	Paragrafi 28	Asnjë
	Paragrafi 29	Asnjë
	Paragrafi 30	Asnjë
	Paragrafi 31	Asnjë

Para	SKK 14 “TRAJTIMI KONTABËL I INVESTIMEVE NË PJESËMARRJE DHE SIPËRMARRJE TË PËRBASHKËTA” – PËRDITËSUAR (2023)
	OBJEKTIVI DHE BAZAT E PËRGATITJES
1	Objektivi i Standardit Kombëtar të Kontabilitetit 14 “ <i>Trajtimi kontabël i investimeve në pjesëmarrje dhe sipërmarrje të përbashkëta</i> ” (SKK 14), miratuar nga Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit dhe shpallur nga ministri përgjegjës për financat, është të vendosë rregullat e kontabilizimit dhe të paraqitjes së pjesëmarrjeve dhe sipërmarrjeve të përbashkëta në pasqyrat financiare, të përgatitura në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit bazohen në parimet e kontabilitetit dhe të raportimeve financiare të pranuar në shkallë ndërkombëtare, kërkesat e përgjithshme të të cilave përshkruhen në ligjin për kontabilitetin.
2	KK 14 është i krahasueshëm me seksionin 14 “ <i>Investimet në pjesëmarrje</i> ” dhe seksionin 15 “ <i>Investimet në sipërmarrjet e përbashkëta</i> ” të Standardit Ndërkombëtar të Raportimit Financiar për NVM-të (2015). Një tabelë korresponduese e paragrafëve të Standardit me paragrafë të SNRF për NVM (2015) është dhënë në paragrafin 37. Për rastet që nuk janë trajtuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga SKK 14 ose ndonjë SKK tjetër, drejtuesit e njësisë ekonomike raportuese duhet që, me miratimin e Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, të aplikojnë politika të tilla që sigurojnë një pasqyrim të vërtetë e të besueshëm të pozicionit financiar, performancës financiare dhe fluksit të pasasë së njësisë ekonomike raportuese, siç kërkohet në ligjin për kontabilitetin.
3	Pasqyrat financiare do të përgatiten mbi bazën e konceptit të materialitetit. Standardet Kombëtare të Kontabilitetit nuk do të zbatohen për zërat jomaterialë. Parimi i materialitetit përkufizohet dhe sqarohet në paragrafët 64 deri 68 të SKK 1.
	FUSHA E ZBATIMIT
4	Ky standard zbatohet, për: a) trajtimin kontabël të pjesëmarrjeve në pasqyrat financiare të konsoliduara dhe në pasqyrat financiare të veçanta të një investitori që nuk është një shoqëri mëmë, por që ka një investim në një ose më shumë pjesëmarrje. Paragrafët 6-12 përcaktojnë kërkesat për trajtimin kontabël të pjesëmarrjeve në pasqyrat financiare të veçanta; b) për trajtimin kontabël të sipërmarrjeve të përbashkëta në pasqyrat financiare të konsoliduara dhe në pasqyrat financiare të veçanta të një investitori që nuk është një shoqëri mëmë, por që ka një interes sipërmarrës në një ose më shumë sipërmarrje të përbashkëta. Paragrafët 14-28 përcaktojnë kërkesat për trajtimin kontabël të interesit të një investitori në një sipërmarrje të përbashkët në pasqyrat financiare të veçanta.
	PËRKUFIZIMET KRYESORE
5	Më poshtë jepen përkufizimet e disa termave kryesorë të përdorur në këtë standard: Ndikimi i ndjeshëm është aftësia për të marrë pjesë në marrjen e vendimeve, në lidhje me politikat financiare dhe të shfrytëzimit të njësisë ku investohet, por jo kontrolli mbi këto vendime. Pjesëmarrja është njësi, mbi të cilën një investitor ka një influencë të ndjeshme, por që nuk është njësi e kontrolluar nga investitori. Sipërmarrja e përbashkët është një marrëveshje kontraktuale, ku dy ose më shumë palë marrin përsipër një aktivitet ekonomik, i cili është nën kontroll të përbashkët. Njësi mëmë është njësi që zotëron një ose më shumë njësi të kontrolluara. Interesi i pakicës është pjesa e fitimit (humbjes) dhe e aktiveve neto të një njësie të kontrolluar, e cila u takon atyre pjesëve të kapitalit, të cilat nuk zotërohen në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë (nëpërmjet njësisë të kontrolluara) nga njësi mëmë. Një biznes është një tërësi veprimtarish të integruara, të kryera e të drejtuara me qëllimin e arritjes së përfitimit të:: a) një kthimi/fitimi për investitorët; b) kostove më të ulëta ose përfitime të tjera ekonomike.
	INVESTIMET NË PJESËMARRJE
	Pjesëmarrja
6	Një pjesëmarrje është një njësi ekonomike, qoftë dhe e paorganizuar juridikisht si p.sh shoqëri e thjeshtë, mbi të cilën investitori ka ndikim të rëndësishëm, e cila nuk është as njësi e kontrolluar dhe as interes në një sipërmarrje të përbashkët.

7	Në përputhje me këtë Standard, pjesëmarrjet janë të gjitha ato njësi mbi të cilat investitori ka një ndikim të rëndësishëm në politikat e saj financiare dhe të shfrytëzimit, por nuk i kontrollojnë ato. Ndikimi i rëndësishëm presupozohet se ekziston kur investitori zotëron në mënyrë direkte ose të tërthortë, nëpërmjet shoqërive të kontrolluara, më shumë se 20% të së drejtës votuese të pjesëmarrjes, përveç rasteve përjashtimore kur mund të tregohet qartë se një zotërim i tillë nuk përbën ndikim të ndjeshëm. Ndikimi i ndjeshëm mund të ekzistojë edhe nëse zotërohen më pak se 20%, kur një ndikim i tillë mund të demonstrohet qartë. Një investitor nuk përjashtohet të ketë ndikim të ndjeshëm edhe pse një investitor tjetër mund të ketë një pronësi të konsiderueshme ose shumicën.
	Matja - zgjedhja e politikës kontabël
8	Një investitor do të trajtojë të gjitha investimet e tij në pjesëmarrje duke përdorur njërin prej modeleve në vijim: - modelin e kostos në paragrafët 9 dhe 10; - modelin e kapitalit neto në paragrafin 11; - modelin e vlerës së drejtë në paragrafin 12.
	Modeli i kostos
9	Një investitor mat investimet e tij në pjesëmarrje me koston pakësuar me ndonjë humbje nga zhvlerësimi i akumuluar i njohur në përputhje me <i>SKK 3 "Instrumentet financiare"</i> .
10	Investitori njeh dividendët dhe shpërndarjet e tjera të marra nga investimi si të ardhura, pa marrë parasysh nëse shpërndarjet janë nga fitimet e akumuluar të pjesëmarrjes para ose pas datës së blerjes.
	Modeli i kapitalit neto
11	Sipas modelit të kapitalit neto, një investim në pjesëmarrje njihet fillimisht me çmimin e transaksionit (duke përfshirë kostot e transaksionit) dhe rregullohet më pas, për të pasqyruar pjesën e investitorit në fitimin ose humbjen e pjesëmarrjes, si më poshtë; (a) <i>Shpërndarjet dhe rregullimet e tjera në vlerën kontabël.</i> Shpërndarjet e marra nga investimi në pjesëmarrje ulin vlerën kontabël të investimit. Rregullimet në vlerën kontabël mund të jenë të nevojshme si pasojë e ndryshimeve në kapitalin e pjesëmarrjes, si rezultat i zërave që prekin kapitalin (p.sh. pagesa e dividendëve, rritja ose pakësimi i kapitalit themeltar, por duke përjashtuar riklasifikimet brenda kapitalit, si p.sh. krijimi i rezervave ligjore); (b) <i>Të drejtat votuese të mundshme.</i> Edhe pse në përcaktimin nëse ekziston ose jo ndikim i ndjeshëm merren në konsideratë të drejtat votuese të mundshme, një investitor mat pjesën e tij në fitimin ose humbjen e pjesëmarrjes dhe pjesën e tij në ndryshimet në kapitalin e pjesëmarrjes mbi bazën e interesave të pronësisë aktuale. Në këtë matje nuk do të pasqyrohet ushtrimi ose konvertimi i mundshëm i të drejtave votuese të mundshme; (c) <i>Emri i mirë i nënkuptuar dhe rregullimet e vlerës së drejtë.</i> Menjëherë me kryerjen e investimit në një pjesëmarrje, një investitor do të kontabilizojë çdo diferencë (qoftë pozitive ose negative) midis kostos së investimit dhe pjesës së investitorit në vlerat e drejta të aktiveve neto të identifikueshme të pjesëmarrjes sipas SKK 9. Pas kryerjes së investimit, investitori do të rregullojë pjesën e tij në fitimet apo humbjet e pjesëmarrjes për amortizimin shtesë të aktiveve të amortizueshme të pjesëmarrjes (duke përfshirë edhe emrin e mirë) në bazë të tejkalimit të vlerave të tyre të drejta mbi vlerat kontabël të tyre në datën e kryerjes së investimit; (ç) <i>Zhvlerësimi.</i> Nëse ka tregues se një investim në një pjesëmarrje mund të jetë zhvlerësuar, një investitor do të testojë për zhvlerësim vlerën kontabël të investimit, si një aktiv i vetëm, në përputhje me SKK 5. Çdo emër i mirë i përfshirë si pjesë e vlerës kontabël të investimit në pjesëmarrje nuk testohet veças për zhvlerësim por, si pjesë e testit për zhvlerësim të investimit si një i tërë; (d) <i>Transaksionet e investitorit me pjesëmarrjet.</i> Në qoftë se një pjesëmarrje kontabilizohet duke përdorur metodën e kapitalit neto, investitori do të eliminojë fitimet dhe humbjet e përealizuara që rezultojnë nga transaksionet nga poshtë-lart (pra nga pjesëmarrja tek investitori) dhe nga lart-poshtë (nga investitori te pjesëmarrja) në masën e interesit të investitorit në pjesëmarrje. Humbjet e përealizuara për transaksione të tilla mund të evidentojnë një zhvlerësim të aktivit të transferuar; (dh) <i>Data e pasqyrave financiare të pjesëmarrjes.</i> Kur zbatohet modeli i kapitalit neto, investitori duhet të përdorë pasqyrat financiare të pjesëmarrjes të të njëjtës datë me atë të pasqyrave financiare të tij, me përjashtim kur kjo është e pamundur. Në qoftë se është e pamundur një gjë e tillë, investitori duhet të përdorë pasqyrat financiare më

	të fundit të pjesëmarrjes që ai ka të disponueshme, me rregullimet e bëra për efektet e çdo transaksioni të rëndësishëm apo ngjarjeve që ndodhin midis dy periudhave kontabël; (e) <i>Politikat kontabël të pjesëmarrjes</i>. Nëse pjesëmarrja përdor politika kontabël, që ndryshojnë nga ato të investitorit, investitori do të rregullojë pasqyrat financiare të pjesëmarrjes për të pasqyruar politikat e tij kontabël me qëllim zbatimin e modelit të kapitalit neto, përveçse kur një gjë e tillë është e pamundur; (f) <i>Humbjet më të larta se investimi</i>. Nëse pjesa e humbjes së investitorit në një pjesëmarrje është e barabartë ose tejkalon shumën e investimit të tij në pjesëmarrje, investitori do të ndërpresë njohjen e pjesës së tij në humbjet e ardhshme. Pasi interesi i investitorit është ulur në zero, investitori duhet të njohë humbje shtesë nëpërmjet një provizioni (shih SKK 6 “<i>Provizionet, detyrimet dhe aktivet e kushtëzuara</i>”) vetëm në atë masë që investitori është përfshirë në detyrime ligjore ose konstruktive, ose ka bërë pagesa në emër të pjesëmarrjes. Nëse pjesëmarrja më pas raporton fitime, investitori do të rifillojë të njohë pjesën e tij në këto fitime vetëm pasi kjo pjesë të jetë e barabartë me pjesën e humbjeve të panjohura; (g) <i>Ndërprerja e modelit të kapitalit</i>. Një investitor do të ndërpresë së përdoruri metodën e kapitalit nga data që ka mbaruar ndikimi i ndjeshëm; (g.i) Në qoftë se pjesëmarrja bëhet një njësi e kontrolluar ose sipërmarrje e përbashkët, investitori do të rrimasë interesin e kapitalit të tij të mbajtur më parë me vlerën e drejtë dhe do të njohë fitimin ose humbjen neto që rezultojnë, në qoftë se ka, në fitim ose humbje; (g.ii) Në qoftë se investitori humb ndikimin e ndjeshëm mbi një pjesëmarrje si rezultat i një shitje të plotë ose të pjesshme, ai do ta çregjistrojë pjesëmarrjen dhe do të njohë në fitim apo humbje diferencën mes (a) dhe (b): (a) shumës së të ardhurave të marra plus vlerën e drejtë të çdo interesi të mbetur; dhe (b) vlerës kontabël të investimit në pjesëmarrje në datën që ka humbur ndikimi i ndjeshëm. Pas kësaj, investitori do të bëjë trajtimin kontabël për ndonjë interes të mbetur sipas SKK 3 “<i>Instrumentet financiare</i>”; (g.iii) Në qoftë se investitori humb ndikimin e ndjeshëm për arsye të ndryshme nga shitja e pjesshme e investimit të tij, investitori do ta konsiderojë vlerën kontabël të investimit në këtë datë si një bazë për koston e re dhe do ta kontabilizojë investimin sipas SKK 3.
	Modeli i vlerës së drejtë
12	Investimi në një pjesëmarrje, në njohjen fillestare, matet me çmimin e transaksionit. Çmimi i transaksionit përjashton kostot e transaksionit. Në çdo datë raportimi, një investitor mat investimet e tij në pjesëmarrje me vlerën e drejtë, me ndryshimet në vlerën e drejtë të njohura në fitim ose humbje, sipas kërkesave të paragrafëve 55 - 60 të SKK 3 “<i>Instrumentet financiare</i>”. Një investitor që ka zgjedhur të zbatojë modelin e vlerës së drejtë për investimet në pjesëmarrje, për rastet kur është praktikisht e pamundur të matet vlera e drejtë e besueshme, pa kosto apo përpjekje të panevojshme, do të përdorë modelin e koston.
	Paraqitja e pasqyrave financiare
13	Një investitor duhet të klasifikojë investimet në pjesëmarrje si aktive afatgjata. INVESTIMET NË SIPËRMARRJET E PËRBASHKËTA Sipërmarrja e përbashkët
14	Kontrolli i përbashkët është ndarja, sipas një marrëveshjeje kontraktuale, e kontrollit mbi një aktivitet ekonomik, dhe ekziston vetëm kur vendimet strategjike financiare dhe të shfrytëzimit që lidhen me aktivitetin kërkojnë pëlqimin unanimit të palëve që ndajnë kontrollin (sipërmarrësit).
15	Një sipërmarrje e përbashkët është një marrëveshje kontraktuale sipas të cilës dy apo më shumë palë ndërmarrin një veprimtari ekonomike që është subjekt i kontrollit të përbashkët. Sipërmarrjet e përbashkëta mund të marrin formën e aktiviteteve të kontrolluara së bashku, të aktiveve të kontrolluara së bashku, ose të njësisë të kontrolluara së bashku.
	Aktivitetet e kontrolluara bashkërisht
16	Funksionimi i disa sipërmarrjeve të përbashkëta kërkon përdorimin e aktiveve dhe burimeve të tjera të sipërmarrësve dhe jo krijimin e një korporate, shoqërie të thjeshtë ose të një njësie ekonomike tjetër, apo të një strukture financiare që është e ndarë nga vetë sipërmarrësit. Çdo sipërmarrës përdor aktivet afatgjata materiale dhe inventarët e vet. Ai gjithashtu kryen shpenzimet e veta, ka detyrimet e veta dhe siguron financimet e tij, të cilat krijojnë detyrimet e tij. Aktivitetet e sipërmarrjes së përbashkët mund

	të kryhen nga punonjësit e sipërmarrësit përbri aktiviteteve të ngjashme të sipërmarrësit. Marrëveshja e përbashkët e sipërmarrjes zakonisht përbën mjetin me anën e të cilit të ardhurat nga shitja e produktit të përbashkët dhe çdo shpenzim i bërë në mënyrë të përbashkët ndahen midis sipërmarrësve.
17	Në lidhje me interesat e tij në aktivitetet e kontrolluara bashkërisht, një sipërmarrës do të njohë në pasqyrat financiare të tij: (a) aktivet që ai kontrollon dhe detyrimet që i linden; dhe (b) shpenzimet që ai bën dhe pjesën e tij të të ardhurave që fiton nga shitja e mallrave ose shërbimeve nga sipërmarrja e përbashkët.
	Aktivet e kontrolluara bashkërisht
18	Disa sipërmarrje të përbashkëta kërkojnë kontrollin e përbashkët dhe shpesh pronësinë e përbashkët, nga sipërmarrësit të një ose më shumë aktiveve të kontribuara, ose të fituara dhe të dedikuara për qëllimin e sipërmarrjes së përbashkët.
19	Në lidhje me interesin e tij në një aktiv të kontrolluar bashkërisht, një sipërmarrës njeh në pasqyrat financiare: (a) pjesën e tij në aktivet e kontrolluara bashkërisht, të klasifikuara sipas natyrës së tyre; (b) të gjitha detyrimet që ai ka krijuar; (c) pjesën e tij në çdo detyrim të krijuar së bashku me sipërmarrësit e tjerë në lidhje me sipërmarrjen e përbashkët; (d) të ardhurat nga shitja (ose përdorimi) e pjesës së tij në produktet (ose aktivet) e sipërmarrjes së përbashkët, së bashku me pjesën e tij në çdo shpenzim të bërë nga sipërmarrja e përbashkët; (e) shpenzimet që ai ka kryer në lidhje me interesin e tij në sipërmarrjen e përbashkët.
	Njësitë ekonomike të kontrolluara bashkërisht
20	Një njësi ekonomike e kontrolluar bashkërisht është një sipërmarrje e përbashkët që përfshin krijimin e një korporate, shoqërie të thjeshtë ose të një njësie ekonomike tjetër në të cilën çdo pjesëmarrës ka një interes. Njësia ekonomike vepron në të njëjtën mënyrë si njësitë ekonomike të tjera, përveç se ka një marrëveshje kontraktuale midis sipërmarrësve që vendos kontroll të përbashkët mbi veprimtarinë ekonomike të njësive.
	Matja – zgjedhja e politikës kontabël
21	Një investitor do të trajtojë të gjitha investimet e tij në sipërmarrjet e përbashkëta duke përdorur një prej modeleve në vijim: - modelin e kostos në paragrafin 22 dhe 23; - modelin e kapitalit neto në paragrafin 24; - modelin e vlerës së drejtë në paragrafin 25.
	Modeli i kostos
22	Një sipërmarrës mat investimet e tij në njësitë ekonomike bashkërisht të kontrolluara me modelin e kostos, pra kostoja e pakësuar me ndonjë humbje të akumuluar nga zhvlerësimi i njohur në përputhje me SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”.
23	Investitori njeh shpërndarjet e marra nga investimi si të ardhura, pa marrë parasysh nëse shpërndarjet janë nga fitimet e akumuluar para ose pas datës së blerjes së njësive ekonomike bashkërisht të kontrolluar.
	Modeli i kapitalit neto
24	Një sipërmarrës, mat investimin e tij në njësinë ekonomike bashkërisht të kontrolluar, me modelin e kapitalit neto duke përdorur procedurat e dhëna në paragrafin 11 (duke zëvendësuar, aty ku përdoret, “ndikim i ndjeshëm” me “kontroll i përbashkët”).
	Modeli i vlerës së drejtë
25	Investimi në një njësi ekonomike të kontrolluar bashkërisht, në njohjen fillestare, matet me çmimin e transaksionit. Çmimi i transaksionit përjashton kostot e transaksionit. Në çdo datë raportimi, një sipërmarrës do të masë investimet e tij në njësitë ekonomike të kontrolluara bashkërisht me vlerën e drejtë, me ndryshimet në vlerën e drejtë të njohura në fitim ose humbje, duke përdorur udhëzimin e matjes së vlerës së drejtë në paragrafët 55–60 të SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”. Një investitor që ka zgjedhur të zbatojë modelin e vlerës së drejtë

	për investimet në njësi ekonomike të kontrolluara bashkërisht, për rastet kur është praktikisht e pamundur të matet vlera e drejtë e besueshme, pa kosto apo përpjekje të panevojshme, do të përdorë modelin e kostos.
	Transaksionet midis një sipërmarrësi dhe një sipërmarrjeje të përbashkët
26	Kur një sipërmarrës jep kontribute ose i shet aktivet të sipërmarrja e përbashkët, njohja e çdo pjese të fitimit ose humbjes nga transaksioni do të pasqyrojë përmbajtjen e transaksionit. Për aq kohë sa aktivet mbahen nga sipërmarrja e përbashkët, dhe sipërmarrësi i ka transferuar sipërmarrjes së përbashkët rreziqet dhe përfitimet më të rëndësishme të lidhura me pronësinë e aktiveve, sipërmarrësi njej vetëm atë pjesë të fitimit ose humbjes që i atribuohet interesave të sipërmarrësve të tjerë. Sipërmarrësi njej shumën e plotë të çdo humbjeje atëherë kur kontributi ose shitja evidenton një humbje nga zhvlerësimi.
27	Kur një sipërmarrës blen aktive nga një sipërmarrje e përbashkët, sipërmarrësi nuk njej pjesën e tij në fitimet e sipërmarrjes së përbashkët nga transaksioni derisa ai (sipërmarrësi) t'ia rishesë aktivet një pale të pavarur. Një sipërmarrës do të njohë pjesën e tij në humbjet që rezultojnë nga këto transaksione në të njëjtën mënyrë si dhe fitimet, përveç se humbjet do të njihen menjëherë atëherë kur ato përfaqësojnë një humbje nga zhvlerësimi.
	Nëse investitori nuk ka kontroll të përbashkët
28	Investitori në një sipërmarrje të përbashkët që nuk ka kontroll të përbashkët do ta kontabilizojë investimin në përputhje me SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ” ose, nëse ai ka ndikim të ndjeshëm në sipërmarrjen e përbashkët, në përputhje me paragrafët 6–12 të këtij Standardi.
	SHËNIMET SHPJEGUESE
	Investimet në pjesëmarrje
29	Një investitor në një pjesëmarrje do të japë informacionet shpjeguese në vijim: (a) politikën e tij kontabël për investimet në pjesëmarrje; (b) vlerën kontabël neto të investimeve në pjesëmarrje. (c) vlerën e drejtë të investimeve në pjesëmarrje të mbajtura me modelin e kapitalit neto.
30	Për investimet në pjesëmarrje, të kontabilizuara sipas modelit të kostos, një investitor do të japë informacion shpjegues për shumën e dividendëve dhe shpërndarjet e tjera të njohura si të ardhura.
31	Për investimet në pjesëmarrje, të kontabilizuara sipas metodës së kapitalit neto, një investitor do të japë informacion shpjegues veçmas për pjesën e vet në fitimin ose humbjen e pjesëmarrjeve dhe pjesën e tij në aktivitetet e ndërprera të pjesëmarrjeve, nëse ka të tilla.
32	Për investimet në pjesëmarrje të mbajtura sipas modelit të vlerës së drejtë, një investitor do të japë informacionet shpjeguese të kërkuara nga paragrafët 38-39 të SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”. Nëse një investitor zbaton për çdo pjesëmarrje përjashtimin në paragrafin 12, për kosto apo përpjekje të papërshtatshme, ai duhet të japë informacion shpjegues për këtë fakt, arsyet pse matja me vlerën e drejtë do të kërkojë kosto apo përpjekje të papërshtatshme dhe vlerën kontabël (neto) të investimeve në pjesëmarrje të trajtuara sipas modelit të kostos.
	Investimet në sipërmarrjet e përbashkëta
33	Një investitor në një sipërmarrje të përbashkët do të japë informacion shpjegues për: (a) politikën kontabël që ka përdorur në njohjen e interesave të tij në njësitë ekonomike të kontrolluara bashkërisht; (b) vlerën kontabël neto të investimeve në njësitë ekonomike të kontrolluara bashkërisht; (c) vlerën e drejtë të investimeve në kontrollin e përbashkët të mbajtura me modelin e kapitalit neto; dhe (ç) shumën totale të angazhimeve të tij në lidhje me sipërmarrjet e përbashkëta, duke përfshirë pjesën e tij në angazhimet e kapitalit që janë bërë së bashku me sipërmarrësit e tjerë, si edhe pjesën e tij të angazhimeve të kapitalit të vetë sipërmarrjeve të përbashkëta.
34	Për njësitë ekonomike të kontrolluara bashkërisht, të kontabilizuara me modelin e kapitalit neto, sipërmarrësi duhet të japë gjithashtu informacione shpjeguese siç kërkohet nga paragrafi 33 për investimet me modelin e kapitalit.
35	Për njësitë ekonomike të kontrolluara bashkërisht, të trajtuara në përputhje me modelin e vlerës së drejtë, sipërmarrësi duhet të japë informacionet shpjeguese të kërkuara nga paragrafët 38 dhe 39 të SKK 3 “ <i>Instrumentet financiare</i> ”. Nëse një sipërmarrës zbaton përjashtimin për kosto apo përpjekje të papërshtatshme në paragrafin 25 për çdo njësi ekonomike të kontrolluar

	bashkërisht ai duhet të japë informacion shpjegues për këtë fakt, arsyet pse matja me vlerën e drejtë do të kërkojë kosto apo përpjekje të papërshtatshme dhe vlerën kontabël (neto) të investimeve në njësinë ekonomike të kontrolluar bashkërisht të trajtuara sipas modelit të koston.	
	DATA E HYRJES NË ZBATIM	
36	SKK 14 “ <i>Trajtimi kontabël i investimeve në pjesëmarrje dhe sipërmarrje të përbashkëta</i> ”, përditësuar në vitin 2023, do të zbatohet në pasqyrat financiare që mbulojnë periodha kontabël që fillojnë më ose pas datës 1.1.2025. Kërkesat e SKK 14 (2023) do të zbatohen në prospektivë.	
	TABELA KRAHASUESE	
37	Tabela më poshtë tregon se si korrespondojnë paragrafët e këtij Standardi me SNRF për NVM (2015). Paragrafët janë konsideruar si korresponduese nëse ato trajtojnë në përgjithësi të njëjtën çështje pavarësisht nga fakti që seksionet e referuara mund të kenë ndryshime.	
	Paragrafët e SKK 14	Paragrafët e SNRF-së për NVM-të botuar në korrik 2015
	Paragrafi 1	Asnjë
	Paragrafi 2	Asnjë
	Paragrafi 3	Asnjë
	Paragrafi 4	Sek. 14.1, sek. 15.1
	Paragrafi 5	Asnjë
	Paragrafi 6	Sek. 14.2
	Paragrafi 7	Sek. 14.3
	Paragrafi 8	Sek. 14.4
	Paragrafi 9	Sek. 14.5
	Paragrafi 10	Sek. 14.6
	Paragrafi 11	Sek. 14.8
	Paragrafi 12	Sek. 14.9, sek. 14.10
	Paragrafi 13	Sek. 14.11
	Paragrafi 14	Sek. 15.2
	Paragrafi 15	Sek. 15.3
	Paragrafi 16	Sek. 15.4
	Paragrafi 17	Sek. 15.5
	Paragrafi 18	Sek. 15.6
	Paragrafi 19	Sek. 15.7
	Paragrafi 20	Sek. 15.8
	Paragrafi 21	Sek. 15.9
	Paragrafi 22	Sek. 15.10
	Paragrafi 23	Sek. 15.11
	Paragrafi 24	Sek. 15.13
	Paragrafi 25	Sek. 15.14, sek. 15.15
	Paragrafi 26	Sek. 15.16
	Paragrafi 27	Sek. 15.17

	Paragrafi 28	Sek. 15.18
	Paragrafi 29	Sek. 14.12
	Paragrafi 30	Sek. 14.13
	Paragrafi 31	Sek. 14.14
	Paragrafi 32	Sek. 14.15
	Paragrafi 33	Sek. 15.19
	Paragrafi 34	Sek. 15.20
	Paragrafi 35	Sek. 15.21
	Paragrafi 36	Asnjë
	Paragrafi 37	Asnjë

VENDIM
Nr. 10, datë 7.2.2024

PËR MIRATIMIN E UDHËZIMIT
“PËR RAPORTIMIN E INCIDENTEVE
MADHORE”

Në bazë dhe për zbatim të nenit 1, pika 4, shkronja “b”; të nenit 12, shkronja “a” dhe nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, të ndryshuar; dhe të nenit 89, të ligjit nr. 55/2020, datë 30.4.2020, “Për shërbimet e pagesave”; Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë, me propozimin e Departamentit të Mbikëqyrjes,

VENDOSI:

1. Të miratojë udhëzimin “Për raportimin e incidenteve madhore”, sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Ngarkohen ofruesit e shërbimeve të pagesave për zbatimin e këtij vendimi.

3. Ngarkohet Departamenti i Mbikëqyrjes për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

4. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn më fuqi më 1 mars 2024 dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Gent Sejko

1. KËRKESA TË PËRGJITHSHME

1.1 Objekti i udhëzimit

Objekti i këtij udhëzimi është përcaktimi i:

a) kriterëve për klasifikimin e incidenteve operacionale ose të sigurisë si incidente madhore, nga ofruesit e shërbimeve të pagesave;

b) formatit të raportimit dhe procedurave që ofruesit e shërbimeve të pagesave duhet të ndjekin për të njoftuar Bankën e Shqipërisë, në përputhje me pikën 1, të nenit 89, të ligjit “Për shërbimet e pagesave”.

1.2 Subjektet e udhëzimit

Subjekte të këtij udhëzimi janë ofruesit e shërbimeve të pagesave, siç përcaktohen në nenin 3, pika 2, shkronjat “a”, “b” dhe “c”, të ligjit nr.

55/2020, datë 30.4.2020, “Për shërbimet e pagesave”, i cili në këtë udhëzim do të quhet ligji “Për shërbimet e pagesave”.

1.3 Fusha e zbatimit të udhëzimit

1.3.1 Kërkesat e këtij udhëzimi zbatohen për të gjitha incidentet që përfshihen në përkufizimin e “incidentit madhor operacional ose të sigurisë”, që mbulon ngjarjet e jashtme dhe të brendshme, të cilat mund të jenë me synime keqdashëse ose aksidentale.

1.3.2 Ky udhëzim zbatohet edhe në rastet kur incidentet madhore operacionale ose të sigurisë e kanë origjinën nga vende të tjera jashtë Shqipërisë (p.sh. kur një incident e ka origjinën në shoqërinë mëmë, me seli jashtë Republikës së Shqipërisë) dhe ndikojnë në shërbimet e pagesave të ofruara nga ofruesi i shërbimeve të pagesave në Shqipëri, në mënyrë të drejtpërdrejtë (kur një shërbim i lidhur me pagesat kryhet nga subjekti jashtë Shqipërisë) ose në mënyrë të tërthortë (p.sh. kur aftësia e ofruesit të shërbimeve të pagesave për të vazhduar veprimtarinë e shërbimeve të pagesave, rrezikohet në një mënyrë tjetër si pasojë e incidentit).

1.3.3 Kërkesat e këtij udhëzimi zbatohen edhe për incidentet madhore që ndikojnë funksionet e transferuara te të tretët nga ofruesit e shërbimeve të pagesave.

1.4 Përkufizime

1.4.1 Termat e përdorur në këtë udhëzim kanë të njëjtin kuptim me termat e përdorur në ligjin “Për shërbimet e pagesave”.

1.4.2 Përveç sa parashikohet në pikën 1.4.1, për qëllime të zbatimit të këtij udhëzimi, termat e mëposhtëm kanë këtë kuptim:

a) “incident operacional ose i sigurisë” – është një ngjarje e vetme ose një seri ngjarjesh të lidhura, të paplanifikuara nga ofruesi i shërbimeve të pagesave, që ka ose ka të ngjarë të ketë një ndikim negativ në integritetin, disponueshmërinë, konfidencialitetin dhe/ose autenticitetin e shërbimeve të lidhura me pagesat;

b) “integritet” – është karakteristika e ruajtjes së saktësisë dhe plotësisë së aktiveve (përfshirë të dhënat);

c) “disponueshmëria” – është karakteristika e shërbimeve të lidhura me pagesat, për të qenë plotësisht të aksesueshme dhe të përdorshme nga përdoruesit e shërbimeve të pagesave, sipas niveleve të pranueshme, të paracaktuara nga ofruesi i shërbimeve të pagesave;

d) “konfidencialiteti” – është karakteristika që

informacioni të mos iu vihet në dispozicion ose t'iu zbulohet/shpërndahet individëve, subjekteve ose proceseve të paautorizuara;

e) “autenticiteti” – është karakteristika e një burimi për të qenë ai që pretendon të jetë;

f) “shërbime të lidhura me pagesat” – është çdo veprimtari e përcaktuar në pikën 37, të nenit 5, të ligjit “Për shërbimet e pagesave”, dhe të gjitha funksionet e nevojshme mbështetëse teknike për ofrimin e saktë të shërbimeve të pagesave.

1.5 Shkëmbimi i informacionit me autoritetet e tjera

1.5.1 Banka e Shqipërisë mund të shkëmbejë informacione të lidhura me incidentet madhore, me autoritete të tjera vendase, pasi vlerëson rëndësinë dhe relevancën e një incidenti madhor operacional ose të sigurisë për ato autoritete.

2. KRITERET E KLASIFIKIMIT TË INCIDENTIT SI INCIDENT MADHOR

2.1 Kriteret e klasifikimit të incidentit si incident madhor

2.1.1 Ofruesit e shërbimeve të pagesave klasifikojnë si incidente madhore, incidentet operationale ose të sigurisë që plotësojnë:

a) një ose më shumë nga kriteret në kategorinë “ndikim i lartë”; ose

b) tre ose më shumë nga kriteret në kategorinë “ndikim i ulët”,

siç përcaktohet në tabelën 1 të pikës 2.1.4, dhe pas vlerësimit të përcaktuar në këtë udhëzim.

2.1.2 Ofruesit e shërbimeve të pagesave vlerësojnë një incident operacional ose të sigurisë, duke konsideruar kriteret (elementet) e mëposhtme dhe treguesit e tyre bazë:

a) *transaksionet e prekura nga incidenti*, për të cilat ofruesit e shërbimeve të pagesave përcaktojnë vlerën totale të tyre, si dhe numrin e pagesave të kompromentuara, si përqindje ndaj nivelit të rregullt (të zakonshëm) të transaksioneve të pagesave të kryera nëpërmjet shërbimeve të pagesave të prekura nga incidenti;

b) *përdoruesit e shërbimeve të pagesave të prekur nga incidenti*, për të cilët ofruesit e shërbimeve të pagesave përcaktojnë numrin e tyre (përdoruesve), në vlerë absolute dhe si përqindje ndaj numrit të përgjithshëm të përdoruesve të shërbimeve të pagesave;

c) *thyerja e sigurisë së rrjetit ose sistemeve të informacionit*, për të cilën ofruesit e shërbimeve të pagesave përcaktojnë nëse ndonjë veprim keqdashës ka

kompromentuar sigurinë e rrjetit ose të sistemeve të informacionit që lidhen me ofrimin e shërbimeve të pagesave;

d) *kohëzgjatja e ndërprerjes së shërbimeve (service downtime)*, për të cilën ofruesit e shërbimeve të pagesave përcaktojnë periudhën kohore kur shërbimi ka të ngjarë të mos jetë i disponueshëm për përdoruesin e shërbimeve të pagesave, ose kur urdhërpagesa, në kuptim të nenit 5, pika 49, të ligjit “Për shërbimet e pagesave”, mund të mos realizohet nga ofruesi i shërbimeve të pagesave;

e) *ndikimi ekonomik*, për të cilin ofruesit e shërbimeve të pagesave përcaktojnë kostot monetare të lidhura me incidentin në mënyrë tërësore dhe marrin parasysh vlerën absolute, dhe kur është e zbatueshme, edhe rëndësinë relative të këtyre kostove, në raport me madhësinë e ofruesit të shërbimeve të pagesave (p.sh. në raport me kapitalin e nivelit të parë të ofruesit të shërbimeve të pagesave);

f) *niveli i lartë i përshkallëzimit të brendshëm*, për të cilin ofruesit e shërbimeve të pagesave përcaktojnë nëse incidenti është raportuar ose ka të ngjarë të raportohet tek drejtuesit ekzekutivë të subjektit;

g) *ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave ose infrastrukturat përkatëse që mund të preken nga incidenti*, për të cilët ofruesit e shërbimeve të pagesave përcaktojnë implikimet/ndikimet sistemike që ka të ngjarë të ketë incidenti, d.m.th. mundësia që efekti i incidentit të përhapet përtej ofruesit të shërbimeve të pagesave të prekur fillimisht, tek ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave, infrastrukturat e tregut financiar dhe/ose skemat e pagesave;

h) *ndikimi reputacional*, për të cilin ofruesit e shërbimeve të pagesave përcaktojnë se si incidenti mund të cenojë besimin e përdoruesve të shërbimeve të pagesave te vetë ofruesi i shërbimeve të pagesave dhe, në përgjithësi, në shërbimin bazë të ofruar ose në tregun në tërësi.

2.1.3 Ofruesit e shërbimeve të pagesave llogarisin vlerën e treguesve sipas përcaktimeve të mëposhtme:

a) *transaksionet e prekura nga incidenti*

si rregull i përgjithshëm, nënkuptojnë të gjitha transaksionet brenda vendit dhe ndërkufitare që janë ndikuar ose ka të ngjarë të ndikohen në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë nga incidenti dhe, në veçanti, ato transaksione që nuk mund të iniciohen ose të procesohen, ato transaksione për të cilat është ndryshuar përmbajtja e mesazhit të pagesës dhe ato

transaksione që janë urdhëruar, me qëllim mashtrimi (pavarësisht nëse fondet janë rikuperuar apo jo), ose kur ekzekutimi i saktë pengohet në ndonjë mënyrë tjetër nga incidenti.

Për incidentet operationale që ndikojnë në aftësinë për të iniciuar dhe/ose për të procesuar transaksionet, ofruesit e shërbimeve të pagesave raportojnë vetëm ato incidente me kohëzgjatje më të gjatë se 1 (një) orë. Kohëzgjatja e incidentit matet që nga momenti kur ndodh incidenti, deri në momentin kur aktivitetet normale/operationet e zakonshme janë rikuperuar në nivelet e shërbimit të ofruara para incidentit.

Ofruesit e shërbimeve të pagesave konsiderojnë si nivel të rregullt (të zakonshëm) të transaksioneve të pagesave, mesataren ditore të transaksioneve vjetore të pagesave brenda vendit dhe ato ndërkufitare të kryera nëpërmjet të njëjtëve shërbime pagesash që janë prekur nga incidenti, duke konsideruar vitin e mëparshëm si periudhë referimi për llogaritjet. Në rast se ofruesit e shërbimeve të pagesave nuk e konsiderojnë këtë vlerë si përfaqësuese (p.sh. për shkak të sezonalitetit), ata përdorin një metrikë tjetër, më përfaqësuese, dhe njoftojnë Bankën e Shqipërisë për arsyet e ndjekjes së kësaj qasjeje, nëpërmjet plotësimit të fushës përkatëse të formularit të raportimit në aneksin 1 të këtij udhëzimi;

b) përdoruesit e shërbimeve të pagesave të prekur nga incidenti

nënkuptojnë të gjithë klientët (brenda vendit ose nga jashtë, konsumatorë ose shoqëri tregtare) që kanë një kontratë me ofruesin e shërbimeve të pagesave, të prekur nga incidenti, që iu jep atyre akses në shërbimin e pagesës të prekur nga incidenti, dhe që janë ndikuar ose mund të ndikohen nga pasojat e incidentit.

Ofruesit e shërbimeve të pagesave përdorin vlerësime të bazuara në aktivitetin e tyre të mëparshëm, për të përcaktuar numrin e përdoruesve të shërbimeve të pagesave që mund të kenë përdorur shërbimin e pagesave gjatë kohëzgjatjes së incidentit.

Në rastin e grupeve, secili ofrues i shërbimeve të pagesave merr në konsideratë vetëm përdoruesit e tij të shërbimeve të pagesave. Në rastin e një ofruesi të shërbimeve të pagesave që ofron shërbime operationale për të tjerët, ai ofrues i shërbimit të pagesës merr në konsideratë vetëm përdoruesit e tij të shërbimeve të pagesave (nëse ka), dhe ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave që marrin këto

shërbime operationale e vlerësojnë incidentin në lidhje me përdoruesit e tyre të shërbimeve të pagesave.

Për incidentet operationale që ndikojnë në aftësinë për të iniciuar dhe/ose për të procesuar transaksionet, ofruesit e shërbimeve të pagesave raportojnë vetëm ato incidente që cenojnë përdoruesit e shërbimeve të pagesave për një kohëzgjatje më të gjatë se 1 (një) orë. Kohëzgjatja e incidentit matet që nga momenti kur ndodh incidenti, deri në momentin kur aktivitetet normale/operationet e zakonshme janë rikuperuar në nivelet e shërbimit të ofruara para incidentit.

Ofruesit e shërbimeve të pagesave konsiderojnë si numër total të përdoruesve të shërbimeve të pagesave, shumën e agreguar të përdoruesve të shërbimeve të pagesave brenda dhe jashtë vendit, të lidhur në mënyrë kontraktuale me ofruesit e shërbimeve të pagesave në kohën e incidentit (ose në mënyrë alternative mund të përdorin, vlerën më të fundit të disponueshme të numrit të përdoruesve të shërbimeve të pagesave) dhe me akses në shërbimin e pagesave të prekur nga incidenti, pavarësisht nga madhësia e tyre, ose nëse ata konsiderohen përdorues aktivë ose pasivë të shërbimit të pagesës;

c) thyerja e sigurisë së rrjetit ose sistemeve të informacionit

Ofruesit e shërbimeve të pagesave vlerësojnë nëse ndonjë veprim keqdashës ka rrezikuar disponueshmërinë, autenticitetin, integritetin ose konfidencialitetin e rrjetit, ose sistemeve të informacionit (përfshirë të dhënat), në lidhje me ofrimin e shërbimeve të pagesave;

d) kohëzgjatja e ndërprerjes së shërbimeve (service downtime)

është periudha kohore kur çdo detyrë, proces ose kanal në lidhje me ofrimin e shërbimeve të pagesave është ndërprerë ose ka të ngjarë të ndërpritet, duke penguar në këtë mënyrë, iniciimin dhe/ose ekzekutimin e një shërbimi pagese, dhe/ose aksesin në një llogari pagese. Ofruesit e shërbimeve të pagesave llogarisin kohën e ndërprerjes së shërbimit që nga momenti i fillimit të ndërprerjes së shërbimit dhe marrin në konsideratë si intervalet kohore gjatë orarit zyrtar të punës siç kërkohet për kryerjen/ekzekutimin e shërbimeve të pagesave, ashtu edhe orët jashtë orarit zyrtar të punës dhe periudhat e mirëmbajtjes, kur është e përshtatshme dhe e zbatueshme. Nëse ofruesit e shërbimeve të pagesave nuk janë në gjendje të përcaktojnë se kur

filloi ndërprerja e shërbimit, në mënyrë përjashtimore ata llogarisin ndërprerjen e shërbimit që nga momenti kur zbulohet ndërprerja e shërbimit;

e) ndikimi ekonomik

përfaqëson kostot që mund të lidhen drejtpërdrejt me incidentin, si dhe kostot që lidhen në mënyrë të tërthortë me të. Ofruesit e shërbimeve të pagesave, për qëllime të matjes/përlllogaritjes së ndikimit ekonomik, konsiderojnë fondet ose pasuritë e përvetësuara (*expropriated*), kostot e zëvendësimit të pajisjeve (*hardware*) ose programeve kompjuterike (*software*), kosto të tjera ligjore ose për rikthimin në gjendjen e mëparshme (riparimin), tarifat për mosrespektimin e detyrimeve kontraktuale, sanksionet, detyrimet e jashtme dhe të ardhurat e munguara. Ofruesit e shërbimeve të pagesave, për kostot që lidhen në mënyrë të tërthortë me incidentin, marrin në konsideratë vetëm ato kosto që njihen tashmë ose që ka shumë të ngjarë të materializohen.

f) niveli i lartë i përshkallëzimit të brendshëm

Ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin në konsideratë nëse, si rezultat i ndikimit në shërbimet e lidhura me pagesat, organet drejtuese janë informuar ose ka të ngjarë të informohen për incidentin, jashtë çdo njoftimi periodik (*ad-hoc*) dhe në mënyrë të vazhdueshme gjatë të gjithë kohëzgjatjes së incidentit. Ofruesit e shërbimeve të pagesave duhet të marrin gjithashtu në konsideratë nëse, si rezultat i ndikimit të incidentit në shërbimet e lidhura me pagesat, është shkaktuar ose ka të ngjarë të shkaktohet një gjendje krize;

g) ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave ose infrastrukturat përkatëse që mund të preken nga incidenti

Ofruesit e shërbimeve të pagesave vlerësojnë ndikimin e incidentit në tregun financiar, që nënkupton infrastrukturën e tregut financiar dhe/ose skemat e pagesave që e mbështesin atë dhe ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave. Në veçanti, ofruesit e shërbimeve të pagesave duhet të vlerësojnë nëse incidenti ka ndodhur ose ka të ngjarë të ndodhë/të përsëritet edhe te ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave, nëse ai ka ndikuar ose ka të ngjarë të ndikojë në funksionimin normal të infrastrukturave të tregut financiar dhe nëse ka

kompromentuar ose ka të ngjarë të kompromentojë funksionimin e shëndoshë të sistemit financiar në tërësi. Ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin në konsideratë dimensione të ndryshme, të tilla si: nëse komponenti/programi kompjuterik (*software*) i prekur është plotësisht në pronësi ose i ndarë me anëtarë të tjerë, nëse rrjeti i kompromentuar është i brendshëm ose i jashtëm dhe nëse ofruesi i shërbimit të pagesave ka ndërprerë ose ka të ngjarë të ndërpresë përmbushjen e detyrimeve të tij në infrastrukturën e tregut financiar në të cilat është anëtar (pjesëmarrës);

h) ndikimi reputacional

Ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin në konsideratë nivelin e shikueshmërisë që incidenti ka fituar ose ka të ngjarë të fitojë në treg, sipas njohurive më të mira të tyre. Në veçanti, ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin në konsideratë mundësinë që incidenti të shkaktojë dëm në shoqëri, si një tregues i mirë i mundësisë për të ndikuar reputacionin e tyre. Ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin parasysh nëse:

i. përdoruesit e shërbimeve të pagesave dhe/ose ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave janë ankuar mbi ndikimin negativ të incidentit;

ii. incidenti ka ndikuar në një proces të dallueshëm/të dukshëm, të lidhur me shërbimet e pagesave dhe për këtë arsye ka të ngjarë të marrë ose ka marrë tashmë mbulim mediatik (duke marrë parasysh jo vetëm mediat tradicionale, të tilla si gazetatat, por edhe bloget, rrjetet sociale, etj.);

iii. detyrimet kontraktuale nuk janë respektuar ose ka të ngjarë të mos respektohen, që do të çonte në masa ligjore kundrejt ofruesit të shërbimeve të pagesave;

iv. kërkesat rregullative nuk janë plotësuar, çka do të rezultojë në vendosjen e masave mbikëqyrëse ose sanksioneve, të cilat janë publikuar ose ka të ngjarë të publikohen; dhe

v. i njëjti lloj incidenti ka ndodhur edhe më parë.

2.1.4 Ofruesit e shërbimeve të pagesave vlerësojnë një incident duke përcaktuar, për secilin kriter individual, nëse kufijtë përkatës në tabelën 1 janë arritur ose ka të ngjarë të arrihen, para se të zgjidhet incidenti.

Tabela 1

Kriteret (elementet)	Ndikim i ulët	Ndikim i lartë
Transaksionet e prekura nga incidenti	> 10% e nivelit të rregullt të transaksioneve të ofruesit të shërbimeve të pagesave (për sa i përket numrit të transaksioneve) dhe kohëzgjatja e incidentit > 1 orë ¹ ose > vlera ekuivalente në lekë e shumës 500,000 euro dhe kohëzgjatja e incidentit > 1 orë ¹	> 25% e nivelit të rregullt të transaksioneve të ofruesit të shërbimeve të pagesave (për sa i përket numrit të transaksioneve) ose > vlera ekuivalente në lekë e shumës 15 milionë euro
Përdoruesit e shërbimeve të pagesave të prekur nga incidenti	> 5,000 përdorues dhe kohëzgjatja e incidentit > 1 orë ³ ose > 10% e përdoruesve të shërbimeve të pagesave të ofruesit të shërbimeve të pagesave dhe kohëzgjatja e incidentit > 1 orë ¹	> 50,000 përdorues ose > 25% e përdoruesve të shërbimeve të pagesave të ofruesit të shërbimeve të pagesave
Kohëzgjatja e ndërprerjes së shërbimeve	> 2 orë	Nuk aplikohet (N/A)
Thyerja e sigurisë së rrjetit ose sistemeve të informacionit	Po	Nuk aplikohet (N/A)
Ndikimi ekonomik	Nuk aplikohet (N/A)	> Max (0.1% e kapitalit të nivelit 1 ⁴ ; vlerës ekuivalente në lekë të shumës 200,000 euro) ose > vlera ekuivalente në lekë e shumës 5 milionë euro
Niveli i lartë i përshkallëzimit të brendshëm	Po	Po, dhe një gjendje krize (ose ekuivalente) ka të ngjarë të aktivizohet (<i>triggered</i>)
Ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave ose infrastrukturat përkatëse që mund të preken nga incidenti	Po	Nuk aplikohet (N/A)
Ndikimi reputacional	Po	Nuk aplikohet (N/A)

³ Kufiri në lidhje me kohëzgjatjen e incidentit për një periudhë më të gjatë se një orë zbatohet vetëm për incidentet operacionale që ndikojnë në aftësinë e ofruesit të shërbimeve të pagesave për të iniciuar dhe/ose procesuar transaksione.

⁴ Kapitali i nivelit 1, siç përcaktohet në rregulloren nr. 69/2014, “Për kapitalin rregullator të bankës”.

2.1.5 Ofruesit e shërbimeve të pagesave përdorin vlerësimet e tyre, nëse nuk kanë të dhëna reale për të mbështetur gjykimet e tyre, nëse një kufi i caktuar është arritur ose ka të ngjarë të arrihet, para se të zgjidhet incidenti (p.sh. kjo mund të ndodhë gjatë fazës fillestare të hetimit (investigimit) të incidentit).

2.1.6 Ofruesit e shërbimeve të pagesave e kryejnë këtë vlerësim në mënyrë të vazhdueshme gjatë të gjithë kohëzgjatjes së incidentit, për të identifikuar çdo ndryshim të mundshëm të statusit, në kahun rritës (duke u riklasifikuar nga incident jomadhör në madhör) ose në kahun zbritës (duke u riklasifikuar nga incident madhör në jomadhör). Çdo riklasifikim i një incidenti nga madhör në jomadhör, i komunikohet Bankës së Shqipërisë sipas kërkesave të pikës 3.4.5 të këtij udhëzimi dhe pa vonesa të pajustificuara.

3. PROCESI I NJOFTIMIT NË BANKËN E SHQIPËRISË

3.1 Procesi i njoftimit në Bankën e Shqipërisë

3.1.1 Ofruesit e shërbimeve të pagesave mbledhin të gjithë informacionin përkatës, përgatitin raportin e incidentit, duke plotësuar formularin e parashikuar në aneksin 1 të këtij udhëzimi dhe ia paraqesin atë Bankës së Shqipërisë. Ofruesit e shërbimeve të pagesave plotësojnë çdo fushë të formularit, duke ndjekur udhëzimet e dhëna në aneksin 1 të këtij udhëzimi.

3.1.2 Ofruesit e shërbimeve të pagesave përdorin të njëjtin formular, për t'i paraqitur Bankës së Shqipërisë raportin fillestar, të ndërmjetëm dhe përfundimtar, për të njëjtin incident. Ofruesit e shërbimeve të pagesave plotësojnë një formular të vetëm, në mënyrë rritëse (duke shtuar informacion), dhe përditësojnë, kur është e mundur, informacionin e paraqitur në raportet e mëparshme.

3.1.3 Ofruesit e shërbimeve të pagesave paraqesin pranë Bankës së Shqipërisë, nëse është e aplikueshme, edhe një kopje të informacionit të vënë në dispozicion të përdoruesve të tyre të shërbimeve të pagesave, siç parashikohet në pikën 2, të nenit 89, të ligjit “Për shërbimet e pagesave”, sapo ky informacion bëhet i disponueshëm.

3.1.4 Ofruesit e shërbimeve të pagesave, me kërkesë të Bankës së Shqipërisë, vënë në dispozicion të saj, çdo dokumentacion shtesë që plotëson informacionin e paraqitur në formularin standard. Ofruesit e shërbimeve të pagesave plotësojnë çdo kërkesë të Bankës së Shqipërisë, për

të siguruar informacion shtesë ose sqarime në lidhje me dokumentacionin e paraqitur.

3.1.5 Çdo informacion shtesë që përmbahet në dokumentet e vëna në dispozicion të Bankës së Shqipërisë nga ofruesit e shërbimeve të pagesave, me iniciativën e ofruesit të shërbimeve të pagesave ose me kërkesë të Bankës së Shqipërisë, në përputhje me pikën 3.1.4, reflektohet nga ofruesi i shërbimeve të pagesave në formularin e parashikuar në aneksin 1 të këtij udhëzimi.

3.1.6 Ofruesit e shërbimeve të pagesave ruajnë në çdo kohë konfidencialitetin dhe integritetin e informacionit të shkëmbyer dhe autentifikimin e tyre kundrejt Bankës së Shqipërisë.

3.2 Raporti fillestar

3.2.1 Ofruesit e shërbimeve të pagesave i paraqesin Bankës së Shqipërisë një raport fillestar, kur një incident operacional ose i sigurisë është klasifikuar si incident madhör.

3.2.2 Ofruesit e shërbimeve të pagesave paraqesin raportin fillestar tek Banka e Shqipërisë, brenda 4 orësh nga momenti i klasifikimit të incidentit operacional ose të sigurisë, si incident madhör. Nëse dihet që kanalet e raportimit të Bankës së Shqipërisë nuk janë të disponueshme ose funksionale në atë kohë, ofruesit e shërbimeve të pagesave do të raportojnë menjëherë sapo kanalet e raportimit të bëhen përsëri të disponueshme/funksionale.

3.2.3 Ofruesit e shërbimeve të pagesave e klasifikojnë incidentin në përputhje me pikat 2.1.1 dhe 2.1.4 të këtij udhëzimi, brenda një kohe të përshtatshme pasi incidenti është zbuluar, por jo më vonë se 24 orë pas zbulimit të incidentit, dhe pa vonesa të panevojshme, pasi informacioni i kërkuar për klasifikimin e incidentit disponohet nga ofruesi i shërbimeve të pagesave. Nëse nevojitet një kohë më e gjatë për të klasifikuar incidentin, ofruesit e shërbimeve të pagesave shpjegojnë arsyet përkatëse në raportin fillestar që paraqesin në Bankën e Shqipërisë.

3.2.4 Ofruesit e shërbimeve të pagesave gjithashtu paraqesin një raport fillestar pranë Bankës së Shqipërisë, kur një incident i mëparshëm jomadhör, riklasifikohet si një incident madhör. Në këtë rast të veçantë, ofruesit e shërbimeve të pagesave dërgojnë raportin fillestar pranë Bankës së Shqipërisë, menjëherë, pasi të jetë identifikuar ndryshimi i statusit, ose nëse kanalet e raportimit të Bankës së Shqipërisë dihet që nuk janë të

disponueshme ose funksionale në atë kohë, menjëherë sapo kanalet e raportimit të bëhen përsëri të disponueshme/funksionale.

3.2.5 Ofruesit e shërbimeve të pagesave përfshijnë informacione të përgjithshme (seksioni A i formularit) në raportin e tyre fillestar, duke paraqitur disa karakteristika kryesore të incidentit dhe pasojat e pritshme të tij, bazuar në informacionin e disponueshëm, menjëherë pas klasifikimit të incidentit si madhor. Ofruesit e shërbimeve të pagesave duhet të përdorin vlerësimet e tyre, kur të dhënat reale nuk janë të disponueshme.

3.3 Raporti i ndërmjetëm

3.3.1 Ofruesit e shërbimeve të pagesave i paraqesin Bankës së Shqipërisë raportin e ndërmjetëm, kur veprimtaria e tyre e rregullt (e zakonshme) është rikuperuar dhe biznesi është kthyer në normalitet, duke njoftuar Bankën e Shqipërisë për këtë rrethanë. Ofruesit e shërbimeve të pagesave konsiderojnë se biznesi i tyre është kthyer në normalitet, kur aktivitetet/operacionet e tyre rikthehen në të njëjtin nivel shërbimi/të njëjtat kushte, siç përcaktohen nga ofruesi i shërbimeve të pagesave ose të përcaktuara nga jashtë, nga një marrëveshje e nivelit të shërbimit (koha e përpunimit, kapaciteti, kërkesat e sigurisë, etj.) dhe kur masat e emergjencës nuk janë më në fuqi. Raporti i ndërmjetëm duhet të përmbajë një përshkrim më të detajuar të incidentit dhe pasojave të tij (seksioni B i formularit).

3.3.2 Në rastin kur veprimtaria e rregullt (e zakonshme) nuk është rikuperuar, ofruesit e shërbimeve të pagesave i paraqesin Bankës së Shqipërisë një raport të ndërmjetëm, brenda 3 ditësh pune nga data e paraqitjes së raportit fillestar.

3.3.3 Ofruesit e shërbimeve të pagesave përditësojnë informacionin e dhënë më parë në seksionet A dhe B të formularit, kur ata informohen për ndryshime të rëndësishme që nga paraqitja e raportit të mëparshëm (p.sh. nëse incidenti është përshkallëzuar apo reduktuar, nëse janë identifikuar shkaqe të reja ose nëse janë ndërmarrë veprime për të rregulluar problemin). Këtu përfshihet edhe rasti kur incidenti nuk është zgjidhur brenda 3 ditësh pune, kohë kur ofruesit e shërbimeve të pagesave duhet t'i paraqesin Bankës së Shqipërisë një raport tjetër të ndërmjetëm. Në çdo rast, ofruesit e shërbimeve të pagesave hartojnë një raport të ndërmjetëm, me kërkesë të Bankës së Shqipërisë.

3.3.4 Ofruesit e shërbimeve të pagesave, ashtu si

në rastin e raporteve fillestare, kur të dhënat reale nuk janë të disponueshme, përdorin vlerësimet e tyre.

3.3.5 Ofruesit e shërbimeve të pagesave, nëse biznesi do të kthehet në normalitet përpara se të kenë kaluar 4 orë që nga klasifikimi i incidentit si madhor, duhet të synojnë të paraqesin njëkohësisht si raportin fillestar, ashtu edhe raportin e ndërmjetëm (duke plotësuar njëkohësisht seksionet A dhe B të formularit), brenda afatit kohor prej 4-orësh.

3.4 Raporti përfundimtar

3.4.1 Ofruesit e shërbimeve të pagesave i paraqesin Bankës së Shqipërisë një raport përfundimtar, pasi të jetë kryer analiza e shkakut bazë të incidentit (pavarësisht nëse masat zbutëse janë zbatuar ose jo, ose nëse është identifikuar ose jo shkak i përfundimtar bazë) dhe kur ka shifra reale në dispozicion për të zëvendësuar çdo vlerësim të kryer nga ofruesi i shërbimeve të pagesave.

3.4.2 Ofruesit e shërbimeve të pagesave paraqesin raportin përfundimtar në Bankën e Shqipërisë, brenda një periudhe kohe maksimale prej 20 ditësh pune, pasi biznesi të konsiderohet si i rikthyer në normalitet. Ofruesit e shërbimeve të pagesave që kanë nevojë për një zgjatje të këtij afati (p.sh. nëse nuk ka shifra reale të disponueshme mbi ndikimin, ose nëse shkaqet bazë të incidentit nuk janë identifikuar ende), kontaktojnë Bankën e Shqipërisë para se të skadojë afati kohor i mësipërm dhe paraqesin një arsyetim të përshtatshëm për vonesën, si dhe një datë të re të parashikuar për paraqitjen e raportit përfundimtar.

3.4.3 Nëse ofruesit e shërbimeve të pagesave janë në gjendje të sigurojnë të gjithë informacionin e kërkuar në raportin përfundimtar (në seksionin C të formularit) brenda intervalit prej 4-orësh që nga klasifikimi i incidentit si madhor, ata duhet të synojnë të paraqesin njëkohësisht informacionin lidhur me raportin fillestar, të ndërmjetëm dhe përfundimtar.

3.4.4 Ofruesit e shërbimeve të pagesave përfshijnë në raportin përfundimtar, informacion të plotë mbi:

a) shifrat reale mbi ndikimin e incidentit, në vend të vlerësimeve të tyre (si dhe çdo përditësim tjetër të nevojshëm në seksionet A dhe B të formularit); dhe

b) seksionin C të formularit, i cili përfshin informacion mbi shkakun bazë, nëse dihet, dhe një përmbledhje të masave të zbatuara ose të

planifikuara të zbatohen, për të mënjeluar problemin dhe për të parandaluar përsëritjen (ndodhjen) e tij në të ardhmen.

3.4.5 Ofruesit e shërbimeve të pagesave paraqesin gjithashtu një raport përfundimtar kur, si rezultat i vlerësimit të vazhdueshëm të incidentit, identifikojnë se një incident i raportuar më parë, tashmë nuk përmbush më kriteret për t'u konsideruar si incident madhor dhe nuk pritet t'i përmbushë kriteret para se të zgjidhet incidenti. Në këtë rast, ofruesit e shërbimeve të pagesave paraqesin raportin përfundimtar sapo të zbulohet kjo rrethanë dhe, në çdo rast, deri në datën e parashikuar për paraqitjen e raportit tjetër. Në këtë situatë të veçantë, në vend që të plotësojnë seksionin C të formularit, ofruesit e shërbimeve të pagesave duhet të shënojnë kutinë *“incident i riklasifikuar si jomadhor”* dhe të shpjegojnë arsyet për këtë riklasifikim.

3.5 Raportimi nëpërmjet të tretëve dhe raportimi i konsoliduar

3.5.1 Ofruesit e shërbimeve të pagesave mund të lidhin marrëveshje me të tretët për raportimin e incidenteve madhore, për të cilat ofruesit e shërbimeve të pagesave informojnë Bankën e Shqipërisë dhe sigurojnë përmbushjen e kushteve të mëposhtme:

a) kontrata ose, kur është e zbatueshme, marrëveshjet e brendshme ekzistuese brenda një grupi (ndërmjet subjekteve të grupit), që mbështetin raportimin nëpërmjet të tretëve, përcaktojnë qartë shpërndarjen e përgjegjësisë për të gjitha palët. Në veçanti, në kontratë/marrëveshje duhet të shprehet qartë se, pavarësisht, nga transferimi i mundshëm i detyrimeve për raportim, ofruesi i prekur i shërbimeve të pagesave mbetet plotësisht përgjegjës për përmbushjen e kërkesave të përcaktuara në nenin 89, të ligjit “Për shërbimet e pagesave” dhe për përmbajtjen e informacionit të paraqitur në Bankën e Shqipërisë;

b) raportimi nëpërmjet të tretëve është në përputhje me kërkesat për transferimin e funksioneve të rëndësishme operacionale tek palë të treta, siç përcaktohet në nenin 21, të ligjit “Për shërbimet e pagesave”, për institucionet e pagesave dhe në nenin 49, të rregullores “Për licencimin e institucioneve të pagesave dhe institucioneve të parasë elektronike, si dhe për regjistrimin e ofruesve të shërbimeve të pagesave”, për institucionet e parasë elektronike, si dhe me kërkesat e kreut V, të

rregullores “Mbi parimet bazë të drejtimit të bankave dhe degëve të bankave të huaja dhe kriteret për miratimin e administratorëve të tyre” për bankat;

c) konfidencialiteti i të dhënave sensitive dhe cilësia, qëndrueshmëria, integriteti dhe besueshmëria e informacionit që do t'i paraqitet Bankës së Shqipërisë nga pala e tretë, është siguruar në mënyrën e duhur.

3.5.2 Ofruesit e shërbimeve të pagesave që dëshirojnë të lejojnë palën e tretë të caktuar për raportim, të përmbushë detyrimet për raportim në mënyrë të konsoliduar (duke paraqitur një raport të vetëm referuar disa ofruesve të shërbimeve të pagesave të prekur nga i njëjti incident madhor operacional ose i sigurisë), informojnë Bankën e Shqipërisë për raportimin nëpërmjet të tretëve, paraqesin informacionin e kontaktit të përfshirë në zërin “Ofruesi i shërbimeve të pagesave i prekur nga incidenti” në formular dhe sigurojnë plotësimin e kushteve të mëposhtme:

a) ofruesi i shërbimeve të pagesave përfshin këtë dispozitë në kontratën që mbështet raportimin nëpërmjet të tretëve;

b) ofruesi i shërbimeve të pagesave bën raportimin e konsoliduar, të kushtëzuar nga incidenti i shkaktuar nga ndërprerja në shërbimet e ofruara nga pala e tretë;

c) ofruesi i shërbimeve të pagesave kufizon raportimin e konsoliduar vetëm për ofruesit e shërbimeve të pagesave të vendosur në Shqipëri;

d) ofruesi i shërbimeve të pagesave paraqet një listë të të gjithë ofruesve të shërbimeve të pagesave të prekur nga incidenti;

e) ofruesi i shërbimeve të pagesave sigurohet që pala e tretë e vlerëson rëndësinë e incidentit për secilin ofrues të prekur të shërbimeve të pagesave dhe përfshin në raportin e konsoliduar vetëm ata ofrues të shërbimeve të pagesave për të cilët incidenti është klasifikuar si incident madhor, si dhe sigurohet që, në rast dyshimi nëse një incident klasifikohet si incident madhor për një ofrues të shërbimeve të pagesave, ky ofrues të përfshihet në raportin e konsoliduar për sa kohë që nuk ka prova që provojnë se incidenti nuk klasifikohet si incident madhor për këtë ofrues;

f) ofruesi i shërbimeve të pagesave sigurohet që, kur ka fusha të formularit ku nuk është e mundur një përgjigje e përbashkët (p.sh. seksioni B2, B4 ose C3), pala e tretë i plotëson përgjigjet individualisht për secilin ofrues të prekur të shërbimeve të pagesës,

duke specifikuar më tej identitetin e secilit ofrues të shërbimit të pagesës me të cilin lidhet informacioni ose përdor vlerat kumulative reale ose të vlerësuara për ofruesit e ndryshëm të shërbimeve të pagesave;

g) ofruesi i shërbimeve të pagesave sigurohet që pala e tretë e informon në çdo kohë për të gjitha informacionet përkatëse në lidhje me incidentin dhe të gjitha ndërveprimet që pala e tretë mund të ketë me Bankën e Shqipërisë dhe përmbajtjen e tyre, por vetëm për atë që është e nevojshme, duke shmangur çdo shkelje të konfidencialitetit për informacionin që lidhet me ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave.

3.5.3 Ofruesit e shërbimeve të pagesave nuk transferojnë te të tretët detyrimet e tyre për të raportuar, përpara se të njoftojnë Bankën e Shqipërisë ose pasi të jenë njoftuar nga Banka e Shqipërisë se marrëveshja me të tretët nuk plotëson kërkesat e parashikuara në shkronjën “b”, të pikës 3.5.1, të këtij udhëzimi.

3.5.4 Ofruesit e shërbimeve të pagesave që dëshirojnë të anulojnë transferimin e raportimit te pala e tretë, ia komunikojnë menjëherë këtë vendim Bankës së Shqipërisë. Ofruesit e shërbimeve të pagesave njoftojnë Bankën e Shqipërisë për çdo zhvillim të rëndësishëm që prek palën e tretë të caktuar për raportimin dhe aftësinë e saj për të përmbushur detyrimet për raportim.

3.5.5 Ofruesit e shërbimeve të pagesave përmbushin detyrimet e tyre të raportimit pa ndonjë mbështetje nga asistencë të jashtme, në rastet kur pala e tretë e caktuar për raportimin nuk arrin të informojë Bankën e Shqipërisë për një incident

madhor operacional ose të sigurisë, në përputhje me nenin 89, të ligjit “Për shërbimet e pagesave” dhe me këtë udhëzim. Ofruesit e shërbimeve të pagesave sigurohen që një incident të mos raportohet dy herë, nga vetë ofruesi i shërbimeve të pagesave në fjalë dhe përsëri nga pala e tretë e caktuar për raportimin.

3.5.6 Ofruesit e shërbimeve të pagesave sigurojnë që, në situatën kur një incident është shkaktuar nga një ndërprerje në shërbimet e ofruara nga një ofrues i shërbimit teknik (ose një infrastrukturë) që prek disa ofrues të shërbimeve të pagesave, raportimi nëpërmjet të tretëve i referohet të dhënave individuale të ofruesit të shërbimeve të pagesave (përveç rastit të raportimit të konsoliduar).

4. KUADRI I BRENDSHËM RREGULLATIV I SUBJEKTEVE

4.1 Kuadri i brendshëm rregullativ i subjekteve

4.1.1 Ofruesit e shërbimeve të pagesave krijojnë kuadrin e brendshëm rregullativ, që parashikon procedurat e administrimit të incidenteve, si dhe procedurat për zbulimin dhe klasifikimin e incidenteve madhore operationale dhe të sigurisë.

4.1.2 Ofruesit e shërbimeve të pagesave përcaktojnë qartë, në kuadrin e tyre të brendshëm rregullativ, të gjitha përgjegjësitë për raportimin e incidenteve, siç parashikohet në ligjin “Për shërbimet e pagesave”, si dhe procedurat për përmbushjen e kërkesave të këtij udhëzimi.

KRYETAR I KËSHILLIT MBIKËQYRËS
Gent Sejko

Raporti fillestar

Raportimi i incidenteve madhore

Raporti fillestar

Brenda 4 orëve pas klasifikimit të incidentit si incident madhor

Reset dropdown selections

Data e raportit (DDMMYYYY)

Koha (Ora:Min)

A - Raporti fillestar					
A 1 - TË DHËNA TË PËRGJITHSHME					
Lloji i raportit					
Lloji i raportit					
OSHP e prekur nga incidenti					
Emri i OSHP					
Numri i identifikimit të OSHP-së					
Subjekti kryesor i grupit, nëse është e zbatueshme					
Vendi/Vendet e prekura nga incidenti					
Personi kryesor i kontaktit		Adresa e Email		Telefoni	
Personi dytësor i kontaktit		Adresa e Email		Telefoni	
Subjekti raportues (plotësoni këtë seksion nëse subjekti raportues nuk është OSHP e prekur nga incidenti, në rastet e raportimit nga një palë e tretë)					
Emri i subjektit raportues					
Numri i identifikimit					
Personi kryesor i kontaktit		Adresa e Email		Telefoni	
Personi dytësor i kontaktit		Adresa e Email		Telefoni	
A 2 - ZBULIMI I INCIDENTIT DHE KLASIFIKIMI					
Data dhe ora e zbulimit (identifikimit) të incidentit (DDMMVVVV Ora:Min)					
Data dhe ora e klasifikimit të incidentit (DDMMVVVV Ora:Min)					
Incidenti është zbuluar nga		Nëse "Të tjera", lutemi specifikoni:			
Lloji i incidentit					
Kriteret që shkaktojnë raportimin e incidentit madhor		☐ Transaksionet e prekura ☐ Përdoruesit e shërbimeve të paguara të prekur nga incidenti ☐ Kohëzgjatja e ndërprerjes së shërbimeve ☐ Thyerja e masave të sigurisë ☐ Ndikimi ekonomik ☐ Niveli i lartë i përkallshmërisë brendshme ☐ Ofruesit e tjerë të shërbimeve të paguara ose infrastrukturat përkatëse që mund të preken nga incidenti ☐ Ndikimi reputacional			
Përshkrim i shkurtër dhe i përgjithshëm i incidentit					
Ndikimi në vende të tjera, nëse është e aplikueshme					
Raportimi të autoritetet e tjera		Nëse "Po", ju lutemi specifikoni:			
Arsyet nën unesecat në paratë të raportit fillestar					

Në rastin kur raportimi është bërë mbi baza të konsoliduara, plotësoni tabelën e mëposhtme:

[illegible]

Raporti i ndërmjetëm

Raportimi i incidenteve madhore	
Raporti i ndërmjetëm	Maksimumi brenda 3 ditësh pune nga paraqitja e raportit fillestar
Reset dropdown selections	
Data e raportit (DD/MM/YYYY)	Koha (Ora:Min)

B - Raporti i ndërmjetëm	
B 1 - TË DHËNA TË PËRGJITHSHME	
Përshkrimi më i hollësishëm i incidentit:	
Cila është çështja specifike?	
Si filloi incidenti?	
Si u zhvillua incidenti?	
Cilat janë pasojat (në veçanti për përdoruesit e shërbimeve të pagesave)?	
A u është komunikuar incidenti përdoruesve të shërbimeve të pagesave?	Nëse "Po", ju lutemi specifikoni:
A është i lidhur incidenti me incidente të mëparshëm?	Nëse "Po", ju lutemi specifikoni:
A janë prekur ose përfshirë ofrues të tjerë të shërbimeve të pagesave ose palë të treta në incident?	Nëse "Po", ju lutemi specifikoni:
A ka filluar procesi i menaxhimit të krizave (i brendshëm dhe/ose i jashtëm)?	Nëse "Po", ju lutemi specifikoni:
Data dhe ora e fillimit të incidentit (nëse është identifikuar) (DD/MM/YYYY Ora:Min)	
Data dhe ora kur incidenti u zgjidh/pritet të zgjidhet (DD/MM/YYYY Ora:Min)	
Fushat funksionale të prekura	☐ Autentifikimi/Autorizimi ☐ Shlyerja direkte ☐ Komunikimi ☐ Shlyerja indirekte ☐ Klerimi ☐ Të tjera
Nëse "Të tjera", ju lutemi specifikoni:	
Ndryshimet e bëra në raportet e mëparshëm	
B 2 - KLASIFIKIMI I INCIDENTIT / INFORMACION MBI INCIDENTIN	
Transaksionet e prekura nga incidenti	Niveli i ndikimit Numri i transaksioneve të prekura nga incidenti Si % e nivelit të regullit të transaksioneve të pagesave Vlera e transaksioneve të prekura në EUR Kohëzgjatja e incidentit (e aplikueshme vetëm për incidentet operacionale) Komente:
Përdoruesit e shërbimeve të pagesave të prekur nga incidenti	Niveli i ndikimit Numri i përdoruesve të shërbimeve të pagesave të prekur nga incidenti Si % e totalit të përdoruesve të shërbimeve të pagesave
Thyerja e sigurisë së rrjetit ose sistemeve të informacionit	Shpjegoni si është ndikuar rrjeti ose sistemet e informacionit
Koha e ndërprerjes së shërbimeve	Koha totale e ndërprerjes së shërbimeve: Ditë: Orë: Minuta:
Ndikimi ekonomik	Niveli i ndikimit Kostot direkte në lekë Kostot indirekte në lekë
Niveli i lartë i përshkallëzimit të brendshëm	Përshkruani nivelin e përshkallëzimit të brendshëm të incidentit, duke treguar nëse ka shërbues ose ka të ngjarë të shkaktojë një gjendje krize (ose ekuivalente), dhe nëse po, ju lutemi përshkruani
Ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave ose infrastrukturave përkatëse që mund të preken nga incidenti	Përshkruani si mund të ndikojë ky incident ofrues të tjerë të shërbimeve të pagesave dhe/ose infrastrukturave të tjera
Ndikimi reputacional	Përshkruani si mund të ndikojë incidenti reputacionin e OSHP (p.sh: mbulimi mediatik, publikimi i masave ligjore ose mosplotësimi i kërkesave ligjore/regulatore...)
B 3 - PËRSHKRIMI I INCIDENTIT	
Lloji i incidentit	
Shkakut i incidentit	☐ Në hetim ☐ Veprim keqdashës ☐ Dështimi i procesave ☐ Dështimi i sistemeve ☐ Gabimet njerëzore ☐ Ngjarje të jashtme ☐ Të tjera
A ju ka prekur incidenti në mënyrë të drejtpërdrejtë, apo të tërthorë përmes një ofruesi të shërbimit?	Nëse "Të tjera", ju lutemi specifikoni: Nëse "Indirekt", ju lutemi paraqitni emrin e ofruesit të shërbimit
B 4 - NDIKIMI I INCIDENTIT	
Ndikimi i përgjithshëm	☐ Integriteti ☐ Konfidencialiteti ☐ Disponueshmëria ☐ Autenticiteti
Kanalet tregtare të prekura	☐ Dëgjet ☐ Telephone banking ☐ Pikat e shitjes ☐ E-banking ☐ Mobile banking ☐ Të tjera ☐ E-commerce ☐ ATM
Shërbimet e pagesave të prekura	Nëse "Të tjera", ju lutemi specifikoni: ☐ Depozitimi i parave fizike në një llogarë pagose ☐ Transferat krediti ☐ Dërgesatë parave ☐ Tërheqja e parave fizike nga një llogarë pagose ☐ Debitimi direkt ☐ Shërbimi i incimititë pagorë ☐ Veprimet e nevojshme për funksionimin e një llogare ☐ Pagesat me kartë ☐ Shërbimi i informimitit llogarë ☐ Pranimi i instrumenteve të pagesave ☐ Emëtimi i instrumenteve të pagesave
B 5 - ZBUTJA E INCIDENTIT	
Cilat veprimet/masa janë ndërmarrë deri më tani ose janë planifikuar të merren për rikuperimin nga incidenti?	
A janë aktivizuar planet e vazhdimësisë së biznesit dhe të rimëkëmbjes nga fatkeqësitë?	
Nëse po, kur? (DD/MM/YYYY Ora:Min)	
Nëse po, ju lutemi përshkruani.	

Raporti përfundimtar

Raportimi i incidenteve madhore	
Zgjidhni llojin e raportit:	Brenda 20 ditë pune që nga dita e paraqitjes së raportit të ndërmjetëm
Ju lutemi përshkruani: (e zbatueshme për incidentet e riklasifikuar si jo-madhore)	
Reset dropdown selections	
Data e raportit (DD/MM/YYYY)	Koha (Ora:Min)

C - Raporti përfundimtar	
Nëse nuk është paraqitur raport i ndërmjetëm, ju lutem plotësoni edhe seksionin B	
C 1 - TË DHËNA TË PËRGJITHSHME	
Përditësim i informacionit të paraqitur në raportin fillestar dhe në raportin (raportet) e ndërmjetëm	
Ndryshime të raportëve të mëparshëm	
Cdo informacion tjetër që e gjykon të përshtatshëm	
A janë në fuqi kontrollet fillestare?	
Nëse "Jo", shpjegoni në fushën e tekstit cilat kontrolle dhe kohën e nevojshme shtesë për rikthimin e tyre në gjendjen para incidentit	
C 2 - ANALIZA E SHKAKUT BAZË TË INCIDENTIT DHE NDJEKJA NË VAZHDIMESI	
Cili ishte shkaku bazë (kryesor) i incidentit, nëse dihet tashmë?	
☐ Veprim keqdashës ☐ Dështimi i proceseve ☐ Dështimi i sistemeve ☐ Gabimet njerëzore ☐ Ngjarje të jashtme ☐ Të tjera	
Ju lutemi specifikoni:	☐ Kod me qëllim keqdashës ☐ Mbledhja e informacionit ☐ Nderhyrjet ☐ Sulmi i shpërndarë/sulmi i mohimit të shërbimit (D/DoS) ☐ Veprimet e brendshme të qëllimshme ☐ Dështimet e jashtme fizike të qëllimshme ☐ Siguria e përbaljes së informacionit ☐ Veprimet me qëllim mashtrimi ☐ Të tjera ☐ Monitorim dhe kontroll i pamjaftueshëm ☐ Dështje të komunikimit ☐ Veprime të papërshtatshme ☐ Administrimi i pamjaftueshëm i ndryshimeve ☐ Pamjaftueshmëri e procedurave të brendshme dhe dokumentacionit ☐ Dështje të rimëkëmbjes ☐ Të tjera ☐ Dështimi i pajisjeve ☐ Dështimi i rrjeteve ☐ Dështje të bazës së të dhënave ☐ Dështimi i programeve kompjuterike/aplikacioneve ☐ Dështimi fizik ☐ Të tjera ☐ I paqëllimshëm ☐ Mosveprim ☐ Burime të pamjaftueshme ☐ Të tjera ☐ Dështimi i njëfuntori/ofruesit të shërbimeve teknike ☐ Forca madhore ☐ Të tjera

ANEKS 2

UDHËZUES PËR RAPORTIMIN E INCIDENTEVE MADHORE

Udhëzime për plotësimin e formularëve të raportimit:

Ofruesit e shërbimeve të pagesave duhet të plotësojnë pjesën përkatëse të formularit, në varësi të fazës së raportimit në të cilën ndodhen: seksioni A - për raportin fillestar, seksioni B - për raportet e ndërmjetme dhe seksioni C - për raportin përfundimtar. Ofruesit e shërbimeve të pagesave përdorin të njëjtin formular, për t'i paraqitur Bankës së Shqipërisë raportin fillestar, të ndërmjetëm dhe përfundimtar, për të njëjtin incident. Të gjitha fushat janë të detyrueshme për t'u plotësuar, përveç rasteve kur specifikohet ndryshe, në mënyrë të qartë në formular.

Të dhëna të përgjithshme

Raporti fillestar: është njoftimi i parë që ofruesi i

shërbimeve të pagesave (OSHP) i paraqet Bankës së Shqipërisë.

Raporti i ndërmjetëm: përmban një përshkrim më të detajuar të incidentit dhe pasojave të tij. Ky raport është një përditësim i raportit fillestar (ose ku është e zbatueshme, të një raportit të mëparshëm të ndërmjetëm) për të njëjtin incident.

Raporti përfundimtar: është raporti i fundit që OSHP-ja do të dërgojë mbi incidentin, kur: *i.* është kryer analiza e shkaktun bazë të incidentit dhe vlerësimet e kryera nga OSHP-ja tashmë mund të zëvendësohen me shifra reale; ose *ii.* incidenti nuk konsiderohet më si incident madhor dhe duhet të riklasifikohet.

Incidenti i riklasifikuar si jomadhore: incidenti nuk përmbush më kriteret për t'u konsideruar si incident madhor dhe nuk pritet t'i përmbushë kriteret para se të zgjidhet incidenti. OSHP-ja duhet të shpjegojë arsyet e këtij riklasifikimi.

Data dhe ora e raportimit: data dhe ora e saktë e dorëzimit të raportit te Banka e Shqipërisë.

Seksioni A - Raporti fillestar**A1 - Detaje të përgjithshme****Lloji i raportit:**

Individual: raporti i referohet një OSHP-je të vetme.

I konsoliduar: raporti i referohet disa OSHP-ve në territorin e Republikës së Shqipërisë që preken nga i njëjti incident madhor operacional ose i sigurisë, të cilët përdorin opsionin e raportimit të konsoliduar. Fushat nën zërin “OSHP e prekur nga incidenti” duhet të lihen bosh (me përjashtim të fushës “Vendi/vendet e prekura nga incidenti”) dhe një listë e OSHP-ve të përfshira në raport duhet të paraqitet duke plotësuar tabelën përkatëse (Raporti i konsoliduar - Lista e OSHP-ve).

OSHP-ja e prekur nga incidenti: i referohet OSHP-së që po përjeton incidentin.

Emri i OSHP-së: emri i plotë i OSHP-së që është subjekt i procedurës së raportimit, siç paraqitet në regjistrin publik të ofruesve të shërbimeve të pagesave.

Numri i identifikimit të OSHP-së: numri i licencës së dhënë nga Banka e Shqipërisë, siç paraqitet në regjistrin publik të ofruesve të shërbimeve të pagesave.

Subjekti kryesor i grupit: në rastin e grupeve të subjekteve, siç parashikohet në nenin 5, pika 12, të ligjit “Për shërbimet e pagesave”, paraqitet emri i subjektit kryesor të grupit.

Vendi/vendet e prekura nga incidenti: vendi ose vendet ku është materializuar ndikimi i incidentit (p.sh. në rastin kur preken disa degë të një OSHP-je të themeluara në vende të ndryshme), pavarësisht nga shkalla e prekjës në këto vende.

Personi kryesor i kontaktit: emri dhe mbiemri i personit përgjegjës për raportimin e incidentit ose, nëse një palë e tretë raporton në emër të OSHP-së së prekur, emri dhe mbiemri i personit përgjegjës në departamentin e administrimit të incidentit/të rrezikut ose struktura të ngjashme, në OSHP-në e prekur.

Adresa e postës elektronike (email): adresa e postës elektronike, në të cilën mund të adresohet çdo kërkesë për sqarime të mëtejshme, nëse është e nevojshme. Mund të jetë një adresë email-i personale ose e subjektit.

Telefoni: numri i telefonit në të cilin mund të adresohet çdo kërkesë për sqarime të mëtejshme, nëse është e nevojshme. Mund të jetë një numër telefoni personal ose i subjektit.

Personi dytësor i kontaktit: emri dhe mbiemri i një personi tjetër, i cili mund të kontaktohet nga Banka e Shqipërisë në lidhje me incidentin, kur personi kryesor i kontaktit nuk është i disponueshëm. Nëse një palë e tretë raporton në emër të OSHP-së së prekur, emri dhe mbiemri i një personi tjetër në departamentin e administrimit të incidentit/të rrezikut ose struktura të ngjashme, në OSHP-në e prekur.

Adresa e postës elektronike (email): adresa e postës elektronike të personit dytësor të kontaktit, tek e cila mund të adresohet çdo kërkesë për sqarime të mëtejshme, nëse është e nevojshme. Mund të jetë një adresë email-i personale ose e subjektit.

Telefoni: numri i telefonit të personit dytësor të kontaktit, në të cilin mund të adresohet çdo kërkesë për sqarime të mëtejshme, nëse është e nevojshme. Mund të jetë një numër telefoni personal ose i subjektit.

Subjekti raportues: kjo pjesë e formularit duhet të plotësohet nëse një palë e tretë përmbush detyrimet e raportimit në emër të OSHP-së së prekur.

Emri i subjektit raportues: emri i plotë i subjektit që raporton incidentin, siç paraqitet në regjistrin e Qendrës Kombëtare të Biznesit.

Numri i identifikimit: numri unik i identifikimit i përdorur në vendin ku ndodhet pala e tretë për të identifikuar subjektin që raporton incidentin. Nëse pala e tretë është një OSHP, numri i identifikimit do të jetë numri i identifikimit të OSHP-së (numri i licencës së dhënë) nga Banka e Shqipërisë.

Personi kryesor i kontaktit: emri dhe mbiemri i personit përgjegjës për raportimin e incidentit.

Adresa e postës elektronike (email): adresa e postës elektronike, në të cilën mund të adresohet çdo kërkesë për sqarime të mëtejshme, nëse është e nevojshme. Mund të jetë një adresë email-i personale ose e subjektit.

Telefoni: numri i telefonit në të cilin mund të adresohet çdo kërkesë për sqarime të mëtejshme, nëse është e nevojshme. Mund të jetë një numër telefoni personal ose i subjektit.

Personi dytësor i kontaktit: emri dhe mbiemri i një personi tjetër në subjektin që raporton incidentin, i cili mund të kontaktohet nga Banka e Shqipërisë në lidhje me incidentin, kur personi kryesor i kontaktit nuk është i disponueshëm.

Adresa e postës elektronike (email): adresa e postës elektronike të personit dytësor të kontaktit, tek e cila mund të adresohet çdo kërkesë për sqarime të mëtejshme, nëse është e nevojshme. Mund të jetë një adresë *email*-i personale ose e subjektit.

Telefoni: numri i telefonit të personit dytësor të kontaktit, në të cilin mund të adresohet çdo kërkesë për sqarime të mëtejshme, nëse është e nevojshme. Mund të jetë një numër telefoni personal ose i subjektit.

A2 - Zbulimi i incidentit dhe klasifikimi

Data dhe ora e zbulimit (identifikimit) të incidentit: data dhe ora, në të cilën incidenti u identifikua për herë të parë.

Data dhe ora e klasifikimit të incidentit: data dhe ora, në të cilën incidenti operacional ose i sigurisë u klasifikua si incident madhor.

Incidenti i zbuluar nga: tregoni nëse incidenti është zbuluar nga një përdorues i shërbimeve të pagesave, nga struktura brenda OSHP-së (p.sh. nga funksioni i kontrollit të brendshëm) ose nga ndonjë palë e jashtme (p.sh. ofruesi i jashtëm i shërbimit). Nëse nuk është asnjë nga këto alternativa, jepni një shpjegim në fushën përkatëse.

Lloji i incidentit: sipas njohurive tuaja dhe nëse informacioni është i disponueshëm, tregoni nëse është një incident operacional ose i sigurisë.

Incident operacional: incident që rrjedh nga papërshtatshmëria ose dështimi i proceseve të brendshme dhe sistemeve, gabimet njerëzore, ose nga ngjarjet e jashtme (forca madhore) që ndikojnë në integritetin, disponueshmërinë, konfidencialitetin dhe/ose autenticitetin e shërbimeve të lidhura me pagesat.

Incident i sigurisë: akses, përdorimi, publikimi, ndërprerja, modifikimi ose shkatërrimi i paaautorizuar i aktiveve të OSHP-së që ndikon në integritetin, disponueshmërinë, konfidencialitetin dhe/ose autenticitetin e shërbimeve të lidhura me pagesat. Kjo mund të ndodhë, ndër të tjera, kur OSHP-ja përjeton një thyerje të sigurisë së rrjetit ose të sistemeve të informacionit.

Kriteret që shkaktajnë raportimin e incidentit madhor: tregoni se cili nga kriteret ka shkaktuar raportimin e incidentit madhor. Mund të zgjidhen disa kriterë njëkohësisht: transaksionet e prekura nga incidenti; përdoruesit e shërbimeve të pagesave të prekura nga incidenti; kohëzgjatja e ndërprerjes së shërbimeve (*service downtime*); thyerja e sigurisë së rrjetit ose sistemeve të informacionit;

ndikimi ekonomik; niveli i lartë i përshkallëzimit të brendshëm; ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave ose infrastrukturat përkatëse që mund të preken nga incidenti; dhe/ose ndikimi reputacional.

Përshkrim i shkurtër dhe i përgjithshëm i incidentit: shpjegoni shkurtimisht çështjet më të rëndësishme dhe më relevante të incidentit, duke përfshirë edhe shkaqet e mundshme, ndikimet e menjëhershme, etj.

Ndikimi në vende të tjera, nëse është e aplikueshme: shpjegoni shkurtimisht efektin që incidenti ka në vende të tjera (te përdoruesit e shërbimeve të pagesave, ofrues të tjerë të shërbimeve të pagesave dhe/ose infrastruktura të pagesave).

Raportimi (shkëmbimi i informacionit) te autoritetet e tjera: tregoni nëse incidenti është raportuar/do të raportohet te autoritete të tjera, sipas një kuadri të veçuar të raportimit të incidenteve, nëse kjo gjë dihet në momentin e raportimit. Nëse po, specifikoni autoritetet përkatëse.

Arsyet për vonesat në paraqitjen e raportit fillestar: tregoni arsyet përse keni kërkuar më tepër se 24 orë për të klasifikuar incidentin.

Seksioni B - Raporti i ndërmjetëm

B1 - Detaje të përgjithshme

Përshkrimi më i hollësishëm i incidentit: përshkruani karakteristikat kryesore të incidentit, duke përfshirë të paktën informacionin mbi çështjet specifike dhe sfondin përkatës, përshkrimin si filloi dhe si u zhvillua incidenti, si dhe pasojat e tij, në veçanti për përdoruesit e shërbimeve të pagesave, etj. Gjithashtu paraqitni informacion mbi komunikimin me përdoruesit e shërbimeve të pagesave, nëse është e aplikueshme.

A është i lidhur incidenti me incidente të mëparshme? Tregoni nëse incidenti është i lidhur me incidente të mëparshme, nëse ky informacion është në dispozicion të subjektit. Nëse incidenti është i lidhur me incidente të mëparshme, specifikoni këto incidente.

A janë prekur ose përfshirë ofrues të tjerë të shërbimeve të pagesave, ose palë të treta në incident? Tregoni nëse incidenti ka prekur ose ka përfshirë ofrues të tjerë të shërbimeve të pagesave ose palë të treta, nëse ky informacion është në dispozicion të subjektit. Nëse incidenti ka prekur ose ka përfshirë ofrues të tjerë të shërbimeve të

pagesave, ose palë të treta, paraqitni një listë të tyre dhe një informacion më të detajuar për ta.

A ka filluar procesi i menaxhimit të krizave (i brendshëm dhe/ose i jashtëm)? Tregoni nëse ka filluar procesi i menaxhimit të krizave (i brendshëm dhe/ose i jashtëm). Nëse procesi i menaxhimit të krizave ka filluar, paraqitni një informacion më të detajuar.

Data dhe ora e fillimit të incidentit: data dhe ora, në të cilën ka filluar incidenti, nëse dihet.

Data dhe ora kur incidenti u zgjidh/pritet të zgjidhet: data dhe ora, kur incidenti është vendosur/pritet të vendoset nën kontroll dhe kur biznesi është kthyer/pritet të kthehet në normalitet.

Fushat funksionale të prekura: tregoni hapat e procesit të pagesës që janë prekur nga incidenti, të tilla si autentifikimi/autorizimi, komunikimi, klerimi, shlyerja direkte, shlyerja indirekte, etj.

Autentifikimi/autorizimi: procedura që lejon OSHP-në të verifikojë identitetin e një përdoruesi të shërbimeve të pagesave ose vlefshmërinë e përdorimit të një instrumenti specifik pagese, duke përfshirë përdorimin e kredencialeve të personalizuar të sigurisë së përdoruesit, si dhe përdoruesin e shërbimeve të pagesave (ose një palë të tretë që vepron në emër të atij përdoruesi) që ka dhënë pëlqimin për transferimin e fondeve.

Komunikimi: rrjedha e informacionit për qëllime të identifikimit, autentifikimit, njoftimit dhe informimit ndërmjet ofruesve të shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë dhe ofruesve të shërbimit të inicimit të pagesës, ofruesve të shërbimit të informimit të llogarisë, pagesve, përfituesve dhe OSHP-ve të tjerë.

Klerimi: procesi i transmetimit, rakordimit dhe, në disa raste, i konfirmimit të urdhrave të transferimit përpara shlyerjes, duke përfshirë potencialisht netimin e urdhrave dhe caktimin e pozicioneve përfundimtare për shlyerje.

Shlyerja direkte: përfundimi i një transaksioni ose i procesimit, me qëllim përmbushjen e detyrimeve të pjesëmarrësve nëpërmjet transferimit të fondeve, kur ky veprim kryhet nga vetë OSHP-ja e prekur nga incidenti.

Shlyerja indirekte: përfundimi i një transaksioni ose i procesimit, me qëllim përmbushjen e detyrimeve të pjesëmarrësve nëpërmjet transferimit të fondeve, kur ky veprim kryhet nga një OSHP tjetër, që vepron në emër të OSHP-së së prekur nga incidenti.

Të tjera: fusha funksionale e prekur nuk është asnjë nga sa janë listuar më sipër. Detaje të mëtejshme duhet të paraqiten në fushën ku teksti është i lirë.

Ndryshimet e bëra në raportet e mëparshme: tregoni ndryshimet e bëra në informacionin e paraqitur në raporte të mëparshme, për të njëjtin incident (në raportin fillestar ose nëse është e aplikueshme, në raportin e ndërmjetëm).

B2 - Klasifikimi i incidentit/informacion mbi incidentin

Transaksionet e prekura nga incidenti: OSHP-të tregojnë se cilët kufij janë arritur ose ka të ngjarë të arrihen nga incidenti, nëse ka, dhe shifrat përkatëse: numri i transaksioneve të prekura nga incidenti, përqindja e transaksioneve të prekura, në raport me numrin e transaksioneve të pagesave të kryera nëpërmjet të njëjtave shërbime pagesash që janë prekur nga incidenti, si dhe vlera totale e transaksioneve. OSHP-të duhet të paraqesin vlera konkrete për këto variabla, të cilat mund të jenë shifra reale ose vlerësime të vetë subjektivit. Ofruesit e shërbimeve të pagesave, si rregull i përgjithshëm, me termin “transaksione të prekura nga incidenti” duhet të kuptojnë të gjitha transaksionet brenda vendit dhe ndërkufitare që janë ndikuar ose ka të ngjarë të ndikohen, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, nga incidenti dhe në veçanti, ato transaksione që nuk mund të iniciohen ose të procesohen, ato transaksione për të cilat është ndryshuar përmbajtja e mesazhit të pagesës dhe ato transaksione që janë urdhëruar me qëllim mashtrimi (pavarësisht nëse fondet janë rikuperuar ose jo). Gjithashtu, ofruesit e shërbimeve të pagesave përdorin si nivel të rregullt (të zakonshëm) të transaksioneve të pagesave, mesataren ditore të transaksioneve vjetore të pagesave brenda vendit dhe ndërkufitare, të kryera nëpërmjet të njëjtave shërbime pagesash që janë prekur nga incidenti, duke marrë vitin e mëparshëm si periudhë referimi për llogaritjet. Në rast se ofruesit e shërbimeve të pagesave nuk e konsiderojnë këtë vlerë si përfaqësuese (p.sh. për shkak të sezonalitetit), ata përdorin një metrikë tjetër, më përfaqësuese, dhe njoftojnë Bankën e Shqipërisë për arsyet e ndjekjes së kësaj qasjeje, nëpërmjet plotësimit të fushës “Komente”.

Në rastet kur transaksionet e pagesave në monedha të ndryshme nga monedha vendase lek preken nga incidenti, OSHP-të kur llogaritin kufijtë

dhe raportojnë vlerat e transaksioneve të prekura nga incidenti, duhet të konvertojnë në lekë shumën e transaksioneve në një monedhë tjetër, duke përdorur kursin zyrtar referencë të këmbimit të publikuar nga Banka e Shqipërisë, të ditës para ditës së paraqitjes së raportit të incidentit.

Përdoruesit e shërbimeve të pagesave të prekur nga incidenti: OSHP-të tregojnë se cilët kufij janë arritur ose ka të ngjarë të arrihen nga incidenti, nëse ka, si dhe të paraqesin shifrat përkatëse: numri total i përdoruesve të shërbimeve të pagesave që janë prekur nga incidenti dhe përqindja e përdoruesve të shërbimeve të pagesave të prekur nga incidenti, në raport me numrin total të përdoruesve të shërbimeve të pagesave.

OSHP-të sigurojnë vlera konkrete për këto variabla, të cilat mund të jenë shifra reale ose vlerësime të vetë subjektit. Ofruesit e shërbimeve të pagesave konsiderojnë si “numër total të përdoruesve të shërbimeve të pagesave të prekur nga incidenti”, të gjithë klientët (brenda ose jashtë vendit, konsumatorë apo shoqëri tregtare) që kanë një kontratë me OSHP-në e prekur nga incidenti, që iu jep atyre akses në shërbimin e pagesave të prekur nga incidenti, dhe që janë ndikuar ose mund të ndikohen nga pasojat e incidentit.

OSHP-të përdorin vlerësime të bazuara në aktivitetin e tyre të mëparshëm, për të përcaktuar numrin e përdoruesve të shërbimeve të pagesave që mund të kenë qenë duke përdorur shërbimin e pagesave gjatë kohëzgjatjes së incidentit. Në rastin e grupeve, çdo OSHP duhet të marrë parasysh vetëm përdoruesit e tij të shërbimeve të pagesave. Në rastin e një OSHP-je që iu ofron shërbime operationale të tjerëve, duhet të marrë parasysh vetëm përdoruesit e tij të shërbimeve të pagesave (nëse ka), dhe OSHP-të që marrin ato shërbime operationale duhet gjithashtu të vlerësojnë incidentin në lidhje me përdoruesit e tyre të shërbimeve të pagesave. Për më tepër, OSHP-të duhet të konsiderojnë si numrin e përgjithshëm të përdoruesve të shërbimeve të pagesave, shumën e agreguar të përdoruesve të shërbimeve të pagesave vendas dhe të huaj, të lidhur në mënyrë kontraktuale me ta në kohën e incidentit (ose, në rast të kundërt, shifrën më të fundit në dispozicion) dhe me akses në shërbimin e pagesave të prekur nga incidenti, pavarësisht nga madhësia e tyre ose nëse ata konsiderohen përdorues aktivë ose pasivë të shërbimit të pagesës.

Thyerja e sigurisë së rrjetit ose sistemeve të informacionit: Ofruesit e shërbimeve të pagesave përcaktojnë nëse ndonjë veprim keqdashës ka rrezikuar disponueshmërinë, autenticitetin, integritetin ose konfidencialitetin e rrjetit ose sistemeve të informacionit (përfshirë edhe të dhënat) në lidhje me ofrimin e shërbimeve të pagesave.

Kohëzgjatja e ndërprerjes së shërbimeve (service downtime): OSHP-të duhet të tregojnë nëse kufiri është arritur ose ka të ngjarë të arrihet nga incidenti, si dhe të paraqesin shifrat përkatëse: kohën totale të ndërprerjes së shërbimeve. OSHP-të sigurojnë vlera konkrete për këtë variabël, të cilat mund të jenë shifra reale ose vlerësime të vetë subjektit. Ofruesit e shërbimeve të pagesave konsiderojnë periudhën kohore kur çdo detyrë, proces ose kanal, në lidhje me ofrimin e shërbimeve të pagesave, është ndërprerë ose ka të ngjarë të ndërpritet, duke penguar në këtë mënyrë iniciimin dhe/ose ekzekutimin e një shërbimi pagese dhe/ose aksesin në një llogari pagese. Ofruesit e shërbimeve të pagesave llogarisin kohën e ndërprerjes së shërbimit që nga momenti i fillimit të ndërprerjes së shërbimit dhe marrin në konsideratë si intervalet kohore gjatë orarit zyrtar të punës siç kërkohet për kryerjen/ekzekutimin e shërbimeve të pagesave, ashtu edhe orët jashtë orarit zyrtar të punës dhe periudhat e mirëmbajtjes, kur është e përshtatshme dhe e zbatueshme. Nëse ofruesit e shërbimeve të pagesave nuk janë në gjendje të përcaktojnë momentin e fillimit të ndërprerjes së shërbimit, në mënyrë përjashtimore ata llogarisin ndërprerjen e shërbimit që nga momenti kur zbulohet ndërprerja e shërbimit.

Ndikimi ekonomik: OSHP-të duhet të tregojnë nëse kufiri është arritur ose ka të ngjarë të arrihet nga incidenti, si dhe të paraqesin shifrat përkatëse: kostot direkte dhe kostot indirekte të lidhura me incidentin. OSHP-të sigurojnë vlera konkrete për këto variabla, të cilat mund të jenë shifra reale ose vlerësime të vetë subjektit. OSHP-të duhet të marrin parasysh si kostot që mund të lidhen drejtpërdrejt me incidentin, ashtu edhe kostot që lidhen në mënyrë të tërthortë me të. Ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin në konsideratë fondet ose pasuritë e përvetësuara (*expropriated*), kostot e zëvendësimit të pajisjeve kompjuterike (*hardware*) ose programeve kompjuterike (*software*), kosto të tjera ligjore ose për rikthimin në gjendjen e

mëparshme (riparimin), tarifat për mosrespektimin e detyrimeve kontraktuale, sanksionet, detyrimet e jashtme dhe të ardhurat e munguara. Ofruesit e shërbimeve të pagesave, për kostot që lidhen në mënyrë të tërthortë me incidentin, marrin në konsideratë vetëm ato kosto që njihen tashmë ose që ka shumë të ngjarë të materializohen.

Në rastet kur kostot janë në monedha të ndryshme nga monedha vendase lek, OSHP-të, kur llogaritin kufijtë dhe raportojnë vlerat e efektit ekonomik të incidentit, duhet të konvertojnë në lekë shumën e kostove të shprehura (shkaktuara) në një monedhë tjetër, duke përdorur kursin zyrtar referencë të këmbimit të publikuar nga Banka e Shqipërisë, të ditës para ditës së paraqitjes së raportit të incidentit.

Kostot direkte: kostot (në lekë) që shkaktohen drejtpërdrejt nga incidenti, duke përfshirë kostot e nevojshme për të korrigjuar incidentin (p.sh. fondet ose pasuritë e përvetësuara (*expropriated*), kostot e zëvendësimit të pajisjeve kompjuterike (*hardware*) ose programeve kompjuterike (*software*), tarifat për mosrespektimin e detyrimeve kontraktuale, etj.).

Kostot indirekte: kostot (në lekë) që shkaktohen në mënyrë indirekte nga incidenti (p.sh. shpenzimet për dëmshpërblimin/kompensimin e klientëve, kostot e mundshme ligjore, etj.).

Niveli i lartë i përshkallëzimit të brendshëm: Ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin në konsideratë nëse, si rezultat i ndikimit në shërbimet e lidhura me pagesat, organet drejtuese janë informuar ose ka të ngjarë të informohen për incidentin, jashtë çdo procedure njoftimi periodik (*ad-hoc*) dhe në mënyrë të vazhdueshme gjatë të gjithë kohëzgjatjes së incidentit. Ofruesit e shërbimeve të pagesave duhet të marrin gjithashtu në konsideratë nëse, si rezultat i ndikimit të incidentit në shërbimet e lidhura me pagesat, është shkaktuar ose ka të ngjarë të shkaktohet një gjendje krize.

Ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave ose infrastrukturat përkatëse që mund të preken nga incidenti: Ofruesit e shërbimeve të pagesave vlerësojnë ndikimin e incidentit në tregun financiar, që nënkupton infrastrukturën e tregut financiar dhe/ose skemat e pagesave që e mbështesin atë dhe ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave. Në veçanti, ofruesit e shërbimeve të pagesave duhet të vlerësojnë nëse incidenti ka ndodhur ose ka të ngjarë të ndodhë/të përsëritet

edhe te ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave, nëse ai ka ndikuar ose ka të ngjarë të ndikojë në funksionimin normal të infrastrukturave të tregut financiar dhe nëse ka kompromentuar ose ka të ngjarë të kompromentojë funksionimin e shëndoshë të sistemit financiar në tërësi. Ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin në konsideratë dimensionet e ndryshme, të tilla si: nëse komponenti/programi kompjuterik (*software*) i prekur është plotësisht në pronësi (*proprietary*), ose i ndarë me anëtarë të tjerë, nëse rrjeti i kompromentuar është i brendshëm ose i jashtëm dhe nëse ofruesi i shërbimit të pagesave ka ndërprerë ose ka të ngjarë të ndërpresë përbushjen e detyrimeve të tij në infrastrukturën e tregut financiar në të cilat është anëtar (pjesëmarrës).

Ndikimi reputacional: Ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin në konsideratë nivelin e shikueshmërisë që incidenti ka fituar ose ka të ngjarë të fitojë në treg, sipas njohurive më të mira të tyre. Në veçanti, ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin në konsideratë mundësinë që incidenti të shkaktojë dëm në shoqëri, si një tregues i mirë i mundësisë për të ndikuar reputacionin e tyre. Ofruesit e shërbimeve të pagesave marrin parasysh nëse:

i. përdoruesit e shërbimeve të pagesave dhe/ose ofruesit e tjerë të shërbimeve të pagesave janë ankuar mbi ndikimin negativ të incidentit;

ii. incidenti ka ndikuar në një proces të dallueshëm/të dukshëm të lidhur me shërbimet e pagesave dhe për këtë arsye ka të ngjarë të marrë ose ka marrë tashmë mbulim mediatik (duke marrë parasysh jo vetëm mediat tradicionale, të tilla si gazetatat, por edhe blogjet, rrjetet sociale, etj.); mbulimi mediatik në këtë kontekst nuk nënkupton vetëm disa komente negative nga ndjekësit, por duhet të ketë një raport të vlefshëm ose një numër të konsiderueshëm komentesh/paralajmërimesh negative;

iii. detyrimet kontraktuale nuk janë respektuar ose ka të ngjarë të mos respektohen, që do të çonte në masa ligjore kundrejt ofruesit të shërbimeve të pagesave;

iv. kërkesat rregullative nuk janë plotësuar, çka do të rezultojë në vendosjen e masave mbikëqyrëse ose sanksioneve, të cilat janë publikuar ose ka të ngjarë të publikohen; dhe

v. i njëjti lloj incidenti ka ndodhur edhe më parë.

B3 - Përshkrimi i incidentit

Lloji i incidentit: tregoni nëse incidenti është një incident operacional apo i sigurisë. Shpjegime të mëtejshme paraqiten në fushën përkatëse në raportin fillestar.

Shkaku i incidentit: tregoni shkaku të incidentit ose, nëse nuk dihet ende, atë që ka më shumë të ngjarë të jetë shkaku i incidentit. Mund të përzgjidhen edhe disa alternativa njëkohësisht nga alternativat e mëposhtme.

Nën hetim: përzgjidhet kjo alternativë kur shkaku nuk njihet/nuk është përcaktuar ende.

Veprim keqdashës: janë veprime që synojnë në mënyrë të qëllimshme ofruesin e shërbimeve të pagesave. Këto përfshijnë kodin, mbledhjen e informacionit, ndërhyrjet me qëllime keqdashëse, sulmet e shpërndara/sulmet e mohimit të shërbimit (D/DoS), veprimet e brendshme të qëllimshme, dëmtimet e jashtme fizike të qëllimshme, sigurinë e përmbajtjes së informacionit, veprimet me qëllim mashtrimi dhe të tjera. Për më shumë detaje, ju lutemi referojuni seksionit C2 të këtij formulari.

Dështimi i proceseve: shkaku i incidentit ishte dizenjimi ose ekzekutimi i dobët i procesit të pagesës, i kontrolleve të procesit dhe/ose të proceseve mbështetëse (p.sh. procesit për ndryshim /migrim, testim, konfigurim, kapacitet, monitorim).

Dështimi i sistemeve: shkaku i incidentit shoqërohet me dizenjim, ekzekutim, përbërës, specifikime, integrim ose kompleksitet jo të përshtatshme të sistemeve, rrjeteve, infrastrukturave dhe bazave të të dhënave që mbështesin veprimtarinë e pagesave.

Gabimet njerëzore: incidenti është shkaktuar nga gabimi i paqëllimtë i një personi, qoftë si pjesë e procedurës së pagesës (p.sh. ngarkimi i skedarit të gabuar të grupeve të pagesave në sistemin e pagesave) ose i lidhur disi me procedurën e pagesës (p.sh. energjia elektrike ndërpritet aksidentalisht dhe aktiviteti i pagesës qëndron në pritje për t'u ekzekutuar).

Ngjarje të jashtme: shkaku i incidentit lidhet me ngjarje që janë përgjithësisht jashtë kontrollit të ofruesit të shërbimeve të pagesave (p.sh. fatkeqësitë natyrore, dështimi i një ofruesi të shërbimeve teknike, etj.).

Të tjera: shkaku i incidentit nuk është asnjë nga të mësipërmit. Shpjegime të mëtejshme duhet të paraqiten në fushën ku teksti është i lirë dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave paraqet informacionin e

nevojshëm.

A ju ka prekur incidenti në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë përmes një ofruesi të shërbimit? Ju lutemi, tregoni nëse incidenti ka synuar drejtpërdrejt OSHP-në ose e ndikon atë në mënyrë të tërthortë, përmes një pale të tretë (në rastin kur ky informacion është i disponueshëm). Në rast të një ndikimi jo të drejtpërdrejtë, jepni emrin e ofruesit/ofruesve të shërbimit.

B4 - Ndikimi i incidentit

Ndikimi i përgjithshëm: Ju lutemi, tregoni cilat dimensione janë ndikuar nga incidenti operacional ose i sigurisë. Mund të përzgjidhen edhe disa alternativa njëkohësisht, nga alternativat e mëposhtme.

Integriteti: karakteristika e ruajtjes së saktësisë dhe plotësisë së aktiveve (përfshirë të dhënat).

Disponueshmëria: karakteristika e shërbimeve të lidhura me pagesat, për të qenë plotësisht të aksesueshëm dhe të përdorshëm nga përdoruesit e shërbimeve të pagesave, sipas niveleve të pranueshme të paracaktuara nga ofruesi i shërbimeve të pagesave.

Konfidencialiteti: karakteristika që informacioni të mos iu vihet në dispozicion ose t'iu zbulohet/shpërndahet individëve, subjekteve ose proceseve të paautorizuara.

Autenticiteti: karakteristika e një burimi për të qenë ai që pretendon të jetë.

Kanalet tregtare të prekura: tregoni kanalin ose kanalet e ndërveprimit me përdoruesit e shërbimeve të pagesave që janë prekur nga incidenti. Mund të përzgjidhen edhe disa alternativa njëkohësisht, nga alternativat e mëposhtme.

Degët: vendi i biznesit (i ndryshëm nga zyra qendrore) që është pjesë e një OSHP-je, por pa personalitet juridik dhe që kryen drejtpërdrejt disa nga ose të gjitha transaksionet e përfshira në biznesin e OSHP-së.

E-banking: përdorimi i kompjuterëve për të kryer transaksione financiare përmes internetit.

Telephone banking: përdorimi i telefonit për të kryer transaksione financiare.

Mobile banking: përdorimi i një aplikacioni specifik bankar në një telefon inteligjent ose pajisje të ngjashme, për të kryer transaksione financiare.

ATM: pajisje elektromekanike që lejon përdoruesit e shërbimeve të pagesave të tërheqin para nga llogaritë e tyre dhe/ose të kryejnë shërbime të tjera (depozitime, transfera).

POS (Pikë shitjesh): ambientet fizike të tregtarit, ku iniciohet transaksioni i pagesës.

E-commerce: transaksioni i pagesës iniciohet në një pikë shitje virtuale (p.sh. për pagesat e iniciuara në internet, duke përdorur transfertat e kreditit, kartat e pagesës, transferimin e parasë elektronike midis llogarive të parasë elektronike).

Tjetër: kanali tregtar i prekur nuk është asnjëri nga të mësipërmët. Shpjegime të mëtejshme duhet të paraqiten në fushën ku teksti është i lirë dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave paraqet informacionin e nevojshëm.

Shërbimet e pagesave të prekura: tregoni ato shërbime pagese që nuk po funksionojnë siç duhet si rezultat i incidentit. Mund të përzgjidhen edhe disa alternativa njëkohësisht, nga alternativat e mëposhtme.

Depozitimi i parave fizike në një llogari pagese: dorëzimi i parave fizike një OSHP-je, për t'i kredituar në një llogari pagese.

Tërheqja e parave fizike nga një llogari pagese: kërkesa e marrë nga një OSHP prej përdoruesit të shërbimeve të pagesave të tij, për t'i vënë në dispozicion para fizike dhe për të debituar llogarinë e tij të pagesës, me shumën përkatëse.

Veprimet e nevojshme për funksionimin e një llogarie pagese: ato veprime që duhen kryer në një llogari pagese për ta aktivizuar, çaktivizuar dhe/ose mirëmbajtur atë (p.sh. hapja, bllokimi i llogarisë, etj.).

Pranimi i instrumenteve të pagesave: një shërbim pagese që konsiston në një kontratë të OSHP-së të lidhur me një përfitues pagese, për të pranuar dhe procesuar transaksionet e pagesave, gjë që rezulton në transferimin e fondeve tek përfituesi.

Transfertat e kreditit: një shërbim pagese për kreditimin e llogarisë së pagesës së një përfituesi me një transaksion pagese ose një seri transaksionesh pagese nga llogaria e pagesës së një paguesi, që kryhet nga ofruesi i shërbimeve të pagesës, që mban llogarinë e pagesës së paguesit, bazuar në një udhëzim të dhënë nga paguesi.

Debitimi direkt: një shërbim pagese për debitimin e llogarisë së pagesës së një paguesi, kur një transaksion pagese iniciohet nga përfituesi i pagesës, në bazë të pëlqimit që paguesi i ka dhënë përfituesit të pagesës, ofruesit të shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës, ose ofruesit të shërbimeve të pagesave të vetë paguesit.

Pagesat me karta: një shërbim pagese i bazuar në infrastrukturën e skemave të pagesës me kartë dhe rregullave të biznesit, për të kryer një transaksion pagese me anë të një karte, pajisje telekomunikacioni, pajisje digjitale ose të teknologjisë së informacionit, ose programit kompjuterik (*software*), nëse kjo rezulton në një transaksion me kartë debiti ose krediti. Transaksionet e pagesave të bazuara në karta përjashtojnë transaksionet e bazuara në lloje të tjera të shërbimeve të pagesave.

Emetimi i instrumenteve të pagesave: një shërbim pagese që konsiston në një kontratë të OSHP-së të lidhur me një pagues, për t'i siguruar atij një instrument pagese për të iniciuar dhe procesuar transaksionet e pagesës së tij (paguesit).

Dërgesat e parave (remitancat): një shërbim pagese nëpërmjet të cilit fondet merren nga një pagues, pa hapur ndonjë llogari pagese në emër të paguesit ose të përfituesit, me qëllimin e vetëm të transferimit të shumës përkatëse të përfituesit i pagesës ose të një ofrues tjetër shërbimesh pagese që vepron për llogari të përfituesit të pagesës dhe/ose kur këto fonde merren në emër të përfituesit të pagesës dhe vihen në dispozicion të tij.

Shërbimi i inicimit të pagesës: një shërbim pagese për të iniciuar një urdhërpagese me kërkesën e përdoruesit të shërbimeve të pagesave, nga një llogari pagese e mbajtur në një ofrues tjetër të shërbimeve të pagesave.

Shërbimi i informimit të llogarisë: një shërbim pagese *online*, për të dhënë informacion të konsoliduar për një ose më shumë llogari pagese, të mbajtura nga përdoruesi i shërbimeve të pagesave me një ofrues tjetër të shërbimeve të pagesave ose me më shumë se një ofrues të shërbimeve të pagesave.

B5 - Zbutja e incidentit

Cilat veprime/masa janë ndërmarrë deri më tani ose janë planifikuar të merren për rikuperimin nga incidenti? Jepni detaje rreth veprimeve që janë ndërmarrë ose janë planifikuar të ndërmerren për të adresuar përkohësisht incidentin.

A janë aktivizuar planet e vazhdimësisë së biznesit dhe të rimëkëmbjes nga fatkeqësitë? Tregoni nëse janë aktivizuar ose jo këto plane, dhe nëse po, jepni detajet më të rëndësishme të asaj që ka ndodhur (p.sh. kur janë aktivizuar planet dhe në çfarë konsistojnë këto plane).

Seksioni C - Raporti përfundimtar

C1 - Detaje të përgjithshme

Përditësimi i informacionit të paraqitur në raportin fillestar dhe në raportin (raportet) e ndërmjetëm (përmbledhje): Ju lutemi jepni informacione të mëtejshme mbi incidentin, përfshirë edhe ndryshimet përkatëse në informacionin e paraqitur në raportin e ndërmjetëm. Gjithashtu përfshini edhe çdo informacion tjetër që e gjykoni të përshtatshëm.

A janë në fuqi kontrollet fillestare? Ju lutemi tregoni nëse OSHP-së i duhej të anulonte ose të dobësonte disa kontrolle në çdo kohë gjatë kohëzgjatjes së incidentit. Nëse po, tregoni nëse të gjitha kontrollet janë rikthyer në gjendjen para incidentit, dhe nëse jo, shpjegoni në fushën e tekstit, cilat kontrolle nuk janë rikthyer në gjendjen e mëparshme dhe kohën e nevojshme për rikthimin e tyre në gjendjen para incidentit.

C2 - Analiza e shkakut bazë të incidentit dhe ndjekja në vazhdimësi

Cili ishte shkakut bazë (kryesor) i incidentit, nëse dihet tashmë? Ju lutemi shpjegoni cili është shkakut bazë i incidentit ose, nëse nuk dihet ende, shkakut më i mundshëm. Mund të përzgjidhen edhe disa alternativa njëkohësisht, nga alternativat e mëposhtme. (Mbani në konsideratë që shkakut bazë i incidentit duhet të jetë i dallueshëm nga ndikimi/efekti i tij (incidentit)).

Veprim keqdashës: veprime të jashtme ose të brendshme që synojnë në mënyrë të qëllimshme ofruesin e shërbimeve të pagesave. Këto ndahen në kategoritë e mëposhtme:

Kod me qëllim keqdashës: për shembull: një virus, *worm*, *Trojan*, *spyware*, etj.

Mbledhja e informacionit: për shembull: skanimi, *sniffing*, inxhinieria sociale, etj.

Ndërhijet: për shembull: kompromentimi i llogarisë së privilegjuar, kompromentimi i llogarisë jo të privilegjuar, kompromentimi i aplikacionit, *bot*, etj.

Sulmi i shpërndarë/sulmi i mohimit të shërbimit (D/DoS): një përpjekje për ta bërë një shërbim *online* të padisponueshëm, duke e mbingarkuar me trafik nga burime të ndryshme.

Veprimet e brendshme të qëllimshme: për shembull: sabotimi, vjedhja.

Dëmtimet e jashtme fizike të qëllimshme: për shembull: sabotimi, sulmet fizike të ndërtesave / qendrave të të dhënave, etj.

Siguria e përmbajtjes së informacionit: akses (hyrja) i paaautorizuar në informacion, modifikim i paaautorizuar i informacionit.

Veprimet me qëllim mashtrimi: përdorim i paaautorizuar i burimeve, të drejtat e autorit (*copyright*), *masquerade*, *phishing*.

Të tjera (specifikoni): Shkakut i incidentit nuk është asnjëri nga të mësipërmët. Shpjegime të mëtejshme duhet të paraqiten në fushën ku teksti është i lirë dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave paraqet informacionin e nevojshëm.

Dështimi i proceseve: shkakut i incidentit ishte dizenjimi ose ekzekutimi i dobët i procesit të pagesës, i kontrolleve të proceseve mbështetëse (p.sh.: procesit për ndryshim/migrim, testim, konfigurim, kapacitet, monitorim). Këto ndahen në kategoritë e mëposhtme:

Monitorim dhe kontroll i pamjaftueshëm: për shembull: në lidhje me ekzekutimin e operacioneve të subjektit, datat e skadencës së certifikatave; datën e skadencës së licencës, datat e skadencës së *patch*-it, kundërvlerat maksimale të përcaktuara, nivelet e plotësimit të bazës së të dhënave, administrimin e të drejtave të përdoruesve, parimin e kontrollit të dyfishtë, etj.

Çështje të komunikimit: për shembull: midis pjesëmarrësve të tregut ose brenda subjektit.

Veprime të papërshtatshme: për shembull: moskëmbimi i certifikatave, *cache* është e mbushur, etj.

Administrimi i pamjaftueshëm i ndryshimeve: për shembull: gabime të paidentifikuara të konfigurimit, *roll-out* përfshirë përditësimet, probleme me mirëmbajtjen, gabime të papritura, etj.

Pamjaftueshmëri e procedurave të brendshme dhe dokumentacionit: për shembull: mungesa e transparencës në lidhje me funksionalitetin, proceset dhe ndodhjen e mosfunksionimit, mungesa e dokumentacionit, etj.

Çështje të rimëkëmbjes: për shembull: administrimi i situatave të emergjencës, masa të pamjaftueshme për krijimin e *backup* (*inadequate redundancy*), etj.

Të tjera (specifikoni): shkakut i incidentit nuk është asnjëri nga të mësipërmët. Shpjegime të mëtejshme duhet të paraqiten në fushën ku teksti është i lirë dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave paraqet informacionin e nevojshëm.

Dështimi i sistemeve: shkakut i incidentit shoqërohet me dizejnim, ekzekutim, përbërës,

specifikime, integrim ose kompleksitet jo të përshtatshëm të sistemeve, rrjeteve, infrastrukturave dhe bazave të të dhënave që mbështesin veprimtarinë e pagesave. Këto ndahen në kategoritë e mëposhtme:

Dështimi i pajisjeve kompjuterike (hardware): dështimi i pajisjeve fizike të teknologjisë që drejtojnë procesin dhe/ose ruajnë të dhënat që i nevojiten OSHP-ve për të kryer veprimtarinë e tyre të lidhur me pagesat (p.sh. dështimi i disqeve të ngurtë (*hard drives*), qendrave të të dhënave, infrastrukturave të tjera, etj.).

Dështimi i rrjeteve: dështimi i rrjeteve publike ose private të telekomunikacionit, që lejojnë shkëmbimin e të dhënave dhe të informacionit (p.sh. nëpërmjet internetit), gjatë procesit të ekzekutimit të pagesës.

Çështje të bazës së të dhënave: struktura e të dhënave që ruan informacionin personal dhe atë të lidhur me kryerjen e pagesave, që nevojitet për ekzekutimin e transaksioneve të pagesave.

Dështimi i programeve kompjuterike/aplikacioneve: dështimi i programeve, sistemeve të operimit, etj. që mbështetin ofrimin e shërbimeve të pagesave nga ofruesit e shërbimeve të pagesave (për shembull: keqfunksionimi, funksionet e panjohura).

Dëmtimi fizik: për shembull: dëmtime të paqëllimshme të shkaktuara nga kushte të papërshtatshme, punë ndërtimore, etj.

Të tjera (specifikoni): shkaku i incidentit nuk është asnjëri nga të mësipërmit. Shpjegime të mëtejshme duhet të paraqiten në fushën ku teksti është i lirë dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave paraqet informacionin e nevojshëm.

Gabimet njerëzore: incidenti është shkaktuar nga gabimi i paqëllimtë i një personi, qoftë si pjesë e procedurës së pagesës (p.sh. ngarkimi i skedarit të gabuar të grupeve të pagesave në sistemin e pagesave) ose i lidhur disi me procedurën e pagesës (p.sh. energjia elektrike ndërpritet aksidentalisht dhe aktiviteti i pagesës qëndron në pritje për t'u ekzekutuar). Këto ndahen në kategoritë e mëposhtme:

I paqëllimshëm: për shembull: gabime, harresa, mungesa e eksperiencës dhe e njohurive.

Mosveprim: për shembull për shkak të mungesës së aftësive, njohurive, eksperiencës, informimit, etj.

Burime të pamjaftueshme: për shembull: mungesa e burimeve njerëzore, disponueshmëria e stafit, etj.

Të tjera (specifikoni): shkaku i incidentit nuk është asnjëri nga të mësipërmit. Shpjegime të mëtejshme duhet të paraqiten në fushën ku teksti është i lirë dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave paraqet informacionin e nevojshëm.

Ngjarje të jashtme: shkaku i incidentit lidhet me ngjarje që janë përgjithësisht jashtë kontrollit të ofruesit të shërbimeve të pagesave. Këto ndahen në kategoritë e mëposhtme:

Dështimi i një furnitori/ofruesi të shërbimeve teknike: për shembull: ndërprerja e energjisë elektrike, ndërprerja e internetit, çështje ligjore, çështje biznesi, varësitë në kryerjen e shërbimeve, etj.

Forca madhore: për shembull: ndërprerja e energjisë elektrike, zjarret, shkaqe natyrore të tilla si: tërmeti, përmbytjet, reshje të dendura, erë e fortë, etj.

Të tjera (specifikoni): shkaku i incidentit nuk është asnjëri nga të mësipërmit. Shpjegime të mëtejshme duhet të paraqiten në fushën ku teksti është i lirë dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave paraqet informacionin e nevojshëm.

Të tjera (specifikoni): shkaku i incidentit nuk është asnjëri nga të mësipërmit. Shpjegime të mëtejshme duhet të paraqiten në fushën ku teksti është i lirë dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave paraqet informacionin e nevojshëm.

Informacion tjetër i lidhur me shkaku bazë të incidentit: Ju lutemi, paraqisni çdo informacion shtesë mbi shkaku bazë të incidentit, përfshirë edhe konkluzionet paraprake të nxjerra nga analiza e shkaku bazë të incidentit.

Veprimet/masat kryesore korrigjuese të marra ose të planifikuara, për të parandaluar përsëritjen e incidentit në të ardhmen, nëse njihen: Ju lutemi, përshkruani veprimet kryesore që janë ndërmarrë ose janë planifikuar të ndërmerren për të parandaluar një përsëritje të incidentit në të ardhmen.

C3 - Informacion shtesë

A është shkëmbyer informacion mbi incidentin me OSHP-të e tjera për qëllime informacioni? Ju lutemi, paraqisni një përmbledhje se cilët OSHP janë njoftuar në mënyrë formale ose informale mbi incidentin, duke paraqitur detaje mbi OSHP-të që janë informuar mbi incidentin,

informacionin që iu është vënë në dispozicion, si dhe arsyet e shkëmbimit të këtij informacioni.

A është ndërmarrë ndonjë veprim ligjor kundër OSHP? Ju lutemi, tregoni nëse në kohën e plotësimit të raportit përfundimtar, OSHP-ja ka pësuar ndonjë veprim ligjor (p.sh. është dërguar në gjykatë ose ka humbur licencën e tij), si rezultat i incidentit.

Vlerësimi i efektivitetit të masave të marra: Ju lutemi paraqisni, ku është e mundur, një vetëvlerësim të efektivitetit të masave të marra gjatë kohëzgjatjes së incidentit, përfshirë edhe mësimet e nxjerra nga incidenti.

VENDIM

Nr. 4, datë 12.2.2024

BIBLIOGRAFIA E INFORMACIONIT TË DEKLASIFIKUAR NË AIDSSH

Mbështetur në nenin 44, pika 4, të ligjit nr. 45/2015, “Për të drejtën e informimit për dokumentet e ish-Sigurimit të Shtetit të Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë”, të ndryshuar; në kreun I, neni 22, pika 4, të ligjit nr. 10/2023, “Për informacionin e klasifikuar”, të ndryshuar; në vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 662, datë 15.11.2017, “Për miratimin e rregullores për deklasifikimin dhe zhvlerësimin e informacionit të klasifikuar ‘Sekret shtetëror’”, Komisioni i Deklasifikimit dhe Zhvlerësimit të Informacionit të Klasifikuar “Sekret shtetëror”, në AIDSSH, i ngritur me urdhrin nr. 21, datë 6.2.2023, të Kryetarit të Autoritetit, “Për krijimin e Komisionit të Deklasifikimit dhe Zhvlerësimit të Informacionit të Klasifikuar ‘Sekret shtetëror’ në AIDSSH”, të ndryshuar me urdhrin nr. 56, datë 23.3.2023, “Për një ndryshim në urdhrin nr. 21, datë 6.2.2023, ‘Për krijimin e Komisionit të Deklasifikimit dhe Zhvlerësimit të Informacionit të Klasifikuar ‘Sekret shtetëror’ në AIDSSH’”, ka bërë deklasifikimin e informacionit të klasifikuar “Sekret shtetëror”, me vendimin nr. 4, datë 12.2.2024, si më poshtë:

I. Deklasifikoi plotësisht informacionet e mëposhtme:

1. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Elbasan, Arka 11, dosje pune dhe dosje personale nr. 4442, “Rezja”, me 2 volume, në total 192 (njëqind e nëntëdhjetë e dy) fletë. Dosja daton

në vitet 1963–1990. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

2. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Vlorë, Arka 11, dosje formulare nr. 4443, “Korbi”, me 234 (dyqind e tridhjetë e katër) fletë. Dosja daton në vitet 1981–1988. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

3. Arkivi i Autoritetit, Dega IV, kartel model 2, nr. 8222, pseudonimi Kendervica, niveli i klasifikimit “Sekret”, daton në vitet 1980–1991.

4. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega IV, Arka 4/1, dosje pune nr. 23132, “Kreshniku”, me 37 (tridhjetë e shtatë) fletë. Dosja daton në vitet 1984–1985. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

5. Arkivi i Autoritetit, Fondi Drejtoria e Punëve të Brendshme Tiranë, Arka 24, dosje personale nr. 25, “Kreshniku”, me 36 (tridhjetë e gjashtë) fletë. Dosja daton në vitet 1984–1990. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

6. Arkivi i Autoritetit, Fondi Operativ, kutia 22, dosje pune nr. 4075, “Shkëlzen”, me 333 (treqind e tridhjetë e tre) fletë. Dosja daton në vitet 1983–1985. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Sekret”.

7. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Vlorë, Arka 27, dosje personale nr. 6239, “Trim”, me 98 (nëntëdhjetë e tetë) fletë. Dosja daton në vitet 1978–1990. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

8. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Vlorë, Arka 25, dosje personale dhe dosje pune nr. 4149, “Studenti”, me 2 volume, në total 93 (nëntëdhjetë e tre) fletë. Dosja daton në vitet 1962–1990. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

9. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Vlorë, Arka 12, dosje personale dhe 2 dosje pune nr. 302, “Lajthia”, me 3 volume, në total 329 (treqind e njëzet e nëntë) fletë. Dosja daton në vitet 1952–1990. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

10. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Dibër, Arka 3, dosje pune nr. 4160, “I Penduari”, me 30 (tridhjetë) fletë. Dosja daton në vitet 1983–1989. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Sekret”.

11. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Pukë, Arka 1, dosje pune nr. 1770, “I Penduari”, me 36 (tridhjetë e gjashtë) fletë. Dosja daton në vitet 1982–1986. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

12. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Dibër, Arka 4, dosje personale nr. 4160, “I Penduari”, me 96 (nëntëdhjetë e gjashtë) fletë. Dosja daton në vitet 1971–1991. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Sekret”.

13. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega IV, Arka 1, dosje pune nr. 24204, “Selita”, me 40 (dyzet) fletë. Dosja daton në vitet 1986–1987. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

14. Arkivi i Autoritetit, Fondi Drejtoria e Punëve të Brendshme Tiranë, Arka 12, dosje personale dhe dosje pune nr. 14637, “Selita”, me 2 volume, në total 41 (dyzet e një) fletë. Dosja daton në vitet 1986–1990. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Sekret”.

15. Arkivi i Autoritetit, Fondi Drejtoria e Punëve të Brendshme Tiranë, Arka 6, dosje personale nr. 1769, “Besniku”, me 41 (dyzet e një) fletë. Dosja daton në vitet 1973–1988. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

16. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Pukë, Arka 1, dosje pune nr. 1767, “Dora”, me 41 (dyzet e një) fletë. Dosja daton në vitet 1983–1986. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

17. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Vlorë, Arka 24, dosje personale, dosje pune dhe dosje fashikull personal për të dënuar nr. 6234, “Beni”, me 3 volume, në total 123 (njëqind e njëzet e tre) fletë. Dosja daton në vitet 1979–1986. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

18. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Krujë, Arka 4, dosje personale dhe dosje pune nr. 2135, “Valbona”, me 2 volume, në total 90 (nëntëdhjetë) fletë. Dosja daton në vitet 1978–1990. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

19. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Krujë, Arka 1, dosje personale dhe dosje pune nr. 1478, “Kordhela e Ngushtë”, me 2 volume, në total 341 (treqind e dyzet e një) fletë. Dosja daton në vitet 1949–1988. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

20. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Krujë, Arka 1, dosje personale dhe dosje pune nr. 2222, “Tregtari”, me 2 volume, në total 141 (njëqind e dyzet e një) fletë. Dosja daton në vitet 1947–1989. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

21. Arkivi i Autoritetit, Fondi të Arratisur, Arka 49, dosje kërkimi nr. 152, në ngarkim të Gj. D. me 23 (njëzet e tre) fletë. Dosja daton në vitet 1944–

1965. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

22. Arkivi i Autoritetit, Fondi të Arratisur, Arka 34, dosje formulare nr. 397, në ngarkim të Gj. D. me 22 (njëzet e dy) fletë. Dosja daton në vitet 1945–1988. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

23. Arkivi i Autoritetit, Fondi nr. 4, kutia 103, dosje nr. 79, “Informacione dërguar Udhëheqjes së Partisë së Shtetit mbi komentet, vlerësimet e lëvizjet e diplomatëve të huaj, lidhur me bandën kriminale të Xh. M”, me 21 (njëzet e një) fletë. Dosja daton në vitin 1982. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Sekret”.

24. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Kavajë, Arka 6, dosje formulare nr. 4524 dhe fashikull personal për të dënuar në ngarkim të H. B. me 103 (njëqind e tre) fletë. Dosja daton në vitet 1978–1991. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

25. Arkivi i Autoritetit, Fondi operativ, Kutia 5, dosje formulare nr. 63 në ngarkim të J. B. me 200 (dyqind) fletë. Dosja daton në vitet 1946–1975. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

26. Arkivi i Autoritetit, Fondi Dega e Punëve të Brendshme Lushnje, Arka 4, dosje përpunimi nr. 108, në ngarkim të G. P. me 89 (tetëdhjetë e nëntë) fletë. Dosja daton në vitet 1957–1989. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

27. Arkivi i Autoritetit, Fondi të Arratisur, Arka 50, fashikull nr. 422, në ngarkim të P. P. me 2 volume, në total me 316 (treqind e gjashtëmbëdhjetë) fletë. Dosja daton në vitet 1944–1976. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

28. Arkivi i Autoritetit, Fondi Emigrantët ekonomik, Arka 28, dosje nr. 4035, në ngarkim të K. T. me 11 (njëmbëdhjetë) fletë. Dosja daton në vitet 1960–1974. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

29. Arkivi i Autoritetit, Fondi Drejtoria e Punëve të Brendshme Tiranë, Arka 3, dosje formulare nr. 4060, në ngarkim të B. D. me 97 (nëntëdhjetë e shtatë) fletë. Dosja daton në vitet 1945–1981. Niveli i klasifikimit të dosjes është “Tepër sekret”.

1. Arsyeja e deklasifikimit të dokumenteve të sipërcituara është:

- Mbështetur në nenin 44, pika 4, të ligjit 45/2015, “Për të drejtën e informimit për dokumentet e ish-Sigurimit të Shtetit të Republikës

Popullore Socialiste të Shqipërisë”, të ndryshuar, dhe nenin 22, të ligjit nr. 10/2023, “Për informacionin e klasifikuar”, si dhe në vendimin e Autoritetit nr. 31, datë 24.1.2023, pika 1 e dispozitivit.

2. Ngarkohet Sekretari i KDZH-së të bëjë evidentimet përkatëse në regjistër, të vendosë vulën përkatëse mbi dokumentet e deklasifikuara dhe të hartojë bibliografinë e informacionit të deklasifikuar.

3. Kopja e bibliografisë së informacionit të deklasifikuar t’i dërgohet zyrtarisht Autoritetit Kombëtar për Sigurinë e Informacionit të Klasifikuar.

4. Të bëhet publikimi i dokumenteve të deklasifikuara në faqen zyrtare të internetit të AIDSSH-së dhe në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI I KDZH-së
Gentiana Sula

*Shënim: Ky dokument është gjeneruar dhe vulosur me anë
të një procedure automatike nga një sistem elektronik
(Qendra e Botimeve Zyrtare)*

	Formati 61x86/8
--	-----------------

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2024

Adresa: Rr. “Nikolla Jorga”, Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 1024 lekë